Tähti.

№ [10] Turussa perjantaina 13 päiwänä Helmikuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

Laskiais-Sunnuntaina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: Pitäjänapulainen Blombergh; Ruotf. Aamusaarnan: Kappalainen Gestrin; Suom. ja Ruotf. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Lin ankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Tähti.

Tämän niminen sanomalehti annetaan tänä wuonna 1863 Frenckellin kirjapainosta Turussa yksi numero joka wiikko, tämän näyttölehden kokoisena, ja jos tilaajia wähänki koolta ilmaantuu, annetaan myös silloin tällöin lisälehti. Tätä lehteä ruwetaan antamaan 27 p. Maaliskuussa. Tämän wuotiset tulewat maksamaan Turussa Frenckellin kirjapainossa 75 kop., Turun postikonttuorista pitäjän laukuissa menewille 95 kop. ja muissa maamme postikonttuoreissa 1 rupl. 6½ kop., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Tähti tulee sisältämään kaksi osaa: ensimäisessä eli maallisessa osassa tulee ilmestymään koto- ja ulko-maan uutisia, niin myös waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita koto- ja ulko-maalta, sekä erinäisten ihmisten ilmotuksia ja kuulutuksia. — Tähden toinen osa tulee sisältämään kirjotuksia hengellisissä ja seurakunnallisissa aineissa, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulko-maalta. — Toimitus ottaa kiitollisuudella wastaan Tähdelle sopiwia kirjotuksia.

Tähden wähyys ja heikko walo-woima ei woi kummassakaan kohdassa olla loiste; mutta se kokee kumminki woimainsa perästä pilkkiä ja säteillänsä lewittää tarpeellista waloa sen piiriin kuuluwissa aineissa.

Toimitus.

Wirka-ilmotuksia. Hämeen läänin maaherraksi on muutettu Mikkelin läänin maaherra S. W. v. Troil; lääninlääkäriksi Jämsän piirikuntaan on asetettu lääkeopin lisentiati G. W. v. Willebrand; Wiaporin wankihuoneen päällysmieheksi kapteini A. Ferrin; kommissioninmaamittariksi Kuopion lääniin wara-kommissioninmaamittari P. A. Mikander; wara-maamittarit K. A. Siercken ja W. Gronow wara-kommissioninmaamittareiksi, edellinen Wiipurin, jälkimäinen Waasan läänin; sotapalweluksesta eronnut öwerstiluutnantti G. F. Örnhjelm Joensuun postimestariksi ja Oulun postikonttuorin kirjuri K. E. Calonius Braahen kaupungin postimestariksi; wara-kamarikirjuri J. Wirzén kamarikirjuriksi sota-asiain toimikuntaan senaatissa. Eron wirasta saaneet Lappeenrannan postimestari K. A. Illberg elinkautisella eläkkeellä ja Turun jaetun tarkka-ampujapataljonan päällikkö öwersti Lyra, joka samassa myös on nimitetty kenralmajuriksi.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Wampulan ja Kauwatsan kappelilaisten anomusta päästä eri pitäjiksi Huittisten pitäjästä ei Keis. M:ti ole myönnyttänyt. — Määrätty ylioppilas K. A. Mittler toimittamaan lisäopettajan wirkaa Turun alikoulussa, ja Paimion kappalainen wp. K. F. Palmgren maaherran käskyläisen kanssa pitämään kirkon kokousta Piikkiössä palkan korotuksesta Piikkiön ja Kuusiluodon kappalaisille, taikka kummankin näiden wirkain yhdistämisestä. — Papiksi wihkimystä owat anoneet ylioppilaat E. W. H. Linderoos, K. A. Möller ja D. Skogman.

Porwoon. Lowiisan ylikoulun w. t. rehtori maist. G. O. T. Nordström on omasta pyynnöstänsä saanut eron laulunopettajan wirasta samassa koulussa. — Määrätty Joroisten kirkkoherran apulainen M. Helenius toimittamaan toisen kappalaisen wirkaa Juwalla, Kymen kappalainen wp. J. G. Gräsbeck pitämään kirkkoherran wirkaa siellä, ja laulunopettaja Lowiisan alikoulussa K. A. Nyberg toimittamaan laulunopettajan wirkaa myös ylikoulussa siellä. — Haettawana laulunopettajan wirka Lowiisan ylikoulussa.

Kuopion. Keis. M:ti on suonut kappalaisen wp. J. R. Aejmelaeuksen leskelle yhden lisä-armowuoden Limingassa.

Kotomaalta.

Turusta. Merkillistä talwea on meillä tänä wuonna ollut. Joulun aikaan tuli wähä lunta että reellä ajettiin, mutta uudesta wuodesta rupesi suojaamaan ja satelemaan että rekitila meni tiehensä. Heikinmarkkinain aikana oli taas muutama päiwä rekikeliä, mutta ainaiset lounas-tuulet owat tuoneet märkyyttä myötänsä ja soiwuttaneet ilmaa että Raision jokikin tämän kuun 4 päiwää wastaan yöllä paisui korkialle ja laski jäänsä kulkemaan mereen. Aurajokikin on näin keskellä talwea siltain wierestä ollut auki, johon aukkoon arkkipispan palwelia Pihlman menneellä wiikkoa hukkui. Hänen luullaan kuitenki ehdollansa surmansa hakeneen. — Siwistysseuran kokoukset owat hywin Turkulaisten mieluisia; niin oli wiimeis sunnuntainakin kokoussali täpö-täynnä wäkeä, noin tuhannen hengen paikoilla. Illan wietteet owatkin niissä hywin waihettelewaisia ja wiehättäwiä, sillä niissä saadaan kuulla julkisia puheita pidettäwän, lauluja laulettawan, soitantoa ja wielä lopuksi hypätäkkin. Sitä waan tahtoisimme moittia että tässä täytyy siwistyä ruotsalaiseksi, ei suomalaisuus siinä edisty.

— Arkkipispa kuuluttaa kiertokirjeessä ettei pappein kokousta tule pidettäwäksi tulewana kesänä tässä hiippakunnassa, niinkuin ennen oli luwattu. Syyksi sanotaan että tulewain waltiopäiwäin odotus on esteenä. Tästä "Hämäläinen" jo on ehtinyt lausumaan moitteensa, sanoen "että juuri ennen waltiopäiwiä pappein kokous olisi ollut warsin tarpeellinen, että olisi saatu tietää papiston yleinen mieli-ala monissa aiwan tärkeissä asioissa, esimerkiksi wiinan poltossa, pappein wirkahakemuksissa, j. n. e."

Helsingistä. Uusi rautatien siwuhaara Fredriksbergistä Sörnäsiin on saatu walmiiksi. Sörnäsi on 6 wenäjän wirstaa Helsingistä meren rannalla. Tätä kuljettiin ensikerta wiimis perjantaina, ja Sörnäsin pysäyspaikalla pidettiin ilo-pidot sen walmistumisesta.

Maawiljelyksen ja karjanhoidon edistämiseksi maassamme on maawiljelyksen ja yhteisten töitten toimikunta senaatissa tammikuun 16 p. ehdotellut seuraawia rahasummia waltiowaroista määrättäwäksi: rahkain ja soitten kuiwaamiseksi kolmessa pohjaisissa lääneissä 300,000 hop. ruplaa wuoteensa; yksinäisten suonkuiwaus-toi in lainawaraston perustamiseksi 25,000 ruplaa 20 wuoden kuluissa; järwien laskutöihin lisää 20,000 ruplaa; karjan siitoslaitosten asettamiseksi pohjaisissa lääneissä 60,000 ruplaa; karjanhoidon kehotukseksi muissa lääneissä 20,000 ruplaa wuoteensa 5 wuoden kululla; Uudenmaan ja Wiipurin maawiljelysseuroille, kummallekin 500 ruplaa wuoteensa karjanruokonjohtajain opettamiseen; syöttökarjan kilpapalkinnoiksi kolmessa wuotisessa näyttelössä wuoteensa 1,500 ruplaa; eläinlääkäri-oppilaisten matkarahoiksi ulkomaille oppia saamaan 1,500 ruplaa wuoteensa; hewoslain parantamiseksi joka wuosi 7 eli 8,000 ruplaa; maawiljeliäin kokouksien pitämiseksi joka kolmas eli neljäs wuosi 3,000 ruplaa wuoteensa; maawiljelysseuroille, kullekin 1,000 ruplaa palkinnoiksi jaettawaksi wähä-waraisille maawiljeliöille; palkinnoiksi ja kunnianosotukseksi maawiljeliöille, jotka wähintäkin 10 wuotta owat wiljelleet 20—100 tynnyrin alaan peltoa ja niittua, 3,000 ruplaa wuoteensa; matkarahoiksi maawiljelyskouluin opettajille ja maawiljelysneuwojille wuoteensa 2,000 ruplaa; keinolliseen kalawiljelykseen, johon nykyään menee 2,400 ruplaa, lisää 3,600 ruplaa wuoteensa; rautatien rakentamiseen Hämeenlinnasta Tampereelle ja Riihimäeltä Lahden kylään Wesijärwen rannalla, joka järwi kaiwannolla yhdistettäisiin Päijänteesen, määräämätön summa; sekä maawiljelys-sanomalehden kustannuksen awuksi 500 ruplaa wuoteensa.

Tämän ehdotuksen on senaatti määrännyt annettawaksi sille komitealle, joka walmistaa seitsemännen luokan kysymyksiä waltiopäiwille.

Hallituksen toimet katowuoden tähden wiimeis Joulukuun 20 päiwään saakka. Yhteisistä waroista on annettu korottomia lainoja kauppamiehille, wiljaa tuottaaksensa ulkoa, Oulun läänissä 725,225 ruplaa, Waasan 717,425 r., Kuopion 663,200 r. ja Mikkelin läänissä 204,000 r., elikkä yhteensä 2,309,850 ruplaa hop. Näillä rahoilla on läänihallitusten kertomuksen mukaan tuotu wiljaa Oulun lääniin 42,278 tynnyriä rukiita, 22,265 t:riä ohria 12,899 mattoa ruisjauhoja eli rukiita, Waasan lääniin 29,902 t:riä rukiita, 8,291 t:riä ohria, 45,483 mattoa, 2,810 t:riä kauroja, Kuopion lääniin 14,581¼ t:riä rukiita, 19,900 t:riä

ohria, 63,246 mattoa, ja Mikkelin lääniin 10,887½ t:riä rukiita, 1,000 t:riä ohria, 15,508 mattoa. Paitsi näitä owat yksityiset ilman lainarahoitta tuoneet wiljaa mainittuihin lääneihin. Hätääntyneiden awuksi on hallitus antanut korottomia kuoletettawia lainoja waiwaishoitokunnille 64,000 ruplaa, samanlaisia lainoja talollisille maawiljelykseen, terwanpolttoon y. m. 42,000 r., kuoletettawia lainoja korkoa wastaan seurakunnille ja yksinäisille samanlaisiin toimiin 24,520 r., maanteitten rakennuksiin, suonkuiwaukseen y. m. läänihallitusten hoidon alla 61,600 r., hirtten hakkauksiin ja muihin töihin kruunun metsissä 54,000 r., erinäisiin töihin tie- ja wesikulun-johtokunnan ohjatessa 132,835 r. 73½ kop., waiwaishoitokuntain haltuun 1857 wuoden katowuodelta jääneitä, ränttereissä talletettuja apuja 8,383 r. 45½ kop., tehden kaikki nämät apuwarat yhteensä **387,439** ruplaa 19 kop. hop., joista Oulun lääni on saanut 130,727 r. 95½ kop., Waasan 80,000 r., Kuopion 119,378 r., Mikkelin 8,000 r., Wiipurin 5,000 r., Turun ja Porin 11,398 r. 68 kop., Uudenmaan 32,334 r. 55½ kop., ja Hämeen lääni 600 ruplaa.

Eläintauti. Kun eläintautia warsinki wiimeisinä aikoina usein Wenäjällä on ollut liikkeellä, on Keis. M:ti antanut Suomen senaatille wallan, koska asianhaarat niin waatiwat, kieltää eläwää karjaa, walmistamattomia wuotia ja muuta semmoista eläinkalua tuomasta Wenäjältä Suomeen.

Tehdas-oikeus. Tammikuun 28 p. on kauppias A. F. Sundgrenille Helsingissä annettu oikeus asettaa tehdas, jossa walmistetaan kaikenlaisia hedelmä- ja marja-wiinoja, sekä selteri- ja soda-wettä. Tämmöisen tehtaan pitäisi kannattaman warsinki meidän marjasessa maassa.

Uusi wakuusseura. Uudenmaan ja Hämeenläänin maawiljelysseuran pyynnöstä on senaatti tammikuun 16 p. antanut luwan asettaa wakuusseuran, jonka tarkotuksena on wakuuttaa maawiljeliäin laihoa ja eläimiä raesateen ja ukkosen wahingoista. Tämä seura, jonka säännöt jo owat wahwistetut, tulee yhteiseksi koko maallemme ja kutsutaan "suomen wakuusseura Sampo."

Uudenmaan ja Hämeen läänin maawiljelysseuran kokouksessa tammikuun 29 p. päätettiin seuran koulun toimeenpano annettawaksi apteekari Wikbergille Söderkullan kartanossa Sipoon pitäjässä. Palkinnot talonpoikasten huonerakennusten ja riihen kaawapiirroksista, kumpikin 300 markkaa, annettiin rakennusniekka T. Chiewitz wainaan perillisille. Paitsi sitä annettiin rakennusniekka H. Trapille 100 ruplaa kehotuspalkinnoksi asunhuoneen kaawapiirroksesta. Nämät piirrokset päätettiin antaa painosta yleisön nähtäwäksi, samaten myös Sampo-seuran säännöt painosta annettawaksi. Maawiljeliäin kokous pidetään tulewan heinäkuun alussa Jämsän pitäjässä.

Kuokkamies matkamuistelmissansa Sanomissa Turusta moittii ihmisten elämää Soittowuorella ja Kupittaan lähteen likimmäisessä naapuristossa lähellä Turkua. Hän sanoo siitä elämästä: "Wenäläiset puutarhurit, näitten tilustuksien asujamet nimittäin korkeaa hintaa wastaan wuoroowat huoneensa kaikenlaisille hurjille naispuolille, joiden pahuuden kautta moni nuorukainen sekä hengellisesti että ruumiillisesti turmellaan ja josta irstaisuus ja huonot tawat kaupungin nuoressa kansassa aina enemmin ja enemmin lewitetään." Haureus ja irstaisuus on toden totta pahin syöpäläinen, joka haaskaa kansan terweyden, menestyksen ja onnen ja syöksee wiimein ijankaikkiseen perikatoon. Että sellaista syntiä julkisesti harjotetaan Turussa Kuokkamieheltä mainituissa paikoissa ja muuallaki sekä myös kaupungin syrjä-kaduilla, on yleensä tuttu asia. Mutta mitäs on tehty sen hämmentämiseksi? Tietty on, että ihmisiä, jotka kokoontuwat erinäisiin huoneisiin kuulemaan ja tutkimaan Jumalan sanaa, on julkisesti morkattu. Armon Henki tekee kuitenki sadoissa sieluissa työtä täällä Turussaki ja tätä hywää hapatusta tulisi seurakunnan hoitajain käyttää koko ruumiin happauttamiseksi eikä suinkaan raatata. Niin tapahtuu Englannissa, minkä lukia taitaa nähdä Suomen ewankeliumiseuran kirjotuksesta N:o 56, "etsikäät ensin Jumalan waltakuntaa ja hänen wanhurskauttansa, ja niin kaikki nämät teille annetaan." Kuokkamies antaa, hänki puolestansa, neuwoja irstauden hämmentämiseksi. Hän neuwoo asettamaan kouluja ja oppilaitoksia. Mutta sellaisia löytyy kyllä Ruotsissa, Saksassa ja Sweitsissä ja muualla, mutta haureus ja irstaisuus waan yltywät yltymistään. Ei sitä estä siwistysoppi, sen näkee omassa maassaki, kussa moni koulua käynyt on suurempi haureuden orja, kuin oppimaton kansa. Tämän kirjottaja tuntee erään maaseurakunnan, kussa 60 wuoteensa syntyneestä lapsesta tuskin olisi 2 äpärä-lasta, jollei siellä olisi koulunkäyneitä, jotka wiettelewät wiattomia. Kuokkamies kowasti nurkuu, että kootaan apua pakanain kääntämiseksi Ahrikassa, kuin on kotona wielä kyllä työnalaa. "Käwäskäämme ensin puhtaaksi oman porstuamme edestä ennen kuin menemme naapurille!" huutaa Kuokkamies. Jos tämä olisi paikkansa pitäwä perustus: niin taitaisimme yhtä pyhällä kiiwaudella huutaa Kuokkamiehelle: "Kuokkamies hoi! epäilemättä on sinunki puwussas wielä paikattawaa; totta jossain sydämes loperossa wielä piilee törkeyttä ja saastaisuutta, sehän ensin olis perattawa, ennen kuin näet waiwaa Soittowuoresta ja muista." Ei niin, waan tähän sopii Wapahtajan lause: "tämä piti tehtämän, mutta ei toista jätettämän." Suomen lähetysseuraa moititaan, ettei se antanut apua onnettomille weljillemme Sipiriassa heidän kalliisti lunastettuin sieluinsa pelastukseksi. Rahallako heidän kalliisti lunastetut sielunsa sitte pelastetaan? Onhan Suomen piplia-seura lähettänyt heille raamatuita ja on sinne lähetetty muitaki hengellisiä kirjoja. He owat ruumiillisen awun tarpeessa, niinkuin nyt hätääntyneet maalaisemme Pohjanmaalla. Onko Suomen lähetysseuran welwollisuus kootuilla waroillansa auttaa heitä? Mitä antajat siitä sanoisiwat? Sipirialaiset tarwitsewat totta kyllä myös hengellistä apua, opettajaa nimittäin. Mutta sitä ei ole Suomen lähetysseuralla waltaa lähettää sinne. Sitä pitää Keisarilta pyydettämän.

Suometar puhuu 3 numerossa Paawo Ruotsalaisesta sekä hänen opistansa, kuin myös wainosta, joka häntä ja hänen kumppaneitansa kohtasi. Siitä wainosta hän syyttää Suomen kirkkoa. Tämä on wähän outoa; sillä sama kirja, josta hän on ottanut kertomuksensa Paawo Ruotsalaisesta, osottaa siwuilla 371—373, että Turun Tuomiokapituli ei ainoastansa sanonut kanteen alaisia pappeja wapaiksi kaikista syytetyistä rikoksista ja erhetyksistä, waan wielä kiittiki ja ylistiki heidän tointansa ja hartautansa wirkansa toimituksissa. Ainoastansa pari heistä oli kiiwaudessansa niin hairahtunut, että Tuomiokapituli piti heidän nuhteen alaisina. Ihmeellinen on seki Suomettaren wäitös, että wallaston kirkkoa ainoastansa lahwot pitäwät wireissä. Eikö ruumis ole terwe, jollei sitä pakota joku sairaus, taikka muut paisumat? Mikä wireys ja ilo on Greikkalaisella seurakunnalla ollut monista lahwoistansa? Suometar lohduttaa itseänsä sillä toiwolla, että "se aika pianki lähestyy meitä, jona jokainen saa uskoa mitä tahansa ja palwella Jumalaa millä keinoin tahtoo, sillä ainoastaan wapaudessa syntyy oikea jumalisuuski." Ehkä kyllä toiwomme mekin, että seurakunta saisi uskon wapauden ja pääsisi siitä orjuudesta, jossa se kituu maallisen hallituksen alla, niin on meillä kuitenkin se uskallus Suomen kansan kristilliseen tuntoon, ettei se salli sellaisille uskonnoille rakentaa seurakuntia ja kirkollisia yhteyksiä, jotka joko kieltäwät kristillisyyden pääopin kappaleet taikka turmelewat kunnialliset ja hywät tawat: niinkuin hyppääjät ja kuohitut, rikki-järjelliset (rationalistit), Mormonit y. m; sillä sellainen wapaus ei suinkaan olisi oikia jumalisuuden synnyttäjä.

Puolasta. Mennä wuonna kuultiin Puolasta sillon tällön kapinallisia wehkeitä. Kuinka lawialle kapinallinen mieliala siellä on lewennyt, nähdään tämän wuoden tapauksista. Tämän wuoden alusta oli Puolassa määrätty sotamiesten otto. Tätä tilaisuutta tahtoiwat kapinoitsiat käyttää kapinan noston aiheeksi, ja kapina-komitea oli siinä aikomuksessa antanut käskyn kutsua kaikkia Puolalaisia kapinaan ryhtymään. Pääkaupungissa Warsowassa oli kuitenkin aikanansa saatu tieto näistä wehkeistä ja kapinallisia kiini otettu, mutta paljon heitä oli paennut ympäri maakuntaa. Yön tammikuun 22 ja 23 päiwän wälillä oliwat he määränneet surmayöksi. Niin tapahtuikin. Kaikissa paikoissa, missä wenäjän sotawäkeä oli, karkasiwat kapinoitsiat heidän päällensä, tappain ja surmaten mitä waan eteen sattui. Sotawäki asellansa koki wastustella, ja paljon kaatuikin kapinoitsioita sekä saatiin wangiksikin. Esimerkiksi mainittakoon että yhdessä kylässä oli sotawäki huoneessansa tehnyt wahwaa wastusta kapinoitsioille, mutta nämät sytyttiwät huoneen palamaan, jossa kolme sotamiestä jäi tulen omaksi. Waltateitten warsilla kapinoitsiat ottawat kiini matkustawaisia ja ryöstäwät, monessa paikkaa owat häwittäneet sanalennätinlangat ja rautatiet y. m. Merkittäwää on että papisto kehottaa ja auttaa kapinan nostoa. Monta pappia on kapinaan kehottaissa kiini pantu. Kapinan liike on tosin jo heikenemässä. Koko Puolan maa on julistettu sota-tilaan.

Ulkomaalta.

Tässä näyttönumerossa tahdomme lyhyesti katsastaa ulkowaltakuntain tilaa ja wehkeitä menneen wuoden lopulla, niin johdattain lukiaa tapausten juoksua seuraamaan. Yleisesti taitetaan sanoa menneen wuoden tapauksista ulkomailla, ettei se wuosi ollut aiwan merkillinen, waan meni menoansa hiljaksilleen, kuitenki niin että kansalliset pyrinnöt ja waltiolliset wehkeet oliwat wireillä, ehkei niissä tärkeisiin ja toiwottawiin päätöksiin tultu, sillä päättämättä on wielä Italian tila ja yhdistäminen, päättämättä on sota pohjais Amerikassa, päättämättä Greekan hallituksen asia.

Niinkuin sanottiin, on Italian yhdistäminen

wielä keskeneräisenä, Ruomi wielä paawin hallussa, jossa myöskin Neapelin entinen wirkaheittiö kuningas, Frans II oleskelee ja pitää yhteyttä ryöwäri-joukkojen kanssa, joita paljon löytyy etelä Italiassa ja tekewät suurta häiriötä ja rauhattomuutta. Näitä roswoomisia on tosin hallitus kokenut hillitä ja häwittää, mutta ei näitä ryöwärinpesiä näytä saatawan häwiämään, niin kauwan kuin Ruomi on paawin hallussa. Paawi ei pysyisi näin wahwana wallassansa, ellei Ranskan keisari häntä puolustaisi ja pitäisi sotawäkeänsä Ruomissa paawin tukena. Tätä surkuteltawaa tilaa auttaaksensa ja koko Italian maata yhdistääksensä yhden kuninkaan alle, pakottamalla paawia luopumaan maallisesta wallastansa, alkoi Garibaldi ystäwinensä mennä wuonna walloitusretken etelä Italiasta Ruomia kohden, mutta tämä yritys keskeytyi sillä tawoin että hallituksen sotajoukko käwi häntä wastaan ja rupesi ampumaan Aspromonten luona, jossa Garibaldin nilkkaan käwi luodi, josta hän kauwan aikaa sairasteli, siksi että luodi wiimein wihdoin saatiin pois jalasta, että hän nyt jo jotsiki parantuneena on mennyt luotoonsa Kapreraan. Se hallituksen ministeristö, jonka päällikkönä oli Ratazzi, joka wastusteli Garibaldia, saawutti sen kautta kansan wihan puoleensa, täytyi luopua wirastansa, ja uusi ministeristö, jonka esimiehenä on Farini, asettiin entisen siaan. Saa nyt nähdä mitenkä Italian asiat rupeewat kääntymään tämän uuden ministeristön hallituksen tointa pitäissä.

Asiat ei kuitenkaan wielä näy parempaan päin kääntyneen, koska Ranskan keisarin sanotaan aikowan warustaa ja wahwistaa Civita Vecchian linnaa lähellä Ruomia, niin muka puolustaaksensa paawia. Ranskan keisarilla olisi toki kotonakin tekemistä, koska alamaiset kuuluu olewan tewettomia suurten werojen makson tähden. Ranskan hallitus onkin tähän aikaan tarwinnut paljon rahoja, käydessänsä tuota turhamaista sotaa Meksikon waltaa wastaan Amerikassa. Tähän sotaan on jo kulutettu 83 miljonaa frankkia, eikä juuri sanottawaa sillä woitettu, sillä tauti ja puute on paljon häwittänyt Ranskan sotawäkeä siellä. Paitsi sitä on Ranskan tehtaissa työnpuutetta, niinkuin Englannissakin, warsinkin pumpulitehtaissa on paljon wäkeä jäänyt työttömiksi pumpulin puutteen tähden, jota ei taitta saada pohjais Amerikasta, niinkauwan kuin siellä sotaa kestää liittowaltakunnissa, joissa parhaat pumpulinkaswatus-maat owat. Englannissa on tosin koetettu liewentää pumpulitehdasten työwäen kurjaa tilaa, kokoomalla tälle työttömälle wäelle runsaita apuja. Muutoin on Englannista mainittawa mennä wuonna siellä pidetyt kaiken mailman teoksien näyttelöt. Tämmöiset näyttelöt paljon kartuttawat teollisuuden ja keinollisuuden edistymistä sekä saattawat kaukaisimmatkin kansakunnat likinäisempään yhteyteen, mutta suurin hyöty niistä kuitenki tulee sille maakunnalle, missä niitä pidetään. Yksi paha puolikin on luultawasti saanut alkunsa teosten näyttelöstä Englannissa, se nimittäin että Lontoossa sen jälkeen on ilmaantunut paljon pahantekiöitä, jotka kaduilla käywät ihmisten kimppuun, kiristäwät kurkusta sekä ryöstäwät, mitä saawat. Nämät kurkun kuristajat owat irtainta wäkeä, jota Lontoon näyttelön aikana kokoontui sinne.

Greekan maalla on ollut huono hallitus ja sen wuoksi edellisinäkin wuosina kapinoita hallitusta wastaan. Wiimis wuonna nousi tytymättömyys ja kapina niin korkialle, että kuninkaan täytyi paeta maasta. Wälinaikanen hallitus on pitänyt waltion ohjaksia. On myös hankittu saada uusi kuningas siaan walituksi. Monta on siihen ehdoteltu; usiammat soisiwat saada Englannin prinsin Alfredin kuninkaaksensa, mutta Englannin hallitus on sitä wastaan. Englanti on tosin luwannut Jonian saaret, jotka owat sen suojeluksen alla, yhdistettäwäksi Greekan waltakuntaan, mutta prinsiänsä ei se aiwo antaa hallitsiaksi. Tässä on myös esteenä eräs sääntö, jonka Greekan wakuutuswallat, Englanti, Ranska ja Wenäjä tekiwät kuningas Ottoa walitessa Greekan hallitsiaksi, ettei yhdenkään näiden waltioin prinseistä pitäisi pääsemään Greekan kuninkaaksi.

Saksassa kiistailewat Preussi ja Itäwalta, kumpi saisi olla Saksan liittokunnan päänä. Preussin kuningas Wilhelm näkyy kadottaneen ei ainoastaan omain alamaistensa waan myös koko Saksan luottamuksen, koska hän laittomasti on menetellyt waltiosäätyjä wastaan, kokein laskea suurempaa weron maksoa, kuin säädyt owat myöntäneet. Itäwallan hallitus tahtoo taas kaikkia erinäisiä maakuntiansa yhtäläisyyteen, niin muodoin loukaten erinäisten maakuntain kansallis-oikeuksia. Sen wuoksi onkin Itäwallassa paljo tytymättömyyttä ja salaa wihaa hallitusta wastaan. Itäwallan rahaseikat owat myös sangen huonossa tilassa. Paljon weroja on entiseltään ja uusia lisätään, mutta ei rahat sittenkään tahdo mihinkään riittää. — Saksan liittokunnan ja Tanskan hallituksen wälillä kestää wielä wanha riita Holsteinin hallituksesta.

Ruotsissa on asiat menestymistä päin. Maawiljelys ja teollisuus owat wiime wuosina paljon waurastuneet, uusia rautateitä on yhtä mittaa rakettu, ja wapaa kansallinen hallitus onkin kaikin tawoin näyttänyt hyödyllisyytensä. Paraikaa pidetään Ruotsissa waltiopäiwiä. Monta hyödyllistä ehdotusta on ollut käsillä. Suurin muutos näillä waltiopäiwillä aiwotaan toimeen panna säätyjen edusmiehistössä. Tähän saakka owat Ruotsin waltakunnan edusmiehet kokoontuneet neljin säädyttäin, nimittäin aatelis-, pappis-, porwari- ja talonpojan-säädyistä, ja niin myös keskustelleet neljin säädyin. Muutos on sillä tawoin ehdoteltu tehtäwäksi, että waltiokokous jaetaan kahteen kamariin, ensimäinen ja toinen, joihin kumpaankin kaikki jäsenet walitaan sekä kaupungeista että maalta wissin omaisuus-määrän ja wäkiluwun jälkeen. Entinen sääty-jako jää peräti poijes. Waltiopäiwiä pidetään joka wuosi. Kummankin kamarin yhtäpitäwä päätös on waltiopäiwäin päätös. Näin luullaan asiat suoremmin ja pikemmin saatawan päätetyksi, sekä että waltiopäiwille pääsee jäseniksi semmoisiakin, jotka entisen sääty-jaon jälkeen eiwät koskaan tulleet waltiokokoukseen walituksi. — Pohjais Ruotsissa wei halla wiimis suwena paikottain wiljan, niinkun meidänki maamme pohjaisissa osissa.

Niinkuin tietty on, kuuluu pohjais Amerikan liitto- eli yhdys-waltakuntaan monta eri waltakuntaa, jotka kaikki ennen nykyistä sotaa oliwat yhdistettynä yhden hallituksen alla. Eteläisissä waltioissa on laweat kahween- ja pumpulin-kaswatusmaat, joissa paljon orjia pidetään työssä. Orjain pitoa, joka on ihmisyyttä alentawa, ei sallita pohjaisissa waltioissa. Tästä eri mielestäpä tuo nykyinen, jo kauwan kestänyt sota on alkunsa saanutkin. Sillä kun hallitus tahtoi ruweta orjuutta häwittämään, suuttuiwat etelä waltiot, erkaniwat eriliittokunnaksi ja yltyiwät sotaan pohjais waltioita wastaan. Tässä sodassa, jonka kuluessa paljon wäkeä ja tawaraa on hukattu, pumpulia ja pumpulimaita häwitetty, on toinen ja toinen puoli ollut woitolla, wäliin liittolaiset, wäliin eriliittolaiset. Niin oli wiimis wuoden lopulla joulukuun 13 p. ankara tappelus Fredriksburgin tykönä, jossa eriliittolaiset oliwat wahwasti warustettuina ylewillä asemilla ja pattereinsa takana. Liittolaiset kokiwat kaikin woimin karkottaa heitä, waan turhaan. Paljon wäkeä kaatui tässä werisessä tappeluksessa. Liittolaisia sanottiin kaadunneen ja haawotetun 10 tuhannen paikoilla, eriliittolaisia wähemmän. Ylhäisempiä upseeriakin sai surma saaliiksensa.

Suomen kielen saamisesta wirka-kieleksi oikeusistuimissa ja wirkakunnissa.

Se haitallinen seikka meillä että oikeuden kirjat kirjotetaan ruotsin kielellä suomalaiselle kansalle, on jo kauwan aikaa matkaansaattanut tytymättömyyttä kansassa. Tästä on kuulunut walituksia joka äärellä maatamme ja niillä walituksilla onkin oikea pohja ja perä, sillä jokainen ymmärtää, kuinka wäärin siinä suomalaiselle tehdään, että hänen täytyy lunastaa ruotsinkielisiä pöytä- ja asia-kirjoja, joita ei hän ymmärrä. Säätyin waliokunnan jäsenet antoiwatki mennä wuonna Keisarille alamaisen pyynnön muutoksesta tässä kohden. Sen pyynnön johdosta asetettiin komitea tutkimaan asiaa ja lausumaan ajatuksensa siitä. Tämä komitea on jo tehnyt tehtäwänsä. Sen ehdotus asiasta on myös jo julkaistu. Komitea tosin tunnusti lainkin mukaan suomen kielellä olewan oikeus olla wirallisena kirjotuskielenä Suomessa ynnä ruotsin kanssa. Mutta koska tämä sangen tarpeellinen ja wälttämätön muutos suomen kielen käyttämiseksi oikeuskirjotuksissa on toimeen pantawa, siinä komitean enemmistö ei tullut mihinkään päätökseen, waan jätti sen tietämättömiin aikoihin. Tätä asiaa päättäissä se haki haittoja, jotka estäwät suomen kielen käyttämistä wirkakielenä. Tosi on että haittoja ja esteitä aina löytään, kun muutoksia on tehtäwä wanhuudesta totutuissa tawoissa, mutta kyllä esteet woitetaan, kun waan on hywä halu ja wähä waiwaa tahdotaan nähdä hywän asian wuoksi. Tätä hywää halua ei komitean enemmistöllä näytä olleen, koska semmoisiakin esteitä on suomen kielelle hakenut, jotka toden totta eiwät olekkaan oikeita esteitä. Tämmöisten estetten joukkoon luemme sen, ettei muka umpisuomalaiset wielä osaa lukea ja ymmärtää suomalaista kirjotusta, waan tässä on odotettawa siksi että kansakoulut, joita Suomeen aiwotaan asettaa, owat tehneet tehtäwänsä ja walmistaneet Suomen kansan kirjotuksen taitoon. Että tämä waan on tekoestettä ja syytä, todistaa sekin seikka että suomalaiset ahkeraan kirjottawat sanomalehtiinsä tietoja seuduiltansa. Tästä asiasta lausuwat Oulun Wiikkosanomat 4 n:rossansa tänä wuonna: "usiammalla suomalaisten lehtein toimituksella on niin yltäkyllä lähetettyjä kirjotuksia, ettei niitä woi millään tawalla saada kaikkia lehtiin mahtumaan." Ja kutka niitä kirjottawat? Enimmästä päästä Suomen talonpoikanen kansa, niin että todellakin taittaan sanoa että joka pitäjässä ja melkein joka kylässäkin on kynään kykenewiä Suomen miehiä, ja wielä enämpi niitä, jotka osaawat suomalaista kirjotusta lukea, waikka eiwät itse paljoa kirjottelekaan.

Mainitun Suomen kieli-komitean ehdotus on annettu yhteisön tutkittawaksi ja ajatuksensa siitä lausuaksensa, jotka lauseet ennen tulewan maaliskuun loppua owat lähetettäwät senattiin, ennen kuin hallitus asiasta antaa asetuksen. Sen tähden on nyt se otollinen aika käsissä, jolloin maamiesten tulee ajaa asiaansa ja walwoa etuansa sekä tehdä muistutuksia ja antaa lauseensa tästä tärkeästä seikasta, yleisen mielen kannatukseksi ja puolustukseksi. Se sopii parahiten tehdä pitäjän kokouksissa. Tämmöisiä lauseita owatkin jo antaneet suomalaisen kirjallisuuden seura Wiipurissa, Kuortaneen, Parikkalan ja Kiteen pitäjän miehet pitäjän kokouksissansa. Kaikki nämät owat kiiwaasti waatineet tässä pikaista ja ajanmukaista muutosta, saada suomen kieltä wirkakieleksi oikeusistuimissa ja wirkakunnissa.

Protestanttinen *) seurakunta Böhmin maalla.

Pastori Meyer, Juutalaisia kääntämään asetettu lähetyssaarnaaja, Skottlannista, on nykyään käynyt Böhmin maalla, kussa Juutalaiset owat olleet halullisia kuulemaan Jumalan sanaa. Hän on myös samalla matkallansa kysellyt protestanttisen seurakunnan tilasta Böhmin maalla. Hän wakuuttaa, että böhmiläiset paremmin rupeewat ymmärtämään ewankeliumin oppia, että kansa on tytymätön paawilaisilla papeillansa, ja että ewankeliumin totuus yhtei-

*) Protestanteiksi kutsutaan kristityt ewankelisesta Lutheruksen tunnustuksesta ja reformeeratut.

sesti on puheena sanomissa ja erinäisissä tiloissa. Eräs ewankelinen pappi oli puhunut hänelle, että hän nykyään oli seurakuntansa yhteyteen ottanut 500 paawilaista. Lyhyellä wapauden ajalla w. 1848 oli pääkaupungissa Pragissa suostunut noin 2,000 henkeä ewankeliumin oppiin. Meyer sanoo, että waikka ewankelis-pappiskoulun opettajat Wienassa owat noita mokomia rikki-järjellisiä ihmisiä, niin eiwät seurakunnat sentään woi kärsiä opettajanansa rikkijärjellistä pappia, waan on papin saarnaaminen raamatun jälkeen, jos waan muutoin tahtoo wirassansa pysyä — niin sitkeästi rippuu seurakunta kiinni raamatun suorassa ja luotettawassa opissa ja wiitotetulla tiellä. Protestanttisia seurakuntia on Böhmin maalla 58, joiden pappein palkka on korkeinaan 1,000 riksiä. Hussi *) on wielä lämpymässä muistossa näissä seurakunnissa, jotka halajawat suurempaa wapautta ja waikutusalaa. Skottilainen sanomalehti kirjottaa näistä seurakunnista: "lähin Waldolaisia **) on Böhmin ewankelinen seurakunta wanhin Europassa. Juhan Huß ja Hieronymi Pragilainen ***) käsittiwät Wikleffin †) kirjoista totuuden tunnon. Tämän welan maksoiwat Böhmiläiset niin että Pragin porwarit lähettiwät saarnaajan pimeydessä waeltawille isillemme sata wuotta ennen kuin uskon puhdistus aljettiin Skottlannissa. Tällainen lähetyssaarnaaja oli Paawali Crawari. Hän oli kiiwas ja puheessa taitawa mies. Koska hän wietiin mestattaa, niin julmat papit S:t Andrewissa Skottein maalla paniwat waskisen kaulapaidan hänen suunsa eteen, ettei hän olisi saanut teloituspaikalla tunnustaa totuutta. Myös Hussi ja Hieronymi kuoliwat martyyrikuoleman, mutta heidän kylwämä sanansa leweni niin että lähes puoli Böhmin maata oli 17 wuosisadan alulla protestanttinen. Silloin oli Böhmin maa maallisestiki kukoistawimmassa tilassa. Mutta tämä aika oli aiwan lyhye. Saksan keisari, Ferdinand II, sai, jesuitalaisten awulla, ewankeliumin opin sorretuksi, ja ankara waino kesti wuodesta 1621 wuoteen 1787 asti, jolloin taitawa ja toimellinen keisari Josef II lakkautti wainon. Nyt tuliwat näkywiin ne joukot, jotka Böhmin wuorten rotkoihiin ja synkkiin metsiin oliwat kätkeneet raamattunsa ja hengelliset kirjansa, ja joissa oliwat kokoontuneet tutkimaan Jumalan sanaa ja rukoilemaan, ilman pappeja ja opettajia ja pitämättä yhteyttä muiden kristittyin kanssa. Tästä uskon kipenän jäännöksestä toiwotaan wielä kaswawan kukoistawa ewankelinen seurakunta Böhmin maalla."

*) Hussi eli Böhmin maalla, 100 wuotta ennen Lutherusta. Paawilaiset polttiwat hänen eläwänä puhtaan ewankeliumin opin saarnaamisen tähden w. 1415.

**) Waldolaisen seurakunnan perustaja oli kauppias Petari Waldo Ranskan maalla 12 wuosisadalla.

***) Hieronymi Pragilainen oli Juhan Hussin uskollinen ystäwä ja puolustaja. Paawilaiset surmasiwat hänen tulella w. 1416.

†) Wikleff oli autuusopin professori Oksfordin Akatemiassa Englannissa ja kuoli Lutterworthin seurakunnan kirkkoherrana w. 1384.

Kunnioita isääs ja äitiäs, ettäs kauwan eläisit, ja menestyisit siinä maassa, jonka Herra Jumalas sinulle antaa.

5 Mos. 5: 16.

Katsopa waan, kuinka aiwan isällisesti Jumala kohtelee ja pitele meitä. Hän on luonut koko ihmissuwun yhdestä werestä kaiken maan piirin päälle asumaan ja on kullenkin ihmiselle määrännyt hänen asumisensa rajat, antanut itsekullenki hänen maansa ja kutsumuksensa sekä määrännyt hänen waikutuksensa ajan. Ja mikä wielä enää on, ei hän jätä meitä oman onnemme nojalle eikä paljasten sattumusten waralle, niinkuin pakanat luulewat, waan isällisellä ja siunaawalla silmällä tahtoo hän walwoa parastamme, eli niinkuin käskyn lupaus kuuluu: antaa meille pitkän ijän ja menestystä, se on, niinkuin Lutherus sanoo, toimittaa niin että tämä elämä "tulee meille autuaalliseksi ja kaikin puolin kääntyy parhaaksemme, niin että saamme rauhallista ja suloista elämää wiettää ja kaikissa menestymme maan päällä, että meillä on hywät päiwät, ja ettemme mitään puutetta kärsi. Sillä sitä merkitsee kauwan elää, että saadaan runsaasti kaikkia, mitä pitkään ikään tarwitaan, niinkuin hywä ruumiin terweys, waimo ja lapset, runsas ja puhdas rawinto, ulkonainen rauha, hywä ja säädyllinen hallitusmeno ja muuta semmoista, joita paitsi tämä elämä ei taida iloisesti wietettää eikä kauwan pysyä." Mutta jos siis tahdot hywäkses ja ilokses nautita Jumalan lupaamaa siunausta, niin tulee sinun kaiketi myös ottaa waaria siitä ehdosta, jolla hän siunauksen lupaa. Hän siunaa ainoastansa siinä järjestyksessä, kuin hän itse on määrännyt ja säätänyt. Niin esimerkiksi menestyy ja säilyy kalaki ainoastansa wedessä, kussa Jumala on hänen luonut elämään; mutta jos kala tahtoisi itse tulla wiisaaksi ja kaswaa härjän kokoiseksi, ja hyppäisi sentähden maalle härjän kanssa ruohoa syömään, sepä wasta olisi oikein hänen surmansa. Samate on Jumala ihmiselleki säätänyt ja wiittonut tien ja radan, jolla hän menestyksen käsittää. Ja se tie on: kunnioita isääs ja äitiäs. Mutta kunnioittaa isää ja äitiä on, niinkuin Lutherus opettaa: "pitää heitä kunniassa ja hywäntahtoisesti kohdella heitä, niinkuin suurinta ja kalliinta tawaraa mailmassa, katsomatta heidän tilaansa taikka wikojansa."

Mutta kosta nyt tässä puhumme isän ja äidin kunnioittamisesta, niin ei pidä meidän isän ja äidin nimellä ymmärtämän ainoastansa luonnollisia wanhempiamme. Ei, waan niihin sanoihin suljetaan myös: "esiwalta ja isännät," niinkuin Lutherus sanoo. Se kunnia ja kuuliaisuus, jonka palkollinen osottaa isännälle, on siis aiwan kallis, Jumalalle otollinen ja suuresti siunattu. Sellaisella kunnioittamisella ja pyhällä kuuliaisuudella palwelee hän itseä Jumalaa, ehkä se näyttää päältä katsoen halwalta ja ehkä hän sentähden usein saa kieltää itsensä ja oman tahtonsa. Tämän pyhän kuuliaisuuden ylistykseksi sanoo Lutherus: "oi, kuinka paljo munkit ja nunnat antaisiwatkaan, jos taitaisiwat yhdestäki työstänsä Jumalan edessä iloisella mielellä sanoa: nytpä olen siitä wahwa, että tämä työ sinulle hywin kelpaa. Heidän suhteensa, eikö syystä ilosta hypänne ja sulane ihmisen sydän, koska saa ruweta Jumalan käskemään työhön, ja sitä tehdä, ja taitaa sanoa: katso, tämä työ on jalompi ja parempi, kuin kaikkein munkkein pyhyys; sillä tätä on Jumala käskenyt tekemään."

Siihen kunnioittamiseen jälleen, jonka alamaiset owat welkäpäät esiwallallensa, kuuluu: 1) kunnioittaminen, sentähden, että esiwalta on Jumalan asettama sääty; "sillä ei esiwalta ole muutoin, kuin Jumalalta" (Rom. 13: 1); 2) kuuliaisuus ja alamaisuus ei ainoastansa wihan ja rangaistuksen tähden, waan omantunnon tähden (Rom. 13: 5; Tit. 3: 1); 3) weron ja tullin maksu, ei wapaana ja mieli-ehtoisena lahjana, waan welwollisuutena, "niin antakaat siis kaikille, mitä welwolliset olette: sille wero, jolle wero tulee, sille tulli, jolle tulli tulee, sille pelko, jolle pelko tulee (Rom. 13: 7) ja wiimeiseksi 4) että pidetään rukouksia, anomisia, toiwotuksia ja kiitoksia kuningasten ja kaiken esiwallan edestä (1 Tim. 2: 1—3).

Me pyydämme, ettei kristillinen lukia pahenisi meistä, että näyttölehdessämme olemme ottaneet puhuaksemme, mitä lukia jo lapsuudesta asti on oppinut katekismuksesta tietämään; sillä syynä tähän muistutukseen on ollut, että näkisimme suloisen Suomemme menestywän sillä siunauksella, jonka Hän antaa, jolta kaikkinainen hywä anto ja kaikkinainen täydellinen lahja tulee; sillä etsiä siunausta muualta ja muussa järjestyksessä, kuin Jumalalta ja hänen sääntönsä jälkeen, on syöstä itsensä perikatoon ja kiroukseen. Jos ainakin, on kumminki nyky-ajalla, painawa ja tärkeä welwollisuutemme teroittaa tätä neljättä käskyä; sillä ihmisiä on ilmestynyt, itsessänsä paisuneita, jotka owat kieltäneet sen Jumalan, joka raamatussa on itsensä ihmisten autuudeksi ilmoittanut. Ja niinkuin he owat nostaneet kapinan raamatun Jumalaa ja hänen woideltuansa, hänen Poikaansa Jesusta Kristusta wastaan, niin kapinoitsewat myös saman Jumalan maan päällä säätämää järjestystä wastaan. Sellaisten luulo esiwallasta on, ettei se olekaan Jumalan asettama ja säätämä, eikä siis annettu meille Jumalan armosta, waan itsewaltiaan kansan ja alamaisten omasta hywästä walitsemisesta. Kaikki owat yhtäläisiä weljiä keskenänsä, Jumala ei ole tehnyt yhtään eroitusta heidän wälillänsä, ei asettanut ketään ruhtinaaksi ja haltiaksi toisen yli. Siitä opista seuraa sitte, että itsewaltiaalla kansalla on oikeus panna sellainen esiwalta pois wiralta, joka ei hallitse sen mielen jälkeen, jollei hywällä niin kumminki kapinalla. Mutta, sanoo Lutherus: "jos niin käwisi, että jokaisella olisi itse oikeus ja walta rangaista wääriä, kuinka sitte olisi mailmassa? sitte renki löisi isäntäänsä, piika emäntäänsä, lapsi wanhempiansa, oppilas mestariansa; olisihan se soma järjestys." Ne monet ja surulliset muljaukset ja kapinat, jotka sitte wuodesta 1789, owat rasittaneet Europaa, osottawat enemmän kuin selwästi, että kirous seuraa Jumalan säätyin röykkeää rikkomista. Jokapaikassa on yleinen tytymättömyys, hallitusten muutoksesta toiwotaan parannusta, mutta kukaan ei luule tarwitsewansa itse parantaa itsensä. Sokea on todellaki se, joka ei huomaa waltakuntia niin perki kumottawan; "sillä jokainen waltakunta, itseänsä wastaan erinnyt, tulee kylmille," sanoo Jesus. Kristityn ei tarwitse wielä wääryyttäkään kärsineenä, turwata miekkaan, johon jokainen hukkuu, joka miekkaan ryhtyy. Hänellä on kaksi lujaa asetta wääryyttä wastaan: rukous wainoojainsa puolesta ja koston antaminen sen haltuun, jonka kosto on. Niillä aseilla woitti kristillisyys Romin waltakunnan ja woittaa koko maan piirin.

Uskottomuuden sekasäyräisyys.

Saksan maalla on suuri joukko ihmisiä luopunut pois kristillisen seurakunnan yhteydestä sitä warten waan, että saisiwat wapaasti uskoa ainoastansa mitä heidän järjellensä olisi soweliasta. Heille annettaisiin oikeus yhdistyä itsenäiseksi seurakunnaksi, kuin waan hallitukselle antaisiwat uskonsa tunnustuksen. Sellaista uskon tunnustusta owat he jo monta wuotta sepittäneet, mutta siitä ei ole tullut mitään; sillä eiwät he ole keskenänsä taitaneet sopia siitä, mitä uskoisiwat. He owat keskenänsä ottaneet pitääksensä muutamia kristillisiä juhlia; samate on myös heillä säilytetty nuoren kansan kasteen liiton uudistus ja Herran ehtoollinen. Mutta wiimeis suwena on heidän päämiehensä Uhlich sanomissansa sanonut, että ehtoollinen wierasten puutteesta tulee pidettäwäksi ainoasti kolme kertaa wuoteensa. (Sitä oli tähän asti pidetty kerta joka kuukausi.) Mutta kuin tämäki määräys oli liika usein, päätettiin pian, että se pidettäisiin ainoasti kerta wuoteensa, koska nuori kansa uudistaisi kasteensa liiton. Nyt taas on päätetty, ettei sitä pidettäisi kertaakaan wuoteensa. Silloin kuin lapset kasteensa liiton uudistawat sopii kyllä syödä yhdessä eli pitää yhteistä ateriaa ja olla iloisia. "Lasten kasteensa liiton uudistus onki juhlallisempi, sanoo Uhlich, jos Ehtoollisen pitäminen jätetään pois. Sehän oikein on wapaan seurakunnan mukaista ja ylen ihanaa, koska sen pojat ja tyttäret nostawat kätensä ylös ja lupaawat olla ja pysyä kunniallisina ihmisinä."

Gillas till tryckning. Åbo Domkapitel, den 7 februari 1863.
Enligt befallning: J. M. v. Essen.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 1. Turussa perjantaina 27 päiwänä Maaliskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

Palmu-Sunnuntaina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Sarén; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruots.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Kärsimys-wiikolla saarnaawat:

Maanantaina, suomea: kello 8, w. Pastori Indrén.
ruotsia: kello 10, w. Pastori Indrén.
Tiistaina, suomea: Prowasti Hjelt.
ruotsia: Prowasti Hjelt.
Keskiwiikkona, suomea: w. Pastori Malmström.
ruotsia: w. Pastori Malmström.
Tuorstaina, suomea: w. Pastori Sarén.
ruotsia: w. Pastori Sarén.

Wirka-ilmotuksia. Turun ja Porin läänin wirkaa-tekewä kuwernööri, kenraalmajuri paroni Cedercreutz on määrätty mainitun läänin kuwernööriksi; entinen maawiljelyskoulun johtaja J. E. Alcenius wuodeksi, lukein wiimis helmikuun 26 p:stä, toimittamaan maawiljelysneuwojan wirkaa Oulun lääniksä. Eron wirasta on saanut Haminan postikonttuorin kirjuri K. B. Zilliacus.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. M:ti on wiimeis helmikuun 18 p. määrännyt Degerbyn saarnahuoneen, Ingon pitäjässä, kappeliksi nykyisen saarnaajan erotessa wirasta; kappalainen, jonka seurakunta ensi kerran saa kutsua ilman waalitta, saapi paitsi asun- ja ulkohuoneita, jotka seurakunta rakentaa ja korjussa pitää, joka talosta 21½ kappaa rukiita, talonmuonawäeltä, meriläisiltä, maatorppareilta, käsityöläisiltä ja kalastajilta sekä heidän wertaisiltansa 25 kop. sekä jywätorppareilta, mökkiläisiltä ja heidän wertaisiltansa 15 kop. hop., jotka yhteensä on laskettu tekewän 61 tynnyriä 9 kappaa rukiita. — Keis. M:ti on helmik. 16 p. hywäksi katsonut Hausjärwen kappelilaisten suostumuksen että kappalaisen wirka siellä häwitetään, kun se auki tulee, ja kappalaisen siaan otetaan pitäjänapulainen, joka saapi wuotiseksi palkaksensa 60 tynnyriä wiljaa ja huoneet, jotka seurakunta rakentaa ja korjussa pitää, sekä että Hausjärwen kirkkoherra saapi asunnoksensa Kolkkalan kappalaisen talon sekä puolen Pietilän taloa, jonka toinen puoli annetaan kansakoululle sekä pitäjän-apulaisen huoneet siihen rakennetaan. — Helmik. 10 p. on Keis. M:ti myöntänyt Seinäjoen kylän Nurmon kappelista erotettawaksi erinäiseksi kappeliksi, Ilmajoen pitäjään kuuluwaksi, jonka opettaja saapi 60 tynnyriä wiljaa, huoneet ja muita pienempiä etuja. — Kuollut maaliskuun alkupuolella Suoniemen kappalainen F. H. Wellenius. — Haettawana kappalaisen wirka Seinäjoella 90 päiwän kululla. — Wirkakirjan saanut w. t. lisäopettaja G. R. Laurell ensimäiseksi lisäopettajaksi Porin alikoulussa sekä laulunjohtaja R. Sjögren laulunopettajaksi Kokkolan ylikouluun. — Päätöksen on konsistoriumi antanut Kiukaisten kappalaisen welwollisuudesta olla apuna alttaripalweluksessa kun jompikumpi Euran emäkirkon papeista on saarnawuorollansa mainitussa kappelissa.

Porwoon. Kaksi lisä-armowuotta on armossa suotu Kurkijoen prowastin G. R. Hartman wainaan leskelle ja lapsille ja yksi lisä-armowuosi Wiitasaaren prowastin A. Dahlström wainaan leskelle ja pojalle. — Wirkawapauden saanut Haminan alikoulun opettaja A. Björkqwist tämän kewättärmiinin loppuun papin tutkinnon käydäksensä. — Wakuuskirjan saaneet Kesälahden kirkkoherra G. R. Blomqwist Wiitasaaren kirkkoherraksi, Taipalsaaren kappal. wp. H. J. Sawander Sakkolan kappalaiseksi, Pyhtään kappal. wp. F. Häyrén Walkijärwen kappalaiseksi ja w. pastori Antrein pitäjässä G. A. Cajander Sulkawan kappalaiseksi. — Haettawana Taipalsaaren ja Pyhtään kappalaisen wirat.

Kuopion. Keis. M:ti on maalisk. 5 p. armossa asettanut Kaajanin kappalaisen wp. G. F. Högman Rowaniemen kirkkoherraksi.

Kotomaalta.

Turusta. Ilmat owat olleet wallan kewämmäisiä, ikään kuin oltaisiin toukokuun alussa. Mutta niin on koko talwikin ollut kehno. Täällä Turussa ei koko talween ole rehellistä rekikeliä ollut enempää kuin kolmen wiikon paikoin, nimittäin wiikon joulu-, toisen tammi- ja kolmannen helmikuulla. Eilän ehtoolla alkoi myrskytä ja pyryttää.

— Pappein wihkimys toimitetaan huomenna tuomiokirkossa.

— **Sipiriaan** lähetettyin Suomalaisten wankein sielunhoitoa warten on Keis. M:ti sinne määrännyt asetettawaksi pastorin ja opettajan (katekeetin) Suomen waltiowarain kustannuksella; pastorin tulee asua Werchne Suetukissa Minusinin piirikunnassa, hänen täytyy taitaa ruotsin, suomen, wenäjän ja saksan kieltä, wuotiseksi palkaksensa saa hän 1,000 ruplaa paitsi matkarahan sinne, ja 15 wuoden perästä saa hän palata kotomaahan sekä nauttia koko palkkaansa täällä siksi että hän pääsee omaan kirkkoherran paikkaan; opettaja taas, jonka myös tulee pitää lukkarin wirkaa, saapi palkaksensa 200 ruplaa sekä matkarahan. Kumpiki heistä saa asunhuoneet, ja pastori wielä wähän maataki wiljelykseksi.

— **Pohjanmaan höyrylaiwa-seuran** wuosikokouksessa Porin kaupungissa tämän kuun alussa päätettiin seuran johtokunta muutettawaksi Porista Turkuun. Johtokunnan jäseniksi walittiin konsuli Julin ja kauppamiehet Wikeström ja Spoof. Wiimis suwena tuottiwat seuran laiwat: Kreiwi Berg 11,343 ruplaa 6 kop., Suomi 10,414 r. 69 k. ja Österbotten 5,576 r. 62 k. Laiwat määrättiin tulewana suwena kulkemaan samoja matkoja kuin ennenkin, nimittäin Kreiwi Berg Tukholmin ja Pietarin wäliä, Österbotten ja Suomi Pohjanmaan ja Pietarin wäliä.

— **Turun** rouwaswäen seuran waikutuksesta mennä wuonna on annettu kertomus, josta nähdään että seura työn antamisella, raha-awuilla, waatteilla, ruoka-aineilla ynnä muilla tawoin on kokenut auttaa wanhoja, huonoja ja sairastawia waimoihmisiä. Seuran koulussa oli 14 tyttöä, jotka saiwat opetusta sisälukussa, kirjotuksessa ja luwunlaskussa sekä kutomisessa, neulomisessa, kehräyksessä ja muissa naiswäen askareissa. Neljä oppilaista oli wuoden kululla päässyt palwelukseen, ja wiisi otettu niiden siaan. Oppilaiset oliwat neulomustyötä tehneet 21 ruplan 14 kop. arwoon, kutoneet 150 kyynärää pumpulikangasta ja saman werran liinaa sekä 30 kyynärää puoliwillasta kangasta omiksi waatteiksi, jotka oppilaiset myös oliwat walmistaneet. Noin 160 perheelle sekä muille tarwitsewaisille on seura antanut 290 ruplaa 91 kop. Seuran tulot wuoden kuluissa tekiwät 1,654 ruplaa 48 kop. ja menot 1,644 r. 87 kop. Tarwitsewain hoidon wuoksi on kaupunki jaettu 11 piirikuntaan, joita kutakin hoitaa joku rouwasihminen.

— **Tähden** näyttö-numerossa saimme erään Kuokkamiehen matka-kertomuksesta Turun Sanomissa tilan puhua irstaasta elämästä Turussa ja Turun seudulla. Me sanoimme, ettei sitä hämmennä koulu, niinkuin Kuokkamies luulee. Sanamme kuuluiwat: „Kuokkamies neuwoo irstauden hämmentämiseksi asettamaan kouluja. Mutta sellaisia löytyy kyllä Ruotsissa, Saksassa ja Sweitsissä ja muualla, mutta haureus ja irstaisuus waan yltywät yltymistään. Ei sitä estä **siwistysoppi,** sen näkee omassa maassaki, kussa moni koulua käynyt on suurempi haureuden orja, kuin oppimaton kansa." Tästä nyt „Åbo Underrättelserin" toimitus hulluksi. Ei hän ole woinut näyttää walheeksi meidän sanojamme; ei, waan hän wahwistaa itse ne ja sanoo, ettei siwistyneet ole taitaneet puhdistaa itseänsä sellaisesta wiasta. Mutta kuitenki sanoo hän: „mitä sanomme sellaisesta julkisten sanomain kirjottajasta, joka luulee irstauden saawan alkunsa koulusta?" Me sanoimme, ettei siwistysoppi hämmennä, huomaa **hämmennä** eikä estä irstautta. Sitä ei estä, enempää kuin muitakaan syntejä, **siweysoppikaan** (sedlighetsläran) saatikka **siwistysoppi** (bysningsläran.) Sen todistaa raamattu. Paawali sanoo: „synti otti tilan käskystä ja kehoitti minussa kaikkinaisen himon; sillä ilman laita (siweysoppia) oli synti kuollut. — Kuin käsky tuli, wirkosi synti eläwäksi. Synti otti tilan käskystä, petti minun, ja tappoi sen kautta. Rom. 7: 8, 9, 11; ja toisessa paikassa: „jos laki (siweysoppi) olis annettu eläwäksi tekemään" y. m. Gal. 3: 21. Laki ei tee ketään eläwäksi, se on, siweäksi, hurskaaksi, puhtaaksi, kuinka se sitte estäisi ja hämmentäisi pahaa? — Niin, käskyn tultua, sanoo Paawali, wirkoo synti. Emme kuitenkaan sanoneet, että siwistys- ja siweys-oppi ja koulut itsessään opettaisiwat ja yllyttäisiwät syntiin, waan etteiwät ne woi hämmentää sitä. Mutta niiden sanain johdosta on Åbo Underrättelserin toimitus saanut tällaisen päätöksen, kuin jos joku sanois: „ei toe eli tyty eli sulku estä wettä wirrassa juoksemasta; sentähden on toki ja sulku syy, että wesi juoksee wirrassa." Mutta onko sellainen päätös oikea? Kyllä kaiketi Åbo Underrättelserin toimitus omaa pääte-wiisauttansa seuraten ja sulasta yhteisen hywän kiiwaudesta, rupee yllyttämään Turkulaisia rakentamaan Kakolanmäelle ja Wartiowuorelle tokeita, että kaupunkilaiset saisiwat runsaasti wettä. Ja mitä Åbo Underrättelserin toimitus on edellä torwella

soittanut, sitä on hänen pillipiiparinsa, Sanomien Turusta kirjottaja, perässä piristänyt. Samallaista lörpötystä on Åbo Underrättelserein 18 numerossa muuki wäitös Tähteä wastaan. Ja turhaan etsit niissä sanomissa yleheensä walaistusta ja selwitystä. Niiden sanomain toimitus on usein osottanut taitonsa ja kuntonsa ei ulottuwan korkeammalle, kuin „pahan katuämmän,“ jonka parhain taito on waan matkia, matkuttaa ja wääristellä toisen sanat ja tehdä wääriä päätteitä niistä, ja kuin hätä käsiin tulee, myös ilweillä häntä. Sentähden lupaammeki lukiallemme ettemme tästälähin enää koskaan ryhdy sanan waihtoon niiden sanomain toimituksen kanssa, sillä siitä ei ole lukialle mitään hyötyä, ja sellaisen kirjottajan kanssa on ainaki wastus päästä selwälle, jolla on wika joko päässä eli sydämessä.

Helsingistä. Suomalaisen kirjallisuuden seuran wuosikokouksessa tämän kuun 16 p. walittiin seuran entinen esimies Elias Lönnrot, joka maalle muuttamisensa tähden ei enää taitanut pitää esimiehen wirkaa, yksimielisesti seuran kunnian-esimieheksi. Esimieheksi walittiin kanslianeuwos G. Rein, wara-esimieheksi professori M. Akiander, sihteeriksi tohtori A. Ahtqwist, rahawartiaksi kirjakauppias Thunberg ja kirjastonhoitajaksi maisteri R. Renwall; tutkiakunnan jäseniksi lehtori Borg, tohtorit Polen ja Tikkanen, sekä maisterit J. Krohn ja Rothsten; tilikirjain ja kirjaston tarkastajiksi jumaluusopin kokelas Elmgren ja maisteri Lawonius.

— Helsingissä on asetettu komitea tekemään asetus-ehdotusta, mitenkä höyrykoneista ja höyrypannuista wapriikeissa ja tehtaissa on waari pidettäwä. Tähän komiteaan on määrätty esimieheksi öwersti Mickwitz, rahalaitoksen johtaja A. F. Soldan, insenööri D. Fraser, teoskoulun opettaja Kolster ja pöytäkirjan-sihteeri J. F. Pipping.

— Wiimeis helmikuun 4 p. on annettu armollinen Kuulutus, joka määrää muutamia muutoksia entisessä tullitaksassa, joka on annettu huhtik. 30 p. 1859. Enimmästä päästä näkyy tullimaksot siinä olewan alennetut, mutta arrakin, rommin, konjakin ja ranskan palowiinan tullit owat korotetut. Nämät muutokset tulewat noudatettawiksi tulewan toukokuun 1 päiwästä. — Tämä taksan muutos näyttää olewan tehdyn kaupan edistämiseksi päin.

— **Suomen Lähetysseuran 4:s wuosikertomus ja tilinteko.** Wuosikertomuksesta, joka luettiin seuran wuosi-juhlana 18 p. Kesäkuuta 1862, saamme tietää, että Suomen lähetysseuran waroilla rakennetaan Khota Nagpurissa Itä-intiaa Santali kansan keskellä Suomi niminen lähetystalo. Se tulee sitte pidettäwänä Suomen lähetysseuran työ-alana. Saman seuran kustannuksella elätetään siellä nyt ensin kolme wuotta lähetyssaarnaajamme Herman Onasch ja saarnaaja Henrik Batsch. Rakennustarpeiksi on myös jo lähetetty 3 tuhatta ruplaa. — Seuran johtokunta on myös lähettänyt kaksi nuorukaista Suomen maasta lähetyskouluun Hermannsburiin: Aleksander Malmströmin ja Karl Em. Jurwelinin, joista edellinen kohta otettiin lähetyslaitokseen, mutta jälkimäinen, Saksan kieltä osaamaton, otettiin ensin walmistuskouluun, josta hän wuoden kuluttua siirretään lähetyskouluun. — Seuran päätöksestä on johtokunta esitellyt uudet asetukset. — Seuran toimesta on toinen 4000 kappaletta suuri painos painettu kirjaa Johan Williams, Etelämeren saaristojen apostoli. Ruotsin kielin on toimitettu wähänen wihko lähetyslauluja. Niitä präntättiin 3000 eks. Ruotsin kielin on johtokunta toimittanut myös lähetyskertomuksia, joita sopii wiljellä lähetysrukouksissa. Niitä painetaan 1000 kapp. ja annetaan lahjaksi niille, jotka niitä tahtowat wiljellä. Loput myydään erittäin. Lähetyssanomia oli' tilattu, suomalaisia 2,650 ja ruotsalaisia 2,450 kapp. — Seuran jäsenet päättiwät, että lähetyskoulu olisi toimeen pantawa, mitä pikemmin sitä parempi. Johtokunta sai täyden wallan panna koulua toimeen parhaimman saantinsa mukaan. Suomen lähetysseuran johtokuntaan kuuluwat: Jumaluusopin Tohtori G. M. Waenerberg, joka on Esimies, Professori A. Moberg, hän on wara Esimies, Sihteeri on sotapappi K. J. G. Sirelius, ja rahawartia Rewisori Dawid Wilh. Alopaeus, ja muut jäsenet: Kamreeri Ad. W. Wegelius, Professorit A. Fr. Granfelt, O. Edw. Aug. Hjelt ja Matth. Akiander, sekä Kamreeri K. Kr. Awellan. Tilinteossa luetellaan myös ne Suomen lähetysseuran asiamiehet, joiden kautta, postirahaa maksamatta, woipi lähettää rahoja Seuran Johtokunnalle, Keis. Maj. päätöksen mukaan 9 p. Kesäkuuta 1859. — Tilintekoa seuraa myös luettelo niistä Seuran alituisista jäsenistä, jotka oliwat jäsenmaksunsa suorittaneet. — Seura oli saanut wuoden kuluella 11,291 rupl. 13½ kop. ja kaswuuraahoja: 682 rupl. 63 kop. Wanhaa säästöä oli 19,493 rupl. 5 kop. Yhteensä: 31,466 rupl. 81½ kop. Niistä oli lähetetty ulkomaille 4,553 rupl. 30 k., kirjain ja Sanomain toimittamisen ja painattamisen sekä muiden maksoin kanssa tekiwät seuran menot yhteensä: 7,783 rupl. 97 kop. Säästöä tulewaan tiliwuoteen on siis: 23,682 rupl. 84½ kop. hopiassa.

S:ta Karinan pitäjän kokouksessa tämän maaliskuun 19 p. päätetty alamaisin ehdotus Suomen kielen saamisesta lailliseen oikeuteensa oikeus- ja wirkakunnissa:

1:si. Kuin Ruotsin kieli Suomessa on tullut miltään lailta wahwistamattomaan waltaansa ja herrauteensa niin, että kaikki opetus on Suomen kansan waroilla kustannetuissa kouluissa annettu Ruotsin kielin, uskallamme toiwoa, että rakas äitimme kieli pääsisi täydellisesti lailliseen oikeuteensa, jos maamme kouluissa ruwettaisiin opettamaan ensimäisestä luokasta alkaen Suomen kielin ja ylhäisemmissä luokissa erinäisiä opin aineita asian haarain jälkeen ja sitä katsoen, ettei Suomen kieltä osaamattomain oppilasten kouluakäymiselle tulisi Suomen kielen oppimisesta liika suurta haittaa ja kustannusta. Näin luulisimme wähinnään 15 wuoden kuluttua yhteisiin wirkoihin pääsewän Suomen kieltä wirkatoimituksissaan osaawia miehiä.

2:si. Mutta kuin Korkean Esiwallan asetusten woimasta Suomen kieltä jo käytetään suomalaisissa seurakunnissa pitäjän kokousten pöytäkirjoissa, kuin Nimismiehet, Henkiherrat, Kruununwoudit, Maamittarit ja alhaiset kruunun palweliat joka-aikasen kanssakäymisensä tähden Suomalaisten parissa hywästi ymmärtäwät Suomen kieltä ja osaawat sitä puhua, ja kuin tuomareilta waaditaan, että heidän pitää osata tutkia asiat Suomen kielin, josta askele kirjottamaan samaa kieltä ei ole niin pitkä eikä waiwalloinen, rohkenemme nöyrimmässä alamaisuudessa ehdotella, että wuodesta 1864 alkaen niissä seurakunnissa, joissa Suomen kieli on pääkieli, kaikki papit, nimismiehet, henkiherrat, kruununwoudit ja maamittarit määrättäisiin antamaan kirjotuksensa erinäisille personille Suomen kielin, niin myös Läänien hallitukset, joissa jo entiseltä löytyy erinäisiä kääntäjiä, ja joissa sen käyttäminen wastaisten wirkamiesten opettamiseksi on wälttämättömästi tarpeellista. Sitä sopisi waatia myös kaikilta tuomareilta sellaisissa kirjotuksissa, jotka walmistetaan erinäisten kaawain jälkeen. Ja kuin tuomarit näin wähittäin saawat harjottaa itsensä kielen kirjottamisessa, emme luulisi puolettomalta pyytää, että he wiiden wuoden kuluttua antaisiwat kaikki kirjansa Suomen kielin. Suomen kieliasian menestyttämiseksi luulisimme siitäki määräyksestä tulewan suuren hyödytyksen, ettei awonaisiin wirkoihin nimitettäisi ketään, joka ei kohta olisi walmis toimituksiansa suullisesti ja kirjallisesti sillä kielellä toimittamaan. Samasta syystä ei pitäisi ennen wirkaan pääsyttä toiseen wirkaan nimitettämän. Tämä sääntö olisi koulunopettajain wirkoja asetettaessa semmenki seurattawa. Ja kuin oikeudessa siitä on sangen suuri haitta ja waara, että suomalaisissaki paikkakunnissa ruotsia osaawa oikeuden hakia suomalaista weljeänsä wastaan, saa toimittaa asiansa Ruotsin kielin, jota ei lautakuntakaan ymmärrä, pyydämme nöyrimmässä alamaisuudessa, että asiain tutkinto oikeudessa niissä seurakunnissa, joissa Suomi on pääkielenä, peräti kiellettäisiin pois, pait' jos molemmat asianomaiset owat ruotsalaiset ja sitä erittäin pyytäwät.

Wiimeiseksi pyydämme sywimmän alamaisuuden nöyryydellä, että oikeuksiin ja wirkakuntiin Suomen kielin annetuilla kirjotuksilla olisi kohta armollisen asetuksen asiasta annettua laillinen woima, niinkuin ruotsalaisillakin on.

(Allekirjotukset.)

Kuopion lääniin on sitte wiimeis syyskuun alusta tammikuun loppuun saakka yhteisten töitten ja waiwaishoidon awuksi annettu: maantien töihin 11,100 ruplaa, suon ojittamisiin 6,000 r., sillan rakennukseen Höytiäisen laskujuoksun ylitse 18,000 r., hirren hakkauksiin kruunun metsissä 10,000 r., kruunun metsä-rajain aukasemiseen 6,962 r. 24 k., talollisille welaksi 21,000 r., talottomain elakkeeksi welaksi 30,000 r., yksinäisille ihmisille welaksi 5,900 r., lahjoja oli tullut 61,064 r. 42 k., 683 t:riä 11 kappaa rukiita ja 100 t:riä ohria, jotka yhteensä tekewät rahaa 170,026 ruplaa 66 kop., paitsi mainittua wiljaa.

Oulussa on kauhea murha tehty helmikuun 24 p. Kruunun talonmies Juho Juntunen Suomussalmen pitäjästä on kirweellä surmannut kaksi waimoihmistä.

Puolasta.

Joka postissa tulee Puolasta uusia kertomuksia sodista ja tappeluksista wenäjän sotawäen ja kapinallisten wälillä. Wenäjän sanomalehdet kertowat kuinka näissä ottelukissa aina kaatuu kapinallisia sadottain mutta wenäjän sotawäen puolelta ainoastansa muutama mies. Waikka

ei näihin kaatuneitten lukumäärihin ole täyttä luottamusta panemista, on tosin arwattawa että kapinallisia, jotka owat huonommin warustetut, muutamat waan wikahdeilla, hukkaantuu enemmän kuin sotawäen puolelta. Ja kun kapinallisia niin paljo on surmattu, luulisi kapinan jo olewan lakastumaisillaan, mutta niin ei ole asian laita, sillä kun sotawäki jossakin paikassa on karkottanut kapina-joukon, ilmaantuu toinen joukko taas muutaman päiwän perästä samassa taikka toisessa paikassa. Monessa paikkaa owat kapinoitsiat rikkoneet rautatien rataa ja hätyyttäneet rautatien pysäyspaikkoja. Enimmiten owat kapinalliset wastustelleet wähempiä wenäjän sotajoukkoja ahtaammissa paikoissa ja metsänkulmilla; missä taas isompi sotajoukko on ollut heitä hyökkäämässä, on kapinalliset wälttäneet ja hajonneet tietämättömiin. Mutta kuitenki on monessa paikkaa jo paljon werta wuodatettu, niin että Puolalaisten tila on sangen surkuteltawa. Tähän saakka ei heillä ole ollut yhteistä päällysmiestä, waan kullakin kapinajoukolla oma johdattajansa, mutta nykyisin on kapinakomitea walinnut Langiewiczin koko kapinan itsewaltaiseksi päällikökst. Langiewicz on antanut julistuksen, jolla hän kutsuu Puolalaisia kapinaan ryhtymään, luwaten, työnsä päätettyä, jättää waltansa kansan edusmiesten haltuun.

Ulkomaalta.

Muut ulkomaan sanomat ei ole niin tärkeitä Puolan kapinan suhteen. Se liitto, jonka Preussin hallitus helmikuun 8 p. teki Wenäjän kanssa, puolustaaksensa Wenäjää Puolan kapinoitsioita wastaan, on kaikin paikoin synnyttänyt tytymättömyyttä. Itse Preussin edusmiehistö on kowin sitä wastaan kiistaillut, sekä Ranskan että Englannin hallitukset owat siitä tehneet muistutuksia, ettei minkään waltakunnan ole sekaantumista toisen sisälliseen sotaan, ja että Preussin liiton kautta Puolan kapina-asia on siirtynyt muitten waltakuntain tarkastettawaksi. Usioissa waltakunnissa onkin pidetty keskustuksia Puolan kapinasta, sekä muutamin paikoin rahojakin kapinallisille koottu. — Greekka ei ole wielä saanut kuningasta; siellä hallitsee wälinaikanen kansa-hallitus. — Italian hallitus on saanut Rothschildiltä Pariisissa 700 miljonaa frankkia lainaksi. Garibaldin haawa ei ole wieläkään parantunut, waan sanotaan olewan pahentumista päin. — Pohjois Amerikan sodasta ei näihin aikoin ole paljon puhuttu, mutta ei se sentään wielä näytä loppuwan, koska ei kumpikaan puoli kuulu kallistawan korwiansa rauhan esityksiin.

Suomalaisuuden asia.

Suomen kielikomitean lauseen arwostelemisia ja tarkastuksia on kaikilta ääriltä maatamme lähetetty senaattiin. Muutamia niistä on julkaistu Suomettaressa. Kaikki ne kowin waatiwat että Suomen kieli on saatettawa luonnolliseen oikeuteensa, se on korotettawa wirkakieleksi Suomessa, sekä että wissi aika on määrättäwä, jonka kuluttua suomen kieli wälttämättömästi on pantawa laki-kieleksi oikeuskunnissa ja wirastoissa, eikä suinkaan jätettäwä epätietoisiin aikoihin sitä määräystä, jolloin suomen kieli on laki-kieleksi asetettawa, niinkuin mainittu komitea oli tehnyt. Sillä samanlaisia esteitä, joita komitea oli wetänyt syyksi, taitaa löytää wielä waikka sadankin wuoden perästä se joka niitä tahtoo hakea. Mutta suomalaisuuden edistymiseksi on etu-päässä kouluin welwollisuus työskennellä; koulut owat siis muutettawat suomalaisiksi, se on opetuskieleksi niissä on määrättäwä suomen kieli, sillä wasta sen kautta taittaan wahwa perustus laskea suomalaisuuden waurastumiselle. Usiat niistä, jotka owat lausuneet ajatuksensa kielikomitean mietteistä, owat myöskin waatineet kouluin suomentamista. Niin esimerkiksi ehdotteli Suomalaisuuden kirjallisuuden Seura tässä kohden, „että kaikki koululaitokset niissä osissa maatamme, joissa yhteinen kansa puhuu Suomen kieltä, niin pian kuin mahdollista on muutettaisiin Suomalaisiksi, s. o. että opetuskieleksi niissä pantaisiin Suomen kieli joko kaikissa aineissa eli kuitenkin enimmissä, ja että samankaltaisissa opistoissa maan ruotsia puhuwissa osissa joita kuita aineita opetettaisiin Suomen kielellä, joten niissäkin opetteleiwa nuoriso harjaantuisi Suomen kieleen ja niin muodoin tässä katsannossa tulisi otolliseksi Suomen waltion palwelukseen yleisesti." Tähän kouluin muuttamiseen suomalaisiksi onkin Suomalaisilla täysi oikeus, sillä hepä kustantawat Suomen koulut, ja on siis heillä oikeus saada niistä Suomalaisia wirkamiehiä. Koulun-käywäin puolesta ei tämä muutos olekkaan niin waikea, kuin kukatiesi luullaan. Sillä usiammat oppilaiset, jotka käywät ylhäisempiäkin kouluja, osaawat kouluun tullessansa yhtä hywin ja wielä paremminkin Suomenkieltä kuin ruotsin, waikka he koulua käydessänsä ruotsalaisiksi muuttuwat, kun ruotsi on opetuskielenä. Tässä on siis oppilaisiakin kohtaan se wääryys että usiammat waaditaan opetustansa saamaan sillä kielellä, joka waan on harwempain puhekielenä. Ja että ne harwatkin, jotka ainoastaan ruotsia taitawat, pianki woiwat harjaantua Suomen kielessä, kun se waan opetuskielenä on, osottaa sekin seikka, että kun muutamia wuosia sitten Wiipurin läänin ylhäisemmissä kouluissa oli Saksan kieli opetuskielenä, täytyi kaikkein, jotka niissä käwiwät, sillä kielellä opetuksensa saada, jos sitä ennen kouluun tuloansa ymmärsiwät taikka ei. Kowin wastus kouluin muuttamisessa suomalaisiksi on siinä että löytyy koulunopettajia, jotka ei ole tarpeeksi harjaantuneet suomen kielessä, koska owat kaiken oppinsa saaneet wieraalla kielellä eikä lapsuudesta muutoin Suomen kieleen tottuneet. Mutta on niitäkin opettajia, jotka jo kohta taitaisiwat ruweta opettamaan Suomen kielellä, kun siihen waan lupa olisi. Tässä kohden olisi siis pian se sääntö annettawa että ne opettajat, jotka tahtoisiwat, saisiwat kohta ruweta opettamaan Suomen kielellä, sekä ettei koulun-opettajiksi täst'edes otettaisi muita kun semmosia, jotka osaawat opettaa Suomen kielellä ja myöskin olisiwat welwolliset sillä kielellä opettamaan, kun suomalaisiin kouluihin opettajiksi itsensä hakewat. Suomalaisiksi kouluiksi määrättäisiin kaikki, jotka owat suomalaisissa paikkakunnissa, ja ruotsalaisiksi taas ne jotka owat ruotsalaisissa paikkakunnissa, se on Uudellamaalla sekä Ahwenanmaalla ja kukatiesi Waasan kaupungissa, mutta Waasassakin pitäisi oleman myös toinen suomalainen koulu, koska suuri maakunta sen itä puolella on suomalaista kansaa. Ensi kesäkuulla, kun koulunopettajain kokous pidetään Hämeenlinnassa, on tämä kouluin suomentamisen asia myöskin tutkinnoksi otettawa.

Suomalaisissa kaupungeissa, esimerkiksi täällä Turussa on alhaisemmalla kansalla tapana halweksia omaa suomen kieltänsä ja antaa lapsensa opetella ruotsia lukemaan, waikka eiwät itse ymmärrä monta sanaa ruotsin kieltä. Tämä Suomen kielen halweksiminen taittaan ainoastaan sillä tawoin heidän mielistänsä karkottaa, että koulut muutetaan suomalaisiksi, ja että ylhäisemmät, enemmän siwistyneet rupeewat käyttämään Suomea puhekielenänsä, joten alhaiso näkee että muutkin Suomen kielelle arwon antawat. „Suomen ystäwäin seura," joka Helsingissä on perustettu ja jonka tarkotuksena on käyttää Suomea puhekielenä, pitäisi tässä kohden paljon waikuttaman, kun se waan saisi paljon osallisia kaikissa maamme äärissä. — Turun „siwistys-seuralla" on kaunis tarkotus — käsityöläisten siwistäminen. Sekin seura woisi waikuttaa Suomen kielen edistämiseksi, kun se waan ottaisi ajaaksensa suomalaisuuden asiaa, kun se useemmin pitäisi Suomenkielisiä luennoita, sekä sen jäsenet yhtyisiwät käyttämään myöskin suomalaista puhekieltä.

Tässä ehkä moni wäittänee meidän liikoja waatiwan ja että tätä suomalaisuuden suruwirttä wenytetään nyt yhäti kaikissa suomalaisissa sanomalehdissä. Näille lohdutukseksi tahdomme wakuuttaa ettei huuto suomen kielen waatimuksista lakkaa ennen kuin nämät waatimukset owat täytetyt.

Suuren Kuninkaan asia.

Suuri Kuningas, jonka asiasta puhumme, on hän, josta on kirjotettu: „minä annan pakanat perinnökses, ja mailman ääret omikses," jonka walta ja kunnia kuwataan näillä sanoilla: „Herra, kuka on sinun wertas jumalain joukossa? Kuka on sinun kaltaises, joka olet niin majesteetillinen pyhyydessä, kiitoswirsillä peljättäwä, ja ihmetten tekiä?" Niin, „hän hallitsee alati ja ijankaikkisesti." Hän tulee myös wiimeisenä päiwänä kunniassansa ja kaikki pyhät enkelit hänen kanssansa, tuomitsemaan kaikkia kansoja. Mutta niinkuin jo wanhan liiton aikana hänestä kirjotetaan: „maan kuninkaat nousewat, ja päämiehet keskensä neuwoa pitäwät Herraa ja hänen woideltuansa wastaan," ja niinkuin wanha Simeoni siunauksessaan ennustaa: „katso, tämä on pantu lankeemiseksi ja nousemiseksi monelle Israelissa, ja merkiksi, jota wastaan sanotaan," niin luemme jo seurakunnan ensimäisessä muistokirjassa tapahtuneenki, että nimittäin tätä kuningasta ja hänen seuraansa wastaan jokapaikassa sanotaan (Ap. T. 28: 22.) „Tätä kalliota, sanoo opettaja Lutherus, ahdisti saatana jo paratiisissä. Sitte pakotti miesmurhaaja ja walhettelia toisen weljen toisen tappoon. Sittemmin on koko mailma rajunnut tätä uskoa wastaan lukemattomilla epäjumalan palwelusten ja oppien miettimisillä. Ja Juutalaisissa menestyi saatana niin, että surmasiwat Jumalan Pojan, heille luwatun Messiaan (suuren Kuninkaan). Ja kristikunnassa löytyy nyt ihmisiä, jotka pitäwät hänen paljo halwempana, kuin Juutalaiset, jotka pitäwät hänen kumminki matona (Ps. 22: 7), se on, ryöwärinä ristiin syystä naulittuna, mutta nykyiset miehet pitäwät hänen tarinana, niinkuin

mokomat pakanainki jumalat." Älkäämme siis hämmästykö taikka pahentuko tästä suuresta Kuninkaastamme, jos nyky-ajallaki saamme kuulla sanottawan häntä wastaan, niinkuin onki noussut ja ilmestynyt monta miestä, ei oppimattomasta kansasta, waan oppineita ja taitawia miehiä, jotka Lutheruksen sanaa seuraten „pitäwät hänen tarinana, niinkuin mokomat pakanainki jumalat," taikka jos häntä suullansa parhain kunnioittawat, niin pitäwät hänen niinkuin Turkkilaiset ja Mahomettiset paljaana wiisaana ihmisenä. Mutta niinkuin tähänkin asti woimallisten kuningasten kokeet, järki-niekkain taitawat ja juonikkaat mietteet ja yritykset, tätä kuningasta kumotaksensa, owat lahonneet, ei taida kuitenkaan tämän suuren Kuninkaan asia ja walta lahota eikä tulla häpiään; sillä hänestä on kirjotettu: „Herran neuwo pysyy ijankaikkisesti." Herra Sebaoth on hänen nimensä, suuri woimassa ja wäkewä työssä. „Hänen neuwonsa on ihmeellinen, ja sen jalosti toimittaa." „Katso, eikö se tule Herralta Sebaotilta? — Sillä maa on olewa täynnä Herran kunnian tuntoa, niinkuin wedet meren peittäwät." Kuin nyt siis sen tiedämme, että kaikki wastus, kaikki juonet ja kokeet, kaikki wiisaus ja walta, kaikki taito ja toimi, kaikki synti ja hurskaus, joka asettaa itsensä tätä suurta Kuningasta wastaan, menee hui tyhjään ja hukkaan, ja kuin wielä tiedämme, että hän sodassa ja taistelussa on sotilainsa ja tunnustajainsa uskollisena auttajana, niinkuin hän sanoo: „katso, minä olen teidän tykönänne mailman loppuun asti," emme hämmästy emmekä säikähdä katsoa nyky-ajankaan mahtawinta Kuninkaamme wihollista silmästä silmään; sillä me tiedämme, että jalopeura Juudan suwusta, mahtawa kärmeen pään tallaaja, aikanansa lopettaa heidän riekunansa ja wastaansanomisensa, niinkuin Lutheruksin on opettanut meitä weisaamaan: „Herra Sebaoth, — se jalo Sankar' ja töissänsä ankar', Sai woiton ylitse pirun." Poikkeemme siis katsomaan, millä kannalla suuren Kuninkaamme asia nyt kristikunnassa on.

Lähisessä naapurissamme **Ruotsissa**, josta mekin olemme saaneet uskomme ja lakimme ja jonka yhteydessä ollessamme nykyinen kansallisen ja waltiollisen elämämme perustus laskettiin ja ennätti saamaan lujan juuren, siellä on epäusko ja julkinen kristillisen totuuden kieltäminen saanut laajan alan ja kauhean wauhdin. „Ihmisten maatessa tuli wihollinen ja kylwi ohdakkeita nisuin sekaan." Yhteisen kewytmielisyyden ajalla, wiimeisen wuosisadan lopulla ja tämän wuosisadan alulla, kuin Herran pelko hyljättiin, synti halpana pidettiin ja harwalta löytyi sellaisia opettajia, jotka hengen ja woiman todistuksella julistiwat sanaa, tuotiin Saksasta sangen huonoa ja mitätöntä tawaraa, tuota uskottomuuden siittämää törkyä, jota kirjoissa ja sanomissa hartaasti on lewitetty. Epä-uskon kiiwaat julistajat kokewat kaikin puolin halwentaa raamatun arwoa, ja istuttaa ihmisiin sellaista Jumalan ja mailman tuntemista, joka juurinensa repii ihmisten sydämistä kaiken kuuliaisuuden Jumalan sanalle ja maallisessa hallituksessa. Siellä on ilmestynyt pappiaki, jotka owat rohjenneet julkisesti opettaa ja saarnata opetuksia, jotka kumoowat koko kristillisyyden perustuksen. Ja koska heitä siitä ahdistettiin, nousi koko joukko sanomain kirjottajia puolustamaan heitä ja osottamaan, ettei siitä tule seurakunnalle mitään haittaa ollenkaan, mutta toisaalta oliwat ne harwat, jotka uskalsiwat nostaa äänensä wastustamaan opin wäärentäjiä. Hywät tawat owat nuoressa kansassa tulleet rappiolle, lain ja siweyden tunto on niin haihtunut, että on kysymyksessä ollut häwittää pois rangaistuksen määräykset muutamain siweyttä särkewäin rikosten yli. Oppineille ja oppimattomille annetaan sellaisia kirjoja, jotka repiwät ales kristillisyyden perustukset, niinkuin erään Liljan, Parkerin ja Zimmermannin, y. m. kirjoja. Sanomain kirjottajia löytyy, jotka kilwottelewat alentamaan pappissäätyä ja kokewat saattaa kansalaisiansa wihaamaan heitä. Niin owat he nykyisillä waltiopäiwilläki saaneet kärsiä yleistä ja kowaa pilkkaa senki tähden, etteiwät uudesta säätyjärjestys-esityksestä yhdistyneet muiden maalaisten kanssa nostamaan ilohuutoja, waan pysyiwät, niinkuin kunnon miesten sopii ja minkä oikeuden lakiki heille suo, saada ensin tutkia ja punnita sitä tarkasti. Tämä yleinen wiha itseä säätyä wastaan osottaa, että hän on wihattu, jonka asiaa papit ajawat; sillä, me sanomme sen wielä kerran, moite ja herjaus tawottaa alentamaan koko säätyä. Se näkyy siitäkin, että jos jossa kussa opettajassa hawaitaan wikaa (ja mailmassa ei ole wielä koskaan niin puhtaita ihmisiä ollut, joiden joukossa ei aina olisi ollut heittiöitä, oli Jesuksen opetuslastenki joukossa Juudas), kohta ruwetaan koko säätyä yleensä moittimaan ja uhkaamaan. Siellä seuloo siis saatana ankarasti nisuja. Mutta eiwät kaikki kuitenkaan sielläkään lennä akanoina ilmaan, löytyy niitäki, jotka kestäwät nykyajan waihettelewaiset mielten puuskaukset, jotka owat rakentaneet kalliolle, jota ei helwetin portit kukista.

Kristillisen seurakunnan tilan **Juutin** maalla kuwaa Tohtori **Rordam** seuraawilla sanoilla: „waikka nyky-ajalla on paljoki, jota syystä walittanemme, on myös paljo, josta nöyrästi kiittänemme Jumalaa, että nimittäin elämme sellaisella ajalla, jolla kristillisen elämän henki liikkuu monen sydämessä. Semmonen hengellinen elämä ilmestyy monin muodoin: 1) kuulemme monen huulilta kristillisen tunnustuksen, 2) kuullaan joka paikassa seurakunnissamme kristillisiä ääniä, 3) on moni sielu mieluinen kuulemaan Jumalan sanaa, 4) saarnataan lähes kaikissa kirkoissa puhdasta Jumalan sanaa, 5) lewitetään paljo puhdas-oppisia kirjoja, ja waikka on paljo lahkolaisiakin ilmestynyt, niin todistaa seki sentään, että ihmiset tutkiwat uskon asioita." Lahkolaisista owat Mormonit Juutin maalla saaneet suuren saaliin. Heidän seuraansa on suostunut 3453 henkeä. Norjassa on niihin suostunut waan 828 ja Ruotsissa 1288 henkeä.

Millä kannalla Kuninkaamme asia Saksan maalla on, saamme pian hawaita, kuin kuulemme Tohtori **Wichernin** pasunan soiton ja huudon sotaan. „Minä soisin, että kaikki nostaisiwat pyhän sodan uskon wastustajia wastaan. Mitä uskoa nyt sitte wastaan sanotaan? Nyt on kysymys uskosta kolme-yhteisen Jumalan, Jesuksen Kristuksen, Jumal-ihmisen päälle. Näitä wastustajia löydät kaikissa säädyissä ja tiloissa, kouluissa, taide-miehissä, siwistyneissä, rikkisiwistyneissä ja siwistymättömissä, ja sanomain kirjottajissa semmenki on wastus walloillaan. A bas les pretres! (papit tapettakoon!) tämä ääni kajaa sanomissa ja niin ilmottawat he wihansa Jumalan ilmotettua sanaa wastaan. Meteli ja sota seurakuntaa wastaan on niin suuri, että koko mailma kuulee sen ja — ymmärtää. Wastustajain menestys on helposti nähty. Sotaa käydään salakawalasti; ijankaikkisen totuuden häwäiseminen ja pilkkaaminen werhotaan jonkilaisella kunnioittamisella; he pelkääwät wielä kansaa ja parhaimmissa miehissä kansaa wielä löytywää eläwää uskoa Jumalan sanan totuuden päälle. Jota enemmin tämä usko saadaan kuoletetuksi, sitä julkisemmaksi tulee wiha. Kyllä puhutaan uskoa wastaan, niinkuin se on käsitetty uskon tunnustus-kirjoissa, mutta tarkotetaan itseä kristin oppia. Kristuksen päälle uskomista tarkotetaan, mutta puhutaan juutalaisuudesta. — Se pitää nyt juurinensa rewittämän ylös; pitää kaikki epäarwossa, on kaiken tiedon ja tieteen alku: luonnon tieteet woittawat Buddhan ja Brahman, Jupiterin *) ja Jehowan. Tämä epä-uskon woima lähtee liikkeelle melkein silmin nähden askele askeleelta. Me kuulemme sen Englannista, Pohjois-amerikasta, Hollannista, Saksasta, Hispaniasta, Portukaalista ja Italiasta; ja nämät wieraat ääneet kuuluwat hywin tänne, sillä heidän kapinalliset kirjansa Jumalan henkeä ja hänen pyhää waltakuntaansa wastaan käännetään saksan kielin ja täällä saawat ne uskollisempia liittolaisia, kuin missään muualla. Niiden seassa on kristillisyydestä ja semmenki juutalaisuudesta luopuneita; pahimmat wiholliset owat juutalaisuudesta langenneet juutalaiset, ja kristillisyyden hyljänneet kristityt. Taas uudestaan on meidän sotiminen juutalaispakanoita ja kristillisiä pakanoita wastaan." Sitte Wichern wielä suuresti walittaa kristillisten tapain turmiota. „Kirkot owat tyhjinä, teaterit täynnä katsojia. Ei nyt ole sotaa mistään suuremmasta eli wähemmästä asiasta, kuin jos kristillisyyttä saadaan tunnustaakaan. Kaksi mailmaa seisoo wastatusten: kristillinen ja kristillisyyden hyljännyt. Suuret joukot ei huoli enää kasteesta eikä kasteen liiton uudistamisesta. Tämä joukko on wietteliäin wallassa, ja sen suosiota pyytää Kristusta wihaawat kirjottajat kaiken mokomin wetää puoleensa. Toinen joukko rippuu wielä kiinni seurakunnassa. Wihollisen nähden jakauwat nämät kahteen suureen lahkoon: pelkureihin ja rohkeisiin. Pelkurit pakenewat wihollisia. Tässä ei pitäisi juostaman pakoon, waan taisteltaman. Ahdistettu Jumalan totuus ei ole heikko waan wäkewä, ei piilopaikka waan linna, kallio, joka ei wältä, ja älköön se waikuttako meissä heikkoutta, pelkoa ja pakoa. Herra sanoo: älä pelkää! Paeta on häpeällistä ja osottaa uskon puutosta. Jumala käskee kilwottelemaan ja sotimaan sellaisia wihollisia wastaan kuolemaan saakka." Tästä näemme millä kannalla Kuninkaamme asia Saksan maalla on: Wihollinen on asettanut wäkensä sotariwiin ja ampunut lujasti: Häntä wastaan on astunut joukko sankareita warustettuina kaikilla Jumalan sota-aseilla. Wihollisten paljoutta peljänneitä ja pakoon pyrkineitä kutsutaan riemulla ja wakasesti palajamaan Woiton-sankarin lipun alla. Me toiwomme heille onnea, eikä meidän tarwitse olla epä-huomiossa kummalle puolelle woitto tulee; sillä Herramme, totuuden suu sanoo: „taiwas ja maa hukkuu, mutta minun sanani ei koskaan hukkaannu." (Jatketaan.)

*) Buddhan ja Brahman oppia tunnustetaan nyt Aasiassa. Jupiteri oli muinaisten roomalaisten pääjumala. Jehowa on raamatussa ilmotetun Jumalan nimi.

Gillas till tryckning. Åbo Domkapitel, den 26 mars 1863.
Enligt befallning: J. M. v. Essen.

Kuulutus.

Turun kaupungin porwaristo kutsutaan raastupaan huomenna tämän maaliskuun 28 p. kello 12 päiwällä, kuulusteltawaksi isomaisen rahalainan ottamisesta kaupungin tarpeita warten.

Huomena kello 9—12 on kruununrahain maksopäiwä Merikortelilla N:o 214 asti.

☛ **Seuraawa numero annetaan tulewana tuorstaina.**

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.
Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 2. Turussa tuorstaina 2 päiwänä Huhtikuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6\frac{1}{2}$ kop.

Pitkäperjantaina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruotſ. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. ja Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Pääsiäispäiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotſ. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. ja Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Toisena Pääsiäispäiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruotſ. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Suom. ja Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruotſ.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Näitä Sanomia annetaan Frenckellin kirjapainosta Turussa joka perjantai, ja jos tilaajia wähänki koolta ilmaantuu, myös silloin tällöin lisälehti. Tämän wuotiset maksawat kirjapainossa 75 kop., Turun postikonttuorista pitäjän laukuissa menewille 95 kop. ja muissa maamme postikonttuoreissa 1 rupl. $6\frac{1}{2}$ kop., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Näiden ensimäisessä osassa tulee ilmestymään koto- ja ulko-maan uutisia, niin myös waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita koto- ja ulko-maalta, sekä erinäisten ihmisten ilmotuksia ja kuulutuksia. — Toinen osa sisältää kirjotuksia hengellisissä ja seurakunnallisissa aineissa, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulko-maalta.

Tähden wähyys ja heikko walo-woima ei woi kummassakaan kohdassa olla loiste; mutta se kokee kumminki woimainsa perästä pilkkiä ja säteillänsä lewittää tarpeellista waloa sen piiriin kuuluwissa aineissa.

Toimitus.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on määrännyt entisen öwerstiluutnantin O. Meurman Lappeenrannan postimestariksi ja entisen henkikirjurin E. Lindeqwist henkikirjuriksi Yli-Hollolan kihlakuntaan. — Uudenmaan läänin maaherra on asettanut maakanslistin O. R. Nyberg nimismieheksi Karjan pitäjään.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Alamaisesta pyynnöstä on Keis. M:ti wiime maaliskuun 9 p. armossa määrännyt että Lohjan kirkkoherran wiran ja Nummen kappalaisen wiran auki tullessa Nummen kappelista tehdään eri keisarillinen kolmannen luokan pitäjä, Nummen pitäjän nimellä, jota hoitaa kirkkoherra, jonka, jos asianhaarat niin waatiwat ja tuomiokapituli tarpeelliseksi katsoo, tulee palkata apulainen awuksensa; Nummen kappalaisen wirka häwitetään ja uusi kirkkoherra saa asunnoksensa kappalaisen puustellin, jota seurakunta rakentaa ja korjussa pitää; tämän uuden pitäjän kirkkoherra saa palkaksensa, paitsi sitä waalua, mitä papistolle tähän asti on tullut, kuusi kappaa rukiita joka uudelta manttaali-luwulta, joka siten tekee 140 tynnyriä rukiita; Lohjan pitäjä tulee, Nummen ja Pusulan erotettuakin, wielä eteenpäin luettawaksi ensimäisen luokan pitäjäksi. — Maaliskuun 10 p. on Keis. M:ti armossa säätänyt 1) että Ahwenanmaan alikoulussa, jossa nykyään on ainoastaan 9 oppilasta, jätetään toistaseksi kaksi nyt awonaista opettajanwirkaa asettamatta, joiden palkat pannaan säästöön, ja rehtori yksinänsä opetusta jakaa; tullen konsistoriumin wastedes Keis. M:tille alamaisuudessa ilmottaa, jos tarwitaan usiampaa opettajaa mainitussa koulussa; 2) puiden ja walaistuksen wuotiset rahamäärät korotetaan tämän wuoden alusta Hämeenlinnan lukiolle 100 ruplasta 150 ruplaan ja Kokkolan yli-alkeiskoululle 45 ruplasta 130 ruplaan, ja asianomaiset saawat waltiowaroista palkkion, mitä edellä päin owat maksaneet wiimeis wuosina tulleen puutteen täyttämiseksi. — Waaliin on konsistoriumi asettanut: a) Sahalahden kirkkoherran wirkaan 1) Kiwimaan kappalaisen wp. J. Lagerstedt, 2) Multian kappalaisen P. H. Lindegren ja 3) Kuorehweden kappalaisen wp. E. F. Bergroth; b) Getan kappalaisenwirkaan 1) Saltwikin kappalaisen wp. E. Klerk, 2) Kemiön pitäjänapulaisen wp. J. F. Lönnberg ja 3) Hämeenlinnan alikoulun opettajan A. J. R. Pettersson. — Wakuuskirjan saaneet: kirkkoherran apulainen Porissa wp. J. A. Nordgren Ahlaisten kappalaiseksi ja kappalaisen siainen Kuortaneella K. G. Grönberg Lehtimäen saarnaajaksi. — Toukokuun 1 p:nä tänä wuonna muuttawat: S:ta Kaarinan kirkkoherraksi Westanfjärdin kappalainen wp. maisteri O. E. Hildeen, Lemlannin kirkkoherraksi Getan kappalainen wp. A. Eklöf, ja kappalaisiksi: Paattisten kappeliin kappalaisensiainen Lopella A. Grönholm, Ahlaisiin wp. J. A. Nordgren, Lohjalle Liedon kappalaisensiainen wp. A. Lundell, Westanfjärdiin Maskun pitäjänapulainen A. [illegible] Ahlstedt, Ylistarolle Ewijärwen kappal. wp. G. E. [illegible]rsman, Wähäänkyröön Teirijärwen kappalainen wp. K. [illegible] Häggström, Laihialle Alajärwen kappalainen wp. K. W. Hjelt, Wintalaan Ylistaron wälisaarnaaja A. O. Törnudd, Teirijärwelle Eckerön kappal. wp. J. W. Fontell ja Kokkolan kaupunkiin Ylikannuksen wälisaarnaaja wp. J. Schroderus, sekä Turun linnansaarnaajaksi wp. A. Lindman, Lehtimäen saarnaajaksi kappalaisen siainen Kuortaneella K. J. Grönberg ja Ullawan saarnaajaksi saman seurakunnan wälisaarnaaja A. A. Candolin. — Merikarwian kirkkoh. wirka, johonka Uudenkaupungin kappalaisen wp. J. J. Korsmanin tulisi muuttaa toukok. 1 p. 1864, toimitetaan asianomaisen suostumisen johdosta Korsmanilta jo 1:stä p. toukokuuta tänä wuonna, ja Uuteenkaupunkiin on kappalaisen wiran toimittajaksi määrätty Merikarwiasta wp. maisteri J. A. J. Forss. Paitsi tätä owat määrättynä: Suoniemen kappal. apulainen F. J. Wellenius saman seurakunnan armowuoden saarnaajaksi, ja toukokuun 1:stä päiwästä alkaen: Huittisista armowuoden saarnaaja K. Dahlberg wälisaarnaajaksi Merimaskun kappeliin, Wähästäkyröstä armowuoden saarnaaja wp. G. A. Lindström armowuoden saarnaajaksi Huittisiin, Kumlingen kirkkoh. apulainen G. Höglund kappalaisen siaiseksi Lietoon, Maskun emäkirkon papit toimittamaan myös Wahtoon seurakunnassa asuwan pitäjänapulaisen wirkaa, Lemlanista kirkkoh. wiran toimittaja K. H. Terwanen kirkkoh. apulaiseksi Poriin, Lehtimäeltä armowuoden saarnaaja J. W. Kjellberg armowuoden saarnaajaksi Wiljakkalaan, Ikaalisista kirkkoh. apulainen wp. K. G. Tornqwist wälisaarnaajaksi Wirtain kappeliin, Lohjalta armowuoden saarnaaja maisteri K. A. Mellberg kirkkoh. apulaiseksi Ikaalisiin, Wirtain kappelista armowuoden saarnaaja K. A. Sadenius kirkkoh. apulaiseksi Sahalahdelle, Paattisista wälisaarnaaja E. Rautell kappalaisen siaiseksi Lopelle, Bergön wälisaarnaaja M. E. Caselius pysymään samassa toimituksessa, koska sinne asetettu kappalainen S. Hirwinen on hakenut ja saanut eron mainitusta kappalaisen wirasta; Åhtäwältä kappalaisensiainen J. H. Wijkberg wälisaarnaajaksi Alahärmän kappeliin, Kokkolasta wälisaarnaaja F. A. Sterenius kappalaisen siaiseksi Åhtäwän kappeliin, Wintalasta wälisaarnaaja K. G. Renfors wälisaarnaajaksi Ewijärwelle, Ahlaisista wälisaarnaaja F. A. Wirberg kappalaisen siaiseksi Kuortaneelle, Isostakyröstä kappalaisen siainen wp. J. F. Ignatius wälisaarnaajaksi Ylikannuksen kappeliin, ja Laihialta kirkkoh. apulainen H. M. Inberg kappalaisen siaiseksi Isoonkyröön. — Papiksi wihittiin maalisk. 28 p:nä: Waasan ylikoulun opettaja, maisteri M. A. Laurén (oppilause: approbatur) sekä ylioppilaiset O. Skogman (oppilause: approbatur cum laude) armowuoden saarnaajaksi Mietoisiin, E. H. W. Linderoos (oppilause: approbatur cum laude) wälisaarnaajaksi Getan kappeliin, K. A. Möller (oppil. approbatur) wälisaarnaajaksi Eckerön kappeliin, ja G. W. Wigelius (oppilause: approbatar) Kumlingen hirkkoherran apulaiseksi. — Kirkonkokoukset on Laitilan kirkkoherra, prowasti J. S. Appelgren ynnä kuwernöörin asiamiehen kanssa pitäwä Uudenkirkon ja Pyhämaan kirkoissa Kammaisten, Edwäisten ja Kukoisten kyläin muuttamisesta Uudenkirkon pitäjästä Pyhämaan kirkkokuntaan. — Waalisaarnan pitämisen aika on määrätty Someron kirkkoherran waaliin asetetuille, ja pidetään kirkkoherran anomus toukok. 31 p:nä. — Päätökset on konsistoriumi antanut Jurwan lukkarin anomuksesta saada lukkarin waalua Österlandin kylästä, sekä luutnantin K. v. Schantzin ynnä muiden anomuksesta saada Raision seurakunta eri pitäjäksi. — Kirkkoherran waalissa Orihwedellä maalisk. 15 p:nä on Paimion kirkkoherra K. H. Fonselius saanut $1\frac{1}{8}$ manttaalin huudot, Kumlingen prowasti B. Sulin $7\frac{7}{11}$ manttaalia ja Pietarsaaren kappalainen wp. A. G. Cajanus $46\frac{31}{180}$ manttaalin huudot.

Porwoon. Hirwensalmen kappalaisen, Hartolaan nimitetyn kirkkoherran J. N. Sirelius wainaan perillisille on senatti suonut armowuoden luettawaksi Hartolan kirkkoherran tuloista. — Ensi toukokuun 1 p:stä muuttawat uusiin wirkoihinsa: Helsingin pastorin siainen M. F. Forsten Wiipurin kirkkoherraksi, kappal. A. G. Hahl Juhanneksen pitäjän kirkkoherraksi, Lemin pastorin siainen wp. A. Boman Lammin kappalaiseksi, pastorin apul. wp. A. Fernberg Hirwensalmen kappalaiseksi, w. pastori Antrein pitäjässä G. A. Cajander Sulkawan kappalaiseksi.

Kuopion. Kirkkoherran tutkinnon owat käyneet Kiuruweden kappal. wp. J. Rahm, Simon kappal. wp. E. H. Nikander ja Ala-Tornion kappal. wp. E. U. Castrén. — Määrätty armowuoden saarnaaja Sodankylässä A. Heikel wälisaarnaajaksi Kolariin ja wälisaarnaaja wiime mainitussa seurakunnassa J. J. Berg wiraston apulaiseksi Kärsämäen ja Pyhäjärwen seurakunnissa.

Kotomaalta.

Turusta. Tämän läänin pää-apukomitea on paitsi niitä apuja, jotka ennen wiimeis joulukuun 15 päiwää lähetettiin hätääntyneille tämän läänin pohjaisissa osissa, sittemmin lähettänyt läänissä kootuista apuwaroista sekä niistä 2,000

hopiaruplasta, jotka Moskowan kauppamiehistö on lahjottanut tähän lääniin, hätääntynein seurakuntain aputoimikunnille seuraawalla tawalla: Ikaalisten emäseurakuntaan 50 ruplaa, Parkanon kappeliin 392 r. $93\frac{1}{4}$ kop., Jämijärwen saarnahuonekuntaan 350 r., Kankaanpään emäseurakuntaan 1,050 r., Karwian kappeliin 550 r., Honkojoen kappeliin 650 r., Kurun kappeliin 350 r., Siikaisten kappeliin 150 r., Normarkun kappeliin 150 r., Poomarkun kappeliin 200 r., Kullan kappeliin 350 r., Lawian kappeliin 150 r., elikkä yhteensä 4,392 ruplaa $93\frac{1}{4}$ kop. hop., sekä läänissä kootuista jywistä annettu Tampereen kruunun-makasiinista Ikaalisten emäseurakunnalle 15 tynnyriä rukiita, Jämijärwen seurakunnalle 9 t:riä, Ruoweden emäseurakunnalle 15 t:riä ja Kurun kappelille 15 t:riä, elikkä yhteensä 54 tynnyriä rukiita.

Kun senaatti tämän läänin hätääntyneille seurakunnille oli suonut yhteisistä waroista annettawaksi 2,000 ruplaa lainaksi, seurakuntain yhteistä takausta wastaan ja wiitenä wuonna takasin maksettawaksi ilman kaswitta, niin on nämät rahat jaettu waiwaishoitokunnille seuraawissa seurakunnissa, jotka niitä oliwat pyytäneet, nimittäin Kankaanpään emäseurakunnalle 800 ruplaa, Honkojoen kappelille 200 r., Parkanon kappelille 300 r., Ruoweden emäseurakunnalle 400 r. ja Poomarkun kappelille 300 r., elikkä yhteensä 2,000 ruplaa hop.

— Turun kaupungin porwaristo oli wiimeis lauwantaina yhteisessä kokouksessa maistraatin edessä raastuwassa, jossa päätettiin ottaa *miljona markkaa* lainaksi seuraawia töitä warten, nimittäin raastuwon rakentamiseen 200,000 markkaa, Aurajoen rantarakennuksiin 400,000 m., tonttein lunastukseen Erikin kadun aukasemista warten 96,000 m., Uuden tullikamarin ja pakkihuoneen rakennuksiin 120,000 m., alialkeiskoulu-huoneen rakennukseen 80,000 m., kaupungin yhteisten paikkain tasottamiseksi ja kiwillä laskemiseksi 52,000 m., toisen polisi- ja wahti-konttuorin rakennukseen 24,000 m., wanhain taloin lunastukseksi määrätyllä raastuwan tontilla 12,000 m., mihinkään määräämättä 16,000 m., elikkä yhteensä 1,000,000 markkaa. Kaupungille on siis toiwottawa uudistusta ja edistymistä näistä suurenlaisista hankkeista. Näitä toimia warten walittiin komitea, jossa on 10 jäsentä, nimittäin pormestari F. Bronikowskij, neuwosmies R. D. Nystedt, kauppaneuwos C. M. Dahlström, kauppamiehet G. A. Lindblom ja J. Österblad, ruokakauppiaat J. W. Rautell ja J. G. Wigelius, muurarin-ammatin wanhin S. Träskelin, maalarin-wanhin Andersson ja wärjäri C. J. Blomqwist.

— **Suomen talousseura** on Keis. M:tilta alamaisuudessa pyytänyt että waltion kyntömiehen kyytiraha ja päiwämuona matkapäiwinä maksettaisiin waltion waroista. — Seura on uskollisesta ja pitkällisestä palweluksesta antanut kunnianmerkin kuskille Kaarle Liljeroosille tehtaanisännän F. W. Frenckellin palweluksessa, trengille Eskil Lappalaiselle insenööri K. Kumlinin palweluksessa Sahakosken sahassa Leppäwirran pitäjässä, trengille Efraim Hallénille Sipin kartanossa Kuusiluodolla, trenkiwoudille Kustaa Matinpojalle Pirkkalan Raholan rustholissa, trengille Juha Toiwoselle Karwion talossa Heinäweden pitäjässä, trengille Wilhelm Wehwilaiselle talonpoika Juha Pöyhösellä Hankaweden kylässä Hankasalmen kappelissa, trengeille Niilo Putkoselle ja Abraham Koikalaiselle Järwikylän talossa Joroisten pitäjässä, trenkiwoudille Erik Dahlmannille Dalkarbyn kartanossa Pohjan pitäjässä, trengille Aleksei Paulowille Lutkinlahden talossa Räisälän pitäjässä, trenkiwoudille Salomo Bäckille Hywikylän kartanossa Hauhon pitäjässä, trenkiwoudille Kaarle Ordellille Kalkin talossa Torkkalan kylässä Loimaan pitäjässä, trenkiwoudille Tuomas Tantulle Puumalan pappilassa ja trengille Joosep Wäisäselle Pölsin talossa Hirwensalmen pitäjässä. Piika Liisa Matintytär Puunilan kartanossa Huittisten pitäjässä sai uskollisesta palweluksesta suomalaisen piplian.

— **Howimaalari Ekman**ilta kaupungissamme owat Uudenkaupunkilaiset tilanneet kirkkoonsa 3 suurta taulua. Yksi niistä tulee osottamaan kuinka syntinen waimo Fariseuksen huoneessa woiteli Wapahtajan jalat ja kuiwasi ne hiuksillansa, toinen Kristuksen kirkastumista wuorella ja kolmas, jonka hän juuri näinä päiwinä on saanut walmiiksi, osottaa Wapahtajan siunaawan lapsia. Wapahtaja istuu keskustassa, hänen wasemman kätensä nojalla seisoo, kädet ristissä, yksi poika-lapsi, edessänsä leikittelee kaksi muuta lasta, toisella kukka kädessä; toisella siwullansa seisoo kolme opetuslastansa ja toisella kaksi wanhaa miestä ja yksi waimo istuu lapsi sylissä. Miehet näkyywät olewan suuresti ihmeissänsä Wapahtajan sanoista: „*Jokainen, kun ei Jumalan waltakuntaa ota wastaan niinkuin lapsi, ei hän suinkaan siihen tule sisälle.*" Taulu on uljas ja muhkea, niinkuin muutkin Ekmanin käsialat, ja tulee ainakin olemaan kirkolle isoksi kaunistukseksi ja seurakunnalle wäkewäksi herättäjäksi hartauteen. — Kohta walmistuu myös hänen kädestänsä taulu Heinolan kirkkoon. Siinä kuwataan Kristuksen ottaminen rististä.

— **Åbo Underrättelser**'illä oli taas mennyt tiistaina sauna-päiwänsä. Hän wirutteli ja tahkoili itseänsä laulussa suin yleisön edessä kaikista sydän- ja pää-synneistänsä niin paljo kun apu auttoi, ja sitte ihastuksella kehumaan omia silmiä häikäsewää puhtauttansa. — „Kukas kissan hännän nostaa, jos ei hän itse."

Kannus.

Helsingin apu-toimikunta on Uudenmaan läänin maaherran kautta wiime kuun lopulla lähettänyt Helsingissä kootuista apuwaroista 8,100 hopiaruplaa hätääntyneille pohjaisissa lääneissä, näin jaettuna: Waasan lääniin 3,600 ruplaa, Oulun lääniin 2,700 r. ja Kuopion lääniin 1,800 r.

— Helsinkiin tuli menneen kuun lopulla lähetysmiehiä Pohjanmaan kaupungeista anomaan hallitukselta että wiljan ostoa warten annetut waltiolainat saisiwat jäädä maksamatta tulewaan syksyyn asti.

Arwo-korotuksia. Aatelisäätyyn on Keis. M:ti maalisk. 10 p. korottanut yliopiston rehtorin, professori ja kanslianeuwos A. E. Arppe ja maawiljelysneuwoksen J. G. Schatelowitz, sekä samana päiwänä antanut maawiljeliälle J. A. v. Essen kanslianeuwoksen nimen ja arwon.

Uusi sanomalehti. Kirjanpainaja M. Thiesen on saanut luwan Porin kaupungissa antaa yhden eli kaksi kertaa wiikkoonsa suomalaisen sanomalehden, nimeltä „Lännetär, Sanomia Porista."

Rautatien rakentamista Hämeenlinnasta Tampereelle ei ole suotu herroille v. Nottbeck ja Törngren, jotka oliwat pyytäneet sitä tehdäksensä, sillä rautateitten rakentamisen päätös on jätettäwä waltiopäiwäin ratkaistawaksi.

Armollinen kuulutus, annettu maaliskuun 4 p., kieltää eläwää sarwikarjaa, werta, lihaa ja sisälmyksiä sekä raakoja wuotia, karwoja, sorkkia, sarwia ja muita raaka-aineita samanlaisista elukoista Wenäjältä Suomeen tuomasta meritse taikka maitse, siksi kun toisin määrätään.

Kansakouluttajan-opisto. Helsingin Uutiset kertowat hallituksen antaneen wahwistuksen siihen, että tulewana syksynä saadaan Jywäskylässä awata uusi kansakouluttajan-opisto. Opisto tulee wielä wastaseksi asetettamaan wälinaikaselle kannalle, siksi kuin kansakoulun komitean ehdotus, joka tulee painettawaksi sekä ruotsiksi että suomeksi, on käynyt yleisön tarkastuksen läpitse ja hallitus sen ja siitä tehtyin muistutusten nojassa on joutunut tekemään lopullisen asetuksen asiassa.

Waasan wanhaa nimeä, jota Nikolain-kaupungin porwaristo oli anonut Keis. M:tilta, ei ole myönnetty sille, koska kaupunkilaiset itse oliwat w. 1855 pyytäneet kaupunkinsa nimeä muutettawaksi Nikolainkaupungiksi.

Hämeen läänin ränttariin on sitte tammikuun 13 päiwän tullut lahjoja hädänalaisille 1,624 ruplaa $99\frac{1}{2}$ kop. Ennen tässä läänissä kootut apuwarat tekiwät 7,229 r. $4\frac{1}{2}$ kop., siis kaikki yhteensä 8,854 r. 4 kop. (Häm.)

(audiatur et altera pars.)

Koska Sanomien Turusta toimittaja on hywäksi nähnyt „wastinettani Kuokkamiehelle" lähetys-seuran tehtäwästä maassamme sen 11 n:ossa niin sukkelasti supistaa, että yleisö sen johdosta ajattelee minusta mitä hywänsä, niin pyydän nöyrimmästi kuitenki „Tähden," jonka en luule asioita niin yksi-puolisesti tarkastelewan, ettei hän niissä myös sallisi toisin miettiwäisten mitään sanoa, tuomaan julkisuuteen mainitun, Sanomille T:sta lähetetyn puolustuksen. — Kuokkamiehen kirjotus näyttää kummalliselta siinä, koska sanoo Soittowuoren asujamien keinon olewan lakia ja asetuksia wastaan, että waatii lähetys-toimen sitä parantamaan, johonka ainoastansa kaupungin järjestysmiehiä olisi pitänyt kehottaman näitä lain rikoksia mielessänsä pitämään ja toimittamaan ettei niitä (rikoksia) kuitenkaan näin julkisesti saisi tehdä. Ei tähän oijennukseen olisi siis tarwinnut esitellä penniäkään, sillä se tehdään ilman mitään, kun waan hywäksi nähdään. — Kyllä lähetys-toimella sitte työtä olisi, jos se wielä rupeisi tarkastelemaan, että asetusten ja lain kaikkein punttien jälkeen nuhteettomasti elettäsiin. — Waikka satoja kouluja ja oppilaitoksia maahamme asetettaisiin, niin ei sittenkään ainoastansa niillä raakuutta ja saastaisuutta maastamme karkoteta. — Eipä yksikään waltakunta ole niistä wapaa. Maassa, ehkä kuinka puhtaassa ja huolellisesti wiljeltyssä, kaswaa nisujen joukossa ohdakkeita, josta mie-

lestä en luule Kuokkamiehenkään mihinkään pääsewän. Ei tätä taidetakkaan tehdä ennenkun sielumme on niin puhdas turhuudesta ja taika-uskosta, että awio-liittoon käytäsiin niin nuorena, kun esim. pohjois Amerikassa, jossa myös yleisesti wallitsee sellainen siwistys, jota ei muualla maa-kunnissa löydetä. Meikäläiset tarwitsewat suuria tawaroita ja tuloja, ennenkun wähäkin herranen niistä taitaa naimiseen hankkia, jonka tähden hän myös ei taida sitä tehdä ennen kolmen tai neljänkymmenen wuotisena. — Halwempi kansa taas tarkastelee useinki naimiskaupassa ainoastaan myötäjäisiä tai naipasen arwoa maailman silmissä, mutta millainen hänen siweydellinen luonnon laatu on, tulee aika harwoin kysymykseen. Taitawatko asianomaiset tällaisesta maallisen hyödyn tähden perustetusta liitosta odottaa onneansa, niin että rauha ja siweydellinen parannus siinä kukostaisi? Ei suinkaan! Sillä henki, joka tällaisessa rakkautta kaipaawaisessa kodossa huohuu, kuiwattaa puutteen ja hädän tullessa, jok'ainoan siweydellisen tunnon, joka waikuttaa sitä kaswawaista heimoa niin että se jää paitti kaikkia jaloja tunnon soitannollisia kehotuksia, joka useinki kansan raakuuteen on syynä. — Kuinka taitaa äiti kylwää lapsen sydämmiin helleyden, siweyden, julmisuuden ja rakkauden siemeniä, joka ei koskaan itsekkään ole tuntenut sydämmen jaloja waikutuksia. Tästä pitäisi siis Kuokkamiehenki näkemän että wanhemmat, jotka eläwät riidassa ja eripuraisuudessa, usein owat lapsensa saastaisuuteen syypäät. — En sitäkään kiellä, ettei koulut ja oppilaitokset olisi maassamme tarpeelliset, waan sanon, ettei niiltä saa sitä waatia, jota ne ei taida tuottaa. — Sitä en luule Kuokkamiehen myös taitawan syystä kieltää, ettei pakanat Afrikassa kristin opin waloa kaipaa, jos hän joltisestiki tietäisi heidän olosta ja elosta. — Esimerkiksi kerron kesyttömän kansakunnan Dahomein kuninkaan tawoista ja olosta. Usein antaa hän ajanwietteeksi surmata joukottain alamaisiansa, jotka naulitetut paaluihin, pidetään howin ympäristön kaunistuksena. Tällä kuninkaalla sanotaan olewan 1,800 waimoa, usiammat käywät rääpäleissä ja 5,000 naista wartia-wäkenä y. m. hirwittäwää ja hirmuista käytöstä. Jos tietäisitte „Kuokkamies raukka" kuinka paljon lähimmäisistämme pakanuuden tähden usein käytetään halwempia luontokappaleita pahemmin, niin en luule Teidän enää kieltäwän kenenkään roponsa uhraamasta lähetys-toimen auttamiseksi, eikä parjaawan sitä, joka sen ansiotta tekee. — Älkäät olko Kuokkamies olewinanne suuri tiedoillenne, ehkä tietäisittekin enemmän kun koturi, kosk'ette kuitenkaan taitaneet todessa pysyä, waan kaikilla kirjotusteni wääristelemisillä koetitte mietteitäni kumota ja omianne toteuttaa. Onko se „rutisewaisten leirin" tarkotus että kääntää toisten sanoja ja mietteitä, niinkuin te, koska esim. sanotte sanoneeni „kouluissa ainoastansa harjotettawan lapsien ymmärrystä ja autettawan lukutaitoa," ja minä sanoin niitten „enimmitten" olewan sen tarkotuksena ja rahtusen kaswatuksessa; en minä myöskään sanonut kansakoulujen ulkomaalla „minkäänlaista hyötyä tehneen," waan „että owat harwassa maassa tuottaneet toiwottuja hedelmiä." — Koettakaat täst'edes wälttää tällaisia wääristelemisiä toisten mietteistä toiwoo

Sakki.

Puolasta.

Langiewicz, jonka kapinalliset oliwat walinneet diktatoriksi (itsewaltiaaksi), on menneen kuun 17, 18 ja 19 päiwinä kowin sotinut wenäjän sotawäen kanssa Pinczowin ja Buskon lähellä. Wihdon wiimen on hän joukkonensa paennut Opatowicen ja Koszyn kohdalta yli rajan Galisian puolelle Itäwallan maakuntaan. Täällä Itäwallan sotawäki otti hänen wangiksi ja wei Tarnowiin, josta hän sitte on wiety Krakaun linnaan. Siellä sanotaan myös wangituksi seitsemän sataa muita kapinallisia. — Ehkä Langiewiczin joukko näin on hajotettu, kuuluu kuitenki kapinallisia wehkeitä muista osista Puolanmaata. Niin oli Trokin piirikunnassa eräs kapina-joukko tehnyt kowaa wastusta Myszniszkin maakartanon lähellä, mutta wihdoin karkotettu. Samaten oli Podlaskin ja Zameczekin jälillä olewat joukot taas ilmaantuneet Mlawan piirikunnassa, jossa he hajottiwat siltoja ja teitä. Näitä wastaan lähetetty sotajoukko oli Radzanowan lähellä ruwennut heidän kanssa tappelukseen ja surmannut 100 miestä; kapinajoukko hajosi ja jätti paljo aseita paikalle. — Kapinajoukkoja yhä liikkuu metsissä rautatien wierillä Moskowasta Bialystokiin. Eräs tämmöinen joukko hewosmiehiä, joiden päällikkönä oli Czarkowski, lyötiin kokonaan Miendzylin kohdalla ja kadotti 200 miestä; Czarkowski itse kaatui myös siinä.

Wenäjän ulkomaan asiain ministeri ruhtinas Gortschakof on lähettänyt Wenäjän lähetysmiehille ulkomaan howeissa kiertokirjeen, jossa hän osottaa ettei Puolan ole ajattelemistakaan saawansa wanhaa, keisari Aleksanderi I:sen aikana annettua hallitusmuotoansa takasin, koska Puolalaiset kapinan nostolla wuonna 1831 owat sen mitättömäksi tehneet, eikä Wenäjällä siis ole mitään welwollisuutta sitä hallitusmuotoa uudistamaan eikä heille antamaan omaa armeijaa ja rahalaitosta; Puolan aatelisto on kreiwi Zamoiskin johdon alla selwästi osottanut kapinallisia wehkeitä haluawansa, ja wielä sitten tarkottaa kapina wanhain maakuntain yhdistämistä Puolan kanssa, jotka jo ennen 1815 wuoden tehtyä suostumusta kuuluiwat Wenäjän haltuun. Ja jos Puola saisi oman armeijan ja rahalaitoksen, niin ei suinkaan tytyisi rauhalliseen asiainsa ajamiseen Pietarissa, waan kokisiwat wäkiwallalla yhdistää kaikki wanhat puolalaiset maakunnat. Näitä seikkoja on ministeri käskenyt ulkomaan lähettiläiden terottaa ulkowaltain hallitsijoille.

Koto-maamme. (Annettu.)

Lasten laulu.

Laulataan kun: Älä sure sorja neitto.

Täällä, pohjantähden alla,
on nyt kotomaamme;
Mutta tähtein tuolla puolen
toisen kodon saamme.

Täällä on, kun kukkasella,
aika lyhy meillä;
Siellä elo loppumaton,
niinkun Engeleillä.

Täällä sydän huokailee, ja
itku silmän täyttää;
Siellä sydän iloitsee, ja
silmä riemun näyttää.

Sinne toiwon siiwillä jo
sydän pieni lennä;
Siellä kun on kotomaani,
sinne tahdon mennä.

G—a—d.

Suuren Kuninkaan asia. *)

Myös Hollantissa owat uskowaiset heränneet puoliansa pitämään. Siellä on seurakunnan tila epäilyttäwällä kannalla. Kansakouluja on asetettu kautta maan. Niitä käy 300 tuhatta lasta, mutta kouluissa ei opeteta lapsia tuntemaan edes sitä nimeä, jossa he autuiksi tulisiwat. „Paawilaisia, Juutalaisia ja rikkijärjellisiä suwaitaan täällä, walitetaan sieltä, mutta ei kärsitä meidän Wapahtajaamme Jesusta Kristusta." Tämä on todellaki kamala tila. Mutta uskowaiset tekewät työtä kärsiwäisyydellä. Erinäisten ihmisten lahjottamilla rahoilla raketaan kouluja, joissa opetetaan kristillisyyttä. Ehkä kristillisen seurakunnan tilan näyttää olewan katalan, owat uskowaiset kuitenki rohkeita. Waiwoissa ja murheissa rohkasewat he itseänsä sillä, että hän, joka on heidän puolestansa, on wäkewämpi, kuin se, joka on heitä wastaan.

Ranskan maalla, kussa paawisuus on waltakunnan pääusko, löytyy myös ewankelisia seurakuntia sekä Lutheruksen tunnustuksesta, että myös reformeeratuita. Mutta epä-usko haljuttaa heidänkin uskoansa. Pappein seassa löytyy monta sellaista, jotka kieltäwät Kristukselta Jumaluuden luonnon, mitättömäksi tekewät hänen sowintonsa ja opettawat, ettei raamattu ole Jumalan ilmottama sana. — Samallainen on seurakunnan tila Sweitsissäki. — Italiassa jällen, kussa paawin istuin on ja paawin oppi wallalla, on uskottomuus wieläki törkeämpi, jota myös enentää seki, että kansa on saanut huokata pappein surkean orjuuden alla. Se orjuus ja walta on nyt kuitenki wähenemässä, kuin kansa jouduttuansa Sardinian kuninkaan wallan alle, on saanut waltiollisen wapauden. Mutta sellaisesta maallisesta wapaudesta emme odota Italian wuosisatoja sorretun kansan uudesta syntymistä. Mutta toisesta syystä sitä odotamme. Nyt on nimittäin Italian nykyinen hallitus ja paawi keskenänsä wihoissa, kuin ei paawi jätä Romin kaupunkia Italian kuninkaalle. Tästä syystä ei ole kuningaskaan suuresti halullinen suojelemaan paawin waltaa ja oppia. Paawin itsepäisyys on myös wihottanut Italian asujamet hänelle. Siitä syystä on Englannin piplia-seuralla nyt hywä tilaisuus lewittää Italiassa raamatuita, ja kansa on halullinen ostamaan ja lukemaan niitä. Niitä onki 50 miestä näinä wiimeisinä wuosina myynyt siellä noin 80 tuhatta eksemplaria. Erinäisissä osissa Italiaa löytyy myös ewankeliumin saarnaajia, jotka suurille joukoille julistawat Kristusta. Ewankeliumin lewittämiseksi siellä on koottu apurahoja Ruotsissaki. Juuri sen asian, josta Italian kansa enimmästi on suutuksissaan ja jonka se pitää suurimpana onnettomuutenansa, nimittäin sen, ettei paawi jätä Romia, kääntää Jumala wiisaudessansa heille siunaukseksi.

Hispaniassa hallitsee jäykkä paawisuus. On sinneki sentään päässyt muutamia ewankeliumin säteitä paistamaan. Rohkea ewankeliumin tunnustaja on siellä moision haltia Manuel Matamoros ja hattuin tekiä Josef Alhama. Heidän rohkea tunnustuksensa ja raamatut, joita owat lewittäneet, on awannut monen silmät ja saattanut monta Kristuksen eläwään tuntoon. Mutta paawin pappein waino

*) Katso n:o 1.

ja wiha on saattanut heille suuria kärsimisiä. He owat ynnä monen muun uskollisen Kristuksen tunnustajan kanssa saaneet kauwan aikaa istua kurjassa wankeudessa ja nyt owat he tuomitut soutamaan kruunun kalieria 7 ajastaikaa.

Irlanti on myös jo kauwan kitunut ja nääntynyt paawisuuden jäykissä kahleissa. Kansassa on hallinnut suurin taitamattomuus ja köyhyys. Mutta siellä on kaikessa hiljaisuudessa jo 43 wuotta waikuttanut seura, jonka tarkotuksena on ollut lewittää raamatun kanssa yhtäpitäwää kristillistä oppia. Sama seura on asettanut maassa 400 koulua, joissa noin 10 tuhatta lasta ja myös täysi-ikäistäkin opetetaan lukemaan ja ymmärtämään Jumalan sanaa. Maassa oli myös muutamia wuosia sitte suuri herätys. Siitä on kansalle tullut suuri siunaus. Monin paikoin, joissa ihmiset 10 wuotta takaperin wielä eliwät ruumiin ja sielun puolesta ekstyksissä, täynnä kolkkaa epäilystä, kaikellaisen kurjuuden alasina, lähes pakanallisessa pimeydessä, laiskoina tekemään työtä, wiinan orjina, warkaudessa ja kurittomina — niissä owat mainitut paheet häwinneet, kuri ja puhtaus on nähtäwänä kaikin paikoin ja paikoin alku warallisuuteenki. Ja tämän erinomasen muutoksen on yksin ewankeliumi saanut aikoin. Doonki nimisestä paikkakunnasta kirjotetaan: „seutu, kussa asun, oli ennen weripelto, kaikkein syntein pesä, murhaajain koti ja kokouspaikka. Mutta tulepas nyt katsomaan! Ryöwärein luolasta on tullut jumalallisen totuuden ja rakkauden linna.“ — Kiitetty olkoon Jumala, joka aina antaa woiton Kristuksessa! „Meidän sota-aseemme, sanoo Paawali, ei ole lihalliset, waan wäkewät Jumalan edessä kukistamaan warjeluksia; ja me maahan lyömme aiwoitukset ja kaiken korkeuden, mikä itsensä korottaa (opissa taikka elämässä) Jumalan tuntemista wastaan.“

Englanti on nykyään koko mailman etewin kansa. Maallisen woiman ja wallan suhteen on se wahwa myrskyt kestäwä puu, jonka oksat hajoontuwat ympäri koko mailman, joiden alla kaikki sorretut kansallisuudet, ja monet kotimaassansa wääryyttä wastaan turhaan apua ja suojelusta etsineet, erinäisetkin ihmiset rientäwät turwaa hakemaan. Mutta puu saa woimansa ja kaswunsa maasta, jolla se kaswaa ja josta se mehua imee. Ja maa, josta Englannin kansa on saanut maallisen ja hengellisen ylewyytensä on kristillisyys, sillä ei missään muussa maassa ole kristillisyys niin sywään juurtunut kansan elämään, kuin tässä raamattuin maassa, joka kauttaaltansa on kasteltu martyyrein werellä ja tuhansien uskowaisten rukouksilla ja awuksihuutamisilla. Totta kyllä, että senki maan suurissa kaupungeissa löytyy paljo saastaista menoa ja että Lontoon kaduilla juoksee sadottain lapsia, jotka heidän wanhempansa huolettomuudesta owat jättäneet kastamattomiksi; mutta siellä on kristillinen rakkaus wäsymätön hywälle paimenelle jällen etsimään ja palauttamaan eksyneitä. Sielläki löytyy noita rikki-järjellisiä ja muutamat papitkin owat rohjenneet ruweta kumoomaan ja epä-arweluksen alasekši saattamaan sitä uskoa, jota heidän piti rakentaman; mutta se yleinen hämmästys, jonka sellainen waikutus saatti koko kansassa ja se nopeus, jolla sellaisia miehiä riennettiin luowuttamaan pois wiraltansa, osottaa kyllä selwästi, millä tarkkuudella kansa walwoo säilyttämään puhtaana ja ehjänä sitä juurta ja perustusta, jonka se tuntee ja ilolla tunnustaa waurastumisensa synnyttäjäksi ja kannattajaksi. Kauniin todistuksen kristillisyyden tilasta Englannissa on eräs uskoton pappi Ranskasta antanut. Hän oli käynyt Lontoossa ja sanoo matkastansa sieltä: „kristillisen uskon hedelmät, kristillisen rakkauden yltäkylläsyys Englannissa on niin suuri, ettet sitä taida uskoakaan. Ainoastansa tänä wuonna owat Englannin kristityt lahjottaneet enemmän kuin 24 miljonaa markkoja Jumalan waltakunnan lewittämiseksi ja lähimmäisen hädän liewittämiseksi.“ Kansa, joka wuosittain raskitsee uhrata niin sanomattomat summat Jumalan sanan ja waltakunnan lewittämiseksi, pitää totisesti itseki saman sanan sangen kalliina. Ja itse puun, kristillisyyden, jossa niin kalliit, niin runsaat ja niin hywät hedelmät kaswawat, täytyy todellakin olla hywän, jota ei siis pitäisi koetettaman wahingoittaa taikka raadella, waan istuttaa ihmisten sydämiin. — Mitä greikkalaisiin seurakuntiin tulee, on niiden yö ollut pitkä ja uni sitkeä; mutta uuden ihanamman päiwän koitto kuuluu sentään rupeewan jo Wenäjässäki kajostamaan. Kansa-kouluja asetetaan taajalta, raamatuita lewitetään ja luetaan. Itämeren rannikoissa lutherisissa seurakunnissa on wilkas hengellinen elämä alkamassa. Ja kussa kerta kansat heräjäwät ja ryhtywät hengen miekkaan, siellä hälwenee ja haihtuu pimeyden walta, synkkäki ja sitkeä.

Kuultuamme millä kannalla suuren kuninkaan asia on wanhassa kristikunnassa, Europassa, purjehdimme nyt Amerikaan. 17 wuosisadalla rupesi Englannista ja muista Europan maista uskon tähden wainotuita kristityitä paljo muuttamaan Pohjois-amerikaan, yli suuren Atlantin meren. Ne lewisiwät täällä mahtawasti, ehkä alinomaiset sodat maan alku-asujanten, Indianein kanssa rasittiwat heitä. Niin he nostiwat sodan kotimaatansa, Englantiaki wastaan, jonka hallituksen alle he ensimältä kuuluiwat, ja menestyiwät siinä niin, että he w. 1783 woittiwat wapauden Englannin hallituksesta ja pääsiwät itsenäisiksi. 13 piirin asujamet yhdistyiwät tekemään keskinäisen liitto-waltion, jota tawallisesti kutsutaan Pohjois-amerikan yhteys-waltioksi. He laittiwat hallituskaawan, jonka jälkeen neljäksi wuodeksi kansan walitsema presidentti eli esimies hoitaa ja hallitsee waltakuntaa. Maallisesti on tämä waltakunta mahdottomasti edistynyt ja waurastunut. Sen wäkiluku on sitte 1783 kaswanut 3:sta miljonasta ihmisestä lähes 30 miljonaksi. Mutta merkittäwin puoli tämän maan asioissa on asujanten täydellisin wapaus uskon asioissa. Siellä saa jokainen julkisesti tunnustaa uskonsa ja palwella Jumalaa oman tuntonsa jälkeen. Waltakunnan perustuslaki kuuluu: „waltio ei säädä yhtään lakia uskonnon edistyttämiseksi taikka uskon wapaan tunnustamisen estämiseksi, ei myös puhe- ja paino-wapauden hämmentämiseksi.“ Täällä on siis uskonnon asia niin peräti erotettu kaikesta yhdistyksestä maallisen hallituksen kanssa, ettei hallitus ollenkaan kysy uskoa eikä tee mitään sen toten, pait' jos ilmestyisi sellaista uskontoa, joka turmelisi hywät tawat. Waltio ja uskonto ei ole kuitenkaan toinen toisensa wihollisia, waan kumpasellakin on oma waikutuspiirinsä, ja ne owat ainoastaan sen wuoksi erotetut, että niiden yhdistyksestä on tullut wahinkoa. Niin on paawikunnassa pappiswalta sortanut esiwaltaa ja wallaston kirkoissa on maallinen hallitus häirinnyt uskonnon wapaata harjotusta. Mutta sellainen joko uskonnon eli kirkon taikka waltion herrana ja sortajana oleminen on molemmille sekä uskonnolle että waltiolle itselle ollut wahingollinen. Mutta Amerikassa eiwät ne sekaannu toinen toisinsa töihin. Siellä ei pakota kruunun käsi ketään menemään kasteelle taikka Herran ehtoollisille, eikä liion mitään maallinen hyöty haukuttele sitä tekemään, waan ne owat jätetyt jokaisen omaan ehtoon. Sentähden tapaatki Amerikassa tuhansittain sellaisia täysikaswaneita ihmisiä, jotka owat kastamattomia; mutta harwat owat sentään ne, jotka ei käy kirkkoa. Mutta täällä ei ole kuitenkaan sellaisista ahkerista kastamattomista kirkonkäwiöistä niin suurta haittaa, pahennusta ja wastusta, kuin Europassa on niistä lukemattomista joukoista, jotka eläwät niinkuin pakanat, ehkä kyllä owat kastetut. Siitä tulee sitte myös, että jos joku kerran Amerikassa on päättänyt ottaa kasteen wastaan, on hän myös harras wilpittömästi täyttämään, mitä hän on luwannut, ja sentähden tapaatki siellä wähemmän wäärää wapautta ja enemmän kuria, kuin Europan wallaston kirkoissa.

(Jatketaan.)

Warotus karttamaan hurma-henkiä.

Waikkemme ole niitä, jotka opetamme ainoastansa papiksi wihitylla miehellä yksin olewan wallan eli oikeuden sekä tarpeellisen taidon oikein, puhtaasti ja hyödyllisesti opettaa raamattua, emme luule sentään erehtywämme, warottaessamme maalaisiamme ottamaan tarkkaa waaria sellaisista ihmisistä, jotka kutsumatta rupeewat saarnaamaan ja opettamaan. Jumalisuuden warjolla on mailmassa tehty paljo wilppiä ja petosta, josta totiselle jumalisuudelle on tullut suuri haitta ja wahinko; sillä ihmiset, jotka pyhimmässä nimessä ja kalliimmassa asiassa owat tulleet petetyiksi, rupeewat helposti wihaamaan itseä jumalisuutta ja pitämään sitä arweluttawana ja epätiedon alasena. „Älkäät uskoko,“ warottaa sentähden Johannes, „jokaista henkeä, waan koetelkaat henget, josko he Jumalasta owat; sillä monta wäärää profetaa on tullut mailmaan. — Jos on totta mitä Tapio tämän wuotisessa 11 numerossaan puhuu Karolina Utriaisesta, owat Karttulan asujamet antaneet hartautensa ylön äkkinäisesti wietellä itsensä lempimään ja hywimään tuota uutta saarnaajaa. „Sitä kyydtään,“ kuuluu mainitussa sanomalehdessä, „talosta toiseen ja mihin tulee, niin on warsinkin waimowäki walmis laittamaan sanaa kylän wäelle, jotka sitte tulewat sywimmällä hartaudella kuulemaan tämän tautisen tyttöraiskan saarnaa, mikä pääasiassa on puuta ja heinää, sekoitettu raamatun lauseilla ja joka tapahtuu hänen sängyssä selällänsä ollessa ja nyrkkiänsä heitellen kiljumalla kaikesta woimastansa. Wiime tiistaina oli tämä tyttö ollut Paawo Karttusen talossa Hakulilan kylässä ja saarnannut suurelle ihmisjoukolle jo kello 8 aamua. Sänky oli laitettu wuoteineen asetettu keskelle lattiaa. Lopetettuansa oli hän pyytänyt läsnä olewain, mitkä warustettuina kirja kainalossa seisoiwat, laulamaan „pyhästä kolminaisuudesta,“ ja joku joukosta määräsi n:ron, joka sitte laulettiin, hänen waan yhä loikoessansa. Wasta wärsyn lopetettua nosti hän käsillänsä ryntäitänsä kolme kertaa, jolloin hänelle annettiin suuhun waluttamalla nuorta maitoa kolmasti. Sitte wasta nousi hän ylös ja oli kuin terweetkin ihmiset.“

Toiwoisimme kuitenki saawamme asiasta tarkempia tietoja.

Gillas till tryckning. Åbo Domkapitel, den 2 april 1863.
Enligt befallning: J. M. v. Essen.

Kuollut Turussa. Maalisk. 22 p. Maria Lindblomin tytär Maria, 3 wuotisena; astiamestarin Lindin poika Antti Viktor, puolen wuot. 23 p. Sokeripruukin-työmiehen Nordmanin poika Gustaa Adolf, kuukauden ikäsenä. 24 p. Unilukkari Pelanderin tytär Amanda, wuoden ikäsenä. 25 p. Kirjapainon-taiturin Fredbergin tytär Hulda Maria, 3 wuotisena. 26 p. Merimies Helenius wainaan tytär Hedwig, 20 wuot.; karwarimestari Henrik Rosenlöf, 44 wuot. 29 p. Entinen merimies, kirkonwaiwanen Joh. Sjöblom, 51 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin 29 p. Trikotwapriikin-työmies Stockman ja piika Amanda Johantytär; nikkarinkisälli J. A. Lindström ja neitsy Fredrika Isakintytär; wenäjän kielen kirjuri tarkka-ampuja pataljonassa Mattwej Janoff ja w. nimismiehen tytär Gustafwa Malmlund.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 3. Turussa perjantaina 10 päiwänä Huhtikuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6^{1}/_{2}$ kop.

Piplian-selityksiä pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Indrén.

1 Sunnuntaina Pääsiäisestä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotſ. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on maaliskuun 21 p. armossa antanut Yliopiston professorille, kanslianeuwos J. W. Snellmanille eron professorin wirasta ja asettanut hänen senaatoriksi senaatin talouskuntaan; samana päiwänä on Keis. M:ti määrännyt Wiipurin howioikeuden assessorin G. L. Mollerus howioikeuden neuwokseksi samassa howioikeudessa, ja Turun howioikeuden adwokaatwiskaalin K. F. Munck assessoriksi mainitussa howioikeudessa sekä Waasan howioikeuden wara-wiskaalin E. A. Castrén tuomariksi Tornion tuomiokuntaan. Maaliskuun 11 p. on Keis. M:ti armossa suonut lääkäri-wiraston pääjohtajalle, waltioneuwos L. H. Törnrothille eron mainitusta pääjohtajan wirasta elinkautisella eläkkeellä, ja määrännyt Yliopiston professorin K. F. v. Willebrand ynnä professorin wirkansa ohessa eteenpäin pitämään pääjohtajan wirkaa, sekä wielä samana päiwänä asettanut Turun polisikamarin notarion A. G. Roos Naantalin pormestariksi. — Senaatti on määrännyt lääkeopin lisentiatin A. Lundman Haminan kaupungin lääkäriksi, ja Helsingin postimestarin apulaisen majuri T. Boisman Wiipurin postimestariksi, sekä waratuomarin E. Lindebäck notarioksi Suomen pankkiin. — Eron wirasta owat saaneet Waasan howioikeuden neuwos R. W. Rotkirch ja Waasan maakamreeri F. G. Långhjelm, kumpikin elinkautisella eläkkeellä.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Kun Keis. M:ti wiimeis maaliskuun 23 p. armossa on nimittänyt Närpiön kappalaisen, wp. ja jumaluusopin-kokelas J. R. Eneberg Kokemäen kirkkoherraksi, saa Eneberg nyt kohta sinne muuttaa. — Wakuuskirjan on saanut Pietarsaaren kappalainen wpast. A. G. Cajanus Orihweden kirkkoherraksi. — Kuollut: wirkawuoden saarnaaja Suoniemen kappalaisen wirassa F. J. Wellenius maaliskuun loppu-puolella. — Eron elinkautisella eläkkeellä on omasta pyynnöstänsä saanut Turun naiswäen koulun ensimäinen opettaja maisteri S. F. Dahl. — Wirkawapauden owat saaneet: Sidebyn kappalainen, nimitetty kirkkoherra K. A. Karsten kolmeksi kuukaudeksi kesäkuun 1 p:stä, terweyttä hakeaksensa weden juomisella ja kylpömisellä (Lapwäärtin papit toimittawat wirkaa sillä aikaa); w. t. opettaja Porin alikoulussa A. A. Achander tämän kuun 1 p:stä termiinin loppuun, oppiansa kartuttaaksensa (wirkaa toimittaa sillä aikaa ylioppilas K. M. Forsman); Kokkolan alikoulun opettaja J. F. Reinius kuukaudeksi tämän kuun 12 p:stä opinkokeita tehdäksensä, ja w. t. woimistelunopettaja Kokkolan ylikoulussa, luutnantti J. A. Wederhorn lukutermiinin loppuun, ollaksensa sotawäen kokouksissa saapuwilla (woimistelunopettajan wirkaa pitää sillä aikaa kapteini ja ritari E. Melart). — Määrätty: Kokemäen kirkkoherran wiran toimittaja wp. J. W. Limon wälisaarnaajaksi Alajärwen kappalaisen wirkaan; Närpiön kirkkoherran wiran toimittaja wp. B. F. Nordlund ja kirkkoherran apulainen siellä J. F. Liljeblad omain wirkainsa ohessa pitämään myös kappalaisen wirkaa Närpiössä; armowuoden saarnaaja Mietoisissa D. Skogman wirka- ja armowuoden-saarnaajaksi Suoniemelle; Mynämäen emäkirkon papit myös toimittamaan Mietoisten kappalaisen wirkaa; kaswatustieteen kokelas J. F. Thurman w. t. opettajaksi Kokkolan alikouluun kuin myös tämän kuun 12 p:stä pitämään rehtorin wirkaa samassa koulussa. — Haettawana: Närpiön kappalaisen wirka, ensimäisen kappalaisen wirka Pietarsaaren maa- ja kaupunki-seurakunnassa sekä Sottungan kappalaisen wirka 90 päiwän kululla, kuin myös ensimäisen opettajan wirka Turun naiskoulussa, opettajan wirka Pietarsaaren alikoulussa, toisen lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa ja woimistelunopettajan wirka, Kokkolan ylikoulussa 56 päiwän hakemus-ajalla.

Porwoon. Keis. M:ti on maaliskuun 21 p. armossa määrännyt Kuolemajärwen uuden pitäjän kirkkoherraksi saman seurakunnan kappalaisen wp. N. E. Tengén.

Kotomaalta.

Turun elinkautisen rahakaswin-laitos piti wuosikokouksensa maaliskuun 31 p. Tilikirjoista nähtiin että 1862 wuoden kululla oli tullut sisäpanoksia ja lisämaksoja 23,907 ruplaa 18 kop., jotka entisten warain kanssa mainitun wuoden lopulla yhteensä tekiwät 168,476 ruplaa 51 kop. Näin suuriksi owat siis laitoksen warat kuuden wuoden kuluissa kaswaneet. Nämät oliwat wiimis wuoden lopulla seuraawalla tawalla sioitettuna: uloslainattuna 113 welkakirjaa wastaan 159,978 r. 40 kop., Suomen hypoteekiyhtiön 5 prosentin seteleissä 5,250 r., maksamattomia kaswia lainoista 850 r. ja puhdasta rahaa kassassa 2,398 r. 11 kop. — Kaswi, joka tulewan tammikuun 15 p. täysinäisistä panoksista maksetaan ja waillinaisten panoksien pääoman lisäykseksi luetaan, on noussut 1857 wuosiseuran ensimäisessä luokassa $4^{1}/_{2}$ prosenttiin, toisessa luokassa 5:teen, kolmannessa $6^{3}/_{10}$ ja neljännessä $7^{1}/_{5}$ prosenttiin. Tästä nähdään että kaswi nousee nousemistansa, siksi kun se on ennättänyt 100 prosenttiin, se on 100 ruplaa kaswia wuoteensa 100 ruplalta, jota korkeemmaksi ei prosenttia koroteta. — Laitoksen hallitukseen walittiin konsuli Julin awonaiseen siaan sekä kaikki muut entiset jäsenet, samaten myös uudestaan walittiin entinen toimikunta. Kassan tutkioiksi määrättiin rewisori Lundström, lehtori Arrhenius, kauppamies Wikeström ja apteekari Fabritius. — Kun asiat näin oli päätetty tuli kaupungin wanhimmilta anomus saada laitoksesta lainaksi 150,000 hopiaruplaa, nimittäin 25,000 ruplaa wuoteensa kuuden wuoden kululla. Asian ratkaseminen jätettiin tämän kuun 10 päiwäksi, jolloin uusia jäseniä kutsuttaisiin hallitukseen niiden porwarisäätyisten siaan, jotka katsoiwat itsensä jääwiksi tämän asian ratkasemisessa. Tämä laina kuoletettaisiin 40 wuotena sillä tawoin että wuoteensa maksettaisiin 6 prosenttia, joista 5 prosenttia luettaisiin laitokselle pääoman kaswiksi ja loput welan kuolettamiseksi.

— Suomen talousseura Turussa on uskollisesta ja pitkällisestä palweluksesta antanut wähemmän kunniarahan nykyiselle ruokakaupialle Turussa A. J. Thulinille, joka on palwellut kauppias F. K. Ceder wainaan kauppa-apurina. — Seuran kunniamerkin on saanut trenki Jaako Wäisänen, joka uskollisesti on palwellut herrastuomari Hemmo Hynysellä Lapinlahden kappelissa.

— Kaupunkimme polisimestari Fredrik Reinhold Tamelander nukkui kuoleman uneen wiimis keskiwiikkona, elettyänsä 65 wuotta, 7 kuukautta ja 26 päiwää. Polisimestarina oli hän lähes 40 wuotta; hän pääsi nimittäin siihen wirkaan jo wuonna 1824. Tasasesti toimitti hän wirkansa, ei kiiwaudella mutta oikeudella, ja eli kunnioitettuna sekä ylhäisiltä että alhaisilta.

— Näinä päiwinä on täällä J. F. Granlundin kustannuksella kirjapainosta ilmetullut kirjanen, jonka nimi on: Elehwantin ajaja Gowinda. Kuwaus Malabarista Itä-intiassa. Suomennus. Se on 3 arkin kokonen ja muutamia pieniä kuwia selitykseksi. Hinta on puolen markkaa. Kirja on lähetyskirjallisuutta, jossa kerrotaan pakanan Gowindan kääntyminen kristin uskoon, hänen sangen suuri ahkeruutensa lewittää kristillisyyttä pimeille maalaisillensa, hänen kristillinen kärsiwäisyytensä waiwain ja ristin alla ja hänen woitollinen kuolemansa. Kirja on hauska, opettawainen ja kehottawainen lukea ja toiwomme sen myös saawan mieluisia lukioita.

— Merimiesten-kouluille on tammikuun 21 p. annettu uusi armollinen sääntö, joka määrää että koulut pidetään auki lokakuun 15 p:stä joulukuun 20 p:ään ja tammikuun 16 p:stä toukokuun alkuun. Koulut jaetaan kolmeen luokkaan, nimittäin 1:nen eli itämerenlaiwuri-luokka, 2:nen eli laiwanperämiehen-luokka ja 3:s eli merikapteinin-luokka. Tutkinnon käymiseksi ensimäisessä luokassa waaditaan laillinen ikä (21 wuotta) ja wiiden wuoden palwelus Itämerellä taikka ulompana; perämiehen tutkintoon 19 wuoden ikä ja neljän wuoden palwelus, joista wähinnään kolme wuotta ulompana Itämerta; merikapteinin tutkintoon kahden wuoden palwelus perämiehenä ulompana Itämerta.

— Täällä Turun puolessa kaswaneista menneen wuotisista kauroista on se puhe liikkeellä, ettei ne ole itäwiä, waikka owat kyllä muhkean muotosia ja hywinkin raskaita. Siementä tarwitsewa tekee siis taiten, jos hän ennen ostamista kokee niiden itäwäisyyden, eikä luota niiden muotoon ja raskauteen. Taitaa maamme muissakin osissa olla menneen wuotisilla kauroilla sama wika.

— **Åbo Underrättelser'it hengen hädässä.** — Puukko papin muassa on se kauhistawa terä-kalu, joka nyt tuota sanomaa pöyristyttää kantapäästä pää-lakeen asti ja pusertaa kuoleman pelwon kylmän hien otsastansa. Tuossa

suuressa tuskassansa tahtoo hän esiwallan kieltämään papeilta puukon — ja kaiketikkin sitte myös muutkin terä-kalut, ettei hänen, joka tawantakaa heitin kimppuunsa käy, tarwitsisi olla siinä kauhottawassa ja sydäntä rajusti wawistawassa luulossa, että he niitä kosto-aseiksi käyttäisiwät. Niin wiallinen pelkääwä omatunto kuwailee wedeltyneihin aiwuin hyttysen karhuksi ja warjon peijakkaaksi. Kannus.

— **Kuin Sanomien Turusta** kirjottaja sai nähdä, millä sukkeluudella Åbo Underrättelserein toimitus wäänsi woitto-laakerin päähänsä wäitteestänsä Tähteä wastaan ja kuinka se nyt seppelöittynä ratsastaa ympäri maata walheensa seljässä, rupesi hänki himoitsemaan samallaista kunniaa, jota Tähden toimitus ei suinkaan häneltä kadehdi. Mutta jokainen woitto seuraa ainoastansa taistelua ja sentähden on hänki nyt ruwennut hosumaan Tähteä, mutta pieksee ilmaa. Sen saa lukia kuulla hänen omasta suustansa. N:rossa 14 kirjottaa hän näin: „muutamilla, huonon asiansa puolustamista warten asianomasesti wiwutuilla raamatun lauseilla kokee Tähti pois tyköänsä ponnistaa sitä, että sangen julkisesti näyttö-numerossaan syytti koulun käyneitten ja siis koulujen olewan haureuden syyn. Yrityksensä ei toki menestynyt, eikä ikinä ole menestywä muin tawoin, kuin omistaen että oli wääräsä. Mitä me S:mien Turusta n:ro 9:sä asian selwittämiseksi tuotimme, sitä ei Tähti ole kokenutkaan kumota, nähdessään olewan turhan työn." Noh, mitäs sitte on toimitus 9:sä numerossa tuonut asian selitykseksi? Lukia kuulee nyt sen: „Tähti arwelee Kuokkamiehen esittelemien kouluin ja oppilaitosten haureutta ja irstaisuutta ei woiwan estää, waan päin wastoin niitä edistäwänkin." Ennenkuin Sanomien Turusta toimittaja näyttää meille, missä Tähti on sanonut, että koululaitokset edistäwät haureutta, emme ollenkaan rupee hänen kanssansa pidemmältä siitä asiasta puhumaan. Me olemme sanoneet, ettei koulut hämmennä eikä estä sitä, ja siihen olemme tuoneet todistuksia ulkomailta ja kotimaalta ja Tähden ensimäisessä numerossa myös raamatusta. Mutta siitä ei ole nyt wielä kysymys, waan siitä, missä olemme sanoneet, että koulut sellaista syntiä edistäwät? Tätä toteen näyttääksensä pyydämme toimittajaa panemaan päänsä yhteen Kuokkamiehen kanssa, joka samasta asiasta syyttää Tähteä. — Sanomien Turusta toimittaja on myös lehteensä kirjottanut salasia asioita, jotka owat meiltä asian tuntemattomilta ja toimituksen sywiin salasuuksiin oudoilta, warsin käsittämättömiä. Hän sanoo: „mitä pahansuoma ja kateus eräälle owat torwella soittaneet, sitä on hänen pillipiiparinsa, Tähden kirjottaja, perässä piristänyt." Kuka se eräs on? Mikä kateuden henki häntä hallitsee? Ja mistä toimitus on niin oppinut tutkimaan sydämetki? Tähti saa neuwoja niin käyttämään itsensä että taitaisi Paawalin tawalla sanoa: „olkaa te minun seuraajani niinkuin minäkin olen Kristuksen." Sellaista hywää neuwoa emme ollenkaan paheksi. Päämaali on hywin korkea, sitä ahkeroitsemme tawotella, sitä silmissämme pitää. Ja siihen luulemme kuuluwan myös sen, että todistamme syntiä ja wääryyttä wastaan ja kammoomme semmenki walhetta, juonittelemisia ja salakawaluuden koukkuilemisia.

— Ilmat owat olleet ihania edellisinä päiwinä. Turun joki purkaa paraikaa jäitänsä. Puoli jokea on jo paljaana. Lämmin päiwäsydännä on noussut jo 10:neenkin pykälään. Leiwoset lirittelewät. Kadut kuiwuwat kuiwumistansa. Linnan aukko ei kannata enää jalka-ihmistäkään.

Helsingistä. Kirjapainon-faktori J. P. Knauer on saanut luwan Helsingissä asettaa kirja- ja kiwi-painon. — Helsingissä on kaksi kauppamiestä tullut häwiöön ja jättäneet tawaransa welkamiehille altiiksi, nimittäin wara-konsuli K. Hernmark, jonka warat owat lasketut 414,549 ruplaan 52 kop. ja welat 433,927 r. 87 kop.; ja kauppias A. Oldenburg, jonka warat sanotaan tekewän 147,588 r. 81 kop. ja welat 174,836 r. 4 kop.

— Maalaisten palowakuutusseuran johtokunta on maaliskuun 13 p. määrännyt palon-apua seuraawille: wuorooja M. Lempaiselle Kokemäellä asunhuoneista ynnä muista rakennuksista 582 ruplaa 60 k., kappalaiselle A. E. Ruuthille Heinäwedellä riihestä 49 r. 75 k., leskirouwa G. Areenille Wihdissä saunasta ja polttohuoneesta 45 r., talonpoika L. Pännärille Karkussa riihestä ja irtaimesta 30 r. 50 k., luutnantti A. Ekholmille samassa pitäjässä asunhuoneesta ja irtaimesta 64 r. 25 k., nimismies J. Tenlenille Loimaalla riihestä 27 r., rusthollari K. Kolkkalalle samassa pitäjässä pihatosta ja irtaimesta 615 r., talonp. J. Klemolalle Orimattilassa pihatosta ja sikaläätistä 20 r., talonp. K. Tuomolalle samassa pitäjässä saunasta ja irtaimesta 25 r., talonp. K. Heikkilälle myös siellä saunasta ja irtaimesta 78 r., talonp. J. Uusikoiwistolle Siikaisissa riihestä 65 r., rusth. E. Wähätiisalalle Mouhijärwellä riihestä ja irtaimesta 138 r. 30 k., talonp. J. Willolle samassa pitäjässä riihestä ja irtaimesta 76 r. 50 k., kauppias J. Wahlbeckille Pyhtäällä asunhuoneesta 98 r. 80 k., talonp. P. Kottilalle samassa pitäjässä saunasta 20 r., talonleski H. Häggblomille myös siellä riihestä 20 r., talonleski A. Finnille Kymen pitäjässä asunhuoneesta 148 r. 80 k., talonp. S. Mäenpäälle samassa pitäjässä riihestä ja irtaimesta 60 r., Kakin pitäjän miehille pitäjäntuwasta 240 r., talonp. J. Honkasalolle Poomarkussa asunhuoneesta 223 r. 30 k., talonp. M. Palolle Alahärmässä riihestä ja irtaimesta 135 r., talonp. J. Huhtalalle myös siellä riihestä ja irtaimesta 68 r. 70 k., talonp. J. Kuiwalalle Kempeleessä riihestä 40 r., talonp. A. Tapanilalle samassa seurakunnassa riihestä 30 r., rusth. L. Naakalle Sääksmäellä myllystä 100 r., rusth. J. Ikkalalle samassa pitäjässä mallashuoneesta ja irtaimesta 48 r. 75 k., tehtaan isännille W. ja E. Brehmerille Tammelassa riihestä 61 r. 40 k., tehtaan isäntä A. W. Wahrenille samassa pitäjässä tallista, pihatosta y. m. 39 r. 50 k., talonp. J. Pukkilalle Kauhawalla myllystä ja irtaimesta 205 r. 25 k., Heikkilän höyrysahayhtiölle Anjalassa pajasta 383 r. 80 k., majuri Lönneströmille Rantasalmella saunasta 19 r. ja kreiwi C. M. Creutzille Pernaalla myllystä 700 r., — elikkä yhteensä 4,459 ruplaa 20 kop.

Uudelta kirkolta on meille lähetetty waikea walitus palowiinan olosta maassamme, josta lähettäjä sanoo tulewan turmelusta sekä miehille että waimoille. Hän wertaa sen „Babelin beliin", jolle näin köyhänäkin wuonna uhrataan meiltä kauroja, perunoita, ohria ja rukiitakin niin paljo, ettei suinkaan hänen luulostansa Babelissa belille taidettu enempää uhrata. Päätökseksi sanoo hän: „Oi Herra suuri Jumala, herätä wielä Daniel, joka lohikärmeen kitaan heittäisi karwaisen kyrsän, että pakahtuis kahtia, ettei waatisi joka wuosi ja päiwä niin suurta uhria meiltä, kun tähän asti on tapahtunut!"

Olisimme suoneet kirjottajan wähän paremmin selittäneen asiansa. Walituksensa olisi saanut lujemman perustuksen ja kosewamman woiman, jos hän olisi woinut taikka edes koettanutkin toteen näyttää sen, ettei wiina ollenkaan missään kohdassa hyödytä ja että se, taitenkin käytettynä, wahingoittaa. Kun ei tätä ole toteen näytetty, niin sopii siitä sanoa, että sen wäärin käyttämisestä kyllä seuraa onnettomuuksia niinkuin monista muistakin mailmassa olewista aineista, joista myös, taiten käytettynä, on hyötyäkin. Oikeen sanoo siis Lutherus aineitten wäärin käytöksestä: „Pitäisikö meidän wäärin käyttämisen tähden kaataman wiinan kaduille ja tappaman waimo-wäen." — Jos ihminen saadaan kaswatetuksi siiwosti, puhtaasti ja raittiisti elämään, niin ei hän wiinaa, paremmin kun muitokaan aineita, wäärin käytä itsellensä eikä muille wahingoksi. Mutta jos wiinan olemisesta maassamme, waikka sitä oikeen ja taitenkin käytettäisiin, olisi waan paljasta wahinkoa meille, niin Jumala kaikkiwaltias meitä sitte siitä pelastakoon! Toisten aiwomme ottaa tämän asian tarkemmin tutkiaksemme ja siitä ajatuksemme puhua.

Kankaanpään pitäjän apukomitea on ostanut kaikenlaisia käsiteoksia, niinkun witsaköysiä, kauhoja, koussia, lusikoita, wakkoja, pärekoppia, rasioja, luokkia, neuletta, polustimia, kattopäreitä y. m. ja maksanut niistä yhteensä 564 ruplaa 53 kop. Ilman sitä on komitea ostanut 26 leiwiskää 18 naulaa rohtimia, 117 leiwiskää 6 naulaa pellawia ja 75 leiwiskää hamppuja, joista yhteensä on maksettu 365 r. 3 k. Näiden kehräyksistä on helmikuun 14 päiwään saakka maksettu 321 r. 65 k. Tuloja on komitealla ollut pitäjän hätäawun-warastosta 476 r., pääapukomitealta Turusta 800 r. ja myydyistä käsiteoksista 64 r. 63 k., elikkä yhteensä 1,340 r. 63 k. Menoja on yhteensä ollut 1,257 r. 11 k., siis on jälillä kassassa 83 r. 52 k. Mutta nämät jälillä olewat rahat ei riitä kaikkiin annettuin kehräysten ja kutomusten maksoihin — ja kun kaikki komitean warat on lopussa, näyttää toki kamalalta, mitenkä köyhä wäki pääsee uutiseen.

Puolasta.

Suomen entinen kenraalikuwernööri, jalkawäestön kenraali kreiwi Berg on nimitetty apulaiseksi suuriruhtinas Konstantinille, joka on kaiken sotawäen yli-päällikkö Puolassa. Kenraaladjutantti paroni Ramsay, joka sitä ennen oli Puolan sotawäen päällikkönä on saanut eron siitä wirasta sekä luwan ulkomaille matkustaa, terweyttä hakemaan.

Hywin warustettu kapinajoukko, 1000 miestä, Czakowskin johdon alla oli Galisiasta tullut Lublinin kuwernementtiin. Öwersti Miednikowski on maalisk. 20 ja 21 p. kokonaan häwittänyt sen. Czakowski ja kaksi pappia oli kaatuneitten joukossa. Kymmenen wankia, aseita ja tärkeitä paperia saiwat woittajat käsiinsä. — Maaliskuun 22 p. hyökäsi öwersti Wittgenstein

Milenskin kapinajoukon päälle. Kapinallisia oli paljon ja heidän joukossansa wanhoja sotamiehiä, jotka oliwat palwelleet Preussin armeijassa sekä warustettuna kiwääreillä. Sota-liikunnossa osottiwat he taitoa ja warowaisuutta. Wiiden tunnin ankara tappelus nousi. Kapinalliset menettiwät paljon wäkeä. Milenski haawotettiin mutta pääsi pakoon Poseniin. Melkein kaikki muut päällysmiehet surmattiin taikka haawotettiin. Paljon aseita ja sotawara-waunuja jäi woittajain käsiin. Wenäjän sotawäkeä ammuttiin kuoliaksi 8 miestä ja haawotettiin 38, joiden joukossa 2 upseeria. — Kaksi komppaniaa sotawäkeä on maalisk. 24 p. lyönyt Lelewelin kapinajoukon, 500 miestä, joista 200 kaatui paikalle. Wenäläisten puolelta kuoli yksi kasakka; luutnantti Ferbelius, 2 kasakkaa ja 2 jääkeriä haawotettiin. Lelewelí luullaan myös kaatuneen. — Radomin kuwernementissä kokoontuneita kapinoitsioita wastaan lähetettiin puolen wiidettä komppaniaa jalkawäkeä ja trakuna-joukko kahdella kanunalla. Nämät tappeliwat kowasti maalisk. 25 ja 26 p. Kazienikin lähellä. Kapinoitsiat hajotettiin ja menettiwät paljon wäkeä. Sotawäen puolelta haawotettiin 5 miestä. — Öwersti Dellingshausen, joka Kownosta läksi neljällä komppanialla, tuli Nowobizzan lähellä maalisk. 27 p. tappelukseen neljän sadan kapinoitsian kanssa, joita pappi Mackiewicz johdatti. Kapinoitsioilta kaatui paljon wäkeä, otettiin iso joukko muonaa, aseita, kruutia, plyijyä, lääkkeitä, sotakarttoja, neljä waunua ja 17 hewosta. Sotawäkeä ammuttiin kaksi ja haawotettiin kolme. — Wilnan kuwernementissä oli kokoontunut iso joukko kapinallisia Wysokin tiluksilla. Näitä karkottamaan lähti majuri Stepanow ja ahdisti heitä eräässä huoneessa, johon kapinoitsiat oliwat wetäyneet. Tunti tapeltiin; yksi kasakka ammuttiin ja yksi tarkka ampuja haawotettiin. Kapinoitsioita jäi noin 100 miestä paikalle.

Näin melkein joka päiwä kuuluu uusia kahakoita, ja kapina näyttää waan yltywän yltymistänsä.

Ulkomaalta.

Usioissa ulkomaan waltakunnissa on noussut puoltajia Puolalaisille. Niin esimerkiksi pidettiin Ranskan senaatissa pitkä ja kiiwas wäittelö Puolan asioista. Usiammat puhujat sääliwät Puolalaisia, sanoiwat kapinan oikeudella nostetuksi, waatiwat Puolalaisille Wienin kokouksessa w. 1815 tehtyä hallitussääntöä. Toiset taas lausuiwat ettei he näitä Puolan oikeuksia woi waatia wäkiwallalla taikka sotawoimalla, koska Wenäjän keisari on hywyssä sowussa Ranskan hallituksen kanssa, waan että asiat owat sowitettawat hallituksen asiamiesten kautta rauhaa rikkomatta. Samaa sääliwäisyyttä ja surkuttelemista Puolalaisia kohtaan on myöskin osotettu Englannissa, Belgiassa, Italiassa ja Ruotsissa. Nämät wäittäwät Puolan wääryydellä tulleen jaetuksi woimakkaampain waltakuntain kesken, heidän kansallisuutensa sillä tawoin sorretuksi ja heidän maansa waltakuntain joukosta pois pyyhjetyksi. Tämä onki pääsyy Puolalaisten tytymättömyyteen, joka tawan takaa syttyy ilmi kapinaan, niinkun wuosina 1830, 1831 ja 1861 sekä nyt taas tänä wuonna. Ruotsissa pidettiin Tukholmin kaupungissa maaliskuun 2 p. kokous Puolan asiasta; paljon wäkeä oli siihen kokoontunut kaikista säädyistä. Kiiwaita puheita pidettiin Puolan puolustukseksi, ruwettiin myöski apurahoja kokoomaan kapinallisille. Sitte jälkeemmin on sama asia ollut säätyinki kokouksissa keskusteltawana. Niissäkin on lausuttu että säädyt anoisiwat hallituksen ynnä muiden Wieni-suostumuksen takaajain kanssa waatimaan Puolan kuningaskunnan uudistamista ja pysytyssä pitämistä. Hallitukset owatki, kumminki Englannin ja Ranskan, tehneet muistutuksia Wenäjän hallitukselle Puolan tilasta.

Ruotsiin on tullut Puolalainen ruhtinas Konstantin Czartoryski Parisista maansa asioita ajamaan, ja Ruotsissa mielisuosiolla ja hywäilemisellä kaikin paikoin wastaan otettu; on hän myöskin käynyt kuninkaan puheilla. — Bohuslläänin rannoilla on saatu tawattoman paljo pieniä sillejä. Kuuden wiikon aikana on joka päiwä Uddewallan kaupungin rannassa ollut kaksin-kymmenin suuria wenheitä, joissa kussakin noin 100 tynnyriä sillejä, joita on myyty puolella toista riksiä ja wähemmälläkin tynnyri. Kaukaaki tullutta maawäkeä on säkkinensä ja rattainensa ollut niitä noutamassa, mutta ei sittenkään ole tahdottu saada niistä loppua. Ei ole tarwittu wataakaan niitä sulkemaan, waan lipoillaki on niitä paljo nostettu. Ruottaa wetäissä on niitä saawutettu niin paljo että sillit owat olleet kuin pakatuita eikä wenheisiin ole tahdottu saada niitä mahtumaan, waikka 500 wenheen paikoilla on ollut käsillä. Yhteensä lasketaan tänä wuonna tämän läänin rannoilla saaduksi puolen toista miljonaa tynnyriä silliä. — Karlskruunassa on eräs laiwaston kapteeni Sasse keksinyt uuden keinon sotalaiwain haarniska-warustamiseen. Haarniska, joka tehdään ohemmasta rautapellistä kuin sotalaiwain ulkosyrjiin tawallisesti on pantu, asetetaan laiwan sisäpuolelle, jota wastaan laiwan ulkopuoli warustetaan puun-päällä, jotka pannaan päittäin laiwan syrjää wastaan eikä lateellensa, joten niiden pitäisi paljon enemmän pitämän kuulaa wastaan. Näiden päällä on wielä tawallinen kylki-warustus. — Rautateillä, jotka kulkewat pohjasta etelään, on joku aika takaperin hawaittu että waunut tawallisesti tunkewat pois radastansa itä-puolelle tietä taikka kumminkin painawat enemmän itä-puolen kiskoille, ja että se tapahtuu silmin nähtäwämmästi, jota tulisemmin waunut kulkewat. Syy tähän on tutkittu olewan se että maa kieree akselinsa ympäri lännestä itään, ja tässä siis on uusi todistus maan kierimiselle akselinsa ympäri.

Italian ministeristön esimies Farini on saanut eron wirastansa ja hänen siaansa on astunut Minghetti, joka sen ohessa myös pitää raha-asiain ministerin wirkaa. Samaten on ulko-asiain ministeri Pasolini ottanut eron ja hänen siaansa on tullut kreiwi Visconti-Venistas. — Etelä Italiassa on wielä ryöwäri-joukkoja liikkeellä. — Garibaldin haawa ei olekkaan parantunut waan sanotaan ajoksen nousseen ylemmäksiki sääreen.

Greekan kuninkaaksi on taas uusi ehdoteltu, nimittäin Tanskan prinsi Wilhelm, prinsi Kristianin toinen poika, jonka sisar prinsessa Aleksandra hiljakkoin joutui naimiseen Englannin perintö-prinsin Albertin kanssa. Muutoin on Greekan tila huono; sotawäki ei tottele päällysmiehiänsä, tytymättömyyttä on kaikin paikoin.

Ranskan maan hallitus on nykysin määrännyt kaikkia konsistoriumeja waltakunnassansa toimittamaan itsellensä hywän kirjaston, ja panemaan sen sitte kululle kaikkien pappien hiippakunnassa luettawaksi.

Turusta tehtäwän rautatien linja.

Wiime suwena käytiin rautatien linja Turusta Tampereen tiehen. Se katsottiin johdatettawaksi Turun kaupungista Aurajoen läntiseltä rannalta, alkain Kiwikasarmin kohdalta, jossa lastauspaikka joki-rannassa olisi sopiwa, ja sitte itäpuolelta kaupunkia Maarian pitäjän ja Prunkkalan kappelin läpitse Pöytyälle j. n. e. Akaasen saakka, jossa se yhdistettäisiin Hämeenlinnan ja Tampereen wälille tehtäwään rautatiehen. Nykyisin on hallituksen puolesta määrätty uuden linjan käyminen, epätasaisten ja mäkisien maiden wälttämiseksi Urjalan pitäjässä. Tämän johdosta on eräs h:ra R. F. Helsingin Dagbladissa ilmottanut mielensä uuden linjan aukasemisesta. Hän esittelee rautatien aljettawaksi Aurajoen itä rannalta niin kuksutun Ginmannin warwin läheltä entisen Sotalaisten kylän läpitse itä puolelta Turun kaupunkia Kupittaan kedon poikki, Laistin ja Litoisten kyläin wälitse Juonion talwitietä Liedon ja Paimion pitäjäin wälillä ja Euran kappelista kääntäin Pöytyän pitäjään ennen wiitottuun rataan. Tästä esitellystä rautatien linjasta luulee h:ra R. F. tulewan paljon rakennuksen huojennusta sekä muita etuja ennen wiitotun tien suhteen. Se tulisi lyhemmäksi, tasasempaa maata sekä enemmän wiljeltyin paikkakuntain läpitse kulkemaan, jotka enemmän tuottaisiwat tawaran sekä wäen kulkua rautatiellä, wielä sopisi tästä tulewina aikoina rakentaa siwuhaara Salon kauppilaan. Tällä esitetyllä tiellä ei myöskään olisi niin paljon wiljamaata lunastettawana rautatien alaksi, joten se senkin wuoksi tulisi helpommaksi. Wältettäisiin myös kahden sillan rakennus, nimittäin Maarian joen ja Aurajoen ylitse. Tämmöinen on lyhyesti kerrottuna h:ra R. F:n esitys Hywä on että hän esityksensä on julkaissut, ja wielä parempi että asia kaikin puolin tutkitaan ja keskustellaan ennen kuin niin kalliin työn tekoon ruwetaan kuin rautatie on. Mutta lieneekö tästä esitellystä tienlinjasta kaikkia niitä etuja kuin h:ra R. F. luulee, ratkaiskoot asian tutkiat ja tuntiat; me tahtoisimme tässä waan kysymykseen panna, lieneekö Aurajoen itä-puolinen maakunta paljoa enemmän wiljeltyä ja asuttua kuin sen länsipuoli, että siinäkin olisi syytä linjan muuttamiseen itäpuolelle. Mutta wielä enemmän mielestämme haittaa tuottaa linjan muuttamiselle itäpuolelle se seikka, että rautatien Turun puoliainen pää taikka lastauspaikka tulisi melkein ulkopuolelle kaupunkia taikka toiseen syrjään, jota wastaan länsipuolella rautatien pää-asema tulisi melkein keskelle kaupunkia. Tämä seikka on waariin otettawa, sillä rautatien asemapiha pitäisi oleman niin likellä yhteistä liikuntoa kuin mahdollista on, että siitä matkustajille sekä tawaran kuljettajille olisi helpotusta. Mitä taas siwuhaaran rakentamiseen Turusta Saloon tulee, emme näe sitä suurin tarpeelliseksi, sillä ei rautateitä ole rakennettawa pitkin meren rantoja waan rannoilta sisämaihin. Emme ulkomaan kaupankaan puolesta luule rautatietä Saloon tarpeelliseksi, sillä se, joka kerran on laiwallansa ulkomailta ehtinyt Saloon, kyllä se siitä jo pian Turkuunki purjehtii.

Suuren Kuninkaan asia.*)

Ehkä maallinen hallitus ei ollenkaan auta eikä edistytä uskoa, ei ole kuitenkaan itse kansa luopunut kristillisyydestä. Amerikalaiset owat yhtä hartaita kristityitä, kuin ikänänsä joku muuki kansa. Sen näkee siitäki, että siellä rakaetaan paljo kirkkoja ja löytyy paljo yhdistyksiä, jotka lahjottawat rahoja kaikellaisiin rakkauden töihin. He käywät myös hartaasti ja ylehensä kirkkoa, pitäwät opettajat niin suuressa kunniassa, että tuskin mitään muuta säätyä niin kunnioitetaan, pyhät he pitäwät warsin jäykkästi, niin ettei mikään kansa niin hartaasti pyhitä lepopäiwää, kuin he. He owat sangen kiiwaita lewittämään

*) Katso n:o 1, 2.

ewankeliumia pakanamaissa. Raamatun he pitäwät suurimmassa kunniassa, he pitäwät sen eläwän Jumalan pettämättömänä sanana. He lewittäwät oikein koolta hengellisiä kirjoja suurempia ja pienempiä kautta maan, ja sangen paljo sanomia on kristillisyyden palwelukseSSa. Waltio-kokouksetkin aljetaan jokapäiwä rukouksella.

Kirkot rakennetaan ja opettajat palkitaan siellä warsin wapaatahtoisesti kootuilla lahjoilla. Siellä ei ole pappein palkan maksaminen pakko-asia, niinkuin Suomessa ja muissa waltion kirkoissa, ja kuitenkin nousee opettajain palkka siellä wähinnään 500 dollariin (dollari on noin 6 markkaa). Kirkkoja on siellä rakennettu niin tiheältä, että puoli koko maan asujamista niissä mahtuisi yhtä haawaa pitämään jumalanpalwelusta. Pappeja on niin runsaasti, että 1000 henkeä kohtaan on 1 opettaja. Wuosittain kootaan siellä kristillisyyden lewittämiseksi ja woimissa pitämiseksi koti- ja ulkomailla noin 25 miljonaa dollaria.

Siitä, että kristillinen tunnustus on niin wapaa, on siellä syntynyt sanomattomasti erimieliä siitä. Wähäsissä kaupungeissa on monessaki kristityitä, jotka tunnustawat 6 ja 7 eri-uskoa, käywät eri kirkkoa, kuulewat eri pappeja. Siitä syntyy heidän wälillänsä usein keskinäistä kateutta, riitaa, eripuraisuutta, wainoa, monellaista uskottomuutta ja ulkokullaisuuttaki. Mutta ehkä täällä näyttää hallitsewan sulan sekasäyräisyyden, näyttää kuitenki, jos asiaa sywemmin katsotaan, uskon yhteys paremmin ja täydellisemmin saawutettawan niin, että Henki saa wapaasti waikuttaa ja johdattaa kaikkeen totuuteen, kuin ulkonaisella pakotuksella ja maallisten rangaistusten käyttämällä. Erinäiset uskonnot owat Jumalan johdatuksen kautta myös olleet woimallisia wälikappaleita enentämään kristillistä elämää. Päälahwot sopiwat myös hywin keskenänsä yhteen kristin opin pääkappaleissa. He kaikki hywäksywät ewankeliumin pää-totuudet, pitäwät erinomattain raamatun suuressa kunniassa, pyhittäwät lepopäiwän, uskowat sen, että Kristus on myös totinen Jumala, uskowat, että hänen sowinto-uhrinsa on syntein ainoa ja täydellinen makso, terottawat täyttä totta parannusta, kääntymistä ja pyhitystä. Yhdistetyillä woimilla lewittäwät he pyhiä raamatuita, puuhaawat lähetystyössä, ja usein saarnaawat toisen uskonnon papit toisten kirkoissa wuorotellen. Yhdessä asiassa owat he myös yksimielisiä, eiwät he nimittäin kärsi opettajanansa rikki-järjellisiä eikä luonnon jumaloitsioita (pantheist).

Lyhyesti: waikka täällä wielä on paljo wikoja ja puutteita, on toisaalta myös kieltämätön asia, että täällä on enemmän kääntyneitä ja Kristusta rakastawia sieluja, kuin missään muussa kristillisessä maassa. Se on nähtäwä nykyisessä ankarassa keskinäisessä sodassa, joka rajuaa Pohjois ja Etelä osan wälillä. „Ei yhdessäkään armejassa, kirjotetaan Amerikasta, ole sitte Ruotsin kuninkaan Kustaa Aatolfin ja Englantilaisen Cromwellin aikoja, löytynyt niin paljo kristillisyyttä, kuin nykyään Yhteys-waltion armejassa.“ Ewersti Brodheadki esimerkiksi kirjotti kuolinhetkellänsä waimollensa, pait' muuta, myös nämät lohdulliset sanat: „woikaat hywin, waimo ja lapset. Kaswata heitä Jumalan pelwossa ja opeta heitä rakastamaan Wapahtajaa. Minä kuolisin onnellisena, jollei minulla olisi surua sinusta ja wähistä lapsista. Minä tiedän, että tämä tapaus on sinulle sangen raskas. Uskalla häneen, joka laitti mannaa korwessa.“ Huolta on pidetty myös siitä, että jokainen sotamies saisi uuden testamentin sotaan mukaansa. Uskowaiset sotamiehet owat pitäneet rukoushetkiä ja owat niihin kutsuneet kumppaninsa. Siinä owat myös upseerit olleet heille awullisia. Uskowainen amerikalainen ei ole hidas tunnustamaan uskoansa ja osottamaan sitä töillä. Sairaista ja haawotetuista miehistä pidetään hellää huolta. Niiden awuksi on lähetetty kautta koko maan waatteita, kirjoja ja muuta. Sairaita owat ottaneet wapaatahtoisesti hoitaaksensa koko joukko pappeja, miehiä ja waimoja. Sillä tawalla on 150 pappia jättänyt seurakuntansa ja lähtenyt liewittämään haawotettuin suurta hätää. Ylhäisimmät rouwasihmiset tekewät suuttumattomasti työtä sairashuoneissa, sitowat haawat ja walwowat sairasten wuoteilla, lukewat heille raamattua, weisaawat kauniita ja lohduttawia wirsiä. Niin jätti eräs ylhäinen rouwakin oman perheensä, pienet lapsensa äitinsä huomaan ja lähti, saatua äitinsä siunauksen, hoitamaan haawotettuja sotilaita. Hänen halunsa oli „tehdä jotaki hywää, liewittää kärsiwäin waiwoja ja opettaa heitä luottamaan Jumalan karitsaan, joka pois ottaa mailman synnit.“ „Jumala on siunaawa rakkauden työnne,“ sanoi upseeri, jolta hän pyysi lupaa saada korjata sairaita. Ilolla toimitti hän waiwalloista työtänsä, tytywäisellä sydämellä otti hän wastaan surun sanoman omanki miehensä kuolemasta, joka oli sotakentällä kuoliaksi ammuttu. — Lukemattomat owat myös kärsineet ankarat kiwut kärsiwäisyydellä ja owat suurella uskon rohkeudella ja lujalla autuuden ja ijankaikkisen elämän toiwolla menneet kuolemaan. Myös wihollisia wankeja ja haawotettuja on kohdeltu hoitawalla ja nöyrällä rakkaudella. Sotamiehissä löytyy kyllä myös törkeitä ihmisiä, mutta niiden röykkeyttä koetetaan hämmentää ja niiden julmuutta ja saastaista elämää ei kärsitä ollenkaan.

Amerikassa ei ole epä-usko menestynyt saamaan mitään waltaa; sillä kansa pitää kristillisyyden ainoana kansallisen wapautensa ja maallisen menestyksensä lujana tukena. Niin kutsutut Unitaritkaan eiwät ole siellä rikki-järjellisiä siinä mielessä, jossa sitä sanaa käytetään Saksan maalla. Sellaisia miehiä, kuin Theodor Parker ja Ralf W. Emerson ei kukaan siellä pitäisi seurassansa eli yhteydessänsä. Siellä ei ole uskottomuudella puolta opissa, waan uskottomuus ilmestyy elämässä, joko mammonan palweluksena eli muutoin.

Erinomainen tapaus on siellä Mormoni-seura, jonka alkaja oli petturi Johan Smith. Mutta kansa kammoo ja wihaa koko tätä seuraa. Niiden on täytynytki muuttaa kaukaisimpaan osaan maata, Utaan. Merkittäwä on myös, että tämä perkeleellinen lahko woittaa enemmän hywäiliöitä Englannissa, Ruotsissa, Norjassa ja Juutin maalla, kuin itsessä Amerikassa.

Grönlanti on suurimmaksi osaksi jo kristillinen maa. Siellä on lähetys woittanut täydellisen woiton pakanuuden yli. Samate owat Eskimot Labradorissa osottaneet totista kristillistä rakkautta hätääntyneille, joka on waikutus heissä asuwasta eläwästä uskosta. — Rupertin maassa edistyy lähetystyö mainiosti. Niin rupee kristillisyys saamaan wahwan menestyksen niissäkin Indianeissa, jotka kuuluwat Yhteys-wallan alle. Samate owat myös wapaat neekerit tulleet kristillisen seurakunnan jäseniksi. Niin on kristillisyys mahtawasti lewinnyt muissakin Intianeissa, jotka wielä eläwät wapaudessaan. Ne heimot jällen, jotka eiwät luowu pakanuudestaan, owat sukupuuttoon häwiämisessä. Wiimeis suwena nosti pakanuus kuitenki suuren kapinan kristityitä wastaan Minnesotan maalla. Intianit Sioun ja Dakotan heimokunnasta hyökäsiwät yhtäkkiä kristillisten asujanten päälle ja tappoiwat noin 600 ja 800 paikoin ihmisiä, ja niiden seassa monta lähetyssaarnaajaa. — Länsi-intian ihanilla saarilla löytyy paljo kukoistawia seurakuntia. — Keski-Amerika taas makaa wielä pakanuuden pimeydessä. Paawisuus on siellä haittana ewankeliumille. — Etelä-amerikassa menestyy ewankeliumi Surinamissa suuresti. — Brasiliassa ja muissa waltakunnissa Etelä-amerikassa on paawilaisuus walloilla. Kristillisyyden tila on niissä maissa surullisella kannalla. Jumalan palwelus on paljasta komentoa. Pappeja löytyy wähä. Koko läänejä löytyy, joissa ei ole ainoaakan pappia. Pappein puutteesta ei saada sisämaissa parikuntiakaan wihityksi, josta syystä wihkiminen on peräti jäänyt pois awioliittoa aljettaessa. Tapain rappio on suuri. Syy on peljätä, että wiimein hyljätään kaikki usko ja luowutaan kristillisyydestä peräti pois. Waimo-ihmiset noudattawat wielä kirkkoja, mutta niiden elämässä et huomaa mitään jumalisuutta. Miehet owat kokonansa uskottomia. Tämä on surullinen kuwaus. Protestanttisille on paikoin sallittu pitää Jumalanpalwelusta, mutta maan asujamille eiwät he saa ilmottaa ewankeliumin totuutta. — Etelä-amerikan eteläisimmässä maassa Patagoniassa ja Tulimaan saarella hallitsee wielä pakanuus murtamattomassa muodossaan. Kokeita on tehty saada walon kipinöitä sytytetyiksi näissäki maissa palamaan; mutta kokeilla ei ole tähän asti ollut menestystä.

Gillas till tryckning. Åbo Domkapitel, den 10 april 1863.
Enligt befallning: J. M. v. Essen.

Kuulutuksia.

Tämän wuoden palowartian-rahat maksetaan Prinkkalan muurissa seuraawina päiwinä kello 9—1, nimittäin: tämän huhtikuun 13 p. 1, 2, 3, 4 ja 5 kaupunginosat sekä entiset Kirkko- ja Luostarin-korttelit; 14 p. 6, 7, 8 ja 9 kaup.osat sekä Pohjan-kortteli; ja 15 p. entiset Meri- ja Uudenkaupungin-korttelit sekä Tiilisali.

Tämän wuoden waiwais-rahoja käsketään kaupunkilaiset maksamaan waiwais-huoneessa seuraawina päiwinä kello 9—1, nimittäin: tämän kuun 14 p. 1:sen kaupungin-osan 1—16 kortteli; 15 p. saman kaup.osan 17—22 kortteli; 16 p. loput samaa kaup.osaa; 17 p. 2:nen kaup.osa; 18 p. 3:s, 4:s ja 5:s kaup.osa; 20 p. 6:s kaup.osa; 21 p. 7:nen kaup.osan 1—19 kortteli; 22 p. loput mainittua kaup.osaa; 23 p. 8:s, 9:s ja 10:s kaup.osa sekä entinen Kirkkokortteli, Pikisaari ja Ruissalo; 24 p. entinen Luostarin-kortteli; 25 p. entinen Merikortteli; 27 p. entinen Uudenkaupungin-kortteli; 28 p. entinen Pohjan kortteli, tiilitehtaat ja laiwawarwit, ja 29 p. tupakkitehtaat ja kaikki Uudenmaan-, Hämeen- ja Anninkaisten-tullien takana asuwaiset kaupunkilaiset.

Ne kaupunkilaiset, jotka wiimeisessä ylöskannossa jättiwät kruunun-rahansa maksamatta, käsketään niitä suorittamaan Prinkkalan muurissa tämän kuun 16 ja 17 päiwinä Aurajoen itäpuolella asuwaiset, sekä 18 ja 20 päiwinä länsipuolella asuwaiset.

Maatilan myyminen.

Julkisella wapaehtoisella huutokaupalla, joka pidetään Soikin talossa Pursilan kylässä ja Mietoisten kappelissa Mynämäen pitäjää, maanantaina tämän huhtikuun 27:nä päiwänä kello 11 e. p. p., myydään omistajan kuoltua perillisten pyynnöstä enimmän tarjoowalle, mainittu Soikin perintötalo $\frac{1}{3}$ mantaalia. Talo on kauniilla paikalla maantien ja wähäisen joen warrella, hywin rakettu kahdella uudella asumahuoneriwillä, ja kaikki ulkohuoneet hywät, sekä wapaa wanhan eläkkeen maksuista. Ostaja saa talonhallituksen kohta paikalla, jollein myös, ennen myymistä huutohinnasta otollinen takaus Toimitusmiehelle annettakoon. Talon myytyä samana ja seuraawaisena päiwänä myydään irtainta kalua, kuin on: kulta, hopia, tina, kupari, malmi, rauta, puu- ja huonekaluja, kaikenlaisia maawiljellyskaluja, hewoisia, lehmiä, nuortakarjaa ja lampaita, waimowäen puku- ja sänkywaatteita, 1 palowiina-pannu, tuuli-mylly ja wiljaa kaikesta laista. Irtaimesta kalusta tapahtuu makso kohta paikassa. Mietoisten kappelista huhtikuulla 1863.

Carl Grönholm,
toimitusmies.

Kuollut Turussa. Maalisk. 22 p. linnanwanki Erkki Johanpoika Meriniitty Paimiosta; 24 p. piian Kaisa Tuomaan tyttären Huittisista 3 wuotinen poika Fredrikki, lasareitissa; 24 p. salwukisällin Heikki Söderströmin tytär Amalia, $1\frac{1}{2}$ wuotisena; 30 p. pumpulin kehrääjä-mestarin Lancasterin tytär Lucie 4 wuot.; 31 p. salwuoppilaan Mansnerin poika Kalle 45 päiw. ikäsenä; laudankantajan Lindströmin tytär Anna 5 wuot.; Huhtik. 1 p. palowartia-korpraalin Lindenin tytär Maria 1 wuot.; 2 p. kraatari Lundahnin tytär Bertha 1 kuukauden ikäsenä; muurimestari-wainaan Ahlgrenin leski Elisabet 79 wuot.; 4 p. Heikki Johanpoika Euran kappelista lasareitissa 18 wuot.; kamppa-mestari Karl Bäckström 39 wuot.; 5 p. talonisännän Anderssonin Korposta tytär 1 wuot.; 6 p. pakkahuoneen insp. Tarellin tytär Wilhelmina 1 päiw. ikäsenä; 7 p. assessori Falckenin wainaan leski Erika Sundbäck 75 wuot.; 8 p. poliisimestari ja ritari Fred. Reinh. Tamelander 65 wuotisena.

Awioliittoon kuulutettiin 5 p. huhtik. kultasepän kisälli Kustaa Aatolfi Sjöblom ja piika Amanda Matilda Andersin.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 4. Turussa perjantaina 17 päiwänä Huhtikuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6^1/_2$ kop.

Toisena Rukouspäiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotf. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruotf. Ehtoosaarnan: w. Pastori Indrén.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Tekstit owat:

Aamusaarnassa: Ps. 12: 2. Auta Herra, sillä pyhät owat wähentyneet ja uskolliset owat harwat ihmisten lasten seassa.

Puolipäiwäsaarnassa: Efes. 5: 14—16. Sentähden hän sanoo: Heräjä sinä, joka makaat ja nouse kuolleista, niin Kristus sinua walaisee. Niin katsokaat, että wisusti waellatte, ei niinkuin tyhmät, waan niinkuin wiisaat. Ja hangitkaat teitänne ajallansa, sillä aika on paha.

Ehtoosaarnassa: Ps. 25: 4, 5. Herra osota minulle sinun ties ja opeta minulle sinun polkus. Johdata minua sinun totuudessas; ja opeta minua, sillä sinä olet Jumala, joka minua autat, yli päiwää minä odotan sinua.

Näitä Sanomia annetaan Frenckellin kirjapainosta Turussa joka perjantai, ja jos tilaajia wähänki koolta ilmaantuu, myös silloin tällöin lisälehti. Tämän wuotiset maksawat kirjapainossa 75 kop., Turun postikonttuorista pitäjän laukuissa menewille 95 kop. ja muissa maamme postikonttuoreissa 1 rupl. $6^1/_2$ kop., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Näiden ensimäisessä osassa tulee ilmestymään koto- ja ulko-maan uutisia, niin myös waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita koto- ja ulko-maalta, sekä erinäisten ihmisten ilmotuksia ja kuulutuksia. — Toinen osa sisältää kirjotuksia hengellisissä ja seurakunnallisissa aineissa, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulko-maalta.

Tähden wähyys ja heikko walo-woima ei woi kummassakaan kohdassa olla loiste; mutta se kokee kumminki woimainsa perästä pilkkiä ja säteillänsä lewittää tarpeellista waloa sen piiriin kuuluwissa aineissa.

Toimitus.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Wiime maalisk. 17 p. on keis. senaatti suonut waltioneuwoksen leskelle Amalia Schlûter luwan Pohjan pitäjässä asettaa naiskoulun. — Maalisk. 16 p. on senaatti myöntänyt Wanajan pitäjäläisten anomuksen, että kansakoulun opettaja mainitussa pitäjässä saa lukea papillisiksi wirkawuosiksi sen ajan kuin hän mainittua wirkaa pitää, jos hän on papiksi wihitty taikka tehnyt alkeiskoulun opettajan opinnäytteet. — Kun armollisen julistuksen mukaan Suomen wangeille Sipiriassa tulee pappi asetettawaksi, on Keis. M:ti maalisk. 17 p. käskenyt tuomiokapitulin julistaa mainitun wiran haettawaksi halullisilta hakioilta kaikissa hiippakunnissa Keis. M:tille kirjotetuilla hakemuskirjoilla, jotka tuomiokapituli sitte oman lauseensa myötä lähettää Keis. M:tille. Tuomiokapituli oli maaliskuun 5 p. 1862 antanut Keis. M:tille alamaisen pyynnön että Suomen waltiowaroilla saataisiin Sipiriassa rakentaa kirkko suomalaisia wankeja warten sekä koota wuotinen kollehti Suomen kirkoissa ja muila wapatahtoisia lahjoja samaan tarkotukseen; wastaukseksi tähän ei Keis. M:ti ole tätä nykyä tahtonut antaa määräystä kirkon rakentamisesta eikä kollehtin kokoomisesta, ennen kun Sipiriaan määrätty pappi on ehtinyt paikalle ja asiasta antanut tarpeellisia tietoja, mutta wapaehtoisia lahjoja saa niinkuin tähänki saakka koota heille. — Maalisk. 28 p. on Keis. M:ti myöntänyt $4\frac{3}{4}$ kapan alan maata erotettawaksi Pappilan rusthollin maasta Raision hautausmaan laajentamiseksi. — Kuollut tämän kuun alussa Hattulan kirkkoherra, sotaprowasti G. Lindeqwist. — Määrätty Pohjan pitäjän prowasti H. F. Sohlberg siellä asetettawan naiskoulun kaitsiaksi; ilman sitä on tuomiokapituli muuttanut wälisaarnaajalle Ahlaisissa F. A. Wirbergille ja armowuoden saarnaajalle Lehtimäellä J. W. Kjellbergille hiljakkoin annetut määräykset sillä tawoin että ensi toukok. 1 p:stä Wirberg joutuu armowuoden saarnaajaksi Wiljakkalaan ja Kjellberg kappal. siaiseksi Kuortaneelle. — Haettawana: edellä mainittu papin wirka Sipiriassa, Hattulan kirkkoherran wirka, Kökarin kappalaisen wirka sekä saarnaajan ja opettajan wirka Saßlinin kansakoulussa Hämeenkyrössä 90 päiwän kululla.

Porwoon. Määrätty Porwoon tuomiokirkon apulainen A. Sirén ja mamseli S. O. Åkerstedt toimittamaan, edellinen opettajan ja jälkimäinen opettajattaren wirkaa kuuromykkäin koulussa Porwoossa, Walkealan kappal. siainen wp. F. Winter Iitin kirkkoh. apulaiseksi ja Lappeenrannan kirkkoh. apulainen K. A. E. Winter kirkkoh. apulaiseksi Kakin uuteen pitäjään sekä Lappeenrannan kehruhuoneen saarnaaja wp. A. M. Tolpo oman wirkansa ohessa auttamaan Lappeenrannan kirkkoherraa wirassa. — Kuollut: Heinijoen kappal. wp. O. Eklund.

Kuopion. Haettawana Kuopion alikoulun opettajan wirka ja Kajaanin kappalaisen wirka.

Kotomaalta.

Turusta. Siwistysseura oli taas wiime sunnuntaina koossa tawallisessa paikassa. Tälläkin kertaa wietettiin iltaa samaten kuin ennenki: puheita pidettiin, lauluja laulettiin j. n. e., mutta puheet pidettiin ruotsin kielellä, niinkuin melkein ainakin. Tämä seura ei ole senkään wertaa suomikihkoinen että katsoisi tarpeelliseksi suomen kielellä edes ilmottaa sanomalehdissä, koska se pitää tämmöisiä kokouksiansa. Kirjakauppias Reuter puhui työntekewän kansan tilasta, ja mainitsi paitsi muuta senki että työntekewä kansa woipi hyödyllisten kirjain lukemisellakin wiettää joutohetkensä huwiksensa ja hyödyksensä, kehotti myöskin siwistysseuran jäseniä kokoomaan wähänki apua seuran kirjaston kartuttamiseksi, koska sen kirjasto wielä on aiwan wähänen. Awun kokoomista warten sanottiin nimilistoja olewan tarjona kirjapuodeissa ja seuran lukuhuoneessa.

— Elinkautisen rahakaswinlaitoksen hallitus-jäseniä sekä muutamia laitoksen osallisia oli wiimis lauwantaina koossa, keskustelemassa Turun porwariston pyytämästä lainasta. Ehkä yleinen mieli näytti olewan se että laina annettaisiin kaupungin yhteistä takausta wastaan, ei läsnä oliat kuitenkaan suostuneet päätöstä tekemään, koska laina on suuri ja laitoksen jäseniä on hajalla maassamme, jonka wuoksi katsottiin soweljaaksi kutsua laitoksen jäsenet yleiseen kokoukseen tulewan kesäkuun 20 p. asiata päättämään.

— Kupittaalla, kaupunkimme itä-syrjässä, jossa tuo maamme kuulusa wesiparannelaitoskin on, saadaan kohdakkoin walmiiksi muhkea puinen rawintohuone-rakennus, kahdessa kerrassa asuttawa. Sen pituus on 36 ja leweys $23^1/_2$ kyynärää. Alikerrassa on 18 huonetta ja yli-kerrassa sama werta. Wapun päiwästä pitäisi se awattaman tarkotustansa wasten, jolloin sen myös on määrä olla walmiina. — Entinen rawintohuone-rakennus, joka on tätä wähempi, wuorotaan suwi-ajaksi wesiparanteessa käywille sairaille.

— Ruoppakylpy-laitos aiwotaan panna toimeen Naantalissa. On nimittäin nähty terweelliseksi, ruopalla tahkoa ruumiinsa ja sitte käydä uimaan. Naantalin ruoppa on siihen katsottu hywäksi. Täällä Turussa pidettiin tämän kuun 9 p. kokous, jossa päätettiin tämmöisen kylpylaitoksen rakentaminen, ja walittiin sitä warten johtokunta, nimittäin kolme jäsentä Turusta ja kaksi Naantalista. Laitos asetetaan osakkeille, kukin osake maksawa 15 ruplaa.

— Porin maawiljelysseura aikoo Tampereella pitää kokouksensa ensi kesäk. 12 p.

(H. U.)

— Aurajoen jäät meniwät menneenä lauwantaina. Laiwoja on jo tullut talwi-sioiltansa kaupungin rantaan. Ilmat owat olleet kauniita ja lämpösiä aina 15 pykälään asti kalpeessa.

— Pirilän maawiljelyskoulu Raision pitäjässä, jonka mainitun kartanon haltia, luutnantti v. Schantz Suomen senaatin luwalla on toimeen pannut, wihittiin wiimeis lauwantaina. Koulu saapi wuoteensa waltiowaroista 750 ruplaa ja on Keis. Suomen talousseuran katsannon alla. Luutnantti Schantz, joka on koulun esimiehenä, on luwannut ensi aluksi kuusi wuotta pitää koulua toimessa ja sillä aikaa, taitawain opettajain awulla, antaa wuoteensa 10 nuorukaiselle yhteisestä kansasta opetusta käytännöllisesti tuntemaan parempia maawiljelyskeinoja ja soweljaita wiljelyskaluja sekä niihin tarpeellisia alkeistietoja. Hywä sisäluku ja awullinen kristinopin taito waaditaan kouluun pyrkiwiltä, jonka wuoksi ainoastaan semmoisia nuorukaisia otetaan wastaan, jotka owat ripille päästetyt. Tarkotuksen mukawia huoneita on walmistettu oppilaisille sekä opettajille. Koulun opettajiksi on luutnantti Schantz ottanut kaksi, nimittäin herrat H. Grape ja V. Lemberg, edellinen ruotsalainen, joka on käynyt Ultunan kuuluisan maawiljelysopiston läpitse Ruotsissa, jälkimäinen

taas on saanut oppinsa Mustialan maawiljelysopistossa. Opetusta annetaan ainoastaan suomen kielellä, johon ruotsalainenki opettaja jo on harjaantunut, oltuansa kauwemman aikaa maassamme.

Samallainen koulu samallaisilla welwollisuuksilla ja oikeuksilla, kuin tämä nyt Pirilässä awattu, oli muutamina wuosina Westankärrin kartanossa Kemiön pitäjässä ja nautti oikeudella yleisön suosiota. Mutta kun mainitun kartanon haltia, luutnantti Silfwerswan (Keis. Suomen talousseuran nykyinen esimies), ei enää soweltunut sitä koululaitosta pitämään, mutta tämmöisen maawiljelyskoulun hyöty oli sillä aikaa hawaittu, antoi talousseura alamaisen ehdotuksen senaattiin toisen koulun asettamisesta samallaisella tarkotuksella jossakin muussa kartanossa lähellä Turkua. Niin on nyt Pirilän kartanossa tämä maawiljelyskoulu saatu toimeen, jonka juhlallinen aukaseminen tapahtui wiimis lauwantaina. Läänin maaherra, paroni Cedercreutz, howioikeuden wara-presidentti Thileman, tuomioprowasti Renwall, talousseuran waraesimies jumaluusopin lisentiati Hornborg, seuran sihteeri tohtori Pinello, maawiljelysneuwoja Gibson ja iso joukko muita säätyhenkiä ja yhteistä kansaa oli tullut tähän juhlallisuuteen koulun esimiehen ja paikan omistajan kutsumuksesta. Kun kaikki nämät oliwat kokoontuneet kouluhuoneesen, jossa jo ennen oli koulun opettajat ja oppilaat, joita on 6, alotti tuomioprowasti Renwall toimituksen suomen kielisellä puheella, joka tässä jälempänä on luettawana. Kun tuomioprowasti oli päättänyt puheensa rukouksella ja siunauksella, luki lisentiati Hornborg talousseuran puolesta saman seuran johtokunnalta hywäksi katsotut järjestyssäännöt tälle maawiljelyskoululle, jonka ohessa hän lausui muutamia warotus- ja kehotussanoja oppilaille. Kun koulu näin oli juhlallisesti wihitty tärkeään tarkotukseensa, katsasteltiin oppilaisten ja opettajain asunnoita, jonka jälkeen luutnantti Schantz kutsui wieraat päiwälliselle, jossa tawallisuuden mukaan pidettiin puheita ja esiteltiin maljoja.

Ehtoo-puolella katseltiin karjaa ja sitä koetuslypsämistä, joka tapahtui lehmän-lypsykoneella, joka Englantilaisen mallin jälkeen hiljakkoin oli tehty Bährin konepajassa Turussa, joka kone, tässä tehdystä koetuksesta päättäen, ei kuitenkaan näy woiwan poistaa entistä tawallista lypsytapaa sormilla. Sitte oppilaat kokiwat kilpailla kolmella erilaisella silppukoneella, joista yksi oli wanha ja kaksi uudentapaista Bährin ja Erichtonin konepajoista täällä. Wiime mainitussa konepajassa tehty katsottiin parhaaksi. Tämän jälkeen katseltiin monenlaisia uudempia kaluja, niinkun rauta-auroja, äkeitä, nauriin kylwökonetta ja wiimeiseksi näytettiin koetuskylwöä uudella amerikalaisella keski-pakoisella kylwökoneella, ja läsnä olewaiset maawiljeliät katsoiwat tämän warsinki wähemmillä maawiljelyksillä hyödylliseksi. — Tässä seuraa tuomioprowasti Renwallin puhe:

Korkiasti kunnioitettawat maanmiehet!

Me olemme tänäpänä tämän kartanon kunnioitettawan isännän ystäwällisestä kutsumuksesta kokoontuneet wähäiselle, mutta arwoiselle juhlalle. Me olemme täällä todistamassa tälle tilukselle asetetun maanwiljelys-koulun awaamista, jonka tarkotus on myös puolestansa edistää tietoja maanwiljelystä parantawista keinoista ja siihen kuuluwista ja soweliaisista pellonkaluista. Se on tämän koulun pää-määrä. Jos se näyttää turhalta, niin näkyy se semmoiseksi waan sille, joka rikki-wiisaudessansa on tottunut ylönkatsomaan ja lasteella pitämään oikean elämän arwoa. Mutta se oikea, painawa asia, joka tässä on puheena, ei ole mikään muu kun suomalaisen kansan hiellä ja wäellä wiljelewäksi kansaksi ehtiminen. Auralla ja lapiolla on Suomen kansa raiwannut itsellensä tien halki pohjolan hankien ja siellä toimittanut itsellensä rakkaan kodon ja isäinmaan, jonka hän nyt taitaa, wiljelemisellänsä ja waiwoillansa ansaittuna perintö-maananansa, pitää kaikkia muita kalliimpana ja rakastettawampana mailmassa, sen edestä elää ja kuolla. Kosk'ei, niinkuin yksi wiisas kaukaisena muinas aikana sanoi, mitään waltaa saada pidetyksi muilla keinoilla kun niillä, joilla se on woitettu, niin olisi myös siinä samassa, kun aura ja lapio putoisi suomalaisen kansan kädestä, joita ei hän isäinsä tawalla woisi käyttää, sen kansan loppu; erämaa, rajun ja kylmän ilman awulla, ottaisi taas entisen waltansa isänmaassamme ja piankin kansan omassa sielussa. Kaikki muut elokeinot, waikka niitä meidän aikana työn monellaiseksi jakaantumisen tarpeen tähden täytyykin harjotella niinkuin itsenäisiä wirkoja, niin owat ja pysywät ne kuitenkin waan apu-elokeinoina; maanwiljelys yksin on, kumminkin meidän maassa ja meidän kansalla, pää-elokeino. Ja hywä että se niin on ja sellaisena pysyy; sillä niin kauwan on toiwo, waltakuntamme sydämen, itse kansan, pysywän terweenä ja raittiina. Tällä, kaikista maallisista askareista ensimäisellä työllä, on oma siunauksensa, osittain sentähden että se on juuri kuin yhteen kaswanut ihmisen tarkotuksen kanssa, niinkuin Kaikkiwaltiaan käsky tästä kuuluikin ihmisen luotuansa, osittain senkin wuoksi että se rasitus ja hätä, jotka Jumala syntiin lankeemisen perästä pani maalle, suorastaan ja kaikkein ensin kosee niitä, jotka wiljelewät maata. Mutta sitä warten saawatkin juuri kuin silmillä nähdä ja käsin pidellä sen Herran ihme-woimaa, joka ihmisen istuttamiselle ja kastelemiselle lahjottaa rakkaasta hoidostansa kaswun. Niin, tämä on siunaudesta rikas wirka, tämä maanwiljeliän. Kuinka paljo suuttumattomalla työllä ja nöyrällä rukouksella aikoin saadaan, ei tiedä muut niin hywin kuin hän. Me muut, jotka nautimme hänen ahkeruutensa ja alinomaisen työnsä hedelmiä, askaroitessansa otsansa hiessä kylmässä ja kuumuudessa, poudalla ja sateella, näljässä ja janossa, me unohdamme usiasti mikä wäsymätön suuttumattomuus ja luja rohkeus siihen tarwitaan, kuin ei anneta minkään kato-wuoden, hallan, rakeitten, päiwän poltteen eli wiljan taudin estää itseänsä taas uudesta työtä alkamasta ja taas kylwämästä toiwossa, Jumalan siunauksen toiwossa, joka kyllä koettelee, mutt'ei turmele, ei koskaan luowu hädässä, ei koskaan tahdo muuta kun meidän hywäämme, ja woi mitä hän tahtoo. Tässä Jumalan luottamuksessa, joka on nurkka-kiwi ahkeran maanwiljeliän elämässä, ei ole ainoastansa hänellä itse perustusta rohkeuteensa, toiwoonsa ja iloonsa elämässä, waan myöskin meillä muilla on siitä ajallinen elantomme, ja kaikkein yhteinen menestys ja waltiolle parhaat tulonsa. Sillä jos puun sydän on ehjä, on kaswukin raitis. Eikö meidän siis tulisi sywästi kunnioittaa ja toden perästä antaa arwoa maanwiljeliän raskaalle, jalolle ja siunaus-rikkaalle toimitukselle ja iloitseman jokaisesta wälikappaleesta kuin hänelle tarjotaan, toimittamaan itsellensä sen huojennuksen raskaassa työssänsä kuin oman ja muiden maiden kokoilemat kokemukset ja hawaitsemiset hänen wiljelys-wirassansa woiwat antaa. Tähän owat kaikki welwoitetut, niinkuin hyötykin tästä on kaikkien. Tämän laisesta johdosta on myöskin alkuun tullut tämä wähänen opetuslaitos, joka on pidettäwä Westankärrissä Kemiön pitäjässä olleen koulun jatkona. Tämä, niinkuin sekin, woimassa pidetään yleisillä waroilla ja on sen seuran hoimessa, joka maamme kaikista laitoksista ensiksi hawaitsi, että myös maanwiljelyksessä aika opettaa niin kauwan kuin hän kestää ja sentähden koki parautensa jälkeen toimittaa parannuksia maanhoidossa; tämä seura on täällä kauwan yksin huolta pitänyt maanhoidon asioista, siksi kuin sitä seuraten myöskin muita yhteyksiä maamme usiammalle kulmalle ilmaantui samassa kansaa hyödyttäwässä tarkotuksessa. Tämän koulun likisin johdattaja on yksi jo mainitun seuran toimikunnan jäsenistä ja myöskin maamme ahkerampia ja taitawimpia maanwiljeliöitä herra luutnantti Schantz. Olkoon siis tällä koululla hywä menestys ja sen hywä tarkotus woitettakoon, ja se niin muodon myös puolestansa tuokoon suomalaiselle maanwiljeliälle sen luottamuksen Jumalaan, kuin nöyrästä ja ahkerasta työstä odotettawa on. Niin, — Jumalan siunaus lewätköön maanwiljelyskoulussa Pirilässä, sen esimiehellä, opettajilla ja opetettawilla!

Helsingistä. Suomalaisen kirjallisuuden seura piti kokouksensa tämän kuun 1 p. Uusi esimies kanslianeuwos Rein alotti kokouksen suomenkielisellä puheella. Uusi painos Kantelettaresta esiteltiin painettawaksi. Sanottiin myös olewan tekeillä Ranskan ja Englannin kieli-opit sekä Xenophonin Anabasis suomalaisen sanakirjan kanssa, jotka seura lupasi ottaa painattaaksensa, jos tutkiakunta ne katsoo hywäksi. Esimies ehdotteli matkarahan määrättäwäksi tilastollisten tietojen kokoomiseksi.

— Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä rautatiellä on wiime maaliskuulla karttunut tuloja 6,830 ruplaa 74 kop.

— Kaupunkein yhteinen palowakuutusseura on antanut kertomuksen tilastansa menneenä wuonna eli sen 29:tenä tiliwuonna. Seuran wakuutusarwo oli wuoden kululla lisääntynyt 5,019,026 markkaa 4 penniä, ja teki wuoden lopulla 54,712,525 markkaa 8 penniä. Enimmät wakuutukset on tehty Helsingissä, Turussa, Wiipurissa, Porissa.

— Rautatien radan tutkinto Porwoon kaupungista Helsingin ja Hämeenlinnan wäliseen rautatiehen tulee tänä kewäänä toimitettawaksi Porwoolaisten kustannuksella. Insenööri-luutnantti Stjernwall on määrätty sen toimen johtajaksi.

— Uudenmaan ja Hämeen läänin maawiljelysseuran maawiljelyskoulu tulee awattawaksi Söderkullan kartanossa Sipon pitäjässä tulewan marraskuun 1 p. — Sampo-yhtiön säännöt painattaa seura 500 kappaletta ruotsin kielellä ja 1000 suomen kielellä. — Maawiljelyksen ja yhteisten töitten toimikunnalta senaatista oli seuralle tullut kirjotus, jossa ilmotettiin että pläkkiseppä A. F. Bergman Helsingissä toimi-

kunnan pyynnöstä walmistaa kierto-kirnuja ja itsestään-kuoriwia maitopunkkia, joita seura päätti ostaa ja panna näytteelle ensi suwella pidettäwässä maawiljeliäin kokouksessa Jämsässä.

— **Hallituksen aputoimet.** Sitte tammikuun 21 päiwän, jolloin wiimeinen kertomus hallituksen aputoimista annettiin, on senaatti määrännyt uusia keinoja hätääntyneiden awuksi, nimittäin **Oulun läänissä:** 3,000 ruplaa yhteisistä waroista kahden maantien tekoon Rowaniemestä Kittilän ja Sodankylän pitäjiin, ja 3,000 tynnyriä ohria kruunun waroista siemeneksi enimmän tarwitsewaisille seurakunnille Salosten kihlakunnassa; **Waasan läänissä:** 2,000 jauhomattoa maaherran ostettawaksi ja jaettawaksi seurakuntain yhteistä takausta wastaan talollisille enimmän hätääntyneissä paikkakunnissa, 15,000 ruplaa maantien rakennuksiin ja suonkuiwäuksiin, sekä Wiitasaaren pitäjäläisille seurakunnan takuuta wastaan 3,500 ruplaa, ja 500 ruplaa Ilwesjoen, Mustajoen ja Somerojoen perkauksiin Jalasjärwen kappelissa; **Kuopion läänissä:** siemen kaurain ostamiseen 12,000 ruplaa, jotka kolmena wuonna owat takasin maksettawat, 2,000 tynnyriä siemenohria maaherran toimella ostettawaksi kewätkylwöksi, waltiowaroista 10,000 ruplaa waiwaishoitokunnille ja apukomiteille, 15,000 ruplaa maawiljelyksiin ja muihin keinollisiin töihin, talonpojalle Lauri Laitiselle Nilsiän pitäjässä 500 ruplaa lainaksi terwan polttoon kannoista ja juurikoista, sekä 6,793 ruplaa 95 kop. jokein ja ojain perkaukseksi Iisalmen, Enontaipaleen, Ilomantsin, Pielisjärwen ja Nurmeksen pitäjissä ja Suuren Sierajärwen laskemiseksi wiime mainitussa pitäjässä; **Wiipurin läänissä:** 600 tynnyriä ohria ja 600 tynnyriä kauroja ostettawaksi Käkisalmen kruunun-makasiiniin, talollisille lainattawaksi taikka myytäwäksi; **Turun ja Porin läänissä:** 1,000 tynnyriä siemenohria ostettawaksi läänissä kaswaneista, wähintäkin 12 leiwiskän painawia tynnyri, puoliksi Tampereen, puoliksi Porin makasiineihin, sekä kruunun uutistaloin Riitahuhdan ja Hemiän haltioille Karhusmojan kylässä Kankaanpään pitäjässä 300 ruplaa lainaksi wiitenä wuonna takasin maksettawaksi wiiden prosentin kaswilla, kahden suon wiljelyksiin; ja **Hämeen läänissä:** waltiowaroista 750 ruplaa Mustialan maawiljelysopiston alle kuuluwan Pellinsuon ojittamiseen ja wiljelemiseen.

Paitsi näitä on senaatti määrännyt wielä 2,000 ruplaa Thölön puiston töihin lähellä Helsinkiä niiden hätääntyneiden työ-ansioksi, joita pohjoisista lääneistä paljon on tullut Helsinkiin.

Waasan läänissä owat maawiljeliät Keis. M:tilta saaneet luwan panna toimeen maawiljelysseura sitä lääniä warten. Tulewan kesäkuun 29 p. pidetään yleinen kokous, jolloin seuralle walitaan johtokunta.

Kuopion läänin maawiljelysseura pitää maawiljeliäin kokouksen Jouhkolan maawiljelyskoulussa Tohmajärwen pitäjässä tulewan kesäkuun 10 ja 11 p. Siinä keskusteltawat kysymykset owat jo julkaistut Tapion 14 n:rossa.

Suomen lutherilaisissa seurakunnissa oli wuonna 1861 **syntynyt** 66,534 henkeä, joista 34,064 miehenpuolta ja 32,470 naispuolta; **kuollut** samana wuonna 41,845 henkeä, joista 21,201 miehenpuolta ja 20,644 naispuolta, josta siis näkyy että kansaa sinä wuonna oli lisääntynyt 24,689 henkeä. Wiime kymmenenä wuonna on tämä lisäys suurin, kun minäkään wuonna. Näinä kymmeninä wuosina 1852—1861 on kansaa lisääntynyt 124,273 henkeä.

Puolasta.

Jo käwi puhe Puolan kapinasta että kansallis-komitea olisi sen lakkauttanut, mutta jälkeen päin tulleet tiedot taas osottawat että kapina on wielä täydessä tuohussa; sanomalehdet wenäjän puolelta kertowat wielä niinkuin ennenki kapina-tappeluksia melkein joka päiwä tapahtuwan, joissa he kertomuksensa mukaan aina owat woitolla.

Wälinaikanen kansakouluttajan-opisto.

Wiime maaliskuun 17 p. on annettu kaksi armollista sääntöä kansakoulu-toimen järjestämisestä maassamme. Ne säätäwät: 1) kansakoulu-asiain lopullinen järjestäminen jätetään päättämättä muutamaksi ajaksi, ja sillä aikaa toimitetaan kirjapainon kautta julkisuuteen suomenkin kielellä ne ehdotukset ja mietteet, jotka kouluin ylitarkastajan ehdotusta tutkiwa-komitea on antanut, että kuka tahtoo, saa ennen syyskuun 1 päiwää w. 1864 kirjallisesti antaa senaattiin niistä muistutuksia ja lauseita; 2) siksi että täydellinen opisto kansakoulun-opettajille ja opettajattareille Suomessa taidetaan järjestää, asetetaan samaa tarkotusta warten wälinaikanen wähäsempi oppilaitos Jywäskylän kaupunkiin; 3) että tämä oppilaitos awataan tulewan elokuun 1 p., taikka jos tietämättömät esteet wähän wiiwyttäisiwät, kumminki sittemmin niin pian kun mahdollista on; 4) että kansakouluin ylitarkastaja eteen päin asetetaan oppilaitoksen johtajaksi, sekä opettajiksi ja opettajattareiksi otetaan ylitarkastajan esityksestä niitä, jotka ulkomailla waltiowarain kustannuksella siihen owat oppia hakeneet; 5) että senaatti Suomen yhteisistä waroista saa suorittaa mainitun oppilaitoksen alkuun-panon maksot sekä tarwittawat kalut.

Wälinaikanen kansakouluttajan-opisto Jywäskylässä jaetaan kahteen osaan, yksi miespuolisille ja toinen naispuolisille oppilaisille, yhteisillä opettajilla, mutta erinäisissä huoneissa, jotka kaupunkilaiset antawat ilman maksotta kahtena ensi wuonna mutta sitte hyyryä wastaan.

Opistoa johdattaa johtaja, ja naispuolisella osalla on paitsi sitä nais-johtajansa katsantoa pitämässä. Yleistä katsantoa pitää opistosta kirkko-asiain toimikunnan päällikkö senaatissa siksi kun kansakoulu-laitoksille on pää-hallitus määrätty.

Opiston kumpikin osa alkaa waikutuksensa elokuun 1 p. 1863 yhdellä luokalla, ja lisätään joka wuosi yhdellä luokalla siksi että kummassakin osassa on neljä luokkaa. Yhtä haawaa neljännen luokan kanssa asetetaan malli-kuolu kumpaanki osaan, joissa kouluissa opettaa eri opettaja ja opettajatar ynnä kansakoulun opettajiksi ja opettajattareiksi aikowaisten kanssa; mutta jo ensi wuonna alkaa naispuolisessa osassa n. k. lapsitarha waikutuksensa, johon otetaan 5—8 wuotisia lapsia.

Opiston oppilaisiksi pääsemiseen waaditaan 18 wuoden ikä, Herran ehtoollisen-käynti, terwe ruumis, lempeä mieli-ala, siweä käytös sekä hywä kristinopin taito, selwä sisäluku ja sen ymmärtäminen, äitin kielen kirjotus, neljän lukulaskun taito täysinäisillä ja murtoluwuilla, sekä taipuwaisuus piirustukseen, lauluun ja käsityöhön, joita kaikkia ei juuri wälttämättömästi waaditä, jos hakia muutoin on soweljas kouluttajawirkaan. Hakemuksensa opistoon kirjottaa hakia omalla kädellä, ja sen myötä antakoon papin- ja lääkärin-kirjan sekä todistuksen taidostansa ja soweljaisuudesta.

Kumpaanki osastoon otetaan wuoteensa 10 sisä-eloista oppilasta, jotka oppilaitoksessa saawat asunnon, ruuan y. m. Puoliksi näistä sisä-eloisista kumpaankin osastoon otetaan waratomia wapaa-oppilaiksi; muut maksawat 120 markkaa wuoteensa. Ulko-eloisiksi oppilaiksi otetaan niin monta, kuin opettajat katsowat soweljaaksi, ja tulee johtajan tietää, että heillä asunnoissansa on tarkka waarinpito. Wieras-oppilaisina saawat muutki osaa opetuksessa sekä johdatusta ja harjotusta kaswatustieteessä ja koulunpidossa.

Opetus käy suomen kielellä; oppi-aineet owat: 1) piplian historia ja pipliatieto, 2) kristillinen uskon- ja siweys-oppi, 3) sielutiede, 4) kaswatus- ja opetus-oppi sekä koulunpito, 5) suomen kieli ja suomenkielisten kirjain lukeminen, 6) ruotsin kieli, 7) määräysoppi ja sen soweltaminen, 8) maatiede ja kartanpiirre, 9) historia ja Suomen tilasto, 10) luonnontiede, 11) kirjotus, 12) piirto ja kaawankuwaus, 13) laulu ja musiiki, 14) woimistelu ja 15) leikkaus-oppi, elantotiede ja ruumiillinen lasten-hoito. Paitsi näitä harjotetaan miespuolisia oppilaita käsitöissä ja naispuolisia waimowäen askareissa ja taloustoimissa, ja kaikkia kaswitarhan hoidossa. Opetus jaetaan kolmeen jaksoon, luettuna kolmeen wuosiluokkaan. Oppilaat, jotka owat käyneet näiden luokkain läpitse, jääwät wielä wuodeksi opettaja- ja opettajatar-kokelaiksi, ja tekewät neljännen eli kokelas-luokan, jossa heitä opetetaan muutama tunti päiwäänsä sekä harjotetaan käytännöllisessä koulunpidossa mallikoulussa. — Lukuwuosi alkaa elokuun 1 p. ja luetaan 42 wiikkoa; wäli-ajat määrää opettajakunta.

Opettajia otetaan kahdeksan. Naispuolisessa osassa on naisjohtaja, kolme opiston opettajatarta ja mallikoulun opettajatar. Opetusta jakawat kukin opettaja ensi wuonna 8, toisena 16, kolmantena 24 ja neljäntenä sekä sitte eteenpäin 28 tuntia wiikkoonsa. Kahtena ensi wuonna pitää opettajain, kunkin aineessansa kirjottaman soweljaita oppikirjoja. — Kolmessa ensimäisissä luokissa harjotetaan oppilaisia joka päiwä 8 tuntia. Joka neljäs wiikko käydään luetun läpitse toistamiseen ja joka lukuwuoden lopulla pidetään tutkinto, jossa kirkko-asiain toimikunnan päällikkö on läsnä.

Koulun kurin pitämiseksi määrää sääntö oikasu-keinoiksi warotuksen, wankeuden yksinäisessä huoneessa ja koulusta poispanon, sekä kieltää nimenomaan kaikkia kunniaa-loukkaawia rangaistuskeinoja.

Opiston kustannus ensi wuonna on laskettu 51,980 markkaan, johon summaan toisena wuonna tulee lisää 11,280 ja kolmantena wuonna 16,080 markkaa. Opettajat saawat palkkaa 3,200 m. ja hyyryrahaa 400 m. kukin, naisjohtaja 2,400 m., opettajattaret 1,600:sta 1,400:taan m. sekä hyyryrahaa 200 m.

Mustalaiset.

Mustalainen on jokaiselle lukioistamme jo entiseltä niin tuttu, ettei tässä ole tarwis tyystemmin kuwata häntä. Hänen wartalonsa on kokonaan itämaalaisten kaltainen. Istunta-majaa ei hän rakasta, ei hän myös totu maanwiljelykseen eikä sellaisiin elatuskeinoihin, jotka waatiwat paikallansa olemista. Heidän huwinsa on joukoissa eli perheittäin kulkea paikasta paikkaan, maasta maahan. Huonoilla kärryillä, joita wanha hewoiskaakki wetää, taikka hewoisen seljässä, ulkomailla myös rammalla aasilla kuljettawat he muassansa taloutensa wähät kapineet. Tämän kirjottaja muistaa erään perheen hewoisenansa eli aasinansa wiljelleen wahwaa heikkomielistä mustalais-miestä. Koska perhe tulee kylään, niin asuntonsa aina jonkun saunaan ottawat, ja sitte lähtee itsekuki pitkin kylää, mikä kerjäämään, mikä myymään punotuita olkihattuja, jouhi-sormuksia, mikä hakemaan kattilain, patain ja pannuin parannustyötä, taikka tarjoomaan petollista hewois- ja raawaan parannustaitoansa. Tawallista on, että he myös „pooa=

misellä" eli käden katsomisella taikka korttein awulla ennustawat ihmisille onnea, ja moni taika-uskonen, naima-kiihkonen nainen on heille usein antanut kaiken tawaransa, usein owat talon emännätki heidän haltuunsa uskoneet kalliita kulta- ja hopia-kapineita, heidän awullansa ja noita-keinoillansa saadaksensa miehensä rakastamaan raittiutta ja luopumaan wiinan juomisesta. Mutta hywin rakastettu elatuskeino, jossa myös owat sukkelimpia ja harjaantuneimpia mestareita, on warkaus. Koska sellainen joukko kylään tulee, kaitse silloin kanas, porsaas, papus ja perunas ja kaikki paikkas. Tämä suku on jo runsasta neljä sataa ajastaikaa ollut matkamiehenä kaikissa mailman maissa. Niitä löytyy Aasiassa, Afrikan sisämaissa, Amerikassa ja kautta koko Europan. Jokapaikassa, kaikissa ilman laaduissa, kylmässä pohjoisessa sekä lämpymissä maissa, willein ja siwistyneiden kansain keskellä owat he pysyneet entisellänsä, muuttumattomina. Ei mikään muutos, ei mikään esimerkki ole woinut waikuttaa heissä wähintäkään muutosta. Heidän musta ihonsa ei ole tullut Afrikan paahtawan auringon alla mustemmaksi, eikä walkoisemmaksi Europassa. Ei he tule weltommiksi Hispanian hedelmällisissä ja weltostuttawissa maissa, eikä ahkerimmiksi ja uutterimmiksi Englannin wiileämmässä maassa. Heissä ei ole mitään waikuttanut Mahometin oppi Turkin maalla, taikka paawilaisuus Ranskassa, eikä ewankeliumin oppi Saksassa, Englannissa, Suomessa. Siwistyneiden kansain keskellä owat pysyneet puoliwilleinä. Uskosta ei heillä ole mitään tietoa, ehkä he tawallisella kawaluudellansa aina tunnustawat sen maan oppia, kussa kulkewat. He puhuwat sen maan kieltä, kussa oleskelewat, mutta keskenänsä puhuwat he omaa kieltänsä. Waikka kirkoissa ja kouluissa saarnataan ja opetetaan ewankeliumia, niin ei yksikään säde siitä pääse poistamaan pimeyttä heidän sydämestänsä. He owat siitä tietämättömiä, että heillä on kuolematon sielu, ei heillä ole mitään tietoa ijankaikkisuudesta, eiwät myös tiedä mitään siitä kalliista lunastushinnasta, joka Kristuksen weressä ja kuolemassa on heidänki sieluinsa tähden maksettu.

Tämä suku, joita luullaan Europassa asuwan noin wähintäki 200 tuhatta henkeä, ja Suomessa ehkä noin 1000 henkeä, ilmestyi 15 wuosisadan alulla Etu-aasiassa ja Ekyptissä suurissa joukoissa, jotka äkkiä ja warsin odottamatta tulwasiwat yli koko maan. Sieltä tuli niitä suuremmissa ja wähemmissä joukoissa Europaan. W. 1416 ilmestyi heitä ensin Moldawissa, seuraawana wuonna Unkarissa ja Böhmein maalla, 1418 Sweitsissä, 1422 Italiassa, 1427 Parisissa, myöhemmin Hispaniassa ja Englannissa, Ruotsissa 1438 ja Suomessa ehkä wähä warhemmin. He sanoiwat tulewansa Ekyptistä ja olewansa niiden lapsia, jotka eiwät tahtoneet ottaa Jesusta ja hänen äitiänsä Maariaa wastaan, koska he pakeniwat Ekyptiin; ja senlähden nyt olewansa tuomitut alituiseen kulkemiseen. Toiset taas sanoiwat olewansa sellaisia, jotka palasiwat pyhiltä matkoilta Jesuksen haudalta ja jutteliwat kyllä surkealla äänellä, mitä waiwoja oliwat saaneet kärsiä ja kestää pyhällä matkallansa uskottomilta Turkkilaisilta. Tällaisella petoksella woittiwat keisari Sigismundin suosion, joka w. 1425 antoi heille luwan asuskella ja kuljeskella waltakunnassansa. He osasiwat sitte itse walmistaa itsellensä samallaisia suojeluskirjoja, joista yksi oli sellainenkin, joka antoi heille luwan warastaa seitsemän wuotta wapaasti ja rangaistusta saamatta. Mutta hallitukset ja kansat rupesiwat pian wihaamaan ja wainoomaan heitä heidän petoksensa, warkautensa ja pahain töittensä tähden. Wäkisin koetettiin ahdistaa heitä pois useasta maasta. Juutin maalle oli suurella sakon uhalla kielletty laiwoilla tuomasta heitä. Englannista käski hallitus heidän menemään pois, ryöstämään heidän tawaransa ja niin kowa oli asetus, että w. 1690 tapettiin peewelin kautta 13 henkeä, jotka tietensä saltiwat mustalaisia asuwan paikkakunnallansa. Myös Ruotsissa määrää kuninkaallinen asetus wuodelta 1662, joka wahwistettiin w. 1748 ja wielä w. 1815 Suomessa seurattawaksi, näin: „Jos meidän käskynhaltiamme, siitä pidetyn tutkistelemuksen jälkeen, hawaitsee, että mustalaiset, — — äsköisin aikoin ulkomaalta tähän maahan owat sisälle tulleet, ja ettei he missään ole asunto-paikkaa ottaneet, harjottaaksensa jotakuta luwallista elatuskeinoa, niin mahtaa hän kohta, wisun waarin alla, antaa heitä wiedä takasin siihen paikkakuntaan rajalla, josta he owat waltakuntaan sisälle tulleet ja niin muodoin maasta pois ajaa, sitte kuin heille tiettäwäksi tehty on, että jos he senjälkeen rohkenewat itseänsä sisälle tunkea, niin he pitää raippa-witsoilla eli witsoilla rangaistaman." Sama asetus antaa maaherroille wallan raippawitsoilla eli witsoilla asian haarain jälkeen piestä miehen neljästä niin kolmeenkymmeneen pariin asti ja waimon kolmesta niin 24 pariin asti, jos kotimaalainen mustalainen tawataan kulkemasta „kylästä kylään, taikka petollisella hewoisten waihettelemisella ja myymisellä, eli myös kaikellaisella muulla wahingollisella tawalla yhteistä kansaa pettäwän." Myös niitä huoneessansa pitänyt on langennut 10 talarin hopiarahan sakkoon.

Sellainen kowuus on täällä kylmässä Suomessamme waikuttanut sen, että koko suku täällä on häwiämisessä. Useimmat lopettawat päiwänsä wankeudessa ja linnoissa. Olen kuullut että siellä ja täällä on joku parikunta ruwennut torppariksi taikka muulla luwallisella tawalla elättämään itsensä. Mainitsematta en taida jättää kansassa liikkuwaa puhua, ettei kukaan ole nähnyt wanhaa mustalaista, eikä ole tietty, kussa ja kuinka kuollut mustalainen on tullut haudatuksi.

Luultawasti on mainittu suku kotoperää Intiasta, joka sisällisten kapinain tähden oli waadittu jättämään kotimaansa noin 1400. Europaan tuli niitä kolmessa joukossa; yksi joukko läpi Wenäjän, toinen Wähästä-aasiasta ja kolmas Ekyptistä yli Wälimeren. Heidän muotonsa, tapansa, kielensä ja nimensä, kaikki osottaa, että owat kotosin Intiasta. He owat epäilemättä Tschinganin lewottoman, ryöwäri- ja kiertolaiskansan heimoa. Mustalaiset owat niiden muotoisiaki. Mainittu kansakunta asuu Induswirran suulla, jolla on myös nimenä Sint ja Sinteiksi mustalaisetkin itsensä kutsuwat.

Koko Europa ei ole, niinkuin jo sanoimme kristillisellä opillansa, sanan woimalla, ei asetuksillansa eikä rangaistuksillansa niin ikään mitään woinut waikuttaa tässä wähässä pakanajoukossa, jotka asuwat heidän keskellänsä. Ihmettelisitkö sitte sitä, jos harwat lähetyssaarnaajat wähän waikuttaisiwat suurten pakana-laumain keskellä.

Mutta mitä ulkonainen kuritus, walta ja pakotus ei ole aikoin saanut, sen saa kaikki woittawa Kristuksen rakkaus. Sen palawa ja lämmittäwä woima sulauttaa mustalaisenki sydämen ja hajottaa sieltä pimeyden, koska se sitä lähenee. Ensimäinen mies, joka heitä Kristuksen eläwän rakkauden woimalla rupesi suosimaan ja samaa rakkautta heillekin ilmottamaan oli pappi Crabb Englannissa. Moni mustalainen tuli hänen työnsä kautta totiseksi kristityksi. Heidän lapsiansa warten laitti hän myös w. 1850 Farnham nimisen koulun. Se koulu kyllä pian häwisi, mutta puuha siwistyttää heitä ei sammunut. Aljettua työtä ei ole lakkautettu. W. 1855 asetti Farnhamin seura mustalaisia warten erinäisen saarnaajan, joka nyt kulkee kujilla ja kaduilla ja maanteillä ja kaikin paikoin etsii heitä ja kutsuu heitä Jumalan waltakuntaan. Sittemmin on sellaisten saarnaajain luku lisätty. Heidän työnsä on menestynyt suurella siunauksella. Saarnaajia kohtaa toimituksessansa monellaisia waikeita wastuksia, niinkuin arwattawa on, mutta Herra on wahwistanut heitä. Työtä seurannut siunaus kehottaa ahkeraan pitkittämään sitä. W. 1858 sai lähetyssaarnaaja 42 mustalaislasta menemään kouluun, moni juomari on hyljännyt juopumisen, monta parikuntaa, jotka eliwät niinkuin luontokappaleet, owat tulleet wihityiksi, ja owat ruwenneet käymään kirkkoa. Moni on käynyt saarnajalta saamassa oppia Jumalan sanassa. Moni on luopunut kulku-elämästänsä ja hakenut itsellensä istunta-asunnon. Eräs wanha juomariki tuli, käännyttyänsä, saarnaajalle ja sanoi: „tuolla sydämessäni on raskas kuorma, mutta kuin menen kirkkoon, niin kuormani tulee huokeaksi. En osaa lukea, mutta siellä saan kuulla, mitä Jumala kalliissa sanassansa on minulle sanonut. Lohdutukseni on ainoastansa, mitä Kristus minulle suurelle ja mahdottomalle syntiselle on tehnyt."

Soweliasta olisi seurata saarnaajaa myös mustalaisten tauti- ja kuolin-wuoteelle nähdäksemme, mitä Jumalan armo ja sana woi waikuttaa sywimmästikin uupuneissa ihmisissä; mutta sanotussa olkoon kyllä. Mutta kuka meistä on jotaki saanut tuta Kristuksen rakkaudesta omassa sydämessänsä, hän nouskoon ylös ja etsiköön suuttumatta muitaki kadonneita sieluja ja saattakoon heitä Wapahtajalle. Sellaiseen työhön on meillä tilaa kyllä. Eli eikö jokaista meistä ole kutsuttu osottamaan horjahtuneelle weljelle laupeaan Samaritanin työtä, olemaan hänelle tienosottaja elämään. Kenestäkään, ei hurjimmastakaan pidä meidän epäilemän. Sellaiseen rakkauden työhön Herra armostansa meitä kaikkia auttakoon!

Gillas till tryckning. Åbo Domkapitel, den 16 april 1863.
Enligt befallning: J. M. v. Essen.

Kuollut Turussa. Huhtikuun 3 p. merimiehen J. Hellmanin poika Frans Fredrik 1 wuotisena; 10 p. muurarin kisällin G. Lindholmin poika Frans Emil 1 w. 8 k. iällä; wyöntekiän kisälli Jaako Gröndahl 27 wuot.; salwukisälli Gröndalin leski Helena Åkerberg 70 wuot.; 13 wiinanlaskia Kaarle August Hellström 17 wuot.; kauppias J. G. Dahl wainaan tytär Juhanna Elisabet Dahl.

Awioliittoon kuulutettiin huhtik. 12 p. kraatarin kisälli Henrik Ludwig Danielsson ja neito Sofia Karolina Engström.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 5. Turussa perjantaina 24 päiwänä Huhtikuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

Piplian-selityksiä pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Malmström.

3 Sunnuntaina Pääsiäisestä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruotš. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Suom. ja Ruotš. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.
Kehruhuoneenkirkossa, Ruotš.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Näitä Sanomia, joita annetaan yksi numero joka arkio-perjantai, saadaan wieläkin tilata sekä Frenckellin kirjapainon konttuorissa että kaikissa maamme postikonttuoreissakin. Edellisessä paikassa maksawat ne 75 kpk., Turun postikonttuorissa 95 kpk. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupl. 6½ kpk., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Näiden ensimäisessä osassa tulee ilmestymään koto- ja ulko-maan uutisia, niin myös waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita koto- ja ulko-maalta, sekä erinäisten ihmisten ilmotuksia ja kuulutuksia. — Toinen osa sisältää kirjotuksia hengellisissä ja seurakunnallisissa aineissa, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulko-maalta.

Wirka-ilmotuksia. Postinjohtaja on määrännyt wara-kamarikirjurin K. L. Masalin Haminan postikonttuorin kirjuriksi. — Kuopion maaherra on muuttanut Polwijärwen nimismiehen O. Forsberg Karttulan nimismieheksi.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Kun armollisen kuulutuksen mukaan wiime helmikuun 11 p:ltä ei wenäjän kieltä alkeiskouluissa wälttämättömästi tarwitse lukea, ellei joku itse muutoin tahdo, on Keis. senaatti maaliskuun 24 p. määrännyt että mainitun kielen toinen tarkastajan-wirka häwitetään, ja toisen tarkastajan tulee niillä ajoilla, kuin hänelle parhaiten sopii, wuorotellen joka toinen wuosi käydä tarkastamassa niitä alkeisoppilaitoksia, joissa wenäjän kieltä luetaan. — Wirkawapauden owat saaneet lehtori maist. K. J. Arrhenius tulewan kesäkuun 1 p:stä sekä Paimion pitäjän-apulainen wp. O. M. v. Essen ja pappismies F. A. Sterenius tulewan toukokuun 1 p:stä, kaikki kolmeksi kuukaudeksi sekä luwan matkustaa ulkomaille, kaksi jälkimäistä hakemaan terweyttä. — Määrätty: Pohjan pitäjän kirkkoherra prowasti H. F. Sohlberg w. t. lääninprowastiksi Raseporin läntiseen prowastikuntaan, entinen ensimäinen opettaja maist. S. F. Dahl tämän lukutermiinin loppuun saakka toimittamaan ensimäisen opettajan wirkaa Turun naiskoulussa, wankihuoneen saarnaaja Waasassa wp. B. E. Bremer tänä wuonna myös pitämään papillista palwelusta 2:sessa, Waasan jaetussa tarkka-ampujapataljoonassa, kappal. siainen Ähtäwällä J. H. Wijkberg tulewan toukokuun 1 p:stäki jäämään samaan wirkaan, Geetaan määrätty wälisaarnaaja E. W. H. Linderoos armowuoden saarnaajaksi Alahärmän kappalaisen wirassa, ja Kumlingen kirkkoherran apulaiseksi määrätty G. W. Wigelius wälisaarnaajaksi Geetan kappalaisen wirassa. — Waalisaarnat on määrätty pidettäwäksi Pirkkalan kirkkoherran wirkaan sekä Ewijärwen ja Luwian kappalaisen wirkoihin, ja anomus toimitetaan tulewan heinäkuun 12 p. — Päätökset on konsistoriumi antanut 1) Turun tuomiokirkon lukkarin-waalinpanosta, 2) neljännen ehdolle-panosta Isonjoen lukkarin wirkaan, ja 3) Perttelin wälisaarnaajan K. K. Bernstedtin palkan korotuksen waatimisesta.

Porwoon. Kiwijärwen kappalainen wp. K. G. Dahlgren on kappelin alamaisesta pyynnöstä ja Keis. M:tin suostumuksesta waltuutettu Kiwijärwen uuden pitäjän ensimäiseksi kirkkoherraksi niin pian kun prowasti A. Dahlström wainaan perillisten armowuoden oikeus Wiitasaaren jakamattomasta pitäjästä on loppunut. — Määrätty: Helsingin toinen kappalainen wp. F. A. Snellman toukokuun 1 p:stä pitämään kirkkoherran wirkaa Helsingin kaupungissa, pappismies A. W. Lyra kirkkoherran erinäisenä apulaisena mainitussa seurakunnassa toimittamaan muita kirkkoherran wirkatoimituksia, kirkkoherran wiran toimittaja Walkealassa J. F. Nelander kappal. siaiseksi siellä, Pyhtään kirkkoh. apulainen wp. K. Clayhills kappal. siaiseksi Wirolahdelle, ja Sulkawan w. t. kappalainen K. E. Calonius w. t. kappalaiseksi Antrein pitäjään. — Kuollut: Käkisalmen kirkkoherra prowasti J. F. Lyra huhtik. 9 p.

Kuopion. Määrätty: kappalaisen wiran toimittaja Reisjärwellä O. E. Pettersson armowuoden saarnaajaksi Yliwieskaan ja armowuoden saarnaaja Karttulassa G. Meklin toimittamaan toisen kappalaisen wirkaa Iisalmella. — Papiksi wihitty ylioppilaat F. Forsman kirkkoh. apulaiseksi Tohmajärwelle ja L. Schartzberg kappal. apulaiseksi Pulkkilaan. — Waalisaarnat Iisalmen toisen kappalaisen wirkaan pidetään kesäkuun 7, 14 ja 21 p. ja waali heinäkuun 12 p.

Kotomaalta.

Turusta. Lempiän ja herkkä-sydämmellisen talwen perästä terwehti meitä jo kewä tässä kuussa muutamina päiwinä lämpösillä katsahtamisillansa ja wiekotteli joitakuita jo kauran kylwöönkin. Pari päiwää sitte muutti se luontonsa wähän kalpeamaiseksi, mutt'ei kuitenkaan tylyksi; sillä hienolla sateella se wirwotteli tainnoksissa ollutta maata heräämään, pukemaan itsensä kesä-pukuun. — Höyrylaiwat rupeewat jo saamaan kesä-lämpömänsä ja muutamien sydän kuumottaa jo tulisemmin kun Aawansaksan aurinko kesä-sydännä, jonka tähden ne owatkin jo lähteneet wesille wilwottelemaan. — „Ilo“ — höyrywene — on myyty Wenäjään ja siis lopettanut ilomatkansa täällä; mutta sen siaan tulee kaksi uutta, joidenka pitäisi oleman oikeita luistajia. — Wiimeis maanantaina lähetettiin Turusta Suomen kenraalikuwernöörille anomus rautatien rakentamisesta Turusta Tampereen ja Hämeenlinnan wälille tehtäwään tiehen. Anomuksessa, jonka alle oli 171 Turkulaista kirjottanut nimensä, pyydetään kenraalikuwernöörin ja senaatin toimittamaan tämän tien rakennus-asian waltiopäiwäin keskusteltawaksi. — Lewottomuuksia kuuluu joka taholta. Sota siellä, sota täällä. Meidän maan tietäjä-sanomat luulewat näkewänsä sen jo kurkistawan pitkällä kurkulla tännekkin. Ei lepoa eikä rauhaa missään. „Tähti“ parkakaan ei saanut wielä muuta kun näyttö-numeronsa liikkeelle, kun kohta sen molemmat naapurit lensiwät haukkana niskaan. Iso edellä ja pikkunen rämpien perässä. Tuo wiimmeksi mainittu, Sanomat Turusta, koki edellä-käwiänsä (isäntänsä) tawalla antaa sille kohta kuoleman kolahuksen — kaiketikkin on heissä jokin musta puoli kartettawana, jonka pelkääwät Tähden walossa tulewan näkywiin — mutta Tähti teki wastuksen, ja lyömä meni siwutse. Siitä suutuksissansa kokee hän miestä paraten wieläkin hiki päässä hijoa lapioansa, eikä helpotakaan haudankaiwajan wirasta, waan uhkaa nyt wuorostansa Suometarta ja sanoo sen kuoppaa warten lapion olewan jo walmiin. — Kyllä lapiosepän wirka onkin warsin hywä ja tarpeellinen niin ahkeralle haudankaiwajalle, kun hän näyttää olewansa.

— Wiimeis syksynä lähetettiin Tukholmista Turkuun wähä päälle wiidensadan tynnyriä jywiä, jotka Ruotsissa oli koottu hätääntyneiden awuksi pohjoisissa osissa maatamme; nämät jywät, jotka ei olleet riihessä kuiwatuita eikä siis sopineet kauwan makasiinissä pitää, on senaatin käskystä huutokaupalla myyty ja niiden tulot 2,540 ruplaa 48 kop. jaettu kolmeen pohjoisiin lääneihin, niin että Waasan lääniin on lähetetty 1,129 r. 13 kop., Oulun lääniin 846 r. 81 kop. ja Kuopion lääniin 564 r. 54 kop.

— Wapaehtoisia lahjoja katowuoden kärsineille on wiime maaliskuun 26 päiwään saakka tullut Waasan, Oulun, Kuopion ja Mikkelin pää-apukomiteille seuraawalla tawalla: Waasan pää-apukomitealle Suomesta 40,898 ruplaa, 689 tynnyriä rukiita, 280 t:riä ohria, 46 t:riä kauroja, 1 matto ruisjauhoja, 6 kyrsää leipää ja 600 markkaa welkaseteleissä; Wenäjältä 35,625 r.; Ruotsista 16,858 r.; Lyybekistä, Hampurista, Lontoosta 1,247 r.; — Oulun pää-apukomitealle Suomesta 37,961 r., 496 t:riä rukiita, 17 t:riä ohria, 14 mattoa ruisjauhoja, 256 t:riä suolaa; Wenäjältä 34,229 r. ja 100 säkkiä ruisjauhoja; Ruotsista 11,500 r.; Norjasta 1,600 r.; Englannista 167 r.; Tanskasta 50 r.; Lyybekistä 663 r.; Hampurista 75 r.; — Kuopion pää-apukomitealle Suomesta 28,546 r., 683 t:riä rukiita, 100 t:riä ohria; Wenäjältä 30,034 r.; Ruotsista 10,900 r.; Lyybekistä 665 r.; — Mikkelin pää-apukomitealle Suomesta 1,874 r., 4 t:riä rukiita, 19 t:riä ohria, 3 t:riä kauroja, 3 mattoa ruisjauhoja, 2 t:riä herneitä; Wenäjältä 4,158 r.; Ruotsista 2,000 r. — elikkä kaikki yhteensä 259,050 ruplaa, 1,872 t:riä rukiita, 416 t:riä ohria, 49 t:riä kauroja, 18 mattoa ruisjauhoja, 100 säkkiä ruisjauhoja, 256 t:riä suolaa, 6 kyrsää, 600 markkaa ja 2 t:riä herneita.

— Kun Suomen pankin johtokunta on ilmottanut että jo on walmiiksi saatu Suomen uusia seteli-rahoja, 12, 20, 40 ja 100 markan

arwosia, joita pankki, armollisen säännön mukaan kesäkuun 12 p:ltä 1860, on määrätty antamaan samallaisilla ehdoilla kuin pankin nykyään liikkeellä olewaa paperirahaa, eli niin että pankissa aina on niin paljo kowaa rahaa tallella, että se tekee 7/15 osaa liikkeellä olewista setelirahoista, niin on senaatti määrännyt että näitä uusia setelirahoja pannaan liikkeelle tulewan kesäkuun 1 p.

— **Kristlig budbärare** (Kristillinen sanansaattaja) on uuden ruotsalaisen hengellisen sanomalehden nimi, jonka ensi numero annettiin wiimeis maaliskuulla. Sen toimittaja on sotapappi K. J. G. Sirelius Helsingissä. Hinta tältä wuodelta 50 kop. — Sen tarkotuksena on sama, kuin Tähdenki hengellisen osan. Kuin niiden toimittaja entiseltään on maassamme hywin tunnettu mies, toiwomme sen saawan lukioita ja toiwotamme sen waikutukselle paljo siunausta ylhäältä elon Herralta.

— Tämä Tähden näyttönumerossa löytywä lause: „tämän kirjottaja tuntee erään maa-seurakunnan, kussa 60 wuoteensa syntyneestä lapsesta tuskin olisi 2 äpärä lasta, jollei siellä olisi koulunkäyneitä, jotka wiettelewät wiattomia,“ on nyt se paikka, josta Sanomain Turusta toimittaja on saanut tilan wäittää Tähden tekewän koulut haureuden edistäjiksi. Niin hän sanoo 16 n:rossaan. Katselkaamme nyt tätä lausetta. Emme tahdo wielä mainita mitään siitä järjestyksestä, jossa se on Tähden näyttönumerossa. Me olemme nyt sanotussa lauseessa maininneet, että tunnemme sellaisen maaseurakunnan, „kussa 60 wuoteensa syntyneestä lapsesta tuskin olisi 2 äpärä lasta, jollei y. m.“ Onko se walhe? Ei suinkaan, ei Sanomain Turusta toimittajakaan ole tahtonut eikä taitanut sitä walheeksi sanoa. Siinä seurakunnassa olisi siis tuskin äpärä lapsia, jollei siellä olisi koulunkäyneitä miehiä. Koulunkäyneet owat siis siellä haureuden edistäjät. Sen olemme sanoneet, ja siinä oikein sanoimme, sillä niin onki ja sen taidamme todeksi näyttää. Mutta kuinka taidat siitä nyt saada sen päätöksen, että koulu edistää haureutta? Et muutoin kuin wääräntämällä. Jos joku sanoisi: tuo tuomari ottaa lahjoja, sentähden on lainoppi lain lumoomisen edistäjä; taikka: tuo sulkutautinen poika on harras lukemaan, sentähden on sulkutauti lukuhartauden edistäjä. *) Emme ole sanoneet, että kaikki ja waan koulun käyneet wiettelewät wiattomia, ei kaikki koulunkäyneet puheen alasessa seurakunnassakaan, waan että wietteliät siellä owat enin olleet koulunkäyneitä miehiä. Jos taas katsot järjestystä, jossa tuo moitittu lause on Tähdessä, niin selwemmin huomaat Sanomain Turusta toimittajan nurjuuden. Sanamme kuuluiwat: „Kuokkamies antaa, hänki puolestansa, neuwoja irstauden hämmentämiseksi. Hän neuwoo asettamaan kouluja ja oppilaitoksia. Mutta sellaisia löytyy kyllä Ruotsissa, Saksassa ja Sweitsissä ja muualla, mutta haureus ja irstaisuus waan yltywät yltymistään. Ei sitä estä siweysoppi, sen näkee omassa maassaki, kussa moni koulua käynyt on suurempi haureuden orja, kuin oppimaton kansa. Tämän kirjottaja tuntee erään maa-seurakunnan,“ y. m. Eikö tässä ole puhe haureuden hämmentämisestä? On niinki. Ulkomailla on rakennettu kouluja, owatko ne hämmentäneet siellä haureutta? Ei, haureus waan yltyy yltymistään. Onko se walhe? Ei. Kotimaassa on myös paljo kouluja, owatko koulut täällä estäneet haureutta? Ei. Moni, huomaa **moni** kouluakäynyt on suurempi haureuden orja, kuin oppimaton kansa. Onko se walhe? Ei; sillä kutkas woimissa pitäwät ja elättäwät juuri noita kirotuita porttolaita? Onko se oppimaton kansa taikka talonpojat? Kuokkamies sanoo, että porttolat kaupungeissa wiettelewät. Mutta maalla eiwät ne wiettele, sillä niitä ei löydy maalla. Jos koulu estäisi haureutta, niin sen pitäisi kuitenki maalla osottaman woimansa, kussa kouluakäyneillä ei ole wiettelöitä; mutta onkos niin tapahtunut? Ei, me tunnemme kouluakäyneitä, jotka owat wiattomia wietelleet. Silminnähtäwin todistus on meiltä mainittu maa-seurakunta. Sellainen on wäitteemme. Haureuden synti on ihmisluonnon pahin ja woimallisin wirhe. — Ei porttola ole haureuden pää-syy, waan porttolat itse owat saaneet alkunsa ihmissydämen pahuudesta. Maalla ei löydy porttolaita, mutta löytyy sitä syntiä kyllä. Ei sitä estä niinkuin moni luulee yhden taikka toisen porton rankaseminen, sillä niinkauwan kuin löytyy hinnan antajia, löytyy myös hinnan ottajia. Rahalla woittaa häijy ihminen kyllä aseita himoinsa täyttämiseksi. Rahalla ja woimalla owat hirmuwaltiat saaneet peeweleitäki, surmaamaan ihmisiä. Siwistys, paljas siwistys ei myöskään lannista sitä syntiä. Että se kuitenkin usein on lannistettu talonpoikasessa kansassa, siihen on monta asiaa syynä: ruumista rasittawampi työ, kehnompi ruoka, parempi perheellinen kuri, ihmisten häpiä, ja myös sekin, että se pidetään, niinkuin se onki, kauheana syntinä. Niin on laita meiltä mainitussa seurakunnassa. Mutta missä semmenki perheellinen kuri on poissa, siellä hallitsee hillimätön haureus, niin maalla kuin kaupungissa. Mutta tästä emme puhuneet mitään wäitteessämme Kuokkamiestä wastaan, sillä tarkotuksemme oli silloin osottaa, ettei sitä siwistysoppi estä. Meidän wäitettämme ei ole Kuokkamies, ei Åbo Underrättelserein toimitus eikä niiden pillipiipari kumonnut, waan syyttäneet, että opetamme kouluin edistäwän haureutta. Warawalla kädellä lisää Turun Sanomain toimittaja lisäämistänsä uusia syytöksiä ja kanteita Tähteä wastaan. Naurettawin on, että se soimasi ja taaski soimaa Tähteä kateudesta ja pahansuomasta. Tähän soimaukseen on niillä nimittäin syytä?! Hän oli päähänsä painamallansa woittolaakerin, mutta pelkää jääwänsä sitä paitsi, pelkää tuon „mokaman“ Tähden kateellisen toimituksen saattawan itsellensä sellaisen wahingon. Siitä on hän tuskistunut, sitä walittaa. Hän on kowin wihanen Suomettarelleki, ettei se ole ruwennut uskolliseksi „Tähden“ häwäisiäksi hänen kanssansa, waan „suin kielin ylistää“ sitä. — Kuka nyt kade on?

*) Oppineet kutsuwat semmoisen päätteen: fallacia antecedentis.

Helsingistä. Suomalaisen kirjallisuuden seura on painosta antanut aikakauskirjan: „Suomi, kirjoituksia isänmaallisista aineista. Toinen jakso; 1:nen osa.“ Sen hinta on kolme markkaa. — Wesilääkkeellinen kylpylaitos on päätetty panna toimeen Helsingissä; sen kustannukseen luultiin tarwittawan 15 eli 17,000 ruplaa. — Helsingin meritullikarissa oli wiime maaliskuulla tuloja 17,249 r. 79 kop.

— Maalaisten palowakuutusseuran johtokunta on wiime maaliskuun 27 p. määrännyt palon-apua seuraawille: talon leski Wilhelmina Poukalle Ruowedellä asunhuoneesta 248 ruplaa 50 kop., talonpoika J. Olowille Korpossa saunasta 19 r. 25 kop., leskirouwa A. S. Waszille Uskelassa myllystä 149 r. 40 kop., rusthollari H. Alalähteelle Loimaalla polttohuoneesta ja irtaimesta 66 r. 70 k., lautamies K. Ala-Hellälle Huittisissa saunasta ja irtaimesta 14 r., kauppias K. Lojanderille Ruokolahdella keittohuoneesta ja irtaimesta 115 r., alaluutnantti O. Segercrantzille Akaassa saunasta 29 r. 60 k., rusth. K. Juhanpojalle Paraisissa saunasta 19 r., kauppias T. Tichanowille Kerimäellä pajasta 50 r., maawiljeliä G. Mölsälle siellä riihestä 50 r., lampuodi K. Skogille Strömforsissa saunasta 10 r., talon leski L. S. Enbergille Porwoon pitäjässä tallista, pihatosta y. m. 205 r. 68 k., kraatari J. Blombergille siellä asunhuoneesta 34 r. 25 k., talonp. J. Katelalle Hausjärwellä riihestä 129 r., talonp. L. Korhoselle Sotkamossa riihestä 24 r. 50 k., talonp. S. Isomattilalle Paawolassa riihestä 30 r. 70 k., talonp. J. Raatiselle Sortawalassa pajasta 30 r., rusth. M. Teinilälle Nakkilassa saunasta 15 r., talonp. M. Perttilälle Mäntsälässä riihestä ja irtaimesta 100 r. ja maawiljeliä H. v. Qwantille siellä riihestä 315 r. 20 k., elikkä yhteensä 1,655 ruplaa 78 kop.

Porista. Kaupunkilaiset aikowat panna toimeen naiswäen koulun, samanlaisen kuin muutamissa muissakin kaupungeissa kruunun kustantamat naiskoulut. — Wahingon walkia pääsi wallalleen kauppias K. Bonsdorfin puodissa tämän kuun 7 p., mutta saatiin pian sammumaan. — „Lännetär, Sanomia Porista“ ruwetaan antamaan ensi kesänä, wiimeistäkin heinäkuun alusta. — Kappalainen K. F. Riedell on Porissa määrätty painoluwan-antajaksi toukokuun 1 p:stä, jolloin entinen painoluwan-antaja, kirkkoherran apulainen J. A. Nordgren muuttaa pois seurakunnasta.

Joroisten piirilääkäri kirjottaa weto- eli koukku-taudin yhä olewan liikkeellä hänen piirikunnassansa. Paljon wäkeä on sitä tautia sairastanut, ja usiat parantuneetkin owat toistamiseen tulleet kipeäksi. Syy tähän tautiin on torajywät, joita tänä wuonna on paljon wiljassa, ja elukatki, jotka owat niitä saaneet, owat siitä tautiin tulleet.

Puolasta.

Wenäjän keisari on tämän kuun 12 p. antanut julistaa yleisen anteeksi-antamuksen niille Puolan kapinallisille, jotka ennen tulewan toukokuun 13 päiwää jättäwät sota-aseensa ja kääntywät rauhallisiksi. Mitä tämä yleisen anteeksi-antamuksen julistus waikuttanee, ei taideta wielä sanoa, sillä kapina näkyy yhä olewan wauhdissansa sekä lewenewänki lähemmäksi Itämeren rantaa. Sanotaanki kapinallisten hylkääwän armon-tarjomuksen, heidän waatimuksensa owatki suuremmat, he waatiwat maatansa wapaaksi Wenäjän hallituksesta.

Ulkomaalta.

Englanti, Ranska ja Itäwalta on lähettänyt Wenäjän hallitukselle kirjotuksen Puolan asiasta. He waatiwat Puolalle sitä hallitustapaa, kuin sille wakuutettiin keisari Aleksanderi I:sen aikana Wienin suostumuksessa w. 1815. Waltiopäiwät ja kansallinen hallitus luultawasti tydyttäisiwät Puolalaisia. Ranskan sanotaan wielä waatineen Puolan erottamista erinäiseksi waltakunnaksi. Wenäjän ulkoministeri ruhtinas Gortschakoff on wastannut näihin kirjotuksiin, että Puolalla onkin 1815 wuoden hallitussääntö woimassa, ettei Englannin siis ole sekaantumista näihin asioihin.

Ruotsin kaupunkiin Malmööön on tullut englantilainen laiwa „Ward Jackson,“ warustettu sotawäellä ja sota-aseilla Puolalaisia warten. Sotawäkeä oli siinä 190 hengen paikoilla, enimmiten puolalaisia ja ne muut ranskalaisia, italialaisia ja unkarilaisia wapaehtoisia. Aikomus oli wiedä sotawäki ja aseet Puolaan, mutta kun kuuliwat että Itämerellä oli wenäläisiä laiwoja wahtaamassa sitä, poikkesiwat Malmööön. Ruotsin hallituksen käskystä on tämä laiwa otettu tawarikkoon.

Tanskan hallitus on antanut Holsteinin herttuakunnalle oman hallitustoimensa, erotettuna Tanskan koko-wallan säännöistä.

(Lähetetty.)

Sananen rautatien linjasta.

Tähden 3:nessa nummerossa luin että eräs herra R. F. on Helsingin Dagbladissa ilmottanut mielensä uuden linjan aukaisemisesta Turusta Tampereen tiehen. Ja kuin herra R. F. esittelee, että „rautatie aljettaisiin Aurajoen itärannalta Ginmannin warwin läheltä entisen Sotalaisten kylän läpitsen itäpuolelta Turun kaupunkia Kupittaan kedon poikki, Lausten ja Litoisten kyläin wälitse Juonion talwitietä Liedon ja Paimion pitäjäin wälillä ja Euran kappelista kääntäin Pöytyän pitäjään ennen wiitottuun rataan," niin tästä täytyy sanoa että herra R. F. on wäärässä; sen huomaa jokainen, joka wähänkin on oleskellut sekä Liedon, Paimion että Pöytyän pitäjissä. Jos rautatie niinkuin herra R. F. esittelee, aljettaisiin Turusta Aurajoen itärannalta, niin täytyisi kohta ensin alussa murtaa iso osa kallioa, ennen kuin saataisiin sia edes asema-huoneille y. m. Mutta yksi wielä pahempi asia olis se, että koko kaupungissa niin muodoin tulis suuret mulkkaukset, syystä, että rautatie, joka tulee Turun kaupungille olemaan paras liikkeen suoni, tulis ulkopuolelle kaupunkia ja muutoin perätin sopimattomaan paikkaan. Herra R. F. myöskin sanoo, että tie „tulisi lyhemmäksi, tasaisempaa maata sekä enemmän wiljeltyin paikkakuntain läpitse kulkemaan, jotka enemmän tuottaisiwat tawaran sekä wäen kulkua rautatiellä." Nämät esitykset eiwät pidä paikkaansa, sillä ne owat kuin otetut tuulesta. Samaten sekin esitys että „rakennettaisiin siwuhaara Salon kauppilaan."

Että rautatie Turusta Tampereen tiehen on wälttämättömästi tarpeessa, se on jo yleiseen tunnettu asia. Mutta minkä paikkakuntain läpitse tämä rautatie olis kaikkein soweliaampi rakentaa, sitä sopii tutkistella. Minä puolestani ja moni muu minun kanssani esittelisin, että rautatie aljettaisiin Turusta Kiwikasarmin kohdalta, ja sitten lännen puolelta kaupunkia Maarian pitäjän läpitse Prunkkalan kirkolle, jossa waiheella sopisi olla ensimäinen pysähdys-paikka. Prunkkalasta sopisi pitää lännen puolta niin hywin maantietä kuin Aurajokea aina Raatikaisten kylään Pöytyällä, jossa sopisi olla toinen pysähdys-paikka. Raatikaisista taidettaisiin rautatie rakentaa yli Aurajoen hywin wähällä kustannuksella, sillä joki on täällä soukka ja rannat matalat. Sitten sopisi pitkittää tietä idän puolta Pihlawan kartanoa ja niin edemmäksi Loimaalle joko Hirwi- eli Wesikoskelle; täällä sopisi olla kolmas pysähdys-paikka. Loimaalta taidettaisiin sitten oikoa Punkalaitumelle ja Punkalaitumelta edemmäksi Lempäälää kohden. Tällä tawoin tulisi arwattawasti tämä linja wähän pidemmäksi kuin se, joka mennyt suwena tehtiin; syy tähän pidennemiseen on se: että pysähdys-paikka tulisi Kauloonperästä, joka on kaikkein sopimattomampi pysähdys-paikaksi kuin olla taitaa, muutettawaksi Raatikaisiin. Mutta toisaalta taas tulisi tie paljoa halwemmaksi, siitäkin syystä ettei tarwitse rakentaa rautatietä Hypöisistä joen yli, joka tulisi aiwan kalliiksi, ei myöskään tarwitsisi lunastaa wiljeltyä maata paljo ollenkaan. Itse maan laatu olisi tasaista ja hywin soweljasta rautatielle. — Mutta se kaikkein paras kaikista, jos rautatie tulisi niiltä paikoilta kulkemaan kuin tässä edellä olen maininnut, olis se, että liike tulisi olemaan hywä, erittäinkin tulisi Raatikaisten ja Wesi- eli Hirwikosken pysähdys-paikka olemaan liikkeensä puolesta niitä paraita mitä siinä haarassa tulisi Suomessa löytymään. Loimaalta sopisi wetää yksi linja Porin kaupunkiin, sillä se olisi Poriin monta kertaa paremmin tarpeessa kuin Salon kauppilaan. Täällä maalla on myöskin ollut puheena, että Päällikön, joka tulee johdattamaan rautatien linjan mittausta, sopisi kutsua muutamia kysymyksessä olewain pitäjäin ymmärtäwäisimmistä miehistä kokoon, ja keskustella heidän kanssansa. Luulen taitawani wakuuttaa että hän sillä tawoin saisi paljon hywiä ilmotuksia sekä sopiwaisimmista paikoista kuin myöskin mitä paikkakuntain liike waatii. Jos waan korkeasti jalot insinööri-upseerit antaisiwat tilaisuuden pitäjäin miesten kanssansa keskustella, niin luulen että se ei olisi haitaksi. Nyt lopetan tän kirjotukseni, ja sanon lukialle: Jos et luule minun esityksilläni pohjaa olewan, niin käy itse niihin paikkakuntiin kun tässä edellä olen maininnut, niin saat nähdä ja kuulla etten ole turhiani kirjottanut. Sillä minä olen edellä mainituissa pitäjissä ristin rastin kulkenut, ja monasti näitten pitäjäin miesten kanssa rautatien asiasta puhunut, ja heidän mieli-alansa nytkin ilmi tuonut. Juha W......n.

Suuren Kuninkaan asia.*)

Olemme kuulleet edellisissä numeroissa, millä kannalla suuren Kuninkaamme asia on wanhassa kristikunnassa, Europassa, ja myös Amerikassa. Nähdä olemme saaneet, että niissä, jotka kantawat hänen nimeänsä, löytyy monta, niin sangen monta, jotka owat hänen wihollisiansa, jotka owat rohjenneet kurottaa kätensä repimään hänen päästänsä kruunua, jolla Isä ijankaikkisesti on hänen kruunannut, asettaen hänen woiman oikealle kädelle. Mutta olemme kuulleet toisaalta, että kristi-kansa on herännyt tuntemaan tämän waarallisen wihollisen omassa leirissänsä ja on paikoin jo asettunutki riwihin sitä wastustamaan. Rohkeain tunnustajain joukko on totta kyllä wielä wähä wastustajain, horjuwain ja pelkurein suhteen. Mutta siinä on jo kyllä, että sellaisia löytyy. Jumalan waltakunnan woitto ei ole sen puolustajain paljoudesta, ei niiden suuresta maallisesta wiisaudesta eikä woimasta, waan siitä, että he järkähtämättömällä rohkeudella ja uskon lujuudella kuolemaan saakka korkealle nostawat tämän tunnustuksensa lipun: **Jumala on meille antanut ijankaikkisen elämän; ja se elämä on hänen Pojassansa, joka on totinen Jumala, ja ijankaikkinen elämä** (1 Joh. 5: 11, 20). Sellaiselle tunnustukselle perustettua ja sitä rohkeasti tunnustawaa seurakuntaa ei kukista helwetin portit, se on pasuna, joka perustuksia myöden jaottaa wihollisen linnan. Mutta hänellä on myös muita lampaita, lampaita, jotka hän werellänsä on lunastanut, lampaita, jotka wielä waeltawat pakanuuden korwessa eksyksissä, pimeyden ruhtinaan saaliina, tuntemattomina hywästä paimenestansa. Myös ne pitää saatettaman yhteen lammashuoneeseen, kristikunnan yhteyteen ja siinä yhdistykseen sieluinsa paimenen ja pispan kanssa. Näitäki kurjia pelastaaksensa wihollisen kädestä on hywä paimen jo kurottanut kätensä. Käsi on lähetystyö, jota kristillinen seurakunta toimittaa Herransa käskystä, ja jonka työn Herra on armossa hywäksi ottanut ja antanut itsellensä kelwata, siunaten sitä odottamattomalla ja runsaalla menestyksellä. Wielä ei ole kuitenkaan pakanain täydellisyys käynyt sisälle Jumalan waltakuntaan. Wielä ei ole „se wäkewä" kaikin puolin tullut woitetuksi ja wielä ei siis saada istua jakamaan saalista. Täällä on wielä monta wastusta woitettawana, monta sotaa käytäwänä. Täällä on wihollinen sama, kuin kristikunnassa, mutta toisilla aseilla warustettu, nimittäin raakuuden ja julmuuden. Lähdemme nyt katsomaan, millä kannalla suuren Kuninkaamme asia on niissä maissa ja kansoissa, joissa saatanan walta wielä on kukistamaton.

Tulemme nyt ensin maan-osaan, joka on koko sukumme kätkye ja kaikkein pää-uskontoin äiti, kussa löytyy sekin ihana maa, kussa Jumalan Poika ihmisenä, weljenämme, syntyi, kilwotteli ja kuoli, nousi kuolleista ja astui taiwaaseen, ja pyhitti kirotun maan taiwaan esikartanoksi. Tämän maan-osan nimi on A a s i a.

Ensimäinen maa, johon läntiseltä puolelta Aasiaa tulemme, on T u r k i n maa. Turkkilaiset tunnustawat wäärän profetan Mahometin uskoa. Maassa, jota he hallitsewat, asuu paljo kristityitä, niin koko maa oli muinan kristillinen ja kuului entisen greikan keisarikuntaan. Turkin hallussa on Europassakin suurin osa saman keisarikunnan maista. Turkit owat Kristuksen nimen ikiwanhoja julmia wihollisia. Kristityt alamaiset owat Turkin maalla olleet kowin halwassa ja sorretussa tilassa. Mutta wähittäin on Turkin walta joutunut rappioon. Niin se olisi jo aikoja ollut kumossa, jos Europan hallitsiat waan olisiwat keskensä sopineet Turkin maiden perintö-jaosta. Ja kuin sen häwiämisestä peljätään Europassa syntywän ankaran sodan, owat Englanti ja Ranska rientäneet tukemaan sitä ja pitämään pystyssä. Englannin toimesta owat myös kristityt päässeet entisestä häpeällisestä tilastansa ja owat nyt korotetut lain edessä mahomettiläisten wertaisiksi. Mahomettiläisille on myös luwallista ottaa kristin oppi wastaan. Raamattua saawat mahomettiläiset myös wapaasti lukea, ja totta onki, että sitä on ruwettu monin paikoin kunniassa pitämään. Monta Turkkia on myös kääntynyt kristin oppiin, ja löytyy sellaisiaki, jotka opettajina maalaisillensa saarnaawat Kristusta. Mutta juuri se, että kristilliset waltiot tukewat Turkkia, että kristityillä on laillinen suojelus, että nuot halweksitut ja sorretut „koirat" (sellaisella nimellä puhuttelee Turkki kristittyä) owat yhtäarwoiset lain edessä, kuin oikea-uskowaiset Turkit, se on toisaalta yllyttänyt mahomettiläisissä suurimman kiukun, kostonhimon ja wainon kristityitä wastaan. W. 1845 surmasiwat Turkkilaiset kauhean hirweästi kristityitä Albaniassa, Bosniassa ja Turkin Kroatiassa. Itäwallan keisari lähetti ruhtinas Metternich'in tiedustelemaan syytä sellaiseen hirweään menetykseen. Asiasta antoi ruhtinas haltiallensa kertomuksen, jossa pait muuta kuuluu näin: „kaikki on täällä ytimiin asti mätää ja lahonnut, ja europalaisten kokeet pystyssä pitää Turkin waltaa, ehkä se hetkeksi menestyisiki, kiiruhtaa waan sen joutumista häwiölle. Sen tietäwät ja huomaawat Turkkilaisetkin itse, ja juuri tämä huomiopa herättääki heissä jällen entisen julmuuden ja hurmuuden. Sellainen hurma mieli ja kiukku yltyy heissä sitä myöden, kuin Turkin walta ja woima haihtuu; niin siitäpä juuri huomataan Turkin waltakunnan lähenewä ja warma loppu ja perikato, että ruwetaan kristityitä taukoomatta ja aina yltywällä kiukulla surmaamaan." Tämä yltywä kiukku synnytti w. 1857 kauhean kapinan Itä-intiassa Englantilaisia wastaan. Siitä sai w. 1858 werikylpy Dscheddassa alkunsa ja w. 1856 wainot entisessä Sikemissä. Kauhea oli murha w. 1860 Syriassa, jolloin 16 tuhatta ihmistä surmattiin. Sama raiwo surmasi wiimeis wuonna kaksi ewankeelista saarnaajaa. Mutta mikä on se lähde, josta riutunut ja lahonnut mahomettiläisyys ammentaa uusia woimia? Missä se ahjo, jossa sen tunnustajain kiihko sytytetään uuteen tulisempaan liekkiin? Wastaus: jokainen mahometin opin tunnustaja on welwotettu kerta elämässänsä matkustamaan pyhinä pidettyin kaupunkeihin Mekkaan ja Medinaan Arapiassa, Mahometin syntymämaassa. Ja se tuli, joka Mekassa eli

*) Katso n:o 1—3.

wäärän profetan haudalla, Medinassa, sytytetään pyhäin matkustajain powessa, tulee niiden kanssa kaikkiin maihin ja saaristoihin Itä-mailla. Sama tuli leimahtelee kaikissa mahomettisissä kirkoissa, ja sen sinkoilewat kipinät sytyttäwät kuuliain sydämet palamaan uudella innolla. Kaukaisimmista Itä-intian saarista tulee joka wuosi matkustajia tuhansittain yhteen pyhään Kaabaan, lahjottawat sanomattomat rahasummat siellä raketulle kirkolle ja palajawat hurjina ja uskon wimmassa kotiin, lewittämään wäärää oppia. Taas on Intiassa suuri lewottomuus. Sen owat aikoin saaneet mahomettiläiset. Se ei ole wielä paisunut kapinaksi. Mutta luottamista ei ole mahomettiläisten raiwoon ja wimmaan. Wiimeis wuonna on Mekasta tullut kirja, jota lewitetään kautta Intian suurimmalla ahkeruudella ja hartaudella mies mieheltä. Siinä, totta kyllä, nuhdellaan mahomettiläisten syntejä ja waaditaan heitä tekemään parannusta ja olemaan hartaita tekemään hywiä töitä. Mutta ymmärtäwäinen lukia huomaa pian, että kirjan päätarkotuksena on herättää mahomettisten wanhaa uskon wimmaa raiwoon. Kuin heidän „awuinsa" harjotus kerran oikein tulee wallan, niin silloin ei suinkaan kristittyin murhaaminen ja wainoominenkaan jää pois. Tämän kirjan, jolla nyt on niin suuri arwo, ja josta nyt on niin suuri tohu, on kirjottanut opettaja Saleh, Scheikki Ahmedin poika, jolle Mahometti itse muka yöllä näössä ilmestyi. Kirjansa päättää mainittu Saleh wakuuttaen, ettei hän siihen ole mitään walhetta lisännyt, waan että hän on niin puhunut, kuin Mahometti häntä käski. Kaikkia käsketään lewittämään kirjaa ja lewittäjille luwataan, että he saawat „juoda autuuden maljasta." „Jos olen nämät itse miettinyt, huutaa Saleh, tulkoon häpiä päälleni tulewassa mailmassa, ja joka sen totuudesta epäilee, hän on uskoton." Tästä näet, millä kannalla suuren Kuninkaamme asia on Mahometin tunnustajain suhteen. Ennen kuin tämä hirmeä jättiläs lannistuu ja on woitettu, on hän täynnä epäilystä kokoowa wiimeiset woimansa ja ponnistawa kristityitä wastaan.

Me sanoimme, että Turkin wallan alla löytyy myös kristityitä. Niin löytyyki, ja Europan puolisella osalla Turkin maata asuuki kristityitä noin 10 miljonaa ja Turkkilaisia ainoastaan puoli wiidettä miljonaa, ja koko kristittyin luku Turkin wallan alla on 14½ miljonaa. Mutta kristityitä on siellä monesta erilahwosta: greikkalaisia 10½ miljonaa, armenialaisia 2 miljonaa, paawilaisia 640 tuhatta, maronitaita 140 tuhatta, greikkalais-katolisia 25 tuhatta, ja paawikunnan yhteydessä olewia lahkoja on 875 tuhatta, nestorianeja 100 tuhatta ja 10 tuhatta ewankeelista eli protestanttia. Juutalaisia on siellä 150 tuhatta henkeä. Mutta mitä nyt näihin kristittyihin tulee, taidamme heistä ainoastaan sanoa: „heillä on nimi, että eläwät, ja owat kuolleet." Kuitenkin on hän, joka on sanonut: „katso, minä uudistan kaikki," ruwennut elähyttäwällä hengellänsä puhaltamaan näidenki kuolleiden luiden päälle ja jo rupee kuulumaan hyminä ja liike sieltäki. Tänne on nimittäin lähetetty ewankeelisia saarnaajia Amerikasta. Sellaisia miehiä, jotka näille nääntyneille kristityille ensin tuliwat saarnaamaan, oliwat Plinius Fisk († 1825), Parsons († 1822), Bird, Goodell, Eli Smith († 1857), Dwigth, Schauffler. Niiden työn ei ole Herra antanut mennä hukkaan. Armenialaisista on 13 tuhatta sielua ottanut ewankeliumin wastaan ja lewittäwät nyt pimeällä seudullaan sen waloa. Bulgariassa tutkitaan hartaasti raamattua. Maronitat Libanonin wuorella ja suruttomat kristityt Damaskussa owat tulleet ahkerimmiksi kuulemaan ewankeliumia. Ja Homsissa on wainosta huolimatta 260 greikkalaista julkisesti ottanut ewankeliumin tunnustuksen wastaan. Myös Turkkilaisia on kastettu. Suuri on liike Nestorianeinki kesken. Ja miten on laita Palestinassa, siinä pyhässä maassa, jossa Wapahtajamme itse ihmisenä eli? maassa, joka kristilliselle lukiallemme on rakas ja tuttu raamatusta ja wuotisista ewankeliumeista, joita kirkoissamme selitetään? Maa on saanut surkeasti kärsiä aikain kuluella. Sen omistamisesta owat mahomettiset sotineet kristittyin kanssa monta sataa wuotta. Wäärän profetan seuraajat woittiwat wiimein. Siellä eläneet kristityt owat olleet yhtä kurjassa tilassa, kuin muissaki mahomettiläisten wallan alla olewissa maissa. Kristittyjä on siellä sentään noin 50 tuhannen hengen paikoin. Suurin osa heistä tunnustaa greikan uskon oppia. Niillä ja Armenialaisilla on patriarka (pää-isä), jonka asunto on Jerusalemissa. Siellä on sitte wuodelta 1842 pitänyt asuntoa myös protestanttinen piispa. Englanti ja Preussi nimittäwät sinne wuorotellen piispan. Hän on welwotettu tunnustaan Englannin kirkon uskoa. Semmonen piispa asetettiin sinne Preussin toimesta. Hän on siellä ewankeliumin tunnustajain tukena. Tällä toimella on ollut kuitenki monta wastusta. Nykyään on siellä piispana Gobat. Hän oli ennen lähetyssaarnaajana Habyssiniassa, Ahrikan maan osassa ja ewankelisen koulun wara-esimiehenä Maltan saarella. Piispaksi hän asetettiin w. 1846. Hän on oiwallinen ja harras mies. Tämän lähetyksen silmämääränä on kääntää Juutalaisia, joita Jerusalemissa asuu noin 7,000 henkeä. Jo entiseltäkin oli siellä heitä warten lähetyssaarnaaja Nikolaisen niminen Juutin maalta. Saarnaajain luku on siellä wiimeis wuosina enentynyt. Kaunis ewankeelinen kirkko on rakennettu Sionin wuorelle, niin myös lasaretti Juutalaisia warten, kussa monta sataa Juutalaista ja myös moni kristitty ja mahomettiläinenki on saanut hywän hoidon ja kuulla Jumalan sanaa. Kääntyneiden lapsia warten on siellä monta koulua. W. 1847 rupesi piispa pitämään koulua 7 lapselle, nyt on siellä jo 7 ewankeelista koulua, joita käy noin 100 lasta. Sitte on siellä matkamaja, johon pääsewät kortteeriin köyhät matkustajat Saksan maasta. Siellä saarnataan joka pyhä puhdasta ewankeliumia Englannin, Saksan, Hispanian ja Arapian kielin. Ilman sitä luetaan saksalaisille pipliaa joka keskiwiikkoehtoo, lähetyskokous ja raamatun selitystä Englannin kielin pidetään kerta joka kuukausi. Saarnaajat julistawat Kristusta hartaasti Juutalaisille ja Arapialaisille ja antawat raamatuita halullisille lukioille. Lähetyksen näkywäiset hedelmät owat wielä sangen turhat. Seurakunta, joka tunnustaa ewankeliumin oppia, on wielä wähänen. Piispa Gobatin esimerkkiä owat ruwenneet noudattamaan Juutalaiset, greikkalaiset ja paawiset. Sen he tekewät estääksensä uskolaisiansa lähettämästä lapsiansa ewankeliumin opettajain kouluun. Piispa Gobat kirjottaa siitä näin: kussa ikänä minä laitin koulun, siellä laittiwat kohta greikkalaiset ja paawilaiset eli latinalaiset myös koulun. Ja waikka he eiwät opetakaan koulussansa Jumalan sanaa, sopii meidän siitä kuitenkin olla ilosia, sillä kuin kansa on kerta oppinut lukemaan, niin sopii meidän antaa heille pyhä raamattu käteen, joka osottaa heille autuuden uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle. Ewankeelisia saarnaajia löytyy siellä muissaki kaupungeissa: Jopessa, Natsarettissa, Nablussa eli Sikemissä ja Bethlehemissä. Samoin paikkoin on ilmestynyt wähäsiä ewankeelisia seurakuntiakin.

Muinaisessa Assyriassa ja Persiassa löytyy Nestorianeja. Warhain oliwat he ahkeria kristin opin lewittämisessä itään päin aina Kiinan rajoille. Mutta yksinäisyydessänsä ja semmenki siitä syystä, ettei heillä ollut raamattua omalla kielellänsä on kristillisyys ollut häwenemisessä. Amerikasta lähetettiin sinne saarnaaja, joka Urmia-järwen rannalla w. 1834 rakensi lähetystalon. Saarnaajat, joita sinne tuli useampia, woittiwat ihmisten suosion. Lähetyksellä oli hywä menestys; mutta paawilaiset yllyttiwät willit Kurdit sodalla wainoomaan ja surmaamaan Nestorianeja, joita kokiwat wetää puolellensa. W. 1843 oli siellä kauhea weren wuodatus. Lähetystä ei lakkautettu sen wuoksi. Nyt julistaa siellä 6 saarnaajaa ewankeliumia ja maalaisia saarnaajia on 40, jotka opettawat kansaa.

Myös **Kurdeille** on lähetetty saarnaajia. Heidän päämiehensä Ali Gako on kastettu ja saarnaa nyt maalaisillensa Kristusta. Siellä on tullut puutos opettajista. Mitä Etu-intiaan tulee, tuntee lukiamme lähetyssanomista jo joksikin, millä kannalla siellä on suuren Kuninkaamme asia. Taka-intiassa kohtaa meitä erinomainen wuorikansa, jolla on nimenä Karenit. W. 1829 kastettiin ensimäinen Kareni, ja w. 1856 oli kristittyin luku siellä jo 25 tuhatta henkeä. Niitä asui 184 seurakunnassa. Nyt on niiden luku jo 60 tuhatta. Karenit owat samaa sukua, kuin Koles-kansa Intiassa, joiden seassa kristillisyydellä on tätä nykyä ollut hywä menestys. Karenein kielellä oli raamattu ensimäinen painettu kirja, ja taitaako lukia arwata, mitä Englannin hallitus siellä nyt on kielen suhteen tehnyt? Tämä willin wuorikansan kieli on korotettu wirkakieleksi ja sitä wiljellään oikeuskielenä ja opetetaan kouluissa ja itse kansa on niin pääsyt siwistyneiin kansain riwihin. Tämä ei taida muuta, kuin katkerasti murtaa jokaisen suomalaisen sydäntä, jonka kieli wielä pidetään kelpaamattomana wirkakieleksi ja kansa raakana kansana wieraan kielen ohjattawana. Mutta tässä poikkesimme suuren Kuninkaamme asiasta syrjään. **Birmassa** menestyy kristillisyys witkaan. Suuressa **Kiinan** waltakunnassa on kristillisyys saanut hywän jalan sian ja kapinalliset Taipingit, joilla on sangen puuttuwa käsitys kristin opin kappaleista, häwittäwät säästämättä epäjumalan palwelusta siellä ja wuodattawat summalta pakanain werta. **Japan** on wielä suljettu kristin opilta.

Gillas till tryckning. Åbo Domkapitel, den 17 april 1863.
Enligt befallning: J. M. v. Essen.

Kuulutuksia.

Kun ei mitään walituksia laillisessa järjestyksessä ole tehty tämän seurakunnan awonaisen lukkarinwiran waalinpanosta, niin täten ilmotetaan että kysymys-päiwä, jolloin waalin walmistamisestä waali-lista luetaan ja oikaistaan, on määrätty maanantaiksi tulewan toukokuun 4 p. kello 10 edellä puolenpäiwän, tuomiokirkon sakaristossa. Turusta huhtikuun 18 p. 1863.
Torsten T. Renwall.

Tämän kautta ilmotetaan nöyrästi niille, jotka tahtowat apua istutuksiin y. m. haudoille kaupungin hautausmaalla, että allekirjottanut, joka asuu puutarhurin asunnossa hautausmaan wieressä, on asianomaiselta Komitealta otettu hautausmaan puutarhuriksi, ja toimittaa hänelle annetut työt taksassa määrätyllä hintaa. Turusta huhtik. 23 p. 1863. K. H. Renwall.

Ilmotus.

Hewosten hoittoon tottunut trenki, toimelias ja wiinaa-ryyppäämätön, saa palweluksen; tarkempi tieto annetaan leskirouwa Thomén talossa, ensimäinen porstua wasemmalla puolella porttia.

Kuollut Turussa. Huhtikuun 11 p. sepän, Ruotsin alamaisen J. W. Forslundin poika Wilhelm Leonhard 11 päiwän iällä; 14 p. merimies Fabian Lindholm 33 wuotisena; 15 p. kiwenhakkaajan J. F. Sundgrenin waimo Edla Maria Nyman 40 wuot.; trenki J. G. Lindroosin tytär Serafina puolen wuot.; 16 p. salwukisälli J. Wikström wainaan poika Kaarle Oskar 5 wuot.; 18 p. salwukisälli O. Palmgrenin poika Oskar Sakari 2 w. 7 k. iällä; 19 p. torppari Mikko Suwitien poika Erland kuollut läänin sairashuoneessa 4 wuot.; 20 p. entinen wärjäri Erik Juha Eskolin 65 wuot.; kollegion assessori K. Örnin leski Lowisa Fredrika Logren 78 wuot.; 21 p. pronssiseppä J. T. Mahlstedtin tytär Emilia Juhanna 11 kuukauden iällä.

Awioliittoon kuulutettiin huhtikuun 19 p. armowuoden saarnaaja ja kirkkoherran wiran toimittaja Pirkkalassa Wilhelm Carlsson ja neiti Julia Aulén; trenki Jaako Alm ja piika Serafia Lindström; salwukisälli Kustaa Holmén ja neiti Ewa Kristina Stenberg; maalarin kisälli Kustaa Fredrik Lind ja piika Kristina Wilhelmina Asp; alaupseeri 7:nessä linjapataljoonassa Jakim Mikailof ja neiti Augusta Sofia Helenius.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.
Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 6. Turussa perjantaina 1 päiwänä Toukokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

Piplian-selityksiä pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Malmström.

4 Sunnuntaina Pääsiäisestä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotf. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruotf. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Lähetys-saarnan pitää tulewana maanantaina kello 8 epp. suomen kielellä ja kello 9 epp. ruotsin kielellä w. Pastori Sarén.

Näitä Sanomia, joita annetaan yksi numero joka arkio-perjantai, saadaan wieläkin tilata sekä Frenckellin kirjapainon konttuorissa että kaikissa maamme postikonttuoreissakin. Edellisessä paikassa maksawat ne 75 kpk., Turun postikonttuorissa 95 kpk. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupl. 6½ kpk., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Näiden ensimäisessä osassa tulee ilmestymään koto- ja ulko-maan uutisia, niin myös waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita koto- ja ulko-maalta, sekä erinäisten ihmisten ilmotuksia ja kuulutuksia. — Toinen osa sisältää kirjotuksia hengellisissä ja seurakunnallisissa aineissa, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulko-maalta.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on tämän kuun 12 p. armossa nimittänyt senaatorin, kamariherra ja ritari, wapaherra C. F. T. Langenskiöld salaneuwokseksi, ja maaliskuun 21 p. Waasan lukion apulaisen, tohtori Y. S. Forsman yleisen historian professoriksi yliopistoon. — Senaatti on tämän kuun 14 p. määrännyt metsähoidon peräänkatsojat W. Timgren, F. Gebhard, K. J. Nummelin, A. Floor ja U. Forsman metsähoitajaksi, Timgrenin Kemin, Gebhardin Kemijärwen, Nummelinin Rowaniemen ja Floorin Sodankylän sekä Forsmanin Iin piirikuntaan.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Piikkiön kirkkoherran waaliin on pantu: 1) Loimaan pitäjän apul. wp. J. R. Wialén, 2) Naantalin kappal. wp. M. Laurillius ja Karjan pitäjän kappal. wp. A. Bergman. — Kirkkoherran tutkinnon on käynyt Akaan pitäjän apul. wp. J. O. Bergroth oppilauseella approbatur cum laude. — Wäitöskirjan alikoulun rehtorin wirkaa warten on antanut Kokkolan alikoulun opettaja J. F. Reinius, joka wäitöskirja tutkistellaan toukokuun 2 p. täkäläisessä lukiossa.

Porwoon. Määrätty: kirkkoherran wiran toimittaja Wiipurissa T. Tornell ensimäiseksi kirkkoh. apulaiseksi siellä ja Wiipurin alikoulun lisäopettaja K. J. J. Molander toiseksi kirkkoh. apulaiseksi Wiipurissa, wirkawuoden saarnaaja Walkijärwellä wp. S. Majander kirkkoh. siaiseksi Lemille, armowuoden saarnaaja Lammilla B. Stenbäck armowuoden saarnaajaksi Walkijärwelle, Lappeenrannan kappal. siainen G. R. Tornell Joutsenon kirkkoh. apulaiseksi ja kappal. siainen Heinijoella P. Malinen wirka- ja armowuoden saarnaajaksi siellä. — Haettawana Heinijoen kappalaisen wirka ja jumaluusopin lehtorin wirka Jywäskylän alkeisopistossa.

Kuopion. Haettawana: Kesälahden kirkkoherran wirka, saaden se kirkkoherra, joka tänne pääsee, nykyisen kappalaisen erottua myös nauttia senkin palkan, sekä linnan saarnaajan wirka Oulussa, ja kappalaisen wirka Kolarissa, 90 päiwän kuluissa. — Määrätty: Pulkkilan kappal. apulainen N. Fellman kappal. siaiseksi Haapajärwelle. — Oikastawa: Lehtemme 4 n:rossa ilmotettiin Tapion mukaan Kuopion alikoulun opettajan wirka haettawaksi, mutta saman lehden oikasun jälkeen on se Kaajanin alikoulussa.

Kotomaalta.

Turusta Wapunpäiwänä. Waikk'ei „Almanakka“ lakkaa kutsumasta tätä päiwää Filippuksen päiwäksi, sen nimisen apostolin muistoksi, niin ei kuitenkaan almanakan lukiat huoli kutsua sitä muuksi kun „Wapunpäiwäksi.“ Sen nimen on se pitänyt siitä asti kun se sen sai Englannin kuninkaan Richardin tyttären nimestä, joka oli päänunna (abbedissa) waimoluostarissa Bäjerissä, ja pitää kaiketikkin wielä jonkuun ajan sittekkin sen, kun hän jo on saanut umpi suomalaisenki nimen. Tämä päiwä ei ole wielä nytkään juuri täysi arkion. Se on kewään sydän, kesän aamurusko, pappien wuoden alku ja hätätilassa palkollistenkin muuttopäiwä, ja ainakin heitin ja muun työwäen, oletikkin kaupungissa, riemujuhla, jona pääseewät huwiksensa ilmottelemaan. Ei kouluissa eikä oppilaitoksissakaan käwiät ole wielä unohtaneet antaa tälle päiwälle wähäistä juhlallista arwoa. — Wiimes kuluneella wiikolla on wielä talwikin katsonut takansa, on rywöttänyt meitä muutamina päiwinä lumella, kiristänyt hallalla ja taas tammikuun tawalla kastellut wedellä, mutta eilen lämmittänyt päiwän paisteella, ja tänäpäkin on taas kaunis päiwän alku.

Kewä-laulu.

Jo päiwä* ilman lämmittää,
Ja taas nyt wirkos maa,
Jo järwistämme lähti jää,
Ja kaswut hengen saa,
Ja aallot wahwat, wahtopäät,
Ja hopiaiset hohto-jäät,
Ne kirmailiwat kilwassa,
Kun pilwet myrsky-ilmassa.

Nyt niityt, pellot wihottaa
Ja wirwotusta juo,
Ja tanner puita lihottaa
Ja kukkasia luo,
Ja päiwä kulta-wirrallaan
On saanut ruohon kaswamaan,
Ja perho kulta-siiwillään
On tullut niihin lentämään.

Nyt linnun laulut herättää
Jo päiwän nousemaan,
Ja ilo laulun elättää
Ja saa sen kaikumaan;
Ja sydän lyö ja ihastuu,
Ja riemua on täynnä suu,
Ja toiwo nostaa siipiään
Jo kesän helmaan lentämään.

G—a—d.

* Aurinko.

— Englannin pipliaseuran asiamies Pietarissa on tämän wuoden alussa lähettänyt Turun pipliaseuralle 600 ruplaa hop., pyhän sanan lewittämiseksi nälän-hätää kärsiwille maassamme; jotka rahat Turun pipliaseuran kemitea on jakanut seuraawalla tawoin, nimittäin Waasan pipliaseuralle 250 ruplaa, Oulun 150 ruplaa ja Kuopion pipliaseuralle 200 ruplaa.

— Kansakouluttajan-opisto Jywäskylässä awataan tulewan elokuun 1 p., niinkuin kuulutuksesta tämän lehden lopulla näkyy.

— Tämän numeron lisälehdessä annamme Waltiopäiwä-järjestyksen Suomessa. Tämä ei ole mikään uusi sääntö waan ote niistä perustuslaista, jotka määräävät kuinka waltiopäiwät owat pidettäwät, annettu „armollisesta käskystä“ senaatin yleisestä kansliasta, johdatukseksi tulewilla waltiopäiwillä Suomessa.

— Jo nyt kyllä! Sanomat Turusta owat riidassaan Tähteä wastaan paiskanneet wiimeisen walttinsa ulos. Siellä on pitkän kirjeen alla n:rossa 17 nimi Miina, joka kehuu „huonosta piika-rempusta“ wähittäin tulleensa korotetuksi, „ensin trenkin waimoksi, sitte woudin muoriksi ja kaupungissa ollessansa timpermannin matamiksi.“ Hän toiwoo wielä pääsewänsä „rouwaksiki.“ Jos tämä „matami“ on waan ensimäinen hywä Sanomain Turusta kohtaama häwäisiäksi palkattu „katuämmä,“ taikka jos hän on kokonansa toimituksen alituisia kirjottajia eli itse päätoimittajatar, joka nimensä julkasemalla on tahtonut antaa käsi-alallensa tarpeellista arwoa, sitä emme taida sanoa, mutta sen waan taitaa jokainen nähdä, että mainittu „matami“ (siksi pitää häntä nyt kutsuttaman) on parasta laija. Hän on jumalinenki ja on painattanut pitkän rukouksen, jonka jätämme lukian arwosteltawaksi. Meistä näyttää, kuin olisi koko jumalisuus tuohon pantu werhoomaan niitä törkeitä walheita, joita „matamilla“ on mielessä purkaa Tähteä wastaan. Siinä saadaan kuulla, että „täti Leena“ on Tähden toimittajia, „että Tähti“ huutaa: „pankaa nyt kaikki päänne yhteen, niin monta kuin teitä on, minulla kuitenkin on oikeus,“ niin myös: „Åbo Underrättelserin ja Sanomien Turusta kanssa, me olemme liian hywät itsemme juttuun antamaan; — olkoon tämä ensimäinen ja wiimeinen kerta kuin näistä raukoista puhumme.“ Arwaas nyt lukia, jos Tähteä haluttaa ruweta kilpailemaan „ämmäin“ kanssa häwyttömyydessä! Me olemme koettaneet taluttaa Sanomain Turusta toimittajaa oikein ymmärtämään, mitä olemme Tähdessä kirjottaneet, wastoin sen wäärentämisiä ja walheita, mutta nyt ei olekaan meillä mielessä ruweta niistämään sen nenää, siitä saisimme waan kätemme räkää täyteen. Emme woi ymmärtää, mitä Sanomain Turusta toi-

mittaja ajattelee lukioistansa ja yleisöstä yhteisesti, ja miksi se arwaa Sanomain toimittajan wiran, kuin kehtaa ruweta niin julkisesti walehtelemaan, kuin hän Miinan nimessä tehnyt on.

Helsingistä. Keis. M:ti on määrännyt Suomen aatelis-uniformun muutettawaksi niin että punanen wäri kraissa ja hihan palteissa muutetaan waalewan siniseksi, jonka ohessa on säätty että ne Suomen ritariston ja aateliston jäsenet, joilla wirkansa puolesta on joku määrätty uniformu, juhlatiloissa waltiopäiwillä owat waatetetut sillä uniformulla, joka heillä wirkansa puolesta on, mutta muut saman säädyn jäsenet semmoisissa tiloissa käywät aatelis-uniformussa. — Muutamat nuoremmat yliopiston jäsenet owat yhdistyneet pitämään joka toinen lauwantai helposti käsitettäwiä suomalaisia luennoita tieteellisissä aineissa käsityöläisille ja työwäelle. Ensimäiset luennot tätä laatua piti maisteri Krohn wiimis lauwantaina. Wäkeä oli niissä koolta. — Helsingissä aiwotaan tulewana tiistaina pitää arpajaiset, joiden tulot on määrätty hätääntyneille maassamme ja köyhille Helsingin kaupungissa.

Porwoon kuuromykkäin koulu, jolle wiime helmikuun 3 p. armossa suotiin wuotinen wuosiraha yhteisistä waroista ja niin muuttui julkiseksi oppi-laitokseksi, wihittiin huhtikuun 29 p.

Huittisissa menneen wuoden kesäkuun 22 p. pidetyssä kirkonkokouksessa päätti seurakunta kirkkoherran esitykseestä, antaa wiitenä wuonna 10 ruplaa hopeassa joka wuosi Turun kuuromykkäkoulun ylöspidoksi, joka kaunis esimerkki ansaitsee yleisemmin tulla sanomalehdissä mainituksi sekä muiden seurakuntain noudatettawaksi. Sillä tawoin taitaa wähitellen näille mainitussa suhteessa kowa-onnisille maassamme tulla mahdolliseksi saada tietoa kumminki siitä, mikä on tärkeintä tässä ja tulewaisessa elämässä.

E. H. A.

Paimiosta. Joku aika sitte kohteli täällä kowa onni yhtä yksistänsä mökissänsä asuwaa leski-waimoa. Hän hakattiin nimittäin omassa huoneessansa wähiin henkiin. Päähän oli lyöty 14 haawaa, wähintäkin tuuman mittasia ja pääluu oli kahdesta kohtaa särjetty. Ei wieläkään ole saatu tietoa, kuka tuon hirmutyön on tehnyt. Lukkari, joka ennen on ollut sotawäessä haawan-parantajana, on hoittanut sairasta ja saanut hänen toipumaan, niin ettei enää muuta kun 2 haawaa ole parantumata.

Paimion poika.

Puolasta.

Puolassa kestää kapinaa yhtä mittaa; uusia kapina-joukkoja ilmaantuu ja hajotetaan. Armon julistus ei siis ole waikuttanut tarkotustansa, waan päin wastoin ilmotetaan nyt F. A. T:issä sanalennättimellä että kapina myös on syttynyt Warsowan kaupungissa ja länsi Puolassa, ja että sotawäen ylipäällikkö pyytää lisää sotawäkeä Pietarista. — Siwiili-hallinnon päällysmies kreiwi Aleksander Wielopolski sanotaan pyytäneen eron wirastansa.

Ulkomaalta.

Sota eli rauha on se kysymys, josta ulkomaan sanomalehdissä keskustellaan. Ranskan, Englannin ja Itäwallan muistutuskirjat Puolan tilasta on huhtikuun 17 p. jo annettu Wenäjän ulkoministerille ruhtinas Gortschakoffille. Itäwallan kirjotuksen sanotaan waan yleisesti sisältäwän sen toiwotuksen että Wenäjän hallitus onnistuisi tekemään lopun Puolan kapinallisista wehkeistä sillä tawoin että Wenäjä itse sekä sen naapuri-waltakunnat saisiwat tulewina aikoina olla rauhassa semmoisista kapinoista. Ranskan ja Englannin kirjotukset owat tyrnempiä ja waatiwat Puolan kuningaskunnalle itsenäistä oloa ja hallitusta. Mitä Wenäjä näihin wastaa, siitä wasta nähdään kuinka asiat rupeewat kääntymään. Sanalennättimellä ilmotetaan myös Ruotsin hallituksen lähettäneen Wenäjälle muistutuskirjan, jossa pyydetään Puolalaisten tilan parannusta. Wenäjän anteeksi-annon julistus Puolalaisille ei näy ulkomailla katsottawan tydyttäwäiseksi.

Greekalainen lähetyskunta, joka aikoo Tanskan prinsille Wilhelmille tarjoa Greekan kuninkaan kruunun, on matkalla Tanskaan.

Bäijerin hallitus on antanut julistaa wastawäitöksen Tanskan prinsin nimittämisestä Greekan kuninkaaksi, puolustaen Bäijerin hallitussuwulla olewan oikeuden Greekan kuningasistuimelle.

Libanonin wuorella on ilmestynyt taas rauhattomuutta. Drusit owat ryöstäneet yhden kristillisen kylän. Kristittyin ja mahomettiläisten keskinäinen wäli Damaskussa on arweluttawa; armenialainen kristitty on murhattu ja moni kristitty on paennut kaupungista. Europalaiset konsulit owat mananneet turkkilaisia wirkamiehiä woimallisilla keinoilla rauhaa woimassa pitämään. Keisari on lähettänyt wiisi kommissariusta niihin lääneihin, joissa järjestys on epätaattawalla kannalla.

Luu-jauhoja.

Jokainen maanwiljeliä tietää sanomattammeki kyllä, pellon wälttämättömästi tarwitsewan sontaa eli lantaa, antaaksensa hywän tulon. Sentähden hän myöski, lisääntääksensä sontawarojansa, walmistaa sitä kuusen, katajan ja männyn hawoista. Mutta kalliiksi tulee semmoinen sonta. Monin paikoin, kussa metsämatkat owat pitkiä, ehtii yksi mies töin tuskin talwipäiwänä metsässä hakkaamaan, tarhaan wetämään ja pienentämään yhden kuorman hakuja. Hakokuormasta ei saa hän taas täyttä kuormaa walmista sontaa, jonka kuljettamisessa pellolle taas kuluu aikaa ja waiwaa. Ja jos hän sitte wielä wetää sontansa kuorman paikkaansa, ja kewäiset sateet saawat siitä puhtaaksi wiruttaa kaiken karjan woiman ja auringon paahde sekä kuiwat kewätuulet lopunki woiman imeä, on helposti arwattawa, että nähty waiwansa ja kustannuksensa raukee hywin wähään. Laske tähän wielä, että sellainen sonta wasta kahden wuoden perästä rupee takasin maksamaan kulungit; sillä talwella tarhaan wedetty haku wiedään wasta seuraawana talwena pellolle, ja jos sitä touwon lantana wiljellään, saa hän wasta syksyllä hedelmän siitä, mutta jos se wielä ensin kuiwataan suwikauden ilmassa, ja pannaan syyskylwön alle, niin hän wasta wuoden perästä saa hyödyn, sen sitä myöden huonomman, jota enemmän aurinko, sade ja tuulet owat siitä saaneet höystettä wähentää ja häwittää. Kuinka kallis sillä tawalla walmistettu sonta on, on helposti laskettu. Tynnyrin alalle sellaista sontaa tarwitaan wähinnään 300 kuormaa. Ja saadakses walmista sontaa tuon waaditun määrän, tarwitaan tarhaan wetää 450 kuormaa hakua. Ennen kuin haku-kuorma on tarhassa pienenä, menee siihen miehen ja juhdan talwinen päiwä, joka wähinnään maksaa 40 k., ja 450 kuormaa siis 180 rupl. Ennenkuin 400 kuormaa on pellolla, niin tarwitaan taas lyhemmilläki matkoilla 15 mies- ja hewois-päiwää, joka tekee 6 rupl. Jos se wielä lewitetään kasoista suwella, menee hän tuohon kumminkin 6 miehen ja juhdan suwipäiwä, se on taas 50 kop. päiwältä 6 ruplaa eli yhteensä 192 ruplaa. Laske tähän wielä kahden wuoden kaswot, niin saadaan tynnyrin ala lantaa maksamaan yli 200 ruplan. Sitä wastaan annetaan paljo oikein hywiä ja parempia sonnan aineita taitomattomuudesta mennä hukkaan. Niin tehdään luille. Lukemattomat wanhat hewoiskaakit haudataan soihin ja metsiin, y. m. Ja kuitenki ulottuisiwat kahden hewosen luut, oikein käytettyinä, sonnaksi tynnyrin alalle maata. Luu-sonnan kelwollisuudesta ei tarwitse meidän hakea parempia todistuksia, kuin että englantilaiset niitä ahkerasti lantana wiljelewät, ja sangen kaukaisilta mailta niitä hakewat ja kuljettawat, niinkuin aina Brasiliasta asti, Etelä-amerikaa. Niitä on kauppaneuwos Julinin toimesta Turustaki wiety sinne tuhansia leiwiskäjä ja maksettu Turussa 14—16 kop. hop. leiwiskältä.

Kuitenkaan eiwät kelpaa luut sonnaksi kokonaisina, waan pienettyinä. Piennetyt luut maksawat Halisten myllyssä lähellä Turkua 25 kop. leiwiskä. Ja kuin tynnyrin alalle tarwitaan 60—80 leiwiskää, tulee täydellinen lannotus maksamaan 15—20 rupl. Mutta niinkään eiwät waikuta ne äkkiä, sillä ennenkuin luut mätänewät semmenki sawisessa maassa, kuluu siihen monta wuotta. Sentähden pannaan sellaiset piennetyt luut pystypäisiin läjiin, peitetään mullalla, kastellaan sontawedellä, jota kaadetaan läjän keskelle tehtyyn kuoppaan, ja annetaan happaantua 4 ja 5 wiikkoa. Niiden lannotuswoima kestää sawimaalla noin 8—12 wuotta, santa-maalla mätänewät ne pikemmin ja owat sellaiselle maalle hywin sopiwia.

Mutta kuin moni wähä-waranen ei taida odottaa niin pitkää aikaa rahainsa takasin saamista, on luita ruwettu jauhamaan niin pieniksi, kuin tawalliset puurosjauhot. Sellaiset jauhot maksawat Halisissa 35 kop. leiwiskä. Niitä tarwitaan tynnyrin alalle noin 40—60 leiwiskää. Sellainen lanta tulee siis maksamaan 15—21 ruplaa. Luu-jauhot priiskotetaan kohta kylwön jälkeen eli sitä ennen maahan, jonka tehtyä se kohta sekotetaan ynnä siemenen kansa. Jauhot sekotetaan sannalla ja kastellaan sontawedellä, etteiwät kylwettäissä pöllyisi ilmaan.

Mutta parasta luu-sontaa saadaan, jos piennetyt luut walmistetaan tulikiwi-hapolla. 20 leiwiskää muserrettuja luita pannaan astiaan, niiden päälle kaadetaan 40 naulaa wettä (5 kannua) ja sitte 60 naulaa tulikiwi-happoa eli wihtrilli-öljyä. Sekotus rupee pian käymään ja sitä pitää hartaasti sekotettaman. Sen jälkeen saa se olla 8 päiwää, ja sitte siihen sekotetaan joko tuhkaa, taikka hienoa multaa eli myös luujauhoja niin paljo että se hywin murenee. Sellainen walmistus talletetaan hywin suudituissa astioissa eli säkeissä taikka pannaan läjiin ja peitetään hywin turpeilla.

Tulikiwi-hapolla walmistettua luu-sontaa saa

myös ostaa Halisista. Leiwiskä maksaa 50 kop. hopeassa. Kauran ja nauriin sonnaksi tarwitaan sitä 20 leiwiskää tynnyrin alaan. Muuta wiljaa warten menee sitä täysinäiseksi sonnittamiseksi 20—40 leiwiskää. Tynnyrin ala maksaisi sitte 10—20 hopea rupl. 30 leiwiskää tarwitaan sitä kattosonnaksi ruoho- eli heinä-kedolle. Hawaittu on myös, että ei perunoihin tulikiwi-hapotetuilla luu-jauhoilla sonnitetussa maassa peruna-tauti pysty.

Luusonta on Ruotsissa jo woittanut niin yhteisen luottamuksen talonpojissaki, että siellä paikoin rupee tulemaan ahtaus luista, niin ettei niitä enää uletu wiemään Englantiin, niinkuin niitä muutamia wuosia sitte wietiin monta laiwan lastia. Kehotamme siis maamiehiämme koetteeksi höystämään peltoansa sellaisella sonnalla. Halisissa myydään tulikiwihappo-luujauhoja 14 leiwiskää wetäwissä tynnyreissä. Jokainen ostaja saa myös painetun kirjan, joka selittää, kuinka luusontaa pitää wiljeltämän. Jos semmonen tynnyri tulisi yhdelle liika kalliiksi, niin sopisi naapurein keskenänsä tasata se. Ainaki warotamme kaikkia tarkasti kokoomaan ja tallittamaan luita. Niistä maksetaan Halisissa 10 kop. leiwiskältä. Ja jollei kukaan raskitse niitä myydä, niin sopii ne ensin hywin keittää höyryssä; sillä keitettyinä menewät ne pieniksi ja niin niistä katoo mätänemistä estäwä raswa. Ja surwottuina sopii ne seuloa ja tulikiwi-hapolla panna isommat käymään ja sitte panna pienet jauhot sekaan, niinkuin äsken mainittiin. Mitä nyt luujauho-sonnasta olemme sanoneet, on meidän kiitoksella mainitseminen, että ne tiedot on ennen mainittu kauppaneuwos E. Julin meille antanut.

Suuren Kuninkaan asia. *)

Ahrika, tuo suuri ja 60 ajastaikaa sitte wielä suureksi osaksi tuntematon maa, on nyt tullut alaksi, jolla suuren Kuninkaamme asia päiwästä päiwään woittaa tilaa. Täällä owat suurta Kuningastamme ja hänen waltakuntansa lewenemistä wastustaneet monet ja mahtawat wihollisett. Ilman laatu on niin myrkyllinen, että moni saarnaaja on ennen aikaansa wajonnut hautaan ja wieläki wajoo. Mahometin oppi on täällä woittanut suuren ja laajan alan ja uhkaa muuttaa koko sisä Ahrikan sulaksi korweksi. Wäkewänä wirtana tulwaa se koillisesta kohden etelää ja länttä ja sulloo kaikki juoksussaan. Kurjilla Neekereillä, jotka sen käsiin joutuwat, on ainoastansa kaksi ehtoa: kuolema taikka orjuus. — Mahtawimpia esteitä kristin opille on täällä orjakauppa, joka wuoteensa wähentää Ahrikan asujamia 500 tuhannella hengellä, ja joka kauppa sitte wuodesta 1859 on taas wirkenämässä. Lisää tähän wielä kauhea ihmisten teurastaminen, erinomattain Dahomeissa ja Ashantissa, josta on saatu lukea Suomen lähetyssanomissa. — Niin suuret owat siis Ahrikan wihollisett, murtamaton niiden woima. Siltä se näyttää. Mutta se näyttää waan siltä. Mitä ensin orjakauppaan tulee on toiwottawa, että se pian hälwenee; sillä nykyinen tuima ja werinen sota pohjois ja etelä osan wälillä Pohjois-amerikan yhteyswaltioa, on jo sen aikoin saanut, että orjain hinta siellä on mahdottomasti alentunut ja kauppa ihmissieluin kanssa on siis hämmennetty. Mutta ihmisuhrit owat wielä täydellisesti entisellänsä. Wielä löytyy Kumassin kaupungissa katu, jolla on nimenä „ei weri koskaan kuiwaa," joka nimi myös ylen määrin on tosi. Kuinka on siis Kuninkaamme asia menestymisessä maassa, kussa ihmiswerta wirtana wuodatetaan? kussa lähetyssaarnaajia on ristiinnaulittu ja kussa uskowaiset kristityt owat ilolla henkensä antaneet? Niin kyllä on? mutta kieltämätöntä on toisaaltakin, ettei kuningas Badahung waan sulasta tietämättömyydestä ole nostanut kättänsä Herraa wastaan eikä werisillä uhreillansa noudattanut ainoastansa esi-isäin perittyä wanhaa tapaa, waan se on tapahtunut sulasta wihasta ja kiukusta Kristusta ja hänen jäseniänsä kohtaan. Mutta jos hän on nostanut kätensä häntä wastaan, joka istuimella istuu, niin saapi hän warhemmin taikka myöhemmin hawaita, kenen kanssa hänellä on tekemistä, joko hän sitte hyökää Abbeokutaa wastaan, kussa 100 tuhannesta asujamesta 2000 kristittyä rukoilee pelastusta hänen käsistänsä, taikka Englannin wallan alla olewaa Lagos kaupunkia wastaan. Wiimeiset sanomat sieltä tietäwätki jo ilmottaa, että hänen sotaiset hankkeensa Abbeokutaa wastaan owat lahonneet, ja että hän etsii Englannin sowintoa ja on pyytänyt lähetyssaarnaajan tulemaan tykönsä. Herra on meidän kanssamme, niin sanokoon Israel. Ps. 124. — Täyden toiwon on Kuninkaamme saanut Sierra Leonassa. Sen asujamet waeltawat ewankeliumin täydessä walkeudessa. Siinä maassa owat pakanat wähentyneet. Kristityt kustantawat itse opettajansa ja kansakoulujaki on siellä laitettu ja niiden hywäksi kootaan wuoteensa noin 5,200 ruplaa. Huomaa minkä summan he kustantawat lastensa opettamiseksi. Ja sellaisen summan saa kokoon noin 40 tuhatta kristittyä. Heidän kirkkoherransa owat myös niin oppineita ja koeteltuja miehiä, että w. 1860 oli kysymyksessä asettaa Neekeri piispaksi. He lähettäwät myös saarnaajia seutunsa pakanoille. — Amerikalaisten perustamasta uudisasunnosta Liberiasta owat sanomat yhtä ilahuttawia. Ja w. 1854 kirjotti matkustawainen piispa sieltä: „en missään ole kohdannut niin säädyllisiä, kuin täällä on; et kuule täällä törkeitä puheita. Sunnuntai-päiwät pyhitetään jäykästi ja kirkot owat täynnä hartaita sanankuulioita." Täälläkin hoitawat kotimaalaiset papit seurakuntaa, niinkuin Palmas niemen nimisessä kaupungissaki. Liberiaan asettiwat Amerikalaiset ensin wapautettuja Neekeri-orjia. Niillä on nyt oma hallituksensa ja korkea-opisto, jossa waltakunnan wirkoihin ja pappissäätyyn walmistetaan oiwallisia miehiä. — Garebiassa on myös lähetystalo, jonka menestys on ollut siunattu. — Kultarannikkeella työskentelee kuudella työ-alalla Baselin lähetyssaarnaajia, joiden hoidossa on 700 kristittyä ja 20 nuorta miestä walmistetaan opetussäätyyn. — Bremenin lähetysseuran saarnaajat tekewät työtä Woltan wirrasta itään käsin. He eiwät pelkää oleskella ihmissyöjäinkään keskellä. Ilma on ollut monen kunnon miehen surma. — Badagry ja Lagos owat tähän asti olleet orja-satamia, mutta ne owat nyt Englannin wallassa niinkuin Portonowoki, joissa taas on lähetykselle aukaistu uusia owia. Dahomein satamassa Weidassa käy nyt enää yksi kauppias Brasiliasta orja-kauppaa. Orja-rannikko ei kannata enää sitä nimeä. — Sitte tulee siunattu Joruban maa. Abbeokutassa pidettiin w. 1859 ilonen piplia-juhla ja saarnaajia lähetettiin lukemaan seudun pakanoille ja mahomettiläisille pyhää raamattua. Siellä kirjotetaan myös maan kielellä sanomalehti Iwe Irohin (Kointähti). Entiset erämaat owat laitetut pumpuli-wainioiksi ja siwistys waurastuu mahtawasti. Epäjumalain palwelus wähenee ja kristilliset koulut kukostawat. — Nigerijoella on aljettu lähetystyötä toimittamaan w. 1857. — Kalabarissa on saarnaajia Skottlannista. Työ-kenttä täällä on kowaa, mutta Kuninkaamme asia edistyy sielläki edistymistään. — Fernando Po saarelta ajoi Hispanian hallitus kasteenkertojat pois. Sieltä pois muuttaneet saarnaajat ja kääntyneet kristityt rupesiwat saarnaamaan ewankeliumia „Wiktoriassa" ja owat tunkeneet Ahrikan sisämaihin, kussa owat tawanneet kaupunkeita, joita ei ehdi yhtenä päiwänä läpi kulkemaan. — Etelä-ahrikassa Damara maalla on ajaksi sodilta hämmennetty lähetys taas wirwonnut. — Toiwonniemen laaja maa on jo kokonansa kristillinen. — Kaffereista on jo monta woitettu Kristukselle. Täällä tulee sentään kristillisten saarnaajain kärsiwäisyys olemaan pitkällisen koetuksen alla; sillä kansa on sangen huoleton ja suruton. — Sisä-ahrikassa on lähetystaloja rakennettu useaan paikkaan ja saarnaajat saawat esteettömästi julistaa sanaa suurille pakana-laumoille ja kutsua heitä sieluinsa piispalle ja paimenelle. — Madagaskarin suurella saarella on kristittyin moniwuotinen waino lakannut ja w. 1861 tullut kuninkaaksi Radama II, joka on kristillisyyden puoltaja ja hywäiliä. Pian palasiwat saarnaajat takasin awatuista porteista, mutta ensimäisinä tuli sinne paawilaisia pappia. Sittemmin on sinne mennyt ewankeliumin saarnaajia. Täällä on siis ewankelisilla olewa suuri wastus paawilaisista. Madagaskarin paljo kärsineet kristityt owat kuitenki wainon alla tulleet wahwistetuiksi ewankeliumin totuudessa niin, ettei paawisten komento heitä eksytä, ja pyhä raamattu, joka jo on heidän kielellänsä painettu, on epäilemättä hämmentäwä paawilaisia, niin että heidän ilolla odotettu saaliinsa rauennee aiwan turhaksi. Asiat owat kuitenki sillä kannalla, ettei suinkaan ole aikaa siekailla, waan wilppaasti on täällä työ toimitettawa ja suurella ahkeruudella; sillä hawaittu on, että kussa paawiset saawat jalan siaa, siellä he kaikin kurin wetäwät puoleensa hallituksen ja wallan eiwätkä kammo julkisella wäärydellä ja wainollakaan sortaa ewankeliumia. Ewankelisia kristityitä arwataan saarella asuwan noin 7000 sielua. Ne rippuwat kiinteästi puhtaassa Jumalan sanassa ja uskonsa woiman owat he osottaneet kärsimisissä. Yksi paawilainen pappi sanoi piispa Ryanille: „yhtä helppoa on leikata wuoria halki partaweitsellä kuin kääntää Madagaskarin asujamia paawisuuteen." Kuninkaanasta (kuninkaan puolisosta) sanotaan kuitenkin, että hän on kiiwas paawilainen, ja että Ranskan keisarin lahjat ja lähettämät krinolinit owat kääntäneet hänen. Hän on saanut aikoin, että perintö-ruhtinas on otettu saarnaajan Ellis'in koulusta pois ja pantu jesuitalaisten oppiin. Nämät jesuitalaiset paawin papit kokewat kääntää saarilaisia uskoonsa weisulla, opettaen heille ylistys-wirsiä neitsy Maarian kunniaksi.

*) Katso n:o 1—2, 5.

Lähellä Madagaskaria on Mauritius niminen luoto. Tällä saarella edistyy suuren Kuninkaan asia mahtawasti. Enin osa sen asujamia owat Hinduja Itä-intiasta. Niitä on tullut tänne hakemaan työtä sokuriruoko-wainioilla. Täällä, kuin owat wapaat kotimaan pakanuuden kahleista, kuulewat he ilolla ewankeliumia ja wiewät täältä kotimaahan palatessaan kalliin päärlyn mennessään. Eräs merikapteini sanoi heistä: „raakoina ja willeinä toimme heidät tänne, rauhallisina ja walaistuina, raamatun lukioina ja rukoilewaisina wiemme heidät jällen takasin.“ Todellaki kaunis todistus, jonka heistä antoi mies, joka itse ei ollut saanut tuta sellaista ihmeellistä muutosta. (Jatketaan.)

Lyhykäisiä pätkiä Räätälisällin Wänni Sakselinin päiwä-kirjasta ja muutamia tutkistelemisia Puusepäsällin Juha Laaksolaisen matkalaukusta löyttyjä.

Wänni Sakseliinin päiwä-kirjasta.

24 p. Huhtikuuta.

Ja siksi nyt pitää tuleman, että „toinen toisellemme sanomme jäähywäiset.“ Niinkuin ojat talwella jäätywät ja juoksussaan seisahtuwat, mutta kewään tultua lähtewät kahta kiiwaimpina kulkemaan, samoin käy minullekin. Ei ole minulla yhtään lepoa, joka jäsentäni nytkii, leiwoset laulawat ja pienet linnut wisertäwät, ja mikään ei woi estää heitä olemasta ilosia; en tohdi minäkään mielestäni olla ihanan ilman wapautta nauttimatta, on kuin olisi tuli anturoissani, pois on minun meneminen.

Hywästi siis wanha Sakeus, hywästi myös uskollinen ja hellä emäntäs! Teillä oli hywä ollakseni, uskonne ja rakkautenne on ollut oikea sieuluni rawinto ja wirwotus; ja koska kerta itse saan lewon ja tulen istunta-isännäksi, niin on majani olewa, niinkuin teidänki, rauhan koto.

Ja hywästi ennen kaikkia sinäki, siweä ja kunniallinen neitsy Maaria, joka olet minua korjannut ja ruokossa pitänyt. Huomannut olen, että hentussa ja wajawassa ruumiissas asuu ihana sielu, hiljainen ja wilpitön hurskautes on wirwottanut sydämeni, enkä koskaan unohda sinua, — mutta kuitenki pitää walkoisen waipan peittämän kedot ja nurmet, ennen kuin waihetan ilon ja riemun ihanan awaruuden alla kedolla ja metsissä wanhan, rämisewän klaweris surulliseen soittoon. Älä tästä minuun suutu, tuolla ulkona on ihanampi oleskella! Hän, joka on luonut pikkulinnuille halun mennä ja tulla, lentää ja rakentaa, hän käskee minuaki lähtemään liikkeelle; minun täytyy mennä; hywästi! hywästi! Sinertäwät wuoret wiittowat minulle. En saa rauhaa, menen heitä wastaan kepeillä askeleilla ja ilosella mielellä; waeltaa tahdon wuorta ylös, toista alas, päästä pian sinne ja tänne. Päästä minä menemään awaraan mailmaan! Rakkautenne seuratkoon minua matkallani!

Herra Jumalani, tule minun seurassani, ja jos ylön ilosesti liikuttaisin ja räpyttäisin siipiäni, niinkuin lintu päästyänsä pitkällisestä wankeudestansa, älä kuitenkaan päästä minua kädestäs, johdata minua neuwos jälkeen ja päätä waellukseni kunnialla!

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa huhtikuun 30 p. 1863.
Käskyllä: J. M. v. Essen.

Kuulutuksia.

Hänen Keisar. Maj:ttinsa on armollisessa Julistuksessa wiime Maalisk. 17 p:ltä määrännyt wäli-aikaisen seminarjumin asetettawaksi Jywäskylän kaupunkiin kansakoulun opettajain ja opettajattarien kaswattamiseksi, tullen siinä oppilaitoksessa, sille armollisessa säännössä samalta päiwältä wahwistetun osotteen mukaan, olemaan kaksi osastoa, yksi mies- ja toinen nais-puolille, yhteisellä opettaja-wäellä, mutta toisistansa kokonaan erillänsä olewissa asunnoissa. Kumpaiseenki osastoon otetaan wuosittain wastaan kymmenen (10) asuma-oppilaita eli koulussa asuwia oppilaita, joista wiisi ilman maksutta ja toiset wiisi kolmenkymmenen ruplan maksua wastaan wuosittain saawat laitoksessa, paitsi maksutonta opetusta, asunnon, rawinnon, sänkywaatteet ja muut tarpeensa. Senlisäksi tulee niin monta käymä-oppilasta eli ulkona koulusta asuwia oppilaita, kuin sopiwaksi löydetään, otettawaksi wastaan saamaan ainoastaan maksutonta opetusta.

Oppilaiden wastaan-ottamisen ehdoksi on armossa määrätty, että owat täyttäneet 18 ikä-wuotensa, owat ripillä käyneet, owat ruumiiltansa terweet ja mieli-alaltansa rauhasat, owat tunnetut elämässänsä siweiksi sekä omistawat tarpeelliset alkeis- eli esi-tiedot ja taitawuudet, nimittäin:

1:ksi. Hywän kristillisyyden taidon;
2:ksi. Horjahtumattoman sisäluwun sekä taidon suullisesti ja kirjoittamalla kertomaan mitä on lukenut;
3:ksi. Taidon auttawasti juoksewalla kädellä kirjoittamaan äidinkieltä sananpuwun puolesta wirheettömästi;
4:ksi. Jonkilaisen taitawuuden käyttämään luwunlaskennon neljä tapaa yksinkertaisilla sekä murto-luwuilla, kuin myös, waikka ei wälttämättömästi
5:ksi. Taipumuksen kuwapiirtoon ja lauluun sekä jonkilaisen kätewyyden käsityön teossa.

Ja kehoitetaan tämän kautta kaikkia niitä, jotka haluawat päästä oppilaitokseen, ennen tulewan Kesäkuun loppua, allekirjoittaneelle lähettämään omakätisesti suomeksi kirjoitetut pyrkykirjansa ynnä ilmoituksen asuinpaikasta ja seuraawat todistukset:

1:ksi. Papinkirja;
2:ksi. Lääkärin todistus pyrkiän ruumiin laadusta ja terweyden tilasta;
3:ksi. Luotettawa todistus siitä, että pyrkiällä on ne pääsemiselle seminarjumiin ehdoksi waaditut tiedot ja taidot;
4:ksi. Todistus pyrkiän mielenlaadusta sekä sopiwaisuudesta opettaja-toimeen, papin tahi jonku muun semmoisen uskottawan hengen antama, jolla on ollut tilaisuutta saamaan siitä likemmän tiedon.

Pyrkimys-ajan ohitse mentyä tulewat kaikki ne, joiden pyyntöjä on woitu waariin ottaa, kutsutuiksi seisomaan pääsy-tutkinnon, joka pidetään seminarjumi-huoneissa Jywäskylässä päiwinä ennen laitoksen awaamista, joka tapahtuu 1 p:nä Elok. tänä wuonna.

Tamminiemessä eli Eikneesissä 10 p. Huhtik. 1863.

Uno Cygnaeus,
Kansakouluin yli-tarkastaja ja
seminarjumin w. t. johtaja.

Kun ei mitään walituksia laillisessa järjestyksessä ole tehty tämän seurakunnan awonaisen lukkarinwiran waalinpanosta, niin täten ilmotetaan että kysymys-päiwä, jolloin waalin walmistamiseksi waali-lista luetaan ja oikastaan, on määrätty maanantaiksi tulewan toukokuun 4 p. kello 10 edellä puolenpäiwän, tuomiokirkon sakaristossa. Turusta huhtikuun 18 p. 1863.

Torsten T. Renwall.

Kun korkiasti kunnioitettawa Tuomiokapituli ilmaantuneesta syystä on kaikista arkkihiippakunnan seurakunnista waatinut luetteloa kuinka paljo heikkomielisiä ihmisiä löytyy, saan minä, tarkasti täyttääkseni tätä waatimusta, tämän kautta kehott a kaikkia niitä, joiden hoidossa tässä tuomiokirkon seurakunnassa on semmoisia onnettomia ihmisiä, joko minulle taikka kunnioitettawille kappalaisille ilmottamaan ne ennen tulewan toukokuun 9 p:ää. Turusta huhtikuun 25 p. 1863.

Torsten T. Renwall.

Aikoessani Heluntai-päiwänä toukokuun 24 p. jakaa Herran-ehtoollista täkäläisen kuuromykkä-koulun oppilaisille, jotka silloin taittaan päästää Herran pöydälle, pyydän nöyrimmästi kunnioitettawia wirkaweljiä ilmottamaan kuuromykille läyellä Turkua, jotka täällä ennen owat ripille päästetyt, tätä tilaisuutta, että he, jos niin tahtowat eikä mitään estettä ole heidän ripille käymiseensä, taitaisiwat tulla Herran-ehtoolliselle. — Ensikerran Ehtoolliselle käywäin kasteenliiton-wahwistus tapahtunee lauwantaina toukokuun 23 p. kello 9 epp. kehruhuoneen kirkossa, rippi samana päiwänä kello 5 jpp. kouluhuoneessa ja jumalanpalwelus Heluntai-päiwänä kello 8 epp. kehruhuoneen kirkossa, jolloin myös kollehti kuuromykille kootaan. Turusta huhtikuun 30 p. 1863. C. H. Alopaeus.
w. pastori.

Ilmotuksia.

Potaskaa ostaa J. Torckell.
Nautapuodissa Uudentorin warrella.

Tämän kautta ilmotetaan nöyrästi niille, jotka tahtowat apua istutuksiin y. m. haudoille kaupungin hautausmaalla, että allekirjottanut, joka asuu puutarhurin asunnossa hautausmaan wieressä, on asianomaiselta Komitealta otettu hautausmaan puutarhuriksi, ja toimittaa hänelle annetut työt taksassa määrätyllä hintaa. Turusta huhtik. 23 p. 1863. K. H. Renwall.

Hewosten hoittoon tottunut trenki, toimelias ja wiinaa-ryyppäämätön, saa palweluksen; tarkempi tieto annetaan leskirouwa Thomén talossa, ensimäinen porstua wasemmalla puolella porttia.

Kuollut Turussa. Huhtikuun 16 p. kaupungin rahawartia W. Holméni wainaan leski Juhanna Elisabet Eskolin 72 wuot.; 19 p. salwukisälli K. J. Haleniuksen poika Kaarle Oskar 6 wuot.; 21 p. merimies Otto Kaarlenpoika 38 wuot.; piian Juhanna Matintyttären äpärä lapsi Juha Bernhard 3 wiikon iällä; 22 p. salwukisälli K. J. Haleniuksen tytär Tekla Josefina 1 w. 7 k. iällä; postiljooni Kustaa Aatolf Stålhammar 33 wuot.; 24 p. entisen trengin J. Lindholmin waimo Sofia Lundelin 55 wuot.; 25 p. salwukisällin H. Helinin leski Helena Heikintytär 91 wuot.; sepän, Ruotsin alamaisen E. A. Berggwistin poika Wiktor Emanuel 1 päiwän elettyänsä; kartuusin tekiä Kustaa Allenius 58 wuot.; 26 p. tehtaan työmiehen K. J. Kämpen poika Kaarle Oskar Ferdinand 2 wiikon iällä; 27 p. trengin tytär Amanda Sjulander Raumalta kuollut läänin sairashuoneessa 2 wuot.; 28 p. salwukisälli Kristian Heikinpoika 33 wuot.; piika Amanda Josefina Flink 20 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin huhtikuun 26 p. suutarin kisälli Abel Andersson ja palwelusneiti Maria Oliwia Nyholm.

☛ Tätä numeroa seuraa lisälehti.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Lisälehti Tähden 6:teen numeroon, 1863.

Waltiopäiwä-järjestys Suomen Suuriruhtinakunnassa.

Kun H. M:tinsa Keisari antaa waltiopäiwä-kutsumuksen, kokoontuwat Suomen Säädyt sillä paikkaa ja siihen aikaan, kun kutsumuksessa on määrätty.

Ritariston ja aateliston waltiopäiwä-miehiä owat ne, joilla, ritarihuoneen-järjestyksen mukaan kesäkuun 6 p:ltä 1626 ynnä marraskuun 3 p. 1778 siihen tehtyin lisäyksien mukaan, on istuin- ja ääni-oikeus ritarihuoneessa.

Muiden säätyin waltuus-miesten waalin toimittamiseen käywät asianomaiset howioikeudet, kuwernöörit ja tuomiokapitulit, kukin paikkakunnallansa, niin pian kun waltiopäiwä-kutsumus on julistettu.

Pappissäädystä owat arkkipispa ja pispat itsestänsä määrätyitä waltiopäiwä-miehiä. Jos joku pispoista on laillisella esteellä estetty tulemasta waltiopäiwille, walitsee koko hiippakunta hänen siaansa jonkun tuomiokapitulin jäsenen, jonka pitää oleman yksimielisesti walitun ja warustetaan hiippakunnan waltuuskirjalla. Muusta pappissäädystä walitsee papisto joka prowastikunnassa yhden waltuus-miehen. Jos kahden eli usiamman prowastikunnan papisto tahtoo yhdessä walita yhteisen waltuus-miehen, on se heille suotu. Kummassakin tapauksessa waariin otetaan ettei walita jotakuta, joka ei ole papiston jäsen taikka itse walitsewa jäsen siinä prowastikunnassa taikka niissä yhdistetyissä prowastikunnissa, joiden puolesta waltuus-mies walitaan. Kappalaisilla on oikeus waltiopäiwille lähettää joku waltuus-mies kansaweljistänsä, taikka antaa hiippakunnan waltuus-miehille oikeutensa, waltiopäiwillä esille tuoda heidän walituksensa.

Porwari-sääty walitsee waltuus-miehensä säädystänsä, meri- ja isommissa maa-kaupungeissa korkeintaan kaksi, sekä wähemmissä ainoastaan yhden joka kaupungista, kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin kunink. asetuksessa elokuun 23 p:ltä 1731 sekä kunink. selityksissä joulukuun 17 p:ltä 1734 § 25, kesäkuun 5 p:ltä 1739, maaliskuun 1 p:ltä 1748, elokuun 17 p:ltä 1762 § 18 ja lokakuun 31 p:ltä 1766 on määrätty. Kuitenki saa kaksi eli korkeintaan kolme wähempää kaupunkia ottaa yhteisen waltuus-miehen, jos niin tahtowat. Waltiopäiwä-miehen waalissa owat osallaisina ainoastaan wakinaiset porwarit, mutta ei nimi-porwarit, jotka muuhun säätyyn kuuluwat.

Talonpojan-säädyn waltiopäiwä-miehet walitaan itse talonpojan-säädystä, talonpojilta, jotka owat talollisia kruunun-taloilla taikka joilla on kruunun-perintömaita tahi wapa-perintömaita ja asuwat siinä tuomarikunnassa, joka waltiopäiwä-miehen lähettää, eikä ennen jossakussa muussa säädyssä tahi wirassa ole olleet; jossa kukin tuomarikunta walitkoon erinäisen tahi usiammat tuomarikunnat yhtykööt yhden waltuus-miehen walitsemiseen, niinkuin walitsiat hywäksi näkewät. Waali toimitetaan talo-luwun mukaan ja pitäjäin waltuus-miehiltä kihlakunnan tuomarin edessä, jos hän on aateliton; mutta niissä tuomarikunnissa, joissa tuomari on aatelinen, määrätköön howioikeus, saatuansa tiedon waltiopäiwä-kutsumuksesta ja erinäisettä hakemuksetta, taitawia aatelittomia miehiä waalia toimittamaan.

Älköön kellään wieras-uskolaisella olko waltiopäiwä-miehen oikeutta, kuitenki erottamalla ne, jotka kuuluwat englantilaiseen ja Kalwinilaiseen kirkkoon, ja joilla senlainen oikeus on. Waltiopäiwä-miehen waalissa saawat myös muut uskolaiset osallisina olla, kukin siinä säädyssä, johonka hän luetaan.

Waltiopäiwä-miehen waalissa on säädyillä rajottamaton waali-wapaus. Älköön kuwernööri, tuomari taikka muu wirkamies sekaantuko waaleihin taikka estäkö walitsioita waali-toimituksessansa. Joka on saanut usiammat huudot on waltuus-miehenä pidettäwä ja oikealla waltuuskirjalla warustettawa. Semmoisen waltuus-kirjan papille, joka on walittu usiamman kuin yhden prowastikunnan waltuus-mieheksi, antaa kaikki walitsewat jäsenet, mutta muussa tapauksessa hiippakunta; porwarille niin kuin äsken luetelluissa säännöissä sanotaan, ja talonpojalle se, joka waalin toimittanut on. Waltiopäiwä-mieheksi walittu ei saa ilman laillisetta esteettä wetääntyä pois semmoisesta luottamuksesta. Toimituksensa tehtyä nauttii hän matka- ja elatus-rahan palkinnon eli niin kutsutut herrain-päiwä-rahat niiltä, joiden puolesta hän on waltuus-miehenä ollut.

Walitukset waltiopäiwä-miehen waalista porwari- ja talonpojan-säädyissä annetaan kuwernöörin ratkaistawaksi.

Kelwollisessa waltuuskirjassa pitää oleman kirjotettuna waltuus-miehen risti- ja sukunimi, hänen säätynsä, elinkeinonsa eli arwonsa, se eli ne prowastikunnat, se kaupunki eli tuomarikunta, jonka puolesta hän on walittu, sekä selwään ja tyyskään mainittuna millä waltiopäiwillä hän waltuus-mieheksi otettu on. Talonpojan-säädyn waltiopäiwä-miesten pitää, paitsi kelwollista waltuuskirjaa, olla warustettuna myös waaliprotokollalla.

Joka on tuomittu edeswastaukseen taikka on kanteen alainen jostakin rikoksesta tahi hairauksesta, josta hänen hywä nimensä ja maineensa on hälwennyksissä, taikka on julistettu menettäneeksi kansallistensa luottamuksen, ei hywäksytä waltiopäiwä-mieheksi. Älköön myöskään se, joka on pyytänyt antaa welkamiestensä tydyttämiseksi omaisuutensa mutta ei wielä laillisen woiman woittaneella tuomiolla ole saanut täyttä wapautta welkamiestensä waatimuksista, olko osallinen waltiopäiwä-miehen waalissa taikka tulko kysymykseen walitessa.

Samana päiwänä, joksi waltiokokous on määrätty, nimittää Keisari ritaristolle ja aatelistolle maamarsalkin, joka sitte kohta antaa ilmotuksen, jonka kautta ritariston ja aateliston jäsenet kutsutaan seuraawana päiwänä ilmottamaan itsensä ylöskirjotettawaksi; jonka jälkeen tämmöinen nimien-kirjotus sanottuna ja seuraawina päiwinä ylöshuudon jälkeen toimitetaan ritarihuoneen-johtokunnan edessä, joka antaa sisäänpääsy-merkin kaikille niille, jotka owat osottaneet heillä olewan istuin-oikeus ritarihuoneessa.

Talonpojan-säädyn sihteeriksi määrää Keisari taitawan aatelittoman miehen. Apu-sihteerin samalle säädylle, jos semmoista tarwitaan, walitsee Keisari.

Pappis-, porwari- ja talonpojan-säätyin waltuus-miehet antawat, kun waltiokokous on julistettu awatuksi, ilmotuksen mukaan wiipymättä waltuuskirjansa, tutkittawaksi sille wirkamiehelle, jonka Keisari tätä tutkintoa warten määrää. Sitte antaa mainittu wirkamies sisäänpääsy-merkin kaikille niille, joiden waltuuskirjat owat hywäksi katsotut; ja älköön ketäkään talonpojan-säädystä, joka moittimattomalla laillisella waltuuskirjalla warustettu on, kielletäkö säätyyn pääsemästä. Joka on tutkinut waltuuskirjat, kirjottakoon, jokaisesta säädystä erittäin, luettelon niistä jäsenistä, joilla on sisäänpääsy-oikeus, josta luettelosta joka säädylle annetaan kopia, jossa luetellaan sen säädyn jäsenet.

Arkkipispa on pappissäädyn puhemies, johon wirkaan Keisari antaa hänelle armollisen määräyskirjan. Jos arkkipispa on laillisella esteellä estetty waltiopäiwille tulemasta, määrää Keisari jonkun pispoista puhemiehen wirkaa pitämään. Niin pian kun porwari- ja talonpojan-säätyin waltuus-miehet owat saaneet sisäänpääsymerkkinsä, kokoontuwat he, kumpikin huoneesensa, porwari-sääty pääkaupungin esimäisen waltuus-miehen ollessa puheenjohtajana ja talonpojan-sääty jonkun sen jäsenen ollessa puheenjohtajana; jonka jälkeen kumpikin sääty joukostansa walitsee soweljaan luwun jäseniä lähetysmieheksi, joka sinä hetkenä kuin Keisari tahtoo määrätä, kumpikin erittäin wälinaikasen esimiehensä kanssa ja talonpojan-säädyn lähetysmiehet myös sihteerinsä kanssa menewät Keisarilta alamaisuudessa pyytämään, että Hänen Majesteetinsa tahtoisi näille säädyille nimittää puhemiehet. Keisari määrää sitte puhemieheksi kummallekin säädylle jonkun sen omista jäsenistä.

Maamarsalkki, arkkipispa sekä porwari- ja talonpojan-säätyin puhemiehet kuin myös talonpojan-säädyn sihteeri tekewät kukin, ennen kun wirkansa alkawat, Keisarin edessä walan kaawan mukaan, waltuuskirjain tutkian lukeissa edellä.

Ritarihuoneen sihteeri pitää sihteerin wirkaa ritariston ja aateliston kokouksissa. Pappis- ja porwari-säädyt ottawat kumpikin sihteeriksensä sen, johon heillä on luottamus, ja tehkööt he kumpikin säätynsä edessä walan, jos sääty katsoo sen tarpeelliseksi. Ritarihuoneen sihteeri noudattaa wirkatoimessansa ritarihuoneen-järjestystä. Muiden säätyin sihteerit, kukin säädyssänsä, kirjottawat sen kokouksissa järkiään ja tyyskään mitä niissä keskustellaan ja päätetään, lukewat sen oikastawaksi säädylle ja kirjottawat säädyn jokaisen protokolla-otteen alle. Erittäin tulee talonpojan-säädyn sihteerin olla puhemiehen apuna asiain käytännössä sekä järjellä ja säweydellä tehdä muistutuksia, jos jotakin perustuslakia wastaista osaantuisi esiin tulla; ei kuitenkaan hänellä ole äännös-oikeutta.

Ritaristo ja aatelisto sekä pappis- ja porwari-säädyt palkkaawat kukin itse sihteerinsä ja kansliapalweliansa. Talonpojan-säädyn sihteeri saa waltiopäiwäin päätettyä palkkion yhteisistä waltiowaroista.

Kun maamarsalkki ja kaikki puhemiehet owat tehneet walan, kokoontuwat säädyt, kukin kokoushuoneesensa, ja walitsewat soweljaan joukon jäseniä lähetyskunnaksi, joka, maamarsalkin ja puhemiesten johdattaissa, menee Keisaria terwehtimään ja anomaan armollista ajan määräystä waltiokokouksen aukasemiselle.

Sitä ennen säädyt terwehtäwät ja toiwottawat onnea toinen toisellensa lähetyskuntain kautta, niin että ritaristoa ja aatelistoa ensin terwehtää kolme muuta säätyä, kukin järjestyksessänsä, alkain talonpojan-säädystä, jonka jälkeen terwehdyksiä säätyin kesken samalla tawoin pitkitetään siksi että kaikki owat terwehtäneet toinen toistansa.

Kussakin säädyssä luetaan koko säädyn edessä Hallitusmuoto elokuun 21 p:ltä 1772, Waltiopäiwä-järjestys tammikuun 24 p:ltä 1617, waltiopäiwä-päätökset tammikuun 26 p:ltä 1779 ja kesäkuun 23 p:ltä 1786 siitä, mitä yhteisistä waltiokokouksista on waarin otettawa, sekä Yhdistys- ja Wakuutuskirja helmikuun 21 p:ltä ja huhtikuun 3 p:ltä 1789, kuin myös ritariston ja aateliston edessä Ritarihuoneen-järjestys kesäkuun 6 p:ltä 1626 ynnä marraskuun 3 p. 1778 siihen tehdyillä lisäyksillä. Sen ohessa suostukoon talonpojan-säätty noudatteeksensa ottamaan jonkun järjestyssäännön, mitä on waariin otettawa hywän järjestyksen pitämiseksi sen kokouksissa.

Päiwänä, jonka Keisari tahtoo määrätä, pidetään kaupungin kirkossa jumalanpalwelus, jonka joku piispoista toimittaa ja jossa säädyt owat läsnä. Jumalanpalweluksen päätettyä kokoontuwat säädyt siihen huoneeseen, jonka Keisari waltasaliksi määrää, ja johon Hänen Majesteetinsa myös tulee saapuwille ja istuu keisarilliselle istuimelle. Keisari terwehtää sitte säätyjä puheella ja awaa waltiokokouksen; jonka jälkeen maamarsalkki ja puhemiehet, kukin järjestänsä, pitäwät Hänen Majesteetillensa alamaisen puheensa. Keisari antaa sitte Suomen ministeri-waltiosihteerin lyhykäisesti ilmottaa Hänen Majesteetiltansa säätyin keskusteltawaksi määrätyt ehdotukset ja esitykset, joista erinäisiä painetuita eksemplaaria myös annetaan maamarsalkille ja jokaiselle puhemiehelle.

Kun säädyt sitte kokoushuoneisinsa kokoontuwat, rupeewat he, kukin kohdastansa, toimeen panemaan jäsenä-waalia niihin waliokuntiin, joita Keisari pyytää taikka säädyt muutoin katsowat tarpeellisiksi. Tässä tarkotuksessa walitsee kukin säätty ensin jäsenistänsä soweljaan luwun walitsiamiehiä, joka waali toimitetaan suljetuilla seteleillä, jotka sitte poltetaan. Kun ritaristo ja aatelisto, jolla on oikeus walita kuhunkin waliokuntaan kaksi sen wertaa jäseniä kuin kukin muu säätty, lähetyskuntain kautta on ilmottanut muille säädyille kuinka monta jäsentä ritaristosta ja aatelistosta kuhunkin waliokuntaan tulee, kokoontuwat walitsiamiehet säädyttäin ja walitsewat kukin säädystänsä waliokunnan-jäseniä, joita pappis-, porwari- ja talonpojan-säädyt kukin walitsee puolen siitä luwusta, jonka ritaristo ja aatelisto on päättänyt walita säädystänsä; jonka jälkeen waaliprotokolla sinetillä suljetaan ja annetaan säädylle, jonka täysilukuisessa kokouksessa se awataan. Jos waliokunnan jäsen silloin tahtoo luopua pois hänelle siinä annetusta luottamuksesta, ilmottakoon sen kohta säädylle, ja walitsiamiehet walitsewat toisen jäsenen hänen siaansa.

Jos Keisari tahtoo salaista waliokuntaa elokuun 21 p. 1772 annetun hallitusmuodon 47 §:n mukaan, määrätään waliokunta-jäsenten luku Hänen Majesteetiltansa. Tässä waliokunnassa keskustelee Keisari, joko itse taikka sen miehen kautta, jonka hän tahtoo siihen määrätä, määrätyssä järjestyksessä walittuin jäsenten kanssa niistä asioista, jotka hänen mielestänsä owat salaisina pidettäwät; ja on näille jäsenille kaikki ne oikeudet annetut, jotka maan säädyillä itse owat. Mutta kaikki asiat, jotka taitawat olla julkisia, ilmotetaan säätyin täysilukuisille kokouksille ja lykätään heidän keskusteltawiksi.

Salaisen waliokunnan kokouksissa tulee maamarsalkin ja puhemiesten sekä talonpojan-säädyn sihteerin olla läsnä; samoin olkoot he muiden waliokuntain kokouksissa saapuwilla, jos he sen hywäksi näkewät; kuitenki päätöksiin ja äänestämiseen osaa ottamatta.

Salaisen waliokunnan jäsenet sekä maamarsalkki, puhemiehet ja talonpojan-säädyn sihteeri tekewät waliokunnan ensimäisessä kokouksessa salassa-pitämisen walan Keisarille tahi sille, joka Hänen Majesteetinsa siaisena on. Waltiopäiwämies, joka salaisen waliokunnan jäseneksi on walittu ja walan tehnyt sekä istuimen waliokunnassa ottanut, ei saa sitten luopua näin otetusta toimestansa, ilmottamatta laillista estettä Keisarille tahi sille, joka Hänen Majesteetinsa siaisena on waliokunnassa.

Kaikissa muissa säätyin waliokunnissa, paitsi salaisessa waliokunnassa, on puheenjohtajana ritariston ja aateliston esimäinen läsnä-olewa jäsen. Kuitenki saa maamarsalkki, jos hän niin tahtoo, ruweta semmoiseksi puheenjohtajaksi.

Waliokunnassa, jonka joku säätty erittäin itsestänsä määrää, walitkoot waliokunnan jäsenet joukostansa puheenjohtajan, paitsi ritarihuoneen waliokunnassa, jossa puheenjohtajana on se, jolla ritarihuoneen-järjestyksen mukaan siihen on oikeus.

Keisari määrää sihteerit ja pöytäkirjankirjottajat salaiseen waliokuntaan. Muut yhteiset waliokunnat ottawat itse sihteerinsä ja kansliapalweliansa. Näiden waliokuntain kaikki sihteerit ja tarpeelliset palweliat saawat palkkansa yhteisistä waltiowaroista.

Salaisen waliokunnan pöytäkirjain alle kirjottaa maamarsalkki, ja oikastuksen jälkeen kirjottaa niiden päälle Keisari tahi se joka on hänen siaisena waliokunnassa, jotka pöytäkirjat sitte läpitse wedetään ja sinetillä suljetaan. Saman waliokunnan pöytäkirja-otteen alle kirjottaa se palwelioista, joka siihen määrätään, ja muiden waliokuntain mietteet allekirjottaa esimäinen waliokunnassa wirkaa-tekewä jäsen kustakin säädystä.

Kussakin waliokunnassa, jonka säädyt asettawat, pidetään se työntapa, että waliokunnan jäsenet kaikista säädyistä yhdessä käsille ottawat ja walmistawat heille lykätyt asiat ja kysymykset.

Kun asiain tutkintoon käydään, asettaa puheenjohtaja waliokunnalle esityksen sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin asiain ratkaisemisesta säätyin täysilukuisissa kokouksissa alempana enemmän sanotaan. Kaikki äänestämiset waliokunnissa tapahtuwat säädyttäin ja kunkin säädyn äänet luetaan sillä tawoin kuin äänten lukemisesta täysilukuisissa kokouksissa määrätään. Se ajatus, johon kolme säätyä on suostunut, on pidettäwä waliokunnan ajatuksena; mutta jos kaksi säätyä on kahta wastaan, otetaan asia uudestaan walmistettawaksi ja uuteen esitykseen waliokunnassa.

Täysilukuisten kokousten pitämistä määräämään kokoontuwat maamarsalkki ja puhemiehet sekä suostuwat kahden jäsenen läsnä-ollessa kustakin säädystä, mistä asioista seuraawissa täysilukuisissa kokouksissa on keskusteltawa, että samat asiat, niin paljon kun mahdollista on, kaikissa säädyissä samaan aikaan otetaan käsille. Maamarsalkin ja puhemiesten wallassa on sitte määrätä, kukin säädyllensä, täysilukuisen kokouksen pitäminen, josta päiwää ennen ilmotuksella tieto annetaan; ja on täysilukuiset kokoukset, niin paljon kuin mahdollista on, pidettäwät samaan aikaan kaikissa säädyissä. Waliokunnan kokousta älköön pidettäkö samalla kertaa kuin täysilukuinen kokous.

Waltiopäiwä-mies, jonka tarwitsee kaupungista matkustaa pois, pyytää lupaa siihen siltä säädyltä, johon hän kuuluu, ja säätty antaa hänelle semmoisen luwan, ei kuitenkaan kauwemmaksi aikaa kuin kolmeksi wiikoksi.

Täysilukuisessa kokouksessa owat maamarsalkki ja puhemiehet, kukin säädyssänsä, puheenjohtajina ja määrääwät asiain keskustelemukset. Heidän tulee myös katsoa että keskustukset pidetään järjestyksessä ja sopiwasti, mutta ei heillä ole oikeutta olla osallisina äänestämisessä.

Keisarin ehdotuksia ei oteta täysilukuisessa kokouksessa ratkaistawaksi ennen kuin asianomainen waliokunta on ne käsille ottanut.

Jos asiaa esiteltäissä se hawaitaan olewan niin tärkeä ja senlainen ettei sitä kohta taideta ratkaista, pannaan asiakirjat pöydälle joksikin ajaksi asianhaarain mukaan, joka muissakin asioissa aina pitää tapahtuman, jos joku säädyn jäsen sitä waatii; ja olkoon jokaisella jäsenellä sillä aikaa walta kokoushuoneessa ottaa tietoa asiakirjain sisällyksestä.

Täysilukuisessa kokouksessa esiteltäissä luetaan niissä asioissa, jotka koskewat Keisarin ehdotuksia, itse ehdotus sekä waliokunnan siitä antama miete aina kokonaan. Jos waliokunnan miete nähdään silloin wajawaiseksi, taikka säätty tahtoo hankkia tyyskempiä tietoja asiasta, lähetettäköön se uudestaan waliokunnan käsille otettawaksi. Jos ei ole syytä sitä takasin lähettää, eikä asiakirjain pöydälle-pano tule kysymykseen, antaa maamarsalkki eli puhemies säädyn kaikille jäsenille, jotka tahtowat puhua asiasta, tilaisuuden lausua siitä ajatuksensa. Kun keskustelus sitte on päättynyt, asetetaan säädylle esitys sillä tawoin sowitettuna että siihen taidetaan wastata myöntämällä taikka kieltämällä. Jos jossakin asiassa on usiampia kysymyksiä, jotka owat erotettawat, asetettakoon eri esitys kustakin. Jos ei säätty sitte yksimielisesti yhdisty esityksen myöntämiseen taikka kieltämiseen, waan wastaukseksi kuullaan sekä myöntymystä että kieltoa, kuin myös äänestämisen waatimusta, asettaa maamarsalkki eli puhemies samalla tawoin sowitetun äännösesityksen ynnä selwän wasta-esityksen, jotka pitää olla oikastut ja säädyltä hywäksi katsotut ennen kuin äännöksille käydään. Äänestäminen toimitetaan sitte suljetuilla seteleillä ja äänet luetaan aatelisäädyssä ritarihuoneen-järjestyksen mukaan sekä muissa säädyissä läsnä-oliain miesluwun jälkeen. Se mieli, johonka usiammat mainitulla tawalla suostuwat, on pidettäwä säädyn päätöksenä ja maamarsalkilta tahi puhemieheltä säädylle julistettawa. Täysilukuisessa kokouksessa tehty päätös yleisestä asiasta ilmotetaan lähetyskunnan kautta taikka pöytäkirjan otteella toisille säädyille.

Kaikissa niissä asioissa, joista maan säädyillä elokuun 21 p. 1772 annetun hallitusmuodon 40, 41, 42, 43 ja 57 pykäläin mukaan on walta lausua ajatuksensa, waaditaan kolmen säädyn yhtäpitäwä enemmistö ollaksensa maan säätyin päätös, mutta jos kaksi säätyä on kahta wastaan, niin asia raukee ja pysyy samassa tilassa kuin ennen on ollut. Etuus- ja weroasioissa menetetään niinkuin hallitusmuodossa erittäin säätty on.

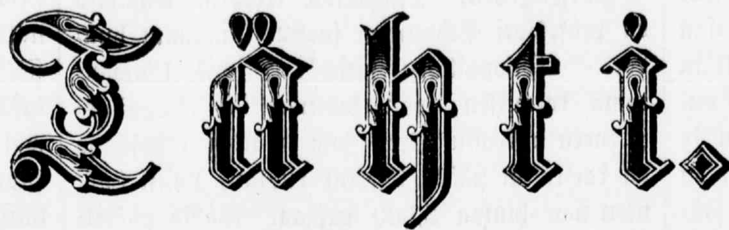
Paitsi edellä mainittuja waliokuntia, joiden tarkotus on waltiopäiwä-asiain walmistaminen, tulee waltiosäätyin asettaa toimitus-waliokunta, johon kuuluu kaksi jäsentä kustakin säädystä, ja toimittaa waltiopäiwä-päätöksen kirjottamisen ja kaikki ne kirjotukset, jotka waltiosäädyt yhdessä antawat. Kaikki semmoiset kirjotukset sekä waltiopäiwä-päätös oikastaan kaikilta säädyiltä. Waltiopäiwä-päätöksen alle kirjottaa maamarsalkki ja puhemiehet sekä säätyin kaikki jäsenet nimensä, mutta muitten päätösten alle ainoastaan maamarsalkki ja puhemiehet.

Ne wastaukset, jotka sisältäwät suostumuksen Keisarin ehdotuksiin, antawat säädyt kirjallisesti Keisarille. Wastaukset, joissa eiwät suostu ehdotukseen, annetaan niiden syiden kanssa maamarsalkilta ja puhemiehiltä samaten kirjallisesti.

Kun Keisari armossa on määrännyt waltiopäiwäin päättämisen, pidetään määrättynä päiwänä jumalanpalwelus kirkossa ja kokous waltasalissa samalla tawoin kuin waltiopäiwäin aukasemisesta on sanottu. Waltasalissa tulewat maamarsalkki ja puhemiehet, toinen toisensa perästä, Keisarin eteen ja pitäwät alamaisuudessa puheen Hänen Majesteetillensa. Sitte antaa Hänen Majesteetinsa ministeri-waltiosihteerin lukea waltiopäiwä-päätöksen, jonka jälkeen Hänen Majesteetinsa päättää waltiopäiwät ja päästää säädyt kotiinsa.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

№ 7. Turussa perjantaina 8 päiwänä Toukokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

Piplian-selityksiä pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Indrén.

Rukous-Sunnuntaina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. ja Ruotś. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruotś. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Helatuorstaina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotś. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. ja Ruotś. Ehtoosaarnan: w. Pastori Indrén.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruotś.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on huhtikuun 8 p. määrännyt senaatorit F. af Bruner ja wapaherra K. E. Cedercreutz wieläkin eteen päin 3 wuonna tulewan syyskuun 1 p:stä olemaan jäseninä Suomen asiain komiteassa Pietarissa. — Senaatti on huhtikuun 15 p. erottanut pankinjohtajan A. Törnqwist olemasta hallituksen asiamiehenä hypoteeki-yhtiössä ja hänen siaansa määrännyt esitteliäsihteerin J. Snellman hallituksen asiamieheksi hypoteeki-yhtiöön. — Kuopion läänin maaherra on määrännyt maakanslistin K. E. Fabritius Polwijärwen nimismieheksi.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. M:ti on wiime huhtikuun 13 p. armosta suostunut Renwikin werotorpan n:ro 8 ja Peltomaan kruunun-talon n:o 9 Yttermässan kylässä Lapwäärtin emäseurakunnasta hallintohoinnollisessa ja kirkollisessa suhteessa muutettawaksi Isojoen uuteen pitäjään. — Saman kuun 14 p. on keis. senaatti wahwistanut asianomaisten suostumukset 1) Suomusjärwen kappalaisen palkasta, joka nykyisen kappalaisen erotessa tulee kappelinpuustellin tulojen kanssa nousemaan 60 tynnyriin 4 kappaan jywiä paitsi wapaita asunhuoneita, jonka ohessa seurakunta, joka eteen päinki on welwollinen osaa ottamaan Kiskon emäkirkon ylöspidossa mutta wapautetaan sen uudestaan rakentamisesta tulewina aikoina, kappalaisen siaisen palkan awuksi wuoteensa maksaa 20 t:riä jywiä; 2) Töysän saarnaajan palkasta, joka tämän wuoden alusta tekee 53 t:riä 27½ kappaa jywiä, paitsi woita, torpparein ja itsellisten työpäiwiä y. m. eli kaikki yhteen luettuna 64 t:rin 12½ kapan jywä-arwioon; ja 3) Merimaskun kappalaisen palkasta, joka on korotettu 50 t:riin paitsi 10 t:rin tuloja kappalaisen puustellista, jota asujan tulee eteenki päin rakentaa ja woimassa pitää; jonka ohessa kappelilaisille on suotu oikeus ensi kerran ilman tuomiokapitulin ehdotusta kutsua kappalaisekseensa kenen tahtowat niistä hakioista, jotka laillisella ajalla antawat hakemuksensa. — Kaksi lisä-armowuotta on senaatti suonut Tampereen alikoulun opettajan M. B. Friberg waimaan leskelle ja lapsille, mutta ei ole suostunut Someron kirkkoherran Swensonin lesken lisä-armowuoden anomukseen. — Turun lukion rehtoriksi tulewana kolmena wuonna on walittu prowasti maist. F. W. G. Hjelt ja wararehtoriksi lehtori maist. K. J. Arrhenius. — Haettawana: Merimaskun kappalaisen wirka 90 päiwän kululla, ja kolmannen lisä-opettajan wirka Turun alikoulussa 56 päiwän kululla.

Kotomaalta.

Turusta. Wiimes tiistai ehtoona saatiin Porthanin kuwapatsaan aluskiwi kirkkotorille, sen paikan wiereen, johon se on pantawakin, sitte kun se on taottu siloseksi. Waikka sitä kuljetettiin sitäwasten tehdyllä hätäwaran rautatiellä, niin wiipyi se kuitenkin matkallansa Tiilisalin mäestä, josta se otettiin, wähän wiidettä arkio-päiwää, wakk'ei matkaa ole muuta kun wenäjän wirstan paikoilla.

Yksi niistä höyry-weneistä, joista näiden sanomien 5 numerossa puhuimme, lykättiin jo mennyt lauwantaina wesille. Sen nimi sanotaan olewan Lennätär, mutta pitäisi kaiketikkin oleman Lentäjätär. Tuo on juuri kun noiduttu, ettei meidän wanhassa kaupungissa suomen kieli luonnistu. Jos waan hiukankin joka aikasista sanoista poiketaan, niin kohta winoon. Ja jos ruotsalaiset sanomat joskus suomalaisia sanoja matkasewat, käy kielelle yhtä onnettomasti. Niin on esimerkiksi naapurimme ruotsinkielinen sanoma sanonut sen nimen olewan sekä „Lennätär“ että „Lännetär“.

— Talousseura Turussa on ulkomaalta jo saanut humala-juuria, ja muistuttaa niiden tilaajoita noutamaan niitä sieltä niin pian kuin mahdollista on. Seura neuwoo heille myös miehen, joka opettaa niitä istuttamaan.

— Uusi kirja. Frenckellin kirjapainosta Turussa on tullut: „Kommentar öfwer Texterna i Luthers Lilla Katekes, för kateketer, som icke äro kunniga i de gamla språken, af A. Warelius. Första häftet.“ (Lutherin Wähän Katekismuksen tekstin-sanain selitys, katekismuksen-opettajille, jotka eiwät taida wanhoja kieliä, kirjottanut A. Warelius; ensimäinen nios.) Kirjottajan kustannuksella. Hinta 8 kop. — Niinkuin nimilehdestä näkyy, on tämä kirja aiwottu katekismuksen opettajille, jotka ei itse ole oppineet wanhoja hebrean ja greekan kieliä lukemaan, jonka wuoksi siinä juurta jaksain alku-kielen jälkeen tyyskään selitetäänki katekismuksen tekstinsanat, jotka hebreasta tässä owat käännetyt suomeksi. Tämä ensimäinen nios ei kuitenkaan sisällä muuta kuin kymmenien käskynsanain selityksen sekä luettelon kaikista katekismuksista mitä suomeksi tähän saakka on annettu. Olispa tämä kirja saanut olla suomen kielellä että suomalaisetkin kansakouluin opettajat olisiwat siitä saaneet oppia ja hyötyä.

— Kuuromykkäin kouluun täällä on helmik. 4 p:stä toukok. 1 p:ään tänä wuonna tullut lahjoja: Westansjerdin seurakunnasta 13 ruplaa 23 kop.; piplian selityshetkellä Turussa maaliskuun 8 p. koottu 3 ruplaa 11 kop.; tohtori Hellström Kokkolassa koonnut 18 ruplaa; Wahtoon kappelin waiwaishoitokunnalta 1 r. 50 kop.; Porin waiwaishoitokunnalta 20 ruplaa; Huittisten waiwaishoitokunnalta 10 ruplaa; prowasti Berghiltä Limingassa 3 ruplaa, ja koulun säästölaatikasta 4 ruplaa 53 kop., yhteensä 73 ruplaa 37 kop. hop., ja paitsi näitä on isomainen joukko waatteita pojille ja tytöille sekä 5 naulaa saipuata lahjotettu Brotherus-mamsellien koulusta Turussa sekä pastorska Cygnaeukselta ja rouwa Sereniltä täällä. — Koulun kirjastoon owat antaneet: kirjapainon isäntä Granlund J. Arndtin Postillan ja „Tähti“-sanoman tilaussetelin; w. pastori Dahlberg 4 ewankeliumi-seuran wuonna 1862 antamaa kirjaista; tohtori Pinello „Sienikirjan“ ja „Kalle Skog, swamphuggare“; tohtori Ekman neljännen osan kirjaska nimeltä „systematisk samling af utdrag ur gällande författningar rörande ecclesiastik- och skolstaterna i storfurstendömet Finland;“ maisteri Bergqwist Tukholmissa 1 exempl. „tal- och skrifföfningar för döfstumma“ (puhe- ja kirjotus-harjotuksia kuuromykille) ja „Ord- och Läsebok för döfstumma“ (Sana- ja Lukukirja kuuromykille); sekä sokia-oppilaitoksen opettaja Tukholmissa O. Åstrand 1 exempl. kirjasta Paawalin epistolat Filippiläisille ja Kolossilaisille ruotsin kielellä korko-kirjaimilla.

Wiimeksi mainitut pyhät kirjat owat painetut sokiain- ja kuuromykkäin-oppilaitoksessa Tukholmissa korko-kirjaimilla, jotka englantilainen mies Moen (sokia 18 ikä-wuodeltansa) on keksinyt. Kirjaimet owat joksikin latinan puustawien kaltaisia, mutta wieläki yksinkertaisemman muotoisia, joten ne, kun owat kowin korkeita, helposti taittaan tuntea hyppysillä. Riwit käywät wuorotellen wasemmalta puolelta oikealle ja oikealta wasemmalle ettei sokia lukeissansa erehdy pois tekstistä. Aapiskirjaimet owat liitetyt kirjaan että jokainen, joka taitaa tawallista kirjaa lukea, helposti oppii näitä puustaweita tuntemaan ja niinmuodoin myös oppettamaan sokeille niitä. Arwaamattoman siunauksen nämät kirjat tuottaisiwat sokeille, jos niitä, niinkuin wahwa syy on toiwoa, ruwettaisiin yleisemmin käyttämään. Niitä saadaan Tukholmista 1 riksillä riikinrahaa kappale. Kukaties taidamme myös pian saada niitä suomen kielin. E. H. A.

— Kirjakaupan oikeus on annettu kauppamies E. G. Piispaselle Haminassa ja kirjakaupan konttoristille J. T. Åkermannille Turussa.

— Mikkelin kaupungin porwariston ja talollisten pyynnöstä on Keis. M:ti suonut siinä kaupungissa asetettawaksi raastuwan oikeuden ja maistraatin.

— Uusille markka-seteleille on painettu seuraawaiset pohjawärit: 12 markan setelit owat wiheriä, 20 markan punasia, 40 markan waalewan-keltasia ja 100 markan walewan-sinisiä, harmaita ja punasia.

— Suomen hypoteeki-yhtiön wuosikertomuksesta nähdään, että se helmikuun 1 p:stä 1862 on ollut waikutuksessa ja wuoden loppuun saakka antanut ulos 418 lainaa, jotka yhteensä

tekewät 4,210,700 markkaa. Keskimäärin owat lainat noin 10,000 markan suuruisia. Waasan läänissä owat useimmat lainat otettu, nimittäin 183 lainaa, tehden 1,041,000 markkaa, Wiipurin läänissä 15 lainaa 947,400 m., Turun ja Porin läänissä 30 lainaa 808,000 m., Kuopion läänissä 134 lainaa 752,700 m., Mikkelin läänissä 37 lainaa 273,500 m., Uudenmaan läänissä 12 lainaa 195,300 m. ja Hämeen läänissä 7 lainaa 192,800 m. — Oulun läänissä asettui läänikomitea wasta wiimes suwella, mutta ei yhtäkään lainaa otettu sinä wuonna. Hypoteeki-yhtiön welkaseteliä on annettu ulos 4,092,000 markkaa. Jo kesällä kuluiwat yhtiön rahat, ja sittemmin on melkein ainoastaan welkaseteliä annettu lainoiksi. Ulkomaan lainaa on tiedusteltu, mutta osalliset saawat wuosikokouksessa tulewan kesäkuun 5 p. päättää millä ehdoilla se otetaan.

— Porin maawiljelysseura pitää maawiljeliäin kokouksen Tampereen kaupungissa tulewan kesäkuun 12 p. alkain kello 10 epp. Siinä keskustellaan seuraawia kysymyksiä: 1) Mitkä uudentapaiset maawiljelyskalut owat pidettäwät parhaimpina, erittäinki meidän paikkakunnallamme? 2) Mihinkä määrään pitää tawallisimmat wiljamme, ruis, ohra ja kaura, oleman tuleentuneita, kun leikkuun ruwetaan? 3) Mitä on hawaittu wiimeisten wuosien peruna-taudista? 4) Onko höyryllä keitetty karjanrehu parempaa, kuin kuiwa, itsestään käynyt (hapannut) ja kuumalla wedellä walettu, warsinki lypsy lehmäin ruuaksi? 5) Mitä on ensiksi waarin otettawa uuden maan wiljelemiseksi? 6) Kuinka sywälle on kesää kynnettäwä maalaadun ja paikkaseikkain suhteen? 7) Mitä on hawaittu luitten käyttämisestä sonnitusaineena? ja mistä tulee maawiljeliäimme huolettomuus käyttää keino-tekoisia sonnitus-aineita? 8) Onko tällä paikkakunnalla juoksewaa wettä johdatettu niituille ja laitumille ruoho-kaswun parantamiseksi ja, jos niin on tehty, millä tawoin ja millä hyödyllä? 9) Kuinka sonta on parhaiten käytettäwä ja mitkä owat ne erheykset, joita siinä tawallisesti tehdään? 10) Onko täysi hyöty siitä sonnasta, joka wedetään ohran kattosonnaksi? ja onko muuten tarpeellista sonnittaa toukomaita? — Keskustelemuksen päätettyä walitaan palkinnon-määrääjät, ja toimitetaan kilpakyntö sekä elukkain, maawiljelyskalujen ja tuotteiden näyttelö. Palkintoja annetaan lehmistä, sonneista, lampaista ja sioista. Lehmät ja sonnit, joista palkintoja jaetaan, pitää oleman kaswatetut näytteliän kotona ja wähintäkin kolmen ja korkeintaan kuuden wuotisia; niistä annetaan kolme palkintoa, ensimäinen 40 markkaa, toinen 20 m., ja kolmas 10 m. — Lampaista annetaan kaksi palkintoa, nimittäin 20 m. ja 10 m. — Sioista annetaan samaten kuin lampaistakin kaksi saman-kokoista palkintoa. — Kilpakyntö on kynnettäwä wähintäkin wiiden tuuman sywään, ja millä auroilla kukin tahtoo. Kilpakynnöstä annetaan kolme palkintoa, ensiksi 40 markan arwoinen hopiakello, toiseksi 20 markan arwoinen hopiapikari ja kolmanneksi 10 markkaa. — Maawiljelyskaluista ja tuotteista annetaan kolme palkintoa, nimittäin 40, 20 ja 10 markkaa. Kello 4 jpp. alkaa kilpakyntö, jonka jälkeen palkinnot jaetaan. Kokouksen toimikuntana on herrat kapteini C. G. Brakel, sotatuomari C. J. Riddelin ja kauppias C J. Hildén.

Helsingistä. Yliopiston rehtorin waalissa on professori Schauman saanut usiammat huudot. — Ylioppilaiset pitiwät wiimis lauwantaina kokouksen, jossa keskusteltiin ylioppilashuoneen rakennuksesta, jota warten rahoja jo on karttunut päälle 29,000 ruplan, paitsi huoneen-sian hintaa 3,000 ruplaa. Tässä päätettiin antaa 300 ruplan palkinto ynnä 150 ruplan lisäraha parhaimmasta rakennus-kaawasta, joka on annettawa rakennuskomitealle ennen tämän wuoden loppua.

— Senaatti on tämän kuun 1 p. antanut luwan ulkomailta tuoda Suomeen perunia ilman tullita tulewan elokuun 15 p:ään saakka. — Keis. M:ti on suonut yhteisillä kustannuksilla painosta annettawaksi öwersti Bartramin tekemät Saiman wesistön kartat, joita painetaan 1,400 kappaletta ja sitte myydään yleisölle senaatin määräämään hintaan.

— Hallituksen aputoimet. Sitte wiime maaliskuun 18 päiwän, jolloin wiimeinen kertomus hallituksen aputoimista annettiin, on senaatti määrännyt uusia apuwaroja hätääntyneille maassamme, nimittäin Oulun läänissä: 1,500 tynnyriä siemen-ohria talollisille lainaksi kruunun makasiinista, ja jos sitte wielä wälttämättömästi tarpeelliseksi nähdään, 3,000 t:riä samanlaatuista wiljaa w. t. kuwernöörin ostettawaksi ja lainaksi annettawaksi; suostunut Oulun kauppamiesten tarjomukseen, että antaisiwat Salosten, Oulun ja Kaajanin kihlakuntain talollisille seurakuntain yhteisellä takauksella lainaksi 3,000 mattoa jauhoja 2 wuonna takasin maksettawaksi 12 ruplalla matolta, sillä ehdolla että mainitut kauppamiehet wasta tämän wuoden lopulla kruunulle maksawat niistä edellä kättä wiljan tuontia warten annetuista rahoista sen werran mitä äsken mainitusta wiljasta tulee 11 ruplan jälkeen, kuitenkin lukein 6 prosentin kaswi siitä päiwästä, jona sanotut ennakko-rahat olisi pitänyt takasin maksaa; suonut 5,030 ruplaa yhteistä waroista teitten rakennuksiin, ojain kaiwamisiin ja perkauksiin kruunun metsissä sekä 6,000 ruplaa wiljelystöihin muissa osissa läänia talottoman wäen awuksi ensi kesällä; Waasan läänissä: 16,972 t:riä 5 kappaa ohria ja 240 t:riä kauroja lainaksi talollisille seurakuntain yhteisellä takauksella että lainat 2 kapan kaswilla tynnyriltä leikun jälkeen tänä wuonna takasin maksetaan; 2,325 t:riä ohria sekä kaikki ne ohrat ja kaurat, jotka wiimeis ylöskannossa Ilmajoen kihlakunnassa owat karttuneet, myytäwäksi talollisille ehdoteltuun hintaan 6 ruplaa 80 kop. ohra-tynnyriltä ja 4 ruplaa 50 kop. kaura-tynnyriltä; wielä on senaatti suonut niille kauppamiehille, jotka saiwat ennakko-rahoja yhteisistä waroista wiljan tuontiin ja owat antaneet wiljaa lainaksi maamiehille, pidemmän takasin makso-ajan, kuin ennen oli määrätty, niin nimittäin että suorittawat niistä kolmannen osan syyskuun 1 p., toisen kolmanneksen lokakuun 1 p. ja lopun marraskuun 1 p. tänä wuonna ynnä 6 prosenttia ennen määrätyn makso-ajan jälkeen; 5,000 ruplaa yhteisistä waroista Pietarsaaren kirkkoherralle, prowasti Heikelille, joka wähemmissä osissa lainaa niitä enimmän tarwitsewille mainitussa seurakunnassa, kolmena wuonna takasin maksettawaksi wiiden prosentin kaswulla; Kuopion läänissä: 9,100 t:riä siemen ohria läänin omasta makasiinista ja 9,000 t:riä siemen-ohria Sawonlinnan makasiinista lainattawaksi talollisille; sekä 16,000 ruplaa yhteisistä waroista lainaksi seurakuntain yhteisellä takauksella kolmena wuonna takasin maksettawaksi; Mikkelin läänissä: 6,191 t:riä 15 kappaa ohria ja 599 t:riä 17 kappaa kauroja lainaksi talollisille; 2,000 ruplaa yhteisten töitten tekoon tilattomille; 500 ruplaa lainaksi rustholլari Matti Koposelle terwan polttoon Juwan pitäjässä; sekä 500 ruplaa Otawan maawiljelyskoulun kiwisten peltoin perkaukseksi; Wiipurin läänissä: Wiipurin makasiinista 392 t:riä 28 k:paa rukiita ja 412 t:riä ohria, ja Käkisalmen makasiinista 400 t:riä rukiita, 766 t:riä 8 k:paa ohria ja 617 t:riä 26 k:paa kauroja lainaksi kruunun- ja perintö-talollisille; Hämeen läänissä: Ruoweden pitäjän waiwaishoitokunnalle 400 ruplaa yhteisistä waroista työn-ansioksi maattomalle kansalle; Turun ja Porin läänissä: Porin ja Kastelholman makasiinein ohra- ja kaura-warat osittain myytäwäksi ehdoteltuun hintaan 6 ruplaa 25 kop. ohra-tynnyriltä ja 3 ruplaa 25 kop. kaura-tynnyriltä, osittain lainattawaksi, ei kuitenkaan enempää kuin kolmas osa koko warastosta, katowuoden kärsineille talollisille läänin pohjoisissa osissa seurakuntain yhteisellä takauksella; sekä, jos läänin etelä osissa tarwitaan, 300 t:riä ohria ja saman werran kauroja Turun makasiinista ja 200 t:riä ohria Kastelholman makasiinista myytäwäksi talollisille siemeneksi äsken määrättyin hintoihin; 2,000 ruplaa yhteisiin töihin, osittain annettawaksi wiljassa, joka ei siemeneksi kelpaa, kruunun makasiinista, lukein 7 ruplaa ruis-tynnyriltä ja 5 ruplaa ohra-tynnyriltä; 1,000 ruplaa lainaksi waiwaishoitokunnille; ja 1,000 ruplaa lainaksi talollisille suowiljelyksiin, terwan polttoon ja muihin työkeinoihin.

— Uusi komitea on määrätty tutkimaan Mustialan maawiljelysopistolle tehtyä sääntö-ehdotusta sekä sen ohessa kysymystä Ewon metsähoidon-opiston muuttamisesta Mustialaan. Tämän komitean esimieheksi on walittu esitteliäsihteeri O. Norrmén ja jäseniksi maawiljeliä, kapteeniluutnantti N. A. Gadolin, ylimetsähoitaja E. Collin, metsähoidon-opiston lehtori A. G. Blomqwist ja maawiljeliä, luutnantti G. Silfwerswan.

— Oppilaisten wuositutkinto Ewon metsähoidon-opistossa Lammin pitäjässä pidetään tulewan kesäkuun 5—13 päiwinä.

Ulkomaalta.

Puolan kapina ei laisinkaan ole lannistunut, waan on yhtä kiihkeänä ja wirkeänä kuin ennenki ja wielä lewenemässäkin, jonka wuoksi Puolan ylipäällikkö kreiwi Berg sanotaan pyytäneen 100,000 miestä lisäwäkeä, kapinoitsioita masentaaksensa.

Sodan taikka rauhan hieromisesta Wenäjän ja ulkowaltain wälillä ollaan tietämättömissä, niinkauwan kuin odotetaan Wenäjän hallituksen wastausta niiden kolmen waltakunnan waltiokirjotuksiin, jotka lähettiwät muistutuksiansa Puolan asiasta.

Pohjois Amerikan ja Englannin wälillä on riita nousnut. Pohjois waltain hallitus syyttää Englantia, että siellä rakennetaan ja warustetaan sotalaiwoja etelä waltioille. Englanti taas on suuttunut siitä että pohjois waltiot

owat ottaneet kiinni Englantilaisia laiwoja ja panneet niistä muutamia takawarikkoon. Riita on jo niin pitkälle wenynyt että uhataan ruweta sotaan, ellei pohjois waltioiden hallitus lupaa palkkiota kiinni otetuista laiwoista.

Saksan liittowaltain ja Tanskan wäli ei myöskään ole sopuisa. Saksan liittowallat owat tytymättömät siitä julistuksesta, jolla Tanskan hallitus maaliskuun 30 p. antoi Holsteinin ja Sleswigin herttuakunnille uuden hallitus-säännön. Tanskan sanotaanki jo walmistawan sota-warusteita.

Suuren Kuninkaan asia. *)

Itä ahrikassa saarnaa Rebman willille Wanikas-kansalle. Hän on saanut itsellensä työkumppaninki. Täällä oli Krapf jo ennen työskennellyt, mutta julmat Masait häwittiwät ja polttiwat maata w. 1857 ja saarnaaja oli waadittu pakenemaan. Mutta nyt owat asiat muuttuneet toisiksi. Kowa kuri on pehmittänyt Wanikat ja ewankeliumi rupee saamaan mieluisia sydämiä. Saarnaaja Krapf, jota sodat ja monellaiset wastukset owat estäneet saamasta itsellensä soweliasta työ-alaa, on palannut kotimahansa Wyrttemberiin Saksan maalla. — Keskellä pakana-kansoja on Punaisen meren suulla kristillinen maa, Abessiinia. Täällä lewitti neljännellä wuosisadalla kristin oppia Frumentius niminen piispa. Mutta seurakunta täällä on warsin kuolemallansa. Ei ole kuitenkaan wiimeisilläkään ajoilla puuttunut ankaria riitoja uskon ja opin suhteen. Mutta niistä riidoista ei ole kristillisyys hyötynyt. Puhumme laweammin tämän wanhan seurakunnan menosta ja elosta. Kaikki lapset, poikaiset ja naiset ympärileikataan ennen kastetta. Kasteessa pidetään monta temppua. Herran ehtoollisessa jaetaan kirkossa leiwottua hapanta leipää ja wiinaa. Lapsetki saawat kohta kasteen jälkeen ja sitte edeskäsin Herran ehtoollista. Uskon asioissa on Abuna (pää-isä) ratkaisia ja lain säätäjä, niinkuin paawi paawikunnassa. Papiksi aikowalta waaditaan, osata lukea ethiopian kieltä ja weisata Yared-kirjaa, ja ennen kaikkia pitkä ja tuuhea parta. Papeista ei ole puutetta. Koska w. 1842 11 wuotta abuna-wiran awonaisena oltua uusi abuna tuli maahan, niin sai hän ensimältä jokapäiwä wihitä papeiksi 1000 henkeä. Abunan asettaa ja wihkiää Aleksandrian patriarka Ekyptissä. Joka kirkossa tarwitaan 20 pappia ja palweliaa (diakonia), joista kolmas osa aina toimittaa wiikon kirkonpalwelusta. Kirkkoja löytyy hywin koolta. Kirkossa on esikartano eli piha, kussa yhteinen kansa kokoontuu pitämään aamuisin Jumalanpalwelusta. Kirkko on jaettu kahteen osaan: pyhään on papeilla ja diakoneilla luwallista mennä. Kaikkein pyhin on erotettu pyhästä esiripulla. Pyhimmässä on liiton arkki. Sinne saa mennä waan seurakunnan pää-pappi, Alaka.

Jumalanpalwelukessa weisataan wirsiä, luetaan raamattua ja pyhiä kirjoja, ja ilman sitä hyppääwät papit. Maariaa, pyhiä ja enkeleitä rukoillaan. Maaria kutsutaan mailman luojaksi. Lauwantai ja sunnuntai päiwät pidetään pyhinä. Wuoteensa wietetään 180 juhla- ja pyhäpäiwää. Ansiollisia ja syntejä sowittawia töitä on, antaa almuja kerjäläisille, pyhiin matkustajille, munkeille ja papeille, niin myös lahjoja kirkoille ja luostareille ja niiden kaunistukseksi. Mutta ei mikään ole niin ansiollista, kuin matkustaminen Jerusalemiin. Lihan kuolettamiseksi ja turmelun luonnon hämmentämiseksi on asetettu paastoominen. Paastopäiwiä wuoteensa on 200. Jos siis pyhäpäiwäin paljous, pappein ja kirkkoin suuri luku sekä monellaiset komennot ja temput Jumalanpalwelukessa aikoin saisiwat oikean kristillisyyden, pitäisi suuren Kuninkaamme asia Abessiiniassa oleman parhaimmalla kannalla. Mutta niin ei ole kuitenkaan siellä laita. Ei kukaan pidä lukua sydämen uskosta, tapain rappio on sangen suuri. Pappein taitamattomuus, petollisuus, ahneus, kerjääminen ja laiskuus owat suurimmaksi pahennukseksi taitamattomalle kansalle. Erinomattain on salawuoteus ja haureus saanut hirwittäwän wallan. Monin paikoin owat suuret kylät langenneet taika-uskoon, noitumiseen ja pakanuuteen. Monin paikoin on suuri osa puoliksi kristityitä, mahomettiläisiä ja juutalaisia. Europalaiset owat kuitenki koettaneet henkiin herättää uupuwaa kristillisyyttä siellä. Raamattu on käännetty kansan kielelle. Sen puute onki waikuttanut siellä sellaisen hengellisen kuoleman. Totta kyllä, raamattua luetaan Jumalanpalwelukessa, mutta sellaisella kielellä, jota ei kansa ymmärrä. Nykyinen ewankelinen piispa Jerusalemissa Gobat niminen tuli tänne 1830. Hän teki työtä oikein ewankelisella tawalla. Myös muut owat sinne kokeneet päästä, mutta turhaan. Gobatin lähettämät saarnaajat on kuningas Theodorus kuitenki ottanut hywäntahtoisesti wastaan. Kuningas ei hywi heitä kuitenkaan sanan tähden, waan sentähden että owat hywiä käsityö-miehiä. Niiden tila on sangen waikea. Ei heidän työnsä ole kuitenkaan mennyt hukkaan, semmenkään nuorisossa. Erinomaisen siunattu on Juutalaisten kääntämiseksi lähetetyn saarnaajan työ ollut siellä. Falaschat eli juutalaiset owat sangen halullisia tutkimaan raamatuita, joita heitä warten asetettu saarnaaja myyskentelee ja jakelee heille, ja moni on jo kääntynytki. Jesaian 53 luku on siellä suuria waikuttanut. Se waan on walitettawa, että kääntyneet pitää otettaman Abessiinian seurakunnan yhteyteen. Mutta toiwottawa on, että tämä uusi ja terweellinen hapatus on saapa liikkeelle ja elähyttäwä Abessiinian seurakuntaa. Myös Ekyptissä löytyy wielä Koptilaisia kristityitä. Muutoin on siellä Mahometin oppi pää-oppina ja uskontona. Maa oli muinen kokonansa kristillinen maa. Mutta mahomettiläisten pitkällisen orjuuden alla on asujanten kristillisyys tullut paljaaksi ulkonaiseksi komennoksi niinkuin Abessiiniassaki. Merkittäwä on kuitenkin, ettei maan nykyinen hallitus ollenkaan estä kristillisyyttä, waan edistääki kristillistä opetusta. Niin saawat esimerkiksi lähetyssaarnaajat kulkea kautta maan wapaasti ja kruunun rautateillä ja laiwoilla maksottaki ja Kairossa lahjotti wara-kuningas lähetyskouluin rakentamiseksi wiimeis wuonna rakennusaineita monen kymmenen tuhannen hopea-ruplan arwosta. — Pohjois-ahrikassa, kussa ennen löytyi kukostawia kristillisiä seurakuntia sadottain, mutta kussa mahomettiläisten julmuus on kristilliset kirkot nimettömiksi häwittänyt, on ruwettu juutalaisia kokoomaan kristillisen seurakunnan yhteyteen. Heille on ruwettu lewittämään raamatuita. Niitä owat mahomettiläisetki ruwenneet lukemaan ja ne owat woittaneet monen Kabylinki sydämet, jotka wanhain puhetta myöden sanowat ennen olleensa kristityitä. Yksin laajalla ja awaralla Saharan hiekka-nummellakin owat juutalaiset olleet taipuwaisia kuulemaan ewankeliumia.

Lyhyesti: Ahrika on tähän asti ollut linna, kokonaan pimeyden ruhtinaan wallan alla, suljettu monella wahwalla lukulla ja teljellä. Mutta suuri Kuninkaamme on päättänyt walloittaa tämän warustetun linnan ja sysätä saatanan wahwalta istuimeltansa. Mutta linnat woitetaan piirittämällä, niin että ympäri linnaa asetetaan tykkejä, joilla linnan muurit jaotetaan. Ja juuri niin onkin koko Ahrika yliten ympärinsä warustettu lähetysaloilla, ja nähneet olemme, etteiwät ne siellä ole turhaan olleet, waan että he jokapaikassa owat woittaneet alaa, murentaneet wihollisen woimaa, särkeneet pakanuuden tukewimmat kannattajat ja semmenki etelässä ja kans lännesäki jo kukistaneet kaikki muurit ja esteet, niin että Ahrikan sydän-maat jo owat awoinna kristillisille saarnaajille. Sen on Herra tehnyt ja se on sangen ihmeellistä meidän silmillemme.

Sweitsi. Lausannen kaupungissa on ylhäisen rouwan toimesta ruwettu saattamaan ewankeliumin totuuteen waimo-ihmisiä alhaisimmasta luokasta wertaistensa waimoin awulla. Ensin lähetettiin köyhä leski myymään piplioita ja uusia testamenttejä. Hän käweli kaupungin huonoimpain katuin warsilla ja muutaman kuukauden kuluella oli hän myynyt 32 pipliaa ja 66 uutta testamenttia köyhimmille perheille. Sittemmin myi hän hoitonsa alla olewille köyhille waatteita ja ruoka-tarpeita. Saman rouwan toimesta kokoontuwat köyhät perheen äidit tekemään työtä, rukoilemaan, weisaamaan ja Jumalan sanaa tutkimaan. Sitte asetettiin toinen raamatun myyjä, jonka tulisi parannukseen johdattaa langenneita waimo-ihmisiä. Tässä työssä on hänen uskonsa ja rakkautensa monesti tullut koetelluksi, mutta työllä on kuitenkin ollut niin kehottawa menestys, että on aiwottu laittaa erinäinen koto, johon sellaiset naiset muutamaksi ajaksi otetaan oppia saamaan, jotka mielistywät luopumaan syntisestä elämästänsä.

Lasten kaswatuksesta.

Aiwan painawa ja kallis on lasten kristillinen kaswatus. Siunatut owat sen hedelmät wanhemmille, seurakunnalle ja waltiolle. Lasten menestys on wanhempain suurin ilo, on heille kalliimpi, kuin kaikki heidän maalliset tawaransa. Sillä on myös suuri waiwanpalkka, sillä Jesus sanoo: „joka korjaa yhden näistä wähimmistä, jotka uskowat minun päälleni, hän korjaa minun.“ Suuri on myös seurakunnan ilo ja toiwo, koska se näkee nuoret wesansa ihanasti kukostawan ja kaswawan armossa Jumalan ja ihmisten edessä. Waltio menestyy jalosti, koska sen jäsenet owat kunniallisia ja rehellisiä. Itse lapsia odottaa ja seuraa se siunaus, jonka Jumala lupaa neljännessä käskyssä. Mutta jos kaswatuksen hedelmät owat sanomattomasti kalliita, on itse kaswatuski suurin taito, joka waatii alituista ja wäsymätöntä huolenpitoa. Emme siis woi muuta luulla, waan että lukiamme hywin mielin ottaa wastaan seuraawat radit lasten kaswatuksesta, jotka on kirjottanut koulun

*) Katso n:o 1—3, 5, 6.

peräänkatsoja v. S—s.*) Ne owat paljaita osviittoja ja ohjeita, joista saadaan hywä neuwo ja ohjaus. Niitä et taida joka tilassa seurata, mutta niistä opitaan paljo. Näin kuuluwat nyt hänen sanansa:

„Peräänkatsojana sunnuntaikoulussa, jossa käwi köyhiä lapsia Berlinissä, sain huomata, mitä sitte omissaki lapsissani sain hawaita, ja minkä kaikkiki wanhimmat saawat hawaita, jos waan itsestänsä ja lapsistansa ottawat waaria, että lapsista wasta oikein opimme tuntemaan syntisen luontomme, ja että siis lapset oikeimmiten kaswattawatkin enemmän meitä, kuin me heitä.“

„Harwoin kuritamme ja anteeksi annamme lapsille oikealla tawalla, wielä harwemmin oikein soweliaissa tapauksissa. Sen nähdäksemme, otamme waan yhden esimerkin. Koska näin koululapseni olewan uppiniskaisia ja tottelemattomia, niin luonnollinen taipumukseni pakotti minua kowuudella saamaan tahtoani woitolle ja tuntuwalla kurilla murtamaan tuon wähän syntisen uppiniskaisuutta. Mutta jos päin toisin lapsi tunnusti wikansa, pyysi anteeksi ja lupasi tehdä parannuksen, silloin pääsi hän rankaisematta ja sai ainoastansa ystäwällisiä warotuksia. Mutta molemmissa tapauksissa tein minä wäärin, sillä harwoin osaa luonnollinen taipumus tehdä oikein.“

„Tawallisimmasti horjahtawat kewytmieliset lapset, sellaiset sanon minä, joilla on niin kutsuttu hywä sydän,**) se on pehmeä luonto mutta joiden tahto ilman jänttiä, joita siis silmänräpäyksen eli nykysen hetken liikutus hallitsee, jotka siis owat nopeita lupaamaan mutta yhtä nopeita unohtamaan lupaamansa. Sellaisia ihmisiä oliwat useimmat niistä, joita olen kohdannut wanki- ja kuritus-huoneissa. Sentähden pitää lasten kewytmielisyys woitettaman yksiwakaisuudella ja kurilla, ja heidän horjuwa, epäluotettawa tahtonsa wahwistettaman jäntewäksi. Rakkaudesta pitää silloin kuritettaman rakasta lasta, että siitä tulisi miettiwä, jäntewä, harras, ahkera, laadullinen ja tarkka ihminen. Kurittaa, kowin kurittaa sellaista lasta, joka niin hartaasti rukoilee, joka silmänräpäyksessä! — lupaa tehdä wilpittömän parannuksen, se on waikeaa; mutta juuri sentähden, että se on niin waikeaa, on se oikein. Omin woimin et sitä saa aikoin; mutta meidän tuleeki aina ennen, kuin lasta kuritamme, rukoilla lasten suurta rakastajaa, opettamaan meitä, koska ja kuinka meidän tulee rangaista heitä. Kyllä lapsi sen pian huomaa; ja koska isä ensin on kurittamiseen rukoillut itsellensä taitoa, niin sellainen kuri painuu sywään lapsen mieleen, ja herättää lapsessa suuremman rakkauden isää kohtaan.“

„Minä olin waadittu kurittamaan hywin rakasta lasta, waikka se kyllä rukoili armoa ja anteeksi; minä sanoin rakkaudesta olewani waadittu tekemään sitä, ehkä se kyllä karwasteli minua, ja kysyin siltä: „tiedätkö, että minä rakastan sinua?“ — „Tiedän kyllä, isä kulta.“ — „Myös minäki tiedän, että sinä pidät isäs hywänä; tahdotko nyt näyttää sen, ettäs pidät minun hywänä?“ — „Oi, mielelläni, isä kulta!“ — „Minä pyydän, tee kaksi asiaa: minun on raskasta lyödä sinua, mutta älä tee sitä raskaammaksi, älä pyydä minua säästämään witsaa, lupaatkos sen?“ — „Lupaan, isä kulta!“ — „Sitte minä wielä pyydän, älä huuda, koska minä hosun sinua, en minä soisi, että muut kuulisiwat, kuinka minun täytyy kurittaa rakasta lastani, lupaatkos tehdä sen?“ — Lapsi katsoi minua silloin silmiini wedet silmissä ja lupasi nyökäten päällänsä. Hän piti lupauksensa. Ja kuin olin sitä kurittanut, kowin kurittanut, niin se kurotti pienet kätensä minua kohden ja huusi: „isä kulta, anna minun nyt kumminki saada suuta.“ — Silloin kirweli kuritus isän sydäntä haikeammin kuin lasta, mutta se painui myös lapsen mieleen niin sywään, ettei se sen erän perästä enää tehnyt sellaista rikosta.“

„Tästä en kuitenkaan sano: tee sinäki samate! En myöskään sano, että minunkin aina pitäisi tekemän samoin samallaisissa tapauksissa. Se olisi warsin nurjasti; se olisi warsin wäärin luulla jo käsittäneensä oikean kaswatus-tawan; semmoinen luottamus omaan taitoon saattaisi ihmisen aina häpeään. Ei, waan joka erinäisessä tapauksessa pitää erittäin rukoiltaman armoa ja taitoa taiten tekemään, ja niin sitä meille annetaan; mutta ottakaat waan waaria, niin luullakseni saatte hawaita, että melkein joka kerta on peräti toisin tehtäwä, kuin luonnollinen taipumuksemme on.“

„Niin on sellaistenki lasten kanssa, jotka owat uppiniskaisia ja röykkeitä. Luontomme waatii wahwasti kurittamaan; sillä tahtoamme wastustamisesta me suutumme, ehkä meidän pitäisi oleman murheellisia siitä, että on rikottu Jumalan käskyä wastaan. Me tahdomme murtaa ja ponnistaa sellaista wastusta ja uppiniskaisuutta, mutta oma uppiniskaisuutemme on murtamaton. Wäkisin kyllä suitamme saada tahtomme woitolle; lapsi suittaa kyllä tehdä mitä halajamme; mutta luultawasti tulee sen sydän waan paatuneemmaksi ja kowemmaksi. Silloin tarwitsee meidän rukoilla, että taitaisimme osottaa sellaiselle kowalle lapselle sitä rakkautta, jota niin mielellämme osotaisimme helläsydämelliselle ja kewytmieliselle lapselle; silloin on tarwis sydämellisellä rakkaudella sulattaa lapsen jäinen sydän, tarpeessa on näyttää sille, ettei se riko meitä, waan taiwaallista isää waastaan, että hän saattaa murheelliseksi Wapahtajan, joka niin suuresti rakastaa häntä. Liha ja weri ei sitä suinkaan aikoin saa, hywät päätökset eiwät myös suuriakaan waikuta, tästä kuuluu: oma woima ei meitä auta; tässä tarwitaan rukousta, meidän tarwitsee kussakin erinäisessä tapauksessa rukoilla itsellemme oikeaa taitoa. Ja jos sitä rukoilemme, niin sitä meille annetaan, ja jos sitä meille annetaan, niin tulee siunaus myös, ja jollei lapsi ottaisikaan siitä siunausta itsellensä, niin se kuitenki tulee meille.“

(Jatketaan.)

*) Tämä herra S:n kirjottama ohje on otettu „Wäktaren“ nimisestä sanomasta.

**) Hywästä sydämestä sanoo kirjottaja muistutuksessaan: „mailma kaunistelee usein pahimmat eljet sanoen: „hänellä on sentään hywä sydän.“ Semmoista hywää sydäntä en pidä missään arwossa, hywän watsan pidän parempana; siihen taidat luottaa, mutta hywään sydämeen et koskaan laisinkaan.

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa huhtikuun 30 p. 1863.
Käskyllä: J. M. v. Essen.

Oijennus. Wiimeisen numeron kolmannen siwun toisella palstalla 15 riwillä alhaalta on: „Garebiassa“ lue: „Gambiassa“.

Kuulutus.

Kun korkiasti kunnioitettawa Tuomiokapituli ilmaantuneesta syystä on kaikista arkkihiippakunnan seurakunnista waatinut luetteloa kuinka paljo heikkomielisiä ihmisiä löytyy, saan minä, tarkasti täyttääkseni tätä waatimusta, tämän kautta kehotta kaikkia niitä, joiden hoidossa tässä tuomiokirkon seurakunnassa on semmoisia onnettomia ihmisiä, joko minulle taikka kunnioitettawille kappalaisille ilmottamaan ne ennen tulewan toukokuun 9 p:ää. Turusta huhtikuun 25 p. 1863.

Torsten T. Renwall.

Kuollut Turussa. Huhtikuun 28 p. merimies J. Hellmanin tytär Juhanna Wilhelmina 3 wuot.; 29 p. entinen postiljoni Kaarle Fredrik Lewonius 59 wuot.; 30 p. trenki Juha Lithén 36 wuot.; kaupungin-wartian S. M. Stålström wainaan tytär Aleksandra Wilhelmina 9 kuukauden iällä; alaluutnantin W. Weckmanin lesken Anna Björkqwistin poika Juha August 2 kuukauden iällä; toukokuun 1 p. neuwomies Renberg wainaan leski Lowisa Juliana Alén 83 wuot.; waimoihmisen Liisa Kurtin äpärä poika Juha Aatolf 3 wuot.; porwarin tytär Ewa Kristina Åhrlund 67 wuot.; kultasepän oppilas Nestor Nikolai Lundström 21 wuot.; 2 p. salwukisälli Wilhelm Silwander 58 wuot.; waimoihmisen Karolina Heikintyttären äpärä lapsi Henrika Eleonora; köytyrin kisälli Kaarle Herman Sjöberg 22 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin toukokuun 3 p. wenäjän sotawäen kirjuri Aleksei Fedjaefski ja neiti Maria Jakobina Romén; salwuoppilas leskimies Antti Juha Enroth ja linnan-wartian A. R. Blomqwistin leski Ewa Juhanna Rosenlöf; ruokakauppias Juha Wilhelm Johansson ja neiti Augusta Josefina Lagerström; suutarin kisälli Kristian Herman Englund ja neiti Amalia Wilhelmina Pettersson; sekä merimies Matti Albinus Mattsson ja neiti Ulrika Josefina Lauren.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 8. Turussa perjantaina 15 päiwänä Toukokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

6 Sunnuntaina Pääsiäisestä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Piplian-selityksiä pitää nousewalla wiikkoa: tuorstaina kello 5 jpp. ruotsin kielellä ja perjantaina kello 5 jpp. suomen kielellä w. Pastori Sarén.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on asettanut waratuomarin K. E. Frosterus kopioitsiaksi senaattiin. — Kauppias J. Harff on otettu Lyybekin konsuliksi Helsingissä. — Oulun läänin w. t. maaherra on määrännyt waratuomarin J. F. Borg Oulun kaupungin kämnerin oikeuden esimieheksi, sekä maakanslistin A. A. Planting Pudasjärwen nimismieheksi ja maakonttoristin A. J. Rydman Limingan nimismieheksi. — Hämeen läänin maaherra on määrännyt maakonttoristin K. A. Ståhle Wanajan nimismieheksi. — Kuopion maaherra on antanut eron Rautawaaran nimismiehelle A. Stenius.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Kaksi lisä armowuotta on senaatti suonut Kokkolan alikoulun rehtorin maist. K. A. Simelius wainaan turwattomille lapsille sekä Munsalan kappalaisen wp. A. M. Jungberg wainaan leskelle ja lapsille. — Wakuuskirjan saanut w. t. opettaja Turun ylikoulussa F. W. Bergroth määräystieteen opettajaksi Tampereen ylikouluun. — Määrätty: Wehmaan kirkkoherra, lääninprowasti J. H. Mollin kuwernöörin asiamiehen kanssa pitämään kokousta Taiwassalon emäkirkossa Kiwimaan ja Iniön kappelein erottamisesta äsken mainitusta pitäjästä erinäiseksi kirkherran-tilaksi. — Wirkawapauden tulewaksi kesäksi owat saaneet Turun lukion lehtori, maist. B. E. Neowius, Turun kuuromykkä-koulun esimies wp. K. H. Alopaeus ja Ahwenanmaan alikoulun rehtori K. M. Kandolin, jonka ohessa molemmat wiimeksi mainitut owat saaneet luwan matkustaa ulkomaille. — Waalisaarnan pitämisen aika on määrätty Karwian kappalaisen waaliin asetetuille ja waali pidetään siellä tulewan heinäkuun 26 p. — Haettawana: kappalaisen wirat Hämeenkyröstä ja Wiljakkalassa 90 päiwän kululla sekä laulunopettajan wirka Kaskisten alikoulussa, määräystieteen lehtorin wiran wälinaikanen toimitus Waasan lukiossa, apulaisen wirka samassa lukiossa, wälinaikaset wiran-toimitukset wiimeksi mainitussa wirassa sekä Turun rouwaswäen koulun ensimäisen opettajan wirassa sillä aikaa kun papiston ja koulumiesten leski- ja orpo-kassa saapi niistä palkansäästöä, kuin myös wälinaikaset toimitukset Pietarsaaren alikoulun opettajan ja lisäopettajan wirassa sekä Hämeenlinnan ja Joensuun alikouluin lisäopettajain wiroissa, kukin näistä kouluwiroista 56 päiwän hakemusajalla. — Opinnäytteet alikoulun rehtorin wirkoihin päästäksensä on tehnyt Kokkolan alikoulun ensimäinen opettaja J. F. Reinius, joista tieteellinen näyte on arwosteltu oppilauseella approbatur ja käytännöllinen lauseella approbatur cum laude. — Ekkerön kappalaisen waalissa tämän kuun 3 p. sai Korsnäsin kappal. apul. K. A. K. Moliis 54 manttaalin huudot ja Brändön wälisaarnaaja L. A. Palonen 18 manttaalin, mutta kolmas waalisaarnaaja ei yhtäkään huutoa.

Porwoon. Muutamat Lowisan kaupunkilaiset owat huhtikuun 14 p. saaneet armollisen luwan yhteisellä kustannuksellansa asettaa erinäisen naiswäen-koulun siellä. — Wirkawapauden neljäksi kuukaudeksi kesäkuun 1 p:stä on saanut Mikkelin prowasti A. G. Nordqwist, jolla aikaa kirkkoh. apul. wp. A. T. Sundberg pitää kirkkoherran wirkaa siellä. — Määrätty: w. t. jumaluusopin lehtori Porwoon lukiossa A. W. Frosterus toukokuun 1 p:stä eteen päin toimittamaan samaa lehtorin wirkaa, Käkisalmen wankihuoneen saarnaaja wp. J. G. Mikander oman wirkansa ohessa toimittamaan kirkkoherran wirkaa Käkisalmella, ja kirkkoh. apul. Kaukolassa A. J. Piispanen toukokuun 1 p:stä eteen päin pitämään samaa wirkaa siellä. — Wakuuskirjan owat saaneet opettaja maist. K. H. Kahelin määräysopin ja luonnontieteen lehtoriksi Jywäskylän alkeisopistossa, saksankielen opettaja Porwoon lukiossa maist. E. F. Maconi historian lehtoriksi Jywäskylän alkeisopistossa, saksankielen opettaja Hämeenlinnan lukiossa L. A. M. Lefren ranskan kielen opettajaksi Porwoon lukiossa, mamseli Selma Schaeffer piirustusopettajaksi Wiipurin ylikouluun ja maist. B. A. Boehm saksan kielen opettajaksi Helsingin naiskoulun. — Nimitetty: w. t. opettaja kuuromykkäin koulussa Porwoossa A. Sirén ja w. t. opettajatar samassa koulussa Selma Ottilia Åkerstedt, edellinen opettajaksi ja jälkimäinen opettajattareksi mainitussa koulussa. — Haettawana: Käkisalmen kirkkoherran wirka. — Waalisaarnat Hiitolan kappalaisen wirkaan pidetään kesäkuun 21 ja 28 p. sekä heinäkuun 5 p., ja waali heinäkuun 26 p.

Kuopion. Wakuuskirjan on saanut w. t. lehtori L. M. Runeberg luonnontieteen lehtoriksi Kuopion lukioon. — Määrätty: maisteri G. Marelius lisäopettajaksi Kuopion ylikouluun, Oulun ylikoulun konrehtori B. L. Helander toimittamaan linnansaarnaajan wirkaa Oulussa ja Rääkkylän pitäjän apul. A. Weckman oman wirkansa ohessa pitämään kirkkoh. apulaisen toimitusta siellä. — Waalisaarnat Kemin kappalaisen wirkaan pidetään kesäkuun 28 p. ja heinäkuun 5 ja 12 p. sekä waali elokuun 2 p.

Kotomaalta.

Turusta. Ehkä wedet aikasin meniwät auki jäästä, ei kewään tulo sentään ole ollut liian aikaista, sillä wielä tällä wiikkoa on oltu parhaimmassa kewä-kylwön kierussa. Ilmat owatkin olleet waljumaisia, mutta „walju wiljan kaswattaa“, sanotaan sananlaskussa, ja kauniita owatki rukiin oraat täällä Turun puolessa. Käkikin on näinä päiwinä kaupungissamme kukkuillut. — Kaupunkimme oppilaitoksissa pidetään wuositutkinnot tämän kuun lopulla, nimittäin lukiossa 29 päiwänä ja yli- ja ali-alkeiskouluissa sekä rouwaswäen koulussa seuraawana päiwänä, jolloin lukulaiset lasketaan kesäwapautansa wiettämään.

— Turun säästöpankkiin tuli wiimes huhtikuulla panoksia 2,807 ruplaa 58 kop. Saman kuun kululla otettiin säästöjä pankista ulos 9,936 ruplaa 68 kop.

— Tukholmista on sananlennätimellä Helsingin hätäawun-toimikunnalle ilmotettu että Tukholmista tämän kuun 7 p. lähetettiin „Suomi“-höyrylaiwalla Waasaan Ruotsissa koottua wiljaa Suomen hätääntyneille, nimittäin 600 tynnyriä rukiita, 600 t:riä ohria, 100 t:riä herneitä, 600 t:riä kauroja ja 300 t:riä perunia. Helsingin hätäawun-toimikuntaa on pyydetty jakamaan nämät lahjat nälkää kärsiwille lääneille.

— Suomen talousseura Turussa on painosta antanut ehdotuksen uusille asetuksille. Mitä muutoksia ja parannuksia entisistä säännöistänsä tässä ehdotuksessa on esitelty, saa kukin halukas wertailemalla näitä uusia wanhoin asetuksiin itse hawaita. Tahtoisimme waan muistuttaa seuran nimestä. Se kutsuu itsensä ja ehdottelee edeskin päin kutsuttawaksi: „Suomalainen Huoneen-Hallituksen seura“. Kun seuran tarkotuksena on hyödyllisten tietoin ja kokemusten lewittämisellä, soweljain kehotusten ja palkintoin jakamisella sekä muilla tarkotuksensa mukawilla toimilla edistää maawiljelyksen ja muiden taidollisuus-keinoin warttumista ja menestystä, niin sillä jo on paljon enemmän työskentelemistä kuin paljas huoneen-hallitus, joka taittaan sanoa siinäki huonekunnassa olewan, jolla ei laisinkaan ole maawiljelystä ja sen huolenpitoa. Parempi suomalainen nimi olisi talon pito, talon toimi taikka talous, joten tämä seura siis olis talousseura. „Suomalainen“ ei se myöskään ole, koska kaikki sen keskustelemukset pidetään ruotsin kielellä ja sillä myös sen kirjat kirjotetaan. Ja waikka seuran keskustelemukset ja pöytäkirjatkin muutetaisiin suomalaisiksi, niinkuin toiwottawa olisikin, niin sittekin on „Suomen talousseuran“ nimi sen tarkotuksen mukaan soweljaampi kuin suomalainen huoneenhallituksen seura. Tätä samaa asiaa on jo Tapio muistuttanut, mutta olemme wielä tahtoneet sitä terottaa.

Helsingistä. Uusi teaterihuone paloi wiimes perjantaita wastaan yöllä tuhaksi, niin että waan kiwiset seinät enää seisowat töröttäwät mustina ja riutuneina. Puoli yön aikaan oli walkia syttynyt ja jo 3:men aikaan oli sisus melkein kaikki tuhkana. Ei juuri mitään teaterin omaisuutta saatu korjatuksi; ainoastaan rawintohuoneesta wähän irtainta kalua. Koristukset, teateripuwut, kirjasto, soittokunnan soittokalut ja nuotit, kaikki jäiwät tulen omaksi. Se oli sen kauneuden meno! Huone oli wakuutettu kaupunkein yhteisessä palowakuutusyhtiössä 87,000 hop. ruplaan. Kuinka walkia pääsi wallalleen, ei ole wissiä tietoa.

— Yliopiston opettajat owat wara-kanslerilta konsistoriolle tulleen kirjeen mukaan saaneet luwan pitää luennoitansa suomen kielellä.

— Suomen henkiwartiapataljoona, joka ennen joka kesä on ollut harjotuskokouksissa Krasnoje Selossa lähellä Pietaria, on saanut tiedon että se tänä kesänä saa olla kotona.

— Helsingin ja Hämeenlinnan wälisen rautatien tulot tekiwät wiimes huhtikuulla yhteensä 5,647 ruplaa 34 kop. hop.

— Pohjois Suomen hädänalaisten ja Helsingin kaupungin köyhäin eduksi pidettiin pääkaupungissa tämän kuun 4 p. arpajaiset paro-

nessa Rokassowskin toimesta. Paljon wäkeä oli koossa; arpoja oli 10,000, joista ensin makseltiin 2 markkaa kappaleelta, mutta kun ei kaikki käyneet kaupoiksi, myytiin loput huutokaupalla. Tulot tekiwät 4,210 ruplaa 49 kop., joista 2,200 r. on määrätty hätääntyneille Waasan, Oulun, Kuopion ja Mikkelin lääneissä, nimittäin 550 r. kuhunkin lääniin, ja loput 2,010 r. 49 kop. Helsingin köyhille.

— **Uudenmaan ja Hämeen läänien maawiljelysseura** pitää maawiljeliäin kokouksen Jämsän pitäjän kirkon lähellä tulewan kesäkuun 30 p. ja heinäkuun 1 p. Kokouksen ensi päiwänä, kun palkinnon määrääjät on walittu, alkawat keskustelemukset kello 10 epp. ja kestäwät kello 2:teen saakka; samaten ehtoo-puolella kello 4—6. Kello 6 on eläinten näyttelö; kello 9 jaetaan palkinnot eläimistä. Heinäkuun 1 p. kello 9 tapahtuu kilpakyntö; kello 1 annetaan palkinnot kilpakynnöstä ja työaseista; kello 4 myydään huutokaupalla työkaluja. — Muistutetaan että ne, jotka Helsingistä menewät kokoukseen, taitawat tehdä tämän matkan wiitenä päiwänä. Sunnuntaina kesäk. 28 p. lähdetään höyrywaunuissa Turengin pysähdyspaikkaan ja siitä sitte maamatkaa Anianpellolle, josta maanantaina höyrylaiwalla päästään Jämsään. Toisen kokouspäiwän illalla heinäk. 1 p. kello 10 jpp. palataan Päijännettä höyrylaiwalla, joka seuraawan päiwän aamulla niin aikasin tulee Anianpellolle, että matkustawaiset ennättäwät Turenkiin ja siitä höyrywaunuissa Helsinkiin.

Seuraawaiset kysymykset keskustellaan kokouksessa: 1) Mikä suowiljelystapa on pidettäwä soweljaimpana, ja kuinka niitä tulewina aikoina on wiljeleminen että pitäisiwät ja enentäisiwät maan hedelmällisyyttä? 2) Onko sala-ojia pohjois-Hämeessä, ja mitä on niistä hawaittu? 3) Mitkä heinälajit owat Suomen maanwiljelykselle hyödyllisimpiä, ja missä tapauksissa on toinen tahi toinen, yksinään tahi toisten kanssa sekasin, etuisampi? 4) Onko maahammme tuotu Ayrshire-karjalaji tuottanut tarkotettua hyötyä ja siittänyt täällä terweitä ja kestäwiä sikiöitä, jotka antawat runsaasti maitoa ja lihaa? 5) Onko yhteisten karjan-anti-laitosten asettaminen waikuttawa keino karjan hoidon edistämiseksi ja mille kannalle owat semmoiset laitokset sopiwimmin asetettawat? 6) Mitkä keinot yleensä owat tarpeellisia metsän hoidon edistämiseksi? 7) Mitä esineitä etupäässä on Uudenmaan ja Hämeen maawiljelysseuran kehottaminen?

Palkintoja annetaan sonneista, lehmistä, lampaista, sioista ja hyöhenkarjasta, maawiljelyskaluista, koneista, maawiljelystuotteista, karjan annista, käsiteoksista, metsänhoidon tuotteista sekä kilpakynnöstä.

Sonneista annetaan neljä palkintoa, nimittäin 80, 60, 60 ja 40 markkaa; lehmistä kolme nimittäin 60, 40 ja 40 m.; hehkosesta yksi n. 20 m.; pässeistä kaksi n. 24 ja 12 m.; emälampaista, kolme yhdessä, kaksi palkintoa n. 20 ja 12 m.; karjusta 24 m. ja emäsiasta 12 m.; höyhen-karjasta kaksi n. 20 ja 12 m.; maawiljelyskaluista, koneista, kaawoista yhteensä 400 markkaa, jotka jaetaan palkinnon-määrääjäin tutkinnon mukaan; maawiljelystuotteista 120 m.; karjan annista, woista, juustosta, lihasta y. m. 160 m.; käsiteoksista 200 m.; metsän tuotteista 160 m.; kilpakynnöstä annetaan siipiauralla ajaissa wiisi palkintoa, nimittäin ensiksi 32 markan hopiapikari, sitte 20, 16, 12 ja 8 m.; sahrailla kyntäjille kolme palkintoa, n. 20, 16 ja 8 m. Ilman sitä saa kukin kynnössä kilpailla, joka ei palkintoa ole woittanut, 2 m. kehotukseksi.

Tampereelta 6 p. Toukokuussa. Jo kauwan aikaa on Tamperelaisilla ollut puheena joko wanhan kirkon suurentaminen eli tykkänään uuden rakentaminen. Tämä puhe ja yleinen mieli-ala leimahti nyt wihdoinkin ilmi-tuleen, koska tästä asiasta pidettiin kirkon-kokous tän kuun 4:nä p:nä. Kokouksen pitäjänä ja pöytäkirjan kirjottajana oli Kiwikirkon rowasti J. Grönberg. Ensin kysyttiin: onko kirkko nykyisessä muodossaan seurakunnalle wähäinen, johon kaikki wastasiwat myödyttäwästi. Mutta kuin tuli kysymys että tätä wanhaakko kirkkoa suurennetaan eli aiwan uusiko tehdään, niin mielet tuli niin eroawaisiksi, että muutamat, joitten tahto ei tullut täytetyksi, meniwät mieli-nyreissään pois koko kokouksesta. Toiset tahtoiwat ensin wanhan kirkon laajentamista ja sitten wasta uuden tekemisen; mutta toiset oiko-päätä uuden kirkon rakentamisen. Edelliset woitti; sillä se mieli-ala oli enemmistöllä ja rowastikin oli niiden puolella, syystä että uuden kirkon rakentamiseen woi kulua wielä kymmeniä wuosia, kuin ei rahojakaan ole siihen tarkotukseen wielä koottu, ja sillä ajalla taitaisi moni wierauntua peräti pois kirkon käymisestä, koska nykyinen kirkko on todellakin niin ahdas, että warsinkin juhlapäiwinä ei mahdu kirkon trapuillenkaan wiimeksi tuliat, waan täytyy mieli-pahalla palata kotia eli seista kirkon seinuksilla. — Noin kahden kuukauden perästä päätettiin pitää toinen kokous, jossa kirkon suurennus-riitinki tulee seurakunnan tarkastettawaksi ja hywäksittäwäksi, joka sitten lähetetään Kuwernöörin wahwistettawaksi. Samassa tilaisuudessa tulee myös kustannus-ehdotukset seurakunnalle ilmotettawaksi. — Rahain kokoomisesta päätettiin niin että kukin laillisessa ijässä olewa mies maksaa yhden markan wuotensa ja joka „Kuudestoista-osa“ myös markan wuoteensa kuin myös senlaiset elatus-keinon harjottajat, joilla ei ole „Kuudestoista-osia“, samoin. Tällä tawalla kootuilla rahoilla suurennetaan ensin wanha kirkko ja sitten, kuin rahasto nähdään siksi nousewan, että se woi uuden kirkon rakentamiseen ulottua, raketaan uusi. — Ensi tulewassa kokouksessa walitaan kirkon rakennus-komitea, jonka tulee hankkia aineet ja wastata työn kelwollisuudesta.

Ensi kertalainen.

Ulkomaalta.

Nyt on jo sanomalehdissä julistettu Englannin, Ranskan ja Itäwallan waltiokirjotukset Wenäjän hallitukselle Puolan asiasta sekä Wenäjän wastaukset niihin. Itäwalta ja Ranska oliwat waan sowulla ja ystäwällisesti muistuttaneet Puolan kapinaa ja sitä rauhattomuutta, kun se naapuri-maissa ja muissa Europan waltakunnissa matkaansaattaa, sekä pyytäneet Wenäjän hallitusta niin asettamaan Puolan asiat ettei tulewina aikoina tämmöisiä kapinallisia wehkeitä nousisi yleistä rauhaa häiritsemään, kuin myöskin lausuneet luottamuksensa että Wenäjän hallitsia, joka edellisilläkin hallitustoimillansa waan on tarkottanut maansa ja kansansa edistymistä ja menestystä, nytkin tahtoo parhain päin kääntää Puolan asiat. Tätä samaa wäittää myös Englannin kirjotus, mutta waatii myös sen ohessa Puolalle Wienin suostumuksessa w. 1815 annettua sääntöä. Se hallitus-asetus, jonka keisari Aleksander I Wienin suostumuksen jälkeen antoi Puolalle, on Puolan 1831 wuotisen kapinan jälkeen häwitetty ja muutettu. Englanti, joka ynnä Ranskan, Itäwallan ja Preussin, sekä Ruotsin, Hispanian ja Portugalin kanssa suostuiwat ja wahwistiwat Wienin päätöksen w. 1815, katsoo siis welwollisuudeksensa waatia Puolalle takasin siinä tehtyä sääntöä. Wenäjän wastaukset näihin kirjotuksiin owat hywin sowinnolliset sekä myöntäwät Wenäjän hallitsian halun olewanki Puolan kapinan lepyttämisen, jota huhtikuun 12 p. Puolalaisille annettu anteeksi-antamuksen julistuski osottaa. Wenäjän waltiokirjotuksissa muistutetaan myös että niitä mielen liikutuksia, lewottomuuksia ja häiriöitä, jotka Puolassa owat synnyttäneet kapinan, sytytetään ja yllytetään ulko-waltakunnissaki, ja että asianomaisten hallitsiain siis olis kumoominen niitä omissa maissansa. — Wenäjän wastaukset owat Ranskassa mielenperäisiä ja tydyttäwäisiä, mutta mitä Englanti niistä ajattelee ja millä mielellä ne siellä wastaan otetaan, saadaan wasta kuulla.

Puolan asiasta owat myös Ruotsin, Hispanian ja Italian hallitukset lähettäneet Wenäjälle muistutuskirjansa, joihin Wenäjäkin jo on antanut wastauksensa. Niiden sisältö on yhtä sowinnollinen kuin Wenäjän ja iso-waltain wälillä waihetetut kirjotuksetkin.

Puolassa kestää kapinasotaa ja kahakoita niinkuin ennenkin.

Englannin ja pohjois Amerikan riita näkyy suosiolla ratkastawan, koska pohjois liittokunnan hallitus on luwannut tydyttää Englannin waatimuksia.

Australiassa erään wuoren luolassa 15 engl. penikulmaa Castlemamesta on löytty kolme ihmisen ruumista, kiwettyneinä kowaksi marmoriksi. Kun ne ensin nähtiin, luultiin ne eläwän. Ne owat istuallansa. Suonet ja jänteet tuntuwat niissä selwästi. Ne owat pysynyt hywin ehjänä. Aina sormetki, kynnet, hampaat y. m. owat yhtä selwät kuin ne oliwat 500 wuotta sitten. Toisen wieressä on kiwinen tirwes.

Oiwa epäiliä.

„Lapsuudessani kuulin puhuttawan äsken kuolleesta metsästäjästä ja iso-isäni kimalaisten kaitsiasta seuraawan esimerkin raan ihmisen itsewiisaudesta. Kun wanhan kimalaishoitajan kuullen kerta puhuttiin Tonawan wirrasta, sanoi hän: „lörpötyksenne Tonawa wirrasta on paljasta hulluutta. Ei semmosta wirtaa ole ollenkaan. Rheinin ja Elben*) wirroissa on, luullakseni, jo kyllä, sillä ne olen nähnyt. Jos nyt löytyisi Tonawan wirta, miksen olisi sitä nähnyt? Koko puheenne Tonawa wirrasta on ämmäin juttua. Ei semmosta wirtaa ollenkaan ole, sen sanon, ja nyt suu poikki!“

Niinkuin nyt tämä taitamaton, itsewiisas kimalaishoitaja ei luullut Tonawa wirtaa olewan, samate hyljääwät taitamattomat ja itsewiisaat sekä paisuneet ihmiset hengellisetki totuudet. Minä sanoin taitamattomat, sillä joka ei tunne raamattua, waikka hän maallisesti olisi kuinka taitawa ja oppinut hywänsä ja waikka hän itse mielestänsä olisi kuinkaki ymmärtäwäinen tuomitsemaan ja päättämään niistä asioista, on hän sentään aina hengellisissä asioissa taitamaton. Mitä sanoisit, jos raja-suutari tahtoisi kellätä hywäksi raketun pumpuli-tehtaan, sentähden waan ettei hän ymmärrä koko asiaa. Taikka kuka ottaisi sellaisen oppimattoman miehen katsomaan ja tutkimaan, jos mestari on tehtaan rakentanut hywäksi. Ja jos sellainen mies kuinka paljo hywänsä haukkuisi ja moittisi tehdasta, eikö mestari nauraisi hänen tyhmyyttänsä ja ihmettelisi hänen röykkeyttänsä. Jokainen oppi, jokainen taito ja tiede, sen pitäisi tyhmimmänkin ihmisen ymmärtämän, waatii oppimista ja harjaantumista ja kutaki tiedettä pitää opittaman siinä järjestyksessä, kuin se tiede waatii. Niin esimerkiksi ei opi kukaan mailman kartta kädessä lukua laskemaan. Jos joku olisiki hywin wiisas luwun laskussa, laiwan rakennuksessa

*) Tonawa, Rheini ja Elbe owat suuria wirtoja.

taikka kirjottamisessa, niin hän sen wuoksi taitaa olla hywin taitamaton hengellisissä asioissa, jollei hän ole raamattua lukenut sillä mielellä, kuin sitä pitää luettaman ja tutkittaman. Niin sanoo Paawali: „ei luonnollinen ihminen ymmärrä niitä, jotka Jumalan Hengen owat; sillä ne owat hänestä hulluus, eikä taida niitä käsittää, sillä ne hengellisesti tuomitaan," ja itsestänsä sanoo Paawali: „me tuomitsemme hengelliset asiat hengellisesti." 1 Kor. 2: 14, 13. Ruweta siis omasta wiisaudestansa ja sulasta röykkeydestä tuomitsemaan hengellisiä asioita, joita ei ole tarkoin, oman tunnon jälkeen ja oikealla mielellä tutkittu, se on ryhtyä tuntemattomaan työhön ja selwä järkiki sanoo sen hulluudeksi. Sellaisesta hulluudesta mainitsemme tässä erinomaisen mutta surullisen esimerkin: saksan maalla on yhdessä kaupungissa 12—14 wuoden wanhat gymnasin (lukion) oppilaat tehneet keskensä liiton, jonka ensimäinen pykäle kuuluu: „joka uskoo Jumalan päälle, hän suljetaan liitosta ulos." Katso nämät lapsi raukat owat kotimajoissansa saaneet kuulla Jumalan sanaa ainoastansa pilkattawan ja epä-uskoiset rikkijärjellisten toimittamat sanomat on ollut heidän sieluinsa ainoa rawinto. Lapsista ei ole siis taitanut tulla muuta kuin pilkkaajia. Onhan tämä kauheaa kuulla, samalla kuin se osottaa kuinka itsewiisauden röykkeys on raaka ja tyhmä.

Niin on myös Englannissa pispa Colenson käytös saattanut aikoin suuren hämmästyksen. Muutamia wuosia sitte päätettiin laittaa pispa Etelä-ahrikaan Zulu-kansalle, joista muutamat jo oliwat ottaneet kristillisyyden wastaan. Colenso wihittiin pispaksi ja lähetettiin Nataliin. Hän on nerokas ja hywin taitawa mies, semmenkin oli hän hywin oppinut luwunlaskussa ja määräysopissa (mathematik). Pispaksi tultua rupesi hän hartaasti lukemaan autuusoppia; mutta jo silloin oli hänestä se huhu, että hän oli wäärä-oppinen. Hän koetti puhdistaa itsensä sellaisesta syytöksestä ja kirjotti sen toten selityksiä Romalaisille lähetetylle epistolalle. Mutta niissä selityksissä oli jo monta ihmeellistä asiaa. Mutta kuin pakanat rupesiwat wastustamaan raamattua, ei kestänyt hänen horjuwa uskonsa sitä koetusta, waan hän huomasi pian, että hän uskoi wähemmän kuin pakanat. Kuin Hottentotit kysyiwät, kuinka taisiwat kaikki eläimet mahtua Noakin arkkiin, rupesi hänki lukemaan Mosekseen kirjoja ja sai sen päätöksen, että kaikki niissä oli paljasta tarinaa. Hän kirjotti asiasta järkensä ja laskuoppinsa awulla kirjan, joka hänen mielestänsä kumosi raamatun. Sitä ennen oli hän pakanain keskessä saattanut paljo pahennusta aikoin. Hän kirjotti kirjan, jossa hän koki osottaa, että miehellä oli luwallista pitää monta waimoa, ja ettei pakanain, tultuansa kristityiksi, ole tarwis ja pakko jättää monen waimon pitämistä. Nyt owat Englantilaiset hänen kanssansa suuressa pulassa, sillä heiltä suittaa puuttua asetus, joka säätäisi, mitä wäärä-oppiselle pispalle tehtäköön. Kohta nousi myös sellaisia miehiä, jotka rupesiwat kumoomaan hänen kirjaansa Mosekseen kirjoista. Niistä mainitaan semmenki tohtori Cumming ja Prilschard. Wiime mainittu on Colenson wanha lukukumppani ja yhtä taitawa laskuopissa kuin pispaki. Hän on astunut pispaa wastaan samalla alalla ja kumoo selwästi hänen huonot ja mitättömät syynsä Mosesta wastaan. Englantilaiset sanomat tietäwät kertoa, että Colenson kirja Mosesta wastaan on sangen wähäpätöinen ja huono. Muutamat epä-uskon sankarit, jotka eiwät tahdo uskoa, lienewät siitä kuitenki saaneet muutamia asioita onkeensa, joilla taas hetkeksi aikaa koettawat tukkia oman tuntonsa soimaawaa ja nuhtelewaa ääntä. Kaikki Englannin ja Irlannin kirkon arkkipispat ja pispat, paitsi kahta eli kolmea, owat pyytäneet Colenson luopumaan pispan wirasta, kuin hän oman tunnustuksensa jälkeen ei enää taida hywällä omalla tunnolla seurata monessa asiassa käsikirjaa. Mutta pispa on wastannut, ettei hän taida seurata sitä neuwoa. Niin, hän sanoo, että se on juuri hänen welwollisuutensaki waeltaa aljettua rataa. Hänen mielestänsä estäwät Moseksen kirjat uskon edistymistä, jos ne pidetään totisena. — Epäilemättä rupeewat nyt pispat selwillä todistuksilla kumoomaan häntä, ja siitä on totuus taas niittäwä jalon woiton. Mutta tässä tahtoisi lukia huomata, mitä laatua sellaisten miesten oman tunnon arkuus ja helleys on. Pispalla on niin hellä ja arka omatunto, ettei hän tahdo eikä tohdi wastoin omaa tuntoansa opettaa, mitä raamattu sisältää; mutta hän ei kuitenkaan kammoo ottaa palkkaa ja elatusta niiltä, jotka owat hänen pispaksi asettaneet. Jollei hän enää tahdo olla kristitty, pitäisi hänen kuitenki oleman kunniallisen ja rehellisen ihmisen ja luopuman wirastansa. Taikka mitä sanoisit palweliastas, joka tahtoisi sinulta ruokaa ja palkkaa, mutta ei kuitenkaan tahtoisi tehdä sinun työtäs, ja wielä turmelisiki sinun työs ja häpäisis sinua, ja kaunistelisi sellaista haluttomuuttansa ylönpalttisella oman tuntonsa arkuudella ja helleydellä?

Räätälisällin Wänni Sakseliinin päiwäkirjasta.

30 p. Huhtikuuta.

Jo on 20 penikulmaa minun ja hiljasen talwimajani wälillä, mutta en wieläkään ole suuttunut waeltamasta. Minä juoksen enkä wäsy.

Se tulee siitä, etten koskaan ennen ole ollut matkalla niin hywällä toiwolla. Olen wähäsen noudatellut mehiläisen tapoja, kuitenki toisellaisessa järjestyksessä; koko talwen olen koonnut, taitaakseni suwen syödä warojani. Olen toimittanut itselleni waatteita, ja mikä wielä parempi on, olen wyöhöni neulonut neljä kirkasta hopea ruplaa, yhden joka puolelle.

Sellaisella summalla jo jotain aikoin saa, semmenki räätälisälli, joka tulee aikoin paljo wähemmällä, kuin muut ihmiset! Oi onnellista nuoruuden aikaa! Minä katson ylön höyrywaunut, jotka ylpeästi menewät ohitseni rautatiellä tuoksuna, ja surkuttelen niitä ihmisiä, jotka ikääskuin orjat kuljetetaan maasta maahan, ja ainoastansa wilauksella waunuin kaitasista akkunista saawat nähdä Jumalan ihanaa mailmaa.

Kuinka paljo parempi on minun tilani! Kuin nyt sysson kaswoni kohden etelää, niin katselee hopeinen silmä wyöhöni neulotuista rahoista joka neljälle taiwaan kulmalle ja jokainen niistä osottaa minulle kuki haarallensa monta penikulmaa pitkän matkan ihanassa mailmassa, jossa kaikki wälituuletkin owat minun. Ja niin on tapahtuwaki. En wielä rupee hakemaan työtä, olen liika rikas. Menen ensin kohden etelää, poikkeen sitte pitkin meren rantaa itää kohden, käännyn taas pohjoista kohden ja sitte päin länttä uuteen hiljaseen talwimajaani.

Olen mielestäni suuri herra. Neljä hopea ruplaa sällin kukkarossa on kuin neljä pyörää taati-waunuin alla. Sauwani on kuski, renseli eli laukku seljässäni on palwelia-poika waunuin takana. Oi onnellista elämää! Wänni käy wäsymättä pohjoista ja etelää kohden ilosena.

Juha Laaksolaisen matka-laukusta.

Woi Herrani ja Jumalani, kuinka kauwan makaa kätes raskaana pääll äni! mutta en tahdo nurista, sieluni on tytywäisenä. Armostas oli oijennushuone minulle siunauksen koto. Olen oppinut tuntemaan sieluni wiat ja wirheet ja sen autuuden, jonka syntein ja siis minunki rumain rikosteni anteeksi saaminen tuottaa meille.

Niin, oijennushuone ei ollut mikään kuritushuone, minun sieluni tuli wapaaksi sen pimeäin muurein sisäpuolella. Saanenko palkita sen nykysellä kulkuri-elämälläni? — sinun tahtos, Herra tapahtukoon! — mutta anna anteeksi, jos horjun ja wapisen, koska aallot käywät pääni ylitse, ja tee koetukselle kärsittäwä loppu!

Koska jokuki sääliwä sielu armahtanee minua! Oi jos waan jossain saisin työtä, olisinpa todellaki ahkera aamusta ehtooseen asti; mutta turhaan kolkuttelen ihmisten owia, ei kukaan huoli „linnan lopusta." Ja muiden sällein seurassa yösia-talossa, kuin näen heidän törkeän, jumalattoman elämänsä, — samallaisen kuin minunki syöksi onnettomuuteen, — ja kuin sitte pyydän oijentaa heitä ja osottaa heille, mitä tietä he waeltawat, kohta rupeewat he pilkkaamaan ja täyttä suuta nauramaan. Linnan lopun suusta ei tahdo kukaan kuulla warottawaa sanaa, ja minä kähmin hiljasuudessa ulos, wuodatan katkeria katumuksen kyyneliä. Sinulle, Herrani ja Wapahtajani yksin taidan wuodattaa sydämeni.

Minä kiitän sinua, laupeas Jumala, nöyryyttämästäs minua — mutta älä särje murrettua ruokoa, auta minua ylös jällen ja wirwota sieluni sanas jälkeen!

Wänni Sakseliinin päiwäkirjasta.

15 p. Toukokuuta.

Eilen sain matkakumppanin itselleni. A:n rawintolassa oli kauhea melu. Siellä tanssittiin, pelattiin ja mellastettiin kaiken yötä. Ihmisten pelwosta unohdin taas tämän paikan: „älkäät sowittako itseänne tämän mailman muodon jälkeen", mutta kauwan en woinut sitä menoa nähdä, waan syyttäen wäsymystäni menin ullakko-kamariin maata. Nuori mies kalwettuneilla, wakailla kaswoilla ja rikkinäisillä waatteilla, joka ei ollenkaan ollut ilosesta leikistä osallinen, ja josta ruoka-huoneessa en saanut silmiäni käätyksi pois, makasi jo rahilla, niinkuin luulin sywässä unessa. En saanut unta silmiini, olin kuitenki hiljakseni, etten olisi häirinnyt kumppaniani. Mutta ei hänkään maannut, sillä wähän ajan perästä nousi hän ylös, laski polwillensa, rukoili kauwan ja hartaasti ja wäkisin sai hän niiskutuksensa estetyksi. Mieleeni muistuiwat Dawidin sanat: „minä uitan leposiani kyyneleilläni." Woi Herrani, rukoilen minäkin aamu- ja ehtoorukoukseni, mutta sellaisesta rukouksesta tiedän wähä sanoa. Alhaalta kuului iso jytinä, joka esti minun kuulemasta hänen hiljasta itkuansa — minäkin olin ollut samassa seurassa — mieleeni muistui hurskas, hellä äitini. Sieluni oli liikutettu suuresti; mieleni teki laskea polwilleni hänen wiereensä, ja minä itkin salaa. Hän nousi wiimein ylös rukouksesta ja laski wiereeni maata. Minä olin nyt heräjäwänäni ylös ja rupesin puhelemaan hänen kanssansa. Pian tulimme tuttawiksi, sama oli molempain matkamme päämäärä. Minä tarjousin hänelle matkakumppaniksi. Kyyneleet silmissä sanoi hän olewansa wapaaksi päästetty wanki. Tästä wähä säikähdin. Sellaista ylpeyttäni häpeen. Eikö koko mailma ole suuri oijennushuone? Eikö ole kirjotettu: „jokaista poikaa hän piekssää, kuin hän korjaa." Mikä olen minä hänen katumuksensa, hänen uskonsa ja rakkautensa rinnalla? Wielä olen aiwan wähän oppinut kuritushuoneessa kuritustaitoa. Pyysin ystäwältäni anteeksi sellaista taitamattomuuttani. Eilisestä asti olemme matkustaneet yhdessä.

„Hän lähetti opetuslapsensa kaksin ja kaksin!“ Miksi hän minulle niin tekee, sitä en tiedä; kyllä sen saan pian tietää — mutta sieluni on sidottu tuohon mieheen.

Wanhurskas Jumala, kuusi wuotta oijennushuoneessa! Kuusi pimeää talwea — joka yö yksinänsä unettomana kamarissa on jo itsestänsä hywin pitkä. Paha omatunto on siellä ainoa kumppani, ja päiwällä saa olla ainoastansa niiden seurassa, jotka owat samassa kadotuksessa. Mutta siellä pitää oltaman äänettöminä, ja koska wälistä salaa wiskutellaan, niin saat kuulla häpeällisiä sanoja ja sulaa koirankuria. Ja kuusi kertaa on sillä ajalla ollut kewä, ja jollei leiwonen olisi sitä ilmottanut, olisi se jäänyt kylmiltä, kolkoilta muureilta sanomatta.

Hän raukka löi juopuneen päin tanssissa kumppania päähän, ja se kuoli siitä. Sadat kerrat on hän yksinäisyydessänsä nähnyt sen kuolleen miehen werisenä wuoteellansa, kunnes hän wiimein löysi rauhan ja lewon siinä weressä, joka on wuodatettu kaikkein syntisten tähden.

Wanhurskas Jumala! nostin minäki kerran wihassa käteni weljeäni wastaan. Kuka esti sakseni kohtaamasta toista päähän? Se oli sinun armollinen kätes. Herra, Herra, warjele minua werenwioista, anna hänen parannuksensa ja katumuksensa olla minulle opiksi, ja auta, että kaiken elinaikani kiittäisin sinua!

Lasten kaswatuksesta.

(Jatkoa 7:teen n:roon.)

„Köyhäin koulussa oli erään lesken 12 wuoden wanha tytär. Lapsi oli oikea puupää ja taipumaton. Se näkyi hänen waljuista kaswoistansa, jäykästä ja kylmästä katsannostansa ja hentuista kiinni suljetuista huulista. Opettaja pyysi minua erottamaan häntä koulusta; „sillä, sanoi hän, se turmelee koko luokan, se tekee wirkani minulle raskaaksi; en kestä kauwemmin häntä.“ Pyysin häntä wielä koettamaan neljä wiikkoa, ehkä toiwoni hänestä oli sangen turha. Minä warotin häntä, selitin hänelle, mikä wahinko hänellä ja hänen äidillänsä olisi siitä; mutta minä tunsin, että sanani meniwät huitytyhjään. Seuraawana sunnuntaina rukoilin Herraa hartaasti, pehmittämään lapsen kowaa sydäntä ja lahjottamaan se minulle. Kuin näin rukoilin, olin mielestäni ikääskuin kuultu. Rohkealla sydämellä menin kouluun. Kuin opettaja jällen walitti hänen ylitsensä ja minä taas warotin häntä, wastasi hän minua röykkeästi: Minä nuhtelin häntä siitä, mutta hän wastasi toistamiseen samalla tawalla. Silloin tartuin häneen kädestä kiinni, ja wein hänen ulos. Epäilemättä luuli hän nyt saawansa selkäänsä; sillä hän katseli minua niin kylmästi ja jäykästi silmiini, kuin olisi hän tahtonut sanoa: „ei sitä ole maan päällä, joka minun taiwuttaa!“ Minä pidin hänen kädestänsä kiinni, katselin häntä surullisesti ja sanoin: „lapsi-raukka, minkätähden saatat Wapahtajas murheelliseksi, joka kuitenki rakastaa sinua niin paljo!“ Nyt hän ikääskuin olisi häpsähtänyt, painoi silmänsä alas ja kallisti päätänsä. Kauwan taisteli hän wielä itsensä kanssa, kuin minä rakkaasti ja rukoillen puhuttelin häntä; mutta sydän pehmeni wihdoin, hän rupesi katkerasti itkemään, halasi minua polwesta, pyysi anteeksi ja sanoi, ettei hän ymmärrä, kuinka hän taisi olla sellainen minua kohtaan. „Ette tiedä, sanoi hän useat erät, mitä kauheita asioita olen tehnyt teille.“ Sitä en tahtonut kysyä, enkä tiedä siitä wielä nytkään. Minä käskin häntä rukoilemaan anteeksi Herralta, ja lupasin antaa kaikki anteeksi. Sitte oli hän hiljanen ja kuuliainen lapsi; mutta kuin minä käskin häntä pyytämään opettajaltansa anteeksi, ei tahtonut hän tehdä sitä; niin äkkiä ei kaswanut hän nöyryydessä; hän luuli, että opettaja oli tehnyt hänelle wääryyttä, ja wanha röykkeys rupesi jällen heräjämään. Minä sanoin, etten minä pakottaisi häntä tekemään sitä, koska hän ei taitaisi wielä tehdä sitä sydämestänsä; „mutta, lisäsin minä, uskollinen Wapahtaja, joka on auttanut sinua pyytämään anteeksi minulta, jota et itse uskonut, hän auttaa sinua pyytämään anteeksi opettajaltaskin.“ — Wasta puolen wuoden perästä taipui hän siihen. Hän käytti itsensä kuitenki nuhteettomasti; ensin oli hän wielä wauhka, silmät, jotka ennen röykkeästi tirkisteliwät sitä, joka puhui hänen kanssansa, painoi hän maata kohden ja wastasi matalalla äänellä. Wähitellen tohti hän nostaa silmänsä ylös, tyly muoto muuttui lempeäksi, ja entisille waljuille kaswoille rupesi tulemaan lempeä puna, ja kammottawa muoto muuttui ihanaksi. Puolen toista wuoden kuluttua erisi hän koulusta. Opettaja, jonka herttaseksi hän oli tullut, kaipasi häntä suuresti. Hän oli ollut esikuwana koko luokalle. Lahjaksi sai hän kauniisti sidotun raamatun.

„Moni ehkä suittaa sanoa: ijällisempäin lasten kankeus ja wastahakoisuus kyllä woitetaan rakkaudella, mutta toisin on wähäin lasten laita, jotka wielä owat ymmärtämättömiä, ne pitää taiwutettaman kurilla. Siitä en tahdo riidellä kenenkään kanssa, ilmotan waan, mitä itse olen saanut kokea.“

„Kuin wanhin poikani oli noin 15 wuoden wanha, olin suurimman osan wuotta kotoa pois matkoillani. Hän oli ollut sairaana ja häntä oli sentähden paljo passattu, ehkä äiti muutoin ei suinkaan ollut asso. Hän loukkasi kerran pikku-sormensa, ja minä sanoin: „puhalla pikkusormea.“ Mutta ei hän totellut. Nyt käskin häntä sitä tekemään, mutta ei siitä tullut mitään. Minä wihastuin, otin hänen käsiwarsilleni ja wein hänen siwuhuoneeseen toruen ankarasti. Aikomukseni oli kurilla pakottaa häntä tottelemaan. Mutta tiellä muistui mieleeni, että olin Herralle luwannut, etten koskaan kurittaisi lapsiani wihapäissä. Tulin epätietoiseksi siitä, mitä tekisin. Silmäni lensiwät pojan päälle, ja minä hämmästyin suuresti. Hän katseli minua tiikerin silmillä, täynnä kiukkua ja oli ikääskuin olisi hän tahtonut sanoa: „waikkas tappaisit, en sittekään puhalla!“ Siitä kuoli sydämeni ja mieleni meni sumeaksi. Minä panin polwilleni ja rukoilin Herraa armahtamaan lastani. Minä tunnustin, että olin ansainnut rangaistaa, mutta rukoilin, ettei hän rankaisis minua lapsessani. Minä pyysin häntä neuwomaan itseäni, ja kuin hän oli lahjottanut minulle lapsen, niin pyysin häntä lahjottamaan itselleni oikeaa rakkautta ja taitoa, kaswattamaan sitä hänelle! Ja kuin taas katsoin lastani, oi, kuinka armollinen on Jumala! myös hän on pannut kätensä ristiin, ja katselee minua rukoillen ja rakkaasti ja kokottaa sitte minulle pienet kätensä, supistaa pientä suutansa ja puhaltaa täyttä woimaa! Minä otin sen syliini, ja se sanoi: „ei, ei,“ ja siwui poskiani, ikääskuin pyhjeten kyyneleet silmistäni. Minä olin suuresti iloinen ja kiitin Jumalaa, joka taas oli lahjottanut minulle lapseni. Tätä hetkeä en koskaan unohda. Wähitellen totutin häntä kuuliaisuuteen ja 13 wuoteen, niin paljo aikaa on siitä hetkestä kulunut, ei ole hän hankkinutkaan olla tottelematon.“

„En kuitenkaan sano: tee sinä samate! sillä kuinka taitaisin minä neuwoa muita, joka en usein itsekään tiedä, mitä tekisin? Mutta sen rohkenen sanoa, sillä ei se ole minun sanani, waan Jumalan sana: „älkäät wihaisina kurittako lapsianne, niin te heitä waan yllytätte wihaan, ja miehen wiha ei tee Jumalan edessä sitä, mikä oikein on.“ Efes. 4: 26; 6: 4; Kol. 3: 21; Jaak. 1: 20. Sen tohdin sanoa, sillä saman todistawat kaikki wanhemmat, jotka pitäwät tarkan waarin itsestänsä ja lapsistansa: „samassa mitassa woitatte lapsenne, kuin itsenneki woitatte.“

Koko tämän kaswattajan taito oli siitä, että hän rukoili armoa ja sai armon taidollisesti kaswattamaan lapsia. Tätä uskomaan olemme warsin hitaita. Hitaita olemme uskomaan, että Jumala Kristuksen ansion tähden antaa meille synnit anteeksi; yhtä hitaita olemme myös uskomaan, että hän antaa meille woimaa pyhityseen. Ja kuin sen niin wähä uskomme, ei ole meille siinä suurta menestystäkään. Mainittu mies rukoili, ettei hän wihassa ja kiukussa kurittaisi lastansa, ja Jumala kuuli hänen rukouksensa. Se kehottakoon meitäkin anomaan suurempaa armoa Jumalalta, joka sitä antaa tahtoo, anomaan sitä itsellemme ja lapsillemme. — Olkoon tämä sanottu kehotukseksi ja neuwoksi monelle wanhemmalle Suomessakin!

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa huhtikuun 30 p. 1863.
Käskyllä: J. M. v. Essen.

Näitä Sanomia, joita annetaan yksi numero joka arkio-perjantai, saadaan wieläkin tilata sekä Frenckellin kirjapainon konttuorissa että kaikissa maamme postikonttuoreissakin. Edellisessä paikassa maksawat ne 75 kpk., Turun postikonttuorissa 95 kpk. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupl. 6½ kpk., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Kuulutuksia.

Tuomiokirkon lukkarin waali tulee, niinkuin kysymyspäiwänä tämän kuun 4 p. suostuttiin, pidettäwäksi tuomiokirkon sakaristossa maanantaina tämän toukokuun 18 p. kello 10 epp., joka seurakunnan kunnioitettawille jäsenille tämän kautta ilmotetaan muistutuksella että, niinkuin kysymyspäiwänäkin tietää annettiin, tätä tilaa warten tehtyä waalilistaa saawat halulliset silmäillä kirkkoherran wirkahuoneessa. Turusta toukokuun 7 p. 1863. Torsten T. Renwall.

Palokatselmus toimitetaan Turussa seuraawina päiwinä, nimittäin: 1:sä kaupungin-osassa tämän toukokuun 18, 19, 20, 21, 22 ja 23 päiwinä; 2:ssa kaup.-osassa toukokuun 26, 27 ja 28 p.; 3:ssa, 4:sä ja 5:sä kaup.-osissa toukokuun 29 ja 30 p. sekä kesäkuun 1 p.; 6:sa kaup.-osassa kesäkuun 2, 3, 4, 5, 6 ja 8 p.; 7:sä kaup.-osassa kesäkuun 9, 10, 11, 12, 13 ja 15 p.; 8:sa ja 9:sä kaup.-osissa kesäkuun 18, 19 ja 20 p.

Myytäwänä.

Tänä wuonna saatuja Norjan sillejä ja Grelfskylän juustoja **F. F. Rautell**illa.

Sawipiipun pesiä, Porin wapriikissa tehtyjä, **F. F. Rautell**illa.

Potaskaa ostaa J. Torckell.
Rautapuodissa Uudentorin warrella.

Kuollut Turussa. Toukokuun 4 p. piika Wilhelmina Wigrenin äpärä lapsi Emilia Wilhelmina 1 w. 4 k. iällä; 5 p. kiwipiirtäjä K. Großkopfin poika Kaarle Henrik 5 k. iällä; 6 p. merimies E. J. Lindroosin tytär Anna Sofia 2 wuot.; torpparin tytär Agata Juhantytär Loimaalta kuollut läänin lasareetissa; piika Edla Fredrika Westerholm 23 wuot.; 7 p. maakanslisti Tallqwist wainaan leski Maria Tallqwist kuollut waiwaishuoneessa 73 wuot.; salwuoppilas J. H. Lindellin poika Juha Wilhelm 8 k. iällä; ittellis waimon Susanna Caireniuksen äpärä lapsi Nikolai Konstantin puolen toista wuot.; 8 p. tulliwahtimestari J. Gesterin tytär Aleksandra Cecilia puolen wuot.; 9 p. seurakunnan waiwanen Henrik Jaakonpoika 61 wuot.; trenginlesken Liisa Sawiojan poika Salomo Kankaanpäästä, kuollut läänin sairashuoneessa 10 k. iällä; 10 p. suutarin kisälli Wiktor Danielssonin tytär Juhanna Sofia 5 wuot.; 11 p. kaupungin palwelian E. Strandellin poika Kaarle Oskar 5 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin toukok. 10 p. suutarin kisälli Kaarle Fredrik Andersin ja piika Maria Juhanna Solman; merimies August Aleksander Westerlund ja neiti Esteri Matintytär; sekä leipojamestari Porista Kustaa Ferdinand Illman ja neiti Juhanna Emilia Swela.

☞ **Suomen Lähetys-Sanomia,** Toukokuun numero, jaetaan Turkulaisille tulewana perjantaina.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 9. Turussa perjantaina 22 päiwänä Toukokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

Heluntai-päiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruotſ. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Indrén.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Toisena Heluntai-päiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Sarén; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruots.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Ruots.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on huhtikuun 25 p. armossa suonut senaatorille, wapaherra K. F. T. Langenskiöldille omasta pyynnöstänsä eron senaatin talousosaston rahawara-toimikunnan päällikön wirasta, pysyen hän kuitenki mainitun osaston jäsenenä senaatissa; ja samana päiwänä määrännyt että saman toimikunnan työt tulewan heinäkuun 1 p:stä jaetaan kahteen osaan, joita edellistä tulee toimittamaan senaatori kanslianeuwos J. W. Snellman ja jälkimäistä senaatori A. L. Born. — Senaatti on tämän kuun 5 p. suonut Turun kruununmakasiinin hoitajalle öwersti J. W. Göös eron wirasta elinkautisella eläkkeellä; ja tämän kuun 12 p. määrännyt senaatin wara-kamarikirjurin E. J. Cajaner henkikirjurikſi Kajaanin kihlakuntaan.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Wiimeis huhtikuun 28 p. on Keis. M:ti armossa määrännyt Turun kuuromykkä-kouluun asetettawaksi kolmannen opettajan, jonka pitää oleman täysi-aistinen sekä taitawa ei ainoastansa niissä oppi-aineissa, kuin joulukuun 16 p. 1858 annettu kuuromykkä-koulun sääntö 7 pykäleessä määrää, waan myöskin suomen kielessä; hän saa niinkuin toinenki saman koulun opettaja 1,200 markkaa palkkaa ja 400 markkaa hyyryrahaa wuoteensa. — Samana päiwänä annetuilla päätöksillä ei Keis. M:ti ole myöntänyt muutamain Öfwermarkin kylänmiesten anomusta Närpiön papiston welwottamisesta pitämään muutama kerta wuoteensa jumalanpalwelusta Öfwermarkin rukoushuoneessa, eikä Fredrik Starcken ynnä muutamain muiden Lapwäärtin emäkirkon talollisten pyyntöä että Kristiinan kaupunki- ja maaseurakunnat erotettaisiin eri pitäjiksi. — Wakuuskirjan Ahlmannin pitäjänkoulun opettajaksi Pirkkalaan on saanut Kiikan kappal. apulainen A. Utter. — Wirkawapauden owat saaneet Janakkalan kirkkoherra prowasti O. J. Brander heinäkuun 1 p:stä elokuun 6 p:ään tänä wuonna, terweyswettä juodaksensa; sekä luwan matkustaa suwella ulkomaille owat saaneet Porin ylikoulun opettaja K. A. Stenhagen, Waasan ylikoulun lisäopettaja maist. A. R. Pelander ja apuopettaja saman kaupungin alikoulussa G. A. Bäckman; kuin myöskin lääninprowastit tohtori G. F. Helsingius Lohjalla ja tohtori K. R. Forsman Ilmajoella saaneet wirkawapauden kolmeksi kuukaudeksi tulewan kesäkuun 1 p:stä ja kappal. apulainen Yli-Weteliſsä A. Wegelius 2½ kuukaudeksi saman kuun keski-ajoilta, kaikki luwalla ulkomaille matkustaa. — Määrätty: Hausjärwen kappal. wp. J. F. Hällfors kirkkoherran wirkaiseksi Janakkalaan, kirkkoh. apulaiset Ilmajoella, w.pastorit E. F. Reinius ja K. F. Sandelin sekä Lohjan kappalainen wp. A. Lundell samanlaiseen wirkaan, Reinius Kauhajoella, Kurikassa ja Jalasjärwellä, Sandelin muissa osissa Ilmajoen pitäjää ja Lundell Lohjalla sillä aikaa kuin mainittuin seurakuntain kirkkoherroille äsken sanotulla tawalla on suotu wirkawapaus; sekä tulewaksi syys-lukukaudeksi määrätty ylioppilaat G. E. Morén ja A. Mittler w. t. lisäopettajiksi Turun alikoulussa, Turun ylikoulun opettaja maist. A. Liljefors w. t. konrehtoriksi ja maist. W. Ollgren w. t. latinan kielen opettajaksi Turun ylikouluun, maisterit O. A. F. Blomstedt w. t. rehtoriksi ja A. Forsnäs w. t. konrehtoriksi Kokkolan ylikouluun, maist. A. Hildén w. t. rehtoriksi Tampereen alikouluun ja w. t. woimistelunopettajaksi saman kaupungin ylikoulussa, sekä Kaskisten saarnaaja wp. J. H. Roos alikoulun kaitsiaksi siellä. — Haettawana: kolmannen opettajan wirka Turun kuuromykkä-koulussa 56 päiwän hakemusajalla.

Kotomaalta.

Turusta. Läänimme maaherra, wapaherra Cedercreutz lähti wiimes tiistaina matkalle lääniin, jakamaan palkintoja elukoista.

— Alamaisesta esityksestä on Keis. M:ti armossa säätänyt että Turun kuuromykkä kouluun asetetaan kolmas opettaja, joka on täysi-aistinen (ei kuuro eikä mykkä) sekä suomen kielen taitawa. Hän saa 1,200 markkaa palkkaa ja 400 markkaa hyyryrahaa wuoteensa.

— Uuden kirkkolain ehdotusta tekewä toimikunta kokoontui wiime keskiwiikkona täällä.

— Sodan tulosta nyt yhä kuullaan kohinaa ja pakinaa, jopa muutamat sanomalehdetkin tietäwät jutella että Englannin sota-laiwoja jo muka olisi nähty Ahwenanmaan wesillä ja Suomen lahdessakin. Mutta tämä on wielä kaikki waan paljasta juttua eikä mitään wissiä tietoa ole asiasta. Se waan tiettään että Pietarissa ollaan sotahankkeissa ja Kruunstadtissa warustetaan sotalaiwoja sotakuntoon, että omassa maassammekin jo on ruwettu sotawarustusten hankkeisiin. Jutellaan myös 10,000 miehisestä suomen sotajoukosta, nimittäin että henkiwartiapataljoona ja 9 jaettua pataljoonaa enennetään kukin 1,000 mieheen. Mutta asian laita näyttää kuitenki wielä olewan semmonen ettei siitä sotaa juuri äkkiä sentään tule, sillä Puolan asia sanotaan tulewan keskusteltawaksi Europan waltakuntain yhteisessä kokouksessa.

— Tuomiokirkon lukkarin waalissa wiime maanantaina sai kaupungin wasara-mies A. J. Lindström usiammat huudot.

— Tukholmista kirjotetaan tämän kuun 8 p. että laiwa „Kulkewa", jonka kapteini on Strömstén, matkalla Uudestakaupungista Lontooſen terwa- ja plankku-lastilla, on etelä Kurkussa tölmännyt karille, josta hinaaja-wenhe „Färdig" oli hinannut sen peräsſänsä Tukholmiin, jossa se nyt on umpi-wedessä. Sitä aiwotaan siellä parannella.

— Hätääntyneille pohjois Suomessa on Suomen passitoimikunnassa Pietarissa koottu 470 ruplaa 86 kop., jotka on lähetetty Suomen kenraalikuwernöörin wirastoon. — Samalle wirkakunnalle on ilmotettu että muutamat talolliset Wiron maassa owat koonneet Suomen hätääntyneille 232 tsetwerttiä rukiita, 18 tsetwerttiä ohria ja 788 ruplaa 20 kop., jotka sieltä owat saatawat konsuli A. Mayeriltä.

— Finl. Allm. Tidningissä on ruwettu julkasemaan niitä kysymyksiä, jotka koulunopettajain kokoukſessa Hämeenlinnassa tulewan kesäkuun 15 ja seuraawina päiwinä keskustellaan. Kysymyksiä on 104 ja tärkeitäkin.

— Näinä päiwinä on J. F. Granlundin kustannuksella ilme tullut ja on myytäwänä näiden sanomien ulosanto-paikassa ja kirjakauppioilla maassamme: Nikodemuksen Ewangeliumi Wapahtajamme Herran Jesuksen Kristuksen kärsimisestä ja kuolemasta, Hänen astumisestansa Tuonelaan ja ylösnousemisestansa kolmantena päiwänä. Tohtori P. Tollesonin ruotsalaista käännöstä seuraten suomennettu. Maksaa 12 kopeekkaa.

Waikka Tollesonin käännöstä on enemmiten seurattu, niin on kuitenkin paikkapaikon, olletikkin siinä, jossa se on ollut sekawa, saksalaiseen käännökseen turwattu. Raamatussa tiedämme olewan wanhan testamentin epäperäsiä kirjoja, joita Apokryphaksi kutsutaan; uuden testamentin epäperäsiä kirjoja ei ole Raamattuun otettu, mutta niitä on kuitenkin erinänsä präntätty usseimmille kielille. Tämä Nikodemuksen Ewangeliumi on yksi niistä. Se on sen laatuisista parhaana pidetty ja usiammalle kielelle käännetty kun yksikään muu niistä. Suomalaisille annetaan se nyt luettawaksi ja tutkittawaksi. „Wissi on" — sanoo tohtori Tolleson — „että se, niinkun moni muukin epäperänen kirja kristillisyyden ensimmäisistä wuosi-sadoista, paljoa enemmän wahwistaa kun heikontaa kristin-uskon totuutta".

— Yksi käsitöntekiä kaupungissamme on lähettänyt meille Tähteen pantawaksi kirjotuksen hulttioman työwäen pahoista tawoista täällä. Lyhyesti sanottu on sen sisällys seuraawainen: Miehet käweleewät pitkin katuja rommi- ja olu-pullo plakkarissa, ryyppiiwät niistä nurkissa ja porttien pielissä; myyskenteleewät maanwäelle hopioittuja messinki-lusikoita hopiasta. Nuorempi joukosta, joka usein on wielä poikamainenkin, pannaan kaupan tekoon. Hän on salaa myywänänsä tawaransa warsin halpaan hintaan, ja kun saa rahat käteensä, menee hän tiehensä; mutta siinä samassa tulee pari kolme lymmyssä ollutta miestä kysymään häneltä, mitä hän pojalta osti. Sanoowat kalun olewan warastetun ja sentähden halpaan hintaan myydyn, uhkaawat wiedä hänen poliisi-oikeuteen, jos ei hän maksa sowintoa. Sowinto maksetaan ja niin on ostaja parka antanut kyllä kalliin hinnan messinki-lusikasta. Tuo Bern=

stedtin talossa olewa krouwin edusta on wähän mielessä pidettäwä paikka. Siinä on aamusta aikasin myöhään ehtooseen asti aina joutilaita miehiä räyhäämässä. Lähettäjä soisi tällaisen kansan parantamiseksi asetettawan raittiuden-seuran. Me lisäämme: sikſi kun se toimeen saadaan, pitäköön poliisi, niin paljo kun mahdollista on, silmällä tällaiset kauppiaat. Warotamme myös kutakin ostamasta sellaisilta mitään.

Helsingistä. H. Y. Suomen kenraalikuwernööri wapaherra Rokassowsky matkusti eilän wiikko sitte Helsingistä Pietariin.

— Yliopiston jumaluusopin tiedekunta on tämän kuun 15 p. antanut jumaluusopin tohtorin nimen ja arwon jumaluusopin lisentiateille, Kuopion lukion lehtori J. E. Lampénille, Turun lukion lehtori J. A. Lindelöfille, Turun tuomiokapitulin wara-notario J. A. Hornborgille ja Yli-Wetelin kappalaiselle warapastori A. W. Ingmanille.

— Suomalaisen kirjallisuuden seuran kokouksessa tämän kuun 6 p:nä ilmotettiin usiampia lahjoja seuralle tulleeksi. Seuran painatettawaksi tarjottiin seuraawia käsikirjotuksia: 2 wihkoa enimmiten suomalaisten laulujen laulantoja, urkunisti Wächteriltä; Ranskan kielioppi, maisteri W. Flomanilta; Saarimaan kosiat, näytelmä kolmessa kohtauksessa, kirj. Mal. Costiander; kaksi ensimäistä näytöstä Schillerin tekemästä näytelmästä Kawaluus ja Rakkaus, suomennettuna, seuran sihteeriltä; ja Stöckhardtin Kemia, suomennettuna dosentti J. Krohnilta. Tilin-tutkiain kertomus luettiin ja täysi tili-wapaus ehdoteltiin seuran menneen-wuotisille wirkamiehille. 150 ruplaa määrättiin lehtori Borgille lisä palkinnoksi suomalaisen sanakirjan walmistus-töistä. Kanteletarta päätti seura painattaa uuden painoksen ilman toisinnoitta, 1000 kappaletta; samoin päätettiin kohta ruweta painattamaan uutta ruotsalais-suomalaista sanakirjaa 1500 kappaletta.

Oulun yli-alkeiskoulu tulee armollisesta määräyksestä lisättäwäksi kolmella uudella luokalla ja kutsuttawaksi Oulun alkeisopistoksi, niin että oppilaiset siitä oiko-päätä pääsewät yliopilaisiksi; opetusta annetaan siinä muutamissa aineissa ruotsin kielellä, muutamissa suomen kielellä, kouluhallinnon päätöksen mukaan; wiides luokka alkaa waikutuksensa tulewan syyskuun 1 p., mutta kuudes ja seitsemäs luokka pannaan toimeen sen jälkeen kun oppilaisia alemmilta luokilta niihin muutetaan; tuomiokapituli saa määrätä opetuksen jaon opettajain kesken siksi kun opisto on täydellisesti järjestetty; nykyinen rehtori maisteri J. M. Kalm waltuutetaan greekan kielen lehtoriksi; latinan kielen lehtorin wirka sekä saksan ja ranskan kielen opettaja-wirat asetetaan nyt kohta laillisessa järjestyksessä mutta muut uudet wirat tarpeen mukaan ja kun uusia luokkia lisääntyy.

Puolasta.

Wenäjän sanomalehdet kertowat Puolasta wielä niinkun ennenkin alinomaisia kapinakahakoita ja tappeluksia, joissa Wenäjän sotawäen puolelta kaatuu taikka haawotetaan waan muutama mies mutta kapinallisten puolelta monta wertaa enemmän. Muut ulkomaan lehdet tietäwät jutella että nykyisin kaksi kowinta tappelusta, mitä koko sodan aikana, on Puolassa tapahtunut Goplo-järwen ja Peiserin lähellä. Edellisestä tappeluksesta kerrotaan että kun wenäläiset, joita oli 1000 miestä, aikoiwat hyökätä kapinallisten päälle, rupesi suuri kapinajoukko kolmelta haaralta yhtä haawaa ahdistamaan heitä. Neljä tuntia kowin oteltiin, kun wenäläiset wetäysiwät takasin kowin haawotettuna ja paljon wäkeä menetettyänsä. Peiserin lähellä taas oli kapinallisten johdattajina Taczanowski ja Faucher. Siinä tapeltiin kahdeksan tuntia. Puolalaiset saiwat woiton. Wenäläisiä karkotettiin sekä otettiin wangiksi. Kanuniakin saiwat kapinalliset wenäläisiltä ryöstetyksi.

Posenin maakunnassa, joka nykyjään kuuluu Preussin waltakuntaan mutta ennen oli yhdessä Puolan kuninkaan waltakunnassa, on ilmi saatu samallainen kapina-komitea, kuin Puolassakin. Se onkin yksissä neuwoissa Puolan kapinakomitean kanssa. Kreiwi Dzialinskin asunnossa on pidetty tutkinto ja saatu käsiin iso joukko sota-aseita ja warustuksia sekä komitean asiapapereita, jotka osottawat siinä olewan paljon osallisia.

Ulkomaalta.

Wenäjän wastaukset Englannin, Ranskan ja Itäwallan kirjotuksiin Puolan asiasta owat nykyjään ulkomaan sanomalehdissä keskusteltawana. Ranskassa, jossa ne ensin mielisuosiolla wastaan-otettiin, owat mielet kuitenkin wähän muuttuneet. Siellä muistutetaan että waikka Wenäjän kirjotukset siinä owat sowinnolliset että antawat tilaa asian keskinäiseen tutkintoon ja ratkasemiseen, ne eiwät kuitenkaan pää-asiassa myönnä mitään. Englanti, joka oli waatinut Puolalle 1815 wuoden sääntöä takasin, luulee toiwossansa pettyneen; se kuitenki aikoo pitää rauhaa ja toiwoo Puolan asian ratkaistawaksi Europan waltakuntain yhteisessä kokouksessa.

Ranska ja Englanti owat kehottaneet kaikkia Europan waltakuntia, Saksan pienempiäkin, yhtymään heidän kanssansa samoin tuumihin Puolan asiassa. Tämä kehotus on saattanut Saksan wähemmät waltiot pahaan pulaan. Yhdeltä puolen yllytti koko Saksan maan wapamielisten yleinen ajatus heitä yhtymään länsi waltain mietteisin, mutta toisaalta olisiwat hallitsiat oman mielensä mukaan ennemmin siinä tehneet wastusta. Tähän tuli wielä Itäwallan ja Preussin eripuraisuus, joista edellinen puolusti tämmöistä ehdotusta ja jälkimäinen kaikilla tawoin wastusteli. Useimmissa paikoissa näkyy hallitsiain omat edut saaneen woiton, sillä usiat waltiot eiwät ole tahtoneet lausua ajatustansa asiasta; ainoastaan Baden ja Hannoweri owat sanoneet suostuwansa Ranskan ja Englannin wiimeisiin muistuksiin Puolan asiasta.

Puolan asia on ollut Ruotsin waltiosäätyinki keskusteltawana. Siinä saatiin kuulla että ulkoministeri jo oli tehnyt muistutuksia Wenäjälle Puolan asiasta; säädyt eiwät katsoneet tarpeelliseksi, Ruotsin ruweta mihinkään sota-hankkeisin asian puolesta, waan että se on waltiokirjallisesti hallitsian ratkastawaksi jätettäwä. Ruotsin puolelta ei siis kumminkaan wielä ole sotaa odotettawa.

Liwerpoolista. Miten suuressa mitassa kristityt Englannissa suurissa kaupungeissansa lewittäwät Jumalan waltakuntaa muidenki seurakunnan jäsenten, kuin pappein kautta, sen saamme nähdä wuosikertomuksesta, jonka Liwerpoolin raamatun lukiain seura*) on antanut. Mainitussa kaupungissa asuu puoli miljonaa ihmisiä. Nimitetyn seuran tarkotuksena on toimittaa raamattu joka perheeseen ja kehottaa ihmisiä lukemaan sitä. Heillä on määränä myös muilla keinoilla parantaa köyhäin tilaa. Sitä warten kustannettiin wuoden kuluella seuran waroilla 60 miestä tekemään kaupungissa työtä. Ne oliwat joutuneet puheisiin ja yhteyteen 57 tuhannen ja 302 hengen kanssa. Ne käwiwät puhumassa sanaa kaupungin pappein luwalla. Papit owat myös hywin suostuneet siihen ja ilolla saltineet yksinkertaisten uskowaisten miesten toimittaa sellaista työtä. Sen on itse Chesterin pispa, joka on seuran esimies, sanonut. Samassa kokouksessa oli saatawilla myös Sidneyn pispa Australiasta, joka sanoi että 92 pappia hänen hiippakunnassansa on ennen ollut saman seuran työssä ja toimissa, ja todisti heistä, että he owat sangen ahkeria wirassansa ja että heidän työnsä on ollut suuresti siunattu pakanain kesken. Liwerpoolin kaupungissa ja sen ympäristöllä owat paawilaiset runsailla rahawaroillansa kokeneet haukutella ja yhtenteensä wetää kaupungin köyhää wäkeä, mutta seura luulee toimellansa turhaksi tekewänsä paawilaisten kokeet, ja on päättänyt kahta suuremmalla kiiwaudella lewittää Jumalan sanaa ihmisille kaikellaisissa eri tiloissa, ja toiwoo sen siunauksen myös heissä tulewan pysywäiseksi.

Pakanat Lontoossa.

Jos lähdet käwelemään pitkin waltakatuja mailman pääkaupungissa Lontoossa, kussa asujanten luku joka wuosi lisääntyy 60 tuhannella hengellä, niin kuulet siellä puhuttawan ei ainoastansa Europan kieliä, waan kohtaat silloin tällöin myös mustia ja ruskeita muukalaisia Ahrikasta, Intiasta, Kiinasta, Uudesta-seelanista ja Etelä-meren saaristoista. Tässä Englannin pääkaupungissa suittaa aina oleskella noin 5 ja 6 tuhannen hengen paikoin muukalaisia muista maan osista. Niistä owat harwat kristityitä; suurin osa on pakanoita ja mahomettiläisiä. Suurin osa heitä tulee merimiehinä englantilaisilla laiwoilla; toiset owat seuranneet Europaan palawia englantisia perheitä palkollisina taikka lasten piikoina; muutamia tulee omissa asioissansa. Koska Audin leskikuninkaana (Pohjoisintiasta) w. 1856 tuli Englantiin, oli hänellä seurassansa 130 miestä ja waimo-ihmistä Hindua ja mahomettiläistä. Niin paljo pakanoita oleskelee siis tässä suuressa kristillisessä kaupungissa.

Näistä pakanoista ei ole wiimeisiin wuosiin asti yksikään ihminen pitänyt mitään lukua. Koska muutamia wuosia sitte kristillinen ystäwä käwi terwehtimässä mahomettiläistä miestä Intiasta, puhellaksensa hänen kanssansa sielun autuudesta ja Kristuksesta, silloin katseli muukalainen pitkään ystäwäänsä ja sanoi: „jo olen seitsemännen kerran Englannissa, ja tätä nykyä olen ollut jo 5 kuukautta Lontoossa; mutta tähän asti ei ole kukaan puhunut minulle sanaakaan tämän maan uskosta ja Jesuksesta Kristuksesta.“ Mutta ei siinä wielä kaikki; paljo surullisempaa on, että lähes kaikki pakana-muu-

*) Scripture Readers Society.

kalaiset Lontoossa wajoowat kauheampaan synnin mutaan, kuin omassa kotimaassansa. Lähes kaikki, jotka jättäwät Englannin maan, kiroowat sitä, sentähden että siellä owat joutuneet kahdenkertaiseen wiheliäisyyteen; ja koska nämät onnettomat sitte kotimaassansa juttelewat, mitä kristillisessä Englannissa owat nähneet ja kokeneet, ihmettelisitkö sitä, jos pakanat ja mahomettiläiset kammoisiwat sen maan uskoa, josta, niinkuin luulewat, syntyy sellaisia hedelmiä.

Mutta ettei kukaan luulisi meidän perättömiä latelewan, niin kerron tässä muutamia tapauksia erään lähetyssaarnaajan kertomuksesta, joka nyt työskentelee näiden muukalaisten opettamisessa. Seuratkaamme häntä matkallansa.

Tuolla satamassa on laiwa. Sen nimi on „Dominion". Siinä on muutamia merimiehiä pakana-maista. He owat tulleet Englannin satamaan sydämillä, jotka owat täynnä katkeria walituksia ja koston himoa. Heitä on matkalla pahoin pidelty, joko syystä eli syyttömästi. Yksi heistä käwelee laiwan kannella kolkkona ja kymärässä; hän walittaa, että häntä on kowin hakattu puisella kangella. Toinen sanoo, että hänen suustansa on hampaat lyöty ulos rautawiljoilla. Kolmannella on wielä selwät wammat tawattomasta kurittamisesta. Wiisi makaa sairaana piiskaamisesta. He walittawat kärsittyä wääryyttänsä oikeuden edessä; mutta kapteeni ja meri-upseerit sanotaan wapaiksi. Nyt rupeewat itse tekemään oikeutta. He piiskaawat perämiehen wähiin henkiin. Tästä työstä pääsee neljä heistä wankeuteen.

Menkäämme rannalle. Täällä kaikkein pahimmassa huudossa olewassa paikassa kohtaamme nuoren Hindun, jolla on nimenä Abdallah. Hän on omin käsin sytyttänyt lawan, jolla hänen äitinsä eläwänä poltettiin isäwainajan ruumiin kanssa. Tapaus waikutti sittemmin hänessä sellaisen kauhon, että hän otti wastaan mahometin opin. — Tuolla kohtaamme kaksi Kiinalaista, jotka silmänkääntäjinä kiertäwät pitkin Lontoon katuja. Toinen niistä nojaa itsensä lauta-seinää wastaan, kädet ja jalat hajallansa; toinen taas wiskelee taampaa hänen puoleensa teräwä-nirkkosia weitsiä, yltä ympäri koko hänen ruumiinsa, wielä sormein wälitki täyteen, niin että hän on ikänänsä kuin puukko kaapissa. — Tuolla on taas huone, kussa tusinottain istuu wieraita merimiehiä ja polttaa opiumi-myrkkyä; yläkerrassa asuu jällen englantisia porttoja, näitä muukalaisia merimiehiä warten. — Sampoa, Kiinalaista miestä, joka jo on kuusi kertaa istunut oijennushuoneessa, laahataan tuolla seitsemännen kerran samaan huoneeseen neljäksi wuodeksi, sillä ei hän taida olla warastamatta ja synnin wallasta wapauttawasta armosta ei ole hän saanut kuulla mitään.

Sitte kuulemme puhuttawan englantilaisista portoista, joilla enimmästi on tekemistä näiden muukalaisten kanssa; sellaisia on „Laskäri Sally", „Kalkutan Lowisa", „Kiinan Emma". Näistä Englannin tyttäristä, jotka owat kristin uskoon kastetut, kuulemme niin häpeällisiä asioita, ettei niitä taida puhua.

Mennään näiden onnettomain kortteeriin. Lontoossa löytyy erinäisiä katuja ja kortteleita, jotka kuhisewat muukalaisista, ja jotka samallansa owat oikeita synnin ja pahuuden pesiä. Tuossa on kapakka, jonka isäntä on englantilainen mies. Se on tawallisesti Laskärein kortteeri (Laskäriksi kutsutaan merimiehet, jotka owat kotosin itäisiltä mailta). Kartio- (nopo eli klootu) rata (kägelbana) on laudoilla katettu ja seinitetty. Siinä pitää 30 henkeä yösijaa. Kapakka-tuwasta kuuluu tawaton melu. Mennään huoneeseen. Huone on täynnä irstaita englantilaisia porttoja. Nurkassa soittaa mies wiulua. Wastapäätä häntä makaa toisessa nurkassa pöydällä ruumiin kaltainen; ruumiin waippa on pantu sen päälle, ja ruumiin ympärillä palaa kynttilöitä. Porttoja istuu pöydän ympärillä. Niistä nousee yksi seisoalle, pudistaa pläkkistä raha-askia ja sanoo: „pyydän teitä antamaan ropoin, tämän kurjan Laskärin hautaamiseksi." — „Mitä? Laskäri? Kusta hän on? koska hän kuoli? mikä sen nimi on?" Kaikkiin kysymyksiin annetaan suora wastaus. Surullisella sydämellä lähenemme pöytää ja nostamme waippaa, nähdäksemme kuollutta. Waipan eli peitteen kaswoilta nostettuamme pois saamme, porttoin helottawasti nauraessa, nähdä ruumiin werosta — wanhan kokoon käärityn seilin.

Toinenlainen tapaus. Kahdeksan laiwaa on juuri äsken tullut satamaan. Laskäreita tulee sadottain maalle. „Laskäri Sally", „Kiinan Emma" ja „Kalkutan Lowisa" ja koko joukko muita porttoja on täydessä toimessa ottamassa heitä wastaan. Pian saadaan nähdä 10, 20 ja usiampia itämaalaisia ihmispäitä kurkistelewan kadulle lähi kapakkain ja porttohuoneiden akkunista. Jos menemme sisälle. Tuolla takakamarissa riitelee ja pauhaa 10 Laskäria. Owella jynsee ja karjuu nuori Arapialainen, jolta yksi portto on warastanut waatteita. Ylikerrassa on opiumin polttohuone. Sawu ja haisu estää meitä sisälle menemästä. Joukossa huomaamme ainoastansa yhden Hindun kaikista woimistansa kiristäwän ja kitistäwän wiuluansa. Täällä on sula seka-mölinä, wiheliäisyys, synti, saastaisuus, — suora helwetti.

Käykäämme wielä parissa paikassa, ja siinä olkoon kyllä. Me menemme yöllä pimeälle kadulle. Se wasta on warasten ja syntein pesä. Kaikissa noissa riutuneissa hökkeleissä asuu itämaalaisia englantilaisten porttoin kanssa. Menemme noita astumia eli portaita ylös. Niistä on muutama lauta eli nappula pois, ja hengen uhalla pääsemme kamariin. Täällä kuulemme englantisen äidin laulaen tuuwittawan nukuksiin lastansa, jonka hän on siittänyt Laskärin kanssa. Waku-laulu kuuluu:

Huomalassa huomeltain ja päissäin olin eilen,
Ja huomena jos pöhnä jää, niin — piru wie
En koskaan enää juoda lie.

Sellaisella waku-laululla tuuwitti englantilainen tytär synnissä synnytettyä ja pakanasta siitettyä lastansa nukuksiin.

Kauhea on myös Intiasta Englantiin tuotuin lasten piikain tila. Koska he erotetaan palweluksestansa, ei ole monellakaan heistä muuta neuwoa, kuin ruweta portoksi. „Sellaisia tapasin minä, kirjottaa saarnaaja, 28 yhdessä huoneessa. Arkut oliwat heillä makaussiana; owet ja akkunat oliwat rikki. He oliwat itse rikkoneet ne juowuksissa keskenänsä tapellessansa." Olkoon näissä tapauksissa kyllä. Palaitkaamme jo kotia.

Täällä ei kajaa korwissamme sellaiset karkeat sanomat. Pahuuden tulwa ei taida meidän kaupungeissamme olla niin walta wäkewä, kuin esimerkiksi Lontoossa, jossa wäestön luku on suurempi, kuin koko Suomen maassa. Meillä ei ole myös kukaan wielä tähän asti ottanut waiwaksensa tarkastella ihmisten elämää pahimmassa muodossansa, wielä wähemmin on ruwettu hankkimaan tarpeellisia tydykkeitä pahuuden estämiseksi. Uuden wuoden aikaan, jolloin tehdään tili seurakunnissa syntyneistä lapsista, jolloin myös saamme kuulla kuinka monta lasta salawuoteudessa on mailmaan tullut, saa moniki seurakunta hawaita, että meilläki ruwetaan pahuudessa kilpailemaan suurimpain pääkaupunkein kanssa ulkomailla. Helsingissä on 14 syntyneestä lapsesta kolme äpärä-lasta. Turussa on melkein joka kuudes lapsi haureudessa siitetty. Maaseurakunnista ehkä tulemme puhumaan toiste. Mutta ehkä tästä wähä häpsähdämme, on meillä kuitenki wanhoissa sananlaskuissamme ammentamaton lähde wanhain wiisautta, joka tuottaa tuskallemme toiwottua liewitystä, niinkuin: „sekalainen seurakunta", „on joukossa jotaki, karjassaki kirjawia, sukukunnassa susia, petoja perintehessä", joiden nojalla sitte taas käännämme kylkeä makiaan uneen. Mutta nostakaamme wähän peitettä.

Täältä lähetettiin pois joku wuosi sitte, jos waan oikein olemme käsittäneet kertojamme sanat, muutamia irstaisia naisia kotimaallensa Ruotsiin takaisin; mutta miksi puhtauden menestykseksi omalle maallemme? Niin awonaiseksi tulleet siat owat suomalaiset tyttäret täyttäneet. Ja sellaisia naisia, joiden ainoa elatus on haureus, löytyy täällä noin 50. Ja miksi pahennukseksi ne owat puhtaudelle, on helppo arwata. He käwelewät kaupungin kaduilla waatetettuina niinkuin mamselit, kuluttawat aikansa ulkoa nähden huokeasti ja helussa, josta moni työhön tottumaton ja kunniallisen palweluksen rasituksena pitäwä nainen helposti kiihotetaan noudattamaan samaa esimerkkiä. Ja kuinka monta muuta haukutusta siihen syntiin kohtaa hän ylehensä? Moni nainen ansaitsee huikentelewaisuudellansa wähässä ajassa usein enemmän, kuin rehellinen ihminen kunniallisella työllä moneen päiwään. Ja kuin hän tietää, että löytyy paljo „paremmista" miehistä sellaisia, jotka erinäisissä huoneissa kaikessa ylellisyydessä elättäwät porttojansa, niin tämä ylhäisempäin säätysten elämä hänen silmissänsä ikään kuin wähentää itse synnin saastaisuutta ja kauheutta. Hirweä on ajatella sellaisten ihmisten tilaa, jotka niin tunnottomasti jalwoillansa tallaawat ihmis-arwon, että he wiljelewät wertaisiansa, Jumalan kuwaksi luotuja luontokappaleita, hurjain ja rietasten himoinsa täyttäjinä, että omain himoinsa tydyttämiseksi haaskaawat ja tuhlaawat Jumalan antamat lahjat, ja käyttäwät Jumalan antaman hywyyden hänelle suurimmaksi pilkaksi. Sydäntä särkewä on muistella myös sellaisten naisten tilaa, jotka eläwät juuri kuin „luontokappaleet", niinkuin kurja äiti, jonka onneton tytär oli joutunut näille retkille, pakahtuwalla sydämellä, monilla kyynelillä ja sywimmällä murretun sydämen surulla meille walitti. Mahdotonta on kuitenki, että kowasti heissä alennettu ihmisyys, että niin törkeästi haawoitettu omatunto olisi heitä ankarasti suomimatta. Ei sinnkaan, waan jota sywemmin se on poljettu, sitä ankarampi on sen ääni, ja sitä kokeewat he hukkaan tukahuttaa wäkewäin juomain mieltä ja sielua huu-

maawalla woimalla. Mutta kuka huomaa tällaisen synnin orjuudessa sywästi huokaawan luontokappaleen huokauksen? Hyljättyinä kaikilta „kunniallisilta" ihmisiltä wajoowat he runneltuina taudeilta ja riutuneina sielun woimaan suhteen pimeään hautaan, siirretään wanhurskaan tuomarin eteen huutamaan kostoa wietteliäinsä yli, jotka niillä waroilla, joilla walmistiwat heille ja walmistawat itsellensä tuskallisen helwetin, olisiwat kyllä taitaneet auttaa monta sielua hywälle tielle. Ja wähänä onki todella se wahinko pidettäwä, jonka haureus saattaa ruumiille, terweydelle ja tawaralle, sen suhteen, että ihminen, joka Jumalan armosta on kasteessa wihitty Jumalalle temppeliksi ja asumasiaksi, saastuttaa oman ruumiinsa pyhyyden, että hän, jonka Jumalan Poika on kalliisti lunastanut werellänsä, ryöwää Jumalalta hänen omaisuutensa, Kristukselta hänen werensä hinnan, enkeleiltä heidän ilonsa. „Ettekö tiedä, huutaa Paawali, että ruumiinne owat Kristuksen jäsenet? Pitäiskö siis minun Kristuksen jäsenet ottaman ja porton jäseniksi tekemän? Pois se!"

Totta kyllä, myös täällä on ruwettu pitämään wähäsen huolta alhaisen kansan auttamisesta parempaan ja säädyllisempään elämään. Kaupunkilaisissa on ilmestynyt suurempi halu Jumalan sanan perään, ja lasten kaswattamisesta on ruwettu pitämään tarkempaa huolta, ja etteiwät ne laiskoina juoksentelisi, lähetetään niitä kouluihin: lankasteri- ja alhaisempaan alkeiskouluun ja wähäin lasten kouluun. Pääkirkossa on ruwettu pitämään raamatun selityksiä, joissa on koolta wäkeä, ja toiwottawa on, että Herra siunaa sanansa luwatulla menestyksellä. Mutta wielä näyttää siltä, kuin ei ulottuisi tämä kaikki hämmentämään yltynyttä pahuutta. Lapsia löytyy wielä, jotka wanhemmat lähettäwät kerjäämään ja useinki kuluttawat heidän saaliinsa laiskuudessa ja kukaties wielä häijymmälläki tawalla. Siellä ja täällä nähdään 13 ja 14 wuoden wanhoja tyttö-lapsia käyskentelewän huoneesta huoneeseen pieni kori käsiwarrella myymässä kaikellaisia pieniä kapineita, niinkuin torttuja, piparkakkuja, nisuleipää, tulitikkuja y. m. Että sellainen käweleminen on walheen, petoksen, warkauden ja haureuden koulu, sitä luullaksemme ei tarwitse mainita. Tehtaissa on myös nuoria poika-lapsia ja millainen se oppi on, jonka näiden kurjain osaksi tulee, olemme taitaneet omin korwin kuulla, koska wälistä olemme hämärässä joutuneet seuraamaan heitä kotimatkallansa työpaikoiltansa. Ja waikka raamatun selitykset kyllä owat hywät ja sangen tarpeelliset, niin ne eiwät kuitenkaan auta niitä, jotka jo owat wajonneet alhaisimmalle portaalle, tulleet luontokappaleita pahemmiksi, ja tuskin niitäkään, jotka owat wajoomaisillansa samaan kurjuuteen. Syy on suora. Ei he tule kuulemaan. Kaikki ihmiset owat hyljänneet heidän, ihmissuwun heittiöinä ja hylkyinä. Se ainoa rakkaus, joka on heidän osansa, on heidän wietteliäinsä hywäileminen, mutta kuinka nurja, kuinka petollinen, kuinka perkeleellinen se on, sen todistaa heille oma katkera koetuksensa, nykyinen surkuteltawa tilansa! Ja sanokaamme totuus, jos wielä joskus joutuisiwat opettajanki pariin, niin ankara tuomio ja toruminen on ainoa terwehdys, jos heitä senkään arwoisina pidetään, kuin he saawat kuulla ja mitä auttaa se niitä, joiden sydämissä jo entiseltä rajuaa koko helwetti. Mitä, pitääkö heidän nyt keskellä kristikuntaa auttamattomina wajoomaan kadotukseen? Olisiko kaikki työ heissä hukassa? Eikö oikea Kristuksen rakkaus heissä mitään waikuttaisi? Ennen mainittu äiti puhui meille: „kuin minä kaikella rakkaudella puhuin kurjalle tyttärelleni ja hänen kumppaneillensa sielun autuudesta, maalosin taitoni ja saattoni jälkeen tulewaisuuden, joka seuraa synnin palwelusta, heidän eteensä, ja monilla kyyneleillä rukoilin heitä Kristukselle kääntymään, joka langenneitakin armahtaa, niin kuuleliwat he minua wesisilmissä ja lähteissäni pois, huusiwat minulle: älkäät unhohtako meitä, äiti, kärsikäät meitä, rukoilkaat meidän puolestamme, tuokaat meille sowelias kirja." Näin puhui äiti. Kristilliset ystäwät! uskotteko todella, että hywä Jesus on teille antanut syntinne anteeksi? että hän teitä, kirottuja ja kadotettuja ihmisiä, on etsinyt, lunastanut ja autuiksi tehnyt ja saatanan wallan alta päästänyt kalliilla kuolemallansa, eikö hän taitaisi auttaa myös näitä? Se kuin ihmisten edessä on mahdotonta, se on Jumalalle mahdollista. Ja jos hän on teistä waiwaa nähnyt, ja wielä waiwaa näkee, taitaisitteko niin halpana pitää hänen rakkautensa, niin wähä-arwoiseksi lukea hänen wuodattamat werensä pisarat, ettette mitään tekisi niiden sieluin lunastukseksi, joiden syntein sowinnoksi hän yhtä kalliisti wuodatti werensä, kuin teidänki. Sen asian on hän uskonut teidän haltuunne; sillä sanoo raamattu: meidän uskomme on se woitto, joka mailman woitti. Meidän uskomme waltaan on hän pannut koko mailman, ei ainoastansa niin, että hän antaa meille woimia woittamaan mailman wainon, waan myös niin, että perkeleen walta kukistetaan meidän uskomme woimalla ja sielut pelastetaan saatanan kahleista, niinkuin kirjotettu on: „jos teillä olisi usko niinkuin sinapin siemen, woisitta te sanoa tälle wuorelle: siirrä itses tästä sinne, ja se siirtyis; eikä teidän mitään olisi mahdotointa" (Mth. 17: 20). Sana on se miekka, jolla usko käy hengen sotia ja woittaa, niinkuin Paawali sanoo: „meidän sota-aseemme ei ole lihalliset, waan wäkewät Jumalan edessä kukistamaan warjeluksia; ja me maahan lyömme aiwoitukset, ja kaiken korkeuden, mikä itsensä korottaa Jumalan tuntemista wastaan, ja wangiksi otamme kaiken ajatuksen Kristuksen kuuliaisuuden alle" (2 Kor. 10: 4, 5). Suurella uskon rohkeudella on kristillinen Englanti noussut sotimaan sitä suurta turmelusta wastaan, joka majailee sen pääkaupungin nurkissa, ja josta kertomuksemme alussa puhuimme. Siunaus ja menestys, joka sellaista uskon ja rakkauden työtä on seurannut, on myös ollut suuri. Meidän luulostamme olisi nyt tarpeessa lähettää sellaisille ihmisille kirjoja ja samalla puhua heille nykyisestä onnettomasta tilastansa, ja sitte tarwitsis niille toimittaa sowelias maja, jotka olisiwat walmiit hyljäämään syntisen elämänsä. Mutta kuin moni heistä luultawasti on taitamattomia työhön, tarwitsis heitä opettaa ja johdattaa siksi, että kunniallisella työllä taitaisiwat itseänsä elättää. Sellaisessa kodissa tarwitsis niiden kurjain ihmisten olla joku wuosi, siksi että he tulewat wakaiksi ja luotettawiksi elämässään.

Painowirhe: Wiimeisen numeron keskimäisessä riwissä ja radilla 27 ylhäältä on: „15 wuoden" lue: 15 kuukauden.

Näitä Sanomia, joita annetaan yksi numero joka arkio-perjantai, saadaan wieläkin tilata sekä Frenckellin kirjapainon konttuorissa että kaikissa maamme postikonttuoreissakin. Edellisessä paikassa maksawat ne 75 kpk., Turun postikonttuorissa 95 kpk. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupl. $6\frac{1}{2}$ kpk., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Kuollut Turussa. Toukokuun 7 p. merimies S. K. Åbergin poika Juha Konstantin 1 päiwän iällä; 11 p. waimoihmisen Maria Holmströmin äpärä lapsi Olowi Edward 9 wuot.; 13 p. kellonsoittajan D. Engblomin leski Anna Juhantytär 91 wuot.; totontekiä G. A. Fileniuksen poika Werner Kustaa Adolf 4 wuot.; seppä A. W. Dufwan poika Kaarle Konstantin puolen kolmatta wuot.; 14 p. merimies A. Lindholmin tytär Amanda Eufrosyne 4 wuot.; waimoihmisen Fredrika Wilh. Blombergin poika Edward Ferdinand 2 wiikon iällä; 15 p. waimoihmisen Fredrika Brandtin poika Alfred 7 wuot.; 16 p. merimies S. K. Åbergin tytär Aksa Augusta 8 päiwän iällä; pakari J. Silwanin poika Juha Leopold 8 wuot.; sepänkisälli Otto Edward Petterson 29 wuot; 17 p. kuuromykkä wahtimestarinpoika Aatolf Grönroos 59 wuot.; merimies J. D. Anderssonin tytär Anna Ottilia 3 wuot.; pumpulitehtaan työntekiä Maria Lowisa Sjöblom 30 wuot.; merimies Joosep Mikkelsonin tytär Matilda Fredrika 1 w. 8 k. iällä; 18 p. salwumestari Antti Juha Ekqwist 63 wuot.; pakari K. Helanderin tytär Ida Matilda 2 w. 4 k. iällä; ittellisneiti Gustawa Nygren 67 wuot.; entinen trenki Aatolf Fredrik Helin 45 wuot.; 19 p. warwin salwumies Juha Ulrik Stenroos 53 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin toukok. 17 p. Uudenkaupungin kauppias Juha Wilhelm Ramsell ja neiti Elisa Maria Lindqwist; suutarin kisälli Kustaa Robert Grönroos ja neiti Edla Sofia Lundelin; Turun howioikeuden notario Fritiof Utter ja rookinä Adamina Augusta Lagermark; sikarrintekiä Kustaa Robert Enrot ja neiti Amanda Nyberg; luusin oppilas Jaako Enok Johansson ja piika Maria Sofia Bränström; sekä soittokunnan alaupseeri Iwan Nestikoff ja piika Anna Gustawa Sjögren.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Lähteti.

№ 10. Turussa perjantaina 29 päiwänä Toukokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6^1/_2$ kop.

P. Kolminaisuuden-päiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotf. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruotf. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Lähetys-saarnan pitää tulewana maanantaina kello 8 epp. suomen kielellä: w. Pastori Malmström ja kello 9 epp. ruotsin kielellä: w. Pastori Stenström.

Wirka-ilmotuksia. Tämän kuun 7 p. on insenööri-kenraalmajuri K. Stjernwall armossa saanut eron wirastansa ynnä elinkautisen eläkkeen. — Wara-konttorikirjuri A. R. A. Salonius on 19 p. tässä kuussa asetettu Suomen pankin konttuorin kirjuriksi Turussa. — Kuopion maaherra on tämän toukokuun 13 p. määrännyt maakanslistin A. Dahlström Rautawaaran nimismieheksi.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Yhden lisä armowuoden on senaatti suonut lääninprowastin G. Wallenius wainaan leskelle ja turwattomille lapsille Pirkkalassa. — Wirkawapauden 2½ kuukaudeksi tulewan kesäkuun 13 p:stä on saanut Korsnäsin kappal. apulainen K. A. K. Moliis, ynnä luwan matkustaa ulkomaille kylpemään. — Määrätty: armowuoden saarnaaja Suoniemellä D. Skogman kappal. apulaiseksi Kiikkaan, ja Karkun papisto pitämään myös kappalaisen tointa Suoniemellä. — Nimitetty: ensimäinen opettaja Kokkolan alikoulussa J. F. Reinius rehtoriksi mainittuun kouluun. — Wanajan kappalaisen wirkaan, joka tällä kertaa asetetaan ilman tuomiokapitulin ehdolle-panoa, seurakunnan anomuksella, on tuomiokapituli katsonut seuraawat hakiat oikeutetuiksi aikanansa waalia saarnaamaan, nimittäin Sääksmäen pitäjän-apul. K. J. E. Blombergh, kappal. siaisen Suomusjärwellä A. E. Nygren, kappal. siaisen Liedossa G. Höglund, armowuoden saarnaajan Hattulassa W. A. Konsin, Karjan pitäjän kirkkoh. apulaisen J. Holmberg, Ahlmannin koulun opettajan Lempääläsä wp. F. E. Lilius, kirkkoherran wirkaisen Pirkkalassa W. Carlsson ja Närpiön kirkkoh. apulaisen J. Liljeblad. — Haettawana, 56 päiwän hakemus-ajalla, apu-opettajan wirka Pietarsaaren ja Joensuun alikouluissa sekä toisen lisä-opettajan wirka Porin alikoulussa, kaikki uudestaan hakiain puutteesta.

Porwoon. Armollisella kirjeellä huhtikuun 13 p. on määrätty Elimäen emäseurakunta sekä Anjalan ja Strömforsin kappelit toukokuun 1 p. 1865 erotettawaksi Lowisan kirkkoherrakunnasta erinäisiksi kolmannen luokan pitäjiksi. Elimäelle asetetaan kirkkoherra ja pitäjänapulainen, Anjalaan ainoastaan kirkkoherra, jonka, jos kapituli katsoo seurakunnan hoidon niin waatiwan, tulee palkata apulainen, ja Strömforsin pitäjään kirkkoherra, jonka awuksensa tulee palkata wirka-apulainen. Kirkkoherrat saawat nykyiset kappalaisen-puustellit, joita seurakuntain tulee rakentaa ja korjussa pitää. Lowisan kaupunki-seurakunta, joka siis yksinään jää jälille Lowisan kirkkoherrakunnasta, saa yhteisessä kirkonkokouksessa keskustella ja päättää, miten se tahtoo järjestää kirkolliset asiansa; tullen tämä kaupuukiseurakunta siksi aikaa kappelina luettawaksi Pernajan pitäjään. Samana huhtikuun 13 p. on muutamista Wirolahden pitäjän pohjoisista kylistä määrätty tehtäwäksi uusi keisarillinen pitäjä, nimellä Miehikkälän pitäjä, jonka kirkko rakketaan Käämiän kankaalle Miehikkälän kylän maalla, niin pian kun Wirolahden nykyinen kirkkoherra ja kappalainen owat pois joutuneet; Miehikkälän pitäjä saa waan kirkkoherran.

Kuopion. Pyhäjärwen pitäjän-apulaisen waaliin on pantu: 1) wälisaarnaaja Iisalmen toisen kappalaisen wirassa G. Meklin, 2) Pielaweden kirkkoh. apulainen J. T. Dahlström ja 3) kappal. siainen Haapajärwen kappelissa F. O. Laurin. — Kuollut: Kajaanin alikoulun rehtori F. W. Calamnius huhtik. 29 p. — Haettawana: Kajaanin alikoulun rehtorin wirka 56 päiwän kuluissa.

Kotomaalta.

Turusta. Lehti puhkesi puihin tämän wiikon alussa ja on jo hiiren korwalla. Maamiehet owat jo kewä-kylwönsä kylwäneet, paitsi perunat on wielä maahan panematta.

— Suomalaisen wirsikirjan ehdotusta tekemään on H. M. Keisari wiimes huhtikuun 20 p:nä määrännyt toimikunnan, johon on kutsuttu kanslianeuwos tohtori E. Lönnrot, Kemiön kirkkoherra lääninprowasti F. G. Hedberg, Turun yli-alkeiskoulun rehtori maist. K. L. Lindström, dosentti tohtori A. Ahlqwist, Ilmajoen kappalainen maist. K. G. v. Essen ja Kuopion tuomiokapitulin notarius K. M. Kiljander. Tämä toimikunta kokoontuu täällä Turussa kesällä.

Siinä kirkkolain ehdotusta tekewässä toimikunnassa, jonka wiimes n:rossamme sanoimme kokoontuneeksi täällä Turussa, on arkkipispa Bergenheim puheenjohtajana, ja jäseninä pispat Ottelin ja Frosterus, tuomioprowasti T. T. Renwall, professori F. L. Schauman, lääninprowasti A. J. Europaeus, assessori J. D. Dahl ja prowasti Bergh; joista kuitenki pispa Ottelin ja prowasti Bergh owat ilmottaneet ehtiwänsä tänne wasta kesäkuun alussa.

— Suomen sairashuoneissa oli menneenä wuonna 1862 hoidettawana yhteensä 10,783 sairasta, joista 7,377 pääsi terweinä, 1,099 parempina, 465 parantumattomina, 493 kuoli ja 1,349 jäi täksi wuodeksi sairashuoneisiin.

— Rupuliin istutettiin Suomessa wuonna 1862 yhteensä 46,994 henkeä, joista 40,525 henkeä tuli oikeaan rupuliin, 371 epärupuliin, 568:aan ei tarttunut mitään ja 5,530 oli poissa näytteeltä.

— Kunnia-rahoja, joita Lontoon teosnäyttelössä mennyt suwena määrättiin Suomen teos-näytteliöille palkinnoksi, on jo tullut tänne. Rahat owat pronssista, niiden etupuolella on kuwattuna Britannia istuallansa, Englannin jalopeura hänen jalwoissansa ja ympärillä naiskuwia, jotka kuwaawat maawiljelystä, kauppaa ja teollisuutta; takapuolella on tammenlehtinen kiehkura ja sen sisällä kirjotus: „Londini 1862.“ Kunkin kunniarahan syrjässä on palkinnon saaneen nimi. Kunniarahoja tuli Suomeen ainoastaan kaksi Mustialan maawiljelysopistolle ja yksi Finlaysonille ja Kumppanille Tampereella sekä yksi A. Alfthanille ja Kump. Wiipurissa.

— Heluntain edellä palasi kotimaahansa Abraham Ruoranen ja oleskeli täällä Turussa muutamia päiwiä. Hän on talonpoika Multian kappelista Keurun pitäjää. Wiimeis keskisuwena lähti hän kotimaaltansa Hermannsburiin, kussa on kuuluisa koulu, jossa opetetaan lähetys-saarnaajiksi aikowia miehiä. Hermannsburissa oleskeli hän 9 kuukautta ja opetteli lukemaan ja puhumaan Saksan kieltä. Tämän matkan teki hän omalla kustannuksellansa. Hänen seurassansa palasi kotimaahan Malmström, joka on käynyt lähetyskoulua Hermannsburissa kaksi wuotta ja kunne hän taas muutaman wiikon perästä palajaa takasin. Mainittu Ruoranen kohtasi paluu-matkallansa Ruotsista kolme muutaki suomalaista miestä, jotka owat olleet kotimaastansa poissa 10 wuotta ja jotka wiimeiseksi owat olleet onneansa kokemassa Kaliforniassa, kullan kaiwannossa. Tässä tuliwat yhteen erilaiset kullankaiwajat, mutta epäilemättä erilaisella pysywällä siunauksella ja woitolla itsellensä. Katoowan kullan kaiwajat jutteliwat, ettei heillä Kaliforniassa ollut pappia eikä Jumalanpalwelusta. Siellä sanoiwat suomalaisia olewan kullan haussa enemmänki, kuin luulisi, sanoiwat myös, että sikäläiset suomalaiset ja ruotsalaiset owat toimittaneet itsellensä yhteisen kirkon, mutta jossa papin puutteesta ei ole moneen wuoteen kirkonmenoa pidetty.

— Hätääntyneille tässä läänissä on H. M. Keisarinnan lahjottamista waroista kenraalkuwernööri lähettänyt läänihallitukselle 500 ruplaa. — Tämän läänin maarätteriin ja kruununmakasiineihin on sitte huhtikuun 4 p. tullut hätääntyneille maassamme: Porin kaupungista 1,092 ruplaa 28 kop. sekä 50 mattoa jauhoja ja 36 tynnyriä rukiita; Taiwassalosta kruununwoudi Hällforsin kautta 176 r.; Tampereen kaupungista 22 r. 25 k.; Turun kaupungista 219 r. 85 k.; Porista koulunopettajilta Stenhagen ja Hammarén 11 r.; Karkun ja Mouhijärwen pitäjistä kruununwoudi Savoniuksen kautta 57 r. 25 k.; Wesilahden pitäjästä saman kautta 12 r. 38 k.; Kumlingista 88 r. $4^1/_2$ k.; Bastön säteristä Finströmin pitäjästä 2 t:riä rukiita ja 1 t:ri ohria; ja maawiljeliä Metheriltä Taiwassalossa 1 t:ri rukiita; kolmelle pohjois läänille: Huittisten pitäjästä nimismies Holmbergin kautta 90 r. 55 k.; apteekari Montellin rouwalta Ahwenanmaalla 30 r.; Marttilan pitäjästä prowasti Elmgrenin kautta wielä 6 r. 80 k.; Ahwenanmaan prowastikunnasta prowasti Chydeniuksen kautta 162 r.; Someron pitäjästä kapteeni Procopén kautta 40 r. 50 k.; kruununwoudi Lignellin kautta loput lakimanni Falckin lahjottamista keräjä-kapoista Ahwenanmaan kihlakunnasta 37 r. 80 k.; Euran pitäjästä nimismies Palcenin kautta wielä 11 r. 50 k.; Föglön pitäjästä ja Sottungan

kappelista 69 r. 80 k.; ja Karunan kappelista 79 r.; Pohjanmaalle: Kakskerran kappelista kappalaisen Mellbergin kautta wielä 11 r. 75 k.; ja Huittisten pitäjästä prowasti Hertzbergin kautta 14 r. 37 k.; Turun ja Porin läänille: Tyrwäästä nimismies Grönbergin kautta 107 r. 21½ k. sekä 20 t:riä 27 kappaa rukiita, 34 t:riä 4 k:paa ohria, 44 t:riä 6 k:paa kauroja ja 1 t:ri 15 k:paa sekulia kuin myös 31 säkkiä; Uskelasta kruununwoudi Lewisonin kautta 42 r. 58 k.; ilman sitä on luutnantti Mauritz Bremer lahjottanut Siikaisten kappelin hätäänt-tyneille 112 r. 33½ kop.

— Uudeltakirkolta on Tähteen pantawaksi lähetetty wastusta Sanomille Turusta ja Kuokka-miehelle tuosta haureuden asiasta, josta jo usioissa numeroissa kiisteltiin. Lähettäjää kiitämme waiwastansa; mutta koska hän melkeen samoilla sanoilla selittää asian Sanomille Turusta ja Kuokka-miehelle, kun mekin, ja koska meidän selityksemme, niinkun lähettäjäkin sanoo, on niin selwä, että wähä-älynenkin näkee meillä olewan oikeuden, niin emme tuota juttua enää tahdo suotta pitkittää, olletikkin kosk'emme luule hauskuuttawamme ketään lukioistamme ylön pitkällisellä puheella yhdestä asiasta.

Helsingistä. Yliopiston rehtoriksi kolmeksi wuodeksi on nimitetty kanslianeuwos professori Arppe, ja pohjois-maiden historian professoriksi on asetettu wara-professori Suomen historiassa tohtori Z. Topelius.

— Postinjohtokunta ilmottaa että kolmas wiikko-posti tulee kulkemaan Tampereen ja Helsingin wäliä, alkain tulewan kesäkuun 4 p. Tämä posti lähtee Tampereelta sekä Helsingistä joka tuorstai.

— Haminan sotakoulu on saanut uuden säännön, jossa paitsi muuta määrätään, ettei koulussa saa olla enempää 120 oppilasta; oppilaisiksi otetaan Suomalaisten lapsia kaikista säädyistä, katsomatta isän säätyä taikka elonehtoja; koululaiseksi otettawan pitää oleman wähinnään 12 wuotisen; ensimäinen yhteinen luokka häwitetään niin pian kuin oppilaat siitä owat päässeet ylempään luokkaan, jonka ohessa wastaseksi jätetään päätettäwäksi josko wielä yksi taikka usiammat yhteisistä luokista häwitetään; kukin oppilas, niin kauwan kuin hän on yhteisissä luokissa, maksaa tästälähin 560 markkaa wuoteensa, mutta erinäisillä luokilla kustannetaan he kruunun waroilla ja ilman wuosimaksotta; oppilas, joka ylimmän yhteisen luokan läpi on käynyt, pääsee oikopäätä akatemian ylioppilaistutkintoa ottamaan, sekä että oppilas, joka on päässyt kolmannen eli ylimäisen erinäis-luokan läpi, saapi ilman ylioppilais-tutkinnotta tulla yliopistoon luennoita kuultelemaan ja siellä julkisia tutkinnoita ottaa. Tämä sääntö on waan wälinaikaseksi annettu.

Kuopiossa hankitaan panna toimeen wesi-kylpy-laitos. Se pannaan osakkeille, kukin 25 markkaa. Osakkeita on jo kirjotettu päälle 500. Kaupunki on sille luwannut maata kartano-alaksi Pappilan niemellä 50 wuodeksi ilman arennitta.

Tampereelta. Siitä kirkon kokouksesta, jonka näissä sanomissa on „Ensi kertalainen" yleisölle ilmottanut, on noussut pahan-päiwäinen jupakka mielissä ja kielissä. Yhteinen kansa kuuluu wa-littawan wanhan kirkon suurentamista tarpeettomaksi, johon arwelewat tarwittawan wähintään 1500 ruplaa, ennen kuin se niin suureksi tulee, kuin kokouksessa on esitelty. Tällä rahalla, sanowat he, saataisiin uusi kirkko jo hywälle alulle, perustukset kumminkin, joka nyt aiwotaan wanhalle kirkolle uhrata, ja uusi kirkko saatas tällä tawalla paljon pikemmin walmiiksi. Kirkon käymisen owat miettineet awarammaksi tulewan tällä tawalla, että ruotsalaista jumalanpalwelusta pidettäs waan kerta kuukaudessa, eikä joka toinen pyhä niinkuin tähän asti. — Tämä asia olis mielestämme tällä tawalla parhain autettu. Jos ruotsalaiset ei tyytyis siihen, että kerta kuukaudessa saarnata heidän kielellänsä, niin joka toinen sais pitää kaksi aamusaarnaa, ensin suomalaisen ja sitten ruotsalaisen, niinkuin rukous- ja muina juhlapäiwinä on nytkin pidetty. Papistolle se olis wähän raskaampi mutta ei suuresti, kuin nytkin pidetään niinä pyhinä suomalainen ehtoosaarna, jolloin ruotsalainen on aamusaarna. Sillä tawalla tulis yhteisen kansan (= enemmistön) toiwo täytetyksi ja seurakunta wapautetuksi siitä maksosta, jolla wanha kirkko aiwotaan suurentaa. — Toiwomme on! että ensitulewassa kokouksessa tähän yhteiseen pyyntöön suostuisiwat. Köyhimmät Tampereelta.

Ulkomaalta.

Puolassa kestää kapinasotaa kestämistänsä. Wenäjän sanomalehdet kertowat yhä woitoistansa kapina-kahakoissa. Kuitenki mainitaan eräässä ottelukseesa Gluchowin lähellä toukokuun 6 p. wenäläisten puolelta kaatuneen 25 miestä ja haawotetun 75 miestä, suurin häwiö kuin näissä kertomuksissa tähän saakka on ilmotettu. Muut ulkomaan lehdet sanowat kapinan lewenewänki etelä Wenäjää kohden.

Puolan asian ratkasemisesta ei ulkomaan lehdet tiedä mitään uutta kertoa. Hallitusten hankkeet ja tuumat siitä owat wielä salassa ja pimeydellä peitetyt. Kuitenki puhutaan yhä yhteisen Europan waltiokokouksen pitämisestä, jossa ei ainoastaan Puolan asia waan muutki waltiolliset riita-asiat, niinkun Tanskan, Ruoman j. n. e. ratkastaisiin. Tähän kokoukseen kutsuttaisiin kaikki Europan waltiot, paitsi Belgiaa ja Sweitsiä; kokous pidettäisiin Lontoossa taikka Wienissä.

Preussissa kestää riitaa hallituksen ministerien ja kansan edusmiesten wälillä. Tämä riita on saanut uutta kiihkoa ja yllytystä siitä että edusmiesten kokouksessa esimies keskeytti ministerin puheen. Tästä ministerit suuttuiwat ja owat päättäneet olla menemättä edusmiesten kokouksiin. Edusmiehet owat keskustelleet asiaa ja päättäneet heidän esimiehellänsä olewan wallan keskeyttää ministerin puhetta, sekä kutsuneet ministeriä kokoukseensa, mutta tätä kutsumasta ministerit ei wielä ole noudattaneet.

Götheborgin kaupungissa Ruotsin maalla kokoontui tämän kuun 18 p. kokous keskustelemaan kansallis-talouden asioista. Siinä keskusteltiin rahain ja mittain määristä, postilaitoksesta, tullista, merikulusta ja käsiteollisuudesta. Rahoille ja mitoille olisi Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa asetettawa yhtäläiset määrät ja nimet. Postissa olisi kaikille kolmelle waltakunnalle yhdenlaiset wapamerkit määrättäwät. Yhtäläisyys tullimaksoissa olisi näille waltakunnille suotawa.

Ruomissa sanotaan koottawan suuria ryöwäri-joukkoja, jotka aikowat ryntää Neapelin maahan. Tästä syytetään Ranskan hallitusta Ruomissa, joka siellä pitää paawin ja waltaheittiön kuninkaan Fransi II:sen puolta, jotka owat yksissä neuwoissa ryöwäri-joukkoin kanssa.

Ranskalainen sotawäki on Meksikossa anastanut Pueblan kaupungin paitsi kahta linnaa. Tämä rynnäkkö oli ollut kauhian raiwokas.

Pohjois Amerikassa on etelä ja pohjois waltioiden wälillä tämän kuun 2, 3 ja 4 p. ollut suuri ja werinen tappelus Fredriksburgin lähellä. Paljon wäkeä on kummaltaki puolelta kaatunut.

Kuuromykkäin kouluista.

Jokainen kyllä on tullut hawaitsemaan, minkä waiwan oikea ja tenhollinen lasten kaswatus saattaa. Sitä waikeammaksi tulee kaswatus ja opettaminen, jos lapsi on wajalla niitä jäseniä, taikka jos ne jäsenet, jotka opettamisessa owat niin wälttämättömän tarpeellisia, owat puuttuwaisia ja wirheellisiä, niinkuin jos lapsi on sokea, eli kuuromykkä. Helposti huomaa jokainen, että niistäkin on kuuromykkäin opetus mitä waikeampia ja waatii kunnon miestä. Kuurous estää lapset kuulemasta muiden puhetta ja siis oppimasta puhumaan. He jääwät myös sellaisen wian tähden oppimattomiksi. Niiden elämä on sangen kurja, alituisessa ja kolkassa yksinäisyydessä. Ihmisääni ei pääse heidän sydämiinsä, se kajaa heitä hyödyttämättä; ei heitä ilahuta kewäillä lintuin laulu; ei he huomaa kaikkiwaltiaan ääntä tuulen humussa, wirtain kohinassa eikä lehtein kahinassa. Eiwät he taida ottaa osaa muiden surusta eikä ilosta, waan eläwät yksinänsä ja itseksensä. Hyljättyinä ihmisiltä ja usein omaisiltaki tulewat he typeriksi ja sangen usein heikkomielisiksiki. Heidän elämänsä on synkkä ja tulee usein eläinten kaltaiseksi ja saawatki usein waan samallaisen korjun, kuin eläimillekin annetaan, niin, usein pilkataanki ja wainotaan heitä. Muutamat heistä, joilla on suuremmat hengelliset lahjat, eiwät wajoo niin surulliseen tilaan, mutta sentään jääwät he tiedossa ja taidossa hywin puuttuwaisiksi. Heillä on kuitenki halu ilmottaa muille mieli-alojansa, joka tapahtuu merkkein kautta. Mutta merkkipuhe on waillinainen, ja he tuntewat itsensä waan sitä onnettomimmiksi, jota suurempi heidän halunsa on saada oppia. Kuurouden wika ei ole siis sellaisissa onnettomissa saattanut wikaa sielun ja hengen lahjoille. Kuuromykkä on warustettu samoilla hengen lahjoilla, kuin tawallisesti muutki lapset. Kuurous waan estää, ettei hän saa oppia tawallisella tawalla, josta syystä hän oppii witkaan ja jää pahoin pideltynä typeräksi, ja sentähden pidetään sellaiset usein heikkomielisinä. Totta kyllä, heidän seassansa on heikkomielisiä, mutta sellaisia eiwät he ole kuurouden tähden. Niistä, jotka syntymisestä asti owat kuuromykkiä, on harwa heikkomielinen. Sellaisia owat ne, jotka owat kadottaneet kuulonsa sairauden, semmenki halwauksen kautta. Ei saada siis olla äkkipikaisia pitämään kuuromykkiä heikkomielisinä taikka edes matalajärkisinä. Useimmasti waikuttaa sopimaton kaswatus ja menetys, että he näyttäwät typeriltä ja haluttomilta, mutta ulkonäön ei pidä estämän koettamasta opettaa heitä. Moni heistä on tullutki taitawaksi käsityöläiseksi ja moni on niin oppinut, että owat tulleet mykkäkouluin opettajiksi ja esimiehiksi, niinkuin Möller Ruotsissa, Daniel Henrik Senf Wenäjällä, Karl Wilhelm Teuscher Leipzigissä ja Turussakin on Malm opettajana kuuromykkäin koulussa.

Kowin wäärin ja suuri synti on siis antaa sellaisten wertaistemme kaswaa taitamattomuudessa ja raakuudessa. Kristityt pitäisiwät syn-

tinä jättää kuuromykkiä kastamattomiksi, mutta sitä ei pidä monikaan syntinä, antaa niiden kaswaa tuntemattomina Jumalasta, jättää heitä paitsi sitä lohdutusta, jonka Jesuksen nimi tuottaa elämässä ja kuolemassa.

Kuuromykkäin opettamisesta wanhaan aikaan ei ole mitään tietoja. Epäilemättä saiwat omin awuin tulla toimeen. Warmaan tietty on, että w. 1570 munkki Pedro de Ponce Hispaniassa opetti neljä kuuromykkää puhumaan yhtä selwästi, kuin muutkin ihmiset. Sitte rupesi siellä Emanuel Ramirez, noudattaen Poncen esimerkkiä, opettamaan kuuromykkiä. Sieltä lewesi kokeet opettaa sellaisia ihmisiä Italiaan, Englantiin, Hollantiin ja Saksaan. Mutta nämät kokeet oliwat wielä hywin erinäisiä. Ne, jotka laittiwat erinäisiä kouluja kuuromykkiä warten, oliwat Samuel Heinicke Saksenissa ja Abbé de l'Epeé Ranskan maalla. Heinicke oli syntynyt w. 1729. Hän oli ensin maawiljeliä, tuli sitte sotamieheksi. Hänellä oli suuri halu oppia. W. 1754 opetti hän Saksenin pääkaupungissa Dresdenissä kuuromykkä-poikaa. Koulunopettajana w. 1768—1778 sai hän taas opettaaksensa toisen pojan. Kuin tämä hywin menestyi, tuotiin hänelle useampia sellaisia ja w. 1772 oli hänellä niitä jo 4 kappaletta. Saksenin waaliruhtinas Fredrik August sai hänen Leipzigissä laittamaan wakinaisen koulun niitä warten. Semmoinen koulu laitettiin w. 1778. Köyhäin lapset kustansi waaliruhtinas omilla waroillansa kouluun. Heinicken tapaa, jonka tarkotus on opettaa kuuromykkiä lukemaan ja puhumaan, seurataan lähes kaikissa kuuromykkäin kouluissa Saksan maalla. Heinicke kuoli w. 1790.

Samaan aikaan, kuin Heinicke rupesi Saksan maalla opettamaan kuuromykkiä, rupesi Charle Michel Abbé de l'Epeé opettamaan niitä Ranskan maalla. Hän oli syntynyt 1712. Hän käwi lapsena papin koulua, ja pyysi jo 17 wuoden wanhana wihittää papiksi. Mutta häntä ei otettu wastaan, kuin hän ei kirjottanut nimeänsä äsken määrätyn uskon tunnustuskaawan alle. Hän luki sitte lain oppia. Mutta tämä työ ei sopinut hänen lempeälle ja rauhalliselle luonnollensa, josta syystä hän taas rupesi lukemaan autuusoppia. Hän pääsi wiimein saarnaajaksi. Wirassansa oli hän ahkera ja harras. Mutta Parisin arkkipispa pani hänen wiralta pois. Hän oleskeli sitte unhotettuna, mutta tuli tutuksi yhden perheen kanssa, jossa molemmat kaksoistytöt oliwat kuuromykkiä ja joiden opettaja nykyään oli kuollut. Säälien äidin surua rupesi hän niiden opettajaksi. Kuin tämä työ menestyi hänelle, päätti hän ruweta kuuromykkäin opettajaksi. Omalla kulungillansa laitti hän kuuromykkä-koulun Parisissa. Kuin hänen wuotiset waransa oliwat ainoastansa 12 tuhatta markkaa, pyysi hän kuninkaalta apua. Wasta w. 1785 lupasi kuningas muutamain lasten elatukseksi antaa tarpeelliset warat. Hän kuoli w. 1789. Hänen nimensä tuli kuuluisaksi kautta mailman. Ja hänen opetustapansa jälkeen laitettiin kuuromykkäkouluja Ranskassa, Hispaniassa, Portukaalissa, Italiassa, Itäwaltakunnassa, Wenäjällä, Puolassa, Hollannissa, Belgiassa, Englannissa ja monin paikoin Pohjois-amerikassa. Samaa opetustapaa meidänkin maassa seurataan. Emme rupee sitä tarkemmin tässä selittämään. Laskettu on, että 1300 hengestä yksi on kuuromykkä. Niitä on siis koko Europassa noin 200 tuhatta henkeä. Europassa käy koulua kuuromykkiä yli 5000.

Kuinka armaassa kotimaassamme on ruwettu puuhaamaan ja myös toimeen saatu koululaitoksia kuuromykkiä warten, siitä tekee Porwoon lukion lehtori, prowasti A. F. Borenius tilin kirjassa, jossa hän kutsuu kuuromykkäin hywintekiöitä ja ystäwiä uuden kuuromykkiä warten Porwoossa laitetun koulun wihkiäisiin 29 p. Huhtikuulla tänä wuonna, ja minkä koulun peräänkatsojaksi hän on määrätty. Ruotsin maalla oli protokollasihteeri Per Aaron Borg ruwennut opettamaan kuuromykkiä ja sokeita. Kuin työ menestyi hänelle, niin määräsiwät waltakunnan säädyt w. 1809 13 kuuromykkä-lapsen opettamiseksi hänelle $3333^1/_3$ riksiä. Ensimältä otettiin tänne wastaan lapsia Suomestaki. Sellaisista sai Karl Oskar Malm w. 1854 erinomaisen kiitoksen. Hän oli hywästi „oppinut ruotsin kieltä, historiaa, maatiedettä, luwunlaskua, maamittausta, luonnon tiedettä, erinomattain tähtitiedettä ja uskon opissa oli hän myös hywin oppinut." Saksan ja englannin kieliä osasi hän hywin, niin että kuin hän käwi Pietarissa ja siellä puheli kuuromykkä-laitoksen esimiehen kanssa englannin kielin, luuli esimies, että hän oli syntyänsä englantilainen. Kuin mainittu Malm w. 1845 palasi ruotsista, rupesi prowasti Johan Edward Öhman kehottaan maalaisiansa toimittamaan erinäistä koulua kuuromykkiä warten. Mutta hänen sanansa kaikui ilmaan ja yksi hallituksen miehistä sanoi, että Suomessa olisi niin wähä sellaisia, ettei niistä maksaisi waiwaa pitää mitään erinäistä huolta. Tuomiokapitulein toimesta ja käskystä antoiwat kirkkoherrat tiedon, kuinka paljo sellaisia onnettomia maassamme löytyi, ja nyt tuli ilmi, että niitä oli miehenpuolisia 835 ja waimoihmisiä 631 eli yhteensä 1466 henkeä.

Malm rupesi Porwoossa w. 1846 erittäin opettamaan onnettomia wertaisiansa. Hän opetti kuuromykkiä lukemaan, kirjottamaan ja lukua laskemaan. Hiippakunnan pispa otti huoleksensa pitää koulusta waaria. Mutta ehkä kouluraha oli huokea, niin käwi koulua wuoteen 1856 asti ainoastansa 13 lasta. Useimmat kuuromykät owat köyhäin lapsia, ja siitä tuli, että heitä niin wähä taisi tulla kouluun. W. 1856 määräsi armollinen Keisarimme Malmille 200 ruplaa wuoteessa koulun awuksi, mutta niinkään ei tullut siitä suurta siunausta köyhille ja kauwempana asuwille kuuromykille. Muutamat kaupunkilaiset Porwoossa kokoontuiwat sentähden 1857 wuoden alulla keskustelemaan, miten asia parhain saataisiin toimeen. Sitä warten walittiin erinäinen johtokunta, ja sen ahkeruudesta rupesi lahjoja runsaammin kokoontumaan. Tästä kiihtyi johtokunta anomaan Hänen Keisarillista Majesteetiansa asettamaan koululaitosta kuuromykkiä warten ja määräämään Malm sen ensimäiseksi opettajaksi. Hänen Keisarillinen Majesteetinsa sääsi myös 16 p. Joulukuuta w. 1858, että sellainen koululaitos asetettaisiin Turussa. Koulun esimiehelle määrättiin palkkaa 750 ruplaa, miehiselle ja waimoiselle opettajalle 400 ruplaa kummalleki, wahtimestarille 50 r. ja asunto. Ilman sitä määrättiin 1000 ruplaa köyhäin kuuromykkäin kouluttamisen awuksi ja wuotinen kolehti 12 sunnuntaina Kolminaisuudesta koottawaksi kautta koko maan. Turun tuomioprowasti maisteri Torsten Thure Renwall wihkisi koulun 20 p. Tammik. 1860. Koulun ensimäinen esimies on wara-kirkkoherra Karl Henrik Alopaeus. Jo Porwoossa koulunopettajana ollessansa oli hän kuuromykkäin harras ystäwä. W. 1859 matkusti hän Tukholmassa ja Köpenhaminassa, ja w. 1860 Tukholmassa, Schleswigissä, Lybekissä, Hamburissa, Hildesheimissä, Braunschweigissä, Hallessa, Weissenfelsissä, Leipzigissä, Dresdenissä, Pragissa, Wienassa, Breslaussa ja Berlinissä oppimassa kuuromykkäin opettamisen tapaa. — Opettajana Turun kuuromykkäin koulussa on ennen mainittu Karl Oskar Malm. Hän on syntynyt w. 1826. Ja waimoinen opettaja on mamseli Amanda Schalberg. Hän on syntynyt w. 1826. Hän tuli wähäin koululasten opettajaksi Turussa w. 1856 ja siitä kuuromykkäin opettajaksi w. 1860. Koulua on käynyt w. 1860 kewäällä 22 lasta, syksyllä 30, w. 1861 kewäällä 40, syksyllä 48, w. 1862 kewäällä 51, syksyllä 49 ja nykyään on koulussa 50 lasta. Poikia on 31, muut tyttöjä. Niistä käy 9 suutarin, 4 puusepän, 4 räätälin, 2 maalarin, 2 waunumaakarin ja 1 sorwarin oppia. Ripelle laskettiin 25 p. Toukokuuta 1861 5 lasta ja 17 p. Toukok. 1862 14. Tänä kewäänä on koululapsista ripille walmistettu 11 kuuromykkää. Niistä on kaksi heikkomielistä.

Toinen kuuromykkä-koulu laitettiin w. 1862 Kuopiossa. Sitä koulua käy nyt 13 lasta. Wanhempain köyhyys on epäilemättä ollut suurimmaksi esteeksi, että niin harwat lapset siellä käywät koulua. Kruunun waroilla ei saa siellä kukaan opetusta. Ainoasti Turun kuuromykkäkoululle määrätty wuotinen kolehti tulee Kuopion hiippakunnan seurakunnista annettawaksi Kuopion koulun hywäksi. Hywä, jos maalaiset, laskein sydämellensä sellaisten kurjuuden, jotka omaa syytänsä pait owat kadottaneet niin tarpeellisen kuulemisen ja puheen lahjan, muistaisiwat koululaitosta runsailla lahjoilla. Tämän koulun esimiehenä on: mamseli Emilia Kjöllerfeldt, syntynyt 1814. Opettajan awonaista wirkaa toimittaa lukion saksan kielen opettaja Karl Elis Roos.

Pietarsaaren prowastin ja tähtikunnan jäsenen Henrik Heikelin kaksi tytärtä, jotka w. 1860 —1861 usein käwiwät kuuromykkäin koulussa Turussa harjottamassa itseänsä kuuromykkäin opettamisessa, rupesiwat syyskuulla w. 1861 pitämään Pietarsaarella koulua kuuromykkiä warten. Heidän kouluunsa, jossa warsin palkatta opettiwat, tuli 17 lasta. Ja kuin wara-kirkkoherra Alopaeus tuli sinne seuraawan wuoden kesäkuulla, ruwettiin rippikoulua pitämään 44 hengelle. Näistä, tarpeellisen opetuksen saatua, laskettiin 25 kuuromykkää Elokuun 16 p. tekemään tiliä autuutensa perustuksesta ja toiwosta, ja seuraawana päiwänä myös Herran ehtoolliselle. Ihastuksella katseli kirkkoon kokoontunut kansa ja kuulteli suurella liikutuksella sitä menestystä, jolla näille oli opetettu kristin opin ydin. Yhteisesti ruwettiin toiwomaan, että sellainen koulu asetettaisiin tälleki seudulle. Sellaisen koulun asettamista myös siellä pyysi prowasti Henr. Heikel Hänen Keisarilliselta Majesteetiltansa, ja lupasi omalla kustannuksellansa laittaa pappilan maalle tarpeelliset huoneet, nimittäin koulusalin ja asuin-

huoneita 24 kuuromykälle ja niiden hoitajalle. Prowasti Heikelin tytär Anna Charlotta Heikel lupasi edespäin palkatta opettaa kuuromykkiä. Miehisen ja waimoisen opettajan wastaiseksi palkaksi pyysi prowasti kruunun waroista tarwittawaa apua, sekä myös wuotista kolehtia Turun hiippakunnan seurakunnista koulun tarpeiksi ja köyhäin lasten elatukseksi. Waltiowaroista luwattiin hänelle 250 ruplaa hopeassa ja myös kolehti, joka jo tänä wuonna on koottawa. Tänä kowana kato-wuonna käy koulua ainoastansa 9 lasta. Koulun opettajana on ennen mainittu mamseli Anna Charlotta Heikel, syntynyt Turussa w. 1838.

Hänen Keisarillinen Majesteetinsä sääsi w. 1861 Hänen yksin määrättäwistänsä Suomen waltiowaroista 150 ruplaa annettawaksi Porwoon kuuromykkäkoululle. Tälle koululle lisättiin w. 1862 yhtä werran annettawaksi waltiowaroista, kuin samallaiselle koululle Kuopiossaki annetaan ja ilman sitä kolehti Porwoon hiippakunnan seurakunnista koottawaksi. Uskonnon opettaja saa nyt 350 ruplaa. Hän on myös koulun-esimies. Opettaja saa 200 ruplaa. Esimiehen wirkaa toimittaa: Mamseli Selma Ottilia Åkerstedt, syntynyt w. 1835. Opettajan wirkaa toimittaa tuomioseurakunnan apulainen Akilles Sirén, syntynyt w. 1831.

Kiitolisuudella on meidän muistaminen niitä ihmisystäwiä, joiden harrastuksesta maahamme on neljä kuuromykkäin koulua asetettu. Kiitollisuudella on meidän myös muistaminen nykyistä armollista Keisariamme, jonka lempeän hallituksen alla ja awulla sellaisia kouluja on saatu toimeen. Rukoilla tulee meidän elon Herraa, että hän näiden laitosten kautta täyttäisi, mitä jo wanhan liiton aikana on ennustettu uuden testamentin ajoista: „silloin mykkäin kieli pakahtuu kiitokseen."

Tämän lyhykäisen kertomuksen kuuromykkäin opettamisesta antoi meille tilan kirjottaa se hiljainen juhlallisuus, jota kuuromykkäin kanssa wiimeis lauwantaina wietettiin täällä kehruhuoneen kirkossa. Silloin uudistiwat nimittäin siksi opetetut kuuromykät kasteensa liiton. Toimitus aljettiin kello 9 e. p. p. Saatawilla oli tällä juhlallisella hetkellä koulun peräänkatsoja lukion lehtori tohtori Palmros ja koulun esimies, w. pastori Alopaeus, joka myös piti toimituksen ja muut mykkäkoulun opettajat sekä lapset, jotka käywät mainittua koulua. Myös kaupunkilaisia oli kokoontunut kirkkoon hywä joukko. Toimitus, jossa puhuttiin ruotsin kieltä, aljettiin wirrellä 68. Sen päätettyä selitti lasten opettaja rippilapsillensa merkeillä, jotka hän kuuliain wuoksi, myös suullisesti lausui, kristin opin pääkappaleen, joka on syntein anteeksi saaminen uskon kautta. Myös kuuromykät oliwat sen suuren armon saaneet kasteessa, mutta he oliwat sen synneillä tuhlanneet. Jumala on kuitenki wahwa lupauksessansa ja ottaa kuuromykätki wielä armoonsa, koska sitä, nöyrästi tuntein ja tunnustaen syntinsä, uskossa Jesuksen werisen ansion päälle etsiwät. Tämä oli puheen ydin. Sitte alkoi kyseleminen. Yksi lapsista wastasi kysymyksiin ääneensä. Ehkä kuuromykkä oli hän opetettu puhumaan. Hänen puheensa oli johonkin määrin selwä. Sen nuorukaisen nimi on Lorents Eklund. Hän on Kangasniemin prowastin 17 wuoden wanha poika. Muut lapset selittiwät aiwan kauniisti uskon kappaleet wiittomalla. Sitte he uudistiwat kasteensa liiton. Kaikki saatawilla oliat oliwat sywästi liikutetut. Esirukouksia kannettiin Herralle heidän puolestansa ja lapset lankesiwat polwillensa alttarin ympärille Isämeidän rukousta rukoiltaessa ja ottiwat myös polwillansa wastaan Herran siunauksen, jonka heidän opettajansa suuresti liikutettuna luki heidän ylitsensä. Saman alttarin ympärillä nauttiwat he seuraawana päiwänä, joka oli Helluntai-päiwä, Herran ehtoollista.

Kirjallisuutta. (Lähetetty.)

„Elehwantin ajaja Gowinda. Kuwaus Malabarista Itä-Intiassa. Suomennus. Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1862.*) J. F. Granlundin kustannuksella." Maksaa puolen markkaa. — Kirja on lähetyskirjallisuutta.

Lähetyskirjallisuutta on suomenki kielellä wähittäin tullut ulos, wähäisiä 2—10:n kopeekan maksawia kirjoja; suurin niistä on „John Williams, Etelä-meren saarien Apostoli." Asia ei ole sillä pahettu, että ne on wähäisiä; waan sillä, jos niitä wähäisiäkin wähän ostetaan. Päin wastoin se on hyödyksi ja eduksi Suomen Sionille luettawa, että niitä taitaa wähä-warainenki itsellensä lunastaa. Toiwomme waan olis, että niitä enämpiki suomenki kielelle toimitettoisiin. Mutta lähetyskirjallisuudella taitaa olla sama este kuin muullaki kirjallisuudella, että niitä ostetaan wähän, josta syystä ne ei kannata kustannuksiansa. Tämä on walitettawa ja kaikin woimin asian-omaisilta kirjakauppioilta sekä muiltaki kirjallisuuden harrastajilta autettawa asia; sillä jos lukemisessa ollaan ennellään, niin uskontoki ja kaikki sen myötä seuraawat kalliit omaisuudet pysywät rappiolla. Tahtoisimme erittäin wanhemmille tätä tärkeää asiaa muistuttaa, että kirjallisuutta ahkerammin kotoolossansa wiljellä ja lapsillensaki sitä terottaa. Kuinka paljon eikö he siinä lastensa luku-halua kiihottaisi, jos he kaupungissa käydessänsä muutaman kirjaisen „tuliaisiksi" lapsillensa ostaisiwat. Se olis arwaamaton hyöty sekä lapsille että wanhemmille. Lapset taitaisiwat uutten kirjain lukemisella luku-haluansa edistää; wanhemmat myös sais niitä lukea, tutkia ja lapsillensa selittää. Tällä tawalla tulis lapset jo pienuudesta alkain lukemisen ymmärrykseen johdatetuksi. — Sumeeksi käy mieli nykyistä sanomakirjallisuutta katsellessa, kuinka se on haluton uusia kirjoja yleisölle ilmottamaan. — Monta muutaki haittaa ja wastusta on köyhän kirjallisuutemme esteenä, joita toiwoisimme asian-omaisten aikanansa parantawan, ettei enin ja paras osa pysyisi kirjallisuudesta yleisölle tuntemattomana.

Lähetyskirjallisuudesta pidämme parhaimpina senlaiset kirjat, jotka pakanoitten kristillisyyteen kääntymisestä puhuuwat ja selittääwät. Niistä on olewa meille Suomalaisille, jotka wuosi-sataja olemme ewankeliumia saarnattawan kuulleet, kehottawa esikuwa heidän askeleitansa seuraamaan, ettemme tulis heiltä wiimeisenä päiwänä tuomituksi. Ja ellemme itse kristillisyyden totuutta ensin käsitä, niin emme taida pakanainkaan tarpeita rukouksissamme Herran eteen kantaa. Meidän lahjamme owat myös wähä-woimaiset heidän kääntymistänsä edistämään, jos emme anna niitä kristilliseltä rakkaudelta täytetystä sydämestä. Sitten wasta on tämäki eteen-ottamisemme hedelmän — sata-kertaisen hedelmän — tuottawa, kuin se aljetaan ja päätetään rukouksella ja Herran nimen awuksi-huutamisella.

Tämä yllä mainittu kirja jakauntuu 12 osaan tahi lukuun, sisältäwä 48 siwua ja 4:llä kuwalla kaunistettu. 1:nen osa puhuu Gowindan elehwantin ajosta erään pakanallisen isännän palweluksessa, jossa hänelle tapahtuu se onnettomuus, että elehwantti kuolee. Tämän tapauksen perästä hän jättää kotonsa, waimonsa lapsine, äitinsä, weljensä ja sisarensa ja lähtee pyhiin matkustuksiin syntinsä anteeksi saamaan. 2:nen osa kertoo hänen matkastansa ja kuinka hän joutuu lähetyssaarnaajain tykö, joitten hän kuulee lukewan erästä kirjaa, jossa puhutaan Jumalan armosta Jesuksessa Kristuksessa. Tätä hän tarkasti kuultelee ja saa rohkeutta mennäksensä lähetyssaarnaajain asuntoon. 3:s osa kertoo kuinka Gowinda tulee kristityksi, kastetaan, saa nimeksensä „Thomas" *). Hän ei enää tahtonut mennä pyhiin matkustuksiin, sillä hän tunsi jo sen autuuttawan sanan woiman. 4:s osa kertoo, minkä kolauksen se saattoi hänen sukulaisiinsa, kuin hän on tullut kristityksi. 5:s osa, kuinka hän koettaa sukulaisiansa woittaa Jumalan rakkaudelle, jotka kaikki hyljääwät hänen; äiti kuitenkin tahtoo hänen wähän ajan perästä tulla itseänsä noutamaan. 6:s osa kertoo hänen katekeettana olostansa, jonka wirkansa hän erinomattain uskollisesti toimittaa, niin että lähetyssaarnaajain täytyy tunnustaa hänen olewan heitä mahtawamman pakanasaarnaajan. Tässä mainitaan jo hänen kärsimisestänsä Jesuksen Kristuksen nimen tunnustamisen tähden. 7:ksi kerrotaan erinomaisesta herätyksestä, joka sikäläisiä kääntymättömiä ja penseitä kristityitä saatti syntinsä tunnustukseen. 8:ksi hänen naimisestansa. 9:ksi eräästä pakanain „kylpyjuhlasta", jonne Tohmas meni saarnaamaan ja jossa häntä lyötiin ja rewittiin, mutta pääsi kuitenkin Jumalan awulla pois heidän käsistänsä. 10:ksi kerrotaan eräästä toisesta pakanain juhlasta, jossa taas on Tohmas saarnaamassa. 11:ksi kuinka hän woittaa äitinsä Kristukselle. Ja 12:ksi hänen autuaallisesta kuolemastansa, josta todistetaan: „ei ole toista Tohmaksen wertaista näinä wiimeisinä wuosina ilmestynyt." Suokoon Herra! että tänlainen todistus taidettaisiin meistäki antaa. — Tänlaisten kirjain toiwoisimme löytäwän suosiollisia lukioita jokaisessa kristillisessä perhekunnassa.

Kirjallisuuden harrastaja
— — — n.

*) Emme woi käsittää, kuinka tämä näyttää painosta tulleen jo menny wuonna, ja wasta huhtikuussa se sanomissa ilmotettiin.

*) Ristimä-nimien kirjottamisesta toiwoisimme saada muistuttaa, että niitä kirjotettaisiin Suomen kielen luonnon jälkeen: Tohmas eli Tuomas, niinkuin kansa niitä sanoo.

Ilmotus.

Julkinen tutkimus pidetään kuuro-mykkäin koulussa lauwantaina 30 päiwänä tätä kuuta. Turussa 27 päiwänä toukokuussa 1863.

C. H. Alopaeus.

Kuollut Turussa. Toukokuun 16 p. waimoihmisen Gustawa Lindströmin äpärä poika Wilhelm Walfrid 3 k. iällä; 20 p. laudankantaja Henrik Enlund 41 wuot.; kehruhuoneen wahti A. J. Rosenwallin waimo Wilhelmina Sundell 45 wuot.; 22 p. tehtaan työmiehen Antti Juha Antinpojan tytär Alma Lowisa 3 wuot.; 24 p. mamseli Ulrika Starck 73 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin toukok. 24 p. alaupseeri wenäjän sotawäen soittokunnassa Jaako Kruschefski ja neiti Edla Gustawa Sundström.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.
Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 11. Turussa perjantaina 5 päiwänä Kesäkuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6 1/2 kop.

Piplian-selityksiä pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Sarén.

1 sunnunt. Kolmin.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on wiimes toukokuun 21 p. armossa nimittänyt Wiipurin howioikeuden asessorin A. v. Weissenberg Wiipurin läänin maasihteeriksi. — Senaatti on toukokuun 19 p. määrännyt Jywäskylän kansakouluttaja-opiston opettajiksi seuraawaiset, nimittäin maisteri N. Järwisen uskonopin opettajaksi, maisteri O. Wallinin kaswatustieteen ja historian, maisteri J. Länkelän suomen kielen, Jywäskylän alkeisopiston lehtorin maisteri K. H. Kahelinin määräystieteen, kokelas K. Göösin woimistelun ja lasten-hoidon, lääkeopin lisentiatin maisteri A. Hagforsin laulun ja musiikin opettajaksi; sekä esi-naiseksi opiston nais-osassa naisopettaja-kokelaan F. John ja opettajattareiksi Charlotta Lydecken, Edla Soldan, Kristina Åberg ja Kristina Nappa; — samana päiwänä on senaatti asettanut wara-maamittarin A. Liljeblad wakinaiseksi kommissionimaamittariksi Kuopion lääniin, sekä wara-kopioitsian W. G. Geitlin kopioitsiaksi senaatin waltiowara-toimikuntaan. — Öwerstiluutnantti Turun jaetussa pataljoonassa T. Costiander on armossa nimitetty Uudenmaan jaetun pataljoonan päälliköksi. — Turun ylikoulun opettaja, Suomen pipliaseuran kirjaston hoitaja G. W. Malmström ja Lowisan kirkkoherran wirkainen wp. K. A. Hackzell owat Keis. M:tilta saaneet hohtokiwillä kaunistetun sormuksen. — Turun maaherra on antanut eron wirasta Hiitin nimismiehelle P. E. Cajander. — Kauppias K. E. Åberg on otettu Lyybekin konsuliksi Porwoossa.

Hiippakuntain sanomia. Porwoon. Suomen senaatti on suonut 200 ruplaa wuoteissa lisäopettajan palkkaamiseksi Lowisan alikouluun tulewan syyskuun 1 päiwästä niin kauwan kuin tarwe waatii. — Wirkawapauden owat saaneet Koiwiston prowasti J. H. Sirén kiwulloisuudesta kuudeksi kuukaudeksi wiime toukokuun 1 p:stä, Wiipurin ylikoulun rehtori K. W. Ahrenberg suweksi ulkomaille matkustaaksensa, Helsingin tyttökoulun ensimäinen opettajatar A. Ertman tulewaksi syystermiiniksi ja Lowisan alikoulun lauluopettaja K. A. Nyberg eteenpäin. — Määrätty: Koiwiston kirkkoh. apul. A. Sirén pitämään kirkkoherran wirkaa siellä prowasti J. H. Sirénin wirkawapauden aikana, Helsingin kirkkoh. apul. A. W. Lyra Siitoisen kansakoulun opettajaksi Sortawalaan, Nurmijärwen kirkkoh. apul. maist. J. Witikka Helsingin kirkkoh. apulaiseksi, Nurmijärwen kappal. ja kirkkoh. wirkainen wp. A. Tolpo pitämään kaikki kirkkoherran toimitukset siellä, w. t. opettaja Jywäskylän alkeisopistossa kaswatustieteen kokelas K. R. Bonsdorff wielä eteenpäin toimittamaan määräys- ja luonnon-tieteen opettajan wirkaa siellä, w. t. opettaja Helsingin ylikoulussa kaswatustiteen kokelas G. F. Grönberg samoin toimittamaan historian ja maatieteen opettajan wirkaa siellä, Helsingin tyttökoulun kolmas opettajatar E. Bergstadi ensimäisen ja mamseli S. E. Granstedt kolmannen opettajattaren wirkaa siellä, Lowisan alikoulun rehtori K. G. Ruuth laulu-opettajan wirkaa siellä. — Warapastorin nimen on saanut Wiipurin kirkkoh. apul. T. Tornell. — Nimitetty: w. t. lehtori, jumaluusopin kokelas A. W. Frosterus jumaluusopin lehtoriksi Porwoon lukioon, maisteri K. G. Lewander latinan kielen opettajaksi Lowisan ylikouluun ja kokelas J. E. Swan latinan kielen opettajaksi Heinolan ylikouluun. — Waaliin on pantu: Uudenkirkon kirkkoherran wirkaan 1) Lammin prowasti K. F. Nordström, 2) Nurmeksen prowasti S. G. Kroijerus ja 3) Sysmäen kirkkoherra, w. t. lääninprowasti J. J. Lindeqwist; sekä Kymen kirkkoherran wirkaan 1) Pyhtään kappal. wp. F. Häyrén, 2) Kuopion kirkkoh. apul. wp. maist. N. G. Nykopp ja 3) Mäntyharjun kirkkoh. apul. wp. A. Rosberg. — Haettawana: Hartolan kirkkoherran wirka ja Joutsan uuden pitäjän kirkkoherran wirka, lisäopettajan wirat Helsingin ylikoulussa ja Lowisan alikoulussa, sekä saksan kielen opettajan wirantoimitus yhtenä wuonna Porwoon lukiossa. — Kirkkoherran tutkinnon on käynyt Porwoon kaupungin kappalainen wp. K. P. Moberg.

Kuopion. Wirkawapauden owat saaneet Ilomantsin kappalainen wp. K. A. Wegelius kolmeksi kuukaudeksi ja Haapajärwen emäkirkon kappal. siainen N. Fellman kesäkuun loppuun. — Yksi lisä-armowuosi on annettu kappal. K. J. Castrénin leskelle Kemissä. — Haettawana: latinan kielen lehtorin wirka ja saksan sekä ruotsin kielen opettajan wirka Oulun alkeisopistossa 56 päiwän kululla.

Kotomaalta.

Turusta. Lukiossa pidettiin oppilaisten wuosi-tutkinto wiimes perjantaina. Oppilaisia oli 83, joista 18 päästettiin yliopistoon. Yli- ja ali-alkeiskouluissa sekä tyttökoulussa päätettiin lukemiset wiimis lauwantaina. Yli-alkeiskoulun wanhemmassa osassa oli 81 oppilasta, joista 13 päästettiin lukioon, ja uudemmassa osassa taas oli 82 oppilasta, joista 10 pääsi lukioon.

— Tämän kuun ensimmäisenä päiwänä lähti Suomen uusia seteli-rahoja kaupunkimme wahetuskonttuorista liikkeelle. Ne owat 100, 40, 20 ja 12 markan seteleitä ja hywin kirjawan koreita ja pikkusia; mutta waikka ne owat jo mennyt wuonna präntättyjä, ei ole kuitenkaan wielä mustas niihin kuiwanut, waan tarttuu sormiin taikka paperiin, jos wähänkin hiastetaan.

— Kaupungin maistraati on toukokuun 18 p. antanut kolme kuulutusta järjestyksen pitämiseksi kaupungissamme. Ensimäinen niistä kieltää 10 markan uhkasakolla palowiinaa ja muita wäkewiä juomia nauttimasta kaupungin kaduilla, toreilla ja yhteisillä paikoilla taikka portinwajoissa; toinen kieltää saman sakon uhalla jättämästä hewosia ajokaluinensa kiinipanematta ja ilman peräänkatsojata kaupungin kaduilla, toreilla ja yhteisillä paikoilla, sekä ilman hewosen ajajatta kuljettamasta kuormia kaduilla; kolmas kieltää 20 markan sakolla aluksella tahi wenheellä tulemasta Aurajoen rantaan kruunun ruokamakasiinein kohdalle taikka siinä rakettuin laiturein syrjään.

— Kaupunkein yhteisen palowakuutusseuran johtokunta kuuluttaa kaikki osalliset ennen tulewan syyskuun 15 p:ää maksamaan yhden wuoden lisämakson, Helsingin teeskelmä-huoneen palon tähden.

— Turun säästöpankkiin pani menneen wuoden kululla 1,529 henkeä yhteensä 66,463 ruplaa 67 kop. Sieltä ottiwat säästäjät taas ulos samalla ajalla 53,823 r. 18 k. pääomaa ja 5,910 r. 12 k. kaswia. Säästäjäin warat saman wuoden lopulla tekiwät 295,403 r. 13 k. ja säästöpankin omat warat 39,369 r. 8 k. elikkä yhteensä 334,772 ruplaa 21 kop. Näistä oli 320,674 r. 4 k. uloslainattuna 422 welkakirjaa wastaan, 8,844 r. 35 k. kaswaneita kaswia mutta ei wielä sisälle tulleita, ja 5,253 r. 82 k. puhdasta rahaa kassassa.

— Suomen talousseura Turussa on Oulun talousseuralta saanut 25 kappaletta suomenkielistä kirjaa, kuinka kannoista, juurakoista, tuulen kaatamista puista y. m. terwaa walmistetaan, joita kirjoja seura päätti jakaa 15 kappaletta Pöytyän ja Loimaan pitäjiin. Maawiljelyksen ja sen siwukeinoin edistämiseksi annetuista yhteisistä waroista päätti seura lähettää tänä wuonna Uudenmaan ja Hämeen läänin, Porin, Mikkelin, Kuopion, Wiipurin, Waasan ja Oulun läänin sekä Pohjois-suomen maawiljelysseuroille 200 ruplaa kullekin, elikkä yhteensä 1,600 ruplaa, jaettawaksi kilpakyntöin, sikiöeläinten y. m. palkinnoiksi.

— Uutta sanomalehteä, nimellä „Lännetär, sanomia Porista", ruwetaan antamaan tulewan heinäkuun alusta. Näyttölehti on kooltansa ja muodoltansa entisten Porin kaupungin sanomain näkönen, mutta sisältönsä puolesta näkyy siitä paremman tulewan. Kieli on puhdasta. Sen ilmotus on luettawana tämän numeron lopulla.

— Suomen laiwa „Fanny" ja Ruotsin höyrylaiwa „Drädd" owat Ruotsin wesillä käyneet yhteen. „Drädd" tölmäsi „Fannyn" kylkeen sywälle keulansa, että „Fanny" olisi uponnut, ellei sillä olisi puu-lastia ollut. „Dräddin" kuono meni myös turmioon. Kummalla siinä wika oli, ei wielä tiedetä. Asiasta pidetään tutkinto.

— Mitä Abraham Ruorasen kertomuksen mukaan wiimeisessä numerossamme mainitsimme ruotsalaisten ja suomalaisten papin puutteesta Kaliforniassa, sen näemme wahwistetuksi „Wäktaren" nimisessä ruotsalaisessa sanomassa n:o 18 siinä, että ruotsalaiset ewankelisluterhuksen tunnustuksesta San Fransiskon kaupungissa Kaliforniassa pyytäwät itsellensä opettajaa Ruotsin maalta. Sellaiselle opettajalle lupaawat tarpeellisen reisu- eli matka-rahan ja jos hän osaa englannin kieltä, on warustettu hywillä lahjoilla, ilonen seuroissa ja oikasee itsensä maan tawan jälkeen, niin lupaawat hänelle hywän palkan. Heidän entinen opettajansa, Lindgren, sai ensi-

mäisenä wuonna 60 dollarsia kuussa ja toisena 100 dollarsia, (1 dollarsi on noin 5 markkaa), ja eri maksun wihkimisistä, lasten kastamisista, hautaamisista y. m.

Niinkuin wiimeisessä numerossa mainitsemme on Abr. Ruoranen, talonpoika Multian kappelista, omalla kustannuksellansa käynyt Hermannsburissa ja oleskellut siellä 9 kuukautta. Mainitun seurakunnan tilasta on lasten kaswatus ja opetus ollut merkittäwin, ja muistaen sitä huolettomuutta, jossa lapset sulosessa Suomessamme saawat kaswaa, on hän tahtonut rakkaita wanhempia kotimaassa kehottaa tarkempaan huolenpitoon lapsistansa. Tässä annamme seuraawan kehotuksen, jonka hän kirjotti „Suomen kansalle.“ Lukiaa pyydämme antamaan asialle sen arwon, kuin se todella ansaitsee. Hänen kirjeensä eli kehotuksensa kuuluu näin:

„Suomen kansaa pyydän lähestyä muutamalla ystäwällisellä sanalla. Nykyään on maassamme herännyt halu, lewittää sulosta sanomaa Jesuksesta Kristuksesta kurjille pakanoille. Tämä on pidettäwä Korkeimman työnä, sillä itsestämme emme ole mitään hywää soweliaat ajattelemaan, saatikka tekemään. Mutta tässä työssämme on tarpeellista rukoilla walkeuden Isää, jolta kaikkinainen hywä anto ja täydellinen lahja tulee, että hän sanansa kanssa antaisi pakanoille pyhän Henkensä, joka yksin taitaa johdattaa heitä kaikkeen totuuteen. Mutta muistakaamme myös tehdä Herran työtä omassa kotimaassamme; muutoin saamme wiimein kuulla tämän kamalan tuomion: „sinä laiska ja paha palwelia, miksi kätkit leiwiskäni maahan? mikset sitä kaswolle pannut?“ Herran leiwiskä, Jumalan sana, on runsaasti seassamme, harrastakaamme waan, että wiljelemme sitä hänelle ylistykseksi ja kunniaksi, ja sieluimme autuudeksi, jota warten se meille annettukin on. Ja sen wiljelemisestä pyydän puhua muutaman sanan.

Pahuuden hämmentämiseksi, jonka yltymistä jo Lutherus aikanansa walittaa, ei tiedä hän muuta parempaa neuwoa, waan että on „alkaminen lapsista.“ Samaa täytyy meidänki walittaa kansalaisistamme. Keskellämme ja keskellä Jumalan sanan kirkasta waloa eletään aiwan pakanallista elämää. Kääntymys ja usko on paiskattu penkin alle, sekä kristillinen elämä. Wanhemmista oppiwat pienet lapset pahuutta, moni wanhin jättää lapsensa taitamattomuuteenki, eiwät opeta heille edes luku-taitoakaan. Sen suhteen owat asiat monessa Suomen seurakunnassa aiwan surullisella kannalla. Eikö ole syytä rukoilla elon Herraa lähettämään toimellisia työmiehiä kylwämään hywää siementä pieniin lapsiin, muutoin he rupeewat kantamaan orjantappuroita ja ohdakkeita. Mutta ehkä puhun kuuroille korwille. Ja hyödytöntä onkin tämän puhuminen sellaisille, joilla wielä on maallinen mieli, joiden ymmärrys ei ole awattu näkemään, kuinka kallis-arwoinen sielun pelastus on. Rukoilkaamme sellaista hengellistä ymmärrystä. Kuin sen olemme saaneet, sitte kyllä kalliiksi arwaamme Jumalan armotyöt, että hän on meidän luonut, lunastanut ja kasteessa lapsiksensa ottanut, omiksensa walinnut, palwelemaan häntä kaiken elinaikamme wanhurskaudessa, wiattomuudessa ja autuudessa. Niin olla Herran omia onki sitte pää-asiamme, ja silloin siihen wedämme myös perheemme ja lapsemme, niinkuin Josua muinain, joka sanoi: „minä ja minun huoneeni palwelemme Herraa.“ Silloin emme suinkaan woi nähdä, että lapsemme juoksentelewat pyhä-päiwät turhuuden huwituksissa, waan noudatamme Paawalin neuwoa: „kaswattakaat heitä kurituksessa ja Herran nuhteessa.“ Suurimmasti tarpeellinen on siis, totuuttaa lapsia nuoruudesta asti ahkerasti lukemaan Jumalan sanaa. Sana yksin on woimallinen pitämään niitä uskossa, joilla se on, sekä palauttamaan niitä oikealle tielle, jotka owat siltä poikenneet pois. Sellaisesta hywästä kaswatuksesta lapsuudessa sai Timotheus suuren siunauksen, niinkuin Paawali todistaa: „sinä olet jo lapsuudesta pyhän raamatun tainnut, joka sinun taitaa autuuteen neuwoa, sen uskon kautta, joka on Kristuksessa Jesuksessa.“ Tultuamme Jumalan sanan tuntoon, ahkeroitsemme sitä myös lapsillemme teroittaa, että heki jo warhain oppisiwat wälttämään mailman petollista wiisautta, jolla perkele koko mailman pettää, niinkuin Ewanki paratiisissa. Mutta ehkä sanot: mitä hywää on Herraa palwelemisesta? Saawathan sellaiset ihmiset enemmän kärsiä murheita, kuin jumalattomat. Aiwan totta; mutta Jumalan sana sanoo tässäki kohdassa toisin, kuin ihmiswiisaus. Se sanoo: „älä sitä kadehdi, jonka tie pahuudessa menestyy, sillä hirmuisempi on hänen loppunsa“; sillä näinpä sanoo Herra rikkaalle miehelle: „sinä sait sinun hywäs elämässäs; sitä wastaan Latsarus pahaa; mutta nyt hän lohdutetaan ja sinä waiwataan.“ Ja ilman sitä on hurskailla heidän ilopäiwänsä; heillä on parempi ilo, kuin mailma taitaa antaa, nimittäin Jumalan rauha, joka käy kaiken ymmärryksen ylitse, ja wiimein käsittäwät he ijankaikkisen ilon, koska Jumala pyhkee pois kaikki kyyneleet heidän silmistänsä. Ja mikä on sitte tuo niin lemmitty ja harrastettu ilo, joka jumalattomilla on? Myös heillä on monta witsausta, ja wielä pääliseksi paha omatunto, joka on aawistus siitä ijankaikkisesta wankeudesta, johon kaikki uskottomat joutuwat. Mutta kristityllä on waiwoistansa Paawalin ajatus: „siksi minä sen pidän, ettei tämän nykyisen ajan waiwat ole sen kunnian wertaiset, kuin meissä ilmestyy.„ Tämä walistus Jumalan sanasta maksaa enemmän, kuin kaikki tämän mailman petollinen hywyys. Ja kussa sitä walistusta ei ole, siellä mailman meno pettää meidän, sillä turmeltu mielemme rakastaa ainoastansa näitä näkywäisiä. Sentähden sanoo Herraki: „älkäät tawaraa kootko maan päällä, kussa koi ja ruoste raiskaawat, ja kussa warkaat kaiwawat ja warastawat. Waan kootkaat itsellenne tawaraa taiwaassa.“ Tyhmät siis haaliwat ainoastansa näitä maallisia ja katoowia, joista ei ole wähintäkään apua kuolemattomalle sielulle, niinkuin Herra taas sanoo: „mitä se auttaa ihmistä, jos hän woittais kaiken mailman, ja sais sielullensa wahingon? Taikka mitä ihminen antaa sielunsa lunastukseksi?“ Mutta kuinka peräti toisin on sen ihmisen tila, joka on wakuutettu Jumalan lasten oikeudesta? Hän tietää, että Herra, joka hänelle on antanut ijankaikkisia, antaa myös ajallista tarpeeksi. Jumalan sana opettaa häntä myös ajallistaki taidolla wiljelemään Jumalan kunniaksi ja sieluin hyödyksi. Mikä wahinko siis antaa Jumalan sanan, joka meille antaa sellaisia lahjoja ja sellaisen walistuksen, maata kaapissa ja lyödä laimin opettaa sitä lapsille! Onpahan tuo sangen surkeaa, että annamme Jumalan sanan olla kätkettynä ja peitossa itseltämme ja lapsiltamme, Jumalan sanan sanon minä, joka tarjoo meille ja lapsillemme ijankaikkisen elämän, ja jätämme itsemme ja heidän mailman hartioille ja oman nurjan sydämen johdatettawiksi! Niinkö me onnettomat kiitämme Herraa, joka on meidän luonut, antanut meille ruumiin, sielun ja niiden tarpeet, sekä lähettänyt ainoan Poikansa taiwaasta päästämään meitä perkeleen kahleista ja ijankaikkisesta kuolemasta, että ehdon tahdon pysymme kurjassa onnettomuudessamme? Kaikki owat walmistetut, sana kutsuu meitä ewankeliumin häihin, emmekö tottelisi sellaista kutsumista? Pidättäisimmekö wielä lapsemmeki sellaisesta onnesta? Onneton ja ankara tuomio on totta kohtaawa armokutsumuksen ylönkatsojia sekä ijankaikkinen parku. Kirottu on, joka ei rakasta Herraa Jesusta, kirottu myös hän, joka ei kokoo hänen kanssansa. Sellainen on awullinen hajottamassa ja häwittämässä Kristuksen laumaa murhaajan perkeleen kanssa. Lapsistansa ja perheestänsä huoleton on siis liitossa perkeleen kanssa, on hänen apulaisensa omaa sikiäänsä syöksemässä sywimpään onnettomuuteen. Jopa siis on todella aika malttaa, mitä rauhaamme sopii ja nousta ylös, niinkuin Paawali neuwoo. Salliikaat kuitenki lasten tulla Jesukselle; „sillä heidän on taiwaan waltakunta,“ todistaa Jesus.

Helsingistä. H. ylhäisyytensä kenraalikuwernööri palasi Pietarista wiimes maanantaina wiikko sitte. Seuraawana päiwänä kutsutti hän tykönsä kaupungin maistraatin ja porwariston. Matkansa tarkotuksena Pietariin sanoi kenraalikuwernööri olleen saada tietoa, josko sodan puhkeemista olisi odotettawa, koska h. ylh. oli toiwonut aikanansa antaa siitä ilmotuksen laiwanisännille. H. M. Keisari oli siihen selittänyt ettei waltiolliset suhteet wielä olleet niin wissiin wakaantuneet että edes H. K. M:tinsa olisi taitanut sanoa, josko siitä tulee sotaa taikka ei. Ne warustukset, joita on hankittu, owat waan warowaisuuden keinoja. H. M:tinsa suosiollinen mieli-ala Suomalaisia kohtaan oli wielä muuttumaton, ja sen todistukseksi mainittiin että waltiopäiwät owat jo määrätyt aljettawaksi tulewalla syyskuulla. Mutta sen ohessa mainitsi kenraalikuwernööri että ulkomaan sanomalehdissä on kuwailtu Suomalaisten mielialaa semmoiseksi että täällä oltaisiin walmiit kapinaan, niin pian kun wihollinen tulisi maahan. Oli tosin koetettu samoissa lehdissä oikasta näitä wääriä syytöksiä, mutta niitä kirjotuksia ei ollut otettu wastaan. Sen wuoksi tahtoi kenraalikuwernööri antaa porwariston keskusteltawaksi mitä näiden asiain tähden olisi tehtäwä. — Tämän johdosta oli porwaristo kokoon kutsuttu seuraawana tuorstaina. Uudenmaan kuwernööri selitti porwaristolle kenraalikuwernöörin puheen. Porwaristo puolestansa ei toki tahtonut epäillä wääriä kertomuksia ulkomaan lehdissä olleen, waikka eiwät he niitä ole saaneet nähdä; mutta porwaristo ei katsonut niistä lukua pidettäwäksi, kun se ei tietänyt antaneensa syytä mihinkään epäilykseen alamaisesta uskollisuudestansa; porwaristo piti siis tarpeettomana uuden uskollisuuskirjeen kautta ilmottaa maamme hallitsialle niitä alamaisuuden tuntoja, joita Helsingin porwaristolta ei koskaan ole puuttunut. Tämän päätöksen tahtoi por-

waristo pöytäkirjaan otettawaksi ja kenraalikuwernöörille lähetysmiesten kautta ilmotettawaksi. Kokous päätettiin yksimielisellä huudolla: „eläköön keisari!“

— Suomen henkiwartiapaltaljoona sanotaan lisättäwän 300 miehellä, mutta ruotuwäkeä ei aiwota lisätä. Sanotaan myöskin Suomeen tuotawan 14,000 miehinen Wenäjän sotawäestö; sekä kaikki yhdeksän Suomen ruotupataljoonaa ja myös henkiwartiapataljoona Helsingistä, siis yhteensä lähes 4,000 miestä koottawan Parolan kedolle lähellä Hämeenlinnaa.

— Suomen tullien tulot wuonna 1862 tekiwät yhteensä 1,935,584 ruplaa 27 kop., ja siis 172,427 r. 78 kop. enemmän kuin wuonna 1861. Kulungit sitä wastaan mennyt wuonna tekiwät 158,230 r. 14 kop. elikkä 7,773 r. 80 kop. wähemmän kuin wuonna 1861. Jäännös Suomen tullista teki wuonna 1862 siis 1,777,354 r. 12 kop. elikkä 180,201 r. 59 kop. enemmän kuin edellisenä wuonna.

— Ruotsin kauppa-hallinto julistaa toukokuun 26 p. Suomen ja Wenäjän rannat Waasasta Rääweliin saakka sekä Ahwenanmaan saaret wapaiksi karjan taudista.

Ulkomaalta.

Yhteisen waltiokokouksen pitämisestä Puolan asiassa ei wielä ole tullut wissempiä tietoja. Sitä wastaan sanotaan Englannin tehneen uusia ehdotuksia Puolan asian ratkasemiseksi. Englannin ehdotukset owat seuraawat: 1) päätettäisiin wälinaikanen rauha Puolassa wuodeksi, 2) Puolan linnat annettaisiin Wenäjän sotawäen haltuun, 3) Puolalainen hallitustoimi pantaisiin kohta alkuun, 4) ei ketäkään wangittaisi taikka tuomittaisi kapinan tähden. Itäwalta on samaan aikaan ehdotellut Puolalle oikein totisen anteeksi-antamuksen, kansallis-edusmiehistön waltiokokouksessa, waltiohoinnollisen itse-hallituksen, täydellisen uskonnon-wapauden ja Puolan kielen wirkakieleksi. Pää-asia Englannin ehdotuksissa on kuitenkin wälinaikanen sotilakko Puolassa. Itäwalta wastustelee tätä Englannin ehdotusta, koska se ei luule Wenäjän ikinä semmoiseen suostuwan. Sotilakko taidetaan tehdä ainoastaan kahden sotaa-käywän waltion wälillä, ja semmoiseksi ei Wenäjä ikinä päiwinä tunnusta Puolaa. Ranska taas puolustaa Englannin ehdotusta.

Puolan kapinan sodan käymisestä on työläs saada luotettawia tietoja. Wenäjän sanomain mukaan piiritetään ja häwitetään yksi kapinajoukko toisen perään, mutta yhä näkyy toisia joukkoja olewan jälillä lannistettawana, joko uusia yltynee taikka ennen karkotetut uudestaan kokoontuwat. Kapina näyttää olewan yhtä wahwa sekä Puolassa että Littauissa, ja wenäjän lehdet mainitsewat suuria, tuhannen ja parin tuhannenki kapina-joukkoja.

Preussin ministeristön ja edusmiesten riitaa ei ole sowinnolla saatu ratkastuksi. Kuninkaan sanotaanki sen wuoksi jo sulkeneen edusmiesten huoneen.

Italian kuningas on toukokuun 25 p. awannut tämän-wuotisen waltiokokouksen. Puheessansa on hän lausunut toiwotuksia Italian kokonaisesta yhdistyksestä; sillä niinkuin tietty on, on Ruomi wielä paawin ja Ranskan sotawäen hallussa, ja siellä warustetaan ja woimassa pidetään niitä ryöwäri-joukkoja, jotka matkaan saattawat paljon rauhattomuutta etelä Italiassa.

Norjasta.

Maassamme täällä lisääntyy lähetysinto näh tämästi, semmenki waimonpuolisissa. Jokapaikassa yhdistyy naiswäki puuhaamaan lähetystoimessa. Heidän kokouksissaan tehdään hartaasti työtä ja luetaan lähetyskirjoja heidän kuullensa. He tietäwät, että täällä raketaan uutta lähetyshuonetta. Täällä raketaan myös lähetyslaiwaa. Kiitetty olkoon Jumala, joka niin on awannut ihmisten sydämet ja kädet. Monesta muustaki merkistä hawataan, että täällä on herännyt uusi wilkas uskon elämä. Emme kuitenkaan taida toiwoa, että kaikki repiwä ja särkewä aika jättäisi meidät rauhaan täällä loukossamme. Mutta täälläkin on sentään sitä wastaan wahwa wastus, joka tulewina päiwinä on tuottawa kansallemme suuren siunauksen. Täälläki rewitään kyllä maahan sekä maallisessa hallituksessa että myös hengellisellä alalla, ja moni tuki kaatuu, joista, niinkuin on sanottu, ei kuitenkaan ole ollut wähintäkään estettä hywän wapaalle edistymiselle, waan jotka owat paljo estäneet turmeluksen ja häwiön sisään tunkemista. Se laki eli asetus, joka suo lahkolaisille täyden uskon wapauden, on tuottanut maahamme kaikellaisia lahkoja, ja niitä tulee tulemistansa aina uusia ja toisia, ja mellastawat nyt täällä wapaasti wärwäten itsellensä seuraajia ja uskolaisia. Kaikkein etunenässä owat mormonit. He eiwät ole kuitenkaan wielä saaneet täällä laillista oikeutta. Ala-oikeudet eiwät ole tunnustaneet heitä kristityiksi. Mutta he owat turwanneet yli-oikeuteen (Storthing) ja pääsewät epäilemättä pyrkimistensä perille. Heillä ei ole täällä wielä monta uskolaista, mutta he owat kawalia woittamaan itsellensä ihmisten suosiota, wiettelewät monta ja wetäwät kaiken mokomin puolellensa, kenen suinki saawat. Samoin tekewät kaikki muut lahkolaiset. Lännessä ja etelässä owat Wapisiat*) täydessä puuhassa ja toimessa saada uskolaisia. Sellaisia on siellä myös helppoa saada, sillä herätykset niillä seuduilla owat olleet samaa suuntaa. Kuuluisa talonpoika Hauge, joka siellä oli yhteisen kansan johdattaja, oli joutunut riitaan seurakunnan opettajain kanssa, sentähden että hän pani suuremman arwon Hengen ja Kristillisyyden waikutukselle sydämessä, kuin itselle Kristin opille. Sama mieli, ehkä wähän haihtunut, hallitsee kaikissa Haugin oppilaissa. Tosin on moni jo saanut paremman walon, mutta monella on suuri taipumus ruweta wapisiaksi. Wapaan kirkon eli Lammersin puolue on paljo laimistunut kiiwaudessaan eli innossaan, sitte kuin Lammers itse palasi waltiokirkkoon takasin. Uusia seuraajia se puolue ei enää saa. Hallitus on asettanut Lammersin awonaiseen saarnaaja-wirkaan, ja nyt näyttää siltä, kuin rupeisi hän kallistumaan Grundtwigin puolelle. Akatemian professorit, semmenki Johnsen ja Caspari owat täyttä totta ruwenneet kumoomaan tätä puolta. Maalla on kuitenkin papeissa paljo sen puoluen hywäiliöitä. Tämän suunnan erinomaisin puoli on se, että se liika suuressa arwossa pitää uskon tunnustuksen kolme uskonkappaletta. Sitä wastaan jätetään pyhä raamattu syrjään, sen rakkaana pitämistä ja kunnioittamista koetetaan halwentaa, ja seurakunnat wierotetaan pois tästä elämän lähteestö. Grundtwigin seuraajat täällä owat sentään tasasemmat kuin Juutin maalla; mutta erinäisiä ihmisiä tapaat sentään, jotka owat tämän puoluen kiiwaita saarnaajia. Niin esimerkiksi nosti nuori mies, papin eksaamin käytyänsä, ankaran kynäsodan professori Casparia wastaan, jonka sanoi huljuttawan kirkon perustuksia kirjassansa, jonka hän oli kirjottanut Uskon tunnustuksesta.*) Nuorimies on kyllä tullut kumotuksi; mutta hän ei ole kuitenkaan jättänyt mieltänsä. Riitaa on siis täälläki kyllä. Mutta sentään on kaikki täällä ihanan näköistä. Monta nuorta miestä, jotka akatemiassa owat saaneet herätyksen, astuu papillisiin wirkoihin ja työskentelee Herran wiinamäessä suurella siunauksella. Ja lähes kaikissa seurakunnissa on uskowaisia opettajia. Ja erinomaisen kiitollisia olemme niille opettajille, jotka saltiwat uskowaisten ja kokeneitten miesten yhteisestäki kansasta saarnata, taikka eiwät kuitenkaan estä heitä waikuttamasta lahjoillansa.

*) Lyhykäisen tiedon Wapisioista saa suomalainen lukia Kristin Uskokunnan historiasta, Turussa painettu w. 1861, siw. 206.

*) Uskontunnustus, josta tässä on puhe, on niin kutsuttu apostolein tunnustus, joka on painettu aapiskirjoissamme.

Erinomainen tehdas.

Eräs saksalainen matkustaja kertoo: „w. 1848 kewäällä käwin minä Rheini-joella, kussa tehdaskaupungit oliwat surullisessa tilassa. Monessa oli lakattu tekemästä työtä, sillä työmiehet waatiwat niin kallista palkkaa, jota eiwät isännät taitaneet eikä tahtoneet antaa. Työntekiät oliwat paikoin repineet rikki, häwittäneet ja polttaneet tehtaita. He oliwat, totta kyllä, polttaneet oman leipänsä, mutta he oliwat niin kostaneet isännillensä monenwuotisen todella kärsityn taikka waan luullun sorrannon. Minä kohtasin häwitettyjä tehtaita, joissa suurella waiwalla ja työllä oli kaikki särjetty rikki, kuin oliwat kestäneet tulen woiman, niinkuin massinein raudat. Työntekiät oliwat tahtoneet tehdä ne kelpaamattomiksi. Tehdasten isännät oliwat monin paikoin pyytäneet sotamiehiä suojelemaan itsensä ja tawaroitansa. He ruokkiwat itse sotamiehet. Moni isäntä oli warustanut asuntonsa puolittain linnaksi. Niin suuresti pelkäsiwät isännät työmiehiänsä. Mutta myös niissäki paikoissa, kussa wielä tehtiin työtä, oli työwäen muoto kolkka ja uhkaawa. He kyllä tekiwät työtä, mutta haluttomasti ja suutuksissaan. Kuin minä käwelin isäntäin kanssa tehtaissa, oliwat he olewinaan niin hartaita etteiwät huomanneetkaan meitä; ei he antaneet tilaa, ei wastanneet terwehdystäni eikä kysymyksiäni. Kiukkuisilla ja uhkaawilla silmillä seurasiwat he meitä. Erinäisten puolella suulla sanotut herjaukset ja kiroukset, eli työmiesten sala wiittominen keskenänsä, wälistä myös pilkka-nauru osottiwat mitä heillä oli mielessä, ettei heiltä nimittäin puuttunut halua, waan rohkeutta ja tilaa ruweta täyttämään koston himoansa. Usein olin mielestäni willein petoin keskellä, jotka oliwat sidotut ainoastansa hentuilla kahleilla, jotka helposti woisiwat särkeä.

Ainoasti liinasen tehtaan tila Solingessa oli toisenlainen. Isäntä pyysi minua puhumaan työmiehille ja niiden perheille. Ehtoopuolla tehtaaseen tultuani oliwat työmiehet waimoinensa ja lapsinensa jo koolla. He ottiwat minun wastaan ystäwällisesti wanhana tuttawana. He

weiwät minun saarnastuolin moiseksi raketulle paikalle. Sanankuulioita warten oli rakettu penkkejä laudoista. Pian tuliwat penkit täyteen. Etupuolella ja niiden takana seisoi miehiä ja waimoja, nuorukaisia ja neitseitä, poikia ja tyttöjä, monella äidillä oli lapsi sylyssä eli käsiwarsilla, moni isä piti wähää poikaansa kädestä kiinni. Pelkäsin, että lapset olisiwat lewottomia, mutta koko seurassa hallitsi suuri hiljaisuus, josta taisi nähdä, minkä Hengen lapsia he oliwat.

Weisu aljettiin. Se käwi sydämestä ja meni sydämeen. Saarnan aikana katseliwat minua kaikki rakkailla ja uskollisilla silmillä. Tämä oli peräti toista, kuin mitä edellä puolen päiwän olin nähnyt. Oli mielestäni, kuin jos olisin tullut siirretyksi kadotettuin joukosta, autuasten seuraan.

Sitte käwin katselemassa työmiesten asuntoja. Kaikin paikoin oli puhtaus wallalla ja wielä wähäinen warallisuuski, ja kuitenkaan ei ollut heidän palkkansa suurempi, kuin muissakaan tehtaissa, joissa aiwan usein tapasin likaisuutta ja kurjuutta. Isännän kanssa käwelin myös työhuoneissa. Työwäki oli iloisia, ystäwällisiä ja teki työtä ilolla.

Tässä tehtaassa ei lakkautettu työtä hetkeksikään, maassa silloin hallitsewan kapinan tähden. Täällä ei tarwinnut isännän peljätä tawaransa polttamista. Kuin naapuriston tehtaat poltettiin ja häwitettiin ja suuttuneet työmiehet joukoissa käwiwät muitaki tehtaita häwittämässä ja uhkasiwat polttaa myös tämän liinaistehtaan, silloin karkottiwat työmiehet itse sota-aseihin warustettuina ryöwärijoukot tiehensä. Työmiehet pitiwät öisin wahtia, ja asettiwat miehiä ympärinsä koko tehtaan suojelemaan isännän omaisuutta ja henkeä, eikä yksikään wihollinen joukko tohtinut lähetä tehdasta.

Mikä siihen oli syynä? mintähden oli tässä tehtaassa toisin asiat, kuin muissa? — Syynä oli tämä: tehtaan isäntä oli kristitty, joka osotti kristillisyytensä sanoilla, töillä ja elämällä. Hän rakasti työwäkeänsä, niinkuin isä lapsiansa, sentähden heki taas rakastiwat häntä, niinkuin isäänsä. Hän piti huolta heidän ruumiillisesta toimeensa tulosta, laittaen heille säästökassan. Hän oli antanut heille yrttitarhan, kussa jokaisella perheellä oli maan tilkansa. Siinä oli kuki laittanut itsellensä lehti-majansa, kaswatti kukkaisia ja ruokahöysteitä. Siellä he istuskeliwat sunnuntaisina lapsinensa ja hywä isäntä istui heidän seurassansa. Hän piti heistä hengellistä huolta. Eräs maisteri opetti heidän lapsiansa ja piti rukouksia ja raamatun selityksiä täysi-ikäisten kanssa. Hän tiesi, ettei ajallinen tawara ollut hänen omaansa, waan että hän oli Jumalan huoneen haltia, jollen hänen piti siis wiimeisenä päiwänä tekemän tili joka hetkestä ja jokaisesta kopeikasta, jonka Herra oli hänelle uskonut.

Kyllä sanotaan, että „tehtaat turmelewat kansan ruumiin ja sielun suhteen." Se on totta, mutta ainoastansa siellä se on totta, kussa ei löydy eläwää kristillisyyttä; mutta kussa eläwä kristillisyys hallitsee, siellä on myös siunaus; sillä totinen kristillisyys puhdistaa ja pyhittää kaikki säädyt ja suhdat.

Meidän rakkaassa kotimaassamme nähdään myös selwästi, että niiden moisioin ja taloin alamaiset, joiden isännät owat itsenäisiä, oman woiton pyytäjiä, kristillisyydestä huolettomia, niiden alamaiset owat tawallisesti wajonneet raakuuteen, likaisuuteen, ruumiilliseen kurjuuteen, synteihin ja saastaisuuteen, josta isännillä itsellä taas on monta haittaa ja wahinkoa. Kristillisyys taas yhdistää isännät ja alamaiset keskinäisellä rakkaudella kumpasenki puolen keskinäiseksi siunaukseksi.

Juha Laaksolaisen matka-laukusta.

25 p. Toukokuuta.

Rohjennenko hywäkseni käyttää rakkautes, sinä uskollinen kumppanini? Se on haawotettua sydäntäni wirwottawa lääke. Sellaista lohdutusta tarwitsen, säilyäkseni epäilyksestä. — Hän tasasi minulle paitansa, koko yön hän paikkasi waatteitani; hän auttaa minua waroistansa, eikä ota niistä kiitosta wastaan. Hän sanoo itsellänsä olewan rahaa kyllä kukkarossa. Taiwaallinen Isä, jos niin olisi, palkitse sinä, mitä hän minulle mahdottomalle tekee. — Mutta sillänsä ei taida asiat aina olla. Hän otetaan wastaan joka perheessä, ja sitte taas saan minä kulkea yksinäni. Waikka mielelläni työtäki tekisin, niin jokapaikassa sanotaan: „ei kukaan huoli sinusta!" Koska saanee ruumiini lewon ja sieluni rauhan? — Oijennushuoneessa näin kaunista unta. Luulin ihmisten unhottawan rikokseni, niinkuin Herrakin antoi minulle syntini anteeksi. Päätin uskollisuudella, ahkeruudella ja säästäwäisyydellä palkita entisen pahuuteni. Päätin niin osottaa, että kristillisyyteni on wilpitön, ja että sydän todella uudistetaan. Oi kuinka sieluni iloitsi, koska taas luin apostolin ensimäisessä Korintoon lähetetyssä epistolassa, nämät kaikkia ryöwäreitä, pilkkaajia ja juoppoja lohduttawaiset sanat: „senkaltaisia te osaksi olitte; mutta te olette pestyt, te olette pyhitetyt, te olette wanhurskautetut Herran Jesuksen nimen kautta, ja Jumalamme Hengen kautta." Kirkkaana tähtenä walasi se silloin sielussani pimeät yöt. Senkaltainen olet ollut, kuului se aina, mutta nyt olet pesty — ja sydämeni iloitsi, omantunnon soimaus lakkasi, minä tunsin Jumalan rauhan, ja hywällä toiwolla katselin tulewaisuutta. Haluni oli weljilleni julistaa, mitä suuria töitä Herra oli minulle tehnyt; kaukaisella maalla tahdoin kuolla hänen palwelukseksansa, joka tempasi minun niinkuin kekäleen tulesta. — Mutta minä olin liika rohkea. Herra sanoo: „tydy minun armooni!" Murhaa, waikka se tapaturmastaki tapahtuu, seuraa maan päällä tämä kirous: „kulkiana ja pakenewaisena täytyy sinun olla maan päällä!" Kuin hän waan siellä ylhäälläki saattaisi minun lepoon — siinä olkoon kyllä. — Ja kuitenki sanoo Dawid, murhattuansa Urian ja sittekuin hän nöyryytettynä oli saanut armon: „minä tahdon wäärille opettaa sinun ties, että syntiset tykös palajaisit." — Herra, Herra, anna sieluni olla sinussa alallansa.

Wänni Sakseliinin päiwäkirjasta.

28 p. Kesäkuuta.

Kaksittain kulkea yhdessä on oikein hauskaa, mutta kuitenki kuluttawaisempaa. Pari päiwää sitte olin waadittu antamaan puolen wiimeisestä hopearahastani. Mutta jäseneni owat wielä eheät ja terweet. Suuri awara mailma on rahakukkaroni. Kuin rahat puuttuwat, niin katson taiwaan lintuja ja heitän kaikki murheeni Herran päälle. — Matkakumppanini tulee minulle waan aina rakkaammaksi. Hän on miettiwä mies ja hänestä taitaa tulla oppinut mies. Hänellä on hywät lahjat. Pitkät yöt oijennushuoneessa owat myös tehneet tehtäwänsä. Kylläpä siellä on aikaa tutkia ja mietiskellä! Mutta woi, kylmät wilun wäreet kulkewat pitkin selkääni. Minun luullakseni täytyy ihmisestä sillä kurin tulla taikka miettiwä mies, taikka pelkkäroima hullu. Miksi minä olisin tullut, sitä en taida sanoa. Minä luulen, että olisin häkissä lyönyt pääni kahtia. Jos olisin miettiwä mies, olisin jo aikaa läpi tutkinut, miksen luowu siitä miehestä, joka on niin peräti toisenlainen kuin minä. Molemmat olemme ylön täynnä, minä iloa, hän murhetta. — Eilen elimme Robinsonin tawalla. Aina olen noudattanut tätä äitini neuwoa, jonka hän antoi matka-ohjeeksieni: „pidä ylläs puhdas paita ja eheät kengät, sillä sitä nuorissa käsityöläisissä aina katsotaan." Eilen oli wari-ilma, riisuin takin yltäni ja muistin äitini sanat. Me kuljimme wesilammikon ohi ja päätimme mennä uimaan. Samallansa pesimme molemmat paitamme, ja päätimme olla wedessä siksi kuin ne kuiwuisiwat. Mutta kuiwuminen kesti liika kauwan ja minä oikein wärisin wilusta.

Kuulutuksia.

Jotka ei wielä ole maksaneet tämän wuoden waiwaisrahoja, käsketään niitä suorittamaan seuraawina päiwinä kello 9—1 waiwaishuoneessa, nimittäin tämän kesäkuun 19 p. 1:nen kaupunginosa; 20 p. 2:nen kaup.-osa ja entinen Luostarin kortteli; 22 p. 3:s 4:s ja 5:s kaup.osat; 23 p. 6:s kaup.osa; 25 p. 7:nen kaup.osan 1—19 kortteli; 26 p. muut korttelit wiimeksi mainittua kaup.osaa; 27 p. 8:s ja 9:s kaup.osat, entinen Uudenkaupungin kortteli sekä Pikisaari ja Ruissalo; 29 p. entinen Meri- ja Pohjan-kortteli, tiilitehtaat ja kaikki Uudenmaan-, Hämeenlinnan- ja Anninkaisten-tullien takana kaupungin tiluksilla asuwaiset.

Halullisia työnteettäjiä kehotetaan tulewan kesäkuun 9 p. kello 5 jpp. Suomen talousseuran waliokunnan edessä tekemään tarjoomuksia monenlaisten muurarin-, salwumiehen-, nikkarin- ja maalarin-töitten toimittamisesta, jotka työt suwen kululla Seuran harjotusmaan huonetten warustamiseksi tehdään, joka tämän kautta yleisölle ilmotetaan, muistuttamalla että näiden työaine- ja kustannus-ehdotukset owat joka päiwä sitä ennen nähtäwinä kello 11—1 epp. seuran kansliassa. Turusta toukokuun 30 p. 1863. Käskystä: N. H. Pinello.

Kuollut Turussa. Toukokuun 20 p. satulamaakari A. R. Rönnmarkin tytär Ofenia Elisabet 9 k. iällä; 23 p. tehtaan työmiehen A. Sundgrenin waimo Elisa Matilda Skawon 31 wuot.; 26 p. maakonttuorin wahtimestarin H. Grönlundin tytär Aina Alina 9 k. iällä; 27 p. trenki Kustaa Lindroosin waimo Anna Lowisa Sundwall 35 wuot.; mestarikraatari Juha Benjamin Inwenius 36 wuot.; salwukisälli Sahlbergin leski Maria Antintytär 74 wuot.; 29 p. kauppapalwelia Viktor Palmgren 21 wuot.; 30 p. waimoihminen Ulrika Stenström 38 wuot.; salwukisälli M. Stålströmin waimo Maria Julin 67 wuot.; 31 p. salwukisälli Antti Strandell 61 wuot.; merimies Kustaa Engblom 49 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin toukok. 31 p. turkkinahkurin tehtaan hoitaja Otto Wilhelm Sorthan ja neiti Juhanna Charlotta Rosendal; palowartia Kaarle Wilhelm Hedlund ja neiti Gustawa Charlotta Eriksson; sekä waimostansa laillisesti erotettu muurarinkisälli Juha August Finnberg ja piika Henrika Wallenius.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 12. Turussa perjantaina 12 päiwänä Kesäkuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

2 sunnunt. Kolmin.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruots.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on toukokuun 27 p. nimittänyt kenraalmajurin E. G. af Forselles Suomen sotakoulun johtajaksi Haminassa. — Senaatti on toukokuun 19 p. määrännyt Turun postikonttuorin kirjan-jakajan postimestari R. W. Hammar Helsingin postimestarin apulaiseksi, ja wirasta eronneen alaluutnantin H. Wigelius Oulun läänin sairashuoneen toimimieheksi; — sekä saman kuun 28 p. Maaskolan maawiljelyskoulun esimiehen Wiipurin läänissä K. J. Forsberg toimittamaan liikkuwan maawiljelysneuwojan wirkaa Kuopion läänissä. — Waasan maaherra on toukokuun 7 p. suonut Wirtain ja Ähtärin kappelein nimismiehelle M. K. Ulnerille eron wirasta elinkautisella eläkkeellä, ja hänen siaansa nimismieheksi määrännyt maakanslistin J. P. Holmström.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Toukokuun 31 p. pidettiin Someron kirkkoherran waali, jossa Honkilahden kappalainen A. Mittler sai 3 manttaalin huudot, Euran pitäjän apul. wp. P. E. Åberg 12 ja Lapin kirkkoherra G. Randelin 57 manttaalin huudot. — Kuollut Jomalan kirkkoherra, lääninprowasti ja tohtori J. G. Chydenius tämän kuun 6 p.

Porwoon. Keis. M:ti on, tuomiokapitulin esityksestä, antanut Porwoon lukion lehtorille ja rehtorille maisteri J. E. Strömborgille sen 1,000 hop. ruplan matkarahan, joka on määrätty joka wuosi wuoroa myöden annettawaksi maamme kolmen hiippakunnan koulumiehille. — Wakuuskirjan on saanut Wiipurin isomman tyttökoulun toinen opettaja maisteri B. E. Wahlström latinan kielen opettajaksi Porwoon ylikouluun. — Haettawana: saksan kielen opettajan wirka Porwoon lukiossa ja toisen opettajan wirka Wiipurin isommassa tyttökoulussa sekä wiimeksi mainitun wiran toimitus yhtenä wuonna, kaikki 56 päiwän kululla toukokuun 13 p:stä. — Papiksi wihitty Haminan alikoulun opettaja A. Björkqwist.

Kuopion. Wakuuskirjan on saanut konrehtori A. Helander historian lehtoriksi Kuopion lukiossa. — Haettawana: yhden opettajan wirka Kuopion ylikoulussa ja opettajan wirka Kajaanin alikoulussa. — Määrätty: lisäopettaja maist. G. Marelius edeskin päin toimittamaan opettajan wirkaa Kuopion ylikoulussa, armowuoden saarnaaja Yläkiimingissä O. A. Wallin wäliajan saarnaajaksi Kajaaniin kesäkuun 1 p:stä, wäliajan saarnaaja Rowaniemellä wp. K. T. Tillman armowuoden saarnaajaksi Yläkiiminkiin wiimeksi mainitusta päiwästä. — Käytännöllisen opinnäytteen owat osottaneet: kielten opettaja K. E. Roos historian lehtorin wirkaan, opetustieteen kokelas T. Stenbäck opettajan wirkaan alikoulussa, ja maisteri G. Marelius.

Kotomaalta.

Turusta. Pipliaseurat Suomessa. Frenckellin kirjapainosta Turusta on annettu kertomus Suomen pipliaseurain työskentelemisestä wuonna 1861, luettu Suomen pipliaseuran yhteisessä kokouksessa Turussa kesäkuun 18 p. 1862. Kun Suomen pipliaseura wiimeksi mainittuun wuoteen saakka jo oli ollut puolen wuosisataa toimessa, on kertomuksessa lyhyesti kerrottu seuran perustaminen ja toimet näinä 50 wuotena.

Kehotus pipliaseuran asettamiseen Suomessa sai alkunsa oikeastaan Englannista. Englannin ja ulkomaan pipliaseura Lontoossa, perustettu w. 1804, ulotti waikutuksensa ulkokansoihinki, joiden joukossa Suomenki kansa pian tuli muistetuksi. Sen asiamies pastori John Paterson tuli Turkuun w. 1811 ja tarjosi Suomen kansalle 500 puntaa (Englannin punta tekee noin 6 ruplaa hop.) suomalaisen piplian painattamiseksi uudestaan, ja keisari Aleksander I myönsi ei ainoastaan tämän lahjan wastaan-ottamisen, waan myös lahjotti samaan tarkotukseen 5,000 ruplaa pankko-rahassa. Näiden lahjain awulla perustettiin Suomen pipliaseura, sillä tarkotuksella että osittain wähimmällä hintaa osittain ilman mitään saattaa piplian jokaisen Suomalaisen käteen. Ensimäinen kokous pidettiin Turussa maaliskuun 24 p. 1812.

Piplia oli siihen aikaan harwoin nähtäwä, erittäinki wähä-warasemmilla, sillä sitte 1776 ei ollut yhtään pipliaa painettu, ja silloin annettu painos oli jo aikaa myyty, jonka wuoksi niistä, kun niitä joskus sattui kösille, maksettiin sangen korkia hinta. Uuden piplian painattamiseksi sai nykyisin perustettu seura hallitukselta sekä yleisöltä ja Englannin pipliaseuralta suuria apuwaroja. Hallitus määräsi wiitenä wuonna sen osan kruunun kymmenyksistä, joka wanhaan aikaan piplianpaino jywäin nimellä oli samaan tarkotukseen käytetty, sekä antoi nimilistoilla koota rahaa kautta Suomen maan. Piplianpaino-jywistä karttui 14,000 ja nimilistoilla 21,000 ruplaa pankossa. Wuonna 1815 sai seura postirahan-wapauden sekä korottoman lainan 30,000 ruplaa pankko-rahaa ja samana wuonna kutsutti seura yhteyteensä Suomalaisia kaikista säädyistä 3 pankko-ruplan wuosimaksolla waikuttamaan siihen että ilman maksota jakamisella kukin köyhinkin asunto Suomessa wähitellen saisi pyhän raamatun. Wielä samana wuonna annettiin 300 kutsumuskirjaa Turun kaupungista ja 1,800 muille maamme osille, jotka tuottiwat 12,000 ruplaa pankossa. — Samaan aikaan autti Englannin pipliaseura suurilla rahalahjoilla seuraa, nimittäin w. 1812 250, w. 1813 200, w. 1814 200, w. 1815 500 ja w. 1818, jolloin ala-pipliaseurat Suomessa perustettiin, 1,100 englannin punnalla.

Näillä runsailla awuilla oli seura 1827 wuoteen saakka antanut seuraawaiset pipliapainokset: 1) wuosina 1815 ja 1817 5,500 eksemplaaria kahdeksas-taitteista koko pipliaa purkamattomilla kirjaimilla, jota sitte wuosi wuodelta wielä painettiin 6,250 koko pipliaa ja 32,500 uutta testamenttia; 2) neljäs-taitteista koko pipliaa 7,500 eksemplaaria wuonna 1821, ja 3) wuonna 1822 kahdeksas-taitteista uutta testamentia 5,000 eksemplaaria. Näistä painoksista jaettiin 3,400 koko pipliaa ja 12,000 uutta testamentia ilman maksota, ja painosten kustannukset sekä Ruotsista tuodut ruotsalaiset pipliat ja uudet testamentit maksoiwat wuonna 1826 yhteensä 153,500 ruplaa pankossa.

Kun Suomen pipliaseura näin wuosi wuodelta oli taitanut laajentaa waikutustansa ja nähnyt waransa enetyksi, kohtasi sitä tuntuwa wahinko Turun palossa syyskuun 4 ja 5 p. 1827. Seuran suuret warat pyhiä kirjoja kirjastossa, purkamattomat kirjaimet ja suuri osa sen rahawaroja, kaikki yhteensä laskettuna noin 80,000 ruplaan pankossa, jäiwät tulen omaksi. Tästä hukka tilasta autti seuraa keisari Aleksander I, joka soi sille 25,000 pankko-ruplan korottoman lainan 10 wuodeksi, joten seura wuonna 1832 woi antaa uuden painoksen koko pipliasta 5,000 eksemplaaria ja w. 1834 10,000 uutta testamenttia. Sittemmin tuli seuralle mahdolliseksi suuremmassa määrässä pitkittää waikutustansa, kun se wuonna 1842 sai kruunulta 2,000 hop. ruplaa sekä lahjaksi ne 25,000 pankko-ruplaa, jotka se kruunulle oli welkaa. Seuran laajempaa waikutusta todistawat ne suuret pipliapainokset, joita sittemmin annettiin. Niin tuli painosta w. 1840 neljästaitteinen koko piplia 3,000 eksemplaaria, w. 1845 samanlainen 5,000 eksemplaaria, w. 1848 kahdeksastaitteinen painos uusia testamenttiä ja psaltaria 5,000 eksemplaaria, w. 1849 neljästaitteinen koko piplia 5,000 eksemplaaria, w. 1850 kahdeksastaitteinen uusi testamentti 10,000 eksempl., w. 1852 neljästaitteinen koko piplia 10,000 eks., w. 1855 kahdestoista-taitteinen uusi testamentti 5,000 eks., kaikki nämät painokset suomen kielellä, paitsi ne wuodelta 1840 ja 1855.

Kuin kuitenki usialta haaralta oli tullut waatimuksia suomen pipliakielen parannuksesta, annettiin tämä korjaus-työ nykyiselle w. t. professorille A. W. Ingmannille, joka ynnä professorein Geitlinin, Schaumannin ja Akianderin sekä sihteeri G. A. Awellanin awulla toimitti sen. W. 1857 tuli tästä läpitse-katsotusta pipliasta 5,000 kahdeksas-taitteista uutta testamenttia ja w. 1858 samanlainen painos 5,000 koko pipliaa. Kun tämä parannettu painos ei sentään ole saawuttanut yleistä suosiota, on armollisesta määräyksestä komitea asetettu, jonka tulee tehdä uusi suomenkielinen piplian käännös.

Hallituksen puolesta on seura sittekin wielä saanut nauttia armo-suosiota siinä että seura w. 1853 sai pois pyyhkiä laskuistansa ne Waasan palossa elokuun 3 p. 1852 hukkaantuneet kirjat sekä yhteisistä waroista apua niin paljon kuin ne hukkuneet kirjat maksoiwat. Yleisö on yhäti osottanut seuralle anteliaisuuttansa testamenttien teolla, ja Englannin pipliaseura on

sitte 1828 wuoden antanut osittain ilmaiseksi, osittain alennetulla hintaa Suomen asukkaille ison joukon uusia testamenttia. — Sitte 1812 wuoden on suomen pipliaseuran toimesta tullut 124,750 eksemplaaria osittain koko piplioita osittain uusia testamenttia, ja samalla aikaa on Englannin pipliaseuran anteliaisuudesta maassamme jaettu noin 205,600 uutta testamenttia, joten suomen pipliaseuran 50 wuotisena waikutus-aikana yhteensä 330,350 pyhää kirjaa on ulos annettu.

— Suomen kansakoulun yhtyys. Tämän nimisen yhtyyden eli seuran perustamista maassamme esittelee Suomettaressa h:ra D. W—n. Yhtyyden tarkotuksena olisi: „kirjojen toimittamisella ja lewittämisellä, jotka rahwaalle selwäksi näyttäwät sekä kansan siwistymisen yleisen merkityksen ja arwon, että erittäin kansakoulujen tarpeen ja hyödyn, kuin myöskin heidän maamme kansallisiin oloihin ja waatimuksiin sopiwimman järjestämisen, edistää näitten menestymistä Suomessa. Yhtyys pitää seuraawat perusteet kaiken työnsä ja toimensa johteena: 1) Kaikki totinen kansan siwistys juurtuu ensi siassa totiseen, eläwään kristillisyyteen ja rippuu samassa myös luonnonmukaisesta ruumiillisesta ja hengellisestä lastenkaswatuksesta; 2) Kotokaswatus on kaiken seuraawan siwistymisen lähde; sentähden on lasten järjellinen hoito ja opetus kodossa, myöskin alhaisimmissa säädyissä, tärkeimmästä arwosta; 3) Kansakoulu, järjestettynä kansan tarpeitten mukaan ja niille kaswatustieteen perusteille, joitten totuus on selwäksi nähty, on woimallisin wälikappale kansan siwistymisen edistämiseksi; 4) Kansakoulun tarkotus on sekä kotokaswatukselle awuksi tulla, että jokaiselle lapselle tilaisuutta awata päästäksensä sille siwistyksen kannalle, jonka Suomen kansa katsoo parhaaksi ja nousewalle nuorisollensa haluaa antaa; 5) Sentähden on kansakoulun päämääränä niin hywin opetuksen lewittäminen kaikissa niissä tiedoissa ja taidoissa, jotka jokaiselle siwistyneelle ihmiselle elämässä tärkeät ja tarpeelliset owat, kun myöskin kaikin puolin kansalliseksi ja kansalaiseksi kouluksi tullaksensa.“ Seura on aiwottu yhteiseksi koko maallemme. Jäseneksi pääsee jokainen, joka wuoteissa maksaa markan. Ala-yhtyyksiä sopisi järjestyä suuremmissa eli wähemmissä piirikunnissa. Epäilemätön asia on että tämmöinen seura woisi paljon waikuttaa kansan mielen ylentämistä kansakouluin tarpeellisuudesta ja arwosta sekä tuottaa suosiota ja rakkautta näille oppilaitoksille. Ja kansan suosiossa näiden kouluin menestys rippuukin. Suotawa olisi että tämmöinen yhtyys tulisi toimeen. Jywäskylän kansakouluttaja-opiston sopisi mielestämme panna se alkuun.

— Pohjamaalainen höyrylaiwaseura piti kokouksen toukuun 29 p. Porin kaupungissa. Siinä päätettiin 1) että nykyinen wälinaikanen johtokunta Porissa eteenki päin pitäisi seuran tointa, 2) että johtokunta alamaisuudessa pyytäisi Keis. M:tilta saada tulewana wuonna yhtä haawaa taikka wähitellen, kuin waroja karttuu, maksaa kruunulle welkansa 150,000 ruplaa hop. sillä tawoin kuin kokouksen kutsumuskirjassa on mainittu, jonka ohessa seura alamaisuudessa anoisi ettei näin maksettawia rahoja annettaisi jollekulle muulle seuralle taikka yksinäiselle miehelle, samanlaisen yrityksen awuksi ja tämän seuran haitaksi, waan että tällä seuralla siinä kohden olisi etuus-oikeus.

— Hätääntyneille Kuopion läänissä on „Alio“ höyrywenheellä Ruotsista lähetetty Kuopion kaupunkiin 525 tynnyriä perunia, 3 t:riä ohria, 3 t:riä kauroja ja 10 t:riä rukiita sekä 1000 ruplaa hop. Kuopion kuwernöörin kautta jaettawaksi.

— Helsingin Uutiset owat 43 n:rossaan moittineet „Tähteä,“ wäittäin ettei sen hengellisellä ja maallisella osalla ole mitään muuta yhteyttä kuin tuo tähti-nimi. Sitä yhteyttä, jota Uutiset näkyy waatiwan Tähden hengellisten ja maallisten kirjotusten kesken, emme taida muutoin ymmärtää, kuin että maallisten kirjotusten perään taikka sekaan pantaisiin jotakin hengellistä puhetta ikään kuin kertomusten höysteeksi eli mausteeksi. Tämmöistä höystämistä emme laisinkaan katso tarpeelliseksi, sillä mitä hyötyä Uutiset siitä luulewat tulewan että esimerkiksi rautatien linjasta puhuessamme taikka jotakin kuulumisia kertoessamme, siihen sekotaisimme hengellistä puhetta. Aikanansa ja paikallansa kutakin on parempi kuin niitä yhteen sekottain. Pidämme siis Uutisten neuwon turhanpäisenä ja mitättömänä. Ainoa yhteys, joka näiden hengellisten ja maallisten kirjotusten wälillä tulee olla, on se ettei maallisten asiain kirjottaja tuottele lukioille mitään uskon oppia ja siweyttä loukkaawia kertomuksia, eikä siis kukista niitä hengellisyyden rakennuksia, joita hengellinen kirjottaja rakentelee. Tämä yhteys on lehdessämme ollutki, sillä semmoisia hengellisyyttä ja siweyttä loukkaawia kirjotuksia ei maallisen osan kirjottaja olekkaan kirjotellut.

Helsingistä. Sotawarustuksia näkewät Helsingin sanomat siinä että paljon jauhomattoja on Pietarista tuotu kaupunkiin wenäjän kruunun makasiiniin; tulee myös yhä höyrylaiwoissa Pietarista wanhoja reserwi-sotamiehiä Wiaporin uuden rykimentin ja linjapataljoonain täytteeksi. Kenraalia ja korkeita tykistön upseeria on myöskin sinne tullut. Wiaporin walleilla asetetaan suuria ja uuden-tekoisia kanunia, ja Ulrikanporin patteritkin rupeewat taas sotasiksi näyttämään.

— Kaupungin porwaristo oli taas tämän kuun 4 p. kokoon kutsuttu maistraatin eteen samasta uskollisuuskirjeen antamus-asiasta, josta wiimes n:rossamme jo puhuimme. Wirkaa tekewä pormestari Gadd, joka tässä tilassa oli puheenjohtajana, ilmotti läsnäolioille, että wiimen walituille lähetysmiehille kuwernöörin kautta oli tullut ilmotus että heidän, päästäksensä h. ylh. kenraalkuwernöörin puheille, täytyy tuoda myötänsä kirja, jonka myös piti oleman allekirjotettuna; ja kun lähetysmiehet eiwät arwelleet heillä siihen olewan oikeutta, oli porwaristo sen wuoksi uudestaan kokoon kutsuttu asiasta keskustelemaan. Porwaristo pysyi yksimielisesti entisessä päätöksessään ettei mitään uskollisuuskirjettä olisi annettawa. Kuitenki oli enemmistö (67 ääntä 52 wastaan) siinä mielessä, että lähetysmiehet saisiwat kirjottaa kenraalkuwernöörille annettawan kirjotuksen alle, joka sisältäisi ne sanat, jotka entisessä kokouksessa oli pöytäkirjaan kirjotetut.

— Helsingin ja Hämeenlinnan wälisen rautatien tulot tekiwät wiimes toukokuulla yhteensä 9,237 ruplaa 35 kop. hop. Tämä on suurin tulo kuin millään kuulla ennen.

— Suomen merikaupungeilla oli mennyt wuoden lopulla yhteensä 448 alosta, jotka kannattiwat yhteensä 56,601 lästiä. Näistä oli 30 höyrylaiwaa. Itämerellä kulkewia oli 12, ulompana Itämerta 195, kotona 236 alosta. 19 alosta oli sinä wuonna hukkunut. Meriwäkeä oli yhteensä 5,371 henkeä.

— Yliopiston lääkeopillinen tiedekunta on toukokuun 27 p. antanut lääkäri-tohtorin arwon seuraawille 22 lisentiatille: G. R. Björksten, K. E. v. Bonsdorff, G. A. W. Dammert, F. E. Emeleus, D. T. Forßman, A. W. Forstén, K. D. Gadd, G. A. Gräberg, E. A. Hagfors, J. A. Hertzman, H. A. Hällström, A. L. Linsén, A. Lundman, D. D. J. Myréen, A. J. Palmberg, J. W. Roschier, F. J. E. Siwén, G. J. Strömborg, K. R. Trapp, W. af Ursin, G. W. v. Willebrand ja E. Winter.

Wenäjältä.

Wenäjän tämän-wuotisten waltio-tulojen ja menojen arwio on julistettu seuraawalla tawoin: tuloja 334 miljonaa ruplaa, menoja 330 miljonaa. Enimmät tulot owat: wakinainen wero 35 miljonaa ruplaa, palowiinan wero 99 milj., tullitulot 28 milj., kruunun maitten wero 27 milj. Waltakunnan menot luetellaan seuraawasti: waltiowelan suorittamiseen 57 milj., korkeimpiin hallituslaitoksiin 1 milj., pyhälle synodille 5 milj., keisarin howiin 7 milj., ulko-asiain ministeristölle 2 milj., sota-ministeristölle 115 milj., meri-ministeristölle 18 milj., raha ministeristölle 53 milj., kruunun maitten ministeristölle 9 milj., sisä-asiain ministeristölle 8 milj., opetus-ministeristölle 5 milj., teitten ja kulkuneuwoin ministeristölle 24 milj., postihallitukselle 9 milj., oikeus-ministeristölle 6 milj., Kaukasian hallitukselle 3 milj.

Ulkomaalta.

Puolan asian ratkasemisesta ja Englannin, Ranskan sekä Itäwallan wehkeistä sen suhteen ei wielä ole tullut tarkempia tietoja. Wäliin kerrotaan että nämät wallat waatiwat kapinasodan lakauttamista Puolassa, wäliin taas että yhteinen waltakuntain kokous on pidettäwä asiasta, ja sitte taas mainitaan ettei kummastakaan tule mitään walmista, waan että uusia waltiokirjotuksia wielä on lähetettäwä Wenäjän hallitukselle.

Puolasta kertowat Wenäjän sanomat yhä woitoistansa kapinasodassa. Yksi joukko karkotetaan toisen perään, ja niiden häwiöt sanotaan olewan suuria. Hallituksen sanotaan kokeneen yllyttää talonpoikia Puolalaisia kartano herroja wastaan, mutta siinä waan wähän onnistuneen.

Ranskassa on wiimes kuun lopulla pidetty lain säätäwän kokouksen tahi edusmiesten waalia. Siinä on, niinkuin tawallisesti, ollut paljon kiihkoa, josko saatasiin siihen hallituksen puoltapitäwiä taikka wastustelewia miehiä. Hallitusta wastustelewia miehiä näkyy tällä kertaa tulleen enemmän walituksi kuin ennen, semmoisiaki, jotka ennen nykyistä hallitusta kuuluiwat kumouspuolueen, waikka kuitenki hallituksen puolta pitäwäin walittuin jäsenten luku on paljoa suurempi.

Tanskan prinssi Wilhelmin waali Greekan kuninkaaksi sanotaan jo wahwistetuksi.

Englantilainen höyrylaiwa „Ward Jackson,“

joka Ruotsin kaupunkiin Malmöön tuli sotawarustuksilla ja wäellä Puolaa warten, ja joka Malmössä pantiin takawarikkoon, on kuninkaan käskystä jo sieltä päästetty pois ja lähtenytki Englantiin mutta wäki Tanskaan. Sotakalut ja warusteet pidetään kuitenki wielä takawarikossa.

Rodon saarella Wälimeressä tapahtui huhtikuun 22 p. suuri maanjäristys, joka kesti noin 45 sekuntia. Kaksikolmatta kylää muuttui kiwirauniokſi. Massarin kylän asukkaat, paitsi seitsemää henkeä, jäiwät raunioin alle. Siinä kuoli 126 henkeä ja 22 saiwat wammoja. Muut kylät, paitsi neljää, kukistuiwat osittain eli kokonaan, ja ne huoneet, jotka jäiwät pystyyn, owat niin halkeissa ettei niissä taida asua. Yhteensä koko saarella luetaan hajonneen 3,500 huonetta. Huhtikuun 30 p. tuntui taas kaksi kowaa täräystä ja toukokuun 4 p. wielä yksi.

Ruotsin maalla, Umeon kaupungissa ja usioita penikulmia sen ympärillä oli wiimmes huhtikuun 30 päiwänä kello 3 jälk. puol. päiwän tukewa maan-järistys, joka kesti usioita sekuntia. Huoneissa kalut ja kapineet siirtyiwät paikoiltansa ja owet aukeniwat seljällensä järinästä.

(Lähetetty.)

Muuan sana wiinan wahingollisuudesta.

Palowiina on se aine, joka on näinä aikoina sanomalehtein palstoilla monen miehen kynästä kowia kolauksia saanut. Tuskin mikään asia wetää wertoja keskustelemuksissa ja esityksissä wiina-asialle. Suomen kieli on se ainoa, joka sanomissa on wiinan kanssa kilpaillut ja tänä wuonna woittanutkin; mutta riitaa ja eri-mielisyyttä ei se ole tarwinnut niin suuressa mitassa kärsiä kuin wiina. Se (nim. wiina) on se aine, joka tuottaa kaikkein suurimman turmion ja onnettomuuden, kuin joskus onnettomuuden nimellä mainita taittaan. Se on se aine, joka juomarin himot woitettuansa syöksee hänen melkein auttamattomaan perikatoon. Se on se merkillinen aine, jonka nauttiminen ei nauttiaansa koskaan kylläännytä, waan enemmän ja enemmän kiihottaa sen hurmauntuneita sielun ja ruumiin woimia sen nauttimiseen. Se on juomarin mielestä se wirkistäwä ja woimistawa aine, joka ensimäisien ryyppyjen perästä saattaa semmoisen wäreellisen liikunnon ruumiin kaikille osille ja wakuutuksen luontoon ja sydämeen, niinkuin hän (juomari) olis nyt parempi entisiä aikojansa sekä muita ihmisiä taitonsa, wiisautensa, woimansa, hywän luontonsa, puheliaisuutensa, wieläpä jumalisuutensakin ja kaikkinaisten hywäin awuinsa puolesta. Mutta todella sanoen se on se huumaawa eli pyörryttäwä aine, joka sekottaa ja willitsee ihmisen järjen ja ymmärryksen niin, ettei huomaa eikä ymmärrä, että hän on silloin jo kaikki hywät awunsa wiinan kautta kadottanut ja tukahuttanut, kuin hän luulee niiden par'aillaan hereillä olewan. Se on se aine, joka juomarilla on murheessa lohduttajana, yksinäisyydessä huwittajana, taudissa lääkitsiänä, ehtoolla nukuttajana, ja aamulla herättäjänä raskaalla päällä, ala-kuloisella mielellä ja wapisewilla käsillä, jaloilla ja kaikilla jäsenillä. Se on kaikissa tilaisuuksissa (juomarin mielestä) tarwittawa aine, jota ilman on mahdoton suurempia kauppoja toimittaa, häitä, ristiäisiä ja maahanpaniaisia pitää, jota „Wiinan kauhistuskin" tarkottaa. Se on se köyhyyden, kirouksen ja kaikkinaisen onnettomuuden matkaan saattawa aine, joka tekee rikkaasta köyhän ja onnellisesta onnettoman, tarkasta tuhlaajan ja rehellisestä wäärintekiän; saattaa siwiätä ja hiljaista elämätä rakastawat puolisot riitaisiksi ja eripuraisiksi; tuottaa wiattomille lapsi-raukoille, niinkuin wanhemmillekin, köyhyyden ja puutteen, ja puutteen kanssa moninaiset taudit ja sairaudet; wiettelee wiattomiakin ja pauloihinsa tottumattomia itsiänsä hywäilemään. Se on ihmisen sydämestä kaikkein siweydellisten rientoin ja parempain tunnetten tukahuttawa aine. Se on wihdoin se aine, joka erottaa ihmisen sielun ja ruumiin ijankaikkisesti pois Jumalasta, ellei sanan walo ja woima saa sitä juopumukseen langennutta ihmis-sydäntä paisteellansa walaista ja herättää häntä syntiänsä katumaan ja ajasta waaria ottamaan.

Kukaan taidollinen ihminen ei kiellä eikä wastusta sitä, että wiina on kansain hengelliselle sekä ruumiilliselle terweydelle silmin nähtäwästi wahingollinen. Sen totuuden täytyy jokaisen myönnyttää, jonka silmät on kerta selkiyntynyt erottamaan hywän pahasta. Suurin juomari sen taitaa tehdä yhtä mieluisasti kuin wiinan maistamatoinkin. Kaikilta on siis tämän wahingollisuus käsitetty. Mutta missä suhteessa ja minkälaisissa tilaisuuksissa ja tapauksissa, — siinä waan on mielet eroawaiset, ja sepä onkin pää-asia. Moni tunnustaa kyllä wiinan wahingolliseksi, — jopa tuomitsee sen peräti hylättäwäksikin silloin, kuin hän on sen kautta kadottanut hywiä etuisuuksiansa, niinkuin rahansa ja tawaransa, wirkansa, hywän maineensa, kanssa-ihmisten luottamuksen j. n. e. Toiset owat sen tunnustuksen walmiit tekemään missä tilassa ja tapauksessa hywänsä, mutta toisessa paikassa owat sen walmiit kieltämäänkin, ellei juuri suullisesti niin kumminkin sen töillänsä ja toimillansa osottawat. Muutamat parjaawat wiinaa ja suowat sen häwitettäwäksi sitten wasta kuin kowa tarwe ja hätä käsillä on, jolloin täytyy turwata kanssa-ihmisten apuun ja armeliaisuuteen; mutta awun saatua osottawat halunsa ja mielensä sen ryyppäämiseen, niinkuin ennenkin. — Näin on mielet moninaiset wiinankin suhteen, niin että syystä on tuo wanha sananlasku tässäkin asiassa paikallansa: „niin monta mieltä kuin päätäkin." Mutta — puhukaamme wielä.

Juomari sen tunnustaa wahingolliseksi ainoastaan silloin, kuin hän wapisewilla jäsenillä ja kipeällä päällä herää wiinalta kaadetusta wuoteesta ylös; mutta harwoin muissa tapauksissa. Harwoin waimon walju muoto, lapsi-kurjien kujerros, kodon kaiken kaatuminen owat sen tunnustuksen matkaan-saattajina. Jos se niin olisi, niin woimallisia miehiä ei niin paljon olisikaan wiinan-wirrassa uiskentelemassa; waan asialla olisi päin-wastainen menetys. Taitaa hän myös selwälläkin päällä katua juopuneellista tilaansa, kuin jokuu sanoillansa häntä sydämeen osaa; mutta ne sanat on osittain kiwistöön kylwettyjä ja katumus osittain teeskeltyä, koska niistä harwoin hedelmiä näkyy. — Wiinan polttaja ja myyjä harwoin eli ei koskaan wiinaa wahingolliseksi huomaa, tahi jos hän sen huomaisikin, niin ei hän ole sitä huomaawanansa. Heidän oma-tuntonsa on woiton pyynnöltä ja tawaran kokoomiselta niin sowaistu ja paadutettu, ettei sitä liikuta juomarin ja hänen perheensä wiheliäisyys, — ei waimon ja lasten sydäntä-särkewä puute, waan wiimeisetkin kopeat ja tawarat häneltä wiinallansa wiettelee. — Nämä ihmiset, nim. wiinan polttajat ja myyjät, owat wiinan wiljeliöitten luokassa kaikkein tunnottomimmat. Tuskin missään kaupassa niin paljon tehdään syntiä ja wääryyttä, kuin wiina-kaupassa. Tässä kootaan tawara ja rikkaus ei siltä, jolla sitä olisi toiselle ulottumaan ja joka wiinan kanssa taitaisi taidollisemmasti elää; waan siltä, jolla on tuskalla riittäwä elatus omalle perheellensäkään, sitä wähemmin siitä wiinan myyjille heidän kirotuksi hyödyksensä ja omaksi surkuteltawaksi onnettomuudeksensa jakaa. Tutkikoot waan wiinan polttajat ja myyjät täydellä todella tätä asiaa ja laskekoot sydämellensä niiden tuhanten perhekuntain kurjuuden, johonka he wiinallansa owat syy-päät, niin minä luulen, etteiwät niin hartaalla halulla kotitarpeen wiinanpolttoa puolustaisi eikä pisto-puheisuutta niitä wastaan käyttäisi, jotka wiinan polttamista ja myymistä ajan mukaisemmalle kannalle esittelewät. — Kohtuutta rakastawainen pitää wiinan wahingollisena ainoastaan ylöllisesti nautittuna. Niitä „kohtuuden ystäwiä" onkin nyky-maailma puolillaan. Kohtuuden ystäwiä owat ne, joista runossa lauletaan: „Jotka ryypyn ryyppäjääpi, Harwoin kaksi kallistaapi, Kolmannest' ei koskaan huoli"; niin myös nekin, jotka pitopaikoissa ja muissa iloisissa seuroissa owat pitkän ryypyn ottaneet; sillä „kukapa sitä ei joskus erehdy." Kohtuuden ystäwiä oli waliokuntakin melkein täynnä; niin niiden lauseet kotitarpeen wiinanpoltosta todistawat, ja muutamat antoiwat sen selwillä sanoilla tietää. Kohtuuden ystäwä oli Helsingin Uutinenkin „wiina-asiassa"; samoin Hämäläisessä „Maamies." Kohtuuden ystäwiä on kaikki ne, jotka kotipolton tehdaspoltoksi tahtowat. Heidän tekstinsä wiina-asiassa on melkein näin: wiinanpoltto on nykyisessä muodossaan wahingollinen ja kansamme turmelewa; mutta kuin se tehdaspoltoksi muutetaan, niin se estää sen ylöllisen nautitsemisen ja sitten se on hyödyllinen: korkea wero asetetaan polttajille ja myyjille ja weron tulee saamaan waltio. Wiinan ryyppääjät tulee siis tästälähin waltion rikastuttamaan, ja wiinasta saaduilla wero-rahoilla laitetaan kouluja ja muita yhteisen hywän edistäwiä laitoksia. Mikä werrattoman sukkela keino, kuin juomarit tulee koulut ja oppi-laitokset kustantamaan! Mahtakoot waan kilwotella juopumisessa, ettemme jää opetus-laitoksitta. (Jatket.)

(Lähetetty.)

Lapsien kaswatuksesta. *)

„Te isäät! älkäät yllyttäkä lapsianne wihaan, waan kaswattakaat heitä kurituksessa ja Herran nuhteessa" Eph. 6: 4. Kuinka selwä ja hywin opettawa teksti on tämä! Sopiihan se kaikille, jotka tahtowat olla Herralle Jumalalle kuuliaiset ja seurata Hänen käskyjänsä? Mikäs muu on wanhemmille kalleempi ja otollisempi Jumalan palwelus, kuin juuri lastensa kaswatus; että he tulisiwat oikeiksi taimiksi ja istutetuiksi siihen totiseen wiinapuuhun, joka on meidän kallis Wapahtajamme Jesus Kristus?

Tässä on nyt meillä kaksi kallista ja painawaa toimitusta; molemmat owat kuitenkin yhteen kuuluwaiset, nimittäin: a) lasten kaswatus,

*) Painaminen on wiiwynyt, kuin olemme odottaneet luwattua jatkoa, jota emme wieläkään ole saaneet.

että tulisiwat kelwollisiksi taimiksi; toinen: b) että nämät taimet tulisiwat istutetuiksi totiseen wiinapuuhuun, eli johdatetuiksi ainoaan, totiseen, lammashuoneeseen owen kautta sisälle!

a) Kaswatus. Tekstimme sanoo: kaswattakaat heitä kurituksessa ja Herran nuhteessa; — Kurituksessa, sen nyt pian ymmärtää jokainen wanhin, meidänkin rakkaassa Suomen maassa, mutta oikein wiljellä ja käyttää kuritusta osaa, walitettawasti, harwa niin, että se tuottaisi lapselle siunauksen ja synnyttäisi heissä rakkaan mielen wanhempia kohtaan. Tästä kurituksesta aiwon enemmän puhua edespäin.

b) Herran nuhteessa. Mitä tarkoittaa, rakkaat wanhemmat, sana: Herran nuhteessa? Eikö siinä jo kyllä ole „Herran nuhteessa" kaswattamista, kuin häntä kuritamme pahoista töistänsä? — On kyllä. — Mutta entä jollette rakkaat wanhemmat ymmärtäisikään minkälaisista pahoista töistä niitä kuritettakoon! — Entä jos juuri paraiten kuritusta tarwittaessa jätätte kurin, taikka jos ette ollenkaan ymmärtäisikään sen kuritusta ansaitsewankaan, taikka mikä pahin on, jos wielä iloitsetteki sen pahoista töistä, yhtenä hänen kanssa! Pankaat wanhemmat mieleenne! laskekaat sydämmellenne sanat: Katso lapset owat Herran lahja, ja kohdun hedelmä on anto Ps. 127: 3. Siis muista että ne owat Jumalalta annetut, lahjaksi rakkaat wanhemmat! Niinkuin näemme: 1 Mos. 20: 17 18. l. 25: 21. l. 29: 30, 31. l. 30: 1, 2, 22. l. 48: 9. Rut. 4: 13. 1 Sam. 1: 20, 27. Ps. 68: 7. l. 113: 9. l. 128: 4. j. m. m.

Nyt siis tulitte näkemään että lapset owat: „lahja Jumalalta." Eikös meidän siis tule Jumalan lahjaa kalliina ja arwossa pitää? Totta kaiketi. — Mutta kuinka? Niinkuin jo alku sanoissamme Hänen oma käskynsä ilmoitti, että kaswatamme heitä „kurituksessa ja Herran nuhteessa."

Tästä nyt näkyy, että kuritus pitää tapahtuman Herran nuhteessa, s. o. että kuritamme lasta totisista pahoista töistänsä, jotka owat monellaiset; ja että samassa myös asetamme lapsen eteen Jumalan Sanasta juuri sellaisen paikan, joka sopii nuhteeksi lapselle pahoista töistänsä, jonka he itse taikka wanhemmat lukekoon ja sen käskyn ja selityksen mukaan kurittakoon wanhin sitte lasta rakkaalla sydämellä, waan ei wihan kiukulla. Jumalan sana on siis wanhimmalla ohjeena oikein kaswattamaan lastansa, ja johdattamaan sitä sisälle oikiaan lammas huoneeseen.

Tässä taidamme ottaa hywäksi ja kauniiksi esimerkiksi erään maailman korkeasukuisen miehen, jota esimerkkiä olisi meidänkin rakkaassa Suomenmaassa seurattawa, niinkuin muitakin sen maan tapoja ahkerasti koemme noudattaa. Minä tarkotan nykyistä Englannin Alfred prinssiä. Lapsena opetti häntä eräs korkeasukuinen fröökynä, (muistaakseni Hillyard,) lukemaan, mutta hän, Wallisten Prinssi, (niin Alfred itsensä nimitti,) piti opettajansa aiwan wähä-arwoisena; sillä kuin fröökynä häntä muistutti, lukemaan määrättyä lukuansa (läksyä), ei ollut hän sitä kuulewanansakaan, waan näyttääksensä olewansa korkiampi kuin opettajansa, potkasi hän permannolla käydessään lasiruudun rikki ikkunassa, sillä ikkunat owat tawallisesti kuninkaallisissa kartanoissa lattialle saakka. Tästä nyt kiiwastuneena, lausui fröökynä: „ei herra!" Teidän pitää lukeman läksyänne, taikka minä panen teidän loukkoon häpeemään." En tahdo, lausui Alfred, ja kuka pane minun loukkoon häpeemään, sillä minä olen Wallisten Prinssi; samassa potkasi hän toisen ruudun rikki ikkunassa. Silloin nousi fröökynä ylös istuimeltansa, ja weti soitto-kellon nuorasta, ja kohta tuli kuninkaallinen palwelia sisään ja kysyi: mitä heidän piti tahtoman? fröökynä sanoi hänelle, että hän tahtoisi Alperti ruhtinasta puhutella hänen pojastansa. Sitte tuli ruhtinas ja sai kuulla mitä tapahtunut oli. Niin otti hän Uuden Testamentin ja luki pojallensa Paawalin Epistolan Galatalaisille 4: 1, 2, jotka kuuluwat: „Mutta minä sanon: niin kauwan kuin perillinen on lapsi, ei ole hänen ja palwelian wälillä eroitusta, waikka hän on kaiken tawaran herra. Waan hän on esimiesten ja haltiain hallussa, Isältä määrättyyn aikaan asti." Sitte niistä puhetta pitäessään, lausui pojallensa, rakkaalla sydämmellä: „Waikkas olet Wallisten prinssi, suitat wielä, Jumala suokoon sinun kauwan elää, tulla Englannin kuninkaaksi, waan nyt wielä olet esimiesten ja haltiain hallussa"; sitte otti hän witsoja ja suomei Englannin perintö-ruhtinasta oikein hywästi, pani sitte hänen loukkoon häpeemään ja sanoi: „seiso tuossa niin kauwan, kuin Willyard fröökynä tulee ja päästää sinun lukuasi lukemaan."

Mitäs nyt tästä näemme rakkaat lasten wanhemmat Suomen maassa? Ottakaat tästä nyt esimerkki lapsienne kuritukseen Herran nuhteessa! Mutta siinä on meillä wielä tarkoin tarkasteltawa, kuinka lapset jo pienuudessaan owat hoidetut: jos owat saaneet huwikaluiksensa kaikellaisia, mitä waan mielensä on tehnyt, kalleimpiakin kappaleita ja pian särkywitä, joka walitettawasti on paha alku kaswattamaan lapsessa wanhaa aatamia, sillä kuin hän kaswaa suuremmaksi, sitä suuremmaksi kaswaa sen haluki pidellä ennen hänelle suotujaki, ja lisäksi toisiaki ja uusia kapineita, joita hän näkee. Näin nyt katoo lapselta lapsen mieli; hän luulee olewansa jo täydellinen ja kaikkiin kelwollinen; hän menee nyt penkille, siitä pöydälle, särkee eli maahan kaataa sieltä jonkun kappaleen, josta itsekin pelästyy; mutta ei kuitenkaan ymmärrä siitä että hän on lapsi, waan näyttääksensä miehuuttansa menee kaappiin, jonne äitinsä häntä kantoi ennen sylissänsä, sokuria eli muuta ottaaksensa taikka näyttääkseen hänelle kauneita kiiltäwiä kaluja, wajentaaksensa lapsen itkua; samoin tekee lapsi nyt yksinänsä, hän ottaa sokuri-laatikon, musertaa sokuria, eli jos tapaa muuta häntä miellyttäwää kapinetta, ottaa hän katsellaksensa ja pidelläksensä sitä, mutta jos kapine sattuu lapsen wähä-woimasista käsistä putoomaan turmiolle — mitäs sitte? — Ymmärtämätön wanhin kiukustuu siitä, eikä ollenkaan muista, että itse juuri on lapsen wienyt ensikerran kaappiin. Onkos nyt lapsi kuritettawa tämänlaisesta tapauksesta eli pahanteosta? — Ei suinkaan! — Sillä lapsi tässä juuri seuraa wanhempainsa oppia, waikka hänelle sattui wahinko tapahtua, joka tuli heikkoudesta ja tottumattomuudesta emännöitsiän wirkaan. Sillä arwatkaat ja arwaattehan hywin! mitä sellaisesta kurituksesta seuraisi. — Seuraus on: lapselle kaswaisi kiukku sydämmeen, kuin häntä kuritetaan tapaturmaisesta wahingosta. Jos kuritus taas tapahtuisi sentähden, että hän meni sinne, olisi seki yhtä luonnotointa; waan jos wanhemmat kieltäisiwät ja käskisiwät häntä pois ennen mainitusta pahanteko-paikasta, sitte olisi wasta wanhemmilla syytä kurittaa lasta; joka myös pitäisi tapahtua „Herran-nuhteessa." Siksi sopii ottaa tällaisessa asiassa seuraawat sanat: „Lapset, olkaat kuuliaiset teidän wanhemmillenne Herrassa; sillä se on oikein, kunnioita isääs ja äitiäs: ettäs menestyisit ja kauwan eläisit maan päällä Eph. 6: 1, 2, 3. Ja myös, että se on Herralle otollinen. Col. 3: 20, nimittäin lasten kuuliaisuus wanhemmillensa. Tämä lause nyt luettakoon lapselle ja soweliaasti selitettäköön ja sitte tehtäköön Salomonin sanain mukaan: „Joka witsaansa säästää, hän wihaa lastansa; waan joka häntä rakastaa, hän aikanansa sitä kurittaa. Sillä sinä lyöt häntä witsalla, waan sinä wapahdat hänen sielunsa helwetistä." Se on kuritus Herran nuhteessa, jos waan kurittaja itse tuntee Herran tien ja elämän, se nuorukaisen sydämmessäki saattaa hedelmän.

Mutta walitettawasti rakkaassa Suomen maassamme on paljon senlaisiakin wanhempia, jotka eiwät tiedä juuri mitään! ei lasten kurituksessa kaswattamisesta; sitä wähemmin Herran nuhteessa kaswattamisesta. Sitte on taas niitä, jotka kyllä kaswattawat lapsensa kurituksessa, mutt' eiwät osaa kaswattaa heitä kurituksessa ja Herran nuhteessa. Se tulee siitä, etteiwät ole saaneet itsetään mitään opetusta Herran nuhteeseen, ja wähä juuri taitawat lukea Herran sanaa. Mutta he kuitenkin kaswattawat lapsensa ulkonaisessa kurissa ja lapsellisessa kuuliaisuudessa ja nöyryydessä kaikkia kohtaan, waikkeiwät sydämmen nöyryydestä tiedä mitään. Mutta tämänlaisessaki kurituksessa kaswatetuista lapsista tulee kunnon ihmisiä ja jos sitte suurempina opetetaan heitä tuntemaan Wapahtaja, Hänen rakkautensa ja nöyrytensä sekä kuuliaisuutensa ja alamaisuutensa kaikissa, rehellisiä kristityitä ja mestarinsa seuraajia. Sen waikuttaa heissä pyhä Henki.

Sellainen kurissa kaswatettu lapsi ei katso ylön mitäkään opetusta. Kun häntä on opetettu ulkonaiseen siweyteen ja nöyryyteen, ja osottamaan sitä kaikille, niin juuri tässäkin ottawat he opikseen kaiken mitä kuulewat; hywästä opetuksesta itsellensä hywäksi, ja pahaa he karttawat kurituksen pelwosta. Ja siitä syystä luulemme senki tulewan, mikä usein on hawaittu, että „pahoista wanhemmista tulee hywiä lapsia." Siitä todistukseksi otamme Hiskiaan, joka oli jumalattoman Juudan kuninkaan Ahaksen poika, ja hurskaan Josian, kuningas Ammonin pojan. Mutta harwoin kuitenkin niin tapahtuu.

Nyt olemme puhuneet lapsen kaswatuksesta kurituksessa, waan ei Herran nuhteessa. Siitä nyt wielä puhukaamme: Herran nuhteessa kaswattawat lapsensa wanhemmat, jotka tuntewat Jumalan, ja sen jonka Hän lähetti Jesuksen Kristuksen; eläwät Hänessä uskon kautta; owat walaistut, pyhitetyt ja puhtaaksi pestyt Hänen weressä, Pyhän Hengen kautta heidän syntisaastaisuudestansa, tuntewat itsensä, kieltäwät maailman, ottawat ristin ja seuraawat Wapahtajamme, wilpittömällä uskalluksella Häneen, joka itsensä on meidän synteimme edestä antanut ulos, ja joka meidän wanhurskautemme tähden on herätetty ylös.

Nämät tuntewat lapsensa olewan lahjan Herralta; sentähden myös pitäwätkin lapsensa niinkuin Jumalan lahjan, joka on siunattu työ wanhemmilta, ja jokaiselta toiwottawa, waikka toiwotuksemme turhaan menee monessakin rakkaassa wanhemmassa.

Edellä sanotun tapaiset wanhemmat kaswattawat nyt lapsensa kaikissa tawoissa hywästi, aina Herran sanalla nuhdellen ja neuwoen heitä kaikkiin hywiin tapoihin, jolla myös löytäwät taipuwaisina ja kuuliaisina heillensä. Jos tämä Herran sanan woima juurtuisi nyt nuoren lapsen sydämmeen, niinkuin se on kylwetty wanhemmiltansa, sitte saisiwat sellaiset wanhemmat iloita ja riemuita ylenmääräisellä ilolla lapsistansa; mutta, walitettawa on kyllä, usein saawat sellaiset wanhemmat ilon siaan itkeä lapsiansa, joka wissiin tulee siitä, ettei wanhemmilta sanottu sana neuwoksi, ole waikuttanut lapsen sydämmessä mitään; muuta mitään ei siis saanutkaan, kuin kaswatuksen Herran nuhteessa. — Mutta eiköhän nämät wanhemmat löytäneet lapsissansa, pieninä ollessa, sellaista rikosta, että olisi pitänyt kurittaman, koska kurituksen peräti pois unhottiwat? (Jatket.)

Kuollut Turussa. Kesäkuun 2 p. palwelustyttö Amanda Gustawa Lindholm 16 wuot.; 3 p. maaräntterin wahtimestarin Stadiuksen poika Artur Ferdinand 1 wuot.; 4 p. salwuoppilaan Herman Kajanderin poika Juha Ferdinand 7 wuot.; 5 p. kauppalaiwuri G. Mattssonin tytär Gustawa Sofia 16 wuot.; salwumiehen G. Berlinin leski Hedwig Swanberg 67 wuot.; 6 p. lääninprowasti Ahwenamaan prowastikunnassa, Jomalan kirkkoherra tohtori Jaako Kustaa Chydenius 69 wuot.; 7 p. warwin wenhemies Herman Jansson 52 wuot.; 8 p. kuuromykkä-koulun opettaja Kaarle Oskar Malm 36 wuot.; ajomiehen Matti Juhanpojan poika Juha 13 päiwän iällä; 9 p. ruokakauppias D. Säfströmin leski Katarina Elisabet Gezelius 68 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin kesäkuun 7 p. merimies Kaarle Sewerin Sandell ja neiti Gustawa Elisabet Söderström.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 13. Turussa perjantaina 19 päiwänä Kesäkuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

3 sunnunt. Kolmin.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Indrén.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Pastori Indrén.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Johannes Kastajan päiw. saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruots. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Indrén.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Pastori Indrén.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Näitä Sanomia, joita annetaan yksi numero joka arkio-perjantai, saadaan wieläkin tilata sekä Frenckellin kirjapainon konttuorissa että kaikissa maamme postikonttuoreissakin. Edellisessä paikassa maksawat ne 75 kpk., Turun postikonttuorissa 95 kpk. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupl. 6½ kpk., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on tämän kuun 6 p. erottanut Suomen sotawäen tarkastajan, kenraalimajuri kreiwi Aminoff tarkastajan wirasta ja asettanut hänen likeiseen joukkoonsa, ja hänen siaansa tarkastajaksi määrännyt henkiwartian Gatschina-rykimentin päällikön, kenraalimajuri paroni v. Willebrand. — Kenraali-adjutantti wapaherra Wrangell sanotaan olewan määrätty Wenäjän sotawäen komentajaksi Suomessa. — Keis. M:ti on toukokuun 28 p. määrännyt Helsingin kämneri-oikeuden esimiehen A. F. Jansson alapolisimestariksi Helsingissä, ja Turun raastuwan oikeuden notarjuksen waratuomari K. Aspelund Kristiinan kaupungin pormestariksi. — Turun kaupunginwoudi D. R. Tennberg on määrätty kaupungin-wiskaaliksi Ouluun.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. M:ti on armossa suonut Pietarsaarella olleen lukion opettajille apurahaa yhteisistä waroista, puolen siitä mitä heidän wuotiset palkkansa tekewät, heidän muuttamisensa kulutuksiin Waasaan tulewana syksynä. — Kuollut: Turun kuuromykkä-koulun opettaja K. O. Malm. — Wakuuskirjan saanut Korsnäsin kappal. apul. K. A. K. Moliis Ekkerön kappalaiseksi. — Epuutettu: hakemusaika Turun tyttökoulun ensimäisen opettajan siaisen wirkaan. — Nimitetty: toinen opettaja Turun tyttökoulussa maist. J. Simelius ensimäiseksi opettajaksi samaan kouluun. — Waalisaarnat määrätty pidettäwäksi Sahalahden kirkkoherran wirkaan ja Getan kappalaisen wirkaan, joissa waalit pidetään elokuun 23 p. — Wirkawapauden saanut tämän kuun keskipaikoilta 2 kuukaudeksi Waasan ja Mustasaaren kappal. wp. H. Moliis ynnä luwan ulkomaille matkustaa kylpemään; ulkomaan matkoille mennäksensä on myös luwan saanut Kokkolan ylikoulun opettaja maist. F. A. Canth. — Määrätty: Finströmin kirkkoherra, prowasti ja tohtori F. P. v. Knorring w. t. lääninprowastiksi Ahwenamaan prowastikunnassa; Jomalan kirkkoh. apul. A. F. Molin kirkkoherran wirkaiseksi ja armowuoden saarnaajaksi siellä; Lemlannin kirkkoherra A. Eklöf Ahwenamaan alikoulun kaitsiaksi. — Haettawana: Jomalan kirkkoherran wirka 90 päiwän kuluissa; ensimäisen opettajan wirka Turun kuuromykkäkoulussa ja sen siaisen wirka, toisen lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa, woimistelunopettajan wirka Kokkolan ylikoulussa ja toisen opettajan siaisen wirka Turun tyttökoulussa, 56 päiwän hakemusajalla. — Papiksi wihkimystä owat anoneet Joensuun alikoulun opettaja K. V. Appelqwist ja Porin alikoulun w. t. opettaja A. A. Achander. — Päätökset on tuomiokapituli antanut 1) ylioppilas O. O. Reuterin hakemisesta korkeempaa palkkaa niiltä kahdelta kuukaudelta, kun hän oli toisena opettajana Tammisaaren alikoulussa; 2) alkeis-opettajan J. F. Laurénin walituksista, jotka hän oli tehnyt Turun maistraatin päättämästä alikoulun opettajain hyyrynmaksosta; 3) lukkari G. A. Neslerin hakemuksesta osaa lukkari A. Björkrotin palkasta; 4) muutamain Längelmäen pitäjämiesten walituksista siitä että lukkarinoppilas Cajani oli otettu wälinaikaseksi lukkariksi; 5) Ewijärwen kappelin anomuksesta saada kappelinsa erinäiseksi pitäjäksi; 6) entisen w. t. unilukkarin Lindströmin walituksista Sääksmäen kirkkoherran wiraston määräyksestä unilukkarin siaisen ottamisessa; 7) Hämeenkyrön wälisaarnaajan wp. Bäckmanin kysymyksestä eikö mainitun wiran toimittaja saisi kaikkia wirkaan kuuluwia palkka-etuja nautita; 8) Paimion pitäjän miesten anomuksesta saada toimeen uusia akkunia seurakuntansa kirkkoon.

Porwoon. Senaatti on suonut Porwoon lehtorin J. W. Pesonius wainaan perillisille kaksi lisä armowuotta ja Hiitolan kappalaisen wp. M. P. Löfwing wainaan turwattomalle tyttärelle yhden lisä armowuoden. — Määrätty: Hiitolan kirkkoherra w. t. lääninprowasti F. F. Fröberg Käkisalmen alikoulun kaitsiaksi, w. t. opettaja Porwoon ylikoulussa B. E. Linderoos toimittamaan toisen opettajan wirkaa Wiipurin isommassa tyttökoulussa, w. t. opettaja Helsingin alikoulussa D. A. Lindh toimittamaan luonnontieteen lehtorin wirkaa Porwoon lukiossa, sekä wenäjän kielen opettaja Heinolan ylikoulussa K. Forstén suwella toimittamaan kappalaisen wirkaa Hartolan pitäjässä.

Kuopion. Käytännöllisen opinnäytteen latinan kielen opettajan wirkaan päästäksensä on osottanut w. t. koulunopettaja maist. A. E. Snellman. — Kuollut huhtikuun lopulla Raution kappal. wp. H. J. Erwast. — Haettawana kappalaisen wirka Rautiolla ja latinan kielen lehtorin wiran wälinaikanen toimitus Oulun alkeisopistossa syyskuun 1 p:stä, siksi kun siihen oikea lehtori saadaan. — Wirkawapauden on saanut Pudasjärwen kappal. wp. ja jumaluusopin kokelas R. V. Montin kahdeksi kuukaudeksi.

Kotomaalta.

Turusta. Wiimes tiistaina ja keskiwiikkona oli markkina-kohua kaupungissamme. Wäkeä oli jotenki koolta. Tawarata monenlaista oli myytäwänä. Woi oli alentunut helpommaksi kun moneen aikaan. Sitä myytiin 10:lläki kopeekkaa naula, maksettiin sentään 11, 12 ja 13:ki kop. ja sama hinta leiwiskättäin. Silakat sitä wastaan oliwat kalleempia; niistä maksettiin 7 ruplaa 50 kop. tynnyriltä. Ruisjauhot maksoiwat 7 r. 50 k., rukiit 7 r., ohrat 5 r. 75 k., kaurat 2 r. 70 k., terwa 5 r. ja 5 r. 50 k. tynnyri. Kattopäreitä oli wahwasti kaupan; niiden hinta kuului olleen 25 ja 45:ki kop. kimppu. Puu-astioita oli myös paljon tuotu Laitilasta, Karjalasta ja Pyhästä-maasta. Markkina-ilmat oliwat kauniita paitsi että tiistaina wähän sateli ja rakeitakin heitteli. Monenlaisia kulkuria ja rahankiskojia oli myös kaupungissa, niinkuin kameelin näyttäjä, hoijakan ajomiehet, jotka kolmella kopeekalla lennättiwät puu-hewosen seljässä taikka muilla huonoilla istuimilla ympärinsä ketä waan halutti, sekä muita komeliantteria ja kaiken mailman waltakuntain näytteliöitä. Näin näiden kulkurein annetaan turhamaisilla ja kelwottomilla keinoillaan rahoja haukutella yksinkertaiselta kansalta. — „Lennätär“ höyrywenhe, joka erään yhdystön pyynnöstä rakettiin kaupunkimme „pataprunkissa“, ei ole tullut kelwolliseksi katsotuksi, jonka wuoksi ei yhdystö siitä huolinut; mutta sen rakentajat, konetehtaan isäntä Crichton ja Kump. owat wuoronneet sen kruunulle 30 ruplalla wuorokaudelta. „Lennätär“ lähtikin tämän wiikon alusta Helsinkiin. Toinen höyrywenhe „Wilkas,“ jonka sama yhdystö on tilannut samasta konetehtaasta, laskettiin wesille wiimes maanantaina. Saa nähdä jos yhdystö paremmin tytyy tähän, niin että rantawesillämme huwimatkoja kulkemaan saatasiin höyrywenhe, jota kaupunki on puutteessa. — Samasta konetehtaasta on kruunu tilannut päälle tuhannen lykinrattaanpyöriä ja akselia, joita sanotaan wietäwän Wiaporiin, wallikaiwannoissa käytettäwäksi. — Kaupunkimme polisimestarin wirkaa owat hakeneet sotalaiwaston kapteeni Melan, oikeudenneuwomies waratuomari Lönnblad ja kaupungin wiskaali Achrén.

— Katekismuksen ehdotusta tekewään komiteaan on senaatti, lääninprowastin tohtori P. U. Sadelinin siaan, joka on kuollut, ja lääninprowastin tohtori Strandbergin siaan, joka korkian ikänsä tähden ei ole woinut olla kokouksissa saapuwilla, määrännyt Turun tuomioprowastin T. T. Renwall ja kirkkoherran wiran toimittajan Suntiolla, warapastori F. W. Fredriksson.

— Päijänteen wesillä on uusi höyrywenhe kulkemassa. Se on eri tawoin tehty niin että sen sopii kuljettaa matkustajia, sekä hirsilauttoja perässään hinata. Koneet on tehty Fiskarin tehtaassa.

Helsingistä. Hypoteeki-yhtiö piti wuosikokouksensa tämän kuun 5 p. Siinä päätettiin että yhtiön johtokunta wiiden ymmärtäwän miehen kanssa saapi kuulustella, tinkiä ja toimittaa yhtiölle ulkomaalaisen lainan, että johtokunta alamaisuudessa hallitukselta pyytäisi Suomen waltio-waraston takausta tehtäwän lainan korko- ja kuoletus-makson suorittamisesta, wieläpä pyytäisi että armollisessa Julistuksessa wiime huhtikuun 4 p:nä luwattu sääntö kowan rahan panosta ainoaksi lailliseksi rahaksi julistettaisiin.

— Suomalaisen kirjallisuuden seuran kokouksessa tämän kuun 3 p. ilmotettiin muu-

tamia lahjoja tulleen kirjastoon. Kenraalimajuri O. Furuhjelm oli Warsowasta lähettänyt taas 100 ruplaa, käytettäwäksi wanhain historiallisten kirjotusten kokoomiseen. Loppurahat 6,000 markkaa siitä summasta, jolla Turun porwaristo oli ottanut tehdäksensä alusrakennuksen Porthanin kuwapatsaalle, oli lähetetty Turkuun. Tutkiakunta oli hywäksi katsonut ruotsalais-suomalaisen sanakirja-teoksen, maisteri W. Flomannin ranskan kieliopin, sekä maisteri Krohnin kemian ja seuran sihteerin käännöksen „Kawaluus ja Rakkaus,“ jotka tulewat painosta annettawaksi. Suomi-kirjan ensimäisen jakson kunkin osan hinta alennettiin 40 kopeekkaan.

— **Uusi kirja.** Suomalaisen kirjallisuuden seuran kustannuksella on painosta tullut 30:s osa Seuran toimituksia: Lain-opillinen Käsikirja yhteiseksi siwistykseksi. Ruotsiksi kirjottanut ja lisäyksillä korjannut J. Ph. Palmén, suomentanut Elias Lönnrot. Hinta 2 markkaa 50 penniä. — Hywä ja arwollinen kirja Suomen kansalle, joka siitä saa tiedon welwollisuuksistansa ja oikeuksistansa.

— Aunuksen kaupungin suomalaiselle seurakunnalle, jolle Keis. M:ti jo ennen on määrännyt 500 ruplaa wuoteissa papin ja kouluttajan palkoiksi, on armossa suotu 200 ruplaa wuoteissa mainitun papin palkan lisäykseksi. Nämät niinkuin edellisetki rahat maksetaan Suomen passitoimituksen waroista.

— Wirallinen ilmotus on tullut että kaikki suomalainen sotawäki kootaan heinäkuun alusta Parolan kedolle lähellä Hämeenlinnan kaupunkia.

— Etelä Suomen höyrylaiwaseura Helsingissä on päättänyt toimittaa itsellensä kolmannen höyrylaiwan.

Wiipurin porwaristo on antanut H. ylh. kenraalikuwernöörille kirjotuksen, jossa porwaristo sanoo mielikarwaudella kuulleensa että ulkomailla on rohjettu parjata suomen kansaa kapinallisista wehkeistä ja lausuu porwaristo olewan ainoan toiwotuksensa saada Keis. Majesteetin, Suomen Suuriruhtinan lempiässä suojassa häiritsemättä työskennellä Suomenmaan kansallista edistymistä.

Heinolan ylikoulun konrehtorille maist. K. P. Brunou ja opettajille maist. F. Boisman ja P. N. Crohns on Keis. M:ti antanut luwan tulewan syyskuun 1 p. asettaa siellä tyttökoulun sekä suonut sille yhteisistä waroista wuotisen apurahan 300 ruplaa hop. niin kauwan kuin koulu on toimessa.

Ulkomaalta.

Puolassa kestää kapinaa wielä; muutamat sanowat kyllä sen woimat olewan wähentymistä päin, toiset taas että kapina on yhtä kiihkeänä kuin ennen. Mihinkä päin Puolan asia ulkowaltain keskustuksissa kääntynee, ollaan wielä yhtä tietämättömissä kuin ennenkin.

Preussin hallitus, joka ensin sulki kansan edusmiesten kamarin ja niin muodoin lakautti waltiopäiwät, on jälkeen päin tämän kuun 1 p. antanut uuden säännön sanomalehdille, jonka mukaan hallitus woipi, kahden manauksen perästä, tauwottaa sanomalehtein antamista joksi ajaksi taikka ikipäiwiksi. Tätä sääntöä owat usiat sanomalehdet wastustelleet, mutta siitä saaneet ensimäisen manauksen. Tällä uudella säännöllä tahtoo siis hallitus estää maamiehiänsä tutkimasta hallituksen toimia ja hankkeita sekä niistä tytymättömyyttänsä lausumasta, waikka ne wääriä ja laittomiakin olisiwat.

Ranskan lain-säätäwään kokouskuntaan sanotaan tulleen walituksi korkeintaan 20 eli 25 hallitusta wastustelewaa miestä. Onhan sitä siinä kyllä sen suhteen kun entisessä kokouskunnassa oli ainoastaan 5 saman-mielistä, kansan puolta-pitäwää miestä. Kokouskunnan wiran toimi kestää 6 wuotta.

Meksikossa ei Ranskan sotawäki wielä ole täydellisesti woinut wallottaa Pueblan kaupunkia. Sen wuoksi Ranskan hallitus on lähettänyt uutta sotawäkeä ja sotatarpeita sinne yhdeksällä laiwalla.

Tanskan prinssi Wilhelmin walitseminen Greekan kuninkaaksi on jo wahwistettu. Prinssi sanotaan jo tämän kuun lopulla lähtewän matkalle uuteen waltakuntaansa.

Kansakoulu-komitean ehdotukset.

Senaatin kirjapainosta on nykyisin tullut: Lauseet ja ehdotukset kansakoulu-toimesta Suomessa. Nämät owat sen komitean antamat, joka oli tutkimassa ylitarkastajan U. Cygnaeuksen kansakoulutoimen ehdotusta. Kirjassa on kolme osaa, nimittäin 1) sääntö-ehdotus kansakoulutoimen järjestämiseen Suomessa, 2) sääntö- ja opetustawan-ehdotus kansakoulun-opettaja- ja opettajatar-opistoille ja niiden kanssa yhdistetyille malli-kouluille, 3) syitä ja arwelruksia näistä ehdoksista. Kirja on ruotsinkielellä, ja luwataan pianki antaa suomeksi painosta, ja on hallitus suonut, että kuka tahtoo, saapi kirjallisesti näistä antaa muistutuksensa ja lauseensa senaattiin ennen syyskuun 1 päiwää w. 1864.

Tässä annamme tärkeimmät määräykset komitean ehdotuksista.

Ensimäinen luku puhuu kansakoulu-toimen hallinnosta.

Päähallinto on maamme pääkaupungissa ja siihen kuuluu 1) kirkko-asiain toimituskunnan päällikkö, 2) kansakouluin ylitarkastaja, 3) käytännöllisen jumaluusopin professori, 4) kaswatus- ja opetus-tieteen professori, 5) yksi assessori, jonka Keis. M:ti walitsee niistä kolmesta miehestä, jotka owat saaneet usiammat huudot siinä waalissa, jonka mainittu hallinto toimittaa ja jossa kaikki kansakouluttaja-opistot sekä kiinteäin kansakouluin opettajat ja opettajattaret owat osallisina. Hallintoon otetaan sihteeri, joka on ollut opettajana julkisissa oppilaitoksissa taikka kumminki osottanut lukion- ja koulun-opettajille määrätyt opinnäytteet.

Päähallinnon welwollisuutena mainitaan erittäin: että se joka wuosi painosta antaa tarkan ja täydellisen kertomuksen kansanopetuksen tilasta, joka kolmas wuosi kutsuu yhteiseen kokouksen maamme kansakoulun opettajat ja opettajattaret, sekä määrää ne kysymykset, jotka siinä tulewat keskusteltawaksi.

Ylitarkastajan nimittää Keis. M:ti niistä miehistä, jotka päähallinto 56 päiwän hakemusajan kuluttua on ehdolle pannut. Hänen welwollisuutensa on: wara-esimiehenä ja esittelewänä jäsenenä olla osallisena päähallinnon kokouksissa; tarkastaa opettaja- ja opettajatar-opistoita, sekä olla saapuwilla ja johdattaa niiden wuositutkinnot; joka wuosi tarkastaa niin suuri osa maamme kansakouluja, kuin ehtii, sekä niistä antaa päähallinnolle kertomus ja parannuskeinoin ehdotus; ynnä sihteerin kanssa walmistaa wuosikertomus kouluin tilasta; kuin myös olla puheenjohtajana yhteisissä kansakoulun opettajain kokouksissa.

Kansakoulun-tarkastajia asetetaan tarkemmin silmää pitämään ja likempää tietoa ottamaan kansakouluin työskentelemisestä; nämät walitsee maalla päähallinto uskotuista ja kansanopetusta harrastawista miehistä, ja kaupungeissa walitsee heidät seurakunta. Heidän welwollisuutensa on: tarkastuksillansa pitää waaria kansakouluista piirikunnissansa; olla läsnä ja johdattaa niiden tutkintoja; ynnä kansakoulu-johtokunnan kanssa asettaa niihin opettajia ja opettajattaria; antaa lauseensa heidän menetyksestä, suoda heille wirkawapaus yli 14 päiwän; kansakoulun-johtokunnan kanssa yhdestä neuwon tutkia ja wahwistaa koulun esimiehiltä ja esinaisilta tehdyt työjärjestys-ehdotukset sekä oppimäärät ja kirjat; joka wuosi ennen elokuun loppua lähettää kaikkein kouluin kertomukset, ynnä tilastollinen osotus kaikkein tarkastuspiirikuntaan kuuluwain kouluin toimesta; sekä wuosikokoukseen kutsua piirikunnan opettajat ja opettajattaret ja johdattaa siinä keskustelemuksia ja harjotuksia.

Kansakoulun johtokunta walitaan jokaiselle koulupiirikunnalle ja jokaiselle ylhäisemmälle koululle maalla, ja siihen kuuluu kuusi uskottawaa ja kansanopetusta harrastawaa miestä, joista kaksi joka wuosi eriää ja heidän siaansa walitaan uusia jäseniä. Johtokunnassa on myös sillä opettajalla, jonka koulupiirin kaikki opettajat ja opettajattaret kaupungissa wuosittain siihen walitsewat, sekä ylhäisemmän maa-kansakoulun esimiehellä eli esi-naisella istuin ja äännös kaikissa niissä asioissa, jotka ei koske heitä erittäin. Johtokunta walitsee joka wuosi jäsenistänsä puheenjohtajan, sihteerin ja taloushoitajan; opettaja taittaan walita ainoastaan sihteeriksi.

Kolmas ja neljäs luku puhuu kansakouluttaja-opistoista ja niiden mallikouluista. Koska näiden säännöt owat melkein samat kuin Jywäskylän wälinaikaiselle kouluttaja-opistolle on määrätty, jätämme ne tässä luettelematta.

Neljäs luku puhuu kansakoulu-toimesta kaupungeissa. Sen tärkeimmät säännöt owat: Jokainen kaupunki-seurakunta on welwollinen pitämään waaria, että kaikki ne lapset, jotka ei kotona taikka muissa kouluissa saa tarpeellista oppia, opetetaan kansakouluissa 8:sta niin 14:teen ikäwuoteensa. Kaupungeissa saadaan asettaa joko isompia, koko opetusajalle määrätyitä kansakouluja taikka erinäisiä wähempiä kouluja, nimittäin alhaisempi, 8—10 wuoden ikäisille lapsille, eli ylhäisempi, pojille eli tytöille loppu-opetusiällä. Alhaisemmassa koulussa sekä sitä wastaawissa ylemmän koulun luokissa opetettakoon poika- ja tyttö-lapsia yhdessä, mutta sitte jaettakoon pojat ja tytöt eri luokille taikka eri kouluihin.

Alhaisemmissa kouluissa eli niitä waastaawissa ylemmän koulun luokissa johdattaa ja opettaa lapsia opettajatar uskonopissa, äidinkielen luwussa ja kirjotuksessa, luwunlaskussa ja muoto-opissa, piirustuksessa ja woimistelussa. — Ylemmässä koulussa tulee seuraawat aineet lisää: äidinkielen kirjallisuus, maatiede ja historia,

pintain ja weto-mittain mittaus, luonnontieteet; jonka ohessa tyttöjä opetettakoon naiswäen käsitöissä ja poikia jossakin wieraassa kielessä, johon asianomaisella seurakunnalla on ehdonwalta lisätä pojille käsitöitä, kaswitarhan hoitoa y. m. Joka-päiwänen opetus kestäköön ensimäisen wuoden alkawassa oppi-jaksossa wähinnään kaksi tuntia, mutta ei kuitenkaan enempää neljää tuntia, mutta muissa luokissa wähinnään neljä, korkeinnaan kuusi tuntia. Wuotinen luku-aika, joka alkaa syksyllä ja jakaantuu jouluna kahteen luku-jaksoon, kestäköön wähinnään 32 wiikkoa.

Kukin kaupunki sisältää yhden tarkastus-piirikunnan taikka jaetaan usiampiin semmosiin, ja samaten myös paikallisten suhdetten mukaan usiampiin taikka muutamiin koulu-piirikuntiin, joihin asianomanen seurakunta kirkon kokouksessa walitsee koulun-tarkastajat ja johtokunnat. — Opettajain ja opettajattarein ottaminen ja heidän palkkainsa määrääminen sekä kouluin järjestäminen jätetään kunkin seurakunnan omaan suostumukseen; mitä näin päätetään, kirjotetaan ynnä opetus- ja työ-kaawan kanssa täydellisiksi säännöksi, joka lähetetään päähallinnon tutkittawaksi ja wahwistettawaksi.

Kun kansakoulun muoto on järjestetty ja wahwistettu, määrätään, päähallinnon esityksestä, se apu-raha, joka waltiowaroista taittaan suoda. (Jatketaan.)

Turun piplia-seuran wuosijuhla.

Täkäläinen piplia-seura piti 51 wuotista wuosijuhlaansa 11 p. tällä kuulla lukion juhlasalissa. Kello 5 lyömältä j. p. p. soitettiin yhteen. Seuran sihteeri luki wuosikertomuksen. Siitä saimme kuulla, että Ewankelinen pipliaseura Wenäjällä oli täkäläiselle seuralle lahjaksi lähettänyt 600 ruplaa hopeassa. Näillä lahjaksi saaduilla waroilla piti ostettaman pyhiä kirjoja ja lahjotettaman sellaisille köyhille perheille, jotka tällä kalliilla wuodella halajaisiwat lohdutusta Jumalan sanasta. Saaduista lahjarahoista lähetettiin Waasan apu-pipliaseuralle 250 rupl., Oulun samoin 150 ja Kuopion samoin 200 ruplaa hopeassa. — Wuoden kuluella on seura painauttanut kymmenen tuhatta kappaletta uusia testamenttia suomen kielin. Mainitut kirjat maksawat lujissa nahkakansissa seuralle 37 kop. kappale, mutta seura on kuitenkin päättänyt myydä ne 24 kopeikalla. (Präntti kirjassa on selwää ja paperi walkoista. Kirja on kokonsa wuoksi myös hywin sowelias ottaa mukaan raamatun selityksiin, ja kuin hintakin on erinomaisen huokea, emme taida kylliksi kehottaa raamatun rakastajia hankkimaan itsellensä mainittua kirjaa.) Englantilais-ulkomaalais-piplia-seuran kustantamat eksemplaarit Ingmannin suomalaisesta käännöksestä owat myös alennetut, niin että uusi testamentti ynnä psalttarin kanssa maksaa 25 kop. ja uusi testamentti yksin 20 kop.

Kehotukseksi hartaasta lasten opetuksesta on komitea eli johtokunta lahjottanut kokonaisen parempiin kansiin sidotun neljätaitteisen raamatun seuraawille personille: sotamiehen leskelle **Hedda Snällströmille**, Lapin pitäjässä ja mamseli **Gustawa Himberg'ille** Turussa. Ilman sitä on seura lahjottanut tyttölasten sunnuntai-koululle Turussa 15 kapp. ruotsalaista uutta testamenttia; uudelle wähäin lasten koululle 5 ruotsalaista ja 5 suomalaista uutta testamenttia, ja Tammisaaren rouwaswäen-yhteys-koululle 20 ruotsalaista uutta testamenttia ja wähäin lasten koulule Raumalla 20 uutta testamenttia suomen kielin. Wuoden kuluella on seura lahjaksi antanut piirissänsä pyhiä kirjoja saman määrän, kuin edellisinäki wuosina, nimittäin 350 uutta testamenttia suomen ja 390 kapp. ruotsin kielin. — Seuran esimies, kreiwi Zakreffski, on tänäki wuonna lahjottanut seuralle 60 rupl. hopeassa.

W. 1862 lopulla oli seuran hallussa pyhiä kirjoja myytäwiksi lähetetty 7,119 rupl. 61 kop. arwosta, sidottawiksi annettu 555 rupl. 33 kop. edestä ja kirjastossa löytyi niitä 6,841 rupl. 31 kop. edestä. Seuran hallussa olewain pyhäin kirjain koko arwio nousi wuoden lopulla siis 14,516 rupl. ja 25 kopeikkaan. Ilman sitä oli seuran hallussa englantilais-ulkomaan pipliaseuran Tukholmasta lähettämiä kirjoja 434 ruplan arwosta.

W. 1862 alussa oli seuran kassassa rahaa 2,011 rupl. 16 kop. Wuoden tulot: 3,595 rupl. 48 kop., mutta menoja oli seuralla 4,573 rupl. 31 kop., ja kassaan on siis täksi wuodeksi jäänyt 1,033 rupl. 33 kop. — Wuosikertomuksen luettua piti kirjaston hoitaja Malmström rukoukset. Tawallisen puheen piti lukion apulainen majisteri G. A. Schultz. Puhuja ei ollenkaan salannut, että moni tätä nykyä kokee kumota pyhän raamatun jumalallista arwoa. Hän nimitteli muutamia sellaisia mutkia, joilla sitä pyhää kirjaa koetetaan halwentaa ja osotti warsin jäykästi ja selwästi sellaisten mutkain mitättömyyden. Erinomainen oli se todistus, jonka uskon nyky-ajan suurin sortaja, Englantilainen Parker, wasten tahtoansa täytyy antaa raamatulle, jota hän itse ei usko Jumalan sanaksi. Semmosella todistuksella hän tietämättänsä parhaiten wahwistaa raamatun arwoa, jota hän muutoin kokee sortaa. Hän puhuu raamatusta pait' muuta näin: „tämä kirjakokous (niinkuin lukia tietää on raamatussa monen miehen tekemiä kirjoja) on sellaisella tawalla saanut mailman waltaansa, kuin ei yhdellekään muulle kirjalle ole onnistunut. Greikalaisten kirjallisuudella ei ole puoliksikaan ollut sitä waltaa, kuin tällä kirjalla on, joka on saanut alkunsa kansasta, jota muinain pidettiin yhtä lasteella, kuin nytkin. Sitä luetaan joka sunnuntai Englannin 30,000 kirkossa. Se korottaa äänensä kaikissa kristillisissä temppeleissä wiikko wiikon perästä. Ei aurinko laske koskaan sen loistawilta lehdiltä. Se pääsee yhtä helposti alhaiseen majaan, kuin kuninkaan linnaanki. Sen tuntee oppinut ja se muodostaa yhteisenki kansan puheen. Kauppamiesten laiwat eiwät lähde merille ilman sitä; ei yksikään sotalaiwa mene sotaan ilman raamattua. — Se siunaa meitä syntyessämme mailmaan; se iloitsee ilostamme, säälii suruamme ja muuttaa murheemme paremmaksi tunnoksi. Se on parempi osa saarnoissamme. Se korottaa ihmisen itsestänsä korkeammalle; parhaimmat tawalliset rukouksemme owat tehdyt sen wertaus-puheen tapaan, jolla esi-isämme ja patriarkat rukoiliwat. Kuolemassaki se rohwasee ihmistä niin, että hän rohkenee tarttua kuolon enkeliä kädestä ja jättää puolison, lapset ja kodon hywästi. Raamattu juttelee ihmisille Jumalasta ja hänen siunaawasta Pojastansa, maallisista welwollisuuksista ja taiwaallisesta rauhasta. Ihmiset, jotka eiwät tawallisesti usko hengellisiä asioita, uskowat raamatun päästä päähän; ilman sitä, niin he sanowat, eiwät tohtisi tunnustaa edes yhtä Jumalaakaan olewan.“ Tämä todistus, jonka raamatun wihollinen on waadittu raamatusta antamaan, on pidettäwänä kalliimpana kuin monen kiiwaan raamatun puolustajan ylistyspuhe.

Pahin wastus raamattua wastaan, lausui puhuja, tulee nyky-ajalla siitä, että ihmiset tekewät kristin opin *pään-asiaksi*, eikä sydämen. Järki korotetaan järjen luojan tuomariksi. Jollei ihminen käsitä sydämen uskolla raamatun totuutta, waan jos hän paaduttaa sydämensä, tulee se wiimein niin lukituksi ja sokaistuksi, ettei se taida kääntyä Jumalan puoleen nöyryydessä eikä hänen armonsa kautta rukoilla häntä hengessä ja totuudessa. Järki on hywä lahja paikallansa ja oikein käytettynä. Jumala ilmotti itsensä mailmalle wiisaudessansa. Koko luonnossa ja itsessään oli ihmisellä kuwastin eli peili Jumalan olennollisesta wiisaudesta, ja ihmisen päämäärä oli, Jumalan antamalla järjen awulla etsiä ja löytää Jumalan eli tulla Jumalan tuntoon. Mutta koska syntinen ihminen näin ei taitanut käsittää Jumalaa, „kelpais hänen tyhmän saarnan kautta uskowaiset wapahtaa“ 1 Kor. 1: 21. Oman järkensä ja tutkimisensa awulla ei saanut siis mailma, turmeluksen tähden, oikeaa Jumalan tuntoa; sentähden lähetti Jumala hänelle „tyhmän saarnan“, se on semmosen saarnan, kuin hänen mielestänsä on tyhmä. Ihmisen pitää siis ensin hyljäämään oma wiisautensa, ja uskoman, mitä hänen mielestänsä on tyhmää, ja niin saawuttaa hän totisen Jumalan tunnon ja wiisauden. Tehdä päin toisin on paatua ja tulla taitamattomaksi, juuri parhaillaan, kuin luullaan oltawan mitä järjellisimpiä.

Moni, lausui puhuja edespäin, wastustaa raamattua sentähden, että siinä on paljo asioita, joita lyhy ihmisjärki ei woi käsittää. Siellä on monta sellaista paikkaa, joita ei saa oikein yhteen sopimaan, ja sentähden sanowat raamatun wihollisei: „kuin et oikein ja tydyttäwästi woi selittää sitä ja sitä paikkaa, on se wäärin ja raamattu ei taida siis olla Jumalan sana.“ Mutta, sanoi puhuja, luonnollisissakin asioissa on monta selittämätöntä seikkaa, mutta sentähden eiwät ole ne walheita, ettei niitä osata selittää. Ukkosenki kuulemme kyllä jyrisewän ja arwaamme, että se ei nouse sattumasta, waan erinäisen lain jälkeen, jota emme tunne emmekä osaa selittää. Samoin käwi muutama sata wuotta takaperin Kopernikukselle, joka ensin keksi, että maamme kiertää auringon ympäri. Wastustajat tiesiwät kyllä tuoda mutkia hänen totista oppiansa wastaan, joita hän ja moni miespolwi hänen jälkeensä ei osannut wielä selittää täydellensä. Mutta sentähden ei ollut asia walhe, ettei hän osannut kaikkia tarkoin selittää. Kuinkasta siis olisiwat ne korkiat, ylönluonnolliset asiat, joita raamattu opettaa, walheita waan sentähden, ettei lyhy ihmisjärki niitä woi käsittää? Eiwäthän ihmiset äkkiä ole tulleet sellaistenkaan totuuksien käsitykseen, jotka owat olleet järjen käsitettäwiä. On hän mailman luomisesta jo kulunut likimäärin 6,000 wuotta, ennen kuin tultiin sekään huomaamaan, että aurinko seisoo paikallansa ja maa kiertää sen ympäri. Jollemme woi käsittää Jumalan wiisautta

luonnossa, kuinka sitte käsittäisimme järjellä hänen rakkautensa ihmeet? Puhuja ei kellännyt kuitenkaan oppia ja tieteitä, waan jos ihminen paisuu tiedostansa ja tulee Jumalan wihollisekst. — Kiitollisuudella otimme myös wastaan ne kalliit opetukset, joita puhuja meille antoi raamatun lukemisen ja tutkimisen suhteen.

Eihän liene sopimatonta, että liitämme tähän wielä muutaman sanan pipliaseuran waikutuksesta. Seuran tarkotuksena on ollut, toimittaa Suomen asujamille pyhiä kirjoja mitä huokeimmasta hinnasta. Seura on päässyt tämän tarkotuksen perille kohden kiitettäwällä tawalla. Mutta jokainen helposti ymmärtää, että moni, joka ostaisiki raamatun, täytyy monta aikaa olla sitä wajalla, sentähden, että se on noudettawa seuran istunta-kaupungista ja moneltaki suittaa odottamisen ajalla ostamisenki halu kadota. Me luulisimme, että, jos kirja olisi lähempänä saatawa, ihmisten mieli sillä tawalla käännettäisiin sen puoleen ja moni muutoin haluttomana pysynyt kehotettaisiin ostamaan sitä. Niissä seurakunnissa, kussa opettaja pitää raamatuita tarjona, on niillä aina ostajia. Ja moniki, joka ehkä koko ijällänsä ei olisi tullut raamattua näkemään, waaditaan wiimeinkin omalta tunnoltansa ostamaanki sitä. Meidän luullaksemme pitäisi seuran siis pitämän raamattuin lewittämisen yhtä tärkeänä ja pyhänä asiana, kuin niiden painauttamisen. Ja sen wuoksi olisi seuran tekeminen muutoksia toimessansa. Ensiksi olisi se muutos tehtäwä, että seura toimittaisi juhlapäiwänänsä saarnan eli puheen pidettäwäksi sekä ruotsin että suomen kielin. Turun kaupungin suomalainen wäki on warsin wieras koko seuran toimille ja pysyy wieraana, niin kauwan, kuin sen toimet pidetään ruotsin kielin, niinkuin tähän asti. Sitte tarwittisi seuran kokoontua erinäisiin keskustelemisiin, miten raamatun lewittämistä parhaiten menestytettäisiin. Komitea istuu, totta kyllä, nytki ja keskustelee hetken aikaa asioistansa, ennen kuin juhlallinen puoli toimista aljetaan, ja puheen johtaja kehottaa yleisöä ilmottaan, jos heillä on mitään muistuttamista seuran waikutusta wastaan. Koko kysymys sellaisessa muodossa ampuu warsin syrjään; sillä ensiksi on aika jo niin kulunut, ettei ole enää tilaa keskustelemiselle, ja toiseksi olisi muistutus tässä melkein sama, kuin moite, ja kukapa tahtoisi juuri ruweta moittimaan seuran toimia, joista ollaanki warsin tuntemattomia, sillä niistä saadaan tieto wasta wuoden eli kahden päästä. Johtokunnalla on ollut tapana joka wuosi lähettää seurakunnille muutamia uusia testamenttiä lahjotettawiksi köyhille. Myöski sen suhteen pitäisimme muutoksen tarpeellisena. Meidän mielestämme olisi parempi, että lahjaksi antaminen lakkautettaisiin ja myytäwäin kirjain hinta huojennettaisiin köyhille, joko niin, että seurakuntiin lähetettäisiin suurempi joukko huokeaan hintaan myytäwiä, taikka niin, että hinnat ylehensä sowitettaisiin ostajain waran jälkeen, ja waralliset saisiwat siis maksaa kirjasta saman hinnan, kuin se maksaa seurallekin itselle. Tämän toimeen saamiseksi tarwitsis johtokunnan hankkia itsellensä erinäisiä asian-ajajia joko joka pitäjässä taikka palkata monelle pitäjälle erinäisen ympäri kulkewan raamattuin myyjän. Me myönnämme senki kyllä, että perin köyhille on uusia testamenttia lahjaksi antaminen, mutta sen pidämme seurakuntain erinäisenä welwollisuutena ja kuuluwan waiwaishoitoon. Me luulemme myös, että seurakunnat itse rupeewat huomaamaan, että kunnollisen waiwaishoidon pitää köyhyyden liewittämiseksi ja auttamiseksi pitämän huolta, jos köyhäin ruuastaki, niin kumminki siitä, että heillä olisi sielun ruokaa, Jumalan sanaa. Me tunnemme erään apuseuran, joka on koettanut saada erinäisiä raamatun myyjiä seurakunnissa. Tarkotus oli hywä, mutta pahaksi onnekseensa kysyi mainittu seura siitä kirkkoherroja, pyytäen heitä sellaisen tarkotuksen woittamiseksi olemaan seuralle awullisia. Se oli seuran puolelta suuri erhetys; sillä meidän monilta ja monellaisilta toimilta rasitetut kirkkoherrat eiwät suinkaan taida ottaa taas sellaisia uusia toimia toimittaaksensa, joista heillä olisi odotettawana monet waiwat edeskäsin.

Juha Laaksolaisen matka-laukusta.

30 p. Kesäkuuta.

Taas kolkutin turhaan ihmisten owilla — ei yhdelläkään tämän suuren kaupungin käsityöläisellä ole tilaa minua warten. Ei pidä meidän sureman huomisesta päiwästä, woi jokapäiwän minulle tuottama murhe painaa minua sangen raskaasti. Murheitani en tohdi walittaa uudelle kumppanilleni, ilmanki näkee hän minusta suurta waiwaa. Waatteeni kuluwat alati, ja tuskin woi hänen ahkera neulansa pitää ne koossa. Ja niinkö pitää aina oleman? Pitääkö minun raskaana painona roikkuman hänen kaulassa jalwoissaan? Ja jos hänellä olisi niin runsaasti rahaa, miksei hän osta useampaa paitaa? Hän sanoo, että niitä olis raskas kantaa.

Raskas kantaa! mitä on hänen ikäsellensä ja hänen hilpeälle mielellensä raskasta kantaa! Tieni on minulle raskas. Syntini owat minulle ylön raskas kuorma. Lyhy ja paha on elämäni aika ollut. Niin rumat nuoruuteni synnit painawat minua. Oi, aiwottain epäilen, jos olen niitä saanutkaan anteeksi. Autuuteni oijennushuoneessa on mielestäni ollut paljas uni, papin sanat wäärä rauha, ja pelkään hukkuwani sowittamattoman wääryyteni kiroukseesa.

Mielelläni menisin taas oijennushuoneeseen, yksinäiseen kammiooni. Jos siellä saisin toimittaakseni halwimpiaki töitä, olisin todellakin ahkera! Sitte saisin awata suuni puhumaan niille onnettomille! mutta — kuka panisi irti lasketun wangin muiden warttiaksi, ja jos se tehtäisiinki, kuka wanki ottaisi waaria minun sanoistani! Tuntisiwatpa he kaikki minun ja minun rikokseni? Woi jos sentään olisin entisessä yksinäisessä kammiossani! Siellä olin monta wertaa onnellisempi, kuin täällä ulkona mailmassa, kussa jokainen sysää minun tykönänsä pois! Takasin wankeuteen taikka kauwas wieraille maille. Mutta en pääse pois. Jalkani owat sidotut tähän isäini maahan, joka kuitenkin on sulkenut sydämensä minulta. Ja jos wielä pääsisinki täältä pois, jos jalkani weisiwätki minun kauwas, kukapa kumminkaan ottaisi ryysyisen kerjäläisen wastaan? — Anna Herra, nurisemiseni anteeksi! Sinä toit minulle tämän uskollisen kumppanin, joka ei wielä ole hyljännyt minua — sinun kätes ei ole lyhetty — Herra, minä odotan sinua!

Wänni Sakkeliinin päiwäkirjasta.

10 p. Heinäkuulla.

Mikä sinua, Wänni, waiwaa? mitäs murehdit ja kallistat päätäs, kuin hallan panema syyskukkainen? Sitäkö, että menetit nuoruutes ystäwän? Sitäkö, että ilos, että ruunus putosi päästäs taikka liiwis taskusta? Eikö wiisas Salomoni olisi sanonut: „kaikki on turhuus"? Eikö mailma ja sen meno huku? Eikö raamattu sano: „joka rakastaa isää eli äitiä eli weljeä eli sisarta eli waimoa taikka lapsia enemmän kuin minua, ei hän ole minulle sowelias!" Ja taidat olla niin suruissas kellostas?

Niin kyllä, kello se waan oli, mutta koska muistan, kuinka monta yön kulmaa sain walwoa, ennen kuin sain kellon hinnan kokoon, kuin muistan, kuinka wähä minun kaltaisellani miehellä on omaa tawaraa, niin taas harmittaa, että täytyy siitäki wähästä luopua, kuin — — mutta, kuules Wänni! joko nyt olet tyhmä. Jopa oikein häpeen sinua! Pidät semmosta tohua kellostas, ja kaksi sataa wuotta takaperin, ei kantanut kukaan kelloa. Oletko sinä parempi, kuin esi-isäs? Katsele kumppaneitas silmiin, se on parempi, kuin wahdata kellon taulua. Katso kuinka ihmeellisesti ja taiten Jumala on luonut ihmisen. Itkisinkö sitte turhaa kelloa? En suinkaan.

Totta kyllä, kellostani en saanut paljo mitään, mutta parempi wähä oikeudella kuin paljo wääryydellä. Ole siis taas ilonen ja hywin mielin! Nyt taas on meillä wähäksi ajaksi jotain elämistä. En kuitenkaan sano raskasmielisellle kumppanilleni, mistä rahaa saatiin. Sitä warten olen sitonyt wingerporini kellon wiljaan, wähä on se tapahtunut ylpeydestäkin, että mailma luulisi minulla wielä olewan kelloni.

Mutta mikä sitte tulee eteen — kas sitä rupeen sitte wasta ajattelemaan, kuin kellon hinta on mennyt. Mutta sen sanon, että ennen annan takkini mennä, kuin jätän kumppanini. Ennen en taida ottaa työtä, kuin hän on saanut paikan. Laissa määrätty aika on häneltä jo loppunut ja poliisit owat jo kahdesti uhanneet lähettää hänen takasin, mutta minun pyynnöstäni on hän saanut wapauden. Mutta kyllä Herra neuwon keksii ja hänelleki walwoo edun.

Kuollut Turussa. Kesäkuun 8 p. kultasepän kisällin K. J. Grönbergin poika Juha Albert 4 wuot.; 10 p. neuwomies K. D. Töttermanin tytär Ellen Augusta 6 wuot.; kauppalaiwuri O. W. Wianderin tytär Alina Wiktorina 9 wuot.; ruumiinwaunuin ajaja Kustaa Lindbom 69 wuot.; 11 p. howioikeuden wahtimestarin E. J. Wibergin poika Tapani Enok 10 wuot.; muurarin oppilaan J. Lindholmin tytär Erika Juhanna 3 wuot.; 12 p. kraatarin kisälli Kaarle Wikmanin poika Kaarle August 10 k. iällä; 13 p. suutarin kisälli Juha Parén 26 wuot.; 14 p. merimies E. G. Lundellin waimo Maria Karolina Nordman 20 wuot.; köytyrin kisällin J. W. Grönforsin tytär Hilma Juhanna 3 wuot.; piika Karolina Elisabet Rosendal 21 wuot.; meritullin wahtimestari H. J. Östermannin poika Oskar Ferdinand puolen wuot.; 15 p. totontekiän kisälli G. A. Grönroosin waimo Ulrika Karolina Lindholm; ittelliswaimo Karolina Wilhelmina Walle 43 wuot.; 16 p. ittelliswaimo Juhanna Fredrika Pihl 64 wuot.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 14. Turussa perjantaina 26 päiwänä Kesäkuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

4 sunnunt. Kolmin.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: Koulunopettaja Lundell.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruots.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Ruots.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on kesäkuun 4 p. määrännyt Waasan howioikeuden assessorin A. Krabbe howioikeuden neuwokseksi samassa howioikeudessa. — Wenäjän kielen opettaja Turun ylikoulussa K. F. Ridderström on määrätty wenäjän kielen kääntäjäksi Turun lääninhallitukseen.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. M:ti on tämän kesäkuun 2 p. armossa suonut Seinäjoen uudelle kappelille oikeuden, kun kappalaisen wirka siellä ensi kerta asetetaan, walita kappalaiseksensa kaikista kelwollisista hakioista kenen tahtowat. — Kuollut tämän kesäkuun alkupuolella Tammisaaren alikoulun toinen opettaja K. H. S. Solin. — Wakuuskirjan owat saaneet: Lapin kirkkoherra G. Randelin Someron kirkkoherraksi ja Kauhajoen kappalainen wp. S. Hellgren Urjalan kirkkoherraksi. — Pirkkalan kirkkoherran waali, joka ilmaantuneesta syystä oli lykätty toistaseksi, on nyt määrätty pidettäwäksi tulewan syyskuun 20 p. sitte kun waalisaarnat uudestaan määrätyillä ajoilla owat pidetyt. — Wirkawapauden tulewan syyskuun 1 päiwään asti owat saaneet Turun kappalainen wp. maist. K. J. A. Sarén, Isojoen kappal. wp. K. G. Hjerpe ja Teijon pruukin saarnaaja wp. H. G. v. Bonsdorff, kaikki kiwulloisuuden tähden ynnä luwan matkustaa ulkomaille; on myöskin Tampereen ylikoulun konrehtori J. Stolpe saanut luwan ulkomailla oleskella suwen. — Määrätty historiallis-kielitieteen kokelas K. G. Swan toimittamaan opettajan wirkaa Kaskisten alikoulussa ja Ikaalisten pitäjän-kouluttaja R. J. Uskelin elokuun 16 päiwään asti toimittamaan kappalaisen wirkaa Isolla-joella (josta sitte syyskuun 1 päiwään saakka Lapwäärtin papit huolta pitäwät). — Haettawana: Lapin kirkkoherran wirka, Kauhajoen kappalaisen wirka (sääntökirjeessä joulukuun 28 p. 1858 määrätyllä ehdolla että kirkkoherran puustelli lohkastaan kappalaisen puustellista niin pian kuin mainittu seurakunta saa oman kirkkoherran), ja Seinäjoen kappalaisen wirka, 90 päiwän kululla; sekä Pietarsaaren alikoulun opettajan wirka, Tammisaaren alikoulun toisen opettajan wirka ja wiimeksi mainitun wiran wälinaikanen toimitus (190 ruplan palkalla), 56 päiwän kuluissa.

Porwoon. Keis. M:ti on tämän kuun 4 p. määrännyt Suomen sotakoulun pastorin prowasti K. Collan Parikkalan kirkkoherraksi.

Kotomaalta.

Waltiopäiwät. Sen ilahuttawan tiedon woimme antaa että H. M. Keisari on tahtonut kokoon kutsua Suomen säädyt waltiopäiwille, jotka aljetaan Helsingissä tulewan syyskuun 15 p. Waltiopäiwä-kutsumus on jo tullut Helsinkiin.

Turusta. Ilmat owat olleet poutasia, kauniita ja lämpimiä, mutta nyt onkin wuoden ihanin aika. Wuoden tulot näyttää kauniilta; ruis kukostaa parhaammallansa. Jos näin kaunista ilmaa kestää eikä mitään muuta loukkausta wiljakaswille tule, on hywä wuoden tulo toiwottawa. — Turkulaiset wiettäwät Juhanneksen aattoa tuli-kokkoin polttamisella, joita nytkin nähtiin paljo ja joka haaralla korkeilla kukkuloilla liehumassa. Paljon wäkeä meni myös kaupungista wenheillänsä meren saaristoihin ja rannoille raikasta ilmaa nauttimaan. Uusi höyrywenhe „Wilkas" oliki sitä warten Juhannusaattona ahkerasti liikkeellä kuljettamassa wäkeä Ruissaloon ja sieltä takasin. — Juhanneksen päiwänä tehtiin tuomiokirkossa kuoleman-kiitos, joka näkyi suuresti liikuttawan seurakuntaa. Oli nimittäin Turkulainen laiwa „Betlehem" yöllä wiimis joulukuun 20 päiwää wastaan Pohjanmerellä hukkunut ja siinä koko sen wäestö 8 miestä, nimittäin kapteeni Gustaw Adolf Weckman 47 wuotisena, laiwanperämies Kaarle Wiktor Holmström 31 wuot., merimiehet Kaarle Johan Wallenius 30 wuot., Gustaw Wiktor Grönlund 30 wuot., Gustaw Adolf Blomberg 21 wuot., Kaarle Adam Funk 19 wuot., Otto Olof Oskar Riberg 17 wuot., ja kokki Frans Edward Lundahn 16 wuot. Muutamat heistä oliwat naineita miehiä ja jättiwät siis lesken ja lapset suremaan. — Wirsikirja- ja katekismuskomiteat kokoontuwat täällä tänäpänä. Käsikirja-komitea tulee myös tänne kokoon tämän kuun 29 p. Kirkkolaki-komitea työskentelee täällä wielä kokouksissansa. — Elinkautisen rahakaswinlaitoksen kokouksessa wiimes lauwantaina päätettiin antaa Turun porwaristolle se anottu laina 150,000 ruplaa, jotka 40 wuoden kuluissa owat takasin maksettawat. — Turun läänin ruotu-pataljona, joka parhaallaan pitää harjotuksia Kärsämäen kedolla lähellä kaupunkiamme, lähtee täältä heinäkuun 6 p. Hämeenlinnaan Parolan kankaalle, jonne sen on määrä ehtiä saman kuun 13 p. Samaan aikaan kokoontuwat muutki Suomen sotawäestöt sinne. Jutellaan H. M. Keisarinki aikowan sinne, katsastamaan Suomen sotawäkeä.

— Koulunopettajain kokous Hämeenlinnassa alkoi maanantaina tämän kuun 15 p. Koulumiehiä oli kokoontunut 90 paikoille. Tohtori Lindström piti saarnan kirkossa, jonka jälkeen keskustelemisiin ruwettiin ylialkeiskoulussa. Esimiehenä oli professori Z. J. Clewe, joka ensin terwehti koulumiehiä puheella, lausuen siinä maamme kouluin tilasta ja edistymisestä. Sihteeriksi walittiin lehtori Eurén. Kysymyksiä oli 104, joista tässä kerromme waan muutamia päätöksiä. 2:ssa kysymyksessä waadittiin että kouluissa on enemmän opetettawa Suomen kieltä, historiaa, maatiedettä j. n. e. kuin tähän saakka. 4:ttä kysymystä warten (mitä luku-aineita olisi pantawa wenäjän kielen siaan) asetettiin eri komitea; samaten toinen komitea niitä kysymyksiä (6—13) warten, jotka koskewat erilaisten oppilaitosten sowitusta toisiinsa, lukion ja alkeiskoulun yhdistämista j. n. e. — 5:ssä kysymyksessä katsottiin yhtäläisyys alkeisopistoissa toiwottawaksi. — 16:teen kysymykseen, onko koululle edullista, että sen hallitus on kirkollisten wirkakuntain wallassa, wastattiin yksimielisesti kieltämällä. — 17—20 kysymysten johdosta lausuttiin että yhteinen ylihallitus olisi kaikille erilaisille kouluille tarpeellinen; sen jäseninä olisi yksi jumalusopin-professori, kaswatustieteen-professori ja kansakouluin ylitarkastaja, mutta muut jäsenet nimittäisi siihen senaatti niistä miehistä, jotka koulunopettajat ehdolle panewat, ja että maakunnissa ylihallituksen awuksi olisi alihallituksia, jotka pitäisiwät likempää silmää kouluista. — 22, 23 ja 24 kys. päätettiin että kruunu yksinään kustantakoon koulut; 27 k., että opettajilta on waatiminen täysi taito suomen kielessä; 33 k., että kaswatustieteellinen sanomalehti on Helsingistä toimitettawa; 36 k., että se sääntö, joka määrää koulumiehet opettajiksi siihen hiippakuntaan, missä owat syntyneet, häwitettäisiin; 42 ja 43 k., että kaikki waltuutetut opettajat olkoot rehtorin waalissa osallisina; 47 k., yhdelle opettajalle katsottiin 20 hetkeä wiikkoissa kylläksi paitsi kirjotusten oikasemista; 55 k., opettajain palkat ehdoteltiin kahteen luokkaan, 125 ja 175 tynnyriä jywiä, jotka joka wiides wuosi korotettaisiin neljäsosa, siksi että se 20 wuoden kuluttua on noussut kahdenkertaiseksi; 70 k., tyttökouluissa waadittiin suomen kielen opetusta; 77 k., opettajan pitäisi aina opettaa oppilaisia ennen kuin läksyä antaa. — Kokous päättyi perjantaina.

— Söderkullan maawiljelyskoulu Sipoon pitäjässä Uudenmaan lääniä awataan tulewan marraskuun 1 p., jolloin otetaan 7 oppilasta, etenki tilallisesta talonpojan säädystä. Suomen ja ruotsin kielin annetaan tietoa ja käsitystä sekä erittäinki käytännöllistä harjotusta ja taitoa täydellisemmässä maawiljelyksessä ja käsiaskareissa. Oppilaiksi pyrkiät, joiden tulee olla 19 wuoden täyttäneitä, saawat ilmottaa itsensä koulunjohtajalle, apteekari E. Wikbergille Söderkullassa syyskuun 1 p:stä 15 päiwään suullisesti taikka kirjallisesti.

— Suomen yhdyspankki kuuluttaa osakkaita maksamaan wiimeisen sisäänmakson 25 markkaa osakkeelta ennen heinäkuun 1 päiwää, jolloin osakekirjoja jaetaan osakkaille. Saawat myös ilmottaa minkä arwosia osäkekirjoja haluawat, joita on 100, 500, 1000 ja 10,000 markan arwosta.

— Polttotaudin lasareetissa täällä Turussa oli mennyt wuonna sairaita hoidettawana yhteensä 134 henkeä, joista 17 kuoli. Lasten synnyttäjiä oli siellä 58, jotka synnyttiwät 61 lasta; siis oli 3 waimoa saanut kaksoisia. Tuloja oli lasareetilla 3,860 ruplaa 44 kop., menoja 1,213 r. 94 k., siis jäi täksi wuodeksi rahaa 2,646 r. 50 k.

Helsingistä. Ruukinisäntä R. Björkenheim ja kirjailia E. Linder owat saaneet luwan Helsingin kaupungissa antaa painosta, edellinen ruotsinkielisen sanomalehden nimellä „Tiden", yksi numero joka päiwä arkin kokoisena, ja jälkimäinen suomenkielisen sanoman nimellä „Päiwätär", jota annetaan kokonainen arkki kerta wiikkoissa.

— Salosten kihlakunta Oulun läänissä tulee armollisesta määräyksestä laweutensa ja wäen paljouden tähden jaettawaksi kahteen kihlakuntaan, nimittäin Salosten kihlakunta, johon tulee kuulumaan Kalajoen pitäjä ynnä Alawieskan, Yliwieskan, Raution ja Siewin kappelit, Pyhäjoen pitäjä ynnä Merijärwen ja Oulaisten kappelit, Salosten pitäjä ynnä Salon ja Wihannin kappelit, Siikajoen pitäjä ynnä Rewolahden, Paawolan ja Rantsilan kappelit sekä Hailuodon pitäjä; toinen taas saa Haapajärwen kihlakunnan nimen, ja siihen tulee kuulumaan Haapajärwen pitäjä ynnä Pidisjärwen ja Reisjärwen kappelit, Kärsämäen, Pyhäjärwen ja Piippolan pitäjät ynnä Pulkkilan ja Kestilän kappelit kuin myös Haapajärwen kappeli Pyhäjoen pitäjästä. Tämän jaon wuoksi on Keis. M:ti määrännyt Oulun lääniin lisää yhden kruununwoudin ja henkikirjottajan asetettawaksi.

Tampereelta. Porin maawiljelysseura piti täällä wuosikokouksensa tämän kuun 12 p. 200 hengen paikoilla oli kokoontunut, joista noin kaksikolmatta osaa oli talonpoikia. Seuran esimies puhui ensiksi seuran waikutuksesta lyhyellä olo-ajallansa ja esitteli mitenkä maawiljelysseurain ja kokousten tarkotuksena on edistää niitä parannuskeinoja, joita maawiljelyksessä on tunnustettu tarpeellisiksi. Seurassa on jäseniä tähän asti 112 henkeä, joista 93 herrasmiestä ja 19 talonpoikaa. Esimies ilmotti että Suomen talousseura oli lähettänyt 200 ruplaa tässä kokouksessa jaettawaksi kilpakynnön ja muiden näyttelöin palkinnoksi. Sitte alkoi tätä tilaa warten määrättyin kysymysten keskustaleminen. Erittäin hauskaa oli kuulla talonpoikainki ilmottawan kokemuksiansa kysymys-asioissa. Wiiwytyksenä oli tosin nytkin tuo kaksikielisyys, kun täytyi sillon tällön kääntää ruotsinkielisten puhetta suomeksi, jota wirkaa toimitti w. pastori Tamelander; mutta tämä kaksikielisyys oli kuitenki tällä kertaa wähemmän esteellinen, kun muutamat herrasmiehetki lausuiwat mietteensä suomeksi. — Keskustelun päätettyä walittiin arwosteliat elukkain näyttelölle ja kilpakynnölle. Palkinnoita elukoista saiwat: ensimäisen palkinnon wara-tuomari Törngren Ayrshirelaisesta sonnista; toisen palkinnon kauppias Eliander lehmästä, kolmannen torppari Silwan lehmästä; siasta sai talollinen Pispala toisen palkinnon. — Jälkeen puolen päiwän ajettiin Hatanpään kartanon pellolla kilpakyntöä, josta arwosteliat määräsiwät palkintoja: Kaarle Leukolle Pirkkalasta hopeisen lakkarikellon, Juha Mikkolalle Messukylästä hopeisen pikarin, Matti Äijälälle Yläjärweltä 10 markkaa, Manu Antinpojalle Yläjärweltä 8 markkaa, Juha Jokelalle Hatanpäästä, Iisak Partolalle ja Heikki Nattarille, kullekin 6 m., sekä 15:lle muulle hengelle 2 m. kullekin. Wiimeksi tapahtui työasetten näyttelö, jossa oli nähtäwänä erilaisia Tampereen konetehtaan tekemiä kaluja, niinkuin puima-kone, juurikaswien leikkaaja, erilaatuisia auroja j. n. e. Palkintoja annettiin mainitussa tehtaassa walmistetuista: höyrykoneesta 1:nen palkinto, ja juurikaswien leikkaajasta 2:nen; sekä lukkarin waimolle Sofia Sohlbergille kotona kehrätystä pellawalangasta 3:s. Kokous päättyi kello 9 illalla.

S:ta Kaarinan pitäjästä. Jo wiikon alulla rupesi näillä seuduilla ruis hettimään. Hettimisen aika on ollut myös siunattu ja mitä soweliain. Jokapäiwä owat laihopellot myös edellä puolenpäiwää maanwiljeliäin suureksi ihastukseksi oikein ryöhymällä ryöhineet.

Juhanneksen päiwänä saatiin Santta Kaarinan kirkossa kuulla juhlawirttä saarnan alla weisattawan neljäsäweleisellä laululla. Weisu oli mieltä ylentäwä ja käwi wahwasti. Alussa tahtoi seurakunta hämmentää weisaajat, mutta wirren lopulla oli laulu kokonansa weisaajain wallassa. Epäilemättä toiwoi suurin osa seurakuntaa, että sellaista laulua saataisiin wastaki kuulla semmenki juhlapäiwinä. Muutamissa äänissä ei ollut tarpeeksi weisaajia. Puute oli suurin kolmannessa äänessä, ja ensimäisessä, jossa oli lapsia, käwi weisu karkealta, jota ei ole ihmettelemistäkään, sillä kaikilla weisaajilla ei ole taitanut olla niin tarpeeksi harjaantumista, että weisu olisi ollut sujuwa ja maukas. Sywä ääni (baasi) oli hywin täydellinen ja luonikas. Seurakunnan weisuhalukasta nuorisoa on pari kuukautta sunnuntai ehtoopuolilla weisaamaan opettanut urkunisti-oppilas Forström, warsin palkatta. Apuna on hänellä ollut weisussa taidollinen seurakunnan lukkari. Me toiwomme, että tätä näin suurella menestyksellä aljettua työtä edeskikäsin pitkitetään ja luulemme sellaisesta harjotuksesta karttuwan paljo hyötyä.

Ylikannuksesta on katowuoden kärsineiltä lähetetty H. Uutisiin tuntemattomille hywäntekiöille sydämelliset kiitossanat niistä lahjoista, joita he kowassa nälän hädässä owat saaneet ja joilla he pelastettiin nälkään nääntymästä. Tätä kiitoskirjotusta on pyydetty kokonaan sanomiin pantawaksi, mutta lehtemme ahtauden tähden olemme sen waan näin lyhyesti tahtoneet mainita.

Ulkomaalta.

Warsowan arkkipispa Felinski on kutsuttu Pietariin. Hän oli kirjottanut keisarille kirjeen, jossa hän pyysi Puolalle itsenäistä waltiollista hallitusmuotoa, erotettuna Wenäjän wallasta mutta yhdistettynä sen kanssa ainoastaan sillä tawoin että se saisi jonkun Wenäjän keisari-suwusta hallitsiaksensa. Hän oli myös ynnä papiston kanssa wastustellut pappi Konarskin mestaustuomiota. Wenäjän sotawäestä Warsowassa on wiisi upseeria paennut, luultawasti kapinoitsiain puolelle. Yksi näistä, ratsumestari Paniutin, oli kreiwi Bergin sisarenpoika, ja sanotaan hänen hywin tietäneen kaikki kreiwin hankkeet ja aikomiset kapinoitsioita kohtaan. — Englanti, Ranska ja Itäwalta owat taas tämän kuun 17 p. lähettäneet Wenäjälle uudet waatimus-kirjansa Puolan asian ratkasemiseksi.

Ranskan sotawäki Meksikon waltakunnassa owat nyt wihdoin wiimeinki toukokuun 17 p. saaneet Pueblan kaupungin walloitetuksi. Siitä kuuluu suurta iloa pidettäwän Ranskassa.

Muuan sana wiinan wahingollisuudesta.

(Jatkoa 12 n:roon.)

Mutta mitäs ne wiinasta ajattelewat ja sanowat, joita kutsutaan „Raittiuden ystäwiksi." Wastaus: Heidän wakuutuksensa ja mieli-alansa on se, että wiina on turmion ja onnettomuuden tuottawa ei ainoastaan ylöllisesti, waan myös kohtuullisestikin nautittuna. Mutta ei he ole siihen tyytywäiset, että he wiinan nautinnon waaraksi ja wahingoksi sanoisiwat; waan että muutkin wäkewät juomat owat yhtä hywin wahingollisia kuin wiinakin, — olutkin, jonka soimausta ei nykyaika ollenkaan kärsi. Tämän mielialansa he owat osottaneet toimittamissa kirjoissansa, joita maakuntaan owat tawalla ja toisella lewittäneet. Lukiata kehotan niitä perään-ajatuksella lukemaan, jos tahtoo laweampaa selitystä tässä tärkeässä asiassa; ja jos niitä ei ole, niin ostamaankin. Niiden hinta ei ole kallis siihen hyötyyn werraten, joka niiden waariin-otolla lukemisesta seuraa. Näiden kirjain sisällöksestä päättäin sopiikin heitä wakawammalla mielellä sanoa juopumuksen wastaan sotijiksi, kuin nykyisiä wiinan wastustus-saarnaajia, jotka tosin suowat ja tahtowat kohtuullista ja raitistakin elämää, mutta eiwät arwaa eiwätkä tahdo wiinan kohtuullista nautintoa wahingolliseksi ja hylättäwäksi tuomita. Muistutan kohta, ettei juopumus peräti maailmasta häwiä, niin kauwan kuin maailma seisoo ja synnin ruumista kannetaan, waikka wiina peräti kiellettäisiin. Ihminen on walmis toisella keinolla siinä suhteessa, mihin hänen luontonsa on parhaiten taipuwainen, himojansa tyydyttämään, jos yksi keino ja aikomus häneltä estettäisiin. Jos pitkällisen kokemuksen ja pahennuksen tähden häneltä kowilla laeilla jokuu törkeä synti-muoto kiellettäisiin, niin hän on walmis semmoisen keinon keksimään sen harjottamiseen, ettei se wasta päätettykään laki ole woimallinen sitä estämään. Mutta ei haittaisi, waikka juopumuksen häwiämistä kuitenkin saarnattaisiin. Pappikin tietää sen hywin, ettei totinen jumalisuus ja uudesta syntyminen kaikkein sanankuuliainsa tykönä tapahdu. Mutta ei hän ole wissi siitä, koska ja kenenkä tykönä se tapahtuu. Siitä syystä on hänen saarnaaminen ja terottaminen sanaa kaikille ja kaikkina aikoina. Sanottanee, että se kuuluu hänen wirkaansa ja ettei hän saa ketään sulkea sanan opetuksesta. Lapsellista on, jos tämmöisiä mieli-piteitä ilmestyy. Eikö kristillisyyden edistäjinä sowi jokaisen taitonsa, wirkansa ja tilaisuutensa jälkeen olla? Onko se toimi jätetty ainoastaan hengellisen säädyn huostaan, ja maailmallinen sääty saa wapaasti riehua askareissaan kristillisyydestä huolimatta, sekä itsensä että lähimäisensä parantamiseksi? Ei suinkaan se niin ole. Tosi on, ettei lakien ja asetusten laatiain sowi paljaastaan tapain parannusta saarnata. Heidän tulee myös la'it esitellä ja päättää sille kannalle, että niistä on hyöty ja turwa jokaiselle kansalaiselle. Mutta ei olisi pahettu, waikka lakein laatiatkin sitä muistuttaisiwat, mikä totinen kristillisyys on. Semmoisista paikoista lentää sanat ja mielipiteet usioissa sanomissa, suullisissa puheissa ja pöytäkirjoissa melkein jokaisen ihmisen eteen, eikä ne sowi aiwan waikuttamatonna tyhjään raueta. Näistä syistä olisi tarpeellinen ollut,

että wiina olisi waliokunnassa, niinkuin yhdestä suusta, kohtuullisestikin nautittuna terweydelle wahingolliseksi sanottu, eikä niin julkisesti ruweta sen taiten-käyttämistä puolustamaan. Ei suinkaan se olisi arkkiakaan pöytäkirjoihin lisännyt. Mutta kukaties pelkäsiwät, että sen nauttiminen peräti taukountuu, jos se taitenkin käytettynä waaralliseksi sanottaisiin. Kukaties oli pelkona, että mistä waltio rahoja saa, jos wiinan juojat kaikki maasta loppuu.*) — Mikä siihen on syy, ettei wiinan kohtuullista nauttimista wahingolliseksi sanota, waan wälistä wälttämättömän tarpeelliseksikin, saanen ehkä toiste mainita.

Waliokunnassa on muuan sanonut, että „palowiina on jokaisessa maassa, jolla on meidän kylmä ilma-ala, wälistä wälttämättömästi tarpeellinen.“ Samaa tarkottaen on eräs toinen sanonut, että se on tarpeellinen „pikaisena lämmitys-aineena kylmää wastaan.“ En tiedä mistä nämä herrat owat sen käsityksen saaneet, että wiina on hywä kylmää wastaan. Arwattawasti ryyppääjäin omista sanoista eli siitäkö, kuin wiina ei jäädy kuin kaikkein kowimmassa pakkasessa, tahi lieneewätkö sen itse koettaneet. Jos ryyppääjäin puhe ja wiinan jäätymättömyys on heidän puheensa todistaja, niin en taida muuta kuin sydämellisesti nauraa heidän puheensa perustuksille. Mutta jos heidän oma kokemuksensa on tämän mieli-alan ilmi-saattaja, niin asiassa lienee jonkinmoinen perä. Kokemus ja wiinakirjoihin otetut esimerkit osottawat kuitenkin toista. Kokemuksen mainitsen omasta elämästäni. Niin kauwan kuin olin wiinan maistamatoin, niin tuskin mitään tunsin ruumiin waiwoista ja rasituksista. Elämäni oli täynnä iloa ja huwitusta, nuoruuden werewyys loisti kaswoistani; koko ruumiini liikunto todisti nuoruuden jaloutta ja eloisuutta. Terweys oli sanomatoman hywä; rinnan kipua, niinkuin hengen ahdistusta ja rinnan kähisewäisyyttä en ollenkaan tuntenut. Elämäni silloinen nykyisyys herätti koko mieleni rauhalliseen tyytywäisyyteen. Oi iloista nuoruuden aikaa! Se ei enää palaja koskaan takaisin. Tätä ei suinkaan sowi toiwoakaan; mutta kuin sen rinnan rauhan ja sielun lewon keskeytin ja waihetin wiinapikariin, — niin se on sydäntä särkewä.

Ne nuoruuden päiwät, sen armahan ajan,
Tän henkeni heikon, tän maallisen majan,
Mä turmion nesteellä turmelin. —
Näin Luojalta lainatut tuhlasin!

Mutta sitten kuin rupesin wiinaa maistelemaan, niin elämäni muuttui kaikin puolin aiwan toisenlaiseksi. Sen ensimäisen ryypyn kuin otin, tunsin kohta suutani karwastelewan ja rintaani polttawan. Tästä jo oitis huomasin, ettei wiina ole ollenkaan terweellinen. Silloin olisi ollut paras aika lakata, mutta tuntoni oli tämän elämän menoihin kietountunut, niin etten huolinut enkä tahtonut olla ryyppäämätöin. Ensimäisinä aikoina tosin kohtuullisesti nautitsin; mutta terweyteni wäheni kuitenkin tuntuwasti. Erinomattain sen tunsin yhä heikkonewassa rinnassani ja raskaassa päässäni, jota täytyi suonen iskulla helpottaa. Siihen asti oli ruumiini wapaa kylmistä pöyristyksistä ja wilustuksista, mutta sitten nekin tykönäni siansa ottiwat. Wilustusta koetin ryypyllä tukahuttaa; mutta se käwi niin, kuin „Wiinan kauhistuksessa“ sanoo: että se teki jälkeen päin „sitä suuremman wilustuksen ja kylmän.“ Tästä tulin huomaamaan selwästi senkin ettei wiina ole wilua wastaan hyödyllinen, waan päin-wastoin. Jos olisin seurannut wiinan kanssa edes kohtuutta, niin olisi hän ollut jotakin. Mutta kuin kohtuutta seurasi ylöllisyys — ja senlainen ylöllisyys, jonka jos kertoisin, kauhistuttaisi siwistynyttä lukiaa, ja jonka peittäköön hauta. Juomarille se woisi olla warottawaksi esimerkiksi, mutta luulen, ettei se luekaan näitä riwiä.

Rakas lukia! jos olet wiinan maistamaton, niin älä suinkaan rupea wiinaa nauttimaan siinä mielessä, että se on hywä kylmää wastaan tahi että se on taiten käytettynä muissa tiloissa hyödyllinen. Älä suinkaan siinä mielessä ryyppyä huulillesi laske! Waikka kuinka kohtuullisesti sitä ryyppäisit, niin se synnyttää wähempiä tahi suurempia ruumiin kipuja, joita on waikea ja luonnollisella järjellä melkein mahdoton parata. Se waan on erotuksena, että kohtuullinen nautinto ei saata niin pian eikä niin suuressa mitassa nähtäwää turmiota kuin ylöllinen, eikä harwinainen ryyppääminen niinkuin joka-päiwäinen. Ja jos niinkin olisi, että wiina on taiten käytettynä hyödyllinen, niin kuka taitaa kerskata, että hän kaiken ikänsä woi sitä taiten käyttää? koska juomarikin sen ylöllisesti käytettynä wahingolliseksi tunnustaa. Kuka taitaa luottaa siihen wakuuteen, ettei häntä wiina woi wietellä kohtuuttomuuteen? tahi siihen tyhmään sananlaskuun: „En minä juo jalkojani, waan wiinaa?“ Taiten käyttämistä woi pian seurata wäärin käyttäminen ja kohtuullisuutta ylöllisyys. Joka kerran tottuu kohtuullisuuteen, niin se tottuu wielä pikemmin ylöllisyyteen. („Joka luulee seisowansa, katsokoon ettei hän lankee“). Esimerkkiä siihen näemme ympärillämme kyllä, ei ainoastaan yhteisessä kansassa waan herrasmiehissäkin. Karttakaamme siis wiinan pauloja kaikesta sydämestämme, ja rukoilkaamme siihen armoa ja apua ylhäältä, walkeuden Isältä, että hän woimansa hengellä hallitsisi ja johdattaisi meidän askeleitamme oikiata tietä, ja jos me wäärällä tiellä olisimme, että hän saattaisi meitä oikialle tielle.

Mutta jos olet, lukia, jo wähemmässä tahi suuremmassa mitassa tottunut wiinaa ryyppäämään, niin sitten on tilasi suuresti surkuteltawa. Mutta kuitenkin taidat niin kauwan itsesi parata, kuin armon aika sinulle tarjona on. Kaikkein ensiksi rukoile Jumalata, sitä kaikkein korkeinta, armonsa hengellä sinun saastaista sydäntäsi synnin loasta puhdistamaan ja kuoleman warjon maasta elämän waltakunnan perilliseksi saattamaan. Mutta siinä siwussa warjele itsesi juomareitten ja irstaitten seuroista, jotka woiwat sinun yhä pahaa pahemmaksi paheta, ettes tulisi wapaehtoisesti Herran hengen armo-waikutuksia wastaan seisomaan. Karta erin-omattain senlaisten seuraa, joitten kanssa olet ennen synnillisissä menoissasi elänyt ja tämän maailman mammonaa jumalanasi kumartanut. Niitten seura on suurimmassa mitassa waarallinen, sillä he tietäwät parhaittain sinun luontosi taipumukset ja karaawat siltä puolen päällesi, jolta puolen he näkewät sinun heikomman olewan. — Se on kaikista paras, ettäs wiinan ryyppäämisestä lakkaat peräti pois, sillä kohtuullisesta nautitsemisesta ei ole kuin yksi askele ylöllisyyteen, ja semmoisissa seuroissa, kokouksissa ja pitopaikoissa, joissa wiinaa wiljellään, tulee liemmäksikin otetuksi silloin kuin ei huomatakaan, joka on suuresti wahingollinen. — Sitä toiwotan minä, joka olen wiinan nautitsemisesta tahtonut wähällä mieli-puoleksi tulla, ettei kenenkään muitten niin onnettomasti käwisi.

— — k — n.

*) Se, joka tahtoo, saa pitää tämän selityksen siihen sopiwana, kuin kielsin kotitarpeen polton puolustajia pisto-puheita lausumasta tehdas-polton suosijia wastaan, ja kumminkin itse pistättelin.

Suuren Kuninkaan asia.

Paljo olemme jo puhuneet suuren Kuninkaamme asiasta, mutta emme taida tätä silmäystämme jättää, ehkä se pitkäksikin jo on wenynyt, mainitsematta niitä jaloja woittoja, joita Kuninkaamme tällä wuosisadalla on saanut ihmissyöjistä Australian lukemattomilla saarilla. Matkamme tällä erällä alotamme Intian meren saarilta, joista muut jätämme ja puhumme ainoastaan suuresta Celebes saaresta, josta sitte meillä on huokea ja lyhy matka Australian saaristoihin.

Celebes saaresta pistää pitkä niemi mereen kohden koillista. Niemen nimi on Menahasse. Täällä on Kuninkaamme asia saanut ihanimman menestyksen. Suurin osa mainittua saarta on Hollannin wallan alla. Mutta saaren kristillinen hallitus ei ole ensinkään menestyttänyt kristin opin lewittämistä, waan on sitä kaikin puolin wastustanut. Töin tuskin saiwat Goßnerin ja Rotterodamin saarnaajat w. 1845 ja 1848 luwan rakentaa kouluja ja saarnata mainitun saaren lounaisella niemellä. Ensimäinen kirja Makassarin kielin painettiin w. 1859, mutta hallitus kielsi kirjan lewittämisen ja pani sen ryöstämällä takawarikkoon. Mahomettiläisille annettiin kuitenki täysi wapaus lewittää uskoansa saarella. Goßnerin saarnaajat ajettiin maasta pois ja Rotterodamin saarnaajain työ on kitumaista. Mutta peräti toisin on laita ennen mainitusta Menahassessa. Pakanain ylimäinen pappi, ennen synnin hurja orja, ei taitanut kyllikseen ihmetellä Jumalan suurta armoa, joka oli saltinut hänen kaltaisensa synnin orjan elää niin kauwan, ja joka wielä oli hänelle syntinsäkin antanut anteeksi. „Woi, huusi hän ilolla, tämäpä wasta oikein makiaa on ja lohduttaa sydämen! Tämä wasta on rakkaus wihollisia kohtaan! Me wapisemme epäjumaliamme pelwolla, ja totinen Jumala rakastaa meitä. Minä tunnen monta epäjumalaa ja olen niitä palwellut, mutta tällaista en ole koskaan kuullut.“ Pappi kuoli pian, mutta hänessä sytytetty kipinä sytytti muutki palamaan, 3000 maalaista pyysi kastetta. Entinen porttoin pesä muuttui kunnialliseksi ja kristilliseksi kyläksi. Toinenki ennen peljätty pakana-pappi sanoi saarnaaja van Rhynille: „hallitus rankaisee warkaita ja murhaajia, se on hywä kyllä. Sellaisia oli täällä ennen yllin kyllin! Mutta pahuutta, joka sydämessä piilee, ei näe hallitus, wielä wähemmin taitaa se hämmentää sitä. Mutta nyt tiedämme, että Jumala näkee ja kuulee ihmisten pahuuden ja wihastuu siitä. Sentähden olemme ruwenneet wälttämään pahaa hänen pelwostansa. Hallitus on toimittanut maahan rahaa ja waatteita, se on hywä kyllä. Mutta saarnaaja on tuonut meille parempia tawaroita. Hän on saattanut meille sen ilosen sanoman, että Herramme Jesus on tullut mail-

maan kurjain ja sokeain Alfurein*) tähden ja on wuodattanut werensä meidänki synteimme sowinnoksi. Se on ainoa lohdutukseni ja iloni. Nyt palwelen minä, wanhin ja suurin kaikista syntisistä, ainoasti Herraa Jesusta, ja koska hän minua kutsuu, niin wastaan: „Herra, tässä olen, minä tulen mielelläni." Yhden ainoan wuoden kuluella käwi 10 tuhatta Alfuria yhdeltä saarnaajalta anomassa kastetta. Tämä tapahtui muutama wuosi takaperin. Saarnaaja lausuu siitä ilolla: „nyt on elon aika täällä käsissä; emme kanna esikoisia Herran alttarille, waan täysinäisiä astioita. — Nyt on sadasta tuhannesta asujamesta 60 tuhatta eläwää kristittyä, joilla on palawa halu lewittää ewankeliumia weljille Mogondo-maassaki, ennen kuin mahomettiläiset saawat heidät sahroinsa.

Mutta mitä on Hollannin kristillinen hallitus tehnyt? Se kielsi opettamasta koulussa kristin opin kappaleita, se sääsi ja määräsi, että se piiskattaisiin werisekſi, joka sunnuntaina ei menisi noukkimaan kahwepapuja hallituksen wainioille, waan menee kirkkoon, ja w. 1861 säädettiin, että taas piti ruwettaman hyppäämään wanhoja pakanallisia tanssia. Tämän säännön mukaan waaditaan ja pakotetaan nyt kowain rangaistusten uhalla kristityitä tanssimaan pakanallisia hyppyjä, ja tanssi-päiwiksi owat pyhät määrätyt, etteiwät ihmiset käwisi kirkossa. Tämä, niinkuin arwattawa on, on aikoin saattanut paljo kiusausta, monta horjumista, mutta seurakunnat owat kuitenki miehullisesti wastustaneet sellaista pahennusta, ja huomaamaan on ruwettu, kuinka suuresti taarpeessa on ynnä jokapäiwäisen leiwän kanssa Lutheruksen opetuksen jälkeen 4:ssä rukouksessa rukoilla „hywää Hallituksen menoa."

Celebes saarelta itään päin tulemme Uuteen Guineaan. Täällä owat Papuas-kansalle ewankeliumia saarnanneet Goßnerin lähettämät saarnaajat jo 7 wuotta ja odottawat wielä esikoishedelmää työstänsä. Samaa typerää kansaa asuu siitä etelään päin Uudessa Hollannissa. Monen lähetysseuran saarnaajia on siellä saarnannut Papuas-kansalle. Mutta täynnä epäilystä owat he taas menneet pois, kuin heidän moniwuotinen työnsä ei ole kantanut wähintäkään hedelmää. Weljesten työ-alalla kastettiin kuitenki w. 1860 ensimäinen tätä kansaa; mutta, waikka on kyllä toiwottu, ei ole kuitenkaan wielä muissa näkynyt mitään muutosta. Mutta lähetystyö ei olekaan mikään työ juoksu-jaloin. Sitte tulemme Uuteen Seelantiin. Tämä saaristo on länteisellä maanpuoliskolla ja sen lounaisessa syrjässä. Se on lähes kristillinen maa ja puolittain siwistynyt. Siellä saadaan lähetystyö kohta päättää ja seurakunta rupee itse palkkaamaan opettajansa. Australian wähillä saaristoilla saarnataan kristin oppia suurella menestyksellä; mutta paikoin osottawat pakanat wielä kiukkunsa. Niin tapettiin nykyään Eromangan saarella saarnaaja Gordon. Ja 9 wuotta sitte tapettiin ja syötiin Faten-saarella saarnaaja ja hänen emäntänsä, mutta nyt on kansan mieli kokonansa muuttunut. Aneitellmin saarella on 14 wuoden kuluella pakanuus kokonansa häwitetty ja Kristus saanut täyden wallan. Wiimeinen teuras kuristettiin täällä w. 1857. Saari on nyt rauhallinen maa, kuhun kaikki wainotut lähi saaristoilta ottawat pakonsa. Täältä lähetetään myös ulos rohkeita saarnaajia ewankeliumia lewittämään, ja sellaisina lähettiläinä menee usein päämiehiä. Lähellä on Fissin saaret, jotka owat kuuluisia hirmeästä ihmissyömisen tawastansa. Mutta nyt on siellä 25 wuoden saarnaamisen hedelmänä 55 tuhatta kääntynyttä kristittyä, ja jäljelle jääneet pakanat owat suurekſi osakſi hyljänneet pakanuuden raajimmat tawat. Mutta täällä on wielä monella saarella pelkkä pakanoita, jotka syöwät toinen toisiansa, tappawat lesket ja pieniä lapsia. Mutta muutos, joka täällä on tapahtunut, on kuitenki niin suuri, ettei kukaan taida sitä muistella kiittämättä Jumalaa, joka yksin on aikoin saanut ewankeliumin kautta, mitä maallinen wiisaus ja taito ei koskaan olisi woinut tehdä, niinkuin se ei koskaan olekaan sellaista mattaan saanut.

Fissin saarilta itään käsin on Ystäwä-saaret. Ne owat olleet jo 10 wuotta kristillisiä. Totisen kristillisyyden pahin wihollinen täällä on paawisuus, joka wäkisin on tunkenut maahan ja pyytää kaikin kurin häwittää hywin aljettua työtä. Ranskalaiset sotalaiwat owat laskeneet maalle sinne tänne paawisia pappia, waatiwat asujamia rakentaman heille huoneita y. m. Mutta he owat saaneet puolellensa ainoasti 3—400 asujanta, waikka owat liittoonsa ottaneet jääneet kapinalliset pakanatkin. Ewankeliumin tunnustajia on päälle 20 tuhannen. Heidän kuninkaansa Georg on kaikista woimistansa ollut awullinen lewittämään kristin oppia. Hän antaa joka wuosi lähetys-työn hywäksi noin 12 tuhatta markkaa.

Kippari- eli Samoa-saaristo on myös kristillinen maa. Niiden asujamet, jotka 30 wuotta sitte oliwat alhaisimmalla askeleella, owat niin waurastuneet, että, jos katsot uskon hedelmiä, taidat laskea heidät walistuneimpain kansain rinnalle maan päällä. Saariston 34 tuhannesta hengestä löydät tuskin 10 pakanaa. He palkkaawat itsellensä 212 opettajaa ja antawat lähetystyön awukſi noin 34 tuhatta markkaa wuoteensa. W. 1842 wietiin heidän myytäwä kauppatawaransa ulkomaille 1 aluksella, mutta nyt tarwitsewat jo 67 alusta kuljettamaan tawaraansa. Wielä nopeammin sai ewankeliumi woiton Hirmu-luodolla. — Lontonin lähetysseuran kruunu on kuitenki Herwei-saaret. Pakanuus on jo kauwan ollut hyljättynä. Täällä sai etelämeren saaristojen apostoli Williams jaloimmat woittonsa. Hänen kouluistansa on 165 ewankeliumin julistajaa lähtenyt saarnaamaan eri luodoille, ja ne owat sekä töillänsä että kuolemallansa kunnioittaneet Herraa. Niistä elää wielä 85. Asujamet owat ahkeria auttamaan ewankeliumin lewittämistä saantinsa mukaan.

Seura-saaristo, kussa on ollut saarnaajia aina wuodelta 1797, on kokonansa kristillinen maa. Asujamet owat pysyneet uskossansa ja ewankeliumin opissa lujina, ehkä paawilaiset papit owat koettaneet luowuttaa heitä siitä. Ewankeliumin saarnaajain tila on siellä kuitenki sangen katala, sillä heillä on lukemattomia esteitä paawilaisen hallituksen ja paawisten pappein koiruuden tähden. Nuori kansa ei saa hakea itsellensä oppia muualla, kuin paawisissa kouluissa. Gambian saarilta owat paawilaiset häwittäneet ewankeliumin opin. Marquesan saaristo on myös Ranskalaisten hallussa, jotka sinne lähettäwät pahantekiänsä. Sielläkin on ewankeliumilla monta wastustusta.

Nyt tulemme Sandwikin saaristoon. Asujamet, noin 67 tuhatta ihmistä, owat kristityitä. Mutta heillä on kaksi wihollista: paawilaiset ja mormonit. Saariston asujamet, Kanakat, owat wähenemisessä. Muukalaisia muuttaa maahan ja tulee tilain omistajiksi. Juopumus ja haureus owat ruwenneet saamaan suuren wallan. Paawilaisilla on siellä ollut suuri menestys. Uusi herätys siellä on kuitenki palauttanut monta oikealle tielle. Ahkeruus ja walppaus on täällä suurimmasti tarpeessa. Mutta missä on se paikka mailmassa, kussa kristityt saisiwat heittää itsensä huolettomuuteen ja uneliaisuuteen? Jokapaikassa noudattaa wihollinen, kawala ja wäsymätön, heidän askeliansa, ja walmistaa heille monellaisia esteitä ja wastuksia. Mutta Herra taiwaassa hallitsee. Hänen silmänsä walwowat ihmisten yli. Ja hän ei suinkaan salli wihollisen riemuita monista ja kawalista juonistansa. Hän ei salli niiden tulla häpiään, jotka häneen toiwowat.

*) Alfuri on kansan nimi, joka Menahassen niemellä asuu.

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa kesäkuun 16 p. 1863.
Käskyllä: J. M. v. Essen.

Kuulutus.

Tuomiokirkon seurakunnan kunnioitetut jäsenet kutsutaan yhteiseen kirkon-kokoukseen tuomiokirkon sakaristoon maanantaina tämän kuun 29 p. kello 4 jpp., keskustelemaan ja päättämään seuraawia asioita:

1) Waiwaishoitokunnan puolesta tehtyä kysymystä, ostettaisiinko waiwaishoidon tarpeekſi kruunun omaista läänin-sairashuoneen-tonttia n:ro 1 Linnankadun warrella ja siinä löytywiä huoneita;

2) Kaasuwalaistuksen toimittamista tuomiokirkkoon, jonka laitoksen kaawat ja kustannus-arwio jo on tehty;

3) Walitsemaan asian-ajajia, jotka antawat läänin maaherran wirastoon kirjallisen wastauksen turkkinahkuri L. O. Holmbergin walitukseen siitä että waiwaishoitokunta on määrännyt hänen welwollisuudeksensa pitämään murhetta anoppipuolensa kankurilesken Fredrika Orren elatuksesta ja hoidosta;

4) Onko muutos tehtäwä nykyisessä waiwaishoidonsäännössä ja papiston sekä kirkonpalweliain palkka-asetuksessa sillä tawoin että se yhteen sopisi kaupungin porwariston muutetun wuosi-werotakseerauksen kanssa;

5) Walitsemaan kaksi tarkastajaa tutkimaan papiston ja kirkonpalweliain palkka-komitean tilikirjoja wuodelta 1861. Turusta kesäkuun 20 p. 1863.

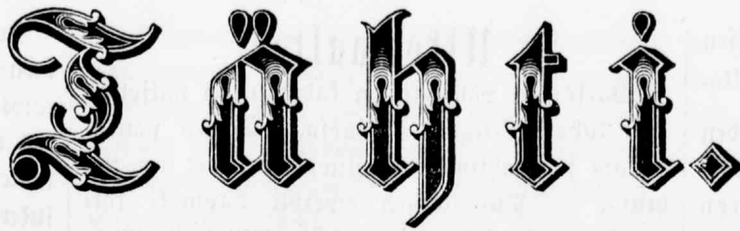
Torsten T. Renwall.

Kuollut Turussa. Kesäkuun 12 p. meritullin wahtimestarin B. E. Sundströmin tytär Karolina Josefina 5 wuot.; 16 p. postiljonin A. R. Näslindin poika Antti Ludwig 3 wuot.; 17 p. kellonsoittajan tyttären Maria Wilhelmina Sjöbergin äpärä tytär Ida Karolina 2 wuot.; talonwartian F. S. Fribergin poika Frans Oskar 2 wuot.; 20 p. kaupungin palwelian J. Lindwallin poika Oskar Olof 1 wuot.; kraatarinkisällin A. Löfgrenin poika Antti Emil puolen wuot.; 22 p. ruokakauppias E. J. Helinin waimo Margareta Kristina Jernwall 34 wuot.; alaupseerin lesken Ulrika Karolina Nikolajewin äpärä tytär Julia Konstantia 4 päiwän iällä; 23 p. muurarin kisälli Kaarle Grönblom 59 wuot.; 25 p. pakari J. Silwanin tytär Maria Sofia 3 kuukauden iällä.

Awioliittoon kuulutettiin kesäkuun 21 p. maalarimestari Waasassa Kaarle Edward Sundwik ja neiti Magdalena Charlotta Kaloander.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

№ 15. Turussa perjantaina 3 päiwänä Heinäkuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6^1/_2$ kop.

3 Rukouspäiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotf. Aamusaarnan: Prowasti Hjelt; Suom. ja Ruotf. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström. **Kehruhuoneenkirkossa,** Suom.: w. Past. Malmström. **Linnankirkossa,** Suom.: w. Pastori Lindman.

Tekstit owat:

Aamusaarnassa: Gal. 4: 4, 5. Mutta koska aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa syntyneen waimosta, lain alaiseksi tehdyn. Että hän ne, jotka lain alaiset olit, lunastais, että me hänen lapsikseensa luettaisiin.

Puolipäiwäsaarnassa: Es. 53: 4, 5. Totisesti hän kantoi meidän sairautemme, ja meidän kipumme hän sälytti päällensä; mutta me pidimme hänen Jumalalta rangaistuna, piestynä ja waiwattuna. Waan hän on haawoitettu meidän pahaintekoimme tähden, ja meidän synteimme tähden on hän hosuttu; Rangaistus on hänen päällänsä, että meillä rauha olis ja hänen haawainsa kautta olemma me paratut.

Ehtoosaarnassa: 2 Kor. 7: 1. Että meillä nyt senkaltaiset lupaukset owat, minun rakkaani, puhdistakaamme siis itsemme kaikesta lihan ja hengen saastaisuudesta, täyttäin pyhyyttä Jumalan pelwossa.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on kesäkuun 11 p. armossa määrännyt Raseporin läänsi kihlakunnan tuomarin K. A. Wahlberg maasihteeriksi Hämeenlinnan lääniin. — Hämeen läänin maaherra on toukokuun 9 p. antanut Kärkölän kappelin nimismiehelle A. F. Grönlundille eron wirasta ja kesäkuun 16 p. nimittänyt nimismieheksi hänen siaansa maakanslistin B. F. Jägerroos.

Kotomaalta.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Käsky Suomen Säädyille yhteisistä waltiopäiwistä Helsingissä syyskuun 15 (3) p. 1863. Annettu Tsaarien linnassa kesäkuun 18 (6) p. 1863.

Me **Aleksander Toinen**, Jumalan armosta, koko Wenäjän keisari ja itsewaltias, Puolan Tsaari sekä Suomen suuriruhtinas j. n. e. tarjoomme Teille, rakastetut, uskolliset alamaisemme, Suomen Suuriruhtinakunnan maan-säädyt, kreiwit, wapaherrat, ritaristo ja aateli, arkkipispa, pispat, papisto, kaupunkein porwaristo ja yhteinen kansa, erinomaisen lempemme, armollisen suosiomme ja hywän tahtomme Jumalassa kaikkiwaltiaassa.

Armolliseen mietintöömme on tullut, kuinka koko joukko asioita, jotka owat painawia ja waikuttawia Suomen Suuriruhtinanmaan tulewan menestyksen edistymiselle, waatiwat maan säätyin käsiinsä ottamista ja osa-waikutusta, että nämät asiat saisiwat semmoisen ratkastuksen, kuin Me olemme maan hyödyksi tarkottaneet. Wakuutettuina siitä että Suuriruhtinanmaan säädyt, neuwotellessansa näistä isänmaan tärkeistä asioista, tahtowat luottamuksella ottaa warteen hywäntahtoiset aikomuksemme ja ne esiteltäwät asiat tutkia sillä mielen-maltteella ja tarkkuudella, kuin niiden käsille-ottaminen ja yhteinen hywä waatii, pyydämme ja käskemme Me yhteiset waltiopäiwät aljettawaksi Helsingin kaupungissa syyskuun 15 p. tänä wuonna.

Tämän wuoksi tulee Suomen Suuriruhtinanmaan kaikkein säätyin kokoontua sanottuna päiwänä mainitussa kaupungissa, nimittäin: ritaristo ja aateli, waarin-ottain mitä Ritari-huoneen Järjestys kesäkuun 6 p. 1626 ja sen lisäykset marraskuun 3 p. 1778 siitä säätäwät; pappissäädystä Turun arkkipispa sekä Kuopion ja Porwoon hiippakuntain pispat, ynnä yksi pappismies kustakin prowastikunnasta; porwarisäädystä korkeintaan kaksi edusmiestä kustakin meri- eli suuremmasta maa-kaupungista ja ainoastaan yksi wähemmistä kaupungeista; sekä talonpojan-säädystä yksi waltiopäiwä-mies kustakin tuomarikunnasta, — kaikki sillä tawalla kuin waltiopäiwäin edusmiehistä woimassa-olewat asetukset tyyskemmin säätäwät; ja tulee walituin edusmiesten olla warustettuna kelwollisilla waltakirjoilla, niin että ne asiat, jotka Me armossa katsomme hywäksi waltiopäiwillä käytettäwäksi antaa, tulisiwat ilman wiiwytyksetä käsille otetuksi.

Jota Te, kaikki yhteisesti ja kukin kohdastansa, kuuliaisesti noudattakaat; ja Me pysymme Teille kaikille yhteisesti kaikella Keisarillisella lempeydellä hywin suosiollisina; jättäin Teidät Jumalan kaikkiwaltiaan haltuun.

Tsaarien linnassa kesäkuun 18 (6) p. 1863.

ALEKSANDER.

Ministeri-Waltasihteeri, kreiwi Armfelt.

Turusta. Kun tieto waltiopäiwä-kutsumuksesta oli tänne ehtinyt, kokoontui ilomielin siitä kaupunkilaisia sekä muutamia kirkko-komiteain jäsenistä, joiden joukossa professori Schauman, kanslianeuwos Lönnrot, professori Akiander, tohtori Ahlqwist y. m., wiimis perjantai iltana seurahuoneeseen. Professori Schauman piti puheen, ilmottain siinä waltiopäiwäin tärkeyttä maallemme sekä sitä kiitollisuuden welwollisuutta, jota Suomen kansa tuntee hallitsiaansa, maamme Suuriruhtinata kohtaan, erittäinki tämän nyt tulleen ilo-sanoman tähden. Esitteli siis kiitollisuuden maljaa juotawaksi Suomen Suuriruhtinaalle, Keisari Aleksander II:selle, joka hurraa huutain tehtiinki. Laulettiin sitte Runebergin laulu „Maamme", ja esiteltiin wielä onnentoiwotus-malja tulewille waltiopäiwämiehille. — Ruotsalaisen wirsikirjan komitea on nyt myös kokoontunut kaupunkiimme, niin että täällä owat kaikki kirkko-komiteat yhtä haawaa koossa. Saa nähdä mitä aikoin saawat. — Kirkon-kokouksessa wiimis maanantaina päätettiin toimittaa kaasuwalaistus tuomiokirkkoon. — Pietarin markkinoita pidettiin wiimis maanantaina. Wäkeä oli jotsikin koolta; tuohia, puuastioita ja puukaluja sekä muuta tawaraa oli myytäwänä. — Turun ruoto pataljoona läksi eilen Kärsämäeltä Turun läpitse Hämeenlinnaan marsimaan; 86 hewosta oli sen kuormia wetämässä.

— Turun säästöpankkiin tuli wiimis toukokuulla panoksia 6,423 ruplaa 98 kop. ja saman kuun kululla otettiin sieltä säästöjä ulos 10,982 ruplaa 82 kop. Mikä jo huhtikuulla nähtiin, nähdään tästäkin, että nimittäin säästöpankista on enemmän otettu ulos kuin sinne tuotu. Peljännewätkö säästäjät sotaa, wai lieneekö tämä suurempi ulos-otto tapahtunut waan muun tarpeen tähden tänä kewäänä? Sodan pelko on kumminki wielä liian-aikaista. — Helsingin säästöpankki on korottanut kaswun säästö-panoista wiiteen prosenttiin ja lainanottajille kuuteen prosenttiin. Mitä Turun säästöpankin hoitajat siitä sanowat?

— Murtaja-höyrylaiwan osalliset pitiwät tili-kokouksensa kesäkuun 17 p. Kun laiwa oli myyty ja kaikki sen tawara, sekä kaikki maksot suoritetut, jäi osakkaille jaettawaksi 4,389 ruplaa 51 kop.; mutta kun 146 osallista oli laimin lyöneet walwoa osa-oikeutensa ja ainoastaan 725 oli sen tehnyt, tulewat nämät 725 osallista saamaan 6 ruplaa kukin.

— Koulunopettajain kokous Hämeenlinnassa (Jatkoa wiimes n:roon). 6—13 ja 67—69 kysymysten johdosta oli erinäinen komitea tehnyt ehdotuksen, että lukio, yli- ja ali-alkeiskoulut yhdistettäisiin yhdeksi oppilaitokseksi, jossa olisi 9 luokkaa, niin että oppilaiset siitä kohta pääsiwät yliopistoon; suomen ja ruotsin kielellä olisi siinä sama oikeus; ei myöskään oppilaisten täytyisi opetella usiampaa kuin wiittä kieltä, nimittäin suomen, ruotsin, saksan ja latinan sekä jotakin näistä kolmesta, greekan, ranskan eli wenäjän. — 88 k:ssä ehdoteltiin ylioppilais-tutkinto hyljättäwäksi, ja sen siaan pidettäisiin lähtö-tutkinto lukiossa ja niissä oppilaitoksissa, jotka suorastaan lähettäwät oppilaisiansa yliopistoon. Sitte se komitea, joka oli tutkinut nykyisiä oppikirjoja, antoi lauseensa, johon kokous lisäsi sen ehdotuksen, että suomalaisista oppikirjoista waltio maksaisi suuremman palkkion. Oppikirjain tutkimista warten walittaisiin erinäinen tutkiakomitea, johon kuuluisi yksi lukion- ja yksi koulun-opettaja kustakin hiippakunnasta. — 91 k., hywäksyttiin se lukion- ja koulun-säännössä suotu laweampi walta rehtoreille koulukurissa; 94 k., katsottiin tarpeelliseksi kieltää oppilaisia, jotka owat maalta kotosin, asumasta irstaisessa paikassa ja irstaisten ihmisten seassa; 97 k., arweltiin että rehtori yksin neuwoin opettajain kanssa saisi oppilaitoksesta erottaa semmoisen oppilaan, joka jäisi toiseksi wuodeksi luokkaan yli sen ajan mitä oppilaiset tawallisesti wiipywät luokassa ja jos katsowat semmoisen oppilaisen opistolle haitaksi; 100 k., katsottiin koulupenkit ilman selkätuetta

haitallisekſi ja tuolit ſoweljaimmakſi. — Kokouksen pöytäkirjat päätettiin painattaa 750 kappaletta.

— Uusi kirja. Suomalaisen kirjallisuuden Seuran kirjapainosta Helsingissä on tullut: Opikſi ja Huwikſi Lukemiſia Suomen perheille. Toimittanut Yrjö Koskinen. I.| Hinta 1 markka. Kirjan aineet owat: Talwi-satama Luoteisessa Jäämeressä, eli kertomus kuinka Englannin laiwat Hekla ja Griper wiettiwät talwensa Melwille saaren tykönä w. 1819—1820, ynnä silmäillys edellisiin ja jälkeisiin luoteis-retkiin; Pumpuli; Wiipurin pamaus; Suomalaiset Delawaren siirtokunnassa Pohjois-Amerikassa. Tästä kirjan eri kappalten luettelosta jo nähdään ainetten waihettelewaisuus, ja kirjaa tyyskemmin tutkittua hawaitaan todeksi, mitä nimilehdessäki seisoo, että se on opettawainen ja huwittawainen. Kokonsa ja siisteytensä puolesta on kirja myös helppo-hintainen.

— Kiinni saatu waras. Kesäkuun keskipaikoilla lähetettiin Kuopiossa eräs lääninhallituksen nuori wirkamies esimiehiltään pari päiwää peräsin wiemään raha-kirjettä postiin. Mutta hän ei wienytkään postiin rahakirjeitä, joissa oli yhteensä 1,200 eli 1,300 ruplaa, waan pakeni pois paikkakunnalta rahoineen. Kun arweltiin hänen lähteneen Helsinkiin, lähetettiin sinne kohta nimismies F. häntä takaa ajamaan. Tämä meni Helsingin seurahuoneesen kortteeriin, jossa myös karkuri wäärällä nimellä piti majaa. Toisena päiwänä tapasi nimismies F. haetun miehen lähdepuistossa käwelemässä kahden naisihmisen kanssa. Kun h:ra F. käski miehen seurata häntä, waaleni tämä kohta eikä koettanutkaan kieltää tekoansa. Rahoista oli jälillä ainoastaan 500 ruplaa. Hän oli aikonut lähteä Ruotsiin.

— Wiimis maanantaina kuoli Helsingissä senaatori wapaherra Fabian Langenskiöld 52 wuotisena, sairastettuansa puolen wuotta sängyn omana.

Santta Kaarinasta eli Nummen pitäjästä. Wiimeis keskiwiikkona nousi 10 lyömältä e. p. p. äkkinäinen ankara rae-sade lännestä ja kulki Rawattulan ja Litoisten kyläin läpitse itää kohden. Suuri ei kuitenkaan ollut wahinko, jonka rakeet tekiwät: se harwensi waan entiseltä harwoja laihoja ja rikkoi muutamia ruutuja.

Helsingin sanomalehdet tietäwät jutella että Saimaan wesille aiwotaan toimittaa kanunawenheistö, johon miehiksi otetaan Suomalaisia likiseuduilta. Tämän ohessa sanowat myös muona-makasiinin rakettawan Mikkelissä.

Waasasta on sanalennättimella tullut sanoma että yli-alkeiskoulu, woimisteluhuone, maawiljeliä Grönbergin talo ja prowastin lesken Ebelingin talo paloiwat eilistä wastaan yöllä.

Kuopiossa pääsi walkia wallalleen kesäkuun 20 p. kello 12 aikaan kauppias E. J. Rahikaisen talossa Uuden torin warrella. Yhdeksän suurempaa taloa paloi kokonaan tuhaksi ja kaksi suuremmaksi osaksi wahingoitettiin. Walkian leweneminen saatiin estetyksi kaupunkilaisten, jaetun sotawäen ja kasakkain wireydellä. Kauppias Rahikaisen talo sanotaan olleen wakutettuna kaupunkein yhteisessä palowakuutuksessa 17,000 ruplaan.

Ulkomaalta.

Warsowan pankista on kadonnut 3 miljonaa 700 tuhatta ruplaa hopiassa. Toinen pankin hoitaja ja wahtimestari oliwat menneet tipo-tiehensä. — Puolalainen öwersti Lapinski koki tanskalaisella laiwalla wiedä puolustajia Puolan kapinoitsioille ja laskea ne maalle Preussin rannalla, mutta myrsky käwi kowa, joki kaasi wenheen, jolla piti maalle mentämän, ja siinä hukkui 24 miestä. Loppuwäellä, 88 miestä, tuli hän laiwallansa Klintehaminaan Gotlannin saarella. Mutta Ruotsin hallitus lähetti höyrylaiwan wiemään heidät pois Englantiin, josta oliwat tulleetki.

Wiimeksi Pietariin lähetetyissä kirjotuksissansa kuuluu Englannin, Ranskan ja Itäwallan waatiwan Puolalle täydellisen anteeksi-annon, kansallisen eduskunnan 1815 wuoden suostumuksen mukaan, erinäisen waltiohoinnollisen hallituksen, uskonwapauden, Puolan kielen wirkakieleksi ja uuden sotamiehen-nostolain. Keskustelemusten ehtona on myös että sota lakautetaan molemmin puolin.

Greekalainen lähetysmiehistö, joka Kyöpenhaminassa oli tarjoomassa Greekan kruunua Tanskan prinssille Wilhelm Yrjölle, on jo sieltä lähtenyt kotiinsa, asiansa hywin toimitettua. Tämän Yrjö prinssin nimittäminen Greekan kuninkaaksi onki siellä sytyttänyt iloa ja mielisuosiota. Ehtona hänen kuningas-wallan wastaan-ottamiseen kuuluu myös olewan Jonian saarten yhdistäminen Greekan waltakuntaan. Nämät saaret owat tähän saakka kuuluneet Englannin hallituksen alle, joka nyt on luwannut niistä luopuakin.

Hispania. Ennen on puhuttu, minkä kauhean tuomion Matamoras ja hänen kumppaninsa owat saaneet uskonsa tähden. Sitte lähetettiin Hispanian kuninkaalle monesta maasta kirjeitä, joissa anottiin armoa martyyreille. Ranskan maasta tuli kirje, jonka alle oliwat nimensä kirjottaneet 30 tuhatta waimoa, joista moni oli korkeasukunen ja uskon suhteen paawilainen. Hollannissa oli 45 tuhatta waimoa ewankelisesta tunnustuksesta lähettäneet kirjeen, jossa pyysiwät onnettomille armoa. Samasta asiasta kirjotti myös Juutin maan leskikuningaana Maria Amalia oma-kätisen kirjeen Hispanian kuninkaanalle. Ruotsissakin walmistettiin armokirje, jonka alle 2000 henkeä kirjotti nimensä ja jonka kirjeen sitte parooni Hans Henrik von Essen antoi kuninkaanalle. Näistä on Hispanian kuninkaanan sydän wiimeinki niin pehminnyt, että martyyrein tuomio on muutettu 9 wuotiseksi maan-pakolaisuudeksi.

Kansakoulu-komitean ehdotukset.

(Jatko 13 n:roon.)

Wiides luku määrää kansakoulu-toimen maalla. Ensimäinen opetus lukemisessa ja kristinopissa jätetään niinkuin tähänki saakka kodon eli perheen asiaksi; mutta tulee kuitenki kirkkokuntain pitää waaria siitä että kaikki ne lapset, jotka ei kotona saa tarpeellista johdatusta, opetetaan kiinteissä taikka muuttelewissa kouluissa, joissa myös kirjotuksen ja luwunlaskun opetusta sekä laulu-harjotusta annettakoon. Näiden kouluin opetuksesta kuin myöskin koto-opetuksesta pitää papisto waaria, ja antaa joka wuosi elokuulla koulutoimen päähallinnolle kertomuksen niistä.

Jos seurakunta tahtoo asettaa ylhäisemmän kansakoulun ja siihen saada apua waltiowaroista, pyytäköön sitä päähallinnolta ja antakoon sen ohessa: 1) kertomuksen siitä, millä tawoin lasten ensi opetusta on hoidettu; 2) täydellisen luku- ja työ-kaawan ja mitä muuta laitokseen aiwotaan; 3) welwotuksen myötä-seuraawan piirroskuwan mukaan rakentaa ja woimassa pitää awaran kouluhuoneen ja wähintäin kaksi huonetta kyökineen ja ulkohuoneinensa opettajalle eli opettajattarelle, toimittaa tarpeelliset kalut, ja koulun hoitajalle kaksi eli kolme tynnyrin-alaa wiljamaata kuin myös poltinpuut sekä karjanrehua ja laitumen kumminki yhdelle lehmälle; 4) luettelon niistä eduista, joita opettajalle eli opettajattarelle, paitsi äsken mainittuja, kukatiesi taittaan luwata; 5) oppilaisten luettelon, joita siihen ensi alussa suittaisi tulla sekä niiden iän ja kuinka kaukana asuwat koulusta. Jos kaikki tämä nähdään mielenmukaiseksi ja kouluun aikowaisten oppilasten luku tekee 30, suodaan, päähallinnon esityksestä, waltiowaroista apua opettajalle eli opettajattarelle; mutta jos oppilasten luku sittemmin wähenee 15, otetaan palkka-apu pois, kuitenki niin että hywän maineen ansainnut opettaja eli opettajatar wielä wuoden saa nauttia sitä. Jos ei seurakunta taida yhdistyä yhden taikka useamman yhteisen ylhäisemmän koulun rakentamiseen, on yhdellä tai useammalla kyläkunnalla, kuin myös erinäisillä talollisilla ehdon-walta suostua erinäiseksi koulupiiriksi, joka silloin saapi nauttia samaa etua, kuin seurakunnalle on wakuutettu. — Ylhäisempi kansakoulu, jolle waltiowaroista apua pyydetään, taittaan asettaa erittäin tytöille ja erittäin pojille, taikka yhteinen molemmille; jossa wiimeisessä tapauksessa ei kuitenkaan poikia ja tyttöjä yhdessä opeteta, waan eri aikoina; mutta ei koskaan sowi enempää kuin 60 oppilasta yhtä haawaa yhden opettajan eli opettajattaren opettaa.

Sekä tyttö- että poika-kouluissa opetaan seuraawia oppi-aineita: uskontoa, äidinkieltä ja sen kirjallisuutta, maatiedettä ja historiaa, luwunlaskua, sekä pintain ja awaruus-mittain mittausta, luonnontieteitä, piirustusta, laulua ja woimistelua; ilman sitä harjotetaan tyttöjä naiswäen käsitöissä, sekä poikia jossakussa käsityössä; ja on asianomaisen seurakunnan eli koulupiirikunnan wallassa, jos tahtowat opetusta maawiljelyksessä eli muissa yhteis-tarpeellisissa tiedoissa annettawaksi. Joka koulu, jolle waltio antaa apua, warustetaan tarwittawilla opikaluilla, ja wähitellen toimitetaan siihen myös lainakirjasto, josta oppilaiset sekä muut saawat kirjoja lainaksi.

Kansakoulussa, joka waltiolta saa apua, pitää opetettaman 5 eli 6 tuntia päiwäisin ja 42 wiikkoa wuoteissa. Lukuwuosi luetaan elokuun alusta keski kesäkuuhun, ja jakauupi joulusta kahteen lukukauteen. Joulun, pääsiäisen ja heluntain jouto-ajat määrätään asianhaarain mukaan. Sekä poika- että tyttö-koulu taittaan kiiruummalla ajalla, jolloin oppilaisia tarwitaan kotona, toukokuun 1 p:stä keski-kesäkuuhun saakka ja elokuun 1 p:stä syyskuun 15 p:ään, antaa ympärystön lapsikouluksi, ja ylhäisemmän koulun käynti siis lyhentää niin että siinä käydään syyskuun 15 p:stä toukokuun 1 p:ään. Mutta jos koulu on yhteinen pojille ja tytöille, ei tämmöistä lyhennystä myönnytetä.

Poikakoulussa sekä poikain ja tytöin yhteisessä

koulussa opettaa opettaja, tyttökoulussa opettajatar. Apu-opettajia ja opettajattaria saa seurakunta eli koulupiirikunta ottaa, jos tarwe waatii, ja erinäisellä tutkinnolla päätetään jos semmoinen opettaja eli opettajatar tulee saamaan waltiolta palkan-apua ja elake-edun. Opettajan ja opettajattaren kutsuu koulunjohtokunta, joka siitä antaa tiedon asianomaiselle kouluntarkastajalle; ellei hän tydy siihen määräykseen, lykätköön asian ylihallinnon tutkittawaksi ja ratkaistawaksi. Kutsutun ja otetun opettajan eli opettajattaren asettaa kouluntarkastaja eli johtokunnan esimies juhlallisesti wirkaansa, jota hän kaksi wuotta toimittaa koetukseksi. Jos hän sitte nähdään kelwolliseksi toimeensa, saa hän wahwistuskirjan, allekirjotettuna koulun-tarkastajalta tahi johtokunnan esimieheltä. Jos opettaja eli opettajatar on kipeä taikka muutoin estetty wirkaansa toimittamasta, määrää johtokunta wälinaikasen ja ilmottaa siitä tarkastajalle.

Joka wiiden wuoden lopulla antaa koulunjohtokunta opettajan eli opettajattaren toimesta ja taitawaisuudesta sekä hänen käytöksestänsä todistuksen, joka lähetetään kouluntarkastajan kautta ylihallinnolle.

Paitsi niitä etuja, jotka koulupiirikunta wakuuttaa ylhäisemmän koulun opettajalle, saapi opettaja waltiowaroista 600 markkaa ja opettajatar 400 markkaa apurahaa, jotka joka wiiden wuoden kuluttua lisätään 10 prosenttia, siksi että se 25 wuoden kuluttua on noussut 50 prosenttiin. Kolmekymmentä wuotta nuhteettomasti palweltuansa on opettajalla eli opettajattarella oikeus päästä wirasta ja saa ensiksi määrätyn palkka-awun elinkautiseksi elakkeeksensa. Mutta jos joku tulee kiwulloiseksi taikka muutoin saamattomaksi kouluwirkaansa toimittamaan, annetaan hänelle wuotinen apu elinajaksensa, nimittäin sille, joka on palwellut 20 wuotta, koko alkuperäinen palkan-apu, 15 wuotta palwelleelle kolme neljättä osaa, 10 wuoden palwelusta tehneelle puoli, ja 5 wuoden opettajalle neljännes alku-palkka-edusta. Joka muusta syystä pannaan pois wiralta, ei saa mitään elake-rahaa.

Jos opettaja tahi opettajatar wirantoimituksessansa antaa syytä tytymättömyyteen eikä warotuksista huoli, saa koulunjohtokunta yksin neuwoin tarkastajan kanssa suorastaan panna pois wiralta wiallisen, joka on otettu koetus-ajaksi, josta päähallinnolle tieto annetaan; mutta jos koulunjohtokunta ja tarkastaja ei ole yhdestä mielin, lykätään asia päähallinnolle. Mutta jos wiallinen on wirkaan wahwistettu, tulee kouluntarkastajan tarkoin tutkia asia ja sitte walittaa siitä koulunjohtokunnalle, joka antaa päätöksen; siihen tytymätön saa 60 päiwän kuluissa panna walituksen siitä päähallinnolle, joka ratkasee asian.

Ylhäisempään kouluun, joka waltiowaroista saa apua, otetaan oppilaisia, koulunjohtokunnan tutkinnon mukaan, yksi eli kaksi kertaa wuoteissa. Oppilaan, joka otetaan koulun alhaisimpaan luokkaan, pitää oleman 10 wuoden wanha, mutta ei yli 12 ikäwuoden, taitawan selwästi lukea kirjaa ja ymmärtäwän kristinoppia sen werran, kun kotona ja lastenkouluissa on määrä opettaa. Kukin oppilas maksaa lukukaudelta yhden markan koulurahaa, ellei häntä köyhyyden tähden siitä wapauteta; korkeamman makson määräys on seurakunnan tahi koulupiirikunnan ehdon wallassa. Puolen koulurahasta saa opettaja eli opettajatar, mutta toinen puoli menee koulurahastoon, johon myös muut seurakunnan eli koulupiirikunnan antamat warat eli lahjat pannaan. Tämä rahasto käytetään koulu-kaluin ja kirjaston kartuttamiseksi, sekä kouluhuoneen wähempiin korjauksiin. Rahastoa hoitaa koulunjohtokunta.

Kuudennessa luwussa puhutaan erikköis-kansa-kouluista. Niistä säädetään näin: Jos seurakunta, yhteys taikka yksinäinen ihminen tahtoo asettaa erikköis-koulun, ilmottakoon siitä päähallinnolle ja antakoon sen ohessa: 1) piirroskuwan kouluhuoneesta, 2) opetus- ja työ-kaawan, 3) kuinka monta opettajaa tahi opettajatarta siihen otetaan sekä niiden palkka-edut, ja mitä muuta ilmottamista on koulun luonnosta ja laadusta. Erikköis-kansakoulu olkoon aina awoinna asianomaiselle kouluntarkastajalle, jolle myös joka wuosi, ennen heinäkuun loppua, annettakoon kertomus koulun toimesta wiimeksi kuluneella lukuwuodella.

Protestanttein tilasta Puolan maalla.

Koko Europan silmät owat nykyään käännetyt Puolaan päin. Kaikki sanoma-lehdet tietäwät puhua tästä onnettomasta maasta. Puolalaiset owat nimittäin nostaneet tuiman ja kiiwaan kapinan nykyistä hallitsiaansa, armollista keisariamme wastaan. Ja toteen on taas monin kerroin siellä käynyt, mitä Wapahtajamme sanoo: „joka miekkaan tarttuu, se miekassa hukkuu.“ Mahtawimmat Europan ruhtinaat owat myös täydessä puuhassa saada lakkautetuksi kauheaa weren wuodatusta Puolan maalla. Ja kukapa olisi niin tylysydäminen, joka säälimättä ja surkuttelematta kuulisi puhuttawan taikka katselisi sellaista hirweää leikkisillä olemista eikä rukoilisi Jumalalta rauhaa ja pysähystä tälle suurelle murhalle. Meidän tarkotuksenamme ei suinkaan ole pidemmältä ja tyystemmin selittää syytä tähän onnettomuuteen. Sen waan sanomme, että kuin niin urhollinen kansa ja niin mahtawa waltakunta, millainen Puolan wapaa waltakunta oli, joutuu niin rappiolle ja kokonansa naapureinsa saalihiksi, kuin se nykyään on, se ei suinkaan taida muutoin tapahtua, waan että kansa on suurimmaksi osaksi syyllinen onnettomuuteensa ja kärsii sitä Jumalan lähettämänä rangaistuksena. Ja sellainen onnettomuus on Puolan maata todella kohdannut ewankeliumin wainon tähden. Puolan maa tunnustaa paawin uskoa ja paawi on ewankeliumin pahin wihollinen. Ja niissä maissa, joissa on paawia seurattu ja paawin pappein yllytyksestä ewankeliumia sorrettu ja wainottu, niissä wieläkin hallitsee suuri wiheliäisyys ja kaikellainen onnettomuus. Surullista onnettomuutta ennusti Puolalaisille jo w. 1555 Juha Laski niminen puolalainen mies. Hän sanoo kirjassansa: „minä pelkään Puolan maata kohtaawan suurimmat waarat, jos se ajaisi waltakunnastansa pois ewankeliumin walkeuden, joka sille nyt on tarjona, taikka jos se olisi hidas sitä wastaan ottamaan.“ Ja ruhtinas Nikolaus Radziwill, joka oli urhollinen sankari ja luja ewankeliumin opin lewittäjä, kirjotti kuningas Sigismundille, hänelle lähettäessään Brestin piplian käännöstä Puolan kielin: „jos ewankeliumin totuus hyljätään, onpi pahoin peljättäwä, että Herra tuomitsee meidät kaikki ja teidän majesteetinne häwäistäwiksi, nöyryytettäwiksi ja häwitettäwiksi ja wihdoin wiimein ijankaikkiseen kadotukseen.“ Näin on Jumala ennakolta warottanut kuningasta ja kansaa ja on sen myös täyttänyt, tuomiten Puolan maan häwitettäwäksi. Ja mitä kansan nykyiseen tilaan tulee, on suuresti peljättäwä, ettei asiat siellä wieläkään parempaan päin kääntyisi, jos wielä wapaudenki saisiwat, sillä paawisuus on siellä waan yltymisessä ja onki jo yltynyt täyteen raiwoon. Puolalaisten nykyinen sota on nimittäin melkein pidettäwänä uskon sotana. Wenäjän keisari Nikolai haukutteli ja pakotti sangen monta asujanta Puolan woittomailla luopumaan entisestä uskostansa ja wastaanottamaan greikan uskon opin; mutta nyt luopuisi moni taas siitä ja jäykimmät paawiset papit owat kaikesta woimastansa yllyttäneet siihen, ja koko sota ja kapina on paawisten mielestä pyhä sota paawin ja jänkän paawisuuden puolesta greikan oppia wastaan. Sentähden kuulemme pappein kirkoissaki saarnaawan kapinaa ja ottawan sangen wilkkaan osan kapina-sodassa. He myös taiten käyttäwät sitä waltaansa kapinan kiihotukseksi, kuin paawin uskoa tunnustawissa maissa papeilla on semmenki naiswäen yli, jotka kerta yllytettyinä ja wimmattuina yllyttäwät ja kiihottawat esimerkillänsä ja kiiwaudellansa miehiäki. Ja kuin sota näin on muuttunut uskon sodaksi, on helposti ymmärrettäwä, että sitä käydään, niinkuin uskon sotia ainaki, sanomattomalla raiwolla, kiukulla ja weren wuodatuksella. Meidän asiamme ei ole selittää niitä syitä, saatikka puolustaa niitä kokeita, jotka saattiwat keisari Nikolain kääntämyskokeillansa yllyttämään paawin uskolaisten kiukun Wenäjän hallitusta wastaan. Me tahdomme ainoastansa osottaa historiasta, kuinka nykyisen onnettomuuden sekä myös koko Puolan waltakunnan häwiö on seuraus ewankeliumin opin sortamisesta ja wainoomisesta.

Kerta oli Puolan maalleki parempi aika koittamassa. Ewankeliumin totuus oli waltaan pääsemäisillänsä tässäki maassa. Se woimallinen liikutus, jonka Johan Huß ja Hieronymi oliwat Böhmin maalla aikoin saaneet, tuli Puolaanki. Kuningas Ladislao Jagiellon käskystä pani Hieronymi Krakaun Akatemian uuteen tilaan ja oli siinä itse opettajana. Täältä lewisi Hussin oppi pian kautta koko maan, kuninkaan howiinki. Jumalan palwelus, saarna, Herran ehtoollinen ja weisu toimitettiin Puolan kielin ja raamattuki käännettiin maan kielelle. Maalla lewittiwät Hussin oppia kauppiaat ja käsityöläiset. Hussin kuoleman jälkeen w. 1415 ja wastoin paawin tuimaa kiukkua rippui moni aatelis-mies Hussin opissa. Näin walmistettiin hywä tie uskon puhdistukselle Puolan maassa. Warhain tuotiin Lutheruksen kirjoja maahan. Lutheruksen opin ja kirjain lewenemistä auttiwat monellaiset syyt, niinkuin aateliston ja papiston keskinäiset riidat, kansassa herännyt halu Jumalan sanan perään, jota puutetta kowin turmeltunut ja maallisesti mieltynyt papisto ei woinut tydyttää, niin juuri pappein saastainen ja hurja elämä sai sen aikoin, että he ja heidän opetuksensa pidettiin pilkkana ja lasteella. Nuoria miehiä käwi koolta Wittenberin akatemiassa saamassa oppia Lutherukselta, ja kotio palattuansa lewittiwät

he saatua oppiansa aatelisten kartanoissa lasten opettajina ja saarnaajina. W. 1520 kiellettiin herrain-päiwillä Thornissa tuomasta Lutheruksen kirjoja maahan, tawarain ryöstön ja maan-pakolaisuuden uhalla, ja keisari Sigismundi († 1548) oli papeille awullinen häwittämään ja ulos juurittamaan uutta oppia; mutta turhaan. Elbingin kaupungissa oli raadi ja porwaristo ottanut puhtaan opin wastaan jo w. 1523. Samate sai se täyden wallan Dantsigissä w. 1529, kussa Pankrati Klemme oli kiiwas ewankeliumin saarnaaja. Samoin tapahtui myös Thornissa. Ison Puolan maissa walitsi aatelisto lastensa opettajiksi mieluisemmin sellaisia nuoria miehiä, jotka rippuiwat Lutheruksen opissa. Littawiassa opetti puhdasta Jumalan sanaa w. 1539 Aapraham Culwa, Wilnan kaupungissa perustamassa koulussansa. Wastoin paawin pappein wainoja ja kuningasten kieltoja oli puhdas oppi saanut niin suuren wallan, että pappein kokouksessa Sendomirissä w. 1570 syystä sanottiin: „Augsburin uskon tunnustus on Puolassa ollut Jumalan lasten ensimäinen amma." Wielä suuremman wallan sai ewankeliumi kuningas Sigismundi II:n hallitessa (w. 1548—1572), joka suojeli ja puolusti sitä. Kalwinin parannettua oppia ruwettiin myös tämän kuninkaan aikana Puolassa erinomaisella menestyksellä saarnaamaan. Siihen suostuiwat semmenki Puolan maan puolan kieltä puhuwaiset asujamet, kuin saksalaiset taas suostuiwat Lutherauksen oppiin. Paikka paikoin suotiin ewankelisille jo täydellinen uskon wapauski. Mutta nyt syntyi onneton eripuraisuus Lutherilaisten ja reformerattuin eli kalwinilaisten wälillä. Wiime mainitut riitaantuiwat myös keskenänsä, toinen puoli rippui jäykästi Kalwinin opissa ja toinen taas Böhmin weljesten opissa. Reformerattuin keskeu ilmestyi wielä kolmaski lahko, joka seurasi Lälius Socinin oppia, joka kieltää yhdessä Jumaluudessa olewan kolme personaa. Kolme ensin mainittua ewankelista puolueta sopi kuitenkin uskon tunnustuksessa keskenänsä w. 1570 pappein kokouksessa Sendomirissä. Mutta nyt yltyi paawi suuremmalla innolla sortamaan ewankelisia. Näissä toimissa oli piispa Hosius sangen toimellinen ja hän awuksensa kutsui jesuitat, jotka joka maassa, kussa waan owat saaneet jalan siaa, owat aikoin saaneet sanomattomia sekaannuksia ja syöśseet kansat ja waltakunnat sywään onnettomuuteen. Kuninkaan w. 1572 kuoltua, saiwat ewankeliset wielä suuremman puolen. Waltakunta tehtiin waali-waltakunnaksi, kussa jokaisen kuninkaan kuoltua uusi aina walittaisiin enemmillä huudoilla. Kuninkaan walta wähennettiin ja jokainen uusi kuningas, ennen kuin hän wirkaansa wahwistettiin, wannoi säilyttäwänsä ja suojelewansa kaikkia alamaisiansa uskon wapaudessa. Tähän aikaan oliwat kaikki aateliset Krakaussa ewankelisia, Wähässä Puolassa oli reformeratuilla 122 kirkkoa ja Isossa Puolassa 80. Mutta paawiset yllyttiwät kuninkaita rikkomaan walansa, ja wäkiwallalla häwittämään ewankelisia. Mutta kuningas Bathori wastasi sangen jalomielisesti: „minä olen kansan enkä omaintuntoin kuningas, eikä minun sowi hallita omia tuntoja, niiden hallitus on Jumalan yksinänsä." Mutta peräti toiselle kannalle kallistuiwat asiat, koska ruotsin prinssi Sigismundi w. 1587 pääsi kuninkaaksi. Häntä kutsutaanki jesuitain kuninkaaksi. Hän rakennutti jesuita-kouluja oikein koolta. Jesuitat kirjottiwat ewankelisia wastaan häwäistys-kirjoja. Ewankeliset riitaantuiwat taas keskenänsä, moni heistä kallistui hywäilemään Socinin oppia. Waltakunnan wirkoihin korotettiin ainoastansa paawin uskolaisia ja siitä syystä luopui moni aatelismies ewankeliumista ja tuli paawilaiseksi. Aatelisten lapset käwiwät jesuitain rakentamissa kukostawissa kouluissa. Ja kuin aateliset maalla jättiwät ewankeliumillisen uskonsa, niin heidän alamaisensa jäiwät turwattomiksi paawilaisten wainoa wastaan ja kaupungeissa tuomitsiwat paawiset tuomarit ewankeliset kirkot jätettäwiksi paawilaisille. Jesuita Piasiecki huusi w. 1605 Maria Magdalenan kirkossa saarnassansa kansalle: „ei kaupunki hywäksy kerittiläisiä, ei maistraati myös, polttakaat heidän kirkkonsa." Sitä ei tarwinnut hänen kahdesti sanoa. 300 jesuita-oppilaista poltti ensin kuuluisan ja mainion papin Samuel Dambrowskin kirkon ja sitte Böhmin weljesten kirkon. Seurakunnat kyllä rakensiwat uudet kirkot, mutta ne poltettiin taas w. 1616. Seurakunnat walittiwat sellaisen wääryyden yli, mutta heille annettiin wastaukseksi: „semmoisesta työstä on sopimatonta rangaista jesuitain oppilaita; sillä he owat tehneet sitä uskon kiiwaudesta, ja siitä he ansaitsewat ylistystä ja kiitosta." Nyt heitä kiellettiin rakentamasta uutta kirkkoa. Samate tapahtui monessa muussaki paikassa. Paawiset sortiwat ewankelisia kaikin tawoin, kirkot häwitettiin ja oikeutta eiwät sorretut koskaan saaneet. Pian ruwettiin wuodattamaan ihmiswertakin. Paawilaiset owat aina lewittäneet oppiansa kawaluudella, ryöstöllä ja murhalla, ja kuningas Sigismundi raukka, joka oli menettänyt paawillisen kiiwautensa wuoksi perintöwaltakuntansa Ruotsin, syöksi Puolanti pitkän hallituksensa ajalla (hän † 1632) surkeuteen. Ewankeliumia hämmensi myös reformerattuin ja Lutherilaisten wälillä syntynyt eripuraisuus. Ladislao, edellisen poika, oli kuitenki rauhallinen ja antoi eriuskolaisille uskon wapauden. Hän hallitsi 1633—1648. Mutta wähittäin menettiwät ewankeliset toisen edun toisen perästä. Ei heille sallittu rakentaa uusia kirkkoja, ei heitä otettu waltakunnan wirkoihin, ei heillä ollut mitään sanottawaa herrain-päiwillä, ja henkensä rikkonut oli se, joka turwasi wierasten waltakuntain apuun. Werta wuodatettiin monin paikoin.

Ewankelisia kohtasi siis monta ahdistusta ja paljo kärsimisiä; mutta juuri niistä on Puolalaisten onnettomuus saanut alkunsa. Puolalaiset kirjottajat, wanhemmat ja nykyiset (Woicicki, Dluzniewski, Lukagzewicz) tunnustawat sen suuren synnin, jonka Puola on ewankelisia kohtaan tehnyt. „Uskon puhdistuksen ajoilla, sanowat he, oli Puolanki maa uudesta syntymäisillänsä, saamaisillansa Hengen kasteen ja menemäisillänsä edespäin. Mutta peräti toisin tapahtui, kansa meni takaperin, alensi ja häpäsi itsensä ja syöksi itsensä siihen perikatoon, jonka sille oliwat walmistaneet ne kaikki, jotka estiwät uskon puhdistusta." Ja taas: „Jesuitat eiwät kaswattaneet kelwollisia miehiä, waan istuttiwat oppilaisiinsa kapinan, tyhmän kiiwauden ja sekasäwräisyyden hengen. He yllyttiwät kansaa tekemään wäkiwaltaa, ehkä semmoinen uskon hurjuus ennen oli Puolan maassa tuntematon asia." „Kansan kurjuus on saanut alkunsa aatelisten ja jesuitain rikoksista." Herrain-päiwillä w. 1733 päätettiin kyllä, että ewankeliset oliwat henkensä rikkoneet, jos waan koettaisiwat wierasten waltakuntain awulla suojella oikeutansa; mutta waino tuli ankarammaksi. Heiltä otettiin pois toinen kirkko toisen perästä, rauwenneita eiwät he enää saaneet korjata, ja oikeutta ei annettu heille. Wiimeinki pyysiwät muutamat ewankeliset apua Wenäjän keisarinnalta Katarina II w. 1763. Sekä hän, että Preussin, Danmarkin, Ruotsin ja Englannin hallitukset ottiwat suojellaksensa heitä, mutta turhaan. Krakaun piispa Soltyk ja muut piispat paniwat täydestä todesta wastaan. Silloin antausiwat eri-uskolaiset itsensä Wenäjän turwiin, kunnes heidän walituksillensa tehtäisiin loppu. Waltiollisista syistä suostuiwat myös muutamat paawilaiset samaan mieleen, ja Wenäjän awulla saiwat ewankeliset w. 1767 täydellisen uskon wapauden ja waltiollisia oikeuksia. Mutta nyt kuin Wenäläiset oliwat saaneet niin suuren wallan maassa, syntyi siitä kapinoita ja sota. Sota päätettiin niin, että Puolan waltakunta jaettiin ensikerran w. 1772 ja wiimein tasasiwat naapurit lopunki, mitä siitä wielä oli jäljellä. Suuret ahdistukset owat sittemmin kohdanneet kansaa. He owat usein nostaneet kapinoita ja owat aina olleet epä-taattawia, josta heidän ikeensä on tullut aina waan kowemmaksi. Toiwottawa olisi, jos olisiwat onnettomuudestansa tulleet taitawiksi. Mutta sama uskon hurjuus ja wimma, joka heidän saatti ewankelisia sortamaan, näyttää heissä wielä hallitsewan, joka on nähtäwä siitä wapaus-laulustaki, jota he kirkoissaan weisaawat ja joka on ruotsin kielin ollut luettawana maamme ruotsalaisissa sanomissa. Siinä he täynnä epäilystä waatiwat Jumalaa päättämään pitkällistä orjuuttansa ja saattamaan Puolalaiset taas entiseen arwoonsa ja kunniaansa sekä waltaansa. Sitä he anowat niinkuin se kansa, joka on kaiken wanhurskauden täyttänyt, jolla siis ei itsellä ole mitään syntiä kaduttawana ja tunnustettawana, ja joka syyttää kaikesta onnettomuudestansa ainoastí muita kansoja, eikä sitä ollenkaan muista, että synti on kansan turmelus.

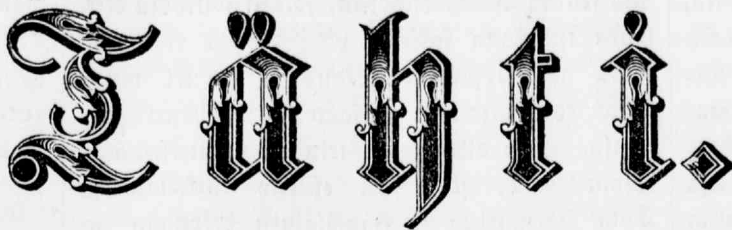
Se osa Puolan maata, joka isossa jaossa joutui Preussin alle, on kuitenki waurastunut sekä hengellisesti että maallisesti. Netsen piirisäkin oli w. 1772 ainoasti 9 seurakuntaa nääntymäisillänsä; nyt on niitä siellä 158. Ewankeliumin oppia tunnustaa kolmas osa asujamia mainitussa piirissä. Saksalaiset owat paljo auttaneet näitä seurakuntia kirkkoin ja kouluin rakennuksessa. Myös Puolalaisia, jotka tunnustawat Lutheruksen oppia, löytyy Posenissa paljo. Heidän hengellisestä tilastansa kirjotetaan näin: „kaikin paikoin on kirkot täynnä wäkeä, ja sanaa kuullaan halukkaammin, kuin saksalaisissa seurakunnissa. He rakastawat suuresti weisua. Kohta kirkkoon tultua rupeewat he, Jumalan palweluksen alkamista odottamatta, weisaamaan. Seurakunta wastaa itse papin messua ja lukee uskon tunnustuksen ääneensä papin perässä. Isää meitä rukoiltaessa lankeewat he polwillensa ja ottawat ikääskuin papin suusta siunauksen." Samaa todistetaan Silesian Puolalaisista. Useimmat perheet pitäwät aamu- ja ehtoo-rukoukset. Joka perheessä löytyy raamattu, rukouskirja eli kuuluisan puolan papin Dambrowskin saarnakirja. Jos tahdot tietää, kuinka sydämestä weisataan, mene kuulemaan Puolalaisten weisua. Mutta suurimmasti mieltä ylentäwä ja liikuttawa on, nähdä millä hartaudella he nauttiwat Herran ehtoollista. Mutta surullista on mainita, ettei muissa osissa Puolan maata tawata sellaisia ilosia tapauksia. Muutamia jäännöksiä ewankelisista löytyy, mutta ne owat hywin huonolla kannalla. Wenäjän wallan alla, jossa on 4 miljonaa paawilaista, löytyy ainoastansa noin 270,000 Lutherilaista. Näillekään ei saarnata Puolan kielin! Raamatuista on suurin puutos.

Kuollut Turussa. Kesäkuun 14 p. trenki Fredrik Savel 22 wuot.; 23 p. kartuusintekiä K. A. Wessmanin poika Fredrik Aleksander 3 wuot.; 24 p. tiilitehtaan työmies Maarian pitäjästä Kaarle Gustaw Lindgren; piika Juhanna Kristiina Blombergin tytär Edla Eleonora 1 wuot.; 25 p. kirkonwaiwainen Ewa Wendli Loimaalta; 27 p. waimoihmisen Juhanna Helena Frimannin poika Juha Erik 3 wuot.; puusepän kisällin W. G. Willmanin poika Kaarle Wiktor 5 wuot.; waimoihminen Helena Erkintytär 59 wuot.; 28 p. porwari Gustaw Ahlgren 82 wuot.; waimoihminen Helena Höök 20 wuot.; tehtaantyömies Erik Wilhelm Blomqwist 32 wuot.; pakkari Juha Ahlströmin tytär Olga Regina 1 wuot.; 29 p. kirkkowäärti Mikko Laurosela Ilmajoelta 29 wuot.; 30 p. työmiehen waimo Eriika Fagerholm Naumalta 43 wuot.; heinäkuun 1 p. ruokakauppias Edward Lewan 37 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin kesäkuun 28 p. armowuoden saarnaaja Alahärmästä Gustaw Wilhelm Wigelius ja neiti Agwilina Kristina Widell; sekä kankuri, Ruotsin alamainen Erik Norberg ja piika Matilda Fredrika Rudin.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

№ 16. Turussa perjantaina 10 päiwänä Heinäkuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6\frac{1}{2}$ kop.

6 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Malmström; Suom. Ehtoosaarnan: Koulunopettaja Appelqwist; Ruots. Ehtoosaarnan: Koulunopettaja Achander.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Suomen maalaisten palowakuutusseura on ottanut howioikeuden-auskultantin V. Höckert seuran toiseksi asiamieheksi.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Alamaisuudessa noudattaaksensa Suomen senaatin, Keis. M:tin korkiassa nimessä, annettua armollista käskykirjettä kesäkuun 25 p:ltä pappissäädyn edusmiesten waalin pitämisestä yleisille waltiopäiwille, jotka alkawat Helsingissä tulewan syyskuun 15 p., on tuomiokapituli kiertokirjeellä tämän kuun 2 p. antanut asianomaisille lääninprowasteille käskyn, wiipymättä pitämään mainitut waalit, joista sitte niin pian kuin mahdollista on ja wiimeistäkin ennen tulewan elokuun loppua kapitulille on kertomus annettawa. — Kesäkuun 9 p. on Keis. M:ti antanut läänintohtorin tyttärelle F. G. K. de Besche'lle luwan Hämeenlinnan kaupungissa asettaa erikköis-tyttökoulun, jossa annetaan opetusta uskonnossa, historiassa, maatieteessä, luonnontieteessä, luwunlaskennossa, ranskan, saksan, ruotsin, suomen ja wenäjän kielissä sekä piirustuksessa ja käsitöissä. — Kuollut: Laitilan kappalainen wp. M. W. Wahlberg kesäkuun lopulla. — Wirkawapauden kiwulloisuuden tähden on saanut Kalwolan kirkkoherra V. A. Skogström tulewan lokakuun 1 päiwään saakka ja Kyrkslätin pitäjän apul. J. S. Tallqwist syyskuun 1 päiwään tänä wuonna. — Määrätty: armowuoden saarnaaja Hattulassa V. A. Konsin lokakuun 1 päiwään asti toimittamaan kirkkoherran wirkaa Kalwolassa; ylioppilas J. J. Tamsén tulewana lukukautena toimittamaan opettajan wirkaa Tampereen alikoulussa; nimitetty kappalainen K. A. K. Moliis syyskuun 1 p:stä toimittamaan kappalaisen wirkaa Ekkerössä, johon wirkaan hän toukokuun 1 p. w. 1864 pääsee wakinaiseksi, ja wälisaarnaaja Ekkerössä K. A. Möller samasta ajasta alkain Korsnäsin kappal. apulaiseksi. — Haettawana: kolmannen lisäopettajan wirka Turun alikoulussa, laulunopettajan wirka Kaskisten alikoulussa, sekä wälinaikaset wirantoimitukset Joensuun ja Hämeenlinnan alikouluin lisäopettajan wirassa, 56 päiwän kululla, sekä Sottungan kappalaisen wirka 90 päiwän hakemusajalla, kaikki nämät wirat uudestaan hakiain puutteesta. — Uudenkaupungin kappalaisen waalissa kesäkuun 28 p. sai Ikaalisten kirkkoh. apulainen maist. K. A. Mellberg enimmät huudot.

Porwoon. Armollisella kirjeellä kesäkuun 25 p. on tuomiokapituli käsketty wiipymättä toimeen panemaan pappissäädyn edusmiesten waalit waltiopäiwiä warten tämän hiippakunnan prowastikunnissa, jonka wuoksi kapituli kesäkuun 29 p. lähetti kiertokirjeen asiasta. — Yhden lisä-armowuoden on senaati suonut Hartolan kirkkoherran J. N. Sirelius wainaan leskelle ja lapsille. — Kirkkoherran tutkinnon on Suomen henkiwartian tarkka-ampujapataljoonan w. t. saarnamies wp. J. F. Grönlund seisonut oppilauseella approbatur cum laude. — Waaliin on pantu Taipalsaaren kappalaisen wirkaan 1) Kesälahden kappal. wp. V. W. Wilskman, 2) Helsingin wankihuoneen saarnaaja wp. K. E. Aspelund ja 3) Leppäwirran kappal. siainen wp. G. W. Melart; Pyhtään kappalaisen wirkaan 1) Kosken kappal. siainen wp. O. M. Candell, 2) armowuoden saarnaaja Sakkolassa wp. G. E. Björn ja 3) kirkkoherran wirkainen Luumäellä wp. A. V. Wiksten; ja Heinijoen kappalaisen wirkaan 1) Sumiaisten kappal. wp. J. H. Lagus, 2) Ruokolahden kappal. siainen wp. F. W. Brander ja 3) kirkkoherran wirkainen Sortawalassa wp. K. A. Streng.

Kuopion. Limingan emäkirkon kappalaisen waalissa toukokuun 31 p. sai kirkkoh. apulainen wp. K. J. Hällfors useimmat huudot. — Wirkawapauden on saanut Pyhäjärwen kirkkoherra Z. Castrén yhdeksi kuukaudeksi. — Määrätty: kirkkoh. apulainen J. J. Bergh kirkkoherra Castrénin wirkawapauden aikana toimittamaan kirkkoherran wirkaa Pyhäjärwellä. — Kesälahden kirkkoherran waaliin on pantu 1) Pälkijärwen kirkkoherra L. A. Landgren, 2) Oulun kaupungin kappal. wp. J. Bäckwall ja 3) Joen kaupungin saarnaaja wp. A. F. Alander.

Kotomaalta.

Turusta. Ilmat oliwat menneen wiikon loppupuolen sateisia ja kalpeempia, tällä wiikkoa taas on ollut poutaa. Heinään aiwotaan täällä Turun puolessa mennä jo nousewalla wiikkoa. — Kupittaan kylmän weden kylpölaitoksessa on tänä kesänä kylpiöitä jo 260 henkeä, mutta weden juojia ainoastaan 30 paikoilla. — Kaupungin pormestari Bronikowskij ja kauppias Liukonen lähtiwät wiimis perjantaina Aura-höyrylaiwassa Tukholmiin, seurakunnan puolesta tehdastelia Bergströmin kanssa sopimaan kaasuwalaistuksen toimittamisesta tuomiokirkkoon. Lähti myöski täältä päiwää ennen höyrylaiwalla senaatori J. E. Bergbom Ruotsiin, ulkomailla tutkimaan wankihuoneita ja erittäinki semmoisia wankilaitoksia, joissa wangit pidetään kukin eri huoneessa, koska on ehdoteltu waltiopäiwillä keskusteltawaksi semmoisten laitosten asettamista Suomessakin. — Kirkko-komiteat päättäwät työnsä nousewalla wiikkoa ja lähtewät pois kaupungista.

— Suomen talousseura Turussa on antanut wähemmän kunniarahansa kartanon woudille Juha Tallqwistille 14 wuoden uskollisesta palweluksesta Lehtisten kartanossa Mietoisten kappelissa.

— **Uusia kirjoja** on tullut kirjakauppaan: Siweyden Oppi kansan hyödyksi. Unkarin kielellä kirjottanut J. v. Zoldos. Saksan kielestä suomentanut A. K. Hinta 50 penniä. — Tuottaako Kotitarpeen Wiinapoltto rahawoittoa. Kirjottanut A. Meurman. Hinta 10 penniä. — Peltomaan ojituksesta ja tiili-torwien tekemisestä, neljän kuwalehden, 1 kartan ja 33 puu-piirroksen kanssa. Kirjottanut F. A. Dahl, opettaja Ultunan maawiljelys-opistossa. Hinta 3 markkaa.

— Saiman kanawan tulot w. 1862 tekiwät kaikkiaan 117,759 ruplaa $2\frac{3}{4}$ kop., ja menot samalla aikaa 16,034 r. 68 k. Alusten luku, jotka kanawaa kulkiwat, ylös 1353 ja alas 1141. — Konnuskosken sulkulaitoksessa oliwat tulot 74 r. $44\frac{1}{2}$ k., menot 126 r. $66\frac{2}{3}$ k. Läpikulkeneitten alusten luku 578. — Taipaleen kanawassa tulot 6,306 r. $29\frac{1}{4}$ k., menot 677 r. $28\frac{1}{2}$ k. Läpikulkeneitten alusten luku 622. — Murolan kanawan tulot 62 r. $98\frac{1}{2}$ k., menot 308 r. $84\frac{1}{2}$ k. ja läpikulkeneitten alusten luku 302. — Kaikkein maamme kanawien tulot tekiwät yhteensä 124,995 r. $14\frac{1}{4}$ k. ja menot 18,140 r. 48 k., joista 11,901 r. $15\frac{1}{2}$ k. palkoiksi ja 6,239 r. $32\frac{1}{2}$ k. niitten woimassa pitämiseksi.

— Helsingin ja Hämeenlinnan wälisen rautatien tulot w. 1862 oliwat matkustajilta 29,054 r. 87 kop., tawaroista 25,304 r. 43 k. ja siwumaksoista 1,379 r. 61 k. eli yhteensä 55,738 r. 91 kop. Matkustajia oli kulkenut 38,795 henkeä, tawaraa kuljetettu $311,852\frac{1}{2}$ satanaulaa ja eläimiä 207 satanaulaa.

— Puunkuoria, tuohia ja tuohenterwaa eli tököttiä on armollisella Julistuksella kesäkuun 26 p. annettu lupa wiedä ulkomaille ilman tullita, paitsi tammenkuoria, joiden uloswienti-kielto wieläkin pysyy entisellään.

— **Tee-lehtien tuonti** maahamme suorastaan niiden alkuperäisestä kaswinpaikasta on, armollisella Julistuksella kesäkuun 26 p., saanut ne edut, että semmoisille tee-lehdille meritse tuotuna sallitaan yhden wuoden tullirahan odotus sekä 15 prosentin alennus tullirahan maksossa.

— Hallitukset toimet hätääntyneitten awuksi. Sitte huhtikuun 17 p. on senaati, Kuopion maaherran esityksestä, yhteisistä waroista suonut 9,500 ruplaa maantien töihin; 8.500 r. suonkuiwauksiin seurakunnille yhteisellä takaukselle taikka yksinäisille; 5,000 r. waiwaishoitokunnille; talonpojille Pekka Kontiselle Kiteen pitäjässä, Amos Kokkoselle Pielawedellä ja Perttu Tuowiselle Tuusniemellä yhteensä 1,100 r. lainaksi terwan polttamiseksi kannoista ja juurakoista; Juurikajärwen laskioille Kiteen pitäjässä 1,000 r. lainaksi; sekä Ylimäisen ja Kulumaisen järwien laskutöihin 700 r. lainaksi; sekä määrännyt Kokkolan kauppamiehiltä Donner ja Kump. ostettawaksi 4,000 jauhomattoa, maaherran toimesta yksinäisille talollisille taikka seurakunnalle lainattawaksi ilman kaswin maksota.

Helsingistä. Maalaisten palowakuutus seura on määrännyt wuosipäiwäksensä tänä wuonna syyskuun 16 p., kun sen oikiana määräpäiwänä waltiopäiwät aljetaan. — Ruotsin sotalaiwa „Norrköping“, ollessansa harjotusmatkalla Itämerellä, tuli wiimis lauwantaina Helsingin satamaan.

— Kaupungin maistraati on määrännyt porwarisäädyn waltiopäiwä-miesten waalin pidettäwäksi siellä elokuun 6 p. — Helsingin ja Hämeenlinnan wälisen rautatien tulot tekiwät wiimis kesäkuulla yhteensä 20,457 ruplaa 73 kop., siis enemmän kuin kaksi sen wertaa mitä toukokuulla oli tuloja.

Waasan kaupungissa tapahtuneesta palosta, josta wiime n:rossa annettiin sanalennätin-sanoma, on tullut tarkempia tietoja. Walkia syttyi yöllä tämän kuun 2 päiwää wastaan maawiljeliä Grönbergin talossa yhtä haawaa kahdessa eri huoneriwissä, joista toinen ei wielä ollut sisältä walmistettu, toinen oli ylikoulun woimistelushuoneena. Ensi mainitussa huoneriwissä makasi kaksi työmiestä, joista toinen jäi tulen omaksi. Tuli luullaan sytytetyksi. Walkia lensi yli kadun ylikoulun huoneesen ja siitä prowasti Ebelingin lesken taloon, jotka molemmat myös paloiwat kokonaan. Prowasti Aspelinin ja pastori Östringin lesken talot syttyiwät myös, mutta saatiin sammumaan. Tuli raiwosi noin kolme tuntia. Koulun kirjasto ja melkein kaikki muut kalut saatiin pelastetuksi, mutta Ebelingin lesken irtain tawara paloi, ja moni lähellä asuwista, jotka kantoiwat ulos kalujansa, kaipasi yhtä ja toista. Ainoastaan kouluhuone sanotaan olleen palowakuutetun, mutta ei sekään täyteen arwoonsa.

Kuopion tulipalon wahinko on arwattu 103,840 markkaan.

Hirwensalmesta touko- ja kesäkuulta. Lukiallemme suittaa jo entiseltä olla Suomettaresta tuttu, että Hirwensalmen alkeis-kansakoulu awattiin kirkonkylässä, Apajalahden maa-tiluksella 28 päiwä maalisk. Opetus-aika koulussa kesti 1:seen päiwään kesäkuuta, jolloin tutkinto pidettiin. Koolla oli silloin joita kuita koulunjäseniä, ja esimies w. kirkh.herra A. Andersson. Koulu on ainoastaan erityisien, totuutta ja Herrassa elämistä rakastawain, ja Hänessä kaiken turwansa ja woittonsa löytäwäin jäsenien perustama. Se on siis pieni kuin sinapin siemen, joka on pienin kaikista, mutta kaswettuansa on suurin kaaleja. — Herra kaikkiwaltias ja woipa itse woimallansa tämänkin pienen siemenen kaswattakoon, sillä Häneltä yksin tulee kaikki hywyys ja täydellinen lahja! — Iloinen oli awaus-päiwä; mutta wähemmin iloittawa tutkintopäiwä. — Syynä on se, että kansa sangen wähän wielä ymmärtää koulun tarkoituksen ja pitää koulua käymisen wähä-arwoisena. Siitä syystä oli ihmisiä tutkintopäiwänä sangen wähä koolla. — Koulun johtokunta oli mielessään hywin tytywäinen lapsien waurastumisesta opissa, sen suhteen kuin oppi-aika oli lyhykäinen ja opetusta häiritsi monellainen puute. — Kesäkuun 5 päiwä, aamulla k:lo 8:lta, alkoi samassa koulu-paikassa, kota ja sauna tulen saaliiksi. — Mutta Jumala, joka woi kaikki kaikissa tehdä, ylitse meidän woimamme, näytti tässäkin oikein ihmeellisen woimansa ja warjeluksensa. Mainittu rakennus oli 9 kyynärän päässä huoneriwistä. Ja kuin huoneriwit piirittäwät Sawon maalla talon pihan eli kartanon ja erinäisten riwien wäliä on useinki ainoastansa 1—3 kyynärää, on helposti ymmärrettäwä, että tulen waltaan päästyä, talo tulee tuhwaksi. Mutta nyt esti Jumala sen.

„Se oli Jumalan lykky, sanoi eräs mies, ettei talo palanut!“ Tulikohan lykky Jumalalle? Arweleppas.

J. H.

Maawiljeliäin kokous Jämsässä pidettiin tiistaina ja keskiwiikkona menneellä wiikoa. Hämäläisen mukaan annamme tässä siitä lyhyen kertomuksen. Uudenmaan ja Hämeen maawiljelysseura piti ensin kokouksensa, jossa muutamia seuran asioita esiteltiin, joiden joukossa ettei seura tulewana syksynä pidä yleistä kokousta, koska waltiopäiwäin kokous ja monet muut seikat ehkä ottawat runsaan tarkastuksen puoleensa. Sitte alkoi keskustelu niistä seitsemästä kysymyksestä, jotka oli esitelty tutkittawaksi. Tätä keskustelua ei Hämäläinen kokonaan julista, sanoo sen waan olleen wilkkaan. Ensimäinen puhuja rupesi ruotsiksi, ja täytyy tunnustaa että oikein merkilliseltä näytti se seikka, kun „hywät herrat Helsingistä“ oliwat lähteneet Jämsään ruotsia puhumaan. Miksi ei sitte kousta pidetty tykkänään Helsingissä; wai tultiinko warsin turhan tähden Jämsään? Sittemmin sai suomi sentään wallan. Kuudennen kysymyksen ohessa esiteltiin eikö olisi mukawa, että Ewon metsäopisto ja Mustialan maawiljelysopisto yhdistettäisiin, taikka että Ewon opisto kokonaan muutettaisiin Mustialaan. Arwattawasti tämä seikka puolustettiin ja warsin tukewilla syillä selitettiin että Ewon opisto pitäisi lakkaaman ja yhdistymän Mustialaan. Eläwiä oli tuotu kokoukseen paljon; nautoja oli noin 160 ja 22 oli tuonut siipieläimiä, kanoja, kukkoja. Palkintoja jaettiin seuraawille: Sonneista saiwat talonpojat Koljonen 1:sen palkinnon 80 markkaa, R. Niemi 2:sen 60 m., K. Sjöwik 60 m., tehtaan isäntä Wahren 40 m. Lehmistä saiwat H. Wehmainen 20 m., Josela 20 m., Hellgren 20 m, Seppälä 20 m., Piimäkorpi 20 m. Keskiwiikkona oli ensin kilpakyntö. Se tapahtui kahdessa luokassa, nimittäin oikialla kääntö-auralla ja Jämsän sahralla. Kääntöauralla saiwat seuraawat palkintoja: 1:en (hopiamalja) A. Löfgren Alhon tilalta, 2:en (20 m.) Konstantin Heikkilästä, 3:en (16 m.) Isak Witikkalasta, 4:en Kaarle Koljoselta, 5:en (8 m.) Kaarle Witikkalasta, kaikki Jämsäläisiä. Paitsi näitä oli wielä neljä kilpailemassa. Sahralla kilpaajoita oli 24, joista Kaarle Yijälästä, Juha Keskinen, Kustaa Keskinen, Kaarle Pönkkälä ja Kaarle Muurainsuo saiwat kukin 8 markkaa. Uusiampia satoja oli näyttelössä kaikenlaisia teoksia, joista useimmat Jämsästä, todistain että siellä kätewyys ja teollisuus on paljo paremmalla kannalla kuin useimmissa muissa pitäjissä. Siellä oli kudotuita huiwia ja peittoja y. m., jotka osottiwat aiwan suurta taitoa ja huolta kutojissa; wöitä oli koko suuri luku, moni hywin arwoinen (maksettiin sittemmin 4 ja 5 ruplaa kappaleesta); puisia wakkasia, samaten lekkeriä oli usioita ja hywätekosia. Palkinnoita saiwat näistä Selma Kassala peitosta 8 m., Henrika Punala peitosta 8 m., Fredrika Pönkkälä huiwista 12 m.. Magdalena Keskinen usioista teoksista 12 m., Edla Pynttö wyöstä 12 m., Maria Manninen langasta y. m. 6 m., Edla Ruotulahti paidasta 3 m., Anna Ihamaa langasta y. m. 3 m., Ewa Piispala willapaidasta 3 m., Niilo Korpi puuwakkasista 12 m., Elias Korpi lekkeristä 6 m., Juha Lewopohja lekkeristä 6 m., Herman Nässilä kehlosta ja wakkasesta 3 m., Matti Heila puulusikoista 3 m., Rosa Hakoniemi huiwista 6 m., Fredrika Winilä langasta 6 m., Erika Pynttä tyynyistä 8 m., Erika Tiirikkala teoksistansa 6 m., Justus Koski pyörästä 12 m., Mattila Längelmäeltä apilansiemenistä 20 m., Witikkala tähkäheinän-siemenistä 20 m., herra Qwist puuetikasta, terpetistä ja muista senlaisista teoksista 50 m., Nikodemus Keuru samanlaisista aineista 40 m., Kellosalmen tehdas terpetistä, tököistä, terwasta 30 m., Fredrika Myllyniemi wyöstä 6 m., Karhala Jämsän auran muuttamisesta kääntöauraksi 40 m., Erik Sanaslahti weneestä 12 m.

Ulkomaalta.

Puolasta tuowat sanomalehdet aina yhä kertomuksia tappeluksista Wenäjän sotawäen ja Puolalaisten wälillä. Wenäjän puoliset lehdet kertowat aina Puolalaisten puolelta kaatuwan suuret joukot mutta heidän puoleltansa waan muutaman miehen. Muut ulkomaan lehdet sitä wastaan juttelewat kapinallisten suurista woitoista. Totuus tässäki lienee keskiwälissä, sillä ehkä Wenäläiset owat tosin paremmin warustetut sota-aseilla ja kaluilla, on kapinallisillakin niitä, koska ulkowaltakunnistakin niitä yli rajan usein kuuluu kuljetettawan, ja Wenäläisetkin sanomat wäliin myöntäwät heidänki puoleltansa wähä enemmänki wäkeä menehtywän, niinkuin esimerkiksi kesäkuun 22 p. tappeluksessa eräässä metsässä Wilnan lääniksä, jossa kapteinit Neidhart ja Nekrassow, luutnantti Westzynthius ja 23 sotamiestä Wenäläisten puolelta kaatui, ja kapteini Rosenback, luutnantti Gogel, alaluutnantti Danzas, wänrikki Stachowitz ja 46 sotamiestä haawotettiin. — Kapina-puolen johdattajat taikka kansallishallitus, niinkuin sitä nyt kutsutaan, on lähettänyt myös Englannin, Ranskan ja Itäwallan hallituksille ehdotuksensa Puolan asioista. Kapinallisilla onki nyt suurempi luottamus Ranskan keisariin, koska hän Amerikassa on wallottanut Pueblan kaupungin, niin luulewat hänen nyt woimakkaammin rupeewan heidän apuunsa. Muutenkin ollaan ulkomailla kowin suutuksissa Wenäläisten julmuudesta ja hirwittäwästä menetyksestä kapinallisissa maissa, warsinki moititaan kenraali Murawiewia Wilnassa kowin ankaraksi.

Sotan tulosta Wenäjän ja ulkowaltain wälillä ei ole tietoa tällä kertaa enempää kuin ennenkään. Odotetaan waan minkä wastauksen Wenäjän hallitus antaa niiden kolmen ulkowaltakunnan kirjotuksille, joissa he Puolalaisten asiaa oliwat puolustaneet.

Ranskassa on tapahtunut ministerien muutos; muutamia entisiä ministeriä jää kuitenki ministeristöön.

Tanskassa kuoli prinssi Ferdinand kesäkuun 29 p. Hän oli nykyisen kuninkaan setä ja laillinen kruunun perillinen.

Suomen kielen puhtauden tarpeellisuudesta.

Mehiläisen huhtikuun n:rossa tänä wuonna on luettawana suomen kielen puhtauden waatimuksista hywä palanen, nimeltä: „Kirjakielemme onko se nykyään suomeakin?“ Siinä on h:ra —n—r tukewasti suomen kielen puhtautta puolustanut sekä osottanut kuinka paljon ja pahaa muukalaisuutta nykyiset suomen kielen kirjottajat kieleemme tunkewat, ja sillä sitä pilaawat. Se palanen siis on kirjailiain tarkoin luettawa ja mieleen pantawa. Se oli lähetetty Hels. Uutisiin, mutta niiden toimitus on sen antanut Mehiläiselle julkastawaksi. Miksi ei Uutiset sitä itse julkasseet? Pelkäsiwätkö siinä omaa selkäänsä? Ja niille sanomille nämät muistutukset olisiwat olleetkin sangen tarpeelliset

ja mieleen pantawat. Sillä Helf. Uutiset owat kahdessa kohden paljon ruwenneet suomen kieltä tärwelemään. Ensitsi siinä että käyttäwät julman paljon muukalaisia sanoja, joita ei yksikään umpi-suomalainen ymmärrä, eikä muut ruotsalaisetkaan kuin ne, jotka wieraita kieliä taitawat. Semmoisia Uutisten sanoja luettelemme tässä waan seuraawaiset: meetingi, budgeti, pörssi, finansi, korrespondentti, krediiti, diplomati, kabinetti, kongressi, adressi, liberaali, konserwatiiwi, suspirio, expeditööri, programmi, priwilegiumi, raportti, pionieri. Tämmöisiä muukalaisia sanoja on niissä lukemattomia. Mitä he suomalaisen näistä luulewat hyötywän. Tahtowatko he siinä näyttää taitoansa muissa kielissä, koska niiden sanoja niin yhtä mittaa matkiwat? Taikka osottawat waan taitamattomuuttansa suomen kielessä, koska suomalaisia sanoja hylkääwät ja niiden siaan näitä muukalaisia pistelewät. Semmoista suomea onkin ruotsalaisen helppo kirjottaa, panee waan i kirjaimen minkä muukalaisen sanan perään hywänsä, niin luulee siinä jo suomea kirjottaneensa, jos suomalainen sitä sitte ymmärtää taikka ei. Mutta kukatiesi wastaawat tähän ettei suomen kielessä wielä ole tarpeeksi sanoja, merkitsemään kaikkia siwistyneessä kielessä tarwittawia käsityksiä. Tosi kyllä. Mutta uusia sanoja tarwittaissa on parempi niitä johdattaa suomalaisesta perijuuresta, kuin muukalaisia lainata, sillä oikein johdatettu suomalainen sana on umpi-suomalaisen helppo ymmärtää, mutta tuota ulkolaista ei hän ikinä oikein tule tajuamaan. Pankaat siis pois tuo paha muukalaisuutenne into ja käyttäkäät selwiä suomalaisia sanoja. Wai ettekö soisi umpi-suomalaisen myös ymmärtäwän sanomianne? Tästä teidän muukalaisuuden innostanne onkin jo se pahennus tullut että muutkin kirjottajat owat ruwenneet noudattamaan teidän jälkiänne, sillä nykyään nähdään muissakin sanomalehdissä paljon enemmän muukalaisia sanoja kuin ennen. Wai onko kielen puhtaus mielestänne niin halpa asia, koska näkyy teidän tahtowan suomeen sekottaa niin paljo muukalaisuutta kuin esimerkiksi Ruotsin kielessä on. Mutta tietysti owat Ruotsalaiset ja Saksalaisetki jo ruwenneet puhdistamaan kieltänsä tuosta ulkomaan herkusta ja hyljänneet paljon outoja sanoja, joita kielessä ei tarwita. Wai luuletteko suomen kielen puhdistamisen työn sitte wasta olewan mukawamman kuin se ensin on saatu muukalaisia sanoja täyteen? Sitte tarwitaan erinäisiä kirjoja, selittämään noita muukalaisia sanoja, niinkuin ruotsin kielessä niitä on annettukin, esimerkiksi A. G. Anderssonin kirja, jossa 14,500 outoa, ruotsin kielessä käytettyä sanaa selitetään. Wähintäkin tähän määrään näytätte tekin pyrkiwän, päättäen teidän hartaasta muukalais-kiihostanne.

Toiseksi tärwelewät Uutiset suomen kieltä sen wäärin käyttämisellä joka numerossakin. Mutta tässä tahdomme lehdestänne luetella waan muutamia semmoisia wäärennyksiä ja wirheitä, jotka nyt mieleemme johtuiwat. Esimerkiksi 42 n:rossa luetaan: „jos ei wilja poltettaisiin", pitäisi oleman: jos ei wiljaa poltettaisi, „ilma oli kirkanpuolinen." pitäisi oleman: kirkkaanpuolinen, „kuu lähestyi laskemisen", pitäisi kumminki oleman: — — laskemistansa, taikka oikeemmin: oli laskemaisillansa; „joskus owat kappaleitaki niistä löytty," pitäisi oleman: j. on k. n. l.; „tämä matka kulki se maahan pudonnut kappale," pitäisi oleman: tämän matkan; „se olisi tullut wiskattu," p. o.: wiskatuksi; „olisi kulkenut puoli ruotsinpenikulma," p. o.: puolen ruotsinpenikulmaa; „jolle täytyisi olla — pidempi rata kuin maalle," p. o.: jolla — maalla; „sille on sama wauhti kuin maalla," p. o.: sillä; 43 n:rossa: „ilmoittaneet ei woiwansa — saapuwille tulemaan„ p. o.: tulla; „komitea, — jonka jäseniä olemme luetelleet," p. o.: jäsenet (koska kaikki jäsenet olitte luetelleet); „Elimän, Elimässä," p. o.: Elimäen, Elimäellä; 45 n:rossa: „saiwat allekirjoittaa kenraali-kuwernöörille annettua kirjoitusta," p. o.: annetun kirjoituksen; „koko Puolalainen nuoriso jätti kaupunkia," p. o.: kaupungin; 46 n:rossa: „jompikumpi puoli luki woiton itsellensä," p. o.: kumpikin; 47 n:rossa: Aftonbladet lahjoittaa ultrafenomaneille enemmän kuin puolta palstoa," p. o.: puolen palstaa; „waltiopäiwissä," p. o.: waltiopäiwillä; 50 n:rossa: „Puolalainen sotawäki wietiin maahan," p. o.: laskettiin maalle, sillä wietiin maahan merkitsee suomalaisen suussa samaa kuin haudattiin, jota ei tässä tarkoteta; 51 n:rossa: „Tähän miehen panee Kaarlo suurta luottamusta" p. o.: suuren luottamuksen; 52 n:rossa: „joka ei alkaa korpein wiljelyksellä," p. o.: ei ala; „jos ei siellä metsät pidetä kunnossa," p. o.: metsiä; „kaikeille näille," p. o.: kaikille n. Tämä wiimeksi mainittu wirhe: kaikeille, kaikeista j. n. e. nähdään monessa paikkaa, samaten myös yhäti wäärin käytettynä sanat: „teko-asia," „teko-asiallinen," merkitsemässä tosi-asiaa eli toden-tekoa ja tosi-asiallista, sillä teko-asia merkitsee waan teeskenneltyä asiaa, niinkuin teko-syykin waan teeskenneltyä syytä. Enimmät wirheensä Uutiset siis tekewät lause-kohteen asettamisessa wäärään siaan, mutta on törkeempiäkin wirheitä, niinkuin 39 n:rossa: „Se tulee hupaista nähdä" (joka ei ole suomea) ja tässä edellä jo mainittu: „olisi tullut wiskattu." Pahin kaikista on kuitenki se että kieltäwän tehdikön en perässä seuraawaan tehdikköön pannaan täysinäinen tekiän-pääte, niinkuin kahdesta tässä luetellusta wirheestä nähdään. Tämän wirheen oli Suometar jo wuoden alussa Uutisille osottanut, mutta wielä yhtä kaikki sitä wääryyttä pidetään ja suositaan. Että tässä luetellut wirheet owat todenperäisiä saawat Uutiset kieliopista nähdä ja suomalainen korwaki sen jo ilman sitäkin sanoo. Mutta mitä tätä suomen kielen puhdistusta ainoastaan H. Uutisille olemme saarnanneet, eikö muut sanomat niin huonoa kieltä käytä? Jos erotamme pois Sanomat Turusta, joiden nykyinen toimittaja ei näy osaawan kirjottaa yhtäkään lausetta puhtaasti suomen kielin, niin ei näin törkeitä wirheitä muissa lehdissä sentään kohdata, waikka pienempiä wikoja silloin tällöin nähdään. Suomen kielen puhtaus on aiwan tärkeä asia; ja warsinki nykyään, kun kielemme wielä on hywin taipuwainen ja sitä ruwetaan käyttämään kaikissa ihmisjärjen tiedoissa ja taidoissa, on wisu waari pidettäwä ettei kirjallisuuteemme kaswateta muukalaisuutta ja tärweltyä kieltä. Sillä muutkin kun näkewät kuinka sanomalehtein toimittajat kirjottelewat, rupeewat heidän tapaansa seuraamaan, ajatellen: tottahan se oikein on, koska herratkin niin kirjottawat. Sitte kun kirjakieli on kaawoihinsa kangistunut, on sitä työläämpi perata ja puhdistaa. Peratkoot siis Uutiset aikananansa kielensä muukalaisuudesta ja wälttäkööt semmoista kielen solkotusta, jota tähän saakka owat käyttäneet.

Ote pispa Bringin puheesta.

Wiimeis pipliaseuran wuosijuhlana Tukholmassa piti pispa Bring puheen: „nyky-aika raamattua kohtaan." Tämä puhe on merkillinen sen suhteen, että pispa siinä niin selwästi ja juurta jaksain osottaa nyky-ajan wieraantumisen raamatun kristillisyydestä, ehkä monella on suussa kyllä kauniita puheita ja sanoja kristillisyydestä. Koska kotimaassammeki sellaisella raamatun kristillisyydestä wieraantuneella kristillisyydellä on asian ajajia ruotsalaisten sanomalehtein toimittajissa, on mielestämme warsin ajan mukaista ottaa tähän, mitä mainittu pispa puheessansa sanoo. Pispa mainitsee ensin, mitkä häwityksen myrskyt wiimeisellä wuosisadalla sysiwät waltakuntia, miten ne nousiwat ja kukistiwat kirkotki ja pyhyydet ja miten näiden myrskyin waikutukset owat ulottuneet näihin aikoihin asti. Wuosisadan wiimeisellä puolella on kuitenki ruwettu palajamaan ja kääntymään Kristukselle ja Jumalan sanaa on tarkemmin ruwettu tutkimaan. Tämä yhteisempi kysyminen Kristuksen ja hänen waltakuntansa perään, joka silmin nähtäwästi kaikin paikoin huomataan, ei kuitenkaan osota nyky ajan yhteistä pyrkimistä ja rientoa, waan nyky ajan koko menossa hawaitaan yltä yleinen sairaus, jota kauwan on salassa pidetty ja säilytetty, mutta joka nyt selwästi on puhkeemaisillansa näkywiin. Sitte sanoo pispa: „Emmekö huomaitsisi, että sellainen yleisempi sairaus rasittaa aikaa, jos waan katselemme semmenki niiden nykyistä hengellistä tilaa, jotka etunenässä owat nykyajan rientojen johdattajia ja joissa nykyajan pääriento on kuwattuna, minä tarkotan niitä joko suuremmalla taikka wähemmällä oikeudella niin kutsutuita siwistyneitä säätyjä? Jos ylehensä katsomme näitä säätyjä, eikö meidän täydy, sitä kuitenkaan iloksemme kaikista sanomatta, tunnustaa, että maallinen siwistys on arweluttawalla tawalla kaswanut, kristillisen siwistyksen samassa mitassa kaswamatta, jopa että kristillinen siwistys ja kaswatus on aiwan kehnolla kannalla heissä? Eikö meidän wielä täydy tunnustaa, että kristillisen tiedon wajawaisuuden kanssa on likisessä yhteydessä yleisempi huolettomuus kristillisestä totuudesta, niin semmonen huolettomuus, joka jättää kristillisyyden sille kannalle, kuin se lapsuudessa on opittu, ikäänkuin olisi se sellainen leiwiskä, jota ei ollenkaan olisi tarwis kaswattaa, ja sitte kaiwaa maahan koko tämän leiwiskän, se on, jättää totuuden sillensä, olla sitä sydämelle sowittamatta ja lujaa wissyyttä ja wakuutusta etsimättä, ikäänkuin sitä et ollenkaan taitaisi wiljellä, taikka ikäänkuin saarna Kristuksesta ei antaisi yhtään woimaa ja wissyyttä? Mutta sellainen huolettomuus totuudesta — kuinka monta askelta on siitä totuuden kieltämiseen? Eikö se juuri ole sowelliain maalaatu wastaanottamaan selwää ja suoraa uskottomuuden siementä? Monta merkkiä osottaa, että täälläki löytyy sellainen walmis hengellinen maa. — Se nähdään esimerkiksi siitä halusta, jolla ihmiset kuultelewat ja suostuwat uskottomuuden ensi saarnaajain niin tawalliseen puheeseen, ettei tahdotakaan hyljätä eikä heittää pois itseä kristillisyyttä, jossa on hartaimmasti riputtawa, waan ainoastansa muutamat wanhat uskon kappaleet pitää hyljättämän, muutamat walaistulle ajallemme wanhentuneet uskon säännöt, jotka eiwät ollenkaan kuulu yhteen totisen

kristillisyyden kanssa. Sellaisessa jutussa on suuri itse petos ja hairaus käsityksessä. Asia, joka sitä johtoa hyljätään, ei ole mikään uskon sääntö eli kappale, waan itse totinen elämä, kristillisyyden ydin, kristillisen uskon ja kunnioittamisen suuri ja pyhä silmämäärä, joka on totinen ja eläwä Kristus, joka asettamissa armowälikappaleissansa waikuttaa; mutta se kuin kristillisyydestä jää jäljelle, se ei ole hän itse, waan muutamat hänen antamansa opetukset, muutamat hywäin tapain neuwot, jotka rewäistyinä hengellisestä juurestansa, kadottawat oikean arwonsa ja woimansa, ja jotka sellaisina owat woimattomat tydyttämään ja rauhottamaan autuutta etsiwää sielua, sekä myös aikoin saamaan todella kristillistä elämää ja menoa. Ettei kristillistä elämää siellä tule, kussa ei tahdota olla eläwässä yhteydessä itse ristiinnaulitun ja ylösnousseen Kristuksen kanssa, joka on ihmisten eläwä ja läsnä olewa Herra ja Wapahtaja, eikö sitä nyky ajankaan koetus yllin kyllin todista? Jos katselemme nykysen mailman wilkasta, waihettelewaa ja monessa suhdassa loistawasti toimeliasta elämää, eikö meidän täydy kiiltäwän warjon alla monessakin asiassa huomata poikkeemista pois kristillisestä *elämän järjestyksestä* samassa määrässä, kuin huomasimme poikettawan kristillisestä *totuudesta* ajatuksessa ja mielessä? Aikamme huutaa ja waatii suurella äänellä pyrkimään edeskäsin, noh edeskäsin tahtoo Kristuski wiedä meitä. Mutta hoputtaako myös nykyaika edeskäsin pyrkimistä Kristuksen tawalla niin, että pääkysymyksenä olisi *synti* ja *armo*, nämät suuret asiat, jotka owat toinen toistansa waastaan ja woimallisimmasti taistelewat ihmissuwun powessa? Harrastaako ja pyrkiikö nyky aika ennen kaikkia ja kaikissa pyrkiä edeskäsin synnistä armon kautta? Eli eikö nyky-aika pidä juuri edeskäsin pyrkimistä kaikissa awun tuottajana? Aikamme harrastaa ahkerasti ja monin keinoin niin kutsuttua maallista waurastumista; ja Kristus ei tahdo myöskään heittämään pois eli hylkäämään maallisia kappaleita ja niiden woimia, waan wiljelemään ja käyttämään niitä miten suinki taidamme hywäksemme. Mutta sopiiko ajan mieli siinä yhteen Kristuksen kanssa, että se kaikilla riennoillansa tähtäisi ja tarkottaisi ijankaikkista päämäärää? Wai eikö näytä siltä, että se waipuu maallisiin kappaleihin niinkuin olisi niissä kyllä, sitte saadaksensa huolettomasti unohtaa ijankaikkiset? Aikamme, totta kyllä, mielii edeskäsin myös hengellisessä suhdassa, taiteissa, tieteissä ja waltiollisen elämän järjestämisessä. Mutta harrastaako se riennoissaan, Kristuksen neuwon jälkeen, pitäen päämääränänsä sitä, että ne monet tawat (muodot) ja ne monet ajatukset ja ne monet kielet kaikki yhtenä äänenä kunnioittaisiwat Jumalaa ja hänen waltakuntansa kunniaa? Wai eikö kaikki erinäiset pyrkimiset näytä ainoastansa babelin sekasäyräisyydeltä, sitte kuin oikea yhdistäwä side on katkaistuksi tullut? Aikamme ajaa suurimmalla uutteruudella saawuttaaksensa onnea; niin onnellisiksi tahtoo Kristuski tehdä ihmissuwun. Mutta onko aika siinä Kristuksen kaltainen, että se pitäisi alhaisuuden ja ristin tien totisen ylentämisen ja onnen tienä? Eli emmekö näe sen pitäwän welwollisuutenansa ja oikeutenansaki onnen tähden jättää ja wälttää ristin hätää, kuuliaisuuden ja kärsiwällisyyden kilwotusta ja nöyryyttämisen kipua? Aikamme tahtoo tehdä jokaisen erinäisen ihmisen wapaaksi; ja myös Kristus tarjoo jokaiselle ihanan wapauden. Mutta onkos aika Kristuksen kaltainen siinä, että se rakentaa ihmisen wapauden Jumalan wallan, Jumalan käskyn ja Jumalan järjestyksen kunnioittamisen wahwalle pohjalle? Wai eikö se enemmän eli wähemmän tietensä kaikissa suhdissa koeta repiä ales jumalallista järjestystä ja waltaa, ikääskuin ne eiwät olisikaan wapauden lujin tuki, waan sen wahingollisin este? Tietämättömiä emme ole, mitä näihin kysymyksiin wastaisimme. Mutta näistä kaikista, kuin sanottu on, saamme myös tämän katkeran, mutta wälttämättömän päätöksen, että salanen ja aiwan siististi kaunistettu pakanuus, mailman ja itsensä jumaloitseminen nykyään kokee päästä waltaan ihmisten ajatuksissa, mielessä ja elämässä sen kristillisyyden siaan, jota raamattu opettaa."

Piispa päätti puheensa seuraawilla sanoilla: „Toinen toistamme olemme kehottaneet oikein wiljelemään raamatun tuomitsewaa, elöwäksi tekewää, uudistawaa ja woittawaa sanaa. Rohwasta olemme myös tahtoneet sydämiämme rohkeudella ja toiwolla kohtuamaan tulewia päiwiä. Mitä nämät pimeyden ja hädän, sodan ja tuskan päiwät meille helmassansa tuonewat — sitä emme tiedä. Mutta sen tiedämme, että wastoin kaikkea meitä odottawaa pimeyttä, hätää ja tuskaa, tulewaisuus kuitenkin on ylösnousseen Kristuksen. Sen tiedämme että jokaista „pitkäperjantai-ehtoota seuraa pääsiäisaamu.“ Tämän aamun waloa toiwossa katsomme, ja sitä warmaan odottaessamme weisaamme: „Jumalan sana ja lupaus lujana pysyy etc.“

(Lähetetty).

Ilosanoma W—sta.

Tunnen itseni waadituksi uskonweljille rakkaassa Suomen maassa julkasemaan siitä suuresta ilosta, kuin Herra wiisaudessansa, armossansa ja woimassansa on suonut täällä kilwoittelewain harwain uskowaisten wahwistamiseksi. Meidänkin tienoillemme on wirwotuksen ajat tulleet. Pääsiäisestä asti ja erinomattain Helunnan aikoina on sieluja joukokkaammin herännyt ja useimmat niistä asuwat kirkonkylässä, S—sa, jossa miesmuistiin on wietetty mitä jumalattominta elämää, joka on ollut ylehensä tunnettu ja mailmalta kauhistawaiseksi mainittu. Marthan sanoja olenkin toisinaan murheellisella mielellä lausunut: *Herra, hän haisee jo*; waan eipä Jumalalle ole yhtään asiaa mahdotonta. Kuolleita luita on Herra Henkensä kautta ruwennut liikuttamaan, armonsa tuulella woimallisesti häälyttämään, niin että muutamat niistä owat muuttuneet ihan nöyriksi lapsiksi ja rakastettawiksi ystäwiksi heidän lapsellisen mielensä sekä hartaan halunsa tähden. Wilkas liikunto hawaitaan myös ennen heränneissä, ja nälkä elämän sanan perään näyttää erinomattain äskensyntyneissä aiwan suureksi. Tästä sekä erinäisestä kanssapuheesta itsekunkin kanssa olen wakuutettu siitä, että owat hurskaasti heränneitä. Kewäillä heränneitten luku onpi jo toistakymmentä ja toiwossa olen, että Herra juur paraikaa hiljaisuudessa työskentelee useimman kanssa, koska ei muutamat enää niinkuin ennen pelkää ja pakene paikkoja, joissa sanan harrastus on tullut sielun parhaaksi huwitukseksi. Ilahuttawimmaksi näkyy erään käsityöläisen, nuoren miehen kääntymys, joka ennen mailman menossa oli ahkera; sillä Herra on hänen tunnustuksensa kautta hänen entisissä ystäwissänsä waikuttanut sen murheen, joka on *Jumalan mielen jälkeen ja saattaa katumisen autuudeksi*. Heränneistä owatkin useimmat nuorukaisia. Wahwalla uskalluksella rohkenen siis tunnustaa: eipä ole Herran käsi wielä lyhennetty, eikä Hänen woimansa wähentynyt! Mitä korwin kuulin, enkä niin woinut uskoa, sen saan nyt omin silmin (oikein häpiäkseni!) *nähdä*!

Niinpä nyt meillä on ilo ja riemu hengessä, Herrassa Jesuksessa Kristuksessa ja Hänen armonsa tuntemisessa, wastoin suuri arwoisten ja korwaan-kuiskutteliain pilkkaa ja soimua! Oi, Herra! Ihmeentekiä Jumala! herätä näitä wastaan sanojiakin! Wahwista heikkoja, tue horjuwia! — Pidä meitä *lujina* uskossa, *palawina* rakkaudessa, nöyrinä kärsimisissä ja kaikissa waiwoissa! Kiitos ja ylistys tulemastas ja ottamastas täälläkin sieluja asumasiakses! Kiitos sinulle, sinä Pyhä Henki, joka olet meidän perintömme side meidän lunastukseemme! Lepää wastakin woiman ja wäkewyyden Henkenä armoitettuis päällä, että me kaikki perkeleen ja lihan kiusaukset Sinun awullas woittaisimme! Amen. W—sta $^{20}/_{6}$ 1863. A. E—n.

Näitä Sanomia, joita annetaan yksi numero joka arkio-perjantai, saadaan wieläkin tilata sekä Frenckellin kirjapainon konttuorissa että kaikissa maamme postikonttuoreissakin. Edellisessä paikassa maksawat ne 75 kpk., Turun postikonttuorissa 95 kpk. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupl. $6^{1}/_{2}$ kpk., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Ilmotus.

Mennyt tiistai ehtoona katosi yksi kaupungin laitumelta jo Hämeen tulliin palannut waalewan-ruskea sarwiton lehmä, jolla on walkonen pilkku rinnassa ja polwessa, ja kaulassa pläkkinen lappu; se, joka sen taitaa toimittaa Kupittaan wahtimestarille Kupittaalle, saa kunniallisen makson.

Kuollut Turussa. Heinäkuun 1 p. trenki Erlanti Joosepinpojan poika Kaarle Wilhelm 5 wuot.; 2 p. kapteini A. J. Prytz wainaan leski Hedwig Maria v. Mell 91 wuot.; 4 p. kirjuri A. A. Nordenstedtin poika Lorenz Mikael 7 kuuk. iällä; entisen postiljonin J. Lundenin waimo Karolina Tektonius 43 wuot.; 5 p. kellontekiän A. Wibergin waimo Maija Greeta Roswall 59 wuot.; kultasepän kisälli K. J Grönbergin tytär Alma Maria 6 wuot.; 6 p. waskisepän kisällin K. H. Sjöblomin poika Kaarle Aleksander 1 w. 5 k. iällä; salwuoppilas G. M. Mattssonin waimo Gustawa Karolina Abrahamintytär 38 wuot.; 7 p. ajomies Henrik Joh. Johansson 24 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin heinäkuun 5 p. merimies Anton Reinhold Lindqwist ja neiti Antonetta Emilia Lindwall.

Myytäwänä näiden sanomain ulosantopaikassa ja kirjakauppioilla maassamme:

Nikodemuksen Ewangeliumi Wapahtajamme Herran Jesuksen Kristuksen kärsimisestä ja kuolemasta, Hänen astumisestansa Tuonelaan ja ylösnousemisestansa kolmantena päiwänä. Tohtori P. Tollesonin ruotsalaista käännöstä seuraten suomennettu. 12 kop.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 17. Turussa perjantaina 17 päiwänä Heinäkuuta 1863.

Ahnetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

7 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: Koulunopettaja Achander; Ruots. Aamusaarnan: Koulunopettaja Appelqwist; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: Koulunopettaja Lundell.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruots.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Postinjohtaja on kesäkuun 4 p. määrännyt wara-kamarikirjurin A. Mallén konttuorikirjuriksi Hämeenlinnan postikonttuoriin ja saman kuun 23 p. wara-kamarikirjurin T. Nygrén samanlaiseen wirkaan Helsingin postikonttuorissa.

Hiippakuntain sanomia. Porwoon. Waltakirjan owat saaneet w. t. lehtori, jumaluusopin kokelas A. W. Frosterus jumaluusopin lehtoriksi Porwoon lukioon, historiallis-kielitieteen kokelas J. E. Swan latinan kielen opettajaksi Heinolan ylikouluun ja w. t. opettaja maist. K. G. Lewander latinan, ruotsin, suomen ja saksan kielten opettajaksi Lowisan ylikouluun, sekä Pihtiputaan kappalainen wp. K. M. Dahlström Korpilahden kappalaiseksi.

Kotomaalta.

Turusta. Tällä wiikkoa on ollut waljumpi ilma kuin ennen, tuulenut sekä wäliin wähä satanutki. Sade onki ollut tarpeesen suwilaiholle, eikä se suurin sentään ole heinäntekoakaan estänyt, kun sitä wgan niin wähä on tullut. Terweydellekin ilman muutos lienee ollut hyödyllinen, sillä kaupungissa kumminki oli jo liian kuuma ilma, joka tawallisesti tuo tauteja myötänsä. — Kaupungin rantaan Multawierun alle on taas toimitettu uimahuone, jossa menneellä wiikkoa näkyikin käywän paljon wäkeä kylpemässä. Höyrywenhe Wilkas kulkee ahkerasti kaupungin ja Ruissalon wäliä sekä aina Naantaliin saakka. Wäkeä siinä onkin aina wahwasti. Naantalista menee se kaksi kertaa wiikkoissa hupimatkoille sen läheisille wesille, joten siis Naantalin ruoppa-kylpyläiset ja weden juojat, joita jo kuuluu siellä olewan 230 hengen paikoilla, pääsewät siinä huwittelemaan. Uuden höyrywenheen on eräs yhtiö täällä tilannut tehtäwäksi Lindholman tehtaassa Göteporissa Ruotsin maalla. — Wenäjän kirkkokatu saa tulewana syksynä kaasuwalaistuksen, koska jo on rautatorwet sitä warten maahan kaiwettu ja lyhtypylwäitä pystytetty. Myöskin tuomiokirkon kaasuwalaistusta warten Ruotsissa käyneet asiamiehet owat siellä sen työn teettäjän kanssa sowistuneet.

— Kirkkokomiteat lopettiwat työnsä tämän wiikon alussa. Suomalaisen wirsikirjan komitea tutki Suomalaisen wirsikirjan ja jakoi sen wirret kolmeen osaan. Ensimäiseen osaan luettiin ne wirret, joita waan wähä paranneltaisiin, toiseen huonolaiset, jotka läpikotasin owat paranneltawat ja kolmanteen semmoset, jotka peräti owat hyljättäwät ja uusia niiden siaan tehtäwä.

— Waltiopäiwämiesten waalin Turun porwariston puolesta on maistraati määrännyt täällä pidettäwäksi tulewan elokuun 6 p. — Waltiopäiwämiesten waalin pitämisestä on luettawa 6 n:romme lisälehdessä, jossa koko waltiopäiwä-järjestyksen julkasimme, johon siis lukioitamme wiittaamme. Tähän tahdomme kuitenki wielä lisätä talonpojan säädyn edusmiesten walitsemisesta. Kukin kihlakunta eli tuomarinpiirikunta lähettää yhden edusmiehen puolestansa waltiopäiwille, ja kun näitä tuomarikuntia maassamme on 49, tulee siis niin monta edusmiestä talonpojan-säädyn puolesta. Waali tapahtuu näin: Ensin pidetään kussakin tuomarikuntaan kuuluwassa pitäjässä kokous, jossa kruunun-taloin sekä kruunun- että rälsiperintötaloin haltiat walitsewat walitsiamiehen. Tässä pitää talollisten, jotka walitsewat, oleman Suomen maan alamaisia ja asuman samassa tuomarikunnassa, josta edusmies waltiopäiwille on walittawa. Uskonsa puolesta saawat kuulua kaikkiin maassa sallittuihin kristittyihin seurakuntiin. Pitäjänmiehet eiwät saa walitsiamiestä ottaa toisesta pitäjästä, waan omasta seurakunnasta. Näin nimitetty walitsia saa kokouksen pöytäkirjan todistukseksensa. Nämät walitsiamiehet kokoontuwat tuomarin kutsumuksesta kihlakunnan oikeuden eteen, jossa he walitsewat waltiopäiwämiehen tuomarikunnan puolesta. Siinä saawat walita kenen tahtowat koko tuomarikunnasta, kun waan se on talollinen eikä kuulu eikä ole ennenkään kuulunut toiseen säätyyn taikka ei ole eikä ollut missään kruunun wirassa; uskonsa puolesta pitää hänen oleman ewankelis-lutherilaisen taikka kuuluman englantilaiseen eli kalwinilaiseen kirkkoon. Tuomari ei saa olla aatelissukua, waan niissä kihlakunnissa joissa on aatelinen tuomari, pitää howioikeuden hänen siaansa määrämän aateliton tämän waalin toimittajaksi. Sekä pitäjän kokouksessa että kihlakunnan oikeudessa luetaan huudot manttaali-luwun jälkeen; joka enimmät huudot saa, se joutuu waltiopäiwämieheksi. Tällä tawoin walitulle antaa tuomari waltakirjan, jolla warustettuna walitun pitää määrättynä päiwänä menemän waltiopäiwille. Ilman laillista estettä ei hän saa sieltä pois jäädä. Edusmiehen kustannukset waltiopäiwillä maksawat talolliset, joilla on oikeus walitsemiseen.

— Suomen ja Pietarin wälinen kauppa w. 1862. Suomesta wietiin menneenä wuonna Pietariin tawaraa 2,333,740 ruplan 62 kopeekan arwosta, wähä enemmän maitse, kuin meritse. Pietarista tuotiin Suomeen tawaraa 6,042,506 ruplan arwosta, joista 4,837,429 ruplan arwosta meritse ja 1,205,077 ruplan arwosta maitse. Tuonti-tawarain joukossa oli wiljaa päälle 3 miljonan ruplan arwosta, joten tuonti-tawara Pietarista Suomeen nousikin niin korkiaan arwoon. Wienti-tawara Pietariin w. 1862 teki 496,505 ruplaa 39 kop. enemmän kuin sitä edellisenä wuonna. Paras wienti-tawara oli woi, jota w. 1862 wietiin täältä Pietariin 727,689 ruplan 47 kop. arwosta, siis 319,137 ruplan 77 kop. arwosta enemmän kuin edellisenä wuonna. Rantamerikulku oli wireämpi kuin w. 1861.

— Lännetär, Sanomia Porista, on tämän kuun alussa ruwettu antamaan. Se maksaa Porissa tältä puoli-wuodelta 35 kop., johon postikonttuoreissa tilaajat lisääwät tawalliset postimaksot. Suomalaisen sanomalehden antaminen pitäisi Porissa oleman paljon luonnollisemman kuin ruotsalaisen, koska kaupunki enimmästä päästä on suomalainen ja koko ympäristö wallan suomalainen. Toiwottawa siis olisi että maamiehet tilauksillansa kannattaisiwat tämän lehden antamista.

Helsingistä. Todellakin nyt kerrotaan että H. M. Keisari tämän kuun 23 ja 27 päiwäin wälillä tulee Suomeen. H. M. arwellaan tulewan höyrylaiwalla Helsinkiin ja sieltä rautatietä Hämeenlinnaan, tarkastamaan Suomen sotawäkeä Parolan kedolla.

— Senaatori Snellman on wiimis maanantaina tehnyt walansa ja ottanut istuntonsa senaatissa. — Tohtori A. Ahlqwist on nimitetty Suomen kielen ja kirjallisuuden professoriksi Yliopistoon.

— Suomen henkiwartia-pataljona lähti Helsingistä tämän kuun 9 ja 10 p. Parolan kedolle.

— Tutkimaan Suomen pankin hallituksen sääntöjä, on määrätty erinäinen toimikunta kokoontumaan Helsingissä tulewan lokakuun 5 p. Esimiehenä siinä tulee olemaan pankinjohtaja Björkman ja jäseninä pankinjohtaja Törnqwist, senaatin kamreeri Thilén, professori Palmén, kauppaneuwos Hackman ja konsuli R. Frenckell.

— Kaupunkein yhteisen palowakuusseuran tilasta wiimes wuonna on sen tilintutkiat antaneet kertomuksen. Siitä nähdään että seurassa wuoden lopulla oli wakuutettuna 3,559 taloa yhteensä 54,712,525 markkaan 8 penniin. Palon-apua oli wuoden kululla maksettu 30,782 m. 59 p. Helsingin teeskelmähuoneen palon tähden tänä wuonna on johtokunta määrännyt yhden wuoden lisä-makson kassaan maksettawaksi ennen tulewan syyskuun 15 p.

Wiipurissa on kauppias A. Alfthan jättänyt omaisuutensa welkamiehille. Welkaa on hänellä noin 800,000 hopiaruplaa. Hän oli jo kewäällä häweemäisillään, mutta sai silloin pankista lainaksi 125,000 ruplaa kynttilätehtaan panttausta wastaan.

Hämeenlinnaan tuli wiimis sunnuntaina wiikko sitte ensimäinen höyryalus, nimeltä „Ilmarinen.“ Wenäjän hallitus on sen ostanut

Tampereen konepajasta 6,000 ruplaa. Suuri liike oli Tamperella, kun se kokonaan wedettiin läpi kaupungin Näsijärwestä eteläisiin wesiin. Matka sieltä Hämeenlinnaan oli käynyt onnellisesti; ainoastaan Kuokkalassa kolistiwat kiwet aluksen pohjaa, joka siitä toki ei mitään kärsinyt, sillä se on hywästä Ruotsin raudasta. — Maistraati on määrännyt waltiopäiwämiesten waalin Hämeenlinnassa pidettäwäksi tämän kuun 29 p. — Hämeenlinnan seuduilla näyttää ehkä sotaisemmalta kuin muualla. Parolan kedolle kokoontuu päiwä päiwältä Suomen sotawäkeä ja kaikki ympäristöt warustetaan. Wallinkaiwaja-sotawäkeä on tullut Wenäjältä ja jokaisen tien warrelle kaupungin ympäri rakennetaan patteria oikein miehissä. Jauhoja tulee rautatietä joka päiwä noin 1000 mattoa, joille rakennetaan suurenlaisia aittoja.

Kuopiosta. Tähän lääniin tähän asti tulleet ja pää-apukomitean kautta jaetut lahjat tekewät yhteensä 94,563 ruplaa 87½ kop., 1,073 tynn. 4 kapp. rukiita, 183 tynn. 2 kapp. ohria, 3 tynn. 5 kapp. kauroja, 409 tynn 16 kapp. perunia ja 255 mattoa jauhoja. Paitsi näitä on Kuopion läänissä koottu ja antajilta suorastaan jätetty seurakuntiin 110 rupl. 59¼ kop., 66 tynn. rukiita ja 62 tynn. 1¼ kapp. ohria.

— Humalan juuret, joita Kuopioon oli hallituksen toimella pantu tulemaan Bäijeristä 2,200 paria, noin 2, 3 ja 4 tuuman pituisia kappaleita, parilla kolmella itu-silmällä kussakin, oliwat matkallansa tänne laatikossa niin peräti kuumettuneet, että turmeltuiwat kokonaan, eikä jäänyt pilautumatta, kuin wähä toista sataa paria, jotka oliwat laatikon reunoilla eikä nekään ole enään hywin luotettawia, josko menestywät maassa. Niistä wähistä jälille jääneistä istutti kaswintarhuri Larsson Lewäsen maawiljelyskoulun maahan muutamia kymmeniä paria sekä muutamille erityisille loput.

— Kuopion kirjapainosta on annettu kirjainen nimeltä: „Kuopion läänin Maawiljelysseuran Toimituksia w. 1861 ja 1862.“ Hinta 1 markka 60 penniä.

Kellokosken rautatehdas Tuusulan pitäjässä on arentisuostumuksella tämän kuun 1 p. pidemmäksi ajaksi joutunut tehtaan isännän J. W. Wahrenin haltuun.

Laukku-wenäläisten liikkumisesta, jotka tuottawat paljon pahennusta, on Mikkelin läänin maaherra käskenyt läänin seurakuntia pitäjänkokouksissa kuulusteltawaksi. Mikkelin W. Sanomissa julistetaan Mäntyharjun pitäjäläisten asetus-ehdotus laukku-wenäläisten liikkumisesta, joka kuuluu näin:

1:ksi pitää jokainen, joka ryhtyy kauppaan edellä mainittujen kulekseiden kanssa, joko ostaen heiltä eli myyden heille, sakotettaman kymmeneen hopea-ruplaan; jota paitsi sakotettua pitää tuomita kantajalle ja wieraille miehille, sekä kirjojen lunastukseksi maksamaan eri palkkion, tutkimuksen mukaan.

2:ksi pitää samaten sen isännän eli emännän, joka luonansa majottaa edellä-sanottuja maan kiertolaisia pitemmän ajan kuin yhden wuorokauden eli 24 tuntia, jos waan ei mitään kaupantekoa tapahtuisikaan, wetämän sakkoa kymmenen ruplaa hopeassa, paitsi keräjäkulunkia; jota ajanmääräystä ei ole luultu woitawan heiltä kieltää lepäykseksi matkalla ja ruokalewoksi, jos muutoin matkustelewat laillisissa asioissa ja toimissa.

3:ksi lankee näistä sakoista toinen puoli eli 5 ruplaa pitäjän waiwaiskassalle, toinen ynnä keräjäkulungit kantajalle. Mutta kun nämä rikokset ilmotetaan nimismiehelle, jonka pitäisi niitä wirkansa puolesta paneman kanteeseen, määrätköön oikeus, jos hänelle siitä on tulewa joku palkkio sakotetun maksettawaksi erittäin, älköönkä waiwaiskassa ja kantaja sen kautta kärsikö mitään wähennystä.

4:ksi määrättiin: että kanteet näistä rikoksista owat manuutettawat ennen wuoden kuluttua siitä, kuin rikos on tapahtunut, ja sen jälkeen tapahtuwassa keräjässä juttuun pantawat, ett'ei wiha ja waino naapurien ja pitäjäläisten kesken sen kautta pitemmäksi ajaksi saisi eläkettä.

Ulkomaalta.

Puolassa yhä tapellaan. Niin kerrotaan Wenäjän sanomalehdissä että majuri Karlstedt joukkonensa taisteli 2,800 Puolalaisen kanssa Wawren johdannon alla kesäkuun 26 p., jossa Wenäläiset woittiwat ja saiwat saaliiksensa 1 kanunan, 30 kiwäriä sekä kruutia ynnä muuta, mutta kahden päiwän perästä sama puolalainen joukko taas tappeli öwersti Makarowskin joukon kanssa. Tässä kowassa tappeluksessa kaatui kapinallisten puolelta paljo wäkeä; Wenäläisten puolelta sai 7 miestä surmansa ja 21 haawotettiin. Heinäkuun 1 p. tuli majuri Karlstedt taas saman Wawren joukon kimppuun, ja karkotti sen. Kapinallisia jäi monta kuollutta ja haawotettua paikalle, sekä 19 otettiin wangiksi; Wawre on myös haawotettu. — Samaan aikaan owat kenraalit Tsengeri ja Raden monessa tappeluksessa hätyyttäneet Oksynskin kapinajoukkoa, joita oli 2,500 miestä; kuusi päiwää takaa ajettuansa owat he karkottaneet kapinalliset hajalle. Warsowasta kirjotetaan taas tämän kuun 4 p. että Wenäläisiä lähetettiin kiini ottamaan kapinallisia Radomin läänissä; kapinallisten johtajana oli Wisnewski. Nämät woitettiin; 30 kapinallista lyötiin rujuksi, Wisnewski ynnä muut saatiin wangiksi ja lähetettiin Radomiin. — Kenraalkuwernööri Murawiew on määrännyt Wilnan, Kownon, Grodnon ja Minskin lääneissä tilusten haltiain maksamaan 10 prosenttia omaisuutensa arwosta. — Warsowassa on asetettu erinäinen komitea tutkimaan ja tuomitsemaan waltiopankin warkaudesta osallisia, joista mainitaan Janowski, Hebda y. m.

Sodan taikka rauhan tulosta ollaan wielä yhä tietämättömissä, kun Wenäjä ei wielä ole antanut wastaustansa kolmen waltion kirjotuksiin. Kuitenki luullaan Wenäjän taipuwan myönnytyksiin, joten Puolan asia tulisi waltiokokouksessa keskusteltawaksi. Keskustusten perustukseksi pantaisiin kolmen waltion waltakirjotukset. Asiat waatii myös että ne kahdeksan waltakuntaa, jotka Wienin suostumuksen alle owat kirjottaneet, kutsutaan osallisiksi kokoukseen. Mutta jos tämmöinen yhteinen kokous saadaanki toimeen, on toinen kysymys, mitenkä Puolalaiset siinä taittaan saada tytymään. Puolalaiset oliwat nimittäin wastauksissansa niille kolmelle waltiolle waatineet 1) että sotilakko ulottuu koko Puolan kuningaskunnalle, semmoisena kuin se oli ennen ensimäistä jakoa w. 1772; 2) siihen kokoukseen, jonka waltiot pitäwät, on otettawa Puolan asiain walwojaksi yksi kansallishallituksen edusmies; 3) että Puolan kuningaskunnasta sekä sen eri maakunnista kokoontuu edusmiehiä erinäiseksi waltiokokouskunnaksi, ei ainoastaan koko Europan waan myös kansallissotajoukon taatessa. Näihin Puolalaisten waatimuksiin ei suinkaan Wenäjä myönny.

Ranskan keisari on kahdelle Englannin edusmiehelle esitellyt Pohjois Amerikan yhdysliittokunnan etelä waltakuntain tunnustamista erinäiseksi waltakunnaksi pohjois waltioista. Tähän ei kuitenkaan Englannin näy suostuwan. — Ranskan kenraali Forey, joka wallotti Pueblan kaupungin Meksikossa, on nimitetty marsalkiksi. — Presidentti Juarez on ruwennut meksikolaisen sotawäen päälliköksi ja sanotaan aikowan panna Meksikon kaupunki weden alle, jos Ranskalaiset sitä lähestywät wallottamaan. Ranskan sotawäki on jo tullut San Martinoon saakka.

Atenassa, Greekan pääkaupungissa, on noussut sotawäen kapina; sotakahakoita on monessa paikkaa tapahtunut; suojeluswaltain lähettiläät owat kuitenki saaneet kapinan heikenemään; merisotawäkeä on laskettu maalle niiden suojelukseksi ja Englannin sotalaiwoja on Maltasta sinne hankittu. — Korfun kaupungissa samannimisellä saarella on määrä pitää kokous Jonian saarten yhdistämisestä Greekan waltakuntaan. Englannissa on muutamat wastustelleet tätä yhdistystä, mutta ministeri Russell puolustanut, sanoen että hallitus toimeen panee kokouksen, jossa isot wallat saawat suostua näiden saarten yhdistämisestä Greekan waltakuntaan; wäittäen wielä että Wenäjä ja Ranska owat tähän yhdistykseen mieltywäiset.

Preussin pääkaupungissa Berlinissä on tämän kuun alussa usia ilta ja yö peräsin tapahtunut katu-tappeluksia. Päälle 200 hengen on otettu kiinni, ja monta haawotettu. Riita oli tullut turhamaisista asioista. Eräs rawintolan isäntä oli wuoronnut huoneen tarpeeksensa; kun hän siinä rupesi pitämään soitannollisia iltahuwituksia, jotka häiritsiwät muita asukkaita, käski talonisäntä hänen muuttaa pois. Mutta kun hän ei mennyt, ajettiin hän polisiwoimalla pois. Tästä koko riita.

Tanskassa käwi kowa ukkosen ilma kesäkuun 26 p. Paljon wahingoita sanotaan sen matkaan saattaneen.

Kesäkuun 10 p. kello 11 epp. tapahtui Cuewas de Werassa Almeran maakunnassa Hispanian waltakuntaa maanjäristys, joka hawaittiin läheisillä paikkakunnillakin. Ei se kuitenkaan tehnyt suurempaa wahinkoa, kuin että muutamat katot syöksiwät alas ja huoneet hajosiwat.

Amerikassa on etelä waltioin sotapäällikkö Lee kulkenut joukkonensa pohjaan päin Pensylwaniaan ja sanotaan hänen pian aikowan aina Marylantiin. Tästä pohjois waltiot owat suuresti peljästyneet, mutta kuitenki sitä enemmin ruwenneet warustelemaan. Jokainen tarttuu aseisiin ja presidentti Linkolnin kehotuksesta panewat läheiset waltiot 120,000 sotamiestä aseisiin. Pohjois waltioin päällikkö Hooker on Potomak-joen rannalla Virginian puolella, josta hän aikoo lähteä kenraali Leen ja Washingtonin sekä Baltimoren kaupunkien wäliin. Kowaa tappelusta odotetaan.

Madagaskarin saarella on kapina noussut,

toukokuun 12 p. Kuningas Radama II on murhattu ja hänen leskensä walittu kuninkaaksi. Suostumukset europalaisten waltakuntain kanssa on katkaistu; kuitenki on uskon wapaus pidätetty. Tytymättömyys on suuri ja peljätään sisällistä sotaa.

Lapsien kaswattamisesta.

(Jatkoa numeroon 12.)

Eikö Herra käske kaswattamaan lapsia kuritukseſsa ja Herran nuhteessa? Käskee niinki. Wanhemmat owatki hawainneet heissä kurituksen ansaitsewia rikoksia, mutta useinki he ajattelewat: Wapahtajamme rakkaus on woimallisempi kaikkia, se sulattaa kylmänkin sydämen, se pehmittää kowankin rinnan, se taiwuttaa kankiankin luonnon, sanalla sanottu: se woittaa ja saa aikoin mitä maallinen laki, mitä kuritus ja säännöt owat woimattomia waikuttamaan, hän itse ohjatkoon lapsemme, ja jättäwät siis sille palkalle Herran käskyn, kaswattaa lapsiansa kurituksessa. Mutta katselkaamme waan senlaisen lapsen elämää, jota wanhemmat rakkaudella kaswattiwat Herran nuhteessa. Tämä lapsi tosin on nöyrä ja kuuliainen lapsuutensa aikana, erinomattain wanhemmillensa, josta he suuresti iloitsewat; mutta tämä ilo ei ole useinkaan pysywäinen. Waikka wanhemmillensa, ei ole lapsi enää muille nöyrä ja kuuliainen; sydämessä kaswaa ylpeys; isompana eiwät auta entiset neuwot mitään, niistä kaswaa lapsessa pikemmin ylpeys, niin että hän rupee ajattelemaan ja sanomaan: niitä olen kuullut jo pienenä ja osaan ne jo kyllä. Ja kuin nuorukaisen sydämessä kaswaa se wahingoittawa mieli, että hän katsoo ylön neuwon, en luule enää muusta apua saatawan, waan kurituksesta Herran nuhteessa, ja Salomon sanan jälkeen siitä, ettei säästetä witsaa.

Kurituksen laimin lyömisestä owat wanhemmat kaikkina aikoina saaneet niittää katkeria hedelmiä. Todistamaan puhettani mainitsen mitä 1 Sam. 2: 12, 13, 25 sanotaan Elin pojista. He oliwat pahat Herran edessä. Eli saatuansa tiedon, mitä poikansa tekiwät kansan seassa, waikka isänsä edessä oliwat wa'at, nuhteli heitä sanalla: „Ei minun poikani, ei ole se hywä sanoma, kuin minä kuulen, että te saatatte Herran kansan syntiä tekemään. Jos joku rikkoo ihmistä wastaan, niin tuomarit sen sowittawat: mutta jos joku rikkoo Herraa wastaan, kuka sen edestä rukoilee?" Mutta se kuuluu, ettei he kuulleet isänsä ääntä, waan ylön katsoiwat hänen warotuksensa, sillä he oliwat warotuksia häneltä kyllä saanneet, waan ei kuritusta milloinkan Herran nuhteen kanssa. Sillä Eli rakasti poikiansa, eikä sentähden lyönyt heitä witsalla.

Jokainen olemme kyllä saaneet nähdä, miten meidän lapsemme saawat kaswaa kurittomina ja kuinka heitä koetetaan waan rakkaudella luowuttaa pois kaikesta pahasta ja pahuudesta, mutta warsin wäärin. Taitaahan rakkaus ohjata sitäki wanhinta, joka kurituksella ja Herran nuhteella heitä neuwoo ja ohjailee. Kurittaen lastansa täyttää hän kumminki Herran käskyn — joka lastansa (oikein) rakastaa, hän sitä aikananſa kurittaa, hän kokee juurittaa lapsen sydämestä pois kaikkinaisen turmeluksen, mikä jo on juurtunut lastenkin sydämissä, josta näemme selwiä merkkiä heissä. Annapa waan lapsilles erilainen lahja kullenki, jopa kohta owat tytymättömiä, toisen lahja on toisen mielestä parempi, he kiukustuwat ja ylönkatsowat saadun lahjansa. Ja mitäs tekewät useinki nyt tyhmät wanhemmat? He lepyttäwät tytymätöntä lasta lahjoilla, ilo- ja lohdutus-puheilla ja lupauksilla: „mamma antaa lapselle niin kauniin ja suuren," j. m. s. — Wielä toisenlaisen esimerkinkin tuon tässä esiin, rakkaat wanhemmat, paremmin käsittääksenne asian. Kuin lapsille jotakin annatte ja jos lapsi katsoo sen ylön mitättömänä ja wähä-pätösenä, en luule oikein tekewänne, jos sitä wiettelette hywällä puheella syömään eli juomaan, y. m. Tällaiseen ylön tawalliseen menetykseen luulen syyksi: „ettei ymmärrettä lapsen kuritusta ansaitsewaa pahatekoa pahanteoksi," niin moniki tyhmän tawalla waan nauraa ja iloitsee lapsen juonista. Tästä hän sitte oikein wahwistuu lapsen sydämessä juonitteleminen, itsepäisyys, itsewiisaus, tyytymättömyys, ylpeys ja muiden lasten lasteella pitäminen.

Eikö welwollisuutemme juuri ole lapsissa tukahuttaa sellaisia taipumuksia ja noudattaa Syrakin neuwoa: Joka lapsensa pitää pelwon alla, se saa ilon hänestä, eikä tarwitse hänen tähden tuttawainsa edessä häwetä. Mutta joka lapsillensa pehmeä on, hän walittaa sen wanteita; ja niin usein kuin se itkee, niin hän peljästyy. Kurittamatoin lapsi tulee niin kankiaksi kuin hillimätöin hewoinen. Ole pemeä pojalles, niin sinun täytyy edespäin peljätä häntä, leikitse hänen kanssa, niin hän sinun wiimein saattaa murheelliseksi. Älä tee leikkiä hänen kanssa, ettei sinun sitte pidä hänen kanssansa murhettimaan, ja niin sinun wiimein pitää hänen tähden hampaitas kiristämään. Älä anna hänen waltaa nuorella ijällänsä, äläkä wastaa hänen tyhmyytensä edestä. Kumarra hänen kaulansa nuorena, ja löy wähäisenä häntä selkään, ettei hän tulisi sinulle niskuriksi ja tottelemattomaksi. Opeta lastas, äläkä anna hänen joutilasna käwellä, ettes tulisi häpiään hänen tähden. Niinkuin sinä lapsen totutat nuoruudesta, niin ei hän siitä luowu, koska hän wanhenee.

Tässä tahdon wielä purkaa wanhempain mietittäwäksi mieleni lasten kaswatuksen asiassa. Tätä mielialaani julkasemaan pakotti minua rakkaus Wapahtajaa kohtaan ja lapsia kohtaan, sillä surkuteltawa tosinki on se ettemme taida kaswattaa lapsiamme kurituksessa ja Herran nuhteessa. Minä ainoastaan olen puhunut tästä kaswatuksesta kurituksessa Herran nuhteetta; ja kaswatuksesta Herran nuhteessa kuritukſetta. — Tätä jälkimäistä kaswattamis-tapaa kokewat seurata sellaisetkin ihmiset eli lasten wanhemmat, jotka eiwät tunne Jumalaa, eikä hänen Poikaansa, jonka Hän lähetti; eiwätkä elä uskossa Hänen päällensä; eikä ole pyhitetyt Pyhältä Hengeltä, eikä puhtaaksi pestyt synti-saastaisuudestansa; eiwät kiellä itsiänsä eikä mailmaa himoinensa ja haluinensa, sanalla sanottu: eiwät ole uudesta syntyneet, eikä rakasta Jesusta; waan eläwät mailmassa himoinsa ja haluinsa orjana. — Ja niinkuin he itse owat niin on myös lasten kaswatus. — He kaswattawat lapsensa rakkaasti, mutta eiwät tunne sen sydäntä, kuin eiwät tunne omaakaan sydäntänsä, ei sen pimeyttä, sen halua ja taipumusta pahuuteen ja woimattomuutta hywyyteen. He kaswattawat lapsensa waan warten tätä elämää; he eiwät kurita witsalla, jos ehkä joku wälistä Herran sanalla, ainoastansa ulko-muodoksi ja ulkokullaisuudesta. Sellaisten lapsista woipi pian sanoa: he owat kaiken pahuuden esimerkkinä muiden ihmisten lapsille samassa kylässä eli paikkakunnassa.

Tähän nyt päätän kirjotukseni tästä sydämessäni painawaksi tuntuwasta asiasta, joka asia todella on kallis ja painawa, joka waan sydämessänsä ajattelee asian kalliutta ja käsittää sen; mutta kenen on sydän pimiä ja kuka on kuollut synneissänsä, se ei taida käsittää niitä kuin Jumalan owat, waan se on hänelle hulluus, sillä hengelliset asiat hengellisesti tuomitaan. Sentähden rukoilkaat Jumalan Pyhää henkeä awaamaan ymmärryksenne silmät näkemään ensin oma sydämmenne, kuinka se on täynnä kaikkea pahuutta ja riettautta, wihaa Jumalaa ja Hänen pyhää Sanaansa wastaan ja kuinka koko mailma on pahuudessa. Sitte kauhistukaat sydäntänne ja kaikkea pahuutta, jonka itsessänne löydätte, ja rukoilkaat niitä anteeksi Jesuksen Kristuksen, Wapahtajamme, ansion kautta, joka on meidän kaikkein synteimme edestä kuollut, että meillä elämä olisi ja yltäkyllä olisi! Uskokaat sitte epäilemättä, niin pahoja ja syntisiä kuin olette, kaikki syntinne olewan teille anteeksi annetut, ja Jesuksen weressä puhdistetut synneistänne, sitte saatte myös woimaa Hänen Henkensä kautta kuolettamaan syntiä ja seuraamaan Jesusta ja rakastamaan Häntä. Niinpä hän lupaa sanoen: Niille, jotka Hänen otit wastaan, antoi Hän woiman Jumalan lapsiksi tulla j. m. m.; Sitte tunnette tämänkin asian kalliuden, josta muuten olette pimiät; sitte taidatte sanoa: „meidän Herran Jesuksen Kristuksen rakkaus waatii meitä."

Sois Jumala, että yksikin wanhin tulisi kehotetuksi tämänkin kautta oikein lapsiansa kaswattamaan kurituksessa ja Herran nuhteessa, ja niin tuntemaan Wapahtajan rakkauden ja Hänessä yhdistetyksi! Siitä olisi sydämeni iloinen!

J. H.,

Lapsien rakas ystäwä.

Hengellisistä toimista Ruotsissa.

Samalla wiikolla, kuin Helsingissäki wietettiin Suomen lähetys-juhlaa, pitiwät kristilliset ystäwät erinäisiä juhlia Tukholmassa, Ruotsin pääkaupungissa. 16 p. Kesäkuuta piti Tukholman kaupungin lähetysseura wuosikokoustansa Bethlehemin kirkossa. Kertoja puhui kaupungin lähetyksen synnystä 9 wuotta takaperin ja selitti, mitä seura oli koettanut toimittaa. Sen jälkeen luettiin kertomus w. 1862 toimista. Siitä saatiin kuulla, että seura monella tawalla oli harrastanut edistää Herran asiaa. Ensiksi oli seuran toimesta kaupungissa 9 eri paikassa pidetty kokouksia arkiopäiwinä, sunnuntai-aamuin ja ehtoin ja suomalaisessa kirkossa sunnuntai-ehtoisin. Näissä kokouksissa tutkittiin Jumalan sanaa. 2:si oli rukouskokouksia pidetty, 3) oli tointa pidetty hengellisten kirjain myymisestä erinäisten myyjäin kautta, 4) oli maksotta pidetty koulua, 5) sunnuntaikouluja toimeen pantu, 6) ompelusyhteyksiä laitettu, 7) piirikunta-yhteyksiä ja 8) raamatun luku- ja selityshetkiä pidetty. Seuran toimesta oli wuoden kuluella myyty 50 raamattua, 150 uutta testamenttia, 300 isompaa

kirjaa, niinkuin Lutheruksen postillaa, Galateaan lähetetyn epistolan selitystä. Seuralla on 6 arkiokoulua, joissa kristillisyys on pää opetuksena, mutta joissa opetetaan myös muitaki kansakouluissa tawallisia opin aineita. Syksyllä oli seuran kustantamissa kouluissa käynyt 400 lasta. Sunnuntai-kouluja oli ollut 20 ja 30 waiheella. — Ewankelinen kotimaalais seura piti wuosijuhlaansa 17 päiwä, joka oli keskiwiikko. Toimitus aljettiin Bethlehemin kirkossa rukouksella, jonka pidettyä luettiin wuosikertomus ja sitte pidettiin saarna. Seuran toimesta oli wuoden kuluella painettu seuraawia kirjoja: uusi testamentti; Augsburin uskontunnustus; saarnoja uusien ewankeliumien johdosta (Ruotsin maalla on joka sunnuntaita warten laitettu kolme epistolaa ja ewankeliumia); lyhyitä kertomuksia hurskaista ja jaloista Jumalan miehistä; lähetyshistoria elämä-kerroissa y. m. Sanansaattaja nimisestä sanomalehdestä on mennyt 15 tuhatta kappaletta. Seuran kustannuksella painetaan myös lähetyssanomia ja Hermansburin lähetyslehti ruotsin kielin. Seura oli lähettänyt kautta koko ruotsin maan 69 miestä myymään kirjojansa. Sellaiset erinäiset kulkewaiset kirjain myyjät owat olleet suuresti hyödyllisiä. Nämät hengellisten kirjain myyjät owat hengellisissä asioissa kokeneita talonpoikia, käsityöläisiä y. m. Niillä on lupa pitää kokouksia ja niissä lukea kokoontuneille ihmisille myytäwistä kirjoistansa sekä myös pitää yksinkertaisia raamatun selityksiä. Sellaisten miesten waikutus on toisaalta tunnustettu sangen hyödylliseksi, mutta toisaalta on tultu hawaitsemaan, että moni sellainen meikäläinen saarnaaja on horjahtanut waarallisiin ja wahingollisiin erhetyksiinki ja että moni heistä on saattanut pahennuksiakin aikoin. Sentähden on nähty tarpeelliseksi, ei lakkauttaa sellaista hyödyllistä waikutusta waan tyystemmin koetella ja tutkia kirjain myyjät ja lähettää matkalle ainoastansa kelwollisia, rehellisiä ja taattuja kristillisiä miehiä. Suuresti olisi meidänkin armaassa kotimaassamme tarpeessa, että piplia-seurat lähettäisiwät kristillisiä miehiä lewittämään raamatuita ympäri maata. Monessa seurakunnassa löytyy huolettomia opettajia ja siitä on todellaki meillä suuri edeswastaus, jos laimin lyömme lähettää heille sitä sanaa, joka siweydellä wastaan otettuna taitaa heidän sielunsa autuaaksi tehdä.

Sunnuntai-koulut Ranskassa ja Genewessä. *)

Sunnuntaiseuran kokouksessa Parisissa, Ranskan pääkaupungissa tänä kewäänä sanottiin, että Ranskassa tätä nykyä löytyy 661 protestanttista sunnuntaikoulua. Sama seura toimittaa myös nuorisolle hyödyllisiä kirjoja. Pastori Bordier Genewestä mainitsi samassa tilaisuudessa, että Genewessä käywät kaikki lapset sunnuntaikoulua. Pastori Cook Waadtin kantonista (piirikunnasta) mainitsi, ettei koko maassa 40 wuotta sitte löytynyt ainoaakaan sunnuntaikoulua. Sellaista pitämään rupesi ensin kristillinen rouwa. Kolme wuotta oli hänellä waan yksi ainoa tyttö koululapsena. Se tuli kääntymykseen ja rupesi sitte myös pitämään sunnuntaikoulua, ja nyt on Waadtin piirikunnassa 270 sunnuntaikoulua. — Niin tarpeellisena toimena kuin raamattuin ja muiden hengellisten kirjain lewittäminen ijällisempäin woittamiseksi Kristukselle ja wahwistamiseksi kristin opissa pidämme, yhtä tarpeellinen on sunnuntaikouluin asettaminen lapsia warten. Me näemme rakkaassa Suomessamme lukemattomat joukot lapsia kuluttawan sunnuntai ehtoopuolet ja koko päiwätki laiskuudessa, turhissa huwituksissa ja wallattomuudessakin. Näistä lapsista, waikka lukusioilla osaisiwatki lukea kohden hywästi sisältä ja katekismuksen ulkoa, tulee kristilliselle seurakunnalle sangen wähä hyötyä. Kun ei heitä lapsuudessa totuteta kuluttamaan kumminkaan sunnuntaipäiwiä Jumalan sanan kuulemisessa ja lukemisessa, niin eiwät isompinakaan pidä siitä mitään huolta, waan kuluttawat kalliit Herran päiwät aiwan törkeästi. Ja mitä pyhän wiettämisestä monessaki paikassa ajatellaan olemme sydämen harmiksi ja hämmästykseksemme saaneet yhteisen kansan suusta kuulla, koska sanowat: meillä pidetään kolmas ja neljäski Joulu- ja Pääsiäis- sekä markkina-päiwät pyhinä. Mutta miten ne pyhitetään? Wäki oleskelee laiskoina ja miehet kuluttawat aikansa juopumisessa ja riidassa. Sekö on pitää pyhää?! Ja juuri niin ylehensä oikeat Herrankin asettamat pyhät wietetään. Mutta tämä on kristittyin suurin häwäistys ja siitä juuri kaikki synnitki alkunsa saawat ja siitä monellaiset rangaistukset, että Jumalan pyhä ja kallis sana katsotaan ylön. Sen todistaa Jesus sanoessaan: koska rietas henki löytää sydämen tyhjäksi Jumalan sanasta, käwäistyksi ja kaunistetuksi, silloin hän menee ja ottaa kanssansa seitsemän muuta henkeä, itsiänsä pahempata, ja ne sisälle menewät ja asuwat siellä; ja sen ihmisen wiimeiset tulewat pahemmaksi kuin ensimäiset. Math. 12: 44, 45. Tätä katsoen pidämme sunnuntaikoulut erinomaisen hyödyllisinä. Niissä harjotetaan ihmiset lapsina tutkimaan pyhäpäiwinä Jumalan sanaa, johon heillä isompina ei olekaan arkipäiwinä niin lomaa ja tilaa. Ja näin harjotettu ja luettu sana warjelee heidät monesta synnistä ilman sitä että se Jumalan armosta tekee sen oikein wastaan ottaneet autuiksi.

*) Genewe on kaupunki Sweitsin maalla.

Wänni Sakseliinin päiwäkirjasta.

13 p. Heinäk.

Woi, teinkö siinä pahoin! Kauwan mietin itsekseni, miksi kumppanini aina oli niin surullinen; en saanut häntä koskaan iloseksi, enkä saanut koskaan tietää, mikä muu häntä rasitti, kuin hänen syntinsä. Kauwemmin en woinut pidättää itseäni, katsoin hänen matkalaukkuunsa. Nyt sain kuulla, mitä hän toiwoo, hänen mielensä tekee lähetyssaarnaajaksi! Noh, siksi onki hän, jos kukaan, oikein sowelias. Nyt tiesin myös tehtäwäni. Hänen puolestansa kirjotin kirjeen lähetysjohtokunnalle A:ssa. Kirje suittaa olla tyhmänlainen, mutta hywä Jumala woi halpain asetten kautta aikoin saada suuria asioita. Muutamia wuosia sitte olin A:ssa työssä, tulin tuttawaksi muutamain lähetysoppilaisten kanssa. Koulun esimies kysyi nimeniki, enkö sitte olisi taitanut kirjottaa johtokunnalle? Kirjeestäni kirjotan päiwäkirjaani kopian, ja wastauksen panen myös tähän, muistoksi räätälein tulewille polwille. Sydämeni sanoo, että saan suotuisan wastauksen. Kirjeeni kuului näin:

Korkeasti kunnioitetut herrat!

Älkäät, kunnioitettawat herrat, panko pahaksenne, että minä, räätälisälli Wänni Sakseliini, olen matkoillani rohjennut nöyrästi rukoillen lähetä teitä. Mitään en ano itselleni, waan kumppanilleni. Kumppanini entisen elämän suhteen pyydän teitä, kunnian herrat, muistamaan tätä sanaa: „kaikki olemme syntisiä"; sillä hän on nykyään päässyt oijennushuoneesta. Mutta älkäät sentähden, kunnioitetut herrat, hämmästykö; sillä enkä olen kunniallisten ihmisten lapsia, ja isäni oli kartanon hoitaja, pidän sen kuitenki kunnianani, että olen nyt jo kahdeksatta wiikkoa waeltanut Juha Laaksolaisen kanssa yhdessä. Herran käsi painaa raskaasti häntä, ja hän rakastaa Herraa Jesusta. Hän tekisi kernaasti työtä, mutta ei kukaan huoli hänestä. Mutta minun luullakseni olisi hän omansa lähetyssaarnaajaksi, ja hän itse halajaa sellaista toimitusta. Mutta siitä ette olisi te enkä minä koskaan saanut mitään tietoa, jollen olisi salaa lukenut hänen matkalaukustansa hänen kirjottamaa kirjaansa. Itse hän ei myös ilmota sitä selwillä sanoilla; sillä hän pitää itsensä mahdottomana sellaiseen korkeaan wirkaan. Hän halajaa elämällänsä osottaa mailmalle, olewansa wilpitön kristitty. Hänen tietämättänsä kirjotan myös tämän kirjeen. Mutta paljo ja suuri pilkka ja hänen suuri erhetyksensä on saattanut hänen alakuloseksi, sentähden rupesin nöyryydessä puhumaan hänen puolestansa ja pyytämään teitä koettelemaan häntä. Kristuksen tähden pyydän teitä koettamaan häntä, ettei hän lankeisi warsin epäilykseen; sillä hänen tilansa on sangen surullinen. Minun luullakseni, olisitte hywin tytywiä hänen kanssansa. Hänellä on nöyrä sydän ja sangen hywä taito. Hän on istunut 6 wuotta oijennushuoneessa ja lukenut raamattua, ja waikka ei hän osaa sitä Hebrean kielin, osaa hän melkein koko raamatun ulkoa äidin kielin. Hän on 25 wuoden wanha. En tiedä, jos olen kyllä tarpeeksi rukoillut teitä; mutta jos kieltäisitte ottaa häntä wastaan, niin siitä itseäni syytän, etten ole oikein taiten osannut ajaa hänen asiaansa, ja mieleni tulisi yhtä haikeaksi, kuin jos olisin kadottanut äitini. — Jumala parhain päin ohjatkoon teidän sydämenne, ja minä olen teidän y. m.

Jälki-kirjotus. Molemmat pilkut tyhmään kirjaani tuliwat kyyneleistä, joita ilosta wuodatin, ajatellen, että suotte pyyntöni minulle. Jos odotetun wastauksen annatte, pyydän sen kirjottamaan räätäli-ammatin wanhimmalle M:n kaupungissa, jätettäwäksi räätälisällille Wänni Sakseliinille. Jos Jumala suo, toiwon kahden wiikon päästä olewani siellä, ja suuresti olisin Jumalalle kiitollinen, jos wastaus siksi ennättäisi sinne.

Sellainen oli kirjani, ja se on nyt Herran nimessä matkalla. Jumala siunatkoon sen! Koko asiasta en suinkaan sano hänelle mitään, jollen saa hywää wastausta; muutoin hän tulisi surua täyteen.

Kuollut Turussa. Heinäkuun 6 p. warwin salwumiehen G. Wiklundin poika Juha Kustaa Emil 1 kuuk. iällä; puuseppä Isak Lindströmin poika Kaarle August 2 kuuk. iällä; 7 p. muurarin oppilas Juha Lindholmin poika Knut 5 päiwän iällä; 8 p. salwukisällin Kustaa Lindroosin tytär Olga Aleksandra 3 w. 10 k. iällä; talonwartian Gabr. Ulrik Lindroosin poika Frans Ulrik 2 kuuk. iällä; 9 p. talon poika Antti Aatolsi Antinpoika Iniön kappelista kuollut läänin sairashuoneessa; 10 p. muurarimestari Frans Benj. Wahlströmin poika Frans Hjalmar 3 wuot.; 11 p. warwin salwumiehen A. J. Korsbergin tytär Ida Karolina 3½ wuot.; proomimies M. A. Forsströmin waimo Edla Juhanna Tengström 28 wuot.; salwukisällin Jaako Wilh. Tammelinin poika Juha 5 wuot.; 13 p. laudankantaja Juha Hartman 53 wuot.; trengin waimo Maria Karolina Antintytär Punkalaitumelta kuollut läänin sairashuoneessa.

Awioliittoon kuulutettiin heinäkuun 12 p. sepänkisälli Kustaa Aatolf Jernfelt ja neiti Edla Sofia Cawander; sekä Uudenkaupungin kauppias Yrjö Wilhelm Grönholm ja neiti Gustawa Elisabet Brander.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 18. Turussa perjantaina 24 päiwänä Heinäkuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6^1/_2$ kop.

8 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Tie- ja wesi-yhdistystön ylihallitus Suomessa on kesäkuun 27 p. rautatien pysähdyspaikkain tarkastajiksi määrännyt seuraawaiset: E. W. Juselius Helsingissä, A. A. Mathelin Sörnäisissä, K. O. Remander Tikkurilassa, A. Aminoff Järwenpäässä, K. J. Flinck Hywingässä, A. W. Öller Riihimäellä, A. E. Leistedt Turengissa ja J. Colliander Hämeenlinnassa. — Senaati on kesäkuun 30 p. asettanut tohtorin K. O. Gadd lääninlääkäriksi Pyhäristin piirikuntaan, wara-kommissionimaamittarin F. Östring wakinaiseksi kommissionimaamittariksi Turun ja Porin lääniin, jywästönhoitajan öwersti G. A. Petander kruunun jywästön hoitajaksi Hämeenlinnassa, postinhoitajan J. F. Randén postinhoitajaksi Raahenkaupunkiin, wara-kamarikirjottajan postinjohtokunnassa F. W. Wessman kirjanjakajaksi Hämeenlinnan postikonttuoriin ja wara-kopioitsian wara-tuomari H. Alm kopioitsiaksi waltiowarain toimikuntaan senaatissa. — Nykyisen heinäkuun 14 p. on senaati määrännyt konetaiturin E. G. Rancken ja luonnontieteis-määräysopin kokelaan J. F. Canth opettajiksi Jywäskylän kansakouluttaja-opistoon. — Waasan läänin w. t. maaherra on kesäkuun 25 p. suonut Wähänkyrön nimismiehelle A. Uggla eron wirasta ja heinäkuun 9 p. mainitun pitäjän nimismieheksi määrännyt Waasan ylikoulun opettajan R. G. Stolpe.

Hiippakuntain sanomia. Kuopion. Wirkawapaus on suotu kappal. siaiselle R. Fellmannille tämän kuun loppuun. — Wakuuskirjan saanut w. past. K. J. Hällfors Limingan kappalaiseksi. — Nimitetty koulun opettaja K. J. Marelius rehtoriksi Kajaanin alikouluun. — Kajaanin kappalaisen waaliin on pantu 1) kappal. siainen wp. J. Gröhn, 2) kirkkoh. siainen ja apul. wp. K. A. Calamnius ja 3) Iisalmen kirkkoh. apulainen F. R. Salonius.

Kotomaalta.

Turusta. Ilmat owat olleet sateisia, kolkkomaisia; wähä rakeitakin on satanut. — Turun howioikeus on tämän kuun 2 p. lähettänyt kihlakunnan tuomareille käskyn toimeen panemaan waltiopäiwämiesten waalit talonpoikaissäädyn puolesta. — Kaupunkimme wanhimmiksi walittiin wiimes maanantaina ruokakauppiaat A. J. Grönholm, A. Hillberg, K. A. Lundström, A. B. Nordfors ja A. J. Thulin niiden siaan, jotka siitä toimesta erkaniwat sen wuoksi että ruokakauppiasten luokasta pääsiwät sisä- ja ulkomaan-kauppiasten luokkaan. Oli nimittäin edellisellä wiikolla 8 ruokakauppiasta korotettu sisä- ja ulko-kauppioiksi, nimittäin B. A. Reims, J. W. ja F. F. Rautell, J. G. Grönberg, J. G. Wigelius, J. W. Blomberg sekä Aleksei ja Iwan Kusschinoff, ja wiisi heistä oli kaupungin wanhinta. Kun toiseen luokkaan pääsiwät, ei he asetuksen mukaan enää saaneet olla kaupungin wanhimpia ruokakauppiasten luokassa. Siitä se uusi waali. — Höyrywenhe Thekla sai wiime perjantaina Salosta tullessansa wian koneesensa että se waan toisella rattaallansa nuljasi kaupunkiin.

— **Pappissäädyn waltiopäiwämiesten waalista.** Turun tuomiokapituli on tämän kuun 2 p. antanut kiertokirjeen arkkihiippakunnan papistolle, kehottaen siinä läänin-prowastia wiipymättä toimeen panemaan waltiopäiwämiesten waalit. Tuomiokapituli on sen ohessa katsonut tarpeelliseksi muistuttaa että kun niiden monien ja monenlaisten waltiopäiwä-asiain pikaiseen ja tarpeelliseen tutkintoon wälttämättömästi waaditaan paljo enemmän waltuusmiehiä Suomen papiston puolesta, kuin entisillä Ruotsin waltiopäiwillä ja Porwoon waltiopäiwillä oli saapuwilla, toiwottawa on että pappissäädyn edusmiehiä niin monta kuin mahdollista on, tulisi armollisimmasti määrätyille waltiopäiwille, jotka kotimaan menestykselle owat sangen tärkeät. — Porwoon tuomiokapituli on antanut käskykirjeensä pappissäädyn waltuusmiesten waalin pitämisestä kesäkuun 29 p., mutta jälkeenpäin tämän kuun 8 p. siihen wielä lisännyt että kapituli tahtoo muistuttaa papistoa siitä mitä pappein kokouksessa Porwoossa maaliskuussa w. 1817 päätettiin tämän hiippakunnan waltiopäiwämiesten luwusta ja walitsemisesta. Oli nimittäin silloin päätetty että tästä hiippakunnasta lähetetään 8 waltuusmiestä, paitsi pispaa, jotka walitaan samoin kuin pispan waalista on säätty, niin että kukin walitsia walitsee kuusi kirkkoherraa ja kaksi kappalaista; huudot lähetetään konsistoriumiin, jossa ne luetaan; jotka enimmät huudot owat saaneet, joutuwat waltiopäiwämiehiksi. Ja kun kahdeksasta waltiopäiwä-miehestä kaksi wälttämättömästi pitää oleman kappalaista, tulee palkkaamisen kustannukset samassa suhteessa jaettawiksi kappalaisille, niin että he neljännen osan niistä suorittawat. — Kuopion tuomiokapituli on nykyisen heinäkuun 8 p. antanut hiippakuntansa papistolle seuraawan kiertokirjeen: Kun Keis. M:ti armossa on määrännyt yhteiset waltiopäiwät Helsingissä aljettawaksi tulewan syyskuun 15 p., on tuomiokapituli käskykirjeellä kesäkuun 26 p. käsketty siihen toimeen käymään että pappissäädyn waltuusmiesten waali waltiopäiwille joka prowastikunnassa pidetään. Tämän johdosta käsketään läänin-prowastit wiipymättä pitämään mainitut waalit sillä tawoin kuin asetukset niistä tyyskemmin määrääwät.

Tästä nähdään että Porwoon hiippakunnasta waltiopäiwille tulee pappissäädystä 8 edusmiestä ja pispa, mutta kuinka monta edusmiestä Turun ja Kuopion hiippakunnista lähetetään, ei näistä kiertokirjeistä saa selwää. 1723 wuoden waltiopäiwä-järjestys määrää että papisto jokaisessa prowastikunnassa walitsee waltuusmiehensä, mutta jos papit useammassa prowastikunnassa tytywät yhteen waltuusmieheen, on heillä siihenki walta. Kunink. M:tin kirja konsistoriumeille joulukuun 15 p. 1741 selittää tämän säännön näin: „niissä hiippakunnissa, joissa 2, 3 tahi useampi prowastikunta, joko selwästi sanotulla lupauksella tahi äänettömällä suostumuksella on yhdistynyt lähettämään ja waltiopäiwillä elättämään yhden waltuusmiehen, walitsee papisto jokaisessa yhdistetyssä prowastikunnassa yhden jäsenistänsä, joka heidän yhdistyksessänsä asuu ja itse on walitsewa jäsen, waltuusmiehekseensä, jolloin se joka on saanut enimmät äännökset, tulee kaikilta walitsewilta jäseniltä waltakirjalla warustettawaksi. Mutta niissä prowastikunnissa, joissa semmoisia yhdistyksiä prowastikuntain wälillä ei ole suostuttu eikä wahwistettu, eikä tästälähin taitta sopia, siellä walitsee jokaisen prowastikunnan papisto waltuusmiehensä niistä, jotka samassa hiippakunnassa kuuluwat heidän jäsenihinsä ja joilla on walitsemisen oikeus.“ Tästä siis näkyy seuraawan että kun Turun ja Kuopion hiippakunnissa ei tämmöisiä yhdistyksiä ole suostuttu, kukin prowastikunta lähettää yhden kirkkoherran waltiopäiwille, joten Turun hiippakunnasta tulisi paitsi arkki-pispaa 17 kirkkoherraa ja Kuopion hiippakunnasta 8 paitsi pispaa. Mutta kappalaisilla on myös, Kunink. M:tin asetuksen mukaan marraskuun 16 p. 1727, oikeus walita puolestansa edusmies. Luulemme tulewat waltiopäiwät olewan niin suuresta arwosta kotimaallemme sekä maallisessa eli waltiollisessa että seurakunnallisessa suhdassa, että yhden kappalaisen walitseminen sekä Turun että Kuopion hiippakunnasta olisi suotawa. Sitä luulemme Turun kapitulin kiertokirjeessänsä myös tarkottaneen, koska siinä sanotaan toiwottawa olewan waltiopäiwille niin monta edusmiestä kuin mahdollista on. Kun kirkkoherrat kokoontuwat walitsemaan edusmiehiä, silloin saapi kukin kappalainen walita puolestansa. Muistettawa on että kuki kappalainen on welwotettu walitullensa antamaan kaawan jälkeen kirjotettu waltakirja. Kaawa löytyy F. Ekmanin ruotsalaisen asetus-kokouksen neljännessä osassa. Sen kaawan jälkeen kirjotettu waltakirja lähetetään lukittuna tuomiokapituliin, joka nimittää sen kapplaisten edusmieheksi, joka on saanut enimmät huudot. Jos kaikki kappalaiset hiippakunnassa olisiwat mieluisia ja suostuwaisia waalissa, ei edusmiehen kustantaminen koko hiippakunnan kappalaisten waroilla tulisi ylen määrin kalliiksi ja rasittawaksi.

— Talonpojat Piikkiön ja Halikon ylisestä kihlakunnasta owat kutsutut walitsemaan edusmiestä waltiopäiwille Wistan keskiewariin Paimion pitäjässä neljäs päiwä tulewalla elokuulla kello 10 e. p. p.

— **Helsingin Uutiset** puolustawat muukalaisten sanain käyttämistänsä suomen kielessä, sanoen että niitä „täytyy aiwan koolta lainata muista kielistä." Se on walitettawa asia että Uutisilla on semmoinen mieli suomen kielestä ja siitä seuraawa kiiwas harrastus saada ulkomaalaisia sanoja kieleemme.*) Meillä on peräti toinen ajatus tässä asiassa, että nimittäin niin wähän kuin mahdollista on käyttää muukalaisia sanoja kielessämme, sillä suomalaiset sanat pidämme paljon parempana kuin nuot muukalaiset lainasanat. Sama ajatus kielen puhtauden tarpeellisuudesta on myös monella muulla; niin esimerkiksi kanslianeuwos E. Lönnrot Suomi-kirjassa wuodelta 1857 kowin kiiwastelee puhdasten suomalaisten sanain käyttämistä. Paitsi muuta sanoo hän mainitun kirjan 75 ja 76 siwuilla: „se woitto, joka kielelle lähtee omituisista oppisanoista ei myös millään muotoa ole niin wähäksi arwattawa, kun moni ehkä luulee. — Aiwan turhalta näyttää myös se pelko, että muukalaiset kielemme omituisista oppisanoista säikähtyisiwät, jos kenen muuten tekisi mieli kieltämme oppia. Ja jospa säikähtyisiwätki, wähänpä siitä. Kielemme ei ole muukalaisia, waan omia maanmiehiämme warten, ja sentähdenpä onki paras huoli siitä pidettäwä, että se näille saataisi mitä helpoimmaksi ymmärtää, joka ei suinkaan *tapahdu wierasten sanain* kieleen kokoomisella. Muille kelpaamisen tähden elköön unhotettako kelwata itsellensäkin. Kielen siwistys wähän huolinee muukalaisista ja siitä arwosta, minkä he kielelle antawat. Se on itsekunki kansan oma työ siwistää kielensä, ja me suomalaiset epäilemättä pidämme parhaan huolen siitä sillä tawoin, että koemme käyttää kieltämme kaikenlaisen tiedon selittämiseksi, ja säilyttäen sitä omassa luonnossansa, pyydämme aikaan tulla kielen *omilla waroilla* semminki niissä tieto-osissa, joiden käsittämisestä ja oppimisesta yhteisellenki kansalle on jotain hyötyä odotettawa. Sillä tawoin kirjakielemme aina on tulewa koko kansan yhteisenä omaisuutena olemaan, eikä ainoastaan muutamain koulunkäyneitten erinäiseksi hywäksi muuttumaan, niinkuin moni muu siwistynyt kieli muualla on muuttunut." Tästä Uutiset näkewät ettei se ole meidän yksinäinen mieli, waan että muutkin owat samasta ajatuksesta. Me puolestamme waan surkuttelemme että Uutisilla tässä tärkeässä asiassa on niin takaperoinen mieli, ja warotamme muita Uutisten tapaan takeltumasta. Kielen wäärin käyttämisestä syyttelee Uutinen waan erästä lähetettyä kirjotusta, waikka wirheitä olemme osottaneet heidän omissa käsi-aloissansaki ja aiwan törkeitä. Wielä puolusteleekin sanoja „waltiopäiwissä," ja „teko-asia," lausuen edellisestä ettei se merkitse aikaa. Sen kyllä tiedämme että waltiopäiwillä ymmärretään kokousta, mutta aikaa siinä myös tarwitaan kokouksen pitämiseen, ja sentähden suomalainen sanooki että „ollaan waltiopäiwillä" eikä waltiopäiwissä. Samaten myös tuttawa kutsuu tuttawansa „nimipäiwälle," eikä nimipäiwään, joka myös on kokous taikka kestinpito. Niin myös suomen kielen taitawat kirjottajat kirjottawatkin „waltiopäiwillä" eikä waltiopäiwissä, niinkuin esimerkiksi saatte nähdä E. Lönnrotin nykyisin antamasta Lainopillisesta Käsikirjasta siwuilla 195 ja 196. Wai ettekö luule suomen kansan ja Lönnrotinkaan suomea osaawan, waan te yksin? Hoo wai niin!? Kun ei Uutiset woineet wäärennyksiänsä puolustaa, joka olikin mahdotonta, elleiwät wäärää oikeaksi tahdo sanoa, niin luettelewat muutamia lauseita Tähdestä, joita, waikka oikeita, he wäärän mielensä jälkeen tahtowat wääriksi wääntää. Mutta mikä pahin on, wääristelewät sanojamme ja sanowat niistä sitten: „ei ole suomea," ja „mitä se on olewanansa." Ne lauseet, jotka niin owat wääristäneet, owat seuraawat: „näkyy teidän *tahowan*," jossa olimme sanoneet: n. t. *tahtowan*, ja toiseksi: „*Rahwasta* olemme myös tahtoneet sydämiämme rohkeudella ja toiwolla kohtaamaan tulewia päiwiä," jossa olimme sanoneet: „*Rohwasta* myös j. n. e. Tahtowatko Uutiset näillä wääristyksillä luulotella niitä lukioitansa, joilla ei Tähteä ole, että heillä on oikeus? Olisimme rehellisyyttä kumminkin waatineet Uutisilta.

*) Ettei muukalaiset sanat suomalaisen korwissa kuuluu niin suloiselta kun Uutiset luulewat, tahdomme tässä kertoa heille seuraawan: Turkulainen, lukeissansa H. Uutisten 57 n:roa, jossa ilmotetaan että maisteri T. Rein on määrätty hist. kieliopillisen tiedekunnan „kuratoriksi," lausui: meidän Uutta toria kutsuttiin ennen aikaan „kuratoriksi," kun ei se wielä ollut kiwillä laskettu. Mutta mitä se on että Helsingissä maisteritki haukutaan kuratoriksi?

Helsingistä. H. M. Keisarin tulo Kruunstatista Helsinkiin sanotaan tapahtuwan tämän kuun 27 päiwänä. Helsingissä tehdään suurenlaisia walmistuksia Keisarin wastaan-ottamista warten. Rantaan laitetaan laituri, jossa Suuriruhtinamme saa astua maalle. Näytelmähuone peitetään lautasella warjostimella, johon kaikenlaisia koristuksia hankitaan. Kaikki paikat, joissa Keisari tulee kulkemaan, siiwotaan.

— Helsingin käsityöläiset owat lahjottaneet alapolisimestarille A. F. Janssonille 200 luotia painawan hopiakannun kiitollisuuden muistoksi siitä että Jansson usiat wuodet ilman palkata on toimittanut käsityöläisten apu- ja elake-kassan kirjottajan wirkaa.

— Wangit Wiaporin linnasta lähetetään nyt, samoin kuin edellisen sodan aikana, Kuopion läänin wankihuoneeseen säilytettäwäksi.

— Sotawäestön kokouksen tähden Parolan kedolla, on wälinaikanen postikonttuori toimitettu Wähä-Luolajan kylään Hämeenlinnan läänissä.

— *Kirjakauppaan* on tullut uusi kirja nimellä: „*Jobin kirja.* Hebrean alkukielestä uusi käännös, jossa Pyhän Raamatun suomennosta on mahdollisimmasti noudatettu. Pipliasuomennos-komitean ja muitten Raamatun ystäwien tarkasteltawaksi painoon toimittanut Gabr. Geitlin." 44 siwua, hinta 80 penniä.

Waasasta. Waikka Waasan ylikoulun huone paloi tämän kuun alussa, ilmottaa rehtori Hallstén että koulu sentään tawallisella ajalla syyskuun 1 p. tulee awattawaksi. — Kattopäreistä hawaittiin samassa Waasan palossa ettei ne ole niin arat tulen syttymiseen, kun Kuopion palosta kerrottiin. Waasassa oli muutamia herrasmiehiä kohta palon alussa mennyt katolle, joka oli päreillä katettu, nähdäksensä niiden tulen arkuutta, mutta siinä hawainneet ettei ne syttyneet, waikka suuri joukko kipinöitä niihin lenteli. Sitä wastaan syttyi samassa tilassa toinen rakennus, joka oli tiilillä katettu. — Tämän kuun 19 p. ilmotetaan taas Waasasta sanalennättimellä että yksi leiwinhuone siellä paloi edellisenä yönä.

S:ta Kaarinasta. Wiimeis sunnuntaina piti Koriston kartanon haltia, kauppias E. F. Alftan Turusta, kauniin juhlallisuuden maatalossansa, jonne oli kutsunut koolta wieraita, sukulaisia ja tuttawia, maalta ja kaupungista. Hän näytti wierasillensa muhkean ja suurella kustannuksella raketun riihiriwinsä. Riihiriwi maksaa 3 tuhatta ruplaa. Riwissä on kaksi riihtä kummallakin puolella luwaa. Kukin huone on suuruudelta 6 syltää joka seinä. Luwan perässä on hywin awara lato, johon wilja wedetään pellolta kuiwana säilytettäwäksi. Luwassa on puimakone, josta tapettu wilja juoksee luwan alla rakettawaan wiskuriin. Se joka tässä riihirakennuksessa enimmästi wetää puoleensa katselian huomion on se suuri huolenpito, jolla koko rakennus on warottu walkian waaraa wastaan. Kiukaat owat raketut keskelle riihtä ja päältä tiilikiwillä umpeen muuratut niin, ettei mitään rohtoja putoo kiukaalle. Sawu pääsee riiheen uunin siwulla olewista rejistä. Pesän eli uunin suu on riihen alla, ja riihi lämmitetään ulkoapäin. Uunin koko edusta on tiilikiwillä holwattu kellarin tapaseksi seinään saakka. Samassa tilaisuudessa lahjotti kauppias Alftan hopeaisen taskukellon trengillensä Dawid Tocklinille, joka on Koriston kartanossa suurella uskollisuudella ja nöyryydellä palwellut 16 ajastaikaa. Nuoriso wietti illan tanssilla riihiluwassa ja wierasten huwiksi oli leikkituliset laitetut ja monta rakettia wiskattiin ilmaan.

Alawuudelta heinäkuun 13 p. Jo menneenä wuonna ilmotin Turun sanomissa, että täällä koottiin rahaa kirkon wiinikannujen ostamiseen; nyt saan ilmottaa, että molemmat kannut owat jo aikaa olleet kirkossa. — Täällä pidetään sunnuntai-kouluja kautta seurakunnan, josta on toiwottawasti paljo hywää. — Nimismies on täällä ahkeralla innolla koettanut estää wäkewäin-juomain myyntiä, joka on sangen kiitettäwä asia. Krouwareilta on otettu pois wiinaa ja rommia ja sakotettu myös lain jälkeen. — Ihmetellen, kesken puheeni, kysäsen: Minkäs tähden se luwatoin kauppa on niin mieluista? Ahneus on kaiketi alkajana. Mutta ne jotka rikastua tahtowat, he lankeewat kiusauksiin ja wahingollisiin ja tyhmiin ajatuksiin, eikä ainoastansa ajatuksiin, waan myös töihinkin, jotka ihmisen sielun turmelewat ja kadottawat.

Waiwaishoitokunta on täällä pitänyt kiitettäwän ahkeraa huolta köyhistä, josta tulee erittäin kiittää herra v. pastori S—kiä. Waikka ei suinkaan kaikki ole siihen tytywäisiä, sillä aina kuuluu nureksumisia; toiset ottaisiwat kaiken elatuksensa siitä, ja ikään kuin kädet ristissä sitten istuisiwat lewossa työtöinnä. Toiset taas nureksiwat siitä, ett'eiwät he saa mitään. Ja niin lyhyesti sanoen: Kyllä siinä on kärsimistä! Mutta nyt, Jumalan kiitos! näyttää tulewan hywä wuosi, jonka Jumala armossa suokoon!

Pakanallista raakuutta on täällä wielä sangen paljon, joka nähdään kaikissa suhdissa, erittäinkin nuorison yhteisissä kokouksissa, niinkuin naittajaisissa (kuuluttajaisissa) j. n. e., jossa tapellaan ja kaikenlaista pahaa elämää wietetään. Mutta Herra heitä hengellänsä harha tieltä oikealle tielle ohjatkoon!

Lutherin kirjain kautta täälläkin tosin on ewankeliumin walo ruwennut joissakuissa sieluissa kukoistamaan, joka on Herran Hengen työ, josta Hänelle ainoalle kiitos ja kunnia olkoon.

Mutta, Herra lisätköön ja wahwistakoon piiskaista laumaansa jokapaikassa, täällä ja siellä, ja tosin Hän sen tekeekin wahwan lupauksensa jälkeen Henkensä kautta.

Sunnuntai-koulujen kautta on myös toiwottawa selwää sananwaloa, sillä onhan Herra wieläkin siinä, kussa 2:si eli 3:me kokoontuwat Hänen nimeensä! Jumalan armo ja rauha lewätköön kaikkein meidän päällämme! Niin, Herra olkoon meidän kanssamme! sitä toiwottaa J. Länsimäki.

Aarteen löytö. — Mikkelin W. S:mat kertoo, että Rantasalmen pitäjässä ja Osikonmäen kylässä Pesolanmäeksi kutsutulla puolella perintö-werotilalla, on 2 p. wiime Kesäkuuta löydetty aarre, louhen kolosta kiwien alta, sisältäwä 29 kappaletta, Ruotsin wallan sekä Wenäjän Kaisa-keisarinnan aikaisia, hopea-rahoja. Saman tila-osan omistaja kertoo muun muassa, että sillä tilapalstolla kuuluu ennustetun löytäwän useampiakin ja wielä suurempia aarteita, kuin waan pitkässä ajassa ennättää kaikki louhi-silmäkkeet kiwistä multawiksi silitellä ja kiwien komerot kopistella. — Aarteita löydetään Suomessa hywin usein ja niissä paljo arwollisia muinois-jätteitä, niinkuin wanhoja rahoja, koristuksia, työ- ja pito-kaluja jne. Maamme historian tutkinnolle se olisi mainioksi hyödyksi ja awuksi, jos kaikki aarteissa tahi muutenki löydetyt muinoisjätteet koottaisiin yhteen paikkaan. Sentähden onki Pahanteon kaaren 48 luwussa se määräys, että tämmöset löydöt owat kruunulle tarjottawat lunastettawiksi ja että niistä, jos kruunu ne lunastaa, on maksettawa löytäjälle täysi arwo ja wielä kahdeksas osa lisäksi. Niiden löytöin ilmottamisesta ja lunastamisesta kruunulle pidettiinki entisinä aikoina tarkka waari ja huoli, mutta ne entiset löydöt maastamme owat jääneet Ruotsin kokouksiin. Maamme yliopistoon on kyllä perustettu semmosten muinois-jätteiden kokouksia, mutta walitettawasti eiwät kruununpalweliat enää pidä samaa huolta niiden löytöin tarjoamisesta kruunulle kuin muinoin ja sentähden harwoin tuleeki niitä yliopistomme kokouksiin. Kaikkien isänmaan ystäwien welwollisuus olisi ottaa tämä asia walwoaksensa ja huoleksensa. (S:tar.)

Kolme talonpoikaa, nimittäin lautamies Tahwo Tolonen Kuopiosta, talollinen Johan Lindström Pielawedeltä ja Samuel Sairanen Säämingistä kuuluwat Pietarissa woinkauppamatkoillaan Johannuksen alus-wiikolla ollessansa käyneen H. M. Keisarin luona Tsaarien howissa ilmottamassa kiitollisia tunteitansa Hänen Majestetillensä suomalaisia hywästi pitämisestä ja suomenkielen suosimisesta. Tässä lienee tarpeellinen muistuttaa. ettei nämä miehet olleet mitään maakunnan lähettiläitä, eikä heillä ollut siihen waltakirjaa keltään muilta, ainoasti omasta puolestansa tekiwät sen, mikä heille wasta Pietarissa ollessansa oli tuumaksi tullut.

(Tapio.)

Ulkomaalta.

Ulkomaan lehdissä luetaan että Wenäjän hallitus wahwasti warustelee, ikään kuin sota wälttämättömästi olisi odotettawana. Kenraali Todtleben sanotaan niin wahwaksi rakentawan Kruunstatin linnotukset ettei wihollisten laiwat suinkaan pääse niiden ohitse Pietariin. Toiselta puolen taas luulewat samat lehdet Wenäjän wastauksen Englannin, Ranskan ja Itäwallan kirjotuksille rauhaa tuottawaksi. Wastausta ei kuitenkaan wielä ole annettu, se luultiin lähetettäwän Pietarista tämän kuun keskipaikoilla. — Kaukasiassa on wuorilaiset nostaneet kapinan Wenäläisiä wastaan, joka kuitenki pian on saatu lannistetuksi.

Tukholmissa pidettiin tämän kuun alussa luonnon tutkiain kokous. Osallisia siinä oli 500 hengen paikoilla, Suomestakin muutamia tiedemiehiä. Kuningaski oli eräänä päiwänä kutsunut heidät wieraaksensa Ulrikanlaakson linnaan, jossa heitä hywin kestittiin.

Englannin naiskuningas Wiktoria aikoo lähteä Saksaan.

Greekan kapina on wedenwuodatuksella kumottu. Uusi ministeristö on walittu. — Uusi kuningas Yrjö I aikoo Tanskasta lähteä waltakuntaansa syyskuun alussa. Greekalaiset owat jo julistaneet hänen täysi-ikäiseksi.

Ranskan sotawäki on jo tullut Meksikon kaupunkiin, josta sen oma sotawäki on paennut.

Amerikassa on pohjois waltakuntain sotapäällikkö Hooker omasta pyynnöstänsä saanut eron, ja hänen siaansa on kenraali Meader walittu päälliköksi. Kowa tappelus oli heinäkuun 2 p. hänen ja etelä waltioin eli eriliittolaisten kesken. Kummaltaki puolelta kaatui paljo wäkeä.

Kristittyin pappeudesta.

Suomalaisilla on tapana kutsua opettajiansa papeiksi. Mutta se nimitys tulee ainoastansa wanhan testamentin papeille eikä kristilliselle saarnawiralle. Papit wanhassa testamentissa oliwatkin erinäistä säätyä, jotka Jumala oli kutsunut toimittamaan uhripalwelusta ja olemaan wälimiehiä Jumalan ja kansan wälillä. Mutta sellainen erotus on uudessa testamentissa kokonansa Kristuksessa lakannut, joka on uuden testamentin ylimmäinen pappi. Sentähden ei myös raamatussakaan anneta papin nimeä uuden testamentin saarnawiralle, waan opettajat kutsutaan: paimeniksi (Joh. 10: 2; Efes. 4: 11); opettajiksi (Hebr. 13: 7, 17, 24); saarnaajiksi (2 Tim. 1: 11; 4: 5) wanhimmiksi (1 Tim. 4: 14; 5: 17, 19) ja pispoiksi (Ap. T. 20: 28; 1 Tim. 3: 2; Tit. 1: 7). Paikka paikoin on kuitenki greikkalainen sana presbyteros*) = wanhin suomalaisessa uudessa testamentissa tulkittu „papiksi," niinkuin: 1 Pet. 5: 1; Jaak. 5: 14. Mutta se on tapahtunut huomaamattomuudesta ja on oikaistawa. Uudessa testamentissa ei löydy yhtään erinäistä säätyä, jolle erittäin tulisi papin arwo ja nimi, waan pappeja owat kaikki uskowaiset sielut. Ja pappeja he owat ei ainoastaan kunnian ja arwon suhteen, waan myös niiden welwollisuuksien suhteen, jotka papin wirkaan kuuluwat. Niinkuin esimerkiksi isäntänä ja emäntänä oleminen sisältää myös isännän ja emännän welwollisuudet. Eli mitä sanoisit sellaisesta emännästä, joka waan antaisi kutsua ja kunnioittaa itsensä emännäksi ja myös sydämessään iloitsis sellaisesta kunnianimestä, mutta ei tahtoisi emännyydestänsä kuitenkaan pitää mitään lukua? Jumala on myös kaikki uskowaiset tehnyt itsellensä papeiksi; mutta sen tietäminen ja siitä iloitseminen ei ole koko asia, waan sellaisen papin wiran tekeminen. Tätä terotan sen wuoksi, että meidän maassamme löytyy niin paljo sellaisia ihmisiä, jotka luulewat puhumisen hengellisissä asioissa olewan muille, kuin papeille, warsin sopimattoman. Mutta että papin arwo ja wirka kuuluu kaikille kristityille yhtäläisesti, tahdomme raamatusta nyt osottaa.

Kaikkein kristittyin pappeudesta ennustetaan jo wanhassa testamentissa: Es. 61: 6; 66: 21. Mutta aiwan selwästi puhutaan siitä uudessa testamentissa seuraawissa paikoissa: Ilm. 1: 6, „Jesus teki meidän kuninkaaksi ja papeiksi Jumalan ja hänen Isänsä edessä," ja 1 Pet. 2: 5, 9, kussa sanat kuuluwat: „ja myös te, niinkuin eläwät kiwet, raketkaat teitänne hengelliseksi huoneeksi ja pyhäksi pappeudeksi uhraamaan hengellisiä uhreja, jotka Jumalalle Jesuksen Kristuksen kautta otolliset owat," ja „te olette walittu suku, kuninkaallinen pappeus, pyhä kansa, omaisuuden kansa, ilmottamaan sen woimaa, joka teitä pimeydestä hänen ihmeelliseen walkeuteensa kutsunut on."

Katso, lukiani, wielä kerta näitä sanoja, jotka olemme tässä kertoneet. Niistä nyt tyystin kuulet, kutka owat pappia, kuinka papiksi tullaan ja mitä pappina tehdään. Papiksi ei tee yksikään ihminen toista, waan Jesus yksin tekee papiksi. Jonka Jumala on woidellut, jolle hän Kristuksen kuoleman ja ylösnousemisen kautta on antanut wapaan tykökäymisen armoistuimen tykö ja joka on saanut pyhän Hengen lahjan, taitaaksensa hengessä ja totuudessa rukoilla Isää, hän on oikea pappi. Jolta Hengen wihkiminen puuttuu, sitä ei tee mikään muu wihkiminen papiksi. Tästä sanoo Besser: „kuin Kristus tuli, joka on uskollinen ja totinen Ylipappimme ja ainoa wälimiehemme, joka sowitti meitä kalliilla werellänsä, antoi hän meille pyhän Henkensä, ja tämä woide, joka meillä on häneltä (1 Joh. 2: 20), teki meitä pyhäksi pappeudeksi yhdistäen meitä Jumalan kanssa Jesuksen Kristuksen kautta. „Olkoot pappis puetetut wanhurskaudella ja pyhäs riemuitkoot (Ps. 132: 9), sen tekee uuden testamentin pyhä pappeus, sillä Jesus Kristus on ansainnut ja puettanut uskowaisensa papilliseen autuuden ja wanhurskauden pukuun, jota tämä lupaus tarkotti: „hänen pappinsa minä puetan autuudella ja hänen pyhäinsä pitää ilolla riemuitsemaan (Ps. 132: 16). Myös Lutherus sanoo: „pyhiä ja hengellisiä pappia owat ainoastansa ne, jotka owat oikeita kristityitä, ja raketut tälle kiwelle (Kristuksen päälle). Sillä kuin Kristus on ylkä ja me olemme morsian, on morsiamella omanansa kaikki yljän omaisuus, jopa koko ylkäki. Sillä kuin hän antaa itsensä morsiamelle, niin hän kokonansa ja kaikkinensa antaa itsensä hänelle. Samate antaa morsiankin itsensä yljälle. Nyt on Kristus korkea ja ylimäinen pappi, siksi on itse Jumala hänen woidellut. Hän uhrasi oman ruumiinsa meidän siassamme, joka on korkein pappeus; toiseksi rukoili hän meidän puolestamme ristinpuussa; kolmanneksi on hän julistanut ewankeliumiakin ja on opettanut kaikki ihmiset tuntemaan Jumalan ja itsensä. Nämät kolme

*) Sanasta presbyteros owat ruotsalaiset ruwenneet kutsumaan opettajaansa „prest."

wirkaa on Kristus antanut meille kaikille. Sentähden ja kuin hän on pappi ja me olemme hänen weljensä, niin on kaikilla kristityillä walta ja käsky saarnata, rukoilla toinen toisensa puolesta ja uhrata itsensä Jumalalle. Älköön myös rohjetko kukaan saarnaamaan eli selittämään Jumalan sanaa, jollei hän ole (sellainen hengellinen) pappi." Samoin todistaa hän kirjassansa: Kristittyin wapaudesta, sanoen: „Kristus on antanut kaikille kristityille papillisen ja kuninkaallisen arwonsa ja kunniansa, että he kaikki uskon kautta olisiwat pappeja ja kuninkaita Kristuksen kanssa. Ja se tapahtuu näin: jokainen kristi-ihminen korotetaan uskon kautta niin korkealle, että hän hengellisesti on kaikkein herra; sillä häntä ei taida autuuden suhteen mikään kappale wahingoittaa, niin aina juuri päin wastoin pitää kaikki oleman hänelle alamaisia ja edistämän hänen autuuttansa, niinkuin Paawali opettaa Ruom. 8: 28 sanoen: „me tiedämme niille, jotka Jumalaa rakastawat, kaikki kappaleet ynnä parhaaksi kääntywän." Katso myös 1 Kor. 3: 21, 22. — Mutta sitte olemme wielä pappejaki, ja se on olla suurempi, kuin kuningas; sillä pappeus tekee meidät kelwollisiksi astumaan Jumalan eteen ja rukoilemaan toisten edestä; sillä seisoa Jumalan edessä ja rukoilla, se on luwallista ainoastansa papille. Kristus on siis meille ansainnut, että saamme rukoilla toinen toisemme puolesta. Mutta Kristuksen uskomaton on kaikkein orja, hänen rukouksensa on Jumalalle kelpaamaton, eikä pääse Jumalan silmiin. Kuka osaa siis selittää kristityn korkeaa kunniaa? Kuninkaana on hän kaikkein kappalten herra, pappina on Jumalaki hänen wallassansa. Sillä Jumala tekee, mitä hän rukoilee ja tahtoo, niinkuin psaltarissa on kirjotettu: „hän tekee mitä häntä pelkääwäiset halajawat, ja kuulee heidän huutonsa ja auttaa heitä" (Ps. 145: 19, katso myös Joh. 9: 31). Sellaisen kunnian hän saa paljaan uskon eikä töiden kautta."

Ja asian tärkeyden wuoksi pyydämme lukiaa wielä wäsymättä kuulemaan, mitä Lutherus toisessa kirjassa puhuu kaikkein kristittyin pappeudesta. Hän sanoo: „kuin Kristus on pappi, niin siitä päätämme, että myös kaikki kristityt owat pappeja. Että pappeuski kuuluu meille Kristuksen tähden, sen näemme näistä sanoista: minä saarnaan sinun nimeäs weljilleni Ps. 22: 23; ja näiden Ps. 45: 8 sanain johdosta: sentähden, o! Jumala, on Jumalas woidellut sinua ilo-öljyllä enää kuin osaweljiäs. Uudessa syntymisessä tulimme Kristuksen weljiksi; sentähden olemme pappeja niinkuin hänki, Jumalan lapsia niinkuin hänki, kuninkaita niinkuin hän. Sillä Jumala on meitä ynnä hänen kanssansa istuttanut taiwaalliseen menoon, että me olisimme hänen weljiänsä ja kanssaperillisiänsä, jossa ja jonka kanssa kaikki on meille annettu. Efes. 2: 6; Tit. 3: 7; Ruom. 8: 32. Niin on siis meillä kaikki yhteistä Kristuksen kanssa.

Mutta toisellaki tawalla tahdomme sen todeksi näyttää. Me tahdomme luetella, mitä papin wirkaan kuuluu, ja osottaa, että kaikilla kristityillä on oikeus tehdä samoja töitä, ja että he siis kaikki owat pappeja. Mutta nämät owat nyt papillisia töitä: opettaa, saarnata ja julistaa Jumalan sanaa, kastaa, jakaa Herran ehtoollista, päästää synnistä ja sitoa synteihin, rukoilla toisten edestä, uhrata, tuomita ja tutkia opit ja henget.

Parhain työ, josta muut rippuwat, on nyt opettaa Jumalan sanaa. Sillä sanalla opetamme siunaamaan, synnistä päästämään ja niihin sitomaan, kastamaan, uhraamaan, ja tuomitsemaan kaikki. Jolle siis uskomme sanan, sille uskomme kaikki muutki papin toimitukset. Mutta nyt on juuri sama sana yhteinen kaikille kristityille, niinkuin Es. 54: 13 sanoo: „kaikki sinun lapses pitää oleman opetetut Herralta." Mutta ne owat Herran opetuslapsia, kuin sen owat Isältä kuulleet ja oppineet, niinkuin Jesus Joh. 6: 45 selittää. Mutta kuuleminen tapahtuu sanan kautta (Rom. 10: 17). Sen kanssa pitää yhtä, mitä Ps. 149: 5 seur. kristittyin kunniaksi sanotaan: tämä kunnia on olewa kaikille hänen pyhillensä. Mikä sitte? Heidän suussansa pitää Jumalan ylistys oleman; ja kaksiteräiset miekat heidän käsissänsä, kostamaan pakanoille ja rankaisemaan kansoja; heidän kuninkaitansa sitomaan kahleisiin ja heidän jalompiansa rautakahleisiin.

Että Jumalan sanan wirka on yhteinen kaikille kristityille, sen todistaa tämäki paikka: „te olette kuninkaallinen pappeus ilmottamaan sen woimaa, joka teitä pimeydestä hänen ihmeelliseen walkeuteensa kutsunut on." Mutta sano, kutka niitä owat, jotka hän on kutsunut ihmeelliseen walkeuteensa? Eikö kaikki kristityt ole sellaisia? Mutta Pietari ei ainoastansa anna heille waltaa, waan käskeeki heitä ilmottaan Jumalan woimaa, ja se on saarnata Jumalan sanaa! Niinkuin nyt sanan wirka julistaa waan Jumalan woimaa; niin ei löydy myös yhtään muuta pappeutta, kuin hengellinen pappeus, joka on kaikille kristityille yhteinen.

Saman todistaa Kristuski, koska hän ehtoollisen asetussanoissa sanoo: se tehkäät minun muistokseni. Mutta tämä muisto on saarnata sanaa, niinkuin Paawali, 1 Kor. 11: 26, selittää: niin usein kuin te syötte tästä leiwästä, ja juotte tästä kalkista, pitää teidän Herran kuolemaa julistaman, siihen asti kuin hän tulee. Mutta julistaa Herran kuolemaa on yhtä kuin ilmottaa Herran woimaa, joka meitä on pimeydestä kutsunut ihmeelliseen walkeuteensa. Kaikkia on siis käsketty wiettämään Herran muistoa, että Jumalan woimaa kaikin paikoin kiitettäisiin ja ylistettäisiin.

Saman todistaa Paawaliki, 1 Kor. 14: 26, kussa hän koko seurakunnalle ja kaikille kristityille kirjottaa näin: kullaki teistä on psalmi, hänellä on opetus, hänellä on kieli, hänellä on ilmotus, hänellä on selitys, ja w. 31: kyllä te kaikki profeterata taidatte, yksi toisenne perään, että kaikki oppisit, ja tulisit neuwotuksi. Sanopas, kultaseni, mitä hän tarkottaa sanasella: kullakin? Mitä merkitsee sana kaikki? Olkoon näillä raamatun sanoilla selwimmästi wahwistettu, että Jumalan sanan wirka on yksi ainoa ja yhteinen kaikille kristityille. Niin, en sano, se on heillä oikeutena, waan sitä tekemään owat welwoitetut. Pappeus on siis myös waan yksi ainoa ja yhteinen kaikille kristityille.

Toinen papillinen wirka on kastaa. Hätätilassa saawat waimotki kastaa. Kaikki kristityt, waimotkin owat siis pappeja. Sillä kasteessa julistetaan eläwä sana, joka synnyttää sielut uudesti ja wapahtaa ne kuolemasta ja synnistä. Kuin waimot kastawat, tekewät he oikeaa papin wirkaa, ja sitä on heillä walta tehdä sentähden, että kaikki kristityt owat hengellinen pappeus.

Kolmas toimitus on siunata eli jakaa pyhää ehtoollista. — Tämäki toimitus on kaikille kristityille yhteinen ja sen wahwistamme näillä Kristuksen sanoilla: se tehkäät minun muistokseni. — Tämän hän sanoi kaikille omillensa, jotka silloin oliwat läsnä, söiwät ja joiwat, niin myös kaikille niille, jotka sittemmin söisiwät tästä leiwästä ja joisiwat tästä kalkista. Se kuin siis silloin annettiin, se kaikille annettiin. Tähän lisäämme 1 Kor. 11: 23 Paawalin sanat: minä olen sen Herralta saanut, jonka minä myös teille annoin. Tässäki puhuttelee Paawali kaikkia Korinttilaisia ja tekee heidät wertaisiksensa, se on, hän wihkiää heidät kaikki papeiksi, ollaksensa kelwollisia jakamaan (ja nauttimaan) sakramenttia. Ja sille, jolle on suurimmat työt uskotut, sana ja kaste, sille myös sallittanee halwempi, s. o., leiwän ja wiinan siunaus ja jakaminen, niinkuin Kristuski Math. 6: 25 sanoo: „henki on enämpi kuin ruoka, ja ruumis parempi kuin waate." Hän tahtoo sanoa: jos Jumala antaa suurempia ja parempia, niin hän myös antaa wähempiä. (Jatketaan.)

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa heinäkuun 22 p. 1863.
Käskyllä: A. G. Dahl.

Kuollut Turussa. Heinäkuun 13 p. suutarin kisällin Wiktor Danielinpojan tytär Augusta Wiktoria 10 kuuk. iällä; 14 p. polisi Kustaa Robert Helander 40 wuot.; sepänkisällin J. J. Lindströmin poika Juha Kustaa 1 wuot.; ittelliswaimon Anna Enkelin äpärä lapsi Aleksander Ilmajoelta, kuollut läänin sairashuoneessa 1 kuuk. ikäisenä; 15 p. laudankantajan K. Ahlgrenin poika Kustaa Wilhelm 2 wuot.; waimoihmisen Fredrika Stormin äpärä tytär Fredrika Augusta 2 wuot.; 16 p. salwukisällin Juha Wikström wainaan poika Robert Teodor 1 wuot.; laiwan perämiehen Erik Juha Ekmanin tytär Alma Charlotta 1 wuot.; 18 p. salwuoppilas K. F. Hemanderin tytär Ida Wilhelmina 2 kuuk. iällä; 19 p. katulaskia Henrik Juha Ahlfors 31 wuot.; trenki Matti Heikki Helinin tytär Josefina 4 wuot.; 20 p. piika Ewa Katarina Nyman 37 wuot.; 21 p. piika Sofia Juhantyttären äpärä poika Juha Bernhard 2 kuuk. iällä.

Awioliittoon kuulutettiin heinäkuun 19 p. trenki Kustaa Kustaanpoika Bergman ja Maria Serafia Mansner.

Tätä numeroa seuraa lisälehti.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Lisälehti Tähden 18 numeroon, 1863.

Uhkaawasta sodasta.

Sota on sangen kauhea asia ja surullinen maan rasitus. Sodan jälkiä seuraa tawallisesti myös nälkä ja rutto. Se on wihollinen, jota ei kukaan kutsuisi wieraaksensa, joka wähäsenki woi aawistaa, milliset sen tawat owat. Sodan tulosta on paljo puhuttu ja arweltu sinne ja tänne. Yleisen sodan syynä Europan mahtawimpain ruhtinasten wälillä on puolalaisten nostama kapina Wenäjää wastaan. Wenäläisten ja puolalaisten wäli on nykyään pahimmallansa. He käywät sotaa suurimmalla raiwolla ja kiukulla. Sen seurana on myös kaikki se surkeus, kuin ikänänsä taitaa sotaa seurata. Mainitun sodan laita ei taidakaan juuri helposti toisin olla. Puola oli wielä pari sataa wuotta sitte wahwa ja mahtawa waltakunta. Monesti sai Wenäjä wapista sen waltaa. Mutta se häwisi sisällisten riitain ja kapinain kautta. Mikä paras syy sen häwiöön oli, siitä olemme jo puhuneet. Wiimein joutui suurin osa siitä Wenäjän wallan alle. Hywillänsä eiwät woineet ylpeät Puolan aatelist olla, kuin heidän waltansa ja wapautensa niin häwisi. Sentähden owatki he aina olleet hallitsiallensa erinomaisesti uskottomia ja epätaattawia ja myös useat erät nostaneet kapinoita taikka hankkineet niitä nostaa. Tämän tähden on heitä taas kowuudella pidelty. Kahden puolin on siis wiha ja kiukku noussut korkeimmalleen. Tätä wihaa lisäämään on sittemmin auttaneet myös uskonnolliset asiat. Kohta Puolan kapinan nostua, nousi ulkomailla suuri huuto ja paljo ilmestyi hurjapäisiä miehiä, jotka yllyttiwät hallituksiansa lähtemään puolalaisille awuksi. Ruotsissakin on paljo puhuttu ja niinkuin Helsingin Uutiset sanowat, syöty ja juotu sampanjaaki puolalaisten hywäksi. Mutta kohta ei ollutkaan kukaan walmis wetämään miekkaa puolalaisten awuksi. Hillitäksensä raiwomielisiä ihmisiä syrsäämästä kansoja ja waltakuntia sanomattomaan waaraan, rupesiwat Ranska, Englanti ja Itäwalta hieromaan sowintoa keskenänsä riitaantuneiden wälillä. Mutta jollei Wenäjä suostu heidän waatimuksiinsa, joista on puhuttu Tähden 15 numerossa, menewätkö he sitte puolalaisten puolelle eli jos Wenäjä suostuu, tuleeko sitte pysywä rauha? Näihin kysymyksiin ei taida wielä kukaan antaa warmaa wastausta. Mutta koska sota tulisi sattumaan meihinki, niin meki rupeemme asiasta mielemme sanomaan, tietääksemme, mitä meidän on tekeminen, jos sotaki syntyisi.

Luultawasti on Ranskan keisarilla osaa puolalaisten kapinassa. Ranskan keisari tarwitsee sotia, Ranskalle onnellisesti päätettyjä sotia, pysyäksensä ranskalaisten suosiossa ja wahwistuaksensa Ranskan keisarillisella istuimella. Wenäjässä on aljettu uusi, sisällinen kansan, niin sanoakseni, uudesta synnyttäminen. Wanhat menot ja suhdat raukeewat ja uusi meno ei ole wielä oikein wakaantunut. Että kansassa sellaisina aikoina monellaiset mielet wäkewästi liikkuwat ja että uusi järjestys saa monta wihollista on helposti ymmärrettäwä. Ja niin on Wenäjälläki tapahtunut. Sen todistawat ne murhapoltot, joita wiimeis suwena tapahtui Pietarissa. Asiain Wenäjällä näin ollessa, olisi Ranskan keisarille Napoleonille oikein suotuisaa saada nyt juurta jaksain kostaa sen häpiän ja tappion, jonka wenäläiset wuosina 1812—1815 saattiwat Ranskalle ja Napoleoni I:lle. Niin nousis keisari itse ranskalaisten silmissä ja sydämissä korkeimmalle kunnian kukkulalle.

Ja mitä Englantiin tulee, näkisi seki Wenäjän wallan wähetyksi ja hämmennetyksi. Ja entiseltään on Wenäjän ja Itäwallan wälillä ollut keskinäistä närää. Waikeaa on Itäwallalle kuitenki ryhtyä aseisiin, sillä siellä ei ole tila juuri oikein mielen mukainen. Jos siis nyt sota nousee, on selwä, ettei sitä nosteta puolalaisten tähden, waan kullaki ruhtinaalla on oma etunsa silmämääränä. Lapsellista onkin ajatella, että Ranska ja Englanti puolalaisten tähden antausiwat sodan wahingolliseen ja maata häwittäwään waaraan. Paljo enemmin owat puolalaiset walitettawia ja surkuteltawia, jos taas owat antaneet itsensä wälikappaleiksi Ranskan ja Englannin omaa etuansa ja waltaansa katsowille tarkotuksille. Tästä saamme sen opin, että kunki kansan pitää pitämön silmällä ainoastansa oma etunsa, ja ettei kewytmielisesti pidä muiden kansain apuun nojattaman.

Mutta kuulleet olemme, että Ranska, Englanti ja Itäwalta owat määränneet Wenäjälle rauhan ehdotuksia. Mitä nyt niihin tulee, owat ehdotukset sitä laatua, ettei Wenäjä suinkaan taida niihin suostua. Ja jos Wenäjä niihin suostuisiki, owat ehdotukset sitä laatua, että puolalaiset epäilemättä hyljääwät ne. Jos sota nyt wältettäisiinki, olis se muutaman ajan kuluttua kuitenki owilla. Wenäjällä on myös länsiwaltain rauhan hierominen saattanut suurimman harmin ja kautta koko Wenäjän on keisarille lähetetty uskollisuuden wakuutuksia ja yhtenä miehenä seisoo koko Wenäjä nyt keisarinsa puolella puolustamassa Wenäjän oikeutta wastoin länsiwaltain uhkauksia. Tästä nähden olisi siis sota heti kohta syntywä. Niin olisi, jollei Ranskassa ja Englannissa olisi mielet muuttuneet, järki päässyt waltaansa ja raiwomielisten ääni huutamisesta langennut kähisewäksi ja kuulumattomaksi. Ranskan keisari on käynyt tarpeetonta, kansaa harmittawaa ja maata häwittäwää sotaa Meksikossa. Kansan tytymättömyys on wiimeisessä waalissa epäilyttäwällä tawalla tullut ilmei. Ja waikka keisarin puoli wielä olisiki woimallisempi, täytyy hänen kuitenki katsoa kansan mieltä. Ja ettei kansa nyt wähällä panee wieraan kansan tähden altiiksi warojansa on helposti ymmärrettäwä. Sentähden on Ranskan ministeriki erinomaisesti ruwennut kumartelemaan Wenäjän keisaria. Ja epäilemättä selkeisi Napoleon nyt seikasta parhain niin, että Wenäjä suostuisi länsiwaltain ehdotuksiin. Englannin nykyinen tila ei siedä myöskään rasittawaa sotaa. Suuri puute on wallalla siellä työn puutteen tähden, kuin nykyisen sisällisen sodan tähden pohjois-Amerikassa ei saada pumpuliwilloja maahan. Itä-intiassa ei taida hallitus luottaa mahomettiläisiin alamaisiinsa. Siellä taitaa siis myös pian nosta ankara kapina Englantia wastaan. Niinkuin olemme kuulleet, niin ruhtinaat epäilemättä tarkoin miettiwät asiansa, ennen kuin miekkasille rupeewat. He tietäwät jo entiseltään mitä sota Wenäjää wastaan maksaa. Ei se ole leikin tekoa eikä kewytmielisesti aljettawa. Ja epäilemättä on myös Wenäjä nyt mieluisempi uskaltamaan waikka mitä, sillä nyt on kysymyksenä Wenäjän oleminen taikka häwiäminen. Ja kansaa, wähempääkään, joka taistelee henkensä edestä, ei wähällä lannisteta. Sen on historia monesti todistanut. Sota, jos se kerran nousee, on siis olewa werinen ja moniwuotinen.

Nyt on meidän silmäämäminen omaa asemaamme. Jos sota tulee, seuraa siitä historiallisesta asemastamme ja yhdistyksestämme Wenäjän kanssa, että saamme tuta sen rasitukset ja olla siitä osallisia, waikkei se meihin koske eikä se tuota meille, onnellisestikaan päätettynä, mitään woittoa ja hyötyä. Sisällisten asiaimme tähden olisi nykyään rauha meille suotuisin ja toiwotettawin. Mutta kuin ei se ole mahdollista, on meidän selwästi käsittäminen waltiollinen tilamme ja sen jälkeen jäykästi ja miehullisesti itsemme käyttäminen. Moni on maassamme siitä mielestä, että tarwitsis anoa Suomellemme alinomaista rauhaa, ehkä Wenäjä kihertyisiki sotaan. Tämä on paljasta unen näköä ja teateri-näytelmää. Wenäjä siihen kyllä suostuisi, mutta ei niin muut waltakunnat. Emme taida myöskään toiwoa tulla yhdistykseen Ruotsin kanssa; sillä niin tulisi maamme taas jaettawaksi kahden wallan wälille ja niiden kesken syntywissä sodissa sotatantereeksi. Ja olla alinomaisena sotatantereena, sitä huwitusta olemme jo yllin kyllin satoja wuosia saaneet nauttia, niinkuin historiamme sen joka lehdellä todistaa. Sitä emme siis himoo. Ilman sitä olisi se parallaan syntywän suomalaisuuden surma, niinkuin Suometar oikein on sanonut. Jos taas wierasten waltain awulla saisimme itsenäisen ja kansallisen hallituksemme, tulisimme itsenäiseksi waltakunnaksi, millä woisimme puolustaa kahden mahtawan kansan rassa itsenäisyytemme? Jos toisen taikka toisen rupeisi mieli tekemään meidän maatamme, taidammeko luulla, saatikka uskoa, että Ranska ja Englanti meidän tähtemme ja awuksemme lähtisi sotaan tänne pohjolan perille? Jäykkä ja horjumaton rippuminen uskollisuutemme walassa armolliselle keisarillemme on paras ja ainoa oikea etumme ja tulewaisuutemme walwominen. Tämä tunto onkin eläwä Suomen kansassa ja pysyköön wastaki pyhänä. Uskollisuutemme on tähän asti säilyttänyt meidät perikadosta ja antanut meille sen waltiollisen itsenäisyyden, joka perustuslaissamme on meille wakuutettu ja josta kolmen keisarin wala meitä wahwistaa. Tästä uskollisuudestamme emme olisi mitään puhuneet, sillä Suomen kansa ei ole tottunut turulle nähtäwäksi tuomaan awuansa, waan osottaa sen työllä, jollei erinäiset asianhaarat olisi antaneet siihen tilaa. Ruotsin maalle on lewinnyt se yhteinen huhu, että Suomen kansa on walmis nostamaan kapinan hallitsiaansa wastaan, kohta kuin waan nämät entiset ystäwämme tulisiwat maahan. Mutta ehkä ihmettelet, mistä he sellaiseen mieleen owat tulleet? Niitä on maassamme niin kutsuttuja „we=

rettömiä," jotka owat wäärentäneet täkäläiset suhdat ja antaneet wääriä kertomuksia maastamme. Semmoisia walheita Ruotsissa lewitetään kautta maan sanomissa. Että moni ruotsalainen siitä on yltynyt armeliaisuuteen meitä kohtaan ja olis walmis tulemaan auttamaan ja wapauttamaan meitä, on hywin ymmärrettäwä. Ja maamme ruotsalaiset sanomat owat myös peräänajattelemattomuudesta jättäneet sellaiset juorupuheet oikasematta ja wieläpä osittain wahwistaneetki. Että sota, jos se syntyy, tämän tähden tulee rakkaalle Suomellemme monta wertaa rasittawammaksi on pian käsitetty. Englanti ja Ranska eiwät suinkaan nousewassa sodassa puolalaisten puolesta olisi tehneet meidän maatamme sotatantereeksi. Sen on Litteraturblad n:o 5 osottanut. Satamamme olisi siinä tapauksessa waan pidetty sulussa. Jos taas Ruotsi sekaantuu sotaan, on myös Suomi tulewa sotatantereeksi ja sitte olemme sodan jalwoissa. Mutta jos ruotsille olisi suoraan ja jäykästi sanottu, ettei heillä ole mitään apua eikä puolta suomalaisilta odotettawana, ettemme ollenkaan halajaa takasin ruotsin alle, ja että, jos katsowat meidän parastamme, sitä parhaiten edistäwät kotona pysymisellänsä; sitte ei suinkaan Ruotsi antaisi itseänsä semmoiseen leikkiin, josta sillä ei olisi nähtäwää hyötyä. Puolalaisten tähden ei rupee Ruotsi sotaan Wenäjää wastaan. Se kyllä syö ja juo ja puhuu Puolan puolesta, mutta siinä kaikki. Luullaksemme on Ruotsissa saatu sangen wähä rahaa kokoon puolalaisille awuksi. Ja jos he sitäkin antamaan owat olleet niukat, wielä kalliimpana he pitäwät nahkansa ja werensä. Ja Suomen ilo ei suinkaan olisi pitkällinen siitä pelastuksesta ja wapaudesta, jonka ruotsalaisten miekka saattaisi meille. Sitä emme tahdo emmekä suo. Jokainen kansa on samalla hetkellä julistanut ja kuullut kuoleman tuomionsa, kuin se kuulee saaneensa wapauden toisen kansan miekan kautta armosta. Tässä syystä kysynemme, missä on niiden isänmaan rakkaus, jotka nähtäwässä waarassa owat niin huolettomasti salassa pitäneet kansan oikean mielen ja tarpeet? Onko Suomen kansa niin helpolla saanut wähät waransa, että ne kyllä kewytmielisesti ja peräänajattelematta taidetaan tuhlata? Onko Suomessa niin liiaksi woimia, että sen liika wäki kyllä joutaa kuolemaan ja hukkumaan sotaan seuraawissa rasituksissa ja maan waiwoissa?

Mutta tässä on wielä toinen surullisempiki puoli, jota emme wielä ole maininneetkaan. Mitäs ajattelee jalomielinen ruhtinaamme ja hallitsiamme, joka on pannut täyden luottamuksen Suomen kansaan ja sen uskollisuuteen, kuin se kuulee, mitä Ruotsin maalla kirjotetaan suomalaisten kapinallisesta mielestä, ja kuin hän wielä kuulee, kuinka suomalaiset miehet antawat moittia ja parjata itseänsä, mitään puolestansa puhumatta ja wielä wahwistawanki heitä saadussa mielessään kaksimielisellä puheellansa? Suokaat anteeksi, jos hänessä nousee epähuomio suomalaisten rehellisyydestä. Jos hänen ympärillänsä on korwan kuiskuttelioita, jotka saawat hänen horjumaan mielessänsä meistä. Ja kuin hallitus ja kansa ei enää ymmärrä toinen toistansa, silloin aljetaan kulkemaan Puolan tietä Puolan onnettomuuteen. Tätä katsellessamme ei taida muutamain hallitusta ja wenäläisiä pistelewäin kirjottajain puhe muuta, kuin suurimmasti harmittaa ja äköttää jokaista isänmaan rehellistä ystäwää. Se on totta, Puolan nykyinen werikylpy ei suinkaan ole iloksemme, mutta pitääkö meidän heidän tähtensä paneman oma etumme waaraan? Eikö kaikki waiwa ja rasitus, jonka heidän tähtensä otamme niskaamme, ole warsin suotta? Se saattaa meille wahingon, mutta ei hyödytä heitä. Paljon on mailmassa epäkohtaisuuksia, pitääkö meidän tuleman marttyyreiksi, oikaistaksemme niitä. Yksi on kuitenki wälikappale, josta on apu yhteinen kaikilla: rukoilkaamme rauhaa rauhan Jumalalta.

Paawilaisten kristittyin teoista Jerusalemissa.

Kaikkein korkein kunnia, jonka ihminen taitaa saada, on paawilaisten mielestä se, että joku korotetaan pyhäksi (canonisatio). Sellaista sitte koko paawillinen seurakunta rukoilee ja kunnioittaa. Pyhäksi saa ainoastaan paawi korottaa ja siksi korottaa hän ennen autuaaksi nimitetyn (beatificatus). Tämä arwo annetaan sellaisille wainajille, jotka owat olleet suuressa huudossa pyhästä elämästä*) ja joitten on sanottu tehneen ihmeitä. Sellaisen elämä tutkitaan 50 wuotta jälkeen hänen kuolemansa. Nykyään korotti paawi pyhäin arwoon 17 wuosisadalla Japanissa surmatut marttyyrit. Ja semmoista korottamisen juhlaa wiettiwät paawilaiset kristityt Jerusalemissa tämän wuoden helmikuun ensimäisinä päiwinä kolme päiwää peräsin, seuraawalla tawalla: „kirkko oli erinomaisella tawalla kaunistettu ja loistawimmasti walaistu, ja munkit oliwat waatetetut parhaimpiin waatteisiin kulta-kaluunilla. Lähes koko päiwät soitettiin kelloja, messuja pidettiin ja sekaan soitettiin teatteri-nuotteja. Ehtoolla ammuskeltiin pyssyillä. Kolme yötä peräsin huwittiwat munkit ihmisiä kaupungissa ja maalla leikkitulisia polttamalla. Sillä tawalla paawilaiset opettawat Arapialaisille kristin oppia. He lukiwat myös kansan kuullen paawin kirjeen, jossa paawi lupasi jokaiselle, joka tällä juhlalla tunnustaisi syntinsä ja lukisi rukouksia, synneistä päästön seitsemäksi seuraawaksi wuodeksi."

*) Suureen pyhään huutoon, jälkeen kuolemansa, on moni häijynilkinenkin ihminen paawikunnassa tullut waan sentähden, että hän on ollut paawina taikka lahjottanut papeille eli kirkoille koolta rahoja. Seuraawalla ilwottawalla tawalla on paawi tehnyt pyhiä: Hän pitää keräjät wainaasta, joka on pyhäksi tehtäwä. Wainaan puolesta tulee asianajaja eli alwokaatti, ja perkeleen puolesta myös samallainen. Paawi istuu tuomarina. Wainaan asianajaja rupee kehumaan sen pyhyyttä, jumalisuutta ja ihmetöitä, jolla perustuksella hän waatii sitä autuaaksi tekemään. Perkeleen puolusmies wännehtii häntä wastaan ja kokee tehdä asian walheeksi, mutta hänen täytyy kuitenkin häwitä, jos asia on päinsä käywä. Jos hakialla, joka wainaata pyhäksi tahtoo, ei ole täysiksi rahoja keräjä-kustannuksiin, niin menee asiansa mitättömään, eikä pyhää synnykkään; sillä waan autuaaksi tekeminen maksaa 44000 ruplan paikoilla ja pyhäksi korottaminen saman werran.

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa heinäk. 22 p. 1863.
Käskyllä: A. G. Dahl.

Juha Laaksolaisen matka-laukusta.

22 p. Heinäkuuta.

Olethan kumminkin, uskollinen kumppanini, wietellyt minun! Jos sinä möit kellos minun tähteni, olen warma siitä, ettes ota työtä wastaan ja jätä minua yksinäni kulkemaan. Oi uskollinen ystäwäni. Jos minulla kurjalla, ihmisten hylyllä, on siunausta, tulkoon se sinun osakses. Mutta nytpä myös tiedän tehtäwäni. Sinä et jätä minua, olkoon menneeksi, minä jätän sinun. Niin sinun jätän, ja kuin minulta puuttuu rohkeutta suoraan sanoa sitä sinulle, kuin en suullisesti taida sanoa sinulle jäähywäisiä, niin salaa jätän sinun.

Mutta kuhun mennen? niin, kuhun mennen? Jos siitä saisin tiedon! Ehkä minä jo tulewalta wösialta lähetetään kotiin. Kotoni on yhtä wieras minulle, kuin kaikki muutki paikat. Siellä ei ole minulla muuta omaani, kuin wanhempaini hauta. Päästyäni oijennushuoneesta, katseli jokainen minua karsaasti, nyt palajan sinne, ihmisten pilkaksi, en ole tarpeeksi sairas saamaan wapaa elatusta sairashuoneessa, mutta kylläksi pitallinen, hyljättää ammatiltani. — Herra Jumalani, sinussa sentään tahdon pysyä! Minä kärsin, mitä työni owat ansainneet, ja rukoilen sinulta armoa. Älä jätä minua, waikka minä jätän ainoan ystäwäni. Minä tiedän, että sinun ajatukses minusta, owat rauhan ajatukset. Minä jätän wirkani eli käsityöni, sillä se on jättänyt minun. Käyn kokemaan rautatiellä työtä, saadakseni tarpeellista elatusta. Woi, niin joudun hurjain, kewytmielisten ihmisten seuraan! Yhtä, Herra, pyydän sinulta, anna minulle taas ystäwä, anna taas kohdatakseni seura-kumppani, minun mielestäni, etten olisi ihan yksinäinen. Kuitenkin anna anteeksi. Kuin ainoastansa sinä minulla olet, en ensinkään taiwaasta ja maasta tottele.

Nyt jää siis hywästi, uskollisin ja parhain ystäwäni maan päällä! Älä minua itke, älä tästä wihastu. Yksi on, joka lohduttaa minua, ja kerran tulemme molemmat Jumalan awulla sinne, kussa ei ole yhtään surua, kussa Jumala itse pyyhkee pois kaikki kyyneleet.

Wänni Sakseliinin päiwäkirjasta.

24 p. Heinäkuuta.

Sehän waan puuttui. Jalkani eiwät enää tahtoneet osata käydä, jo tutkein ja mietin, millä sanoilla piti antamani hänelle lähetysjohtokunnan odotettu kirje — ja hän pääsee pois noin köysistäni. Kirjotettu on: „Herran neuwo on ihmeellinen, ja sen jalosti toimittaa." Ihmeellisesti kyllä tapahtuu, — sen jaloa toimittamista mahdamme pian odottaa. Mutta mitä nyt tehnen? Lähdenkö ajamaan karkulaista takaa? Kussa löytänen hänen? Niin, sitte jäisi painawin ja parhain työ tekemättä, kirja noutamatta. Ja jos löytäisinki hänen, mitä sitte tulee neuwokseni? Puhuisinko hänelle lohdutuksesta, joka wielä on matkalla? Herättäisinkö hänessä toiwoja, jotka ehkä suittaisiwat pianki rauweta ja sysätä hänen wieläki sywenpään epätoiwoon? Ei suinkaan; ensin odotan wastausta ja, sen saatuani, haen hänen niin pitkältä, kuin jalkani kantawat. — Woi, ei se raukka pääse käsistäni! Kunnioitettu poliisi-wirka pitää siitä huolen. Se on jo määrännyt hänelle asunpaikan. Se pitää meistä käsityöläisistä erinäistä huolta. Mutta, joko taas nuriset!

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.
Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 19. Turussa perjantaina 31 päiwänä Heinäkuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

9 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: Koulunopettaja Lundell; Ruots. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. Ehtoosaarnan: Ylioppilas Karsten; Ruots. Ehtoosaarnan: Ylioppilas Salowius.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on heinäkuun 10 p. asettanut oikeus-raatimiehen L. E. Lönnblad polisimestariksi Turkuun, sekä metsänhoitajiksi G. J. E. Rancken Ounasjoella, K. M. Gestrin Torniossa, B. Sandberg Haukiputaalla, K. E. W. Brander Iissä ja K. G. Sewén Kuusamossa. — Herra Jaakko Alfthan on määrätty Maaskolan maawiljelyskoulun opettajaksi Wiipurin läänissä. — Wiipurin kauppamies K. A. Wahl on otettu Ruotsin ja Norjan warakonsuliksi Wiipurissa. — Postinjohtaja on määrännyt warakamarikirjottajan E. Mohell kopioitsiaksi postinjohtokuntaan.

Hiippakuntain sanomia. Porwoon. Waalisaarnat on määrätty pidettäwäksi Uudenkirkon ja Kymen kirkkoherran wirkoihin elokuun 30 p. sekä syyskuun 6 ja 13 p., ja waalit lokakuun 4 p.

Kotomaalta.

H. M. Keisari ALEKSANDER II tuli merta myöten Pietarista höyrylaiwalla Helsinkiin wiimes tiistai ehtoolla kello 9 aikaan. Kun höyrylaiwa seisahti kaupungin satamaan, meni kenraalkuwernööri wenheellä keisarilliseen laiwaan H. M:tiansa wastaan ottamaan. Soutopurrella tuli sitte Keisari ynnä hänen kaksi poikaansa, suuriruhtinaat Aleksander ja Wladimir ja sisarenpoika herttua Nikolai Leuchtenbergistä rantaan raketulle laiturille, jossa H. M:tinsa terwehti muutamia ylimyksiä, ja arkkipispa piti terwetuliais-puheen. Suuri kokoontunut wäkijoukko ilmotti mielihywänsä hurraa-huudoilla. Sitte meni H. M:tinsa ynnä suuriruhtinaat keisarin huoneeseen kauppatorin partaalla. Täällä matkalla Helsingin naiset korittiwat tien kukkasilla. Noin puolen toista tuntia siellä wiiwyttyänsä läksi H. M:tinsa rautatien asemalle, josta Keisari ynnä suuriruhtinaat ja muut H. M:tinsa seuralaiset lähtiwät höyrywaunuilla rautatietä Hämeenlinnaan. Helsinki oli aiwan kauniisti koritettu. Rantalaiturin yläpuolella oli kunniaportti, jonka yläpielessä oli Suomen waakuna ja sen alla suomen kielin sanat: „Terwe Tultua" kultapuustawilla. Usiain katujen siwuilla oli lippu-raakoja pystytetty ja ne lipuilla warustetut sekä kukkasilla koritetut. Kaikin paikoin otettiin H. M:tinsa ilonriemulla ja hurraa-huudolla wastaan.

Turusta. Unikekon päiwänä oli kaunis ilma, ja siitä saakka on yhtä mittaa kaunista ja lämmintä kestänyt, joten kahden edellisen wiikon kolkkous on ihanaksi muuttunut. Hallan loukkaukfesta tämän kuun 17 päiwää wastaan yöllä on kertomuksia tullut sekä pohjois että itä Suomesta. Emme kuitenkaan luule sen erinomaisen suuria wahingoita tehneen, wähä waan perunan warsia rypistelleen. Täällä Turun puolessa se waan harwoin paikoin niitäkään loukkasi. — Helsinkiin on täältä mennyt arkkipispa Bergenheim, ja kaupungin porwariston puolesta kauppaneuwos Julin, kauppias G. T. Forssell, muurari-ammatin wahin S. Träskelin ja ruokakauppias Scharlin wastaan ottamaan H. M. Keisaria siellä. — Kaasuwalaistuksen tarkastajaksi kaupungissamme on otettu maisteri K. Granqwist. — Wenäjän sotawäkeä on tullut kaupunkiimme.

— Kaupunkimme wanha ja julkinen tuomiokirkko, joka tarwittaissa aina walaistiin aamu- ja ehtoo-puhteilla suurilla ja wahwoilla talikynttilöillä, joista suurimmat painoiwat naulan, tulee nyt tästä puolen, jo ensi syksynä, kaasulla walaistawaksi. Kumminkin 1400 liekkiä, ilman tähtien muotosia koreus-walkeita, tulee antamaan waloa. Tätä toimeen saatawaksi ollaan nyt paraikaa ahkerassa työssä kirkossa. — Saman kirkon ylinen katto katettiin myös tänä suwena uudella ja wahwalla waskilla (kuparilla). Entinen waski, joka oli ohkosta ja huonosti kiinni naulattua, mutt'ei wanhaa, riistettiin pois. Tämä uusi waski on maksanut 6783 hop. ruplaa 14 kopeekkaa, sen naulaaminen kattoon 471 rupl. 69 kopk. ja kattajien elatus ja asunto täällä (he oliwat Ruotsista) 108 ruplaa; niinmuodon yhteen: 7362 rupl. 83 kop. hop. eli 29,451 markkaa ja 32 penniä. Tähän tulee wielä muitakin maksoja niinkun telineet, muurarintyö j. n. e. Ei tietä wielä koska saadaan waroja alisen katon uudesta kattamiseen. Se on wähän suurempi ja tulee siis kalliimmaksi. Eilen pidettiin walmiiksi saadun katon katselmus eli syyni, ja työwäelle tehtiin tili.

— Waltiopäiwämiehen waali pidettiin Kuopion raastuwassa tämän kuun 14 p. Ensiksi päätettiin walita Kuopion kaupungin puolesta waan 1 edusmies ja sille ruokarahaksi 3 ruplaa päiwältä sekä 2 hewosen kyyti. Sitte toimitettiin waali huuto-lippuilla. Enimmät huudot tuliwat kauppamiehelle Rurik Kellgrenille, joka siis tulee waltiopäiwämieheksi Kuopiosta. — Porwoon tuomioprowastin talossa pidettiin kokous, jossa tuomioprowastikunnan papisto piti waltiopäiwämiesten waalin. Kahdeksan walitsiaa oli kokoon tullut ja yhdeksäs lähettänyt waalisetelinsä. Pappein kokouksessa wuonna 1817 tehdyn päätöksen mukaan walitsi kukin 8 kirkkoherraa ja 2 kappalaista, koko hiippakunnan papeista eikä waan omasta prowastinläänistä. Kirkkoherroista saiwat huutoja Juwan prowasti Alopaeus 9 huutoa, Lapträskin kirkkoherra, prowasti Borenius 7, Rantasalmen prowasti Bergh 6, Pyhäristin kirkkoherra Hackzell 7, Walkjärwen prowasti Hofdahl 5, Sysmän prowasti Lindeqwist 5, Hauhon prowasti Sirén 3, Nurmijärwen kirkkoherra professori Granfelt 4, Pyhtään prowasti Cremer 2, Porwoon tuomioprowasti Lindh 2, Mikkelin prowasti Nordqwist, Orimattilan prowasti Granholm, Pyhäjärwen prowasti Zitting ja Impilahden prowasti Bergström, kukin 1 huudon. Kappalaisista saiwat w. pastori Snellman Helsingissä 5 huutoa, wp. Rosenqwist Lapträskissä 3, wp. Putkonen Tuusulassa 2, wp. Nordström Iitissä 3, wp. Enckell Elimäellä, wp. Roselius Pernaalla, wp. Hjerpe Askolassa, wp. Forsblom Porwoossa ja wp. Roschier Rautasalmella kukin 1 huudon.

— Waltiopäiwämiehen waali talonpojansäädyn puolesta Piikkiön ja Halikon alakihlakunnasta toimitetaan tulewan elokuun 14 p. Ylistalossa Montolan kylässä Perniön pitäjässä. — Pietarsaaren kaupungissa pidetään waltiopäiwämiehen waali elokuun 3 p. ja läheisessä Joensuun kaupungissa saman kuun 5 p.

— Oulun Wiikkosanomissa kerrotaan keino, mitenkä on tehtäwä kun halla on loukannut perunan warret ja lehdet: „Otappas hetimiten, sen parempi kuta pikemmin, wäkeä ja annappas mullata perunamaasi, niin paksuun että warret sekä lehdet peittywät mullan alle, äläkä hämmästy eli lankea epäuluoon, jospa siihen ei enään kaswaisi lehtiä; mutta katsoppas hiljaiseen syksyllä, kuin kaikeksi ilokseksi löydät hywät ja raittiit perunat syödäksesi. — Koetelkaapa maanmiehet tätäki neuwoa, joka ei ojaan kaada; eipä siitäkään maanpalasta enään muutenkaan ole toiwomista mitään, kun turmeloa ja pahaa mieltä. Tätä neuwoa owat muutamat koetelleet ja saaneet waiwastaan palkinnon."

Helsingistä. Pietarista sanotaan kolmannen grenadieri-sotajoukon saaneen käskyn lähteä Suomeen.

— Sotawarustuksia toimitetaan ahkeraan. Niihin wehkeisiin on luettawa sekin että Uudenmaan läänihallitus kenraalkuwernöörin käskystä on määrännyt 1,000 hewosta ajokaluinensa kuutena kuukautena olemaan walmiina sotakuormien kuljetusta warten, nimittäin 500 hewosta Hämeenlinnan kaupungissa, 250 Tuusulan pitäjässä ja 250 Anjalan kappelissa.

— Sähköinen sanalennätin johdatetaan Tammisaaren kaupunkiin saakka. Tammisaaren porwaristo on luwannut tätä laitosta warten ilman maksota antaa tarpeellisen huoneen sekä walaistuksen ja poltinpuut sille.

— Näytöllinen sanalennätin pannaan toimeen, niinkuin wiimes sodan aikanaki, pitkin maamme etelä rantaa Pietarista Turkuun. Täältä sitä wielä luultawasti pidennetään Uteenkaupunkiin saakka.

— Yliopiston oppilaskunta on määrännyt 1,200 markan palkinnon hywäksi-katsottawasta ylioppilais-huoneen rakennus-kaawasta. Mutta jos ei yhtäkään näytteelle tuotawista kaawoista katsottaisi kelwolliseksi, annetaan kuitenkin parhaasta 600 markkaa. Kaawat owat annettawat ylioppilaishuoneen rakennustoimikunnalle ennen tämän wuoden loppua.

— Suomen pankin tilasta ja waroista pidettiin wuoden alussa tutkinto neljän säädyn edusmiesten läsnä ollessa. Sen kertomuksesta nähdään että 1) pankin hoidossa olewat lainawarastot tekiwät 1861 wuoden lopulla: welankuoletuswarasto 1,472,655 ruplaa 33 kop., pohjawarasto 933,785: 66, sotamieshuoneen- ja sotilaspuustellien-warastot 396,716: $5^1/_2$, waiwais- ja työhuoneen-warasto 713,030: $63^1/_2$, kaswittomat waltiolainat 754,691: $54^1/_4$, tehdaswarastoin jäänös 18,004: 77, elikkä kaikki yhteensä 4,288,883 ruplaa $99^1/_4$ kop. — 2) Pankin setelien wastikewarasto: 1862 wuoden lopulla tekiwät pankin tekemät setelit 15,313,630 ruplaa, joista oli ulos antamatta 2,123,543 ruplaa ja edellisten wuosien sekä mainitun wuoden tutkinnoissa poltettu 5,599,575 ruplaa, joten 1863 wuoden alussa pankin koko wastattawa summa teki 7,599,512 ruplaa. Näiden setelien wastikkeena oli pankilla kowaa rahaa pankin kassassa 2,273,073 ruplaa 39 kop., saamista pankin ulkomaan asiamiehiltä lähetetyistä waiheseteleistä 1,320,658: 37, Wenäjän setelirahaa pankissa ja waihekonttoreissa 227,757: 77, samanlaista rahaa Westbergillä ja kumpp. Riiassa 33,802: 34, Suomen waltiolaitokselle edelläkäsin annettu summa 400,000 r. ja yksinäisille annettuja lainoja 6,764,945: 12, elikkä kaikki yhteensä 11,020,236: 99. Kun tästä otetaan pois pankin wastattawa summa ulosannetuissa seteleissä 7,590,512 r. sekä Suomen waltiowaroista saatu laina 1,440,000 r., Wenäjän waltiopankista saatu 400,000 ja Salomon Heineltä Hampurissa saatu 176,977: 31, kuin myös kaswia wastaan talteen otetut 198,560 r., niin jääpi jälille 1,214,187 ruplaa 68 kop., joka siis oli pankin woitto 1862 wuoden lopulla.

— Suomen hypoteekkiyhtiön johtokunta on walinnut senaatori Snellmanin, esityssihteeri Norménin, kanslianeuwos Palménin, kauppaneuwos Borgströmin ja kauppias F. Kiseleffin ynnä johtokunnan kanssa keskustelemaan ja päättämään ulkomaalaisen lainan ottamista yhtiölle.

Jywäskylän kansakouluttaja-opisto awataan tulewan elokuun 14 p. Aikomus oli saada se oppilaitos alkuun jo elokuun 1 p., mutta esteitä ilmaantui ja siitä syystä se wiipyy muutamia päiwiä eteenpäin. Kolmea päiwää sitä ennen eli saman kuun 11 p. ruwetaan tutkimaan laitokseen pyrkiwiä oppilaisia. Siihen pyrkiwiä on kaikkiaan 70, nimittäin 20 nais-puoliseen osastoon ja 50 mies-puoliseen. Niistä pääsee 18 naista 34 miesoppilaista tutkintoon. Siis jääpi 18 pääsemättä, sillä niillä oli waillinaiset todistukset.

Ulkomaalta.

Englannin, Ranskan ja Itäwallan waltiokirjotukset Puolan asiasta owat julistetut Pietarin sanomissa. Kirjotukset owat pääasioissa jotenki yhtä pitäwäiset; Englannin kirjotus on kuitenki tyrnin ja suorasanasin kaikista. Niissä kaikissa on kuusi waatimusta, jotka owat pantawat perusteeksi rauhan saattamiseen Puolassa. Ne waatimukset owat: 1) täydellinen ja yleinen anteeksi-antamus, 2) kansallinen eduskunta, samalla woimalla ja wallalla, kuin marraskuun 27 p. 1815 annettu kartta määrää, 3) Puolalaisten asettaminen kaikkiin julkisiin wirkoihin että sillä tawoin saadaan selwä kansallinen hallitus, johon maakunta woi panna luottamuksensa, 4) täydellinen ja kokonainen uskonnon wapaus, ja niiden rajotusten hylkääminen, jotka on pantu katoliselle uskonnolle, 5) Puolan kielen tunnustaminen kuningaskunnassa wiralliseksi kieleksi, ja sen käyttäminen laki- ja opetuskielenä, 6) sotamiehen-otto asetettuna säännölliselle ja lailliselle kannalle. Nämät owat ne kolmen waltakunnan waatimukset. Toisessa pykäleessä on Itäwalta wähän eroawainen. Se waatii siinä kansallista eduskuntaa, joka on osallinen maan lainsäätämisessä ja jolla on walta tutkia hallituksen menetystä. Nämät pykäleet owat pantawat waltiokokouksen keskustelemusten perusteeksi, keskustelemus-ajaksi on Wenäjän keisarin julistaminen sodan seisahdus Puolassa, ja ne 8 waltakuntaa, jotka owat kirjottaneet Wienin suostumuksen alle, owat kutsuttawat waltiokokoukseen. Ne waltiot owat Wenäjä, Englanti, Ranska, Itäwalta, Preussi, Hispania, Ruotsi ja Portugali.

Wenäjän wastaukset Englannin, Ranskan ja Itäwallan waltiokirjotuksiin owat annetut heinäkuun 13 p. ja jo julistetut. Kaikki rauhan ja sowinnon toiwo on niissä turhaan rauwennut. Niissä ei Wenäjä laisinkaan myönny ulkowaltakuntain waatimuksiin. Niissä sanotaan ettei Wenäjä niiden myöntämisestä toiwo mitään rauhaa Puolassa. Usiammat niistä waatimuksista owat jo määrätyt ja walmistetut. Puolalaiset eiwät niihin tytyisi. Heidän tarkotuksensa on täydellinen eriäminen Wenäjän wallasta, ja tahtoisiwat Puolaan wielä yhdistää kaikki entiset Puolan maakunnat. Ei Wenäjä myöskään woi käsittää sodan seisahdusta Puolassa muutoin kuin että kapinalliset heittäwät aseensa ja turwaawat hallitsiansa lempeyteen. Se on ainoa keino rauhan saamiseen. Mikään muu keino ei sowi keisarin arwoon ja Wenäjän kansan tunteisiin. Wastauksissansa Wenäjä myös kowin syyttää ulkowaltakuntia siitä että niissä ja warsinki Ranskassa ja Englannissa yllytetään ja woimissa pidetään Puolan kapinaa sekä kehotuksilla että apuwarain kokoomisella. Näiden waltain tulisi omissa maissansa kokea tukahuttaa sitä rauhattomuutta, joka häiritsee waltakuntain sisällistä rauhaa. Mitä waltiokokoukseen pitämiseen tulee, ei Wenäjän hallitus näe siitä mitään hyötyä tulewan. Ei Wenäjä, yhtä wähän kun mikään muukaan waltakunta suo ulkowaltakuntain sekaantumista sisällisten asiainsa ratkasemiseen. Näiden sisällisten asiain järjestämistä sopisi sentään Itäwallan ja Preussin keskustella Wenäjän kanssa, koska kummallakin näillä on puolalaisia maita hallussa.

Nämät owat lyhyesti kerrottuna Wenäjän wastaukset. Niissä siis kokonaan hyljätään kolmen waltakunnan waatimukset ja ehdotukset. Taidettaneeko asiaa enää rauhallisesti ratkaista, ei ole helppo sanoa. Ulkomaalta tulleet tiedot kertowat että Englannin ministeri Palmerston on lausunut ettei Puolan kuningaskuntaa saada woimiinsa pystytetyksi ilman europalaista sotaa. Englanti, Ranska ja Itäwalta keskustelewat mitä nyt on tehtäwä.

Wenäjällä on käsketty uutta sotawäkeä otettawaksi 10 miestä jokaiselta 1000 mieheltä kaikista lääneistä paitsi kuudesta läntisestä läänistä, jotka owat kapinassa olleet osallisia. — Itämerellä on wenäläinen sotalaiwasto, wahtaamassa niitä, jotka merta myöten aikowat wiedä apua Puolalaisille. Se on ottanut kiinni kaksi laiwaa, jotka oliwat lastattuna sota-aseilla ja ampuwaroilla. Laiwat luullaan kumpiki warustetuksi Englannissa.

Puolassa käydään aina waan kapinasotaa. Niin kerrotaan esimerkiksi tämän kuun 16 p. että 2,000 kapinallista tappeli wenäläisten kanssa lähellä Pilikan jokea. Kowin tepasteltua jäi kapinallisia 113 henkeä paikalle. Yksi heidän päällikkönsäkin saatiin kiinni kowin haawotettuna. Wenäläiset sanowat puoleltansa kaatuneen 30 miestä.

Turkin keisari on käskenyt uusia sotaloiwoja rakennettawaksi.

Amerikassa owat pohjois liittolaiset wallottaneet Wicksburgin kaupungin tämän kuun 4 p. — Gettysburgin lähellä oli kowa tappelus liittolaisten ja eriliittolaisten keskeN, jossa jälkimäisten puolelta sanotaan kaatuneen 30,000 miestä ja edellisiltä menehtyneen 20 tuhatta miestä.

Kristittyin pappeudesta.

(Jatkoa 18 n:roon.)

Kolmas wirka on sitoa ja päästää synneistä. Tässä on puolellamme Kristuksen sanat, Math. 18: 15, jotka hän puhui apostoleille ja kaikille weljille: jos sinun weljes rikkoo sinua wastaan, niin mene ja nuhtele häntä kahden kesken yksinänsä. Jos hän sinua kuulee, niin sinä olet weljes woittanut; ja w. 17, 18 sanoo hän: mutta ellei hän niitä tahdo kuulla, niin sano seurakunnalle; ellei hän seurakuntaa tottele, niin pidä häntä pakanana ja publikanina. Totisesti sanon minä teille: kaikki, mitä te maan päällä sidotte, pitää myös oleman sidotut taiwaassa; ja kaikki, mitä te päästätte maan päällä, pitää myös oleman päästetyt taiwaassa. Kristus antaa tässä jokaiselle kristitylle awainten wallan, kuin hän sanoo: pidä häntä pakanana. Kenelle sanoo Kristus: pidä? Ketä tarkottaa hän sanalla: pidä? Sillä hän tarkottaa jokaista kristittyä. Mutta kuin hän sano: pidä, niin hän sillä sanalla ei anna ainoastansa oikeutta wiljelemään awaimia, waan käskeeki niitä wiljelemään. Sillä mitä merkitsee sana: pidä häntä pakanana? Eikö se ole yhtä, kuin jos hän sanoisi: älä asu hänen kanssansa, älä pidä häntä seuraansa? Mutta tämä on panna pannaan, sitoa synteihin ja sulkea taiwas.

Saman todistawat seuraawatki w. 18 sanat: kaikki, mitä te sidotte, pitää myös oleman sidotut. Ketä hän näillä sanoilla puhuttelee? Eikö kaikkia kristityitä? Eikö kristillistä kansaa? — Tämän wahwistamiseksi kerron Math. 16: 19, Kristuksen sanat Pietarille: minä annan sinulle taiwaan waltakunnan awaimet, niin myös Math. 18: 19, taas minä sanon: missä ikänä asiassa

kaksi teistä sopiwat maan päällä, ja w. 20, kussa kaksi taikka kolme tulewat kokoon minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellänsä. Näissä lauseissa antaa Wapahtaja selwästi täydellisimmän wallan wiljelemään päästö- ja side-awainta. Muutoin kieltäisimme Kristukselta itseltä oikeuden wiljellä awaimiansa, koska hän on kahden eli kolmen keskellä. Ennen olemme sanoneet, että Jumalan sanan palwelus eli julistaminen on kaikille yhteistä. Mutta sitoa ja päästää on saarnata ewankeliumia ja sitä wiljellä. Sillä mitä on päästää synneistä muuta, kuin julistaa että synnit owat Jumalan edessä anteeksi annetut; ja mitä on sitoa muuta, kuin ottaa pois ewankeliumi ja julistaa, että synnit owat pidetyt?

Wiides toimitus on uhrata. Uudessa testamentissa on ainoastansa yksi uhri, jota koko mailma on welwollinen Jumalalle kantamaan. Ja tämä uhri on, Rom. 12: 1 todistuksen jälkeen, että ristiin nauliten lihamme uhraamme ruumiimme, niinkuin Kristuskin uhrasi ruumiinsa. Tähän uhriin sulkee Paawali myös ylistys- ja kiitos-uhrin. Pietari waatii, 1 Ep. 2: 5, samaa, hän nimittäin käskee meitä uhraamaan Jesuksen Kristuksen kautta Jumalalle otollisia hengellisiä uhria, se on, itsemme, eikä kultaa ja hopiaa. Meidän tulee lujasti ja wahwasti pitää siitä kiinni, että ruumiimme on ainoa uhri uuden testamentin seurakunnassa. Kuin se siis on ainoa uhri, joka Jumalan sanalla kuoletetaan ja täytetään, ja sana on kaikille yhteinen, on myös pappeus waan yksi ainoa ja yhteinen kaikille.

Kuudes toimitus on rukoilla toisten puolesta. Mutta Kristus on antanut kaikille kristityille ja jokaiselle heistä yhden ainoan, jokapäiwäisen rukouksen, josta lujasti taidamme päättää, että pappeuskin on waan yksi ja yhteinen kaikille. Sillä, kuin rukoilla toisen puolesta ei ole muuta, kuin olla wälimiehenä Jumalan ja hänen waiheellansa ja toisen siassa astua Jumalan eteen, mikä yksin Kristukselle tulee, ja minkä hän myös on kaikille weljillensä käskenyt, on siitäkin selwä, että meitä kaikkia on käskettty toimittamaan papin wirkaa.

Seitsemäs ja wiimeinen toimitus on tutkia ja tuomita kaikellaiset opit. Tässä owat Kristuksen sanat, Joh. 10: 5, paikallansa: minun lampaani eiwät kuule muukalaisen ääntä, ja Math. 7: 15, kawahtakaat teitänne wääristä profetaista; Math. 16: 6, katsokaat ja kawahtakaat teitänne fariseusten ja saddukeusten hapatuksesta, joka on ulkokullaisuus. Kuin meitä näissä ja muualla pyhässä raamatussa neuwotaan kawahtamaan meitämme wääristä profetaista ja uskomasta heidän oppiansa, mitästä se muuta on, waan että itsekutakin ihmistä neuwotaan walwomaan omaa autuuttansa, että jokainen itse puolestansa warmaan tietää, mitä hänen uskoa tulee ja ketä seurata; ja että hän samallansa on wapaa ja täyden wallan saanut tuomari, jonka tulee koetella ja tutkia niiden kaikkein oppi, jotka tahtowat häntä opettaa. Jesus itse sanoo kristityistänsä: „heidän pitää kaikki Jumalalta opetetuksi tuleman," Joh. 6: 45. Sillä toisen oppi, olkoon wäärä taikka oikea ei tuomitse sinua eikä tee autuaaksi, waan ainoasti sinun oma uskos. Hän opettakoon eli saarnatkoon mitä tahtonsa, niin tulee sinun kuitenkin, oman sielus ja autuutes uhalla, tyystin ja tarkoin katsoa, mitä sinä uskot. — Math. 23: 8 on meille sanottu: yksi on teidän mestarinne, joka on Kristus. Sentähden olemme kaikki yhtäläisiä ja kaikilla meillä on sama oikeus. Sillä sitä emme woi kärsiä, että weljeksistä olisi toinen toisen herra, että toisella olisi suurempi perintö ja parempi oikeus, kuin toisella, semmenkään hengellisissä asioissa, joista nyt puhumme." Tähän saakka Lutherus.

Selwä on myös, että pyhä Henki, joka yksin ja oikealla tawalla papiksi wihkiää, annetaan kaikille kristityille pyhässä kasteessa, niinkuin Paawali sanoo: „pyhän Hengen uudistuksen kautta, jonka hän meidän päällemme runsaasti wuodattanut on." Tämä lahja, totta kyllä, ei lepää kaikkein kastettuin päällä, waan ainoastaan oikein uskowaisten päällä, jonkatähden seurakunnastaki sanomme, että se on, ei kastetut ihmiset, waan „pyhäin ihmisten ja oikein uskowaisten joukko." Uskowaisilla yksin on siis myös uuden testamentin kuninkaallinen pappeus. Ja sitä ei siirretä wirallisen wihkimisen kautta minkään erinäisen säädyn päälle eli omaisuudeksi. Suoraan sanottu: joka ei entiseltään ole pappi, sitä ei papiksi wihkiminen myöskään tee papiksi. Ettei wihkiminen tee papiksi ja anna wihitylle pyhää Henkeä nähdään siitäki, että seurakunta enimmästi ja usein on joutunut rappiolle laillisesti wihittyin ja kutsuttuin opettajainsa kautta. Kristuksen Henki lepää ei erinäisen säädyn päällä, waan koko seurakunnan päällä, s. o. oikein uskowaisten päällä. Ja meidän seurakuntakin opettaa papiksi wihkimisestä, että se on sellainen seurakunnallinen toimitus, jonka kautta laillisesti kutsuttu opettaja juhlallisesti asetetaan wirkaansa. Pää-asia on siis laillinen kutsuminen, eikä wirkaan wihkiminen. Sentähden sanoo Lutheruski: „joka on kutsuttu, hän on myös wihitty, ja hän on welkapää saarnaamaan niille, jotka hänen owat kutsuneet." Kuin opettaja siis on saanut laillisen kutsumuksen, niin hän saa sen pitää Jumalan kutsumuksena ja saa sillä lohduttaa itseänsä wirassansa. Niin opettaa Luth. Gal. epistolan selityksessä siw. 24 ja 25, § 10—14, kussa paitsi muuta kuuluu näin: „koska ruhtinas eli muu esi-walta kutsuu minun, silloin taidan minä warmaan ja rohkeudella kerskata perkelettä ja ewankeliumin wihollisia wastaan, olewani Jumalan käskystä ihmisen kautta kutsuttu. Sillä siinä on ruhtinaan suun kautta Jumalan käsky, joka minua wakuuttaa, kutsumukseni olewan totisen ja jumalallisen. Sentähden olemma meki kutsutut Jumalan woimasta, ei tosin suoraan (ilman wälikappaletta) Kristukselta, niinkuin apostolit, waan ihmisen kautta." Juhlallinen wihkiminen on waan kutsumisen wahwistaminen.

Samaa todistawat seurakuntamme tunnustuskirjat. Niin luetaan Smalkaldin uskonkappaleissa, siw. 327 § 69 ja 70, kussa näin kuuluu: „Pietari sanoo: te olette kuninkaallinen pappeus. Ne sanat koskewat totista seurakuntaa, jolla, koska hänellä ainoalla on pappeus, warmaan on oikeuski walita ja wihitä sananpalwelioita. Ja sitä seurakunnan yhteisiin tapati todistaa. Sillä muinen kansa walitsi paimenia ja piispoja. Sitte tuli taikka saman seurakunnan taikka joku likinen piispa ja wahwisti waalin kätten päälle panemisella, ja muuta pappein wihkimys ei ole ollutkaan, kuin semmoinen hywäksyminen." Samallainen mieli on muinaisilla Lutherisen seurakunnan kuuluisimmilla opettajillakin ollut. Martin Chemnits sanoo: „kutsumuksella pitää oleman julkinen seurakunnan todistus. Ja wihkiminen ei ole muuta, kuin sellainen julkinen todistus, jossa kutsumus Jumalan nähden ja nimessä wahwistetaan lailliseksi ja jumalalliseksi. Niin niinkuin julkisella merkillä ja nimittämisellä uskotaan kutsutulle koko seurakunnan suostumuksella ja myöntämisellä saarnawirka." Ja Gerhard sanoo: „kutsumuksen julkinen ja juhlallinen todistus on wihkiminen, jonka kautta saarnawirka uskotaan soweliaalle seurakunnalta kutsutulle miehelle, ja johon hän rukouksilla ja kätten päälle panemisella wihitään (consecratur), wakuutetaan laillisesta kutsumuksestansa ja muistutetaan juhlallisesti ja wakaasti koko seurakunnan kuullen sanan palwelian welwollisuuksista; josta syystä papin wihkiminen onki seurakunnissamme turmelematta säilytetty." Siitä syystä on myös aiwan oikein, että opettaja, joka on toiseen seurakuntaan kutsuttu saarnawirkaan, sen seurakunnan edessä wirkaansa julkisella wihkimisellä wahwistetaan. Semmoisella tawalla, joka Suomenki seurakunnissa pidetään, julkisesti todistetaan, että wihkiminen on waan kutsutun miehen uuteen wirkaansa wahwistaminen. Jos wihkimisen kautta annettaisiin erinomainen lahja taikka woima toimittamaan opettajan wirkaa, olisi wihkimisen kertominen tarpeeton ja wielä Jumalan häwäistyski ja Jumalan sanan turhaan lausuminen.

Lukiamme suittaa jo olla tuskittunutki meille, että olemme niin paljo ja pitkältä tästä asiasta puhuneet. Tämän suhteen olla selwällä on kuitenki seurakunnan kristilliselle elämälle suurimmasta painosta. Sitte helposti myönnetään, että muillaki kristityillä, eikä ainoastansa papiksi wihityillä, on ei ainoastansa oikeus waan myös welwollisuus ja käskyki olla awullisia Kristuksen hengellisen ruumiin rakennuksessa, kuki lahjallansa. Ja kuinka monessa asiassa ja suhdassa sellaista apua tarwitaan, olemme jo saaneet näissä sanomissa wiitata ja tahdomme seuraawissa numeroissa wieläki lawiammin sen tehdä. Kaikkein kristittyin hengellisen pappeuden ymmärtämättömyydestä tulee seki, kristilliselle seurakunnalle warsin luonnoton ja sopimaton suhta, että sitä meikäläistä, joka neuwolla taikka lohdutuksella ohjais weljeänsä, karsaasti katsellaan ja wälistä on sellainen saattanut itsellensä opettajainki wihan. Kristittyin yhteisen pappeuden häwäistykseksi owat semmenki Saksan maalla sellaisetki miehet nyky-aikaan, jotka muuten rippuwat kiinni puhtaassa Lutheruksen opissa, ruwenneet korottamaan papinwirkaa eli sananwirkaa liika korkeaan arwoon. Niistä on moni meidänki maassa hywin tunnettu ja hywäksytty, niinkuin: Löhe, Mynchmeyer, Kliefoth, Sartorius, Wucherer, Floerke, y. m. Niin on Floerken luulosta kirkko (seurakunta) ei „uskowaisten yhteys," waan „maja eli huone, jossa Jumala asuu" (Ilm. 21: 3). Sellainen maja on ensin ja ennen kaikkia Kristus (Kol. 2: 9; 1: 19; Joh. 1: 14). Kunniaan korotettu Kristus eli Jumalan maja on läsnä ihmisten keskeen ja ilmestyy heille armo-wälikappaleissa, sanassa ja sakramenteissa, joiden toimituksen hän on sanan wiralle uskonut. Näin on saarnawirka ennen seurakuntaa ja yli seurakunnan, ja ilman sitä ei olisi yhtään seurakuntaa, sillä wi-

ran kautta Kristus kokoo ja woimassa pitää seurakunnan eli pyhäin ihmisten yhteyden. Mutta tässä huomaa, että jollei pappi itse kuuluu seurakuntaan eli jollei seurakuntaa olisi, sitte ei taitaisi saarnawirkaakaan olla. Seurakunnassa waan on saarnawirka ja niin kauwan on se siinä, kuin itse seurakuntaki pysyy. Sitte sanoo hän wielä että kirkon ja seurakunnan yhdistää keskenänsä kirkko-sääntö eli kirkollinen järjestys. Näin pannaan ihmissäännöt taas suureen arwoon uskon wanhurskauden hämmentämiseksi, niinkuin paawikunnassakin. Mutta ne jätämme.

Ehkä nyt olemme näyttäneet, että uuden testamentin mielessä kaikki uskowaiset owat kuninkaallinen pappeus, ja sentähden myös welwoitetut olemaan awullisia Jumalan waltakunnan rakennuksessa ja woimassa pitämisessä, on meidän toisaalta myös karttaminen, pitämästä saarnawirkaa tarpeettomana ja hyödyttömänä asetuksena. Saarnawiran tarpeellisuudesta tahdomme puhua siis ensin ja sitte meikäläisten hengellisestä waikutuksesta. Tarpeetonta ei taida olla wielä muutamilla sanoilla selittää, mitä sanalla „meikäläinen“ tarkotamme. Sana „meikäläinen“ ei ole wieras ja tuntematon sana maassamme. Mutta sillä on eri paikoin eri merkitys. Paikoin merkitään sillä sellaista miestä, jonka puhuja sanoo olewan samalta paikkakunnalta, kuin hänkin itse on, taikka pitäwän hänen puoltansa, olewan hänen wertaisensa. Mutta muutamin paikoin olemme sanalla meikäläinen kuulleet merkittäwän ihmistä yhteisestä ja oppimattomasta kansasta. Sana meikäläinen sanotaan myös muutamilta „maakalainen.“ „Meikäläinen“ eli „maakalainen“ on siis kansan suussa lähes sama, kuin ruotsin kielessä sana „lekman,“ joka on kaikkein niiden yhteinen nimitys, jotka eiwät ole pappeja. Sanoja „maallikko“ ja „maallinen mies,“ joista edellinen on tuntematon ja jälkimäisellä on oma merkityksensä, emme hywäksy, waan käytämme sanaa meikäläinen selitetyssä mielessä. Jos joku muu tuntee paremman nimityksen, olemme sitä walmiit käyttämään, siitä tiedon saatuamme.

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa heinäkuun 30 p. 1863.
Käskystä: A. G. Dahl.

Jumalan uhkaawa witsaus Suomen maalle.

Sellaisella päällekirjotuksella on meille talonpoika sydän-Suomesta lähettänyt kirjeen. Se wahwistaa kaikin puolin, mitä Tähden wiimeisessä lisälehdessä puhuimme Suomen kansan tunnoista ja mielestä uhkaawan sodan suhteen. Kirje kuuluu näin:

„Hämmästyksellä sain nähdä Suomettaren 33 numerossa sodan hankkeista ja se erinomattain oli hämmästyttäwä, että ruotsalaiset haluawat wallottaa Suomea. Mieleheni muistui kohta, kuinka lempeässä rauhassa rakas Isänmaamme on tähän asti ollut Ruhtinaamme ja Keisarimme isällisen hoidon alla. Ja tapahtuisiko sellainen muutos, että maamme hallitus joutuisi Ruotsin taikka jonkun muun waltakunnan wallan alle, niin Suomemme ei saisi enää ikipäiwinä nauttia samaa rauhan onnea, kuin se tähän asti on nauttinut Jumalan kaikkiwaltiaan armosta. Ehk'ei meillä ole omaa kuningastamme, on kuitenki Jumalan antamamme Ruhtinas hoitanut meitä, niinkuin hellä Isä heikkoja lapsia. Suuri kiittämättömyytemme ja jumalaton elämämme on todella syy siihen, että Jumala rankaisee meitä suomalaisia näljällä, katowuosilla, sodilla ja kapinoilla. Taidatko sanoa, mikä olisi suurempi surkeus, kuin kowan nälkäwuoden perästä joutua sodan jalkoihin? Se ei ole kuitenkaan wielä niskassamme, se waan uhkaa meitä. Ottakaamme siis, rakkaat suomalaiset, ajasta waari. Ylhäiset ja alhaiset, nuoret ja wanhat, miehet ja waimot kääntykäämme sydämen nöyrällä katumuksella Herralle rukoillen armoa ja syntein anteeksi saamista ja Jumalan armollista suojelusta rakkaalle Isänmaallemme, sekä myös että armollinen ja taiwaallinen Isä antaisi Henkensä johdattamaan Keisarimme sydäntä ja mieltä sodan painawissa asioissa, ja että Herra itse olisi armaan Ruhtinaamme paras neuwonantaja kaikissa hänen toimissansa ja hankkeissansa. Sanokaamme laupeuden Isälle:

Oi kaikkiwaltias ja laupias Jumala, joka olet sanonut olewas ihmisten Isä! me tunnustamme pahat tekomme: me olemme sinua wastaan syntiä tehneet ja rauhallisen elämämme pahoin käyttäneet ja sinun armos ylönkatsoneet; sentähden olemme kyllä ansainneet rangaistuksen; mutta armahda kuitenki meitä, Poikas Jesuksen Kristuksen ansion tähden, anna armos parantamaan syntistä elämätämme, ota pois meiltä uhkaawa rangaistus. Anna Ruhtinaallemme armon Henki, joka on wiisauden ja taidon Henki, johdattamaan häntä hänen neuwoissansa! ja anna meille lapsellinen mieli nöyryydessä olemaan hänelle alamaiset ja kuuliaiset. Poista kapinat pois ja taiwuta sodan himokas wihollinen yrityksistänsä. Kuule Jesuksen tähden meidän rukouksemme! Amen.

Wielä pyydän teitäki, opettajia, muistuttamaan sanankuulioita rukoilemaan rauhaa Jumalalta, ettei meille käwisi niinkuin Jerusalemille.“

M . . . n.

Wänni Sakseliinin päiwäkirjasta.

25 p. Heinäkuuta.

Tuossa on nyt koko kunnia. Taisin oikein nauraa suuni halki. Molemmat olemme siis taas samassa kortteerissa. Mutta wielä en tohdi enkä tahdo nähdä häntä. Ei hänen pidä saaman tietää, että minä olen täällä. — Aina olen sanonut, weli Laaksolainen on sywämietteinen mies. Oikein hän luuli, että minä ajaisin häntä takaa, ja hän luuli niin parhaiten eksyttäwänsä minun jäljiltänsä, että hän lähti matkustamaan sinne päin, kunne aiwoimmeki, mutta että minun ensin ja ennen kaikkia piti menemään M. kaupunkiin, sitä ei hän tarkoin tiennyt. Niin tulimme siis taas yhteen täällä. Siitä oikein ilosta hyppelen. Hän on etsinyt itsellensä asunnon ylikerrassa, olkoon niin, minä makaan alhaalla. Menen sentään katsomaan häntä awaimen läwestä. Emäntä sanoi, että hän oli pyytänyt rietuja wasempaan jalkaansa, jossa hän oli tuntenut ankaran kiwun. Näetkös nyt, rikkiwiisas, ettet tule aikoin ilman Sakseliinia? Jos jalkas yksinäisenä käydessäs jo ensimäisenä päiwänä tulewat sellaisiksi, kuinka sitte lopulta käyneekään? Olen mielestäni hänen paha omatuntonsa, mutta ajattelen kuitenki hyödyllisiä asioita. Woi, Herra Jumalani, milsis olet tehnyt minun niin onnelliseksi?

26 p. Heinäkuulla; aamulla.

Nyt juuri näin kulmakamarin akkunasta, että hän ontui matkaansa. Olin menemäisilläni läpi akkunan tuomaan häntä takasin. Mutta woi kuinka se raukka ontuu. Mutta ei noinkaan tulisi hän M. kaupunkiin, jollei rakas Jumala taas olisi auttanut häntä. Sitä warten tuli tänne yöseksi ystäwällinen herra, joka tarjosi minulle wapaa kyytiä M. kaupunkiin. Minä puhuin hänelle tarpeellisimmat asiat hankkeistani, ja rukoilin häntä, ettei hän pitäisi kahden leiwiskän painoa liika suurena kuormansa lisänä ja että hän sentähden ottaisi rotewan ja wahwan puuseppä-sällin kärryillensä wähäapuisen räätälisällin werosta. Herra lupasi tehdä niin, ja otti ontuwan Juhan mukaansa. Hän lupasi olla minusta mainitsematta mitään. Niin ratsastaa hän siis onneansa ottamaan wastaan, ja minä tulen pian perässä.

Kuollut Turussa. Heinäkuun 18 p. entinen kirjuri Knut Ferdinand Edward Solinius hukkunut weteen Perniössä 37 wuot.; 23 p. waimoihmisen Gustawa Palmin poika Frans Ferdinand kuollut läänin sairashuoneessa 21 wuot.; 24 p. piika Olga Maria Wapuntyttären äpärä lapsi Amanda Karolina 1 wuot.; merimies Kustaa Sandbergin poika Kaarle Kustaa 2 wuot.; waihetuskonttuorin wahtimestari F. H. Ahlqwistin poika Anton Alfred 7 wuot.; 25 p. puuhakkaajan Juha Heleniuksen poika Herman Henrik 1 w. 11 k. iällä; palowartia Aatolf Falckin waimo Maria Wilhelmina Paimander 32 wuot.; laiwan perämiehen Kaarle Juha Johnssonin poika Juha Richard 5 kuuk. iällä; 26 p. pumpulitehtaan työmiehen Edward Lindqwistin waimo Anna Liisa Sundwall 32 wuot.; luusi Juha Kustaa Kjellbergin poika Juha Yrjä 2 kuuk. iällä; 29 p. lastensaantihuoneen kirjottajan Holmsienin leski Saara Liisa Renström.

Awioliittoon kuulutettiin heinäkuun 26 p. kauppias Lauri Gabriel Kekoni ja neiti Maria Helena Adelaide Kekoni; kraatarin kisälli Henrik Lindqwist ja neiti Maria Kristina Juhantytär Österman; tiilitehtaan trenki Juha Fredrik Grönroos ja piika Henrika Wilhelmina Swalberg; muurarin-oppilas Juha Aatolf Sjöblom ja waimoihminen Gustawa Fredrika Blomberg; sekä truunun luusi Kaarle Kustaa Lindblad ja neiti Serafia Kristina Nordström.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 20. Turussa perjantaina 7 päiwänä Elokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

10 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:
Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: Ylioppilas Salonius; Ruotſ. Aamusaarnan: Ylioppilas Karsten; Suom. ja Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Ruotſ.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on heinäkuun 11 p. asettanut Wiipurin howioikeuden esimiehen wapaherra O. af Schultén senaatoriksi Suomen senaatin oikeus-osastoon, sekä samana päiwänä suonut senaatorille H. W. Furuhjelmille eron painotutkinnon ylihallituksen jäsenyydestä sekä hänen siaansa määrännyt senaatorin P. Peterson jäseneksi painotutkinnon ylihallitukseen. — Senaatti on heinäkuun 23 p. määrännyt wara-maamittarin F. Rosberg warsinaiseksi kommissioni-maamittariksi Kuopion lääniin, sekä saman kuun 27 p. waratuomarin G. F. Salonius wara-maansihteeriksi Kuopion lääniin, tullijohtokunnan kamarikirjottajan kapteeni G. Hultman Raahen kaupungin tullinhoitajaksi, Porin postikonttorin kirjottajan R. R. Rosendahl toiseksi kirjanjakajaksi Turun postikonttoriin ja Porin tullikamarin konttorikirjottajan A. J. Cumlander pakkihuoneen tarkastajaksi Porissa.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Kun armollisessa kuulutuksessa wiimes helmikuun 9 p. oli määrätty, muun muassa, että Hämeenlinnan lukion apulais-wirka häwitetään ja sen siaan latinan ja suomen kielen lehtorin wirka mainittuun oppilaitokseen asetetaan, ja tuomiokapituli oli antanut ehdotuksensa mitenkä tämä säänne-muutos sopiwimmasti toimeen pantaisiin sekä e-sitellyt awonaisen saksankielen opettajanwiran asettamisen samassa oppilaitoksessa toistaseksi jätettäwäksi, on Keis. M:ti armollisella käskykirjeellä wiime kesäkuun 26 p. säätänyt 1) että mainittu uusi lehtorin wirka tawallisessa järjestyksessä julistetaan tuomiokapitulissa haettawaksi ja asetetaan; 2) että nykyinen lukion-apulainen, ellei hän haettuansa saa sitä lehtorin wirkaa, on welwollinen, siksi kun hän taitaa saada jonkun muun wiran, nykyisellä palkallansa opettamaan saksan kieltä sekä toimittamaan muita lukion nykyisen apulais-wiran kanssa yhdistettyjä welwollisuuksia; 3) että awonaisen saksankielen opettajan wiran asettaminen jätetään toistaseksi, sekä että sillä aikaa kun nykyinen lukion-apulainen äsken mainitulla tawalla toimittaa sanottua wirkaa, sen kanssa yhdistetty palkka ja huoneenhyyryraha säästetään kruunulle, ja 4) että tuomiokapituli nykyisen apulaisen joutuessa pois siitä wirasta, tekee alamaisen ehdotuksensa mitenkä saksan kielen opettajan wirka yhdistettäisiin ranskan kielen opettajan wiran kanssa taikka sen palkka korotettaisiin, sekä kuinka apulaisen muut welwollisuudet soweljaimmin jaetaan muille lukion opettajille. — Waaliin on pantu Hattulan kirkkoherran wirkaan: 1) Halikon kirkkoherra, prowasti maist. O. F. Sarbeck, 2) Kumlingen kirkkoherra, prowasti B. Sulin ja 3) Honkilahden kappalainen A. F. Mittler; Närpiön kappalaisen wirkaan 1) Waasan ja Mustasaaren kappal. wp. H. Moliis, 2) Lapwäärtin kappal. wp. K. E. Bergman ja 3) Siuntion kappal. wp. J. Wichtman, sekä Pietarsaaren toiseen kappalaiswirkaan 1) Joensuun pitäjän apulainen wp. A. Heikel, 2) Kaskisten saarnaaja wp. J. H. Roos ja 3) Alawetelin kappal. wp. J. O. Appelberg. — Wirkawahwistuskirjan on saanut Ikaalisten kirkkoh. apul. maist. K. A. Mellberg Uudenkaupungin kappalaiseksi. — Määrätty: lehtori tohtori G. J. Lindström wököinä de Beschen tyttökoulun kaitsiaksi Hämeenlinnassa; Pietarsaaren kirkkoherra prowasti H. Heikel Pietarsaaren alikoulun kaitsiaksi lehtori Odenwallin siaan, joka paikkakunnalta pois muuttaa; Hämeenlinnan kappalainen wp. P. A. Polwiander oman wirkansa ohessa toimittamaan papillista wirkaa henkiwartiapataljonan wara-komppaniassa siellä; ranskan kielen opettaja Waasan lukiossa L. L. Laurén tulewana lukukautena myös toimittamaan määräys- ja luonnon-opin lehtorin wirkaa siellä; ylioppilas J. F. Appelqwist ja K. O. Bergman tulewana lukukautena toimittamaan, edellinen Pietarsaaren alikoulun opettajan wirkaa ja jälkimäinen apu-opettajan wirkaa samassa koulussa, sekä Uudenkaupungin kirkkoherra prowasti W. Heikel maaherran asiamiehen kanssa pitämään kirkonkokousta Laitilassa emäkirkon kappalaisen palkan korottamisesta keis. käskykirjeessä kesäkuun 29 p. 1858 säättyyn määrään. — Haettawana: uusi latinan ja suomen kielen lehtorin wirka Hämeenlinnan lukiossa, suuretieteen opettajan wirka Waasan ylikoulussa (jonka entinen opettaja R. G. Stolpe on mennyt Wähänkyrön nimismieheksi), kolmannen opettajan wirka Turun kuuromykkä-koulussa, apu-opettajan wirat Pietarsaaren ja Joensuun alikouluissa sekä toisen lisäopettajan wirka Porin alikoulussa, kaikki 56 päiwän hakemusajalla ja neljä wiimeksi mainittua toistamiseen hakiain puutteesta; kuin myös wäliaikanen wirantoimitus äsken mainitussa lehtorinwirassa Hämeenlinnan lukiossa ja suuretieteen opettajanwirassa Waasan ylikoulussa, kumpiki haettawana ennen tämän elokuun 19 p. — Waalisaarnat määrätty pidettäwäksi Piikkiön kirkkoherran wirkaan, ja waali toimitettawaksi tulewan lokakuun 4 p. — Opinnäyteaika Waasan lukion apulais-wiran hakioille on myönnytetty tulewan lokakuun 1 päiwään saakka. — Luwian kappalaisen waalissa sai Köyliön ja Säkylän kappalainen wp. H. W. Nordlund enimmät huudot, ja Ewijärwen kappalaisen waalissa Honkojoen saarnaaja wp. G. A. Cajanus kaikki huudot. — Papinwihkimystä owat anoneet jumaluusopin oppilaat C. A. Karsten ja H. Z. Salonius. — Päätökset on tuomiokapituli antanut 1) talonpojan Matti Rahkolan ynnä muiden anomuksesta ruotsalaisten kirkonmenoin pitämisestä Himangon kappelissa; 2) kansakoulunopettajan A. Swedbergin anomuksesta saada Munsalan kappeliin, joka armollisella käskykirjeellä marraskuun 2 p. 1857 määrättiin erotettawaksi Joensuun pitäjästä eri pitäjäksi, nyt kohta ja ennen Joensuun nykyisen kirkkoherran eroa, walita oma kirkkoherra; 3) rusthollari Isak Ojalan anomuksesta saada ero kirkkowäärtin wirasta Kiukaisten kappelissa; 4) rusthollari Kustaa Nopparin ja talonpojan Kustaa Ailun walituksista pitäjän-apulaisen wiran häwittämisestä Huittisissa; 5) kappalais-lesken Salowiuksen leski-awun anomuksesta; ja 6) w. t. lukkarin Sjömanin walituksesta Isojoen seurakunnan lukkarin waalin panoista.

Kuopion. Wakuuskirjan on saanut H. M. Inberg Kalajoen kirkkoherraksi. — Nimitetty: lisäopettaja T. O. Stenbäck Kajaanin alikoulun opettajaksi. — Haettawana: saksan ja ranskan kielen opettajan wirka Oulun alkeisopistossa, latinan kielen opettajan wirka Kuopion ylikoulussa, ja kappalaisen wirka Kolarissa.

Kotomaalta.

H. M. Keisari, lähdettyänsä Helsingistä tiistai illalla kello 11 aikaan, ennätti Hämeenlinnaan kello ½3 aamulla. Pysäyshuoneet rautatien warrella oli kaunistettu lipuilla ja kukkakiehkuroilla, ja wäkeä kaikin paikoin koossa. Hywingän pysäyspaikassa seisahdettiin puolen tunnin paikoilla; kaksi lähellä asuwaa kartanon omistajaa, kenraali wapaherra Munck ja kapteini Linder tarjosiwat H. M:tillensa ynnä seuranensa wähäisen aterian pysäyshuoneessa. Koko Hämeenlinnan wäestö oli wielä liikkeellä odottamassa suuriruhtinaan tuloa, ja terwehti häntä hurra-huudolla. Kaupunki oli riemutulilla walaistu, ison sillan päässä komea kunniaportti rakettu, walkosiksi waatetetut naiset wiskeliwät kukkasia Keisarin tielle. H. M:tinsa otti majansa kuwernöörin huoneessa; suuriruhtinoille ja muille seuralaisille oli kortteeria walmistettu erinäisten huoneisiin. Ennen kuin H. M:tinsa keskiwiikkona lähti sotawäen leiriin Luolajan kedolle, otti hän wastaan kaikki maamme kuwernöörit, lähipitäjistä tulleet maamiehet sekä herras- että talonpojan-säädystä, Turkulaisten lähetysmiehet y. m., jotka H. M:tillensa ilmottiwat kiitollisuutensa waltiopäiwäin kokoon kutsumisesta. Talonpoika Heikkilä Idänpäästä Wanajan pitäjästä piti pidemmän puheen, jota H. M:tinsa mielihywällä kuulteli. Pappissäädyn puolesta tuli pispa Ottelin Keisarilta wastaan otetuksi.

Kello ½1 lähti Keisari seuranensa Luolajan leiriin, jossa kaikki näillä seuduilla majailewa sotawäki oli koossa. Summaton wäkijoukko oli tänne kokoontunut sekä kaupungista että muualta. Keisari istui hewosen seljässä; pari kertaa saiwat sotajoukot marssia Keisarin ohitse, joka usiat kerrat ilmotti tytywäisyytensä. Korkian mielisuosionsa osotteeksi nimitti H. M:tinsa wanhimman poikansa perintöruhtinaan Nikolain Wiipurin jaetun pataljonan päälliköksi ja toisen poikansa Wladimirin Hämeenlinnan jaetun pataljonan päälliköksi. Kello 4 jpp. antoi Keisari päiwälliset, johon oli käsketty, paitsi H. M:tinsa seuraa, läsnä olewat kenraalit, senaatorit, kuwernöörit, sotawäen päälliköt, usiat lähetysmiehet y. m. Keisari esitteli maljan Suomen maan menestykseksi ja sen urholliselle sotawäelle. — Kello 6 oli maaliin ampuminen, jossa tarkka-ampujat osottiwat taitoansa, kukin mies ampuen kerran, joka myös käwi Keisarin mieliksi. — Illalla oleskeli Keisari seuranensa wähän aikaa kaupungin puistossa, johon porwaristo oli kutsunut H. M:tinsa teelle. Sieltä Keisari meni höyryaluksessa wähän matkaa Wanajanwedelle. — Yösen oli Keisari kuwernöörin wirkatalossa kaupungissa. — Tuorstaina kello 9 meni H. M:tinsa taas Luolajan kedolle, jossa nyt pidettiin suurenlainen leikki-sota; sotawäki oli jaettu kahteen joukkoon, jotka hätyyttiwät ja wastusteliwat toinen toistansa ikään kuin sodassa. Näiden sotatemppuin päätettyä kello 11 aikaan, kiitti Keisari sotawäestöä, ilmotti ilonsa ja tytywäisyytensä Suomen sotawäen taidosta. — Sitte palasi H. M:tinsa kuwernöörin huoneeseen, jossa sittemmin lienee muutamia tärkeitä Suomenmaan asioita esitelty Keisarille. Päiwällisen syötyä lähti H. M:tinsa kello 5 jpp. Helsinkiin,

jonne höyrywaunut ennättiwät kello 8 aikaan. Täällä taas oli Kaisaniemen puistossa pitkin rautatien wartta ja pysäyspaikalla iso joukko wäkeä koossa, jotka taas terwehtiwät H. M:tiansa hurrahuudoilla, joita kaikui aina siksi kun Keisari ehti keisarilliseen huoneesen. Sen edustalle kokoontui paljon wäkeä, ja H. M:tinsa suwaitsi kuulella kotimaisia lauluja, joita lauluseurat sittemmin laulelivat. Kaupunki oli ehtoolla ilotulilla walaistu ja H. M:tinsakin ajoi waunuissa illan kululla niitä katselemassa. — Perjantaina edellä puolen päiwän otti Keisari wastaan senaatin jäsenet ja kaikkein wirkakuntain päällysmiehet, sekä Helsingin maistraatin ja kaupungin wanhimmat, joille hän ilmotti ilonsa ja mielisuosionsa lämpimästä wastaan-otostansa. Kello 12 katsasti H. M:tinsa wenäjän sotawäen äkseerausta senaatti-torilla; josta meni Wenäjän kirkkoon ja sitte Suomen kirkkoon. Keisarilliseen huoneesen palattuansa soi H. M:tinsa eteensä tulla lähetysmiehiä muutamista Uudenmaan pitäjistä sekä herras- että talonpoikais-säädystä. Näiden puolesta puhui kreiwi Creutz, lausuen kiitossanoja waltiopäiwäin kokoon-kutsumisesta sekä siitä laillisesta oikeudesta, joka sen kautta maallemme on saatu. Tähän antoi Keisari hywin suosiollisen wastauksen ja sanotaan siinä muun muassa lausuneen, että yhtä kalliit kuin perustuslait owat Suomalaisille, yhtä kallis on niiden pitäminen Hänelle. — Sitte H. M:tinsa meni höyryalukselle katsastamaan Wiaporia ja sen läheisiä sotawarustuksia, jossa wiipyi pari tuntia. Ehtoopuolella kello 8 aikaan tuli H. M:tinsa terweysweden-huoneesen, jossa kenraalkuwernööri oli walmistanut ehtoopidot. Täällä oli kaikki muhkeasti warustettu, puisto wärillisillä lyhdyillä walaistu. Täällä wiipyi H. M:tinsa kello 10 saakka, jolla aikaa nuoret suuriruhtinaatkin tanssissa wilppaasti liikkuiwat. Sitte H. M:tinsa Ulrikanporin uimahuoneen laiturilta läksi wenheellä höyrylaiwaansa, joka pian lähti matkoihinsa.

Keisarin korkiassa seurassa oli, paitsi kahta poikaansa ja Leuchtenbergin herttuaa, sotaministeri Miljutin, ruhtinas Dolgorukow, kreiwit Adlerberg ja Lambert, kenraaladjutantti Krabbe, kenraalmajuri Skolkoff, henkilääkäri Karrell, öwersti Nylejeff ja kapteeni Durnowo sekä Preussin kuninkaan sotilas-asiamies öwersti von Loën.

Ilahuttawa sanoma on se että H. M:tinsa oli antanut senaatille käskyn että wissi aika on määrättäwä, jolloin Suomen kieli on pantawa maan yleiseksi laki- ja wirkakieleksi, ja ettei sitä määrä-aikaa ole lykättäwä yli 20 wuoden, josta senaatin tulee ehdotella likemmät säännöt.

Turusta. Waltiopäiwämiesten waali pidettiin eilän raastuwassa. Kauppaneuwokset E. Julin ja C. M. Dahlström walittiin kaupungin porwariston edusmiehiksi waltiopäiwillä. Muonarahaksi määrättiin kummallekin 5 ruplaa päiwältä ja 2 hewosen kyyti.

— Waltiopäiwämiesten waalia. Heinolan kaupunki on waltiopäiwämiehekseensä walinnut kauppias F. Lemströmin, Haminan kaupunki neuwomiehen C. F. Grönbergin ja Naantali neuwomiehen E. Franckin. — Mynämäen prowastikunnan kirkkoherrat oliwat Lemun pappilassa kokoontuneet heinäkuun 30 p., walitsemaan waltiopäiwämiestä siitä prowastinläänistä. Siinä oltiin eri mielisiä, walittaisiinko oman prowastinläänin puolesta yksinään, taikka yhdyttäisiinkö jonkun muun, esimerkiksi tuomioprowastikunnan kanssa yhteen waltuusmiehen. Usiammat kääntyiwät siihen mieleen että walitaan yhdessä tuomioprowastikunnan kanssa, warsinki sen wuoksi että waltiopäiwämiehen muonaraha luultiin tulewan ylen kalliiksi. Ainoastaan Maskun kirkkoherra Rosengren pysyi ajatuksessansa että tällä kertaa kumminkin jokaisen prowastikunnan pitäisi walitseman oma edusmiehensä, koska papistollekin nämät waltiopäiwät owat tärkeät ja tuomiokapitulin kiertokirjekin siitä wiittasi että jos waan harwat edusmiehet papiston puolesta walitaan, tulee työlääksi ehtiä kaikkia asioita, mitä waltiopäiwillä käsille tulee. Waltiopäiwämiehen luuli kirkkoherra tulewan toimeen 8 markan muonarahalla päiwältä.

— Turun kruunumakasiinin hoitajan wirkaa owat hakeneet makasiinin hoitaja, majuri G. R. v. Knorring, makasiinin hoitaja A. F. Andersin ja kehruhuoneen toimenpitäjä, nimismies A. Cawenius.

— Uusi kirja on tullut Frenckellin kirjapainosta Turussa, J. F. Granlundin kustannuksella, nimellä: „Yhteinen Mailman Historia, Raamatun hengen mukaan kerroiltu, Perheitä ja Kouluja warten. Käännös kuudennesta Saksalaisesta painoksesta.“ 230 siwua ja maksaa kowiin kansiin sidottuna 2 markkaa.

Tämä historia on täydellisin ja enimmin sisältäwä kuin tähän saakka on suomen kielin annettu, kertoen mailman tapaukset alusta alkain nykyiseen aikaan saakka. Kertoja on asettanut perustukseksensa kristillisyyden, ja siltä kannalta tutkii ja kertoo asiat ja tapaukset. On siis hywä että on saatu tämä kirja, wähänki edes poistamaan suomalaisten koulukirjain puutetta. Mutta kirja ei ole aiwottu ainoastaan kouluille, se on hupaista lukea kenen hywänsä, kun waan tahtoo tietää menneitten asiain tapauksia ja ajan menoa, niistä saadaksensa arwella omaa tilaansakin. Suomme siis kirjalle paljon lukioita.

— Siwistysseura piti suwijuhlansa wiimis sunnuntaina Ruissalossa majuri Jegorofin maakartanossa. Kello 11 epp. tuli laulukunta. Lauluja laulettiin, muusiki soitteli, leikkejä ja tanssia pidettiin jo ennen päiwällistä. Päiwällistä syödessä esitteli tohtori Pinello H. M. Keisarin maljan. Ehtoopuolella tuli aina enemmän ja enemmän wäkeä; sanotaan niitä olleen aina puolen toista tuhannen hengen paikoilla. Iloa kesti melkein puoli yöhön saakka. Se waan tämmöisen juhlan wiettämisessä on moitittawaa että seuran johtokunta määräsi juhlansa kirkonmenoin ajaksi. Se ei ole oikeaa siwistystä eikä siwistämistä että kansa wierotetaan pois Jumalanpalweluksesta.

— Hampurin maawiljelysnäyttelössä, joka pidettiin wiimes heinäkuussa, on seuraawat suomalaiset saaneet palkintoja, nimittäin: suuren pronssisen kunniarahan saiwat C. Qwist Helsingistä tärpetistä, puu-etikasta, hartsista y. m., paroni E. Hisinger rukiista, kauroista, karpale- ja puola-hillosta, kattopäreistä; wähemmän pronssisen kunniarahan E. af Forselles Peippolasta kauroista ja juustosta; kiitossanan taas C. Carstens pärekaton kaawasta, kreiwi A. Armfelt Wiurilasta rukiista ja kauroista, rouwa L. af Forselles Mustialasta ohrista, ja W. Baeckman Harjulta männyn siemenistä.

— Turun säästöpankkiin tuli kesäkuulla säästöpanoksia 3,724 ruplaa 32 kop., samalla aikaa otettiin säästöstä 10,753 ruplaa 19 kop. Wiimes heinäkuulla taas tuli panoksia 3,353 ruplaa ja saman kuun kululla ottiwat säästäjät ulos pankista 6,952 ruplaa 94 kop.

— Hallan loukkauksista on tullut aina usiammista paikoista kertomuksia. Niin esimerkiksi sanotaan hallan Saarijärwellä heinäkuun 18 päiwää wastaan yöllä kowin loukanneen ruwista alanko-mailla, soissa ja rah'oissa, ja muutamin paikoin kokonaan panneen, niinkuin esimerkiksi Terwolan maawiljelyskoulussa, jossa 17 tynnyrin alanen ruismaa kokonaan paleltui ja täytyi niittää. Perunat ylänkömailla saiwat wikaa waan ylimpiin warsiin, mutta alhaisilla mailla owat ne tykkänään paleltuneet. Samallaisia kertomuksia kuuluu muualta. Ei kuitenkaan kaikin paikoin tahdota panna täyttä luottamusta näihin kertomuksiin, ennen kuin on saatu täydellisempiä tietoja. Muutamat kyllä jo ennustawat uutta katowuotta pohjois osissa maatamme, mutta ensi pelätyksessä owat luultawasti liika suuriksi lukeneet hallan turmiotyöt.

— Helsingin Uutiset owat nyt tunnustaneet wääristäneensä sanan „rohwasta“ „rahwaaksi,“ saaden siitä sillä tawoin kieliwirheen. Tätä menetystänsä kutsuwat „sulaksi hywäntahtoisuudeksi,“ kun eiwät tunteneet suomalaista sanaa rohwasta. Meidän mielestämme semmoinen menetys on nimitettäwä peräti toisella nimellä. Mutta koska nyt owat tunnustaneet suomen kielen tuntemattomuutensa, tahdomme antaa heille neuwon: Koska ette suomen kieltä oikein osaa, niin ottakaat kielen korjailia taikka parantaja, kumman sanan paremmin ymmärrätte, joka oikasee kaikki kieliwirheenne ja kääntää suomeksi muukalaiset sananne.

Helsinkiin on tullut ruhtinas Barclay de Tollyn jalkawäestönrykmentti. Se majailee leirissä Kampin kentällä. — Raastuwan oikeuteen owat welan tähden antaneet tawaranluopumushakemuksensa huonekaluin tekiä G. Fromholz, jonka welat owat lasketut 5,097 ruplaan 35 kop., ja tawaran arwo 7,500 ruplaan, sekä karwari G. Gardberg, jonka welat tekewät 20,109 ruplaa 10 kop. mutta omaisuus on arwattu 8,466 ruplaan 74 kop.

Wiipurista kirjotetaan että Rawansaaren pohjoiseen puoleen rakennetaan patteri ja siihen sanotaan asetettawan noin 100 tykkiä. Myös Hanstein-saarelle on rakettu pieni patteri; siinä tulee olemaan 8 tykkiä. Soturia on Rawansaarella noin 3000 ja wielä enemmän sanotaan tulewan. Hanstein-saarella on niitä muutama sata. Kiwiä upotetaan salmiemme suihin, sillä tawoin tehdäkseen pääseminen niiden läpi mahdottomaksi.

(Lähetetty.) Pieneksi muistutukseksi Petter Tosisen tarinalle, Sanomain Turussa muistaakseni 27:ssä numerossa, pyytää asetettu kappalainen J..n pitäjän P..n kappelissa kunnioitettawalle yleisölle lausua: että hän ei suinkan julkisuutta moiti, jonka osottanee sekin, että julkisesti seurakunnallensa saarnastuolista julisti

huolensa ja huomionsa muutoksista seurakunnan elämässä ja tawoissa, Uutena wuotena kuulutaissansa tapahtuneita muutoksia kunnan wäestössä; waikka kohtakin arwasi kowasti tuomituksi tulewansa eri mielisiltä. Olisi myös nyt walmis wastaamaan Tosisen, taidollisuutensa mukaiseen, esittelyyn asiasta; mutta kuin Tosinen toimitti teoksensa Sanomain Turusta palstoihin, ja P..n kappalainen pitää mainitun sanomalehden, nykyiseltä toimittajalta, niin pilatuksi, että siitä yksinkertaisille lukioillensa on waan wahinkoa, eikä hyötyä, ei hän kehtaa siihen painettawaksi wähääkän piirustella, eikä myös hirweä muita Sanomalehtiä, Sanomain Turusta likaisilla sotkuilla sokaista; erittäinkin kuin Tosinen ei julkee ilmottaa nimeänsä, waan sanoo olewansa työttömyydessä ympäri-kuleksiwa joutomies. J..s.

Ulkomaalta.

Englannin, Ranskan ja Itäwallan sanotaan aikowan lähettää uudet yhtä-pitäwäiset waltiokirjotukset Wenäjälle, jotka tulisiwat lopettamaan sowinnon-keskustelemuksen. He aikowat wielä waan pysyä waatimuksissansa yhteisen kokouksen pitämisestä ja Puolan kapinasodan lopettamisesta. Itäwalta on antanut erinäisen wastauksen siitä ettei se aiwo Wenäjän ja Preussin kanssa ruweta erinäiseen keskustus-kokoukseen Puolan asioista, niinkuin Wenäjä oli ehdotellut, waan tahtoo pysyä liitossansa Englannin ja Ranskan kanssa ja yhdessä niitten kanssa käydä yhteisten waltio-asiain keskusteluun. Siihen lisää Itäwallan kirjotus wielä että Wenäjän Puolan ja Itäwallan puolalaisten maiden wälillä on erotus, eikä niiden tila ole samallaisella kannalla.

Puolan entinen itsewaltias kapinapäällikkö Langiewicz, joka pidetään wangittuna Itäwallassa, on pyytänyt wapautta wankiudesta, ja asiasta on keskusteltu waltioneuwostossa, mutta neuwosto on lykännyt asian hallitsian ratkaistawaksi.

Turkin hallitus on wastustellut Jonian saarten yhdistämistä Greekan kuningaskuntaan, mutta Englanti on selittänyt ettei Turkin siinä asiassa ole mitään sanomista eikä sitä kysyttäwäkään, koska ei se koskaan ole antanut suostumustansa 1815 wuoden waltiopäätöksiin.

Pohjois Amerikassa owat pohjoiswaltaiset woitolla. He owat wallottaneet Port Hudsonin wahwan linnan. Etelä waltaisten sotapäällikkö Lee on paennut Wirginiaan. Charlestown on myös piiritetty ja Moris-luoto otettu. Jo wähä rauhan hieromisiakin etelä- ja pohjois-waltioin wälillä on pidetty, ja näyttää ikäänkuin eteläwaltalaisten wähitellen olisi peräytyminen.

Meksikossa on marsalkki Forey määrännyt kolme henkeä, wälinaikasta hallitustointa pitämään, siksi kun on päätetty millä tawoin maata ruwetaan hallitsemaan.

Piplioista.

Wiideskymmenes Suomen Pipliaseurain tätä ennen painosta lähtenyt tilinteko waikutuksestansa osottaa, että Suomessa w. 1861 on pyhiä raamatuita lewitetty lahjottamalla ja myymällä noin 7,160 kappaletta. Ilman niitä owat Porin ja Wiipurin apuseurat myyneet raamatuita noin 800 hopea-ruplan arwosta. Porin ja Wiipurin seuroilla ei ole tapana julkaista, kuinka monta kirjaa he owat myyneet, waan kuinka paljo seuran kassaan on saatu rahaa. Sentähden ei saa myös tarkkaa tietoa siitä, kuinka monta kirjaa niiden toimesta on maakuntaan lewinnyt. Mutta kuin pipliaseurain tarkotus juuri on lewittää raamatuita maassamme, olisi mielestämme mukaisempi sanoa, missä määrässä seura on tarkotuksensa perille tullut, eikä waan ilmottaa, kuinka paljo kassaan on rahaa saatu. Pipliaseuramme Turussa on jo waikuttanut 50 ajastaikaa. Niinkuin näissä sanomissa ennen on sanottu, on seuramme waikutuksensa ajalla lewittänyt maahan 124 tuhatta 750 kappaletta pyhää kirjaa. Englannin pipliaseura on samalla ajalla täällä lewittänyt 205 tuhatta 600 kappaletta, siis lähes kaksi wertaa enemmän, kuin oma seuramme. Maassamme on siis tällä wuosisadalla lewitetty 330 tuhatta 350 kappaletta pyhää kirjaa. Englannin pipliaseuran 58 wuosikertomuksesta saamme kuulla, että sen kustannuksella 31 päiwään maaliskuuta w. 1862 on painettu 10 tuhatta kokonaista raamattua, 134 tuhatta uutta testamenttia ja 18 tuhatta uutta testamenttia ynnä psaltarin kanssa, eli yhteensä 162 tuhatta pyhää kirjaa Suomen kielin, ja ruotsalaisia on täällä siis jaettu yli 43 tuhannen. Kristillisen uskomme edistämistä ja woimissa pitämistä maassamme auttawat siis sangen suuressa määrässä ulkomaalaiset. Se ei tapahdu kuitenkaan sentähden, kuin luulisiwat englantilaiset Suomessa wielä hallitsewan pakanuuden. Sen osottaa jo seki, että heidän kustannuksella on painettu ja wieläki painetaan ja lewitetään pyhiä raamatuita kaikissa kristillisissä maissa, joissa waan saawat sen tehdä, niinkuin Juutin maalla, Saksassa, Norjassa ja Ruotsissa y. m. Ruotsin kielinkin esimerkiksi on Englannin pipliaseura painauttanut toista miljonaa pyhiä kirjoja. Mainittu seura on tarjonnut 2000 puntaa*) raamatun lewittämiseksi Pohjois-amerikalaiselleki pipliaseuralle. Mutta se waan kiitti, eikä ottanut apua wastaan. Mitä meidän maahamme tulee, on Englannin pipliaseuralla siitä tällainen ajatus, joka on luettawa sen äsken mainitussa wuosikertomuksessaki: „Suomessa on lukeminen opittu ja ewankeliumia saarnataan ylehensä, mutta kansa on niin köyhää, että seuran antama apu raamatun puutteen liewittämiseksi on sille suuresta arwosta.“

Tämä ulkomaalaisten todistus maamme köyhyydestä on täällä hywäksytty warma uskonkappale. Sentähden myös moni maanmiehemme pitää oikein oikeutenansa ottaa ulkomaalaisilta apua kalliimmissa asioissansaki ja ehkä moni pikemmin olisi ulkomaalaisten ruotiwaiwainenki, kuin kaiwaisi työllänsä ja hiellänsä itsellensä elatusta. Maamme, totta kyllä, ei ole aiwan rikas, mutta sanomattomasti kulutetaan täällä laiskuudessa aikaa, joka on rahaa, paljo menetetään waroja ylellisyydessä, paljo haaskataan ruokottomuudesta, korjaamattomuudesta, paljo turmeltuu ylönpaltisessa likaisuudessa. Ennen kuin olemme niin walmiit kurottamaan kätemme, ottamaan wastaan, mitä meille almuksi annetaan, tulee meidän muistaa, 1:si että saatu almu on toisen miehen useinki waiwalla koottua, ja tarkkuudella hoidettua säästöä, ja 2:si kysyä jos oma warattomuutemme ja almua kaipawaisuutemme todella on kohdannut meitä ilman omaa syytämme. Jos laiskuus, ruokottomuus, toimettomuus, ylellisyys y. m. on köyhyytemme syy, silloin on muiden apuun ja almuun nojaaminen ja sen wastaan ottaminen warkautta. Paawali sanoo: „jos ei joku omistansa, liiatenki perheestänsä, murhetta pidä, se on uskon kieltänyt, ja on pakanaa pahempi.“ Niinkuin walmiin ruumiillisen awun saaminen kuolettaa ihmisissä tarpeellisen toimen ja huolen aikoin tulemisestansa, saattaa se hengellisesti wielä sitäki suuremman wahingon. Tätä katsoen eiwät tee pipliaseuramme siinä oikein, että joka wuosi sadottain lahjaksi lähettäwät kirjojansa. Lahjaksi antaminen olkoon jätetty jokaisen kristityn rakkauden erinäiseksi toimeksi. Joka on niin huoleton sielunsa autuudesta, kalliimmasta ja korkeimmasta asiastansa, ettei hän sen toten wiitsi nähdä markan waiwaa, sen nimittäin maksaa uusi testamentti, häntä ei suuresti hyödytä kirja, joka on hänelle tungettu. Pipliaseuramme sopisi ainoastansa huojentaa kirjain hinnat. Mutta wielä enemmän owat pipliaseuramme moitittawia sen suhteen, että owat niin lähes pitäneet koko toimensa salassa Suomen kansalta. Suomeksi ei anneta tiliä seuran waikutuksesta, suomea ei puhuta seuran wuosikokouksissakaan, suomen kieltä ei ole kuultu wuosijuhlinakaan, paitsi Kuopiossa ja Wiipurissa. Eikö Suomen kansan itse ollenkaan tarwitse pitää mitään huolta pipliain saamisesta? Eikö heidän ollenkaan tarwitse olla osallisia Jumalan waltakuntaa koskewissa asioissa kumminkaan kotimaassa? Sekö heidän ainoa kristillinen welwollisuutensa on, että ottawat waan kiitollisuudella wastaan, mitä heille annetaan? Taikka owatko he niin wallan alaisia, ettei heillä ole mitään edeswastausta welwollisuuksiensa laiminlyömisestä.

Jos nyt kaikki kirjat, jotka tällä wuosisadalla owat Suomessa jaetut, olisiwat tasan tulleet maamme asujamille ja kaikki olisiwat tähän asti wiljeltäwinä säilyneet, olisi kumminkin uusi testamentti joka wiidennen hengen hallussa, ja siis melkein joka perheessä. Mutta niin ei uskottawasti ole. Monelta perheeltä se ei kuitenkaan suita puuttua. Mutta ehkä nyt raamattu jo olisiki joka perheessä, on toinen kysymys, wiljeläänkö sitä myös sielun kalliimpana ja parhaimpana eineenä uskollisesti? Lukutaito on maassamme yleinen, ja sen mitä kansa kirjaa lukee, niin hän wielä etupäässä lukee hengellisiä kirjoja; mutta sen wuoksi emme kuitenkaan luule raamattua enin luettawan. Wirsikirja on kansallemme rakkain. Se on joka miehen hallussa ja sitte wielä muitaki hengellisiä kirjoja, joita paljo enemmän ja mieluisemmin luetaan, kuin raamattua. Me olemme tawanneet perheitä, joilla on ollut kyllä muita kirjoja waan ei uutta testamenttia. Ja kuitenki pitäisi toisin oleman. Syytä, miksi täällä luetaan raamattua wähemmin, kuin muita kirjoja, on w. t. professori A. W. Ingman koettanut selittää puheessansa, jonka hän wiimeis kewäänä piti Helsingin pipliaseuran juhlana. Ja meidän luulaksemme on hän oikein selittänyt asian. Hän sanoo: „ihmiset sanowat, etteiwät he ymmärrä sen sywää henkeä, ja sentähden he mieluisemmin lukewat postillaa taikka jotakuta muuta ihmisten tekemää kirjaa. Niin, „heränneetki“ puhuwat samalla tawalla; ja laimin lyöwät sangen paljo — raamatun lukemisen. Mutta jos muutamat heistä, ikäänkuin jostaki kunnioittamisesta lukewat sitä ynnä muiden hengellisten kirjainsa kanssa, on meidän kuitenki sanominen, että u-

*) Punta on 6 ruplan 31 kopeekan arwoinen.

seimmatki raamatun harwoista lukioista eiwät lue sitä oikein. He panewat raamattuun hengellisistä kirjoista saadut enemmän taikka wähemmän wäärät ajatuksensa. Raamatun lyhy, suora, teräwä ja muikea puhe on heille eli heidän mielestänsä ylön kuiwa kirja; heidän täytyy antaa sille hengellinen selitys ja korkeampi merkitys, kuin sen paljaalla puustawilla näyttää olewan. Jos tohtisiwat itsellensä tunnustaa taikka muille ilmottaa sydämensä mielen, niin nämät hengellisestiki mieltyneet ihmiset sanoisiwat: „piplia ei ole meille rakas kirja, waan postilloistamme, hengellisistä sanomalehdistä, ja muista kirjoista saamme sieluimme rawintoa, niissä ja niiden peilissä tunnemme itsemme hywin, ne puhuwat meille niin ihanasti ja suloisesti uskosta, taikka osottawat meille niin eläwästi synnillisen turmelluksemme: ne oikein siis owat liha meidän lihastamme ja luu meidän luistamme.“ Sellaisen raamatun hengellisen selityksen isä on Origenes († 254). Hänen askeleitansa noudattaen etsitään jokaisessa raamatussa mainitussa tapauksessa salaisempi hengellinen merkitys. Näin poiketaan pois raamatun mielestä ja horjahdutaan ihmisuniin. Esimerkiksi sellaisesta selitystawasta mainitsi hän ne kuusi kiwi-astiaa, jotka Jesuksen käskystä Kanaan häissä täytettiin wedellä. Wedellä täytetyt wesi-astiat sanotaan merkitsewän sywää synninsurua. Mutta, lisää puhuja, sellaisella selityksellä saadaan raamatusta, mitä kuki waan tahtoo. Warsin wäärin selitetään ewankeliumi laupiaasta samaritanista. Jesus sanotaan olewan laupias samaritanus. Hän wuodattaa suloisen ewankeliumin kautta werensä öljyä syntisen kirwelewiin oman tunnon haawoihin, joka on joutunut perkeleen ja mailman ryöwärikynsiin. Sellaisen selitystawan olemme perineet saksalaisista. Semmosta selitystapaa wiljelee Arndt ja Speneri. Myös Lutheruksen kirkkopostillassa löytyy Lutheruksen nuoremmalla ijällänsä kirjotetuissa saarnoissa salaisia eli hengellisiä selityksiä ewankeliumista. Mutta wanhempana hän, niinkuin tietty on, hylkäsi ne. Ja tähän wäliin lisäämme, mitä Lutherus itse sellaisesta opin tawasta sanoo. Gal. epistolan selityksessä, siw. 273 sanoo hän: „wertailemat eiwät autuus-opissa mitään warmaan näytä, waan kuwauksina eli maalauksina juuri kuin kaunistawat ja paremmin selittäwät asian. Sillä jollei Paawali wahwemmilla perustuksilla olisi wahwistanut uskon wanhurskautta wastoin lain wanhurskautta, niin tämmöinen wertailema ei olisi mitään waikuttanut.“ Ja ewankeliumipostillassa tunnustaa Lutherus, että sellaisella selityksellä saadaan raamatusta opetuksia sekä uskon kanssa yhtäpitäwiä, kuin myös päin wastoin uskoa. Katso saarnaa N:o 50 § 83. Sillä tawalla selittää raamattua, onki jättää raamattu ihmisten mielipiteille. Tämä on raamatun selittäjille wäkewä muistutus tarkkaa waaria pitämään selityksestänsä, etteiwät poikkeisi raamatun oikeasta mielestä, niinkuin heillä myös on ankara tilinteko, jos Jumalan sanan nurin kääntäwät. Niin on siis professori Ingmannin luulosta hengellisten hartaus-kirjain wiljeleminen ja semmenki niin kutsuttu hengellinen selitys hämmentänyt raamatun ymmärryksen ja maku turmellut maun, niin ettei raamattu ole monellekaan niin maukas rawinto, kuin ihmisten tekemät kirjat. Ja tässä muistutuksessa on perää. Niin oli raamatun ymmärrys suudittu Juutalaisilta isäin säätyin ja selitysten kautta. Myös paawikunnassa hämmennettiin raamatun selwä walkeus ihmisten selitysten turhalta loisteelta.

Englannin pipliaseuran kertomuksesta saamme wielä tietää, että pyhä raamattu on joko kokonansa eli osittain painettu seuran kustannuksella 163 eri kielellä. — Raamatuita on nyt painettu 196 kielellä. Niistä on 146 sellaista kieltä, joilla ei ennen ole ollut raamattua painettuna. Seura on painauttanut 40 miljonaa 910 tuhatta 474 pyhää kirjaa. Seura on kustantanut raamattuin painauttamiseen 5 miljonaa 294 tuhatta 489 puntaa, Englannin rahaa.*) Raamatuita on tällä wuosisadalla pipliaseurain toimesta painettu 70,345,432 kappaletta. Raamatun lewittäminen on nyt luwallista kautta koko Europan, paitsi Hispaniassa ja Portukaalissa ja Ruomissa. Wastuksia on sen lewittämisellä Itäwaltakunnassa. Wenäjällä, kussa w. 1813—1816 oli pipliaseura, jonka toimesta lewitettiin maahan 861,105 kappaletta pyhää raamattua 45 kielellä ja kielimurteella, mutta joka toimitus pian lakkautettiin, on uusi päiwä koittamassa. Orjuus on lakkautettu, sunnuntaikouluja ja muita opetuslaitoksia pannaan toimeen. Sitte w. 1860 on painettu 1 miljona Aapiskirjoja ja katekismus ynnä lyhyen raamatun historian kanssa. Raamattua on ruwettu kääntämään nykyiselle Wenäjän kielelle. Mutta ainoastansa ewankeliumit owat painetut. Niistä on jo kuitenki otettu kuusi ylöspanoa. Niin suuri on siellä halu raamatun perään. Ewankeliumeista on painettu 200,000 kappaletta. Wenäläiset merimiehet owat myös ulkomailla suurella hartaudella etsineet ja kiitollisuudella wastaanottaneet pyhiä raamatuita. Maltan saarella oli Wenäläiset raamatut pian myydyt. Ja kuin erään sotalaiwan meriwäki sittemmin käwi samallaisia hakemassa ja kirjain puutteen tähden jäiwät ilman niitä, oliwat sekä upsecrit että sotamiehet siitä suruissansa. Syrian satamissa ostiwat Wenäjäläiset merimiehet 600 raamattua ja Konstantinopelissa 874. Näin suurella halulla etsitty ja ostettu kirja on epäilemättä aikoin saapa, että Wenäjän nykyään wapautettu kansa siitä oppii oikein wapauttansa wiljelemään. Raamattu on jo kerta ennen ollut wälikappaleena päästämään Wenäjän waltakunnan suuresta waarasta. Se tapahtui w. 1812.

Ranskan keisari, Napoleon 1, kansain piiskuri, tahtoi Wenäjän wallottamalla ja nöyryyttämällä liittää wiimeisen kiwen jättiläisrakennukseensa; mutta tämä kiwi lankesi hänen päällensä ja musersi ja lannisti ylpeän Napoleonin. Hän tuli Wenäjään 600 tuhannella walitulla ja jaloimmasti warustetulla sotamiehellä. Tämä jalo mieslauma lamasi Wenäjän sotajoukot. Wenäjän perikato oli tulemaisillansa ja keisari Aleksanderi 1:sen howissa riutui rohkeus kaikkein rinnoissa ja suru täytti sydämet. Yksi ainoa oli waan hywällä mielellä ja pelkäämätön, hurskas ruhtinas Galitsin. Keisari huomasi sen ja ihmetteli, ja kerran, kuin molemmat istuiwat yhdessä Aleksanderin työhuoneessa, kysyi hän ruhtinas Galitsinilta, kuinka hän taisi niin suuressa isänmaan waarassa olla niin ilonen ja rohkea. Ruhtinas otti wähäsen raamatun taskustansa ja näytti sen keisarille. Kuin keisari kurotti kätensä ottamaan raamattua, putosi se tapaturmaa permannolle. Äkkiä otti ruhtinas sen ylös ja kurotti sen keisarille niin awoimena kuin se oli ja katsoessaan siihen lensiwät keisarin silmät 91 psalmin ensimäisiin sanoihin: „joka Korkeimman warjeluksessa istuu ja Kaikkiwaltiaan warjossa oleskelee; Hän sanoo Herralle: sinä toiwoni ja linnani: Jumalani, johon minä uskallan!“ Keisari luki nämät sanat ääneensä, ja ne luettua, huusi ruhtinas: „oi jos Teidän majesteetinne etseisi sitä toiwoa ja sitä linnaa ja siihen panisi uskalluksensa!“ Aleksanderi pyysi hurskaalta ystäwältänsä kirjaa, meni yksinäisyyteen, kussa hän epäilemättä luki koko mainitun kauniin psalmin loppuun asti. — Kohta sen jälkeen kuulutettiin yhteinen paasto- ja rukous-päiwä pidettäwäksi kautta koko Wenäjän maan. Pappi, jonka silloin oli määrä saarnata keisarillisen howin edessä, walitsi, merkillistä kyllä, äsken mainitun psalmin 1 wärsyn tekstiksensä. Saman päiwän ehtoopuolella kutsui keisari howikappalaisen tykönsä ja käski sanoa hänelle, että hän lukisi raamatusta jonkun luwun keisarin kuullen. Kappalainen tuli ja rupesi lukemaan 91 psalmia! „Wait,“ huusi keisari, joka luuli, että hänestä tehtiin pilkkaa ja kysyi: „kuka on käskenyt teidän lukemaan sitä psalmia minulle?“ „Itse Jumala,“ wastasi pappi wakaasti, katsoen keisaria tarkasti silmiin. „Mitä se tahtoo sanoa?“ kysyi keisari. Pappi wastasi: keisarin käskyn sain warsin odottamatta, ja hywin tietäin, kuinka kallis tämä hetki on, lankesin minä polwilleni ja rukoilin Jumalaa näyttään minulle, mitä lukisin, jollei Teidän majesteetinne itse määräisi minulle paikkaa. Rukoillessani johtui 91 psalmi mieleeni niin erinomaisesti, etten taitanut muuta, kuin lujasti uskoa, että rukoukseni oli kuultu.“ Keisari oli ääneti sywästi liikutettuna. Hän huomasi, että Jumala erinomaisella tawalla puhutteli ja etsi häntä. Hän käsitti raamatusta lujan uskalluksen näkymättömään ja kuitenki läsnä-olewaan Herraan, joka on sotajoukkoin Jumala. Ja tämä usko lisääntyi ja wahwistui lujaksi. Hän ja hänen uskollinen kansansa oppi uskaltamaan Jumalaan Ihmisten auttamatta paiskasi myös Jumala ylpeän ja röykeän wihollisen ja hänen uljaan armeijansa tomuksi.

*) Tämä tekee 33 miljonaa 408 tuhatta 225 ruplaa hopiassa. Miljona on tuhannen tuhatta.

Ja jos koskaan, niin tarwitaan kuitenki nyt wiljellä pyhää raamattua, tätä mahtawaa Hengen miekkaa; sillä nykyään näyttää siltä, kuin olisiwat kaikki helwetin henget päässeet irrallensa. Joka paikassa himotaan lihallista wapautta, suurta maallista onnea ja päätä pyörryttäwää waurastumista, wanhat waltiolliset suhdat ja kohdat owat uudelle wapaus-innolle warsin kelpaamattomat ja niitä koetetaan päänänsä repiä juurinensa ylös, kansallisuus-tunto on niin riehunut yli kaiken määrän, että kansallisten rientojen perille päästäksensä tallataan jalwoilla kaikki laki ja järjestys, omatunto ja oikeus, niin itse kristillisyyski. Niin sanoi esimerkiksi ungarilainen kreiwi Karl Zay w. 1840 julkisesti: „älkäämme olko lutherilaisia eikä kalwinistejä, oikea-oppisia eikä paawisia, kristityitä eikä juutalaisia, ainoasti magyareja waan olkaamme!“ Ja pappi Filipko, koska hänen piti saarnan päätettyä lukeman Herran siunaus, sanoi seurakunnallensa, johon kuului magyareja ja slowakeja: „minä siunaan niitä kaikkia, jotka weisasiwat magyarin kielin; mutta niiden, jotka weisasiwat slowakin kielin, pitää menemän perkeleelle!“ Myös muualtaki kuullaan tällaisia pilkallisia huutoja: „ihminen heittäköön ja jättäköön Jumalan ja autuuden ennemmin, kuin kansallisuutensa, menköön helwettiin ennemmin, kuin sopisi olemaan taiwaassa toisen kansan kanssa. Mutta tuhansien aikakausien historia osottaa, että ainoastansa siellä on wapaus, siellä on autuus toiwossa, tytywäisyys hallituksen kanssa, rauha ja sowinto ihmisten ja kansain keskeen, kussa Kristuksen Henki hallitsee. Tehdä kansoja muulla tawalla onnellisiksi, muilla keinoilla harrastaa himottuin etuin perille, on tuuleen piekkemistä ja hukkaan huhtoa. Mutta Kristus hallitsee siellä, kussa hänen sanansa asuu, kussa sitä noudatetaan, niinkuin Jesus sanoo: joka minua rakastaa, se pitää minun sanani; ja minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulemme hänen tykönsä, ja asumme hänen tykönänsä. Joh. 14: 23.

Kuollut Turussa. Heinäkuun 25 p. entinen puusepän oppilas Kustaa Fredrik Warén kuollut Tammisaaren kaupungissa 39 wuot.; 30 p. salwuoppilaan Joeli Antinpoika wainaan poika Frans Fredrik 10 wuot.; 31 p. torpparin poika Yläneen kirkonkylästä Juha Juhanpoika, kuollut läänin lasarettissa; Elokuun 2 p. kauppias ja kaupungin wanhin Juha Kustaa Thomé 35 wuot.; Kristian Juhanpoika Wickholm 31 wuot.; salwukisällin Juha Kustaa Mellinin tytär Julia Amanda 6 wuot.; 3 p. merimiehen Fredrik Mattssonin poika Oskar Ewert 3 wuot.; 4 p. sokeritehtaan työmies Otto Edward Grönlund 27 wuot.; trenki Frans Juha Kustaanpoika Merikarwian pitäjästä, kuollut läänin lasarettissa.

Awioliittoon kuulutettiin elokuun 2 p. waskisepänoppilas Kaarle Aleksander Hammarström ja piika Amanda Karolina Nordman; sekä entinen tehdastelia, leskimies Julius Juha Cicero Schorning ja neiti Antonetta Eufrosyne Forsström.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 21. Turussa perjantaina 14 päiwänä Elokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

11 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotsi. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. ja Ruotsi. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruotsi.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on heinäkuun 31 p. nimittänyt Oulun ja Mikkelin läänien wirkaa-tekewät maaherrat, öwerstit Alfthan ja Thilén kenraalmajuriksi ja maaherroiksi mainittuihin lääneihin. — Turun kaupungin woudiksi on otettu haawalääkäri Lindegrén.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Wirkawahwistuskirjan owat saaneet Säkylän kappalainen wp. H. W. Nordlund Luwian kappalaiseksi ja saarnaaja Honkojoella wp. G. A. Cajanus Ewijärwen kappalaiseksi sekä toinen opettaja Kokkolan alikoulussa J. F. Reinius rehtoriksi samaan kouluun. — Määrätty: hist. kielitieteen kokelas K. Erwast tulewana lukukautena toimittamaan apulaisen wirkaa Waasan lukiossa. — Haettawana: toisen lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa, woimistelu-opettajan wirka Kokkolan ylikoulussa ja wälinaikanen wirantoimitus Turun kuuromykkä-koulun toisen opettajan wirassa, kaikki 56 päiwän hakemus-ajalla.

Porwoon. Papiksi on wihitty Porwoon lukion w. t. lehtori A. W. Frosterus ja ylioppilas A. W. Forstadius w. t. kappalaiseksi Liljendaliin. — Wirkawapauden kahdeksi kuukaudeksi on saanut Helsingin ensimäinen wirkapappi D. A. Saelan. — Määrätty: Kosken kappal. siainen O. M. Cantell kirkkoh. apulaiseksi Nurmijärwelle, tuomiokirkon apul. G. A. Siwenius Kosken kappal. siaiseksi, wp. J. A. Tengén pitämään papillista hoitoa siitä osasta henkiwartia-pataljonaa, joka suweksi jäi Helsinkiin, merisotawäestön saarnaaja K. A. v. Pfaler toimittamaan kappalaisen wirkaa Lappeella, ja Mikkelin wankihuoneen saarnaaja E. F. Molander oman wirkansa ohessa palwelemaan niitä wankia, jotka Wiaporista lähetettiin Mikkeliin. — Kellokosken pruukin saarnaaja A. Sarelin on tästä hiippakunnasta päästetty Turun hiippakuntaan. — Wakuuskirjan owat saaneet Porwoon kuuromykkä-koulun w. t. opettaja A. Sirén ja w. t. opettajatar S. O. Åkerstedt warsinaisiksi opettajiksi mainittuun kouluun.

Kotomaalta.

H. M. Keisari, käydessänsä Luolajan kedolla Suomen sotawäestöä tarkastamassa, oli lahjottanut 3 ruplaa joka miehelle, joilla oli kunnianmerkki, sekä 1 ruplan kaikille muille. Paitsi sitä oli H. M:tinsa antanut maaliin ampumisesta jakaa miehille wielä erinäisen rahalahjan. — Hämeen läänin enimmästi tarwitsewille oli H. M:tinsa siellä ollessansa lahjottanut tuhannen ruplaa, jotka rahat tulewat maaherran kautta jaettawaksi. Myös määrättiin niille hewosmiehille, jotka Hämeenlinnassa pari päiwää wartosiwat jos heitä olisi tarwittu korkiain matkustajain liikkeissä, palkinnoksi 500 ruplaa, paitsi tawallista kyytirahaa. Niiden hewosten luku lienee ollut noin 400. — Ne kaksi luusia, jotka oliwat johtamassa H. M:tinsa höyrylaiwaa Helsingistä, saiwat kumpikin kultakellon lahjaksi.

Suomenkieli oikeus- ja wirka-kielenä. Se armollinen käskykirje kenraalkuwernöörille Suomen kielestä, jonka H. M. Keisari allekirjotti Hämeenlinnassa wiimes heinäkuun 30 p., sisältää pääasiallisesti, että Hänen Majesteetinsa niiden hakemusten ja esitysten johdosta, joilla Suuriruhtinanmaan suomalainen wäestö tuon tuostakin on H. M:tinsa luona käynyt, ja kun H. M:tinsa on halukas edistämään kaikkea, mikä taitaa tulla Hänen suomalaisten alamaistensa hyödyksi ja menestykseksi, on H. M:tinsa, jättääksensä heille sen ohessa pysywän muiston käynnistään Suuriruhtinaskunnassa, armossa määrännyt näin:

1:ksi. Waikka ruotsinkieli eteenpäin pysyy maan wirallisena kielenä, julistetaan suomenkieli saman oikeuden nautitsewaksi kaikissa semmoisissa asioissa, jotka suorastaan koskewat maan warsinaista suomalaista kansaa; jonka wuoksi kirjotuksia ja asiakirjoja suomenkielellä tästä lähin pitää ilman esteettä kaikissa tuomioistuimissa ja wirkakunnissa wastaan-otettaman.

2:ksi. Wiimeistäkin 1883 wuoden lopulla pitää suomenkielen oikeus, semmoisena, kuin se ylempänä on julistettu ja määrätty, oleman täydessä woimassa siinäkin, mitä tulee tuomioistuinten ja wirkakuntain suoritettawiin asiakirjoihin; kuitenkin sillä lailla että ne alatuomarit ja muut wirkamiehet, joilla on semmoinen taito suomenkielessä ja harjotus sen kirjottamisessa, että woiwat sillä kielellä suorittaa pöytä- ja asiakirjoja, jo kohta saawat ruweta suomenkieltä käyttämään, kun heitä siihen pyydetään.

3:ksi. Suomen keisarillisen senaatin toimeksi jätetään, H. M:tillensa alamaisuudessa esittää millä tawoin ja missä järjestyksessä suomenkieli pannaan käytettäwäksi maan oikeusistuimissa ja wirkakunnissa, sekä ne muut hankkeet ja toimet, jotka seuraawat tästä H. M:tinsa armollisesta säännöstä.

Turusta. Tällä wiikkoa on wäliin sadellut, joka on estänyt rukiin leikkua, jossa toimessa parhallaan ollaan. Rukiissa on tänä wuonna tawallista pidempi olki. Toiwotaan myös hywää satoa.

— Halla on ollut kowa monessakin paikkaa Pohjanmaalla ja Karjalassakin. Rukiin on halla kokonaan wienyt koko Himangon ja Lestin kappelissa, sekä kolmannen osan Ylikannuksen, Toholammin ja Ullawan seurakunnissa, kuin myös wikuuttanut Lohtajan emäseurakunnassa. Näihin seurakuntiin on luettu tarwittawan 2,210 tynnyriä siemeneksi. Monessa muussa seurakunnassa on halla pannut suorukiin ja perunat, mutta emäpellot owat kajoomatta. Ei halla kuitenkaan näy olleen niin suuri kuin mennyt suwena.

— Tällä wiikkoa, maanantaita wastaan yöllä, karkasi kaupunkimme linnasta 4 wankia, nimittäin Joeli Löfström, Iisakki Ek, Aapr. Nordqwist ja Iisakki Wall. He särkiwät akkunasta kahdenkertasen rauta-häkin ja pudottiwat sitte itsensä siitä alas, sillä heidän huoneensa oli alikerrassa. Aamulla lähetettiin heitä takaa-ajamaan kolmattakymmentä kasakkaa ja muutakin wäkeä, mutt'ei ole wielä saatu ketään heistä kiinni.

— Pappien ja koulumiesten leski- ja orpokassan warat tekiwät wiimes toukokuun 1 p. yhteensä 759,796 ruplaa 23 kop. Näistä oli uloslainattuna 554,124 ruplaa 64 kop., Teijon pruukin hinta ja kalut ynnä siihen pannut rahat 152,797 r. 23 kop., yhdyspankkiin tallelle annetut 27,825 r. j. n. e. — Kassan warat oliwat wuoden kululla menneen wuoden toukokuusta samaan aikaan tänä wuonna karttuneet 25,510 r. 82 kop. hop.

— **Waltiopäiwämiesten waalia.** Oulusta on kirjotettu Suomettareen heinäkuun 29 p.: „Tänä päiwänä täällä pidetyssä waalissa määrättiin porwaristolta waltiopäiwämiehiksi konsulit L. Candelin ja J. G. Bergbom. Heille päätettiin 20 markkaa päiwältä ja kahden hewosen kyytipalkka matkoksi miehelle. Waalitoimituksen jälkeen antoi eräs kunnioitettawa porwariston jäsen ylösotettawaksi kirjallisen esityksen, jossa ehdoteltiin, että waltiopäiwämiehemme welwotettaisiin alamaisella anomuksella waltiosäätyin kautta hankkimaan: waltiollisen edustuslaitoksemme ajanmukaisia muutoksia, ministerillisen edeswastauksen ja waltiosäätyin kokoontumisia kolmen wuoden määrä-ajan jälkeen, waltiowarain tulon ja menon sekä pankin ja rahaseikkamme järjestämisen säätyin turwissa, omituisen Suomalaisen kauppalipun asettamisen ja Suomen sotawäen sekä sotawarustusten täydellistä erottamista Wenäjästä, suomenkielen luonnollisten oikeuksien päättämisen ja painotutkinnon poistamisen; ja wielä oli lisätty, ettei edusmiehillä ole lupaa suostunta-weroa millään tawoin pidemmäksi ajaksi kuin kolmeksi wuodeksi korkeintaan myönnyttää sekä myös että he wälttäisiwät kaikenlaisia julkisia mielen-piteensä osotuksia, jotka olisiwat wähänkään Suomenmaan perustuslaillisia etuja wastaan. Tätä ehdotusta hywäksyi porwaristo yleisesti.“ — Mikkelissä on porwariston edusmieheksi walittu kauppamies A. J. Molander, Sawonlinnassa pormestari J. Mölsä, Lappeenrannalla kauppias K. Sawander, Helsingissä kaupungin oikeus-neuwos K. A. Öhrnberg ja kaupaneuwos K. W. J. Sundman, Hämeenlinnassa pormestari A. J. Thermén, Porissa konsuli A. Björnberg ja maisteri K. Lindeqwist, Waasassa kauppaneuwos K. G. Wolff, Kristiinan kaupungissa konsuli O. Wendelin, Tammisaarella konsuli F.

Hultman, Porwoossa pormestari E. Holm ja kauppaneuwos F. Sneckenström, Wiipurissa pormestari N. J. Örn ja kauppaneuwos J. F. Hackman.

Pappissäädyn puolesta pidettiin waltiopäiwämiehen waali Tyrwään prowastikunnassa heinäkuun 28 p., jossa lääninprowasti G. J. Forsman sai huudot, mutta kun hän korkian ikänsä ja kiwulloisuuden tähden pyysi päästä hänelle uskotusta toimesta, walittiin Tyrwään prowasti E. Lilius tämän prowastikunnan edusmiehekfi. Mutta kun kappalaiset tässä kiellettiin osaa ottamasta waaliin, owat he siitä walittaneet tuomiokapituliin. Näihin walituksiin on tuomiokapituli antanut päätöksen että kappalaiset asetusten mukaan saawat saman-arwoisella äänellä kuin kirkkoherratkin olla osallisina n. k. säännöllisessä waltiopäiwämiehen waalissa prowastikunnassa sekä näin yhteisesti walitulle waltamiehelle, joksi ainoastaan kirkkoherra on walittawa, jättää waltiopäiwä-asiansa walwottawaksi; mutta jos kappalaiset mieluummin tahtowat itsellensä walita jonkun erinäisen waltamiehen heidän keskuudestansa, se on kappalaisista, on heidän wapaassa wallassansa, siinä waalissa, jonka prowasti pitää, kirjallisesti antaa kukin äänensä sille kappalaiselle hiippakunnasta, johon heillä siinä suhteessa on luottamus. Annetut huudot lähettää prowasti sitte tuomiokapituliin, joka, jos enemmistö hiippakunnan kappalaisista sillä tawoin on ilmottanut halunsa saada erinäinen edusmies, siksi waltuuttaa sen, joka on saanut enimmät huudot. — Porin alisessa prowastikunnassa on Ulwilan kirkkoherra, lääninprowasti H. Hellén walittu waltiopäiwämiehekfi. — Turun tuomioprowastikunnan papisto on kutsuttu waltiopäiwämiehen waalia pitämään tulewana tuorstaina tämän kuun 20 p. kello 11 epp. tuomiokapitulin wähemmässä salissa.

Talonpojansäädyn puolesta on waltiopäiwämiehekfi walittu Korsholman pohjoisesta kihlakunnasta lautamies J. E. Keto Mustasaaren pitäjästä. Piikkiön ja Halikon ali-kihlakunnassa walittiin edusmiehekfi waltiopäiwille Piikkiön Seppälän rusthollari Halwalan kylästä; asianomaiset suostuiwat edusmiehellensä 3 ruplaa hopeassa päiwältä.

— Tammisaaren kirjapaino sanotaan myydyksi ja muutettawan Jywäskylän kaupunkiin.

Helsingistä ruwetaan tulewan syyskuun alusta antamaan uutta suomalaista sanomalehteä, nimellä Päiwätär, niinkuin ilmotuksesta tämän lehden lopulla näkyy.

— Helsingin ja Hämeenlinnan wälisen rautatien tulot tekiwät wiimes heinäkuulla 82,109 markkaa 84 penniä. Tähän ei kuitenkaan ole luettu sotawäen kuljetusmaksoja, joita ei wielä ole suoritettu.

— Yksityisten rautatien puuhia. Niinkuin tietty, on Porwoossa sitte kewään oltu hywin intosassa toimessa saada kaupungilaisten kokoomilla waroilla raketuksi rautatie Porwoon kaupungista johonki paikkaan Helsingin ja Hämeenlinnan wälistä rautatietä. — Nyt kertoo Tapio samanlaisesta yksityisestä rautatien puuhasta Pohjois-Sawossa. Tapion 31 n:rossa muka seisoo: Uutta rautatietä kuuluu kauppahuoneet Hackman, Wahl sekä Rosenius ja Sesiman Wiipurissa aikowan rakentaa Karttulan kappeliin Keihäslahdesta Kuttusen rannalla, jonne myös rakennetaan höyry-sahaa, Kaislaisten- eli Mömmölän-lahteen Kallaweden rannalle, jota wäliä on 17 wirstaa. Tästä hankkeesta tulee ajan-oloon arwaamaton hyöty koko Pohjois-Hämeen ja Länsi-Sawon maakunnille, sillä tämä tie tulee yhdistämään Hämeen ja Sawon wesikunnat maanselän poikki. Kustannusten on arwattu nousewan noin 280 tuhanteen markkaan.

— Hewois-urakka. Tämän kuun 5 p. pidettiin huutokauppa 1000 hewosen pidosta seisomaan Wenäjän sotakuormia warten. Alhaisin tarjous 500 hewosen pidosta Hämeenlinnassa oli 1 r. 47 kop. hewoselta päiwäissä, 250 hewosen pidosta Tuusulassa 1 r. 35 kop. ja 250 hewosen pidosta Anjalassa 1 r. 38 kop. Laitialan kartanon haltia, nimismies Lang jäi alimmaisiin huutoihin hewosten pidosta Hämeenlinnassa ja Tuusulassa, sekä kauppaneuwos Gadd taas hewosten pidosta Anjalassa.

— Helsinkiin on taas tullut kruunun laiwoilla Wenäjän grenadieri-sotawäkeä 4 tuhannen miehen paikoilla.

Mistä kappalainen on nimensä saanut? Oikeastaan ja alusta oliwat kappalaiset hengellisiä wirkamiehiä, jotka seurasiwat sotawäkeä ja kantoiwat pyhiä kaluja, johon toimeen heidät oli määrännyt Frankkilaisten kuningas Kaarle Suuri († 814). Nimensä saiwat he pyhän Martinin pään ja ruumiin peitosta (Capa, josta ruotsalainen ja suomalainenki sana kappa on saatu). Martinin pää ja ruumis pidettiin pyhimpinä jäänöksinä Frankkilaisten waltakunnassa, sen wuoksi että tämän pyhän miehen luultiin tuottawan suojelusta ja apua, wihollisia woittamaan. Nämät kapat eli peitot ottiwat frankkilaiset kuninkaat myötänsä sotaan, ja ne pappismiehet, jotka oliwat määrätyt niistä waaria pitämään, kutsuttiin sen wuoksi kappalaisiksi (Capellani). Pian heidän wirkansa lawentui niin että saiwat toimittaa koko jumalanpalwelutsen kappeleissa, jotka alkuansa oliwat Capan ja muiden jumalanpalwelukseen kuuluwain pyhäin astiain ja kaluin säilytyshuoneita mutta sitte muuttuiwat rukoushuoneiksi. Ja tästä ruwettiin kappalaiseksi kutsumaan semmoisen kappelin pappia. Jo kuutennella wuosi-sadalla oli suurilla herroilla huonekappelia, ja ne pappismiehet, jotka niissä pitiwät jumalanpalwelusta, kutsuttiin kappalaisiksi. Mutta kun kirkkoherrat (warsinki maa-kirkkoherrat), joilla oli awara seurakunta, pitiwät palkka-pappia, jotka toimittiwat heidän wirkansa tahi siinä auttiwat heitä, kutsuttiin näitä siaisia myös kappalaisiksi. Siitä sitte yleisesti ruwettiin kutsumaan kappalaisiksi niitä pappia, jotka ei kirkkoherroja olleet.

Ulkomaalta.

Sodan taikka rauhan tulosta ollaan aina yhtä tietämättömissä. Hallitukset keskustelewat keskenänsä, ja muut waan arpelewat mitä niissä päätettänee. Että Wenäjän lähettiläs Balabin on kutsuttu kotiin Wienistä, ei myöskään sanota sotaa aawistawan; hän oli waan huonosti walwonut Wenäjän asioita ja sen wuoksi kutsuttu pois wirastansa. Ei kuitenkaan luulla tänä wuonna enää sotaa aljettawan. Englannin waltiokokousten päätettäissä heinäkuun 28 p. lausui kuningatar toiwowansa Puolan asian sowinnolla ratkaistawaksi.

Tuliwuori Etna Sisilian saarella on ruwennut aukostansa ajamaan ulos hiekkaa ja mujua.

Unkarissa on ruwettu runsaammin silkkiwiljelystä taikka silkkimadon-hoitoa pitämään, josta toiwotaan tuottawaa elinkeinoa.

Wuonna 1859 löysi autuudenopin tohtori A. F. E. Tischendorf matkoillansa itämailla Sinain wuorella olewasta luostarista Greekan kielellä kirjotetun wanhan ja uuden testamentin pyhät kirjat, jotka pidetään kaikkien wanhimpina kirjotetuista raamatuista, kun tähän saakka on löytty. Wenäjän hallitus, jonka waroilla hän matkusteli, walatti sitte Leipsigin kaupungissa samallaisia puustawia kun kirjotetutkin oliwat ja painatti tämän kirjan 4:jään suureen osaan. Nykyjin on Wenäjän keisari lahjottanut niistä kaksi Ruotsin kuninkaalle, joka antoi toisen Upsalan akatemian kirjastoon.

Ruotsista. Elokuun 26 päiwä on Juutin, Norjan ja Ruotsin lähetys-ystäwät kutsutut Malmön kaupunkiin keskustelemaan, jos ja miten pohjoiset seurakunnat lutherisesta uskontunnustuksesta taitaisiwat yhteisillä woimilla toimittaa lähetystyötä. Kokous aljetaan saarnalla, jonka pispa Thomander pitää kello 11 pyhän Pietarin kirkossa.

Kustaa-Aatolfin-yhteys, jonka tarkotuksena on auttaa lutherisia seurakuntia, semmenki paawisissa maissa, pitää 20:nen pääkokouksensa 1—3 päiwinä tulewalla syyskuulla Lybekin kaupungissa Saksan maalla. Siellä pidettäwään kokoukseen kutsutaan Ruotsin maalta Kustaa-Aatolfi-yhteyden ystäwiä. Nimensä on mainittu yhteys saanut mainiosta ja kuuluisasta Ruotsin kuninkaasta Kustaa Aatolfista, joka Saksan 30 wuotisessa sodassa lujasti puolusti Lutheruksen uskon tunnustajia wastoin paawilaisten wainoa. Mainittu kuningas ammuttiin samassa sodassa w. 1632 marraskuun 6 päiwänä. Myös suomalaiset oliwat samassa sodassa ja sanotaan, että heitä sanasta „hakkaa päälle“, jolla toinen toisiansa kehottiwat urhollisuuteen, ruwettiin wihollisilta kutsumaan Hakkaapäälläisiksi.

Kirjallisuutta.

Ylösnousemus Kuolleista, eli 1 Kor. 15 luwun selitys, kirjottanut Toht. Mart. Lutherus ja Saksan kielestä Suomeksi kääntänyt G. D. Turussa, 1862. J. F. Granlundin kustannuksella. Hinta 45 kop. eli 1 markka 80 penniä. Kirjassa on 252 siwua 16 taitteessa. — Kirja, joka on Lutheruksen kirjottama, ei kaipaa meidän kehumistamme ja kiittämistämme. Uskomme kappale kuolleitten ylösnousemisesta on siinä suoraan ja selwään selitetty ja niin woimallisesti, että heikompikin uskossa siitä käsittää lujan wisseyden. Siinä jalosti myös opetetaan kristillisellä tawalla kuolemaan uskossa Jesuksen Kristuksen päälle. Näytteeksi, mikä wilkas henki kirjassa liikkuu ja puhuu, liitämme tähän muutaman sangen ihanan radin: „Jos siis näet talonpojan eli peltomiehen käywän pellolla, ja säkistänsä ottawan jywiä, ja niitä kylwäwän ja ympärinsä heittäwän, siinä on sinulla ihana kuwa ja maalaus siitä, kuinka Jumala kuolleet herättää. Mutta ennen pitää sinun uskoman tämä uskonkappale; sitte saat kuwailla ja itselläs ajatella, että Jumala on sellainen peltomies, ja sinä olet hänen jywänsä, jonka hän maahan kylwää, että se jällen ihanampana ja kauniimpana kaswaisi. Mutta hän

on taitawampi ja jalompi peltomies, kuin talonpoika, ja hänellä on kaulassansa kylwinwakkansa täynnä siemeniä. Niitä me ihmiset olemme, niin monta kun meitä on Aatamista alkunsa saanut wiimeisen päiwään asti. Näitä hän kylwää maahan, niinkuin hän ne käteensä saa, miehiä, waimoja, pieniä, suuria, nuoria ja wanhoja, y. m. Sillä toinen on kuin toinenki, ja koko mailma on hänelle, mikä kylwinwakka on talonpojan kaulassa. Sentähden, koska ihmisiä kuolee, semmenki joukottain ruton, sodan eli muun kautta, silloin on hän oikein sywältä pistänyt käden wakkaan ja kylwänyt kouran täyden.

Mitä tekee eli ajattelee hurskas talonpoika eli peltomies, koska hän niin kylwää siemenensä, että sen näyttää menewän hukkaan, ja olewan ikääskuin turhaa waiwaa ja wiljan haaskua, ja kun olisi hän hullu, joka niin ehdon tahdon haaskaa wiljansa? Mutta kysy häntä, hän wastaa warmaan: en, weljeni, heitä ja kylwä niitä haaskatakseni ja turmellakseni, waan saadakseni ne jällen jalosti kaswaneina takasin, ja monta wertaa tätä kouran täyttä runsaammin karttuneina. Nyt näyttää sen hukkaan kylwetyksi tuuleen linnuille ja madoille; mutta annappas suwen tulla, saatpa nähdä kuinka kouran täydestä kaswaa kymmenen ja yhdestä karpiosta kuusi. Sellaiset owat hänen ajatuksensa. Ei hän katso sitä, kuinka wilja menee maahan ja hukkaantuu ja jää sinne; waan hän katsoo ja odottaa tulewaa suwea, joka sen jällen maksaa hänelle monenkertaisesti runsaasti; ja hän on niin wissi ja warma jywäinsä kaswamisesta, kun näkisi hän sen jo walmistuneena silmissänsä, niin hän on siitä wissempiki, kun siitä, joka hänellä kädessä on. Ei hän muutoin olisi niin hullu, että hän turhaan ja hukkaan heittäisi jywänsä haaskiolle.

Katso, niin pitäisi meidänkin oppiman ajattelemaan, että se on Jumalalle yhtäläinen asia, koska hän heittää toisen sinne, toisen tänne kirkkotarhaan, ja ottaa tänäpänä minun, huomena toisen, ja heittää toisen edellä, toisen perässä maahan siemen-jywänänsä. Silloin näyttää silmissämme, kun olisi se hukassa, ja ijankaikkisesti turmeltu. Mutta hän näkee ja ajattelee perin toisin, ja tekee sitä sentähden, että sellaiset hänen siemen-jywänsä sangen ihanaisesti kaswaisiwat kauniina tulewana suwena, koska tämä wiheliäinen meno on loppunut. Ja siitä on hän yhtä wissi, kun jos sen jo näkisi tapahtuneena ja toimitettuna. Mutta meille on se sentähden kirjotettu, ja niin rakkaasti kuwattu, että meki käsittäisimme samallaisia ajatuksia kuolin-wuoteella maatessamme, emmekä siitä lukua pitäisi, waikk'emme muuta näe ja tunne, kun että me maahan kaiwetaan, emmekä muuta kuule, kun itkua ja parkua, juurikuin olisimme jo saaneet warsin täydellisen lopun; waan repikäämme sellaiset ihmiselliset ajatukset pois sydämistämme, ja istuttakaamme niihin nämät taiwaalliset ja jumalalliset ajatukset, niin ettei sitä kutsuta hautaamiseksi eikä turmelemiseksi, waan Jumalan siemenensä kylwämiseksi eli istuttamiseksi."

— **Johdatus maawiljeliälle Kaswulajien käytännöstä ja ruokinnosta.** Kokoillut **H. J. Hiltunen, maawiljelysoppilainen.** Kuopiossa painettu A. Mannisen ja F. Ahlqwistin kirjapainossa 1863. — 32 siwua ja hinta 20 penniä.

Saarna-wirka.

Olemme jo puhuneet kaikkein kristittyin pappeudesta. Mutta ehkä suittaa joku nyt ajatella ja sanoa: „jos kaikki kristityt owat pappeja ja welkapäät, niinkuin Pietari sanoo, „ilmottamaan sen woimaa, joka meitä pimeydestä hänen ihmeelliseen walkeuteensa kutsunut on," seuraa siitä, että erinäinen ja sanan saarnaamista warten asetettu saarnawirka on tarpeeton." Mutta niin ei ole. Jo ensi-seurakunnassa näemme apostolein asettaneen erinäisiä miehiä saarnawirkaa toimittamaan (Ap. T. 14: 23) ja Ap. T. 20: 17 kuulemme apostolin Paawalin kutsuwan puheillensa Efeson seurakunnan wanhimmat, s. o. opettajat. Ja Efes. 4: 11 kuulemme saman apostolin sanowan, että korkeuteen astunut Kristus on **pannut muutamat apostoleiksi, muutamat profetaiksi, muutamat ewankelistoiksi, muutamat paimeniksi ja opettajiksi.** Katso myös 1 Kor. 12: 28—30. Tit. 1: 5 sanoo Paawali jättäneensä Tituksen Kretaan, että hän „pappeja kuhunki kaupunkiin asettais." 1 Tim. 3: 2—7, Tit. 1: 6—9 hän puhuu oikean sielun paimenen welwollisuuksista; ja Gal. 6: 6, 1 Tim. 5: 17, Ebr. 13: 7 käskee hän seurakuntia **muistamaan** opettajiansa. Mutta ehkä nyt jo warhain oli erinäiset persoonat saarnawirkaan kutsutut ja wahwistetut, niin ei sentähden kristityitä kielletty käyttämästä „kuninkaallista pappeuttansa;" waan me näemme kautta koko uuden testamentin heidän toimittawan korkeaa kutsumustansa. Niin luemme Ap. T. 8: 4, että ensimäisen wainon tähden **hajonneet kristityt waelsit ympärinsä ja saarnasit Jumalan sanaa.** Heidän työnsä uskossa siunasi Jumala ja apostolit ottiwat heidän toimensa hywäksi, ja lähetit kutsutut opettajat wahwistamaan äsken kääntyneitä uskossa. Ja 1 Kor. 14: 26 ei Paawali ollenkaan kiellä meikäläisiäkään, itse kutakaan, lahjallansa edistämästä seurakunnan waurastumista, waan käskee ainoastansa pitämään järjestystä. Hän sanoo: koska te kokoon tulette, niin kullaki teistä on psalmi, hänellä on opetus, hänellä on kieli, hänellä on ilmotus, hänellä on selitys: ne tapahtukoon kaikki parannukseksi." Ja w. 29, "mutta profetat puhukaan itse toisena, eli itse kolmantena, ja ne muut tuomitkaan" ja w. 31, **sillä kyllä te kaikki profeterata** s. o. **opettaa eli saarnata taidatte, yksi toisenne perään, että kaikki oppisit, ja tulisit neuwotuksi.** Ja ettei hänellä ollut mielessä kieltää muitakaan kristityitä seurakunnassa puhumasta, osottaa seki jo yllin kyllin, että hän käskee **waan waimoin** olemaan seurakunnassa ääneti (w. 34, 35). „Mutta, muistuttaa Lutherus näiden sanain johdosta, jollei yhtään miestä osaisi olla saatawilla, niin silloin astunee waimo ja saarnannee muille, miten hän parhain taitaa, muttei muuton," Ewank. Postilla n:o 64: § 4. Kol. 3: 16 neuwoo Paawali kristityitä opettamaan ja neuwomaan toinen toistansa psalmeilla ja kiitoswirsillä ja hengellisillä lauluilla. Saarnawirka ei kumoo eikä häwitä siis kristittyin pappeutta, eikä kristittyin pappeus häiritse saarnawirkaa. Molemmat taitawat siis kyllä waikuttaa toinen toisensa rinnalla. Ja ihmeeksemme tiedämmeki historiasta, että paawikunta on aina seurakuntansa hywäksi käyttänyt meikäläisten hartauden ja lahjat. Kiiwaita kansan saarnaajia ei ole hämmennetty, waan heidän waikutuksensa on sommitettu yhtäpitäwäiseksi koko seurakunnan sisällisen rakennuksen kanssa.

Saarnawirasta opettaa Augsburgin uskon tunnustus: „että tähän uskoon tulisimme, on saarnawirka säätty opettamaan ja sakramenttejä jakamaan. Sillä sanan ja sakramenttein kautta, niinkuin wälikappalten kautta, annetaan pyhä Henki, joka uskon waikuttaa." Ja 14 kappaleessa samaa kirjaa: „saarnawirasta opetetaan, ettei seurakunnassa julkisesti opettako eli sakramentteja jakako kukaan muu, kuin laillisesti kutsuttu." Tämä raamattuun perustettu uskomme oppi sisältää seuraawaiset asiat: 1) uskon saamiseksi owat sana ja sakramentit wälttämättömästi tarpeelliset wälikappaleet; 2) on saarnawiran welwollisuus opettaa ewankeliumia ja jakaa sakramenttejä, ja 3) on ainoastaan „**laillisesti kutsutulla**" miehellä **oikeus julkisesti** opettaa ja sakramenttejä jakaa.

Mitä nyt 1 pykäleeseen tulee, niin owat sana ja sakramentit Kristuksen käskyn ja asetuksen tähden waikuttawaiset. Niiden woima ei ole saarnawirasta, waan Kristuksen asetuksesta. Suoraan sanottu: Jumalan sana ja sakramentit eiwät ole sentähden woimallisia, että laillisesti kutsuttu mies toimittaa niitä, waan ne waikuttawat sen woiman wuoksi, kuin Kristus on niille antanut, niin, ne waikuttawat, jos waikka jumalatonki niitä jakais. Sanan ja sakramenttein woimaa lisäämään ei siis ollenkaan tarwita saarnawirkaa. Niitä löytyy myös muutamia lahjoja, joilla ei ollenkaan ole erinäistä saarnawirkaa, mutta kuka tohtii sanoa, ettei niiden seassa pyhä Henki waikuta uskoa sanan ja sakramenttein kautta, jos he waan muutoin sanaa puhtaasti opettawat ja sakramenttejä Kristuksen asetuksen jälkeen jakawat. Kristilliset seurakunnat pitäwät siis saarnawiran, ei että saarnawiran toimitus itsestänsä olisi woimallisempi, kuin jonkun muunkaan toimitus, waan sentähden, kuin 2 pykäleessä sanotaan, että se ewankeliumia opettais ja jakais sakramenttejä. Ewankeliumi ja sakramentit owat warsin wälttämättömät; sillä ilman niitä ei ole yhtään uskoa, ei autuutta; ilman niitä ei taitaisi olla kristillistä seurakuntaakaan. Nämät kalliit armon wälikappaleet on Kristus uskonut seurakunnallensa ja on sen käskenyt niitä seurakunnan omaksi wahwistamiseksi ja lewittämiseksi uskollisesti woimissa pitämään ja alati harjottamaan. Ja ainoastansa niin kauwan, kuin sana ja sakramentit owat alituisessa harjotuksessa, taitaa seurakuntakin olla ja pysyä. Mutta jos niiden harjotus lakkaa, on seurakuntaki kuollut, niinkuin ihmisenki on kuollut, koska sydän lakkaa tykyttämästä. Mutta, niinkuin tietty on, ei taitaisi keskuus- eli yhteys-elämä ihmisten kesken pysyä pystyssä, jos kaikki ihmiset itse toimittaisiwat kaikki asiat, olisiwat nimittäin kaikki kuninkaita, kaikki sotamiehiä, kaikki wirkamiehiä, kaikki talonpoikia; waan kukin sellainen kutsumus, jonka tarkotuksena on koko ruumiin hyöty, tarwitsee oman miehensä, joka uhraa koko elämänsä, kaikki woimansa, kaiken taitonsa ja oppinsa ja kokemuksensa jotakuta kutsumusta täyttämään. Samate tarwitaan myös erinäisiä ihmisiä, joiden koko elämän päätarkotus on sanan palwelus. Kaikilla seurakunnan jäsenillä ei taida olla siihen tarpeellisia lahjoja eikä tarpeellista oppia, sentähden waatii itse asian luonto seurakuntaa

laittamaan sellainen erinäinen wirka, jonka kautta sitte esteettömästi ja määrätyssä järjestyksessä ewankeliumia oikein saarnataan ja sakramentit oikein jaetaan. Niin sanoo myös Lutherus: „niinkuin perheessäki pitää oleman järjestys; sillä jos kaikki perilliset tahtoisiwat olla herroja, niin perheen tila olisi katala; mutta jos heistä yksi walitaan esimieheksi, ja kaikkein pitää kuuleman häntä, niin perhe hywin menestyy; niin pitää järjestyksen tähden, joku erittäin saarnawirkaan walittaman.“ Ja toisessa paikassa hän sanoo: „kuin pappeus on kaikille kristityille yhteinen, niin ei sowi, että joku pitää sen erittäin oikeutenansa ja itsellensä omistaa ja ottaa, mikä on meidän kaikkein omaisuuttamme. Ota se oikeus ja täytä se kutsumus, jollei kukaan sinua ennen ole sitä saanut. Mutta yhteyselämän oikeus waatii, että yksi erinäinen mies kaikkein suostumalla walitaan ja määrätään, joka kaikkein muiden siassa ja nimessä julkisesti toimittaa saarnawirkaa; ettei Jumalan kansassa olisi ilkeää sekaannusta, ja seurakunta tulisi Babyloniksi, waan että kaikki tapahtuisi kunniallisesti, niinkuin apost. 1 Kor. 14: 40 opettaa. Ja tämä tapahtuu kahdella tawalla, joko niin, että joku koko seurakunnan käskystä toimittaa, mihin kaikilla on yhtäläinen oikeus, taikka hätätilassa wiljelee oikeuttansa. Seurakunnassa, kussa kullaki on wapaa oikeus, ei saa kukaan sitä repiä itsellensä, waan koko seurakunnan käskystä ja kutsumuksesta: mutta hätätilassa on kelle hywänsä sen wiljeleminen luwallista.“ Siitä syystä myös sanoimme 3 pykäleessä, että ainoastansa „laillisesti kutsutulla“ on oikeus julkisesti saarnata.

Pastori J. Diehl, joka aiwan lujasti puolustaa kaikkein kristittyin pappeutta, puhuu myös saarnawirasta mieleen pantawat sanat.*) Hän sanoo: „kristittyin pappeus on niin suuri kunnia, ettet sitä ihmiskielellä taida puhua; siitä taidamme soperoida, mutta wiimeisenä päiwänä, koska kaikki ilmei tulee, sen wasta oikein ymmärrämme. Sillä mitä suurempaa ja korkeampaa taidat ajatella, kuin että itse Jumala puhuttelee ihmisiä ihmisten kautta? Sillä koska ihminen, olkoon opettaja taikka meikäläinen, puhuu puhdasta Jumalan sanaa, silloin annetaan sellaisen sanan kautta pyhä Henki. Silloin itse Jumala opettaa ja ilmottaa tahtonsa toiselle weljelle toisen kautta, Jumala itse tässä lohduttaa ja neuwoo, näyttää hänelle oikean tien, jota hänen waeltaman pitää, ja itse Jumala päästää hänen synnistä weljen kautta. Dawid sanoo: „katsos kuinka hywää ja suloista on kuin weljekset sowinnossa keskenänsä asuwat.“ Ps. 133: 1. Niin se on, emmekä salli yhdenkään kunniaa himoojan saattaa sellaista pappeuttamme ylenkatseeseen. Sillä, koska weljet owat yhdessä koolla seuroissa, ja rakentawat toinen toistansa ystäwällisellä ja kristillisellä puheella, ilmestyy Jumalan ja meidän Wapahtajamme hywyys ja rakkaus (Tit. 3: 4) heille sanassa. Hän itse on heidän seurassansa suloisilla huulillansa, niinkuin hän luwannut on: „kussa kaksi taikka kolme tulewat kokoon minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellänsä.“ Math. 18: 20. Ja sillä tawalla kokoontumaan tahtoo apostoliki 1 Thess. 5: 11; Efes. 5: 19—21. — Mutta yhteisessä Jumalan palwelukessa, koska koko seurakunta on kokoon tullut, ja Jumala siellä ilmottaa kaikille sanan ja sakramenttein kautta kunniansa, silloin on pyhä Henki asettanut toisellaisen järjestyksen — täällä tulee waan yhden puhua ja kaikkein muiden olla ääneti ja kuunnella. Sillä Jumala, joka on järjestyksen ja rauhan Jumala, ei kärsi seurakunnassansa mitään sekasäyräisyyttä eikä nurjaa menoa, joka särkee rauhan, joka tapahtuisi, jos kaikki pappeutensa woimasta tahtoisiwat ruweta opettamaan, lohduttamaan, neuwomaan, y. m. Sentähden pitää silloin pyhän Hengen järjestyksen jälkeen toimittamaan saarnawirkaa kaikkein siassa yhden miehen, jolla pitää oleman sellaiseen wirkaan seurakunnan käsky, joka on hänen siihen kutsunut ja walinnut.“ Ja waromaan sitä waaraa, joka siellä seuraa, koska „lihallinen ylpeys tahtoo kukistaa kaikki säädyt; koska piika tahtoo olla emäntä ja palwelia isäntä, alamaiset tahtowat olla esiwalta ja tahtowat käsiinsä miekan ja waltikan; koska käsityöläiset tahtowat olla saarnaajia, suutarit ja puusepät tallata kutsumuksensa jalwoillansa, ja wastoin Jumalan neljättä käskyä ja kaikkea Jumalan järjestystä korottaa itsensä apostoliksi, rakentaa seurakuntaa ja lewittää Jumalan waltakuntaa“ — sitä waaraa waromaan neuwoo Lutherus monessa paikassa, ja merkillisesti myös Gal. Ep. selityksessä siwulla 319 § 1, 2, kussa hän näin sanoo:

§ 1. „Niinkuin ei mikään wika ole kunnian himoa wahingollisempi, niin ei ole mikään yhteisempikään. Sillä kussa Jumala lähettää työwäkeä eloonsa, niin siellä saatana kohta herättää palwelians, jotka ei missään asiassa tahdo olla niitä halwemmat, jotka la'illisesti kutsutut owat. Mutta Paawali kajoo ei ainoastaan niihin wääriin apostolein, jotka hänen aikanansa seurakuntaa häiritsiwät, waan hän näkee hengessä mailman loppuun asti lukemattomia sellaisia nousewan, jotka saastutettuina tältä sangen wahingolliselta wialta ilman kutsumusta tunkeuwat seurakuntaan, kerskaawat Hengestä ja taiwaallisesta opista, ja sillä warjolla kumoomat oikian opin ja uskon. Minä olen nähnyt ajallani monta sellaista, jotka kutsumattomina tunkeusiwat Hengen waltakuntaan, se on, sanan palwelukseen, ja kauwan aikaa tahtoiwat muka opettaa samaa, kuin mekin, ja saattoiwat itsellensä sellaisella kuwattelemisella sen suuren ja kuuluisan nimen, että oliwat ewankeliumin opettajat, jotka Hengessä eliwät ja oikiaa rataa waelsiwat. Mutta kuin ensin liehakoitsemisellansa oliwat puolellensa kääntäneet ihmisten mielet, niin kohta, tilan saatuansa, poikkesiwat oikialta tieltä, ja rupesiwat jotain uutta opettamaan, että niin olisiwat tulleet kunnioitetuksi ja ihmisiltä julki ylistetyiksi, kuin juuri he ensin muka olisiwat ilmei tuoneet erhetykset seurakunnassa, palauttaneet ja parantaneet wäärin käytännöt, kukistaneet paawisuuden, ja keksineet uuden jonkun jalon opin, josta he syystä muka pidettäisiin ensimäisinä ewankeliumin opettajina. Mutta heidän kunniansa, kuin oli perustettu ei Jumalaan waan ihmisten ylistykseen, ei taitanut olla wahwa ja pysywäinen, waan se katosi ja tuli häpiään; sillä jumalattomat ei kestä tuomiota, waan hajoowat akanoina tuulessa.

§ 2. Mutta ewankeliumia ei ole annettu siitä etsiäksemme omaa kiitostamme ja kunniaamme, eli että ihmiset meitä kunnioittaisiwat ja suurena pitäisiwät palwelioinansa, waan että Kristuksen hywät työt ja kunnia ylistettäisiin, että Isä kiitettäisiin laupiutensa tähden, jonka Hän osotti meille pojassansa Kristuksessa, jonka Hän siassamme antoi ulos, ja lahjotti meille kaikki Hänen kanssansa. Ewankeliumi on sentähden sellainen oppi, jossa ei meidän mitään wähemmin pidä etsimän, kuin omaa kunniaamme. Se panee meille eteen taiwaallisia ja ijankaikkisia kappaleita, jotka eiwät ole meidän, joita emme tehneet emmekä ansainneet, waan tarjoo niitä meille, mahdottomille, Jumalan sulasta hywyydestä. Mintähden sitte ryöstäisimme niistä itsellemme kunniaa? Joka siis ewankeliumista etsii itsellensä kunniaa, se puhuu itsestänsä. Joka itsestänsä puhuu, hän on walhettelia ja wäärä; mutta joka etsii sen kunniata, joka Hänen lähetti, se on wakaa ja ei hänessä ole wääryyttä. Joh. 7: 18.“ (Jatketaan.)

*) Zeitschrift für die gesammte lutherische Kirche und Theologie. Jahrg. 1852. Drittes Qwartalheft.

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa elokuun 14 p. 1863.
Käskyllä: A. G. Dahl.

Ilmotus.

Tulewan Syyskuun alusta annetaan Helsingistä wiikko-lehti, täyden arkin kokosena, nimeltä

Päiwätär.

Sen tarkotus on tuoda esiin warsinkin mitä maawiljelykseen, kauppaan ja teollisuuteen tulee. Se tulee myöskin ottamaan tarkasteltawiksi muiden, etenki maamme Ruotsinkielisten, sanomalehtien ajatuksia ja mietteitä Suomen kansan tärkeimmissä asioissa, sekä sisältämään otteita waltiopäiwän keskustelemisista, kauno-kirjallisia tuotteita, uutisia ulkomailta ja Suomesta, kursi-waiheita, tori-hintoja, wirallisia ja muita ilmotuksia.

Lehti jaetaan Helsingissä joka lauwantaina kello 12 Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa. Hinta wuoden loppuun on: Helsingissä yksi markka wiisikymmentä penniä; postikonttoreissa kaksi markkaa, ollen sekä postimaksot että postimestarein rahat siihen luetut.

Yksityisiä ilmotuksia wastaan otetaan Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa wiidestä pennistä pieneltä riwiltä.

Kuulutus.

Ne Turkulaiset, jotka owat jättäneet waiwasten rahat tältä wuodelta maksamatta, käsketään niitä suorittamaan tulewana maanantaina, tiistaina ja keskiwiikkona waiwaisten huoneessa kello 9 ja 1 wälillä.

Kuollut Turussa. Elokuun 6 p. sepänkisälli Kustaa Aatolf Jernefelt hukkui Aurajokeen 28 wuot.; talon emäntä Maria Kristina Matintytär Raumalta; 7 p. muurarin oppilas Kaarle Jaakonpoika; katulaskian Juha Fredr. Stålten poika Kaarle 9 kuuk. iällä; kauppias F. F. Rautellin tytär Saida Karolina 4 wuot.; talonpojan waimo Fredrika Karolina Juhantytär Uudelta kirkolta kuollut Kupittaan wesiparannelaitoksessa 43 wuot.; 8 p. kehruhuoneen wartian J. F. Appelgrenin poika Frans Fredrik 5 wuot.; seurakunnan waiwanen Maria Wilenius kuollut lasareetissa 55 wuot.; 9 p. piika Serafia Juhantyttären poika Frans Alfred 1 wuot.; kraatarin kisällin O. E. Sjöbladin poika Edward Engelbert 1 wuot.; kultaseppä H. J. Törnrothin waimo Amalia Helenius 52 wuot.; haudankaiwaja Fredr. Ferd. Sacklinin ristiimätön poika.

Awioliittoon kuulutettiin elokuun 9 p. tehtaan haltia Wiktor Hugo Alfons Alftan Perttelin kappelista ja neiti Anna Emilia Katarina Tams; sekä kurihuoneen wahtimestari Wilhelm Gronlund ja neiti Katarina Bernhardina Löthman.

☛ Herra J. H—n lähettämä luku „kansakoulen tarpeellisuudesta“ pannaan Tähteen niin pian kun tila myöden antaa.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 22. Turussa perjantaina 21 päiwänä Elokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

12 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Sarén; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: Koulunopettaja Lundell.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

☛ Kollehti, joka Suomenmaan kirkoissa tulewana sunnuntaina kootaan, tulee kuuro-mykkäin koululle Turussa.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on heinäkuun 31 p. määrännyt Suomen senaatin prokuraatorin K. E. Gadd Wiipurin howioikeuden esimieheksi, ja senaatorin E. v. Knorring prokuraatoriksi senaatiin. — Wilken kansakoulun opettajaksi Wiipurissa on otettu maisteri P. T. Molander entisen opettajan J. W. Murmannin siaan, joka siitä on pyytänyt eron.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Wirkawahwistuskirjan owat saaneet Turun tyttökoulun toinen opettaja, maist. J. Simelius ensimäiseksi opettajaksi samaan kouluun, Welkuan saarnaaja R. T. Pontelius Karwian kappalaiseksi. — Nimitetty: Teuwan kirkkoh. apul. K. E. Sonck Bergön kappalaiseksi (sittekun seurakunta kirkonkokouksessa oli suostunut ottamaan hänen, joka yksin sitä wirkaa oli hakenut, kappalaiseksensa ilman waalitta), w. t. lisäopettaja Porin alikoulussa J. Kaldén Pietarsaaren alikoulun opettajaksi, ja kuuromykkä kartanpiirustaja D. F. Hirn toiseksi opettajaksi Turun kuuromykkä-kouluun. — Määrätty: opetustieteen kokelas J. F. Thurman toimittamaan toisen opettajan wirkaa Turun tyttökoulussa, sekä Ikaalisten kappalainen wp. F. H. Hällfors ja Kokemäen kirkkoherra J. R. Eneberg maaherran asiamiehen kanssa pitämään kirkonkokouksia, edellinen Honkojoella saarnaajan palkan korottamisesta siellä, ja Eneberg Köyliössä ja Säkylässä näiden seurakuntain yhteisen kappalaisen palkan korottamisesta. — Haettawana: toisen opettajan wirka Turun tyttökoulussa ja toisen opettajan wirka Tammisaaren alikoulussa, kumpikin 56 päiwän hakemusajalla, sekä Kökarin kappalaisen wirka ja yhdistetty saarnaajan sekä opettajan wirka Saßlinin kansakoulussa Hämeenkyrössä 90 päiwän kululla.

Kuopion. Hakiat latinan kielen lehtorin wirkaan Oulun alkeisopistossa pitää ennen tulewan syyskuun 30 p:ää tuomiokapitulissa näyttämän todistus tarwittawista oppi-koetuksista. — H. K. Piispa ei ole myödyttänyt Limingan kirkkoherran, prowasti J. J. Berghin pyyntöä päästäkseen pois kaitsian toimesta Oulun alkeisopistossa.

Kotomaalta.

Turusta. Waltiopäiwämiesten waali pidettiin eilän täällä Turun tuomioprowastikunnan, Mynämäen ja Perniön prowastikuntain puolesta. Tuomioprowastikunta walitsi oman edusmiehensä, mutta Mynämäen ja Perniön prowastikunnat yhtyiwät walitsemaan waan yhteisen edusmiehen. Tuomioprowastikunnan kirkkoherrain huudoista sai tuomioprowasti T. T. Renwall 11 huutoa ja Maarian prowasti lehtori F. W. G. Hjelt 2 huutoa, joten siis tuomioprowasti Renwall tuomioprowastikunnasta tulee waltiopäiwämieheksi. Mynämäen ja Perniön yhdistetyissä prowastikunnissa sai Maskun kirkkoherra E. M. Rosengren ja Kemiön kirkkoherra, lääninprowasti F. G. Hedberg kumpikin 4 huutoa ja Lemun kirkkoherra, lääninprowasti J. Tammelin 2 huutoa. Kun kirkkoherrat Rosengren ja Hedberg saiwat yhtä monta huutoa kumpikin, suostuttiin tässä niin että kirkkoherra Rosengren määrättiin waltiopäiwämieheksi Mynämäen ja Perniön prowastikuntain puolesta. Usiammat kappalaiset suostuiwat walitsemaan kirkkoherrain kanssa yhdessä, ainoastaan neljä kappalaista tahtoiwat walita oman edusmiehensä. Näiden huudoista saiwat Nummen pitäjän kappalainen w.pastori G. Dahlberg 3 huutoa ja Ilmajoen kappalainen w.pastori K. G. v. Essen 1 huudon. Pitäjän-apulaisilla ei tässä katsottu olewan oikeutta walita waltiopäiwämiestä, waikka Kuopion tuomioprowastikunnassa on walittu pitäjän-apulainenkin waltiopäiwämieheksi.

— Waltiopäiwämiesten waalia. Kuopion tuomioprowastikunnan papisto piti Rautalammin pappilassa heinäkuun 30 p. waltiopäiwämiesten waalin. Kirkkoherrain puolesta walittiin siellä tuomioprowasti tohtori A. G. Borg ja kappalaisten puolesta, jotka waan walitsewat yhden koko hiippakunnasta, Kuhmoniemen pitäjän-apulainen w.pastori J. W. Johnsson. — Oulun prowastikunnassa on Limingan kirkkoherra, prowasti J. J. Bergh kirkkoherrain puolesta walittu waltiopäiwämieheksi; mutta kappalaiset päättiwät myös walita yhden oman edusmiehen koko Oulun läänistä, toiwoen kappalaisten muissakin läänin prowastikunnissa samoin tekewän. Kappalaisista sai Oulun kappalainen, w.pastori J. Bäckwall enimmät huudot. — Hämeenlinnan prowastikunnassa on walittu Tammelan kirkkoherra, lääninprowasti tohtori A. E. Granfelt, Raahen prowastikunnassa Pyhäjärwen kirkkoherra J. Castrén, Raseporin länsi prowastikunnassa Ingon kirkkoherra, professori Schauman ja kappalaisten puolesta Tammisaaren kappalainen w.pastori E. O. Reuter, kuitenki sillä ehdolla että kappalaiset muissakin prowastikunnissa walitsewat yhden edusmiehen, Porin ylisessä prowastikunnassa Loimaan kirkkoherra, lääninprowasti F. Hertzberg, Wehmaan prowastikunnassa professori Schauman, Hattulan prowastikunnassa Messukylän kirkkoherra prowasti J. Grönberg ja Ilmajoen kappalainen w.pastori K. G. v. Essen, ja Ahwenamaan prowastikunnassa Kumlingen prowasti B. Sulin ja Ilmajoen kappalainen wp. K. G. v. Essen.

Porwariston puolesta on waltiopäiwämiehiksi walittu Tampereella tehtaanisäntä F. W. Frenckell, Uudessakaupungissa kauppias T. Lindroth, Kokkolassa neuwomies W. Sneckendahl, Pietarsaarella pormestari tohtori G. Tengström ja kauppaneuwos P. Malm, Joensuussa konsuli K. Grundfelt, Raahen kaupungissa neuwomies J. S. Lundberg, joka kuitenki kiwulloisuuden tähden on pyytänyt päästä siitä toimesta, Tornion kaupungissa neuwomies Dahlman, Lowiisan kaupungissa pormestari A. Juselius.

Talonpojan säädyn puolesta on waltiopäiwämiehiksi walittu Satakunnan kihlakunnassa talollinen Matti Kulkas Messukylän pitäjästä, Kuopion kihlakunnassa herrastuomari Lauri Kustaa Pelkonen, Heinolan kihlakunnassa talonisäntä Heikki Kauraniemi Joutsasta, Maskun kihlakunnassa lautamies Matti Teräs-Rautela Maarian pitäjästä, Janakkalan tuomarikunnassa talonisäntä Kartano Tyrwännöltä, Wehmaan kihlakunnassa lautamies Juha Kaarlenpoika Katina Uudelta-kirkolta, Rannan kihlakunnassa talollinen Esaias Tykki, Porwoon tuomarikunnassa maawiljeliä J. A. Hagelstam Helsingin pitäjästä, Mikkelin kihlakunnassa rusthollari Juha Mynttinen Mäntyharjun pitäjästä, Kymen tuomarikunnassa herrastuomari Juha Hansten, Karjalan alisessa tuomarikunnassa lautamies Antti Simonen Kihtelyswaarasta, Oulun tuomarikunnassa talonisäntä H. Punttala Limingan pitäjästä, Yli-Satakunnan alikihlakunnassa talonisäntä ja kirkon kuudennusmies Juha Prusila Wännilän kylästä Alastaron kappelista.

— Huomen-aamulla wihitään tuomiokirkossa pappia.

— Niistä neljästä wangista, joista wiime n:rossa puhuimme, on waan yksi saatu kiinni ja tuotu linnaan takasin.

— Kultaseppä Fr. Wasenius Turussa on tehnyt isonläntäset urut, jotka on ostettu Raision kirkkoon 800 ruplaa. Tällä wiikkoa ne wietiin sinne, ja tulewana sunnuntaina aiwotaan ensi kerta jumalanpalweluksessa soittaa niitä. Urkuin tekiä on luwannut ilman mitään soittaa puolen wuotta, jollei muuta soittajaa saada. Mainittu herra Wasenius on hywin käseliäs; itsellänsä on hän oppinut tekemään kaikenlaisia soittokaluja, niinkuin urkuja, klarinettia, huiluja y. m. Walokuwastimella hän myös nykyisin on ruwennut kuwia tekemään.

— Kihlakunnan postilaukusta, jota kuljetettiin Mikkelin kaupungista Kangasniemen nimismiehelle, on kadonnut rahakirja, jossa oli 100 ruplaa hop. Ensimäistä kantajaa luullaan monestakin syystä welkapääksi.

Helsingistä. Taas on tullut kaupunkiin grenadieri-sotawäkeä laiwoilla Pietarista, niin että Helsingissä nyt on 4 grenadieri-rykmenttiä, majotettuna kaupungissa sekä sen ympäristöllä. — Porwoon tuomiokapitulin esityksestä on senaati määrännyt Helsingin yli-alkeiskouluun kolme lisäopettajaa, kukin 800 markan wuotisella palkalla, sen wuoksi että siihen on paljo oppilaisia lisääntynyt. — Helsingin tyttökoulun opet-

tajatar Viktoria Åbergille on senaati suonut 1,000 markkaa matkarahaksi, ulkomailla opetellaksensa maanpaikkain kuwaamista sekä piirustusopetus tapoja.

— Senaatori Snellman on kutsuttu Pietariin ja sinne lähtenyt. Luullaan Suomen rahaseikka nyt olewan päättymäisillään.

Höyrylaiwa-liikettä Suomen sisäwesillä. Tuonaan saimme tilaisuuden puhua höyryliikkeen ensimäisistä yrityksistä Hämeenlinnan ja Tampereen wälisillä wesillä. Päijänteen selällä on tänä suwena alkanut liikettänsä jo toinen höyry, ja Jywäskyläläisten sanotaan lujasti ajattelewan saada Päijänteen wesille 3:nnenki höyryn. Yleisölle on myös jo tuttu asia, että Tampereen likeisillä wesillä on jo pidetty höyryliikettä pari wuotta. Wiime kesäkuun 20 p:nä oli Rautalammin pitäjässä Kerkonkosken sahan laiwateloilta laskettu walmiina wesille uusi höyry nimeltä „Alku", joka ensimäisenä tulee uiksentelemaan Päijänteen wesikunnan pohjoisempia järwiä. Tämän laiwan höyrykone eli masiina on 10 hewosen woimainen ja tehty Warkauden konetehtaassa Leppäwirtain pitäjässä. Tapiossa löytywän lähetyksen mukaan on laiwan rakennusta johtanut pykimestari Myöhänen ja neljännysmies Kankkunen. Höyry näyttää olewan Hackmannin ja Wahlin kauppahuoneiden Wiipurissa, joilla on näillä tienoilla monta sahaa, joista se höyry tulee lautaweneitä kulettamaan. Se tulee nim. kulkemaan mainitun Kerkonkosken sahan ja Keihäslahden wäliä, nimittäin: ensiksi Niiniwettä poikki Waajasalmeen, josta sitte Iiswettä pitkin Pulkkilansalmeen, sitte Wirmais-selkää myöten ja Kuttakoskea ylös Kuttuseen eli Kuttajärween, jossa sitte on Keihäslahti, mistä tulee 2 peninkulman maantien matka Kallaweden rannalle, joka kuuluu Saimaan wesikuntaan. Niinkuin wiime n:rossamme jo kerroimme aikowat Wiipurin kauppahuoneet Hackman, Wahl sekä Rosenius ja Seseman rakentaa mainitusta Keihäslahdesta rautatietä Kallaweden rannalle Kaislaisten- eli Mömmölän-lahteen, luonnollisesti sahalautain kuletusta warten. Wiime heinäk. 18 p. oli „Alku"-höyry ensi kerta kulkenut Kerkonkosken sahalta Rautalammilla Keihäslahden lastauspaikalle Karttulassa.

Tietty myös on, kuinka Saimaan wesikunnan järwiä ja selkiä kyntää koko joukko höyrylaiwoja ristiin-rastiin. Nyt kewäällä saatiin sinne uusi höyry „Alio" kulettamaan matkustawia ja tawaroita Wiipurin ja Kuopion wälillä. Näinä päiwinä lienee päässyt Saimaan wesille toinen uusi höyry, nimellä „Rauha", joka on noin 10 lästin wetäwä ja 45 hewosen woimainen. Tämä höyry sopii sekä matkustawain kuletukseen että kuormalotjain hinaamiseen, ja mahtaa tulla kumpaisessaki tarkotuksessa käytettäwäksi Saimaan wesillä, mahdollisesti myös Pietariin asti. Se on yhden Kuopiolaisen yhdyskunnan, joka on ostanut sen Ruotsista, missä sillä ensin oli nimenä „Jönköping" ja sittemmin „Billig". Tätä „Rauha"-höyryä kehutaan hywin warustetuksi matkustajiaki warten ja muutenki hywäksi. (S:tar.)

Oulun talousseura pitää tulewan syyskuun 3, 4 ja 5 p. eläinten, maawiljelyskalujen ja tuotetten näyttelön Oulun kaupungissa. Siinä keskustellaan muutamia maawiljelykseen ja käsitöihin kuuluwia kysymyksiä. Palkinnoita jaetaan oreista ja warsoista, sonneista, lehmistä ja hehkosista, lampaista, siipikarjasta, maawiljelystuotteista ja karjan-tuotteista sekä kilpakynnöstä. Palkinnot owat jaetut eri luokkiin 100 ja 8 markan waiheella. Maawiljelyskaluista ja koneista ei anneta palkintoja.

Eräs „Papistoa kunnioittawa" on lähettänyt näihin sanomiin pantawaksi kirjotuksen, jossa kowasti moititaan Sanomain Turusta 27 n:rossa luettawaa kirjettä „Heikki weljelle" siitä että sen kirjottaja siinä on ruwennut julkisesti häwäisemään koko maamme pappissäätyä yleensä, kutsuen heitä „hepeiksi herroiksi," ja lasketellut ankaria moitteita paria pappia wastaan erittäin. Tämmöinen koko säädyn häwäistys ja herjaaminen on ilkeintä mitä sanomissa koskaan on luettu. Suomen papisto ei myöskään ole ansainnut tämmöistä yleistä herjausta. Sen wuoksi lähettäjä kehottaakin asianomaisia ja erittäinki niitä kahta siinä moitittua pappismiestä waatimaan sen kirjotuksen häwytöntä kirjottajaa ja Sanomain toimittajaa lailliseen edeswastaukseen. — Lähettäjän kirjotuksen olemme waan näin lyhykäisesti kertoneet.

Ulkomaalta.

Wenäjän ulko asiain ministeri ruhtinas Gortschakoff on lähettänyt Ranskaan uuden kirjotuksen Puolan asiasta, jossa sowinnollisin mielin selitetään Wenäjän edelliset waltiokirjotukset. Wenäjä ei tahdo kokonaan hyljätä niitä kuutta liittowaltakuntain waatimusta, waikka se oli ehdotellut naapuriwaltakuntain, Preussin ja Itäwallan kanssa kokouksen edelläpäin pidettäwäksi. Tämä uusi selitys onkin tytywäisemmällä mielellä Ranskassa wastaan otettu. Ei myöskään Englannin näytä innottelewan sotaan ryhtymistä. Ne uudet kirjotukset, jotka Englanti, Ranska ja Itäwalta aikowat lähettää Wenäjälle, sanotaan kyllä yhtäpitäwäisiksi. Niitten kautta luullaan keskustelemukset waan pitkitettäwäksi eikä pysäytettäwäksi.

Puolassa kestää kapinasotaa kestämistänsä. Wenäjän kertomukset niistä owat samanmukaisia kuin ennenki, että nimittäin wenäjän sotawäki tawan takaa karkottaa ja hajottaa puolalaisia joukkoja, joiden puolelta myös aina luetellaan paljon miehiä kaatuwan ja wangiksi saatawan, mutta wenäjäläisten puolelta waan aiwan harwat.

Itäwallan keisari on kutsunut kaikki Saksan liittokunnan ruhtinaat kokoukseen tämän kuun 16 päiwäksi Frankfurtiin, keskustelemaan mitä parannuksia ajan waatimusten mukaan olisi tehtäwä Saksan liittokunnan säännöissä. Usiat ruhtinaat owat luwanneet sinne kokoontua, mutta Preussin kuninkaan suostumuksesta siihen ei taideta wielä wissiä sanoa.

Preussin hallituksen käskystä on taas usiampia sanomalehtiä kiellettty antamasta; luultawasti sen wuoksi että oliwat julkaisseet Puolan kansallishallituksen julistuksen puolalaisille.

Itäwallan keisari ja Preussin kuningas oliwat tämän kuun alussa Gasteinin kaupungissa toinen toistansa terwehtämässä. Mitä siinä keskusteltiin taikka päätettiin, ei taitta sanoa.

Meksikon keisariksi on wälinaikanen hallituskunta ehdotellut Itäwallan arkkiherttuan Maksimilianin, taikka jollei hän tahtoisi kruunua ottaa wastaan, saisi Ranskan keisari määrätä jonkun muun sinne keisariksi. Jälkeenpäin kerrotaan että Maksimilian on luwannut mennä Meksikon keisariksi. Kymmenen wuoden kuluessa on Meksikon määrä maksaa Ranskalle sotakulungit sekä yksinäisille wahingon palkiota. Ranska aikoo jonkun ajan pitää sotawäkeänsä siellä.

Suomalaisuudesta Turussa.

Waikka Turussa on paljo suomalaista kansaa, monilukuisesti enemmän kuin ruotsalaista kansaa, on suomalaisuuden asia ja suomenkielen harrastus kaupungissamme kuitenki aiwan huonolla kannalla. Maalta tulee joka wuosi kaupunkiimme sadottain suomalaista palweluswäkeä. Tästä luulisi suomen kielen aina enenewän kaupungissamme, mutta katsellessamme asian todellista laitaa, hawaitsemme pian ettei asiat ole niin päinkään. Kaupunkiin muuttawa palkollinen on mielestänsä ylöspäin pyrkiwä, ei hän siis enää tahdo olla mielestänsä raaka suomalainen ja talonpoikainen, siinä täytyy kohta ruotsiakin ruweta oppimaan, wähänkin korkeampaan arwoon päästäksensä. No ensi aluksi on ruotsalainen nimi otettawa, ei enää suomalainen kelpaa, se olisi tyhmä raukka, joka suomalaista wielä tahtoisi pitää. Ruotsalainen se nimi pitää oleman, waikka olisi semmoinenkin ettei nimen-omainenkaan sitä itse osaa oikein sanoakaan. Siitä on saatu ne monet liinit, anterit ja perit, wieläpä monta trömmiäkin, niinkuin Nastoliinit, Mikanterit, Röömperit, Linströmmit, ja monta muuta trömmiä, sekä monenlaisia muita muukalaisia nimiä. Tässä nimien muutoksessa woisiwat papit paljon hywää waikuttaa, kun waan muutoin tahtoisiwat. Kehottaisiwat nimittäin näitä nimen muuttajia pitämään wanhaa rehellistä suomalaista nimeänsä, taikka ellei heillä liika-nimeä ole, ja se on otettawa, käskisiwät ja kehottaisiwat heidän ottamaan suomalaisen nimen. — Näille kaupunkiin tulioille ei nyt enää kelpaa suomen selwä kieli, täytyy ruotsia opetella puhumaan, joka wähänkin tahtoo itse mielestänsä jotakin olla. Jos piika on wuoden kaupungissa ollut, jo hän ruotsia solkkaa, ja waikka hän wielä wähän suomeakin puhuisi, täytyy siihen kuitenki ruotsia sekaan heittää, ja tästäpä syntyykin tuo kielen seka-mölskä, jota useinki täällä saadaan kuulla, ja joka ei ole suomea eikä ruotsia. Trengeille käy ruotsin kielen oppiminen kuitenki witkammin kuin piioille, ja waikka hekin kokewat ruotsia sopertaa, jää muutama heistä kuitenki eliniäksensä suomalaiseksi kielensä puolesta. Kun nämät nyt, trenki ja piika naimisen kautta menewät yhteen, puhuwat he tosin suomenkieltä, joka onki heidän äitinsä kieli, mutta annas olla, kun lapsia saadaan, nämät nyt pitää opetettaman ruotsalaisiksi, suomi ei enää kelpaa. Waikka wanhemmat puhuwat suomea, pitää lasten kuitenki ruweta ruotsia lukemaan, jos he sitä ymmärtäwät taikka ei. Tässä wanhemmat tekewät wäärin lapsillensa, koska lapset paljon paremmin ymmärtäisiwät lukunsa, jos saisiwat sitä suomen kielin opetella, koska se oikeastaan wielä on heidänki äitinkielensä. Tämä enenewä ruotsinkielen lukemisen waatimus ja tyrkytys nähdään siitäkin että wuotisissa rippikouluissa suomalaisten rippilasten joukko on wuosi wuodelta ollut wähenemässä.

Mutta mitä on tehtäwä tämän nurjan ja wäärän mieli-alan poistamiseksi kansasta? Ei

ole ihmeteltäwääkään että kansalla on näin nurja ja wäärä mieli kielestänsä, koska ylhäisemmät seurakunnan jäsenet halpana pitäwät ja ylenkatsowat suomenkielen. Kansa tahtoo myöskin pyrkiä ylöspäin ja korkeamman siwistyksen osallisuuteen, ja kun se on saatawa ainoastaan ruotsinkielin, niin siitäpä kansanki halu sitä opettelemaan. Muutoksen saamiseksi tässä tärkeässä asiassa, on ylhäältä aljettawa. Antakoot ylhäisemmät arwon suomenkielelle, käyttäkööt sitä joka päiwäisessä puheessansa; koulut ja oppilaitokset owat suomalaisiksi muutettawat. Sitte wasta kun kansa näkee että ylhäisemmätkin antawat arwon suomenkielelle, kyllä heissäkin wähitellen mielen muutos tässä kohden tapahtuu. Mutta nyt jos suomalaiset wanhemmat tahtowat lapsillensa wähänkin enemmän oppia antaa, on heidän se ruotsinkielin haettawa, koska kaupunkimme alhaisemmatkin koulut owat ruotsalaisia. Kaupungissamme on alkeiskoulu, niin suuri että se on kahteen osaan jaettu, kahdenkertaisilla opettajilla, mutta kumpiki osa ruotsalainen. Ja waikka näihin wuosittain tulee paljo suomalaisia lapsia, on kaikkein kuitenki ruotsin kielin oppiminen. Nämät alkeiskoulut owat siis ensiksi suomalaisiksi muutettawat; sitte wähitellen ylhäisempäinkin oppilaitosten muutos suomalaisiksi käy paljon kewiämmin, kun niihin saataisiin suomalaisia oppilaisia. Suomalaisia oppilaisia sanoimme, merkiten sillä niitä, jotka jo alku-oppinsa owat saaneet suomen kielin; sillä yli-alkeiskouluihinkin tulioita on paljon semmoisia, jotka yhtä hywin taitawat suomen kuin ruotsin kieltä, muutamat wielä paremminki suomea kuin ruotsia, mutta kun alku-oppinsa on täytynyt hakea ruotsin kielin, päästäksensä näihin kouluihin, owat he jo ruotsiin niin harjaantuneet, että lukeminen suomen kielin käy kankiammin, kuin jos kohta olisiwat saaneet suomeksi opetella. Tahdoimme siis sanoa että suomenkieltä on kohta alusta alkain opetettawa. „Nuorena witsa wäännettäwä," sanoo suomalainen sananlasku, ja niin tässäkin, sillä toinen sananlasku sanoo: „ei wanhasta tule konkaria".

Siis enemmän harrastusta suomalaisuuteen, se on tarpeellinen asia kaupungissamme. On täällä siwistysseurakin. Sekin woisi paljon waikuttaa suomalaisuuden edistymiseksi, kun sillä waan muutoin olisi siihen halua, mutta ei se näytä niinpäinkään pyrkiwän, sillä sen kokouksissa on melkein kaikki toimet ja wehkeet ruotsalaisia. Olisipa sen tässä kohden muutos tehtäwä. Sopisipa sen pitää niitä tawallisia luennoitansa kokouksissansa suomen kielin, niin usiammalle kuultelialle olisi niistä hyötyä kuin nyt, kun kaikki pidetään ruotsin kielin. — Oltiinpa täällä mennyt wuonna Elias Lönnrotin nimipäiwä-juhlana hankkeissa asettamaan „suomalaisuuden seura taikka Suomen kielen käyttäjäin seura", ja nimiä jo kirjotettiin listaan usiampia, jotka näyttiwät halullisiksi rupeemaan siihen seuraan osallisiksi, mutta mihin joutui koko nimilista, ja mitsi koko asia niin lahosi mitättömiin? Näkyipä siinä kokouksessa löytywän suomikiihkosia Mihin owat he nyt joutuneet? Eikö sopisi hakea se nimilista, taikka ruweta uudestaan kokoomaan nimiä, ja kutsua nämät sitte kokoukseen, että asia saataisiin alkuun. Luulisimme semmoisen seuran hywää waikuttawan kaupungissamme suomalaisuudelle ja sen edistämiseksi. Turku on wanhin kristillisyyden ja siwistyksen pesä Suomessa. Eikö täällä enää löydy niitä wäkewiä henkiä, jotka siwistystä ja suomalaisuutta auttasiwat toimeen? Agrikolakin aikoinansa kutsui kaupunkiamme Suomen Turuksi. Eikö siis suomalaisuus täällä enää löytäne tuetta ja turwaa? Joku ehkä kysynee mitä hyötyä siitä suomalaisuudesta wuotaa? Siitä wuotaa koko maallemme ja kansallemme siwistystä, siitä herää kansallisuuden tunto, siitä kansa tulee tuntemaan itsensä yhteiseksi suomalaiseksi kansakunnaksi, jolla itse on omat asiansa ajettawana, eikä waan aina muukalaisiin turwaaminen. Siitä häwiää myös ne monet epäluulot ja häiriöt, joita nyt usein tawataan suomalaisen kansan ja ruotsinkieltä puhuwain kesken.

Saarna-wirka.

(Jatkoa 21 n:roon.)

Mutta kuultuamme, ettei seurakunnassa saa kukaan muu julkisesti saarnata, kuin „laillisesti kutsuttu," on meidän wielä tutkiminen, mitä sanalla „laillisesti kutsuttu" merkitään. Niinkuin uudesta testamentistä näemme, asetti Paawali opettajia kristillisiin seurakuntiin. Mutta kutka hän asetti? Wihkisikö hän itsellensä koko joukon saarnaajia, kuljettiko niitä muuassansa ja tunkiko niitä seurakunnille paimeniksi? Ei suinkaan; waan seurakuntalaiset saiwat itse walita opettajansa, kuin Paawali oli ensin ilmottanut, millaisia niiden miesten piti oleman, joille sellainen kallis wirka uskottaisiin, ja seurakunnan walitsemat miehet hän sitte kätten päälle panemisella wahwisti wirkaan. Se näkyy selwästi hänen lähetyskirjoistansa Timoteukselle ja Titukselle. Että meidän seurakunnissa tässä asiassa tehdään wastoin apostoli Paawalin antamaa esimerkkiä, on walitettawa. Se ei ole tullut saarnawiralle eikä seurakunnalle hyödyksi.

Kahdessa asiassa on meidän luullaksemme poikettu pois oikeasta kristillisestä suunnasta: 1:si on wihitty apulaispapeiksi liika paljo miehiä saarnawirkaan; sillä muutama kymmen wuosi takaperin oli yhdessä pitäjässä yhtä kirkkoa kohden 3 ja 5 pappia. Toiseksi on pappein sioittamisessa seurakuntain waali- eli huuto-oikeus wähennetty niin, että ainoastansa kolme on pantu waalille, joista seurakunnan on täytynyt huutaa yksi papiksensa, usein wasten tahtoansa. Joka on tarkasti lukenut XIX luwun kirkkolaissamme, hän on waadittu tunnustamaan, että se kaikissa säännöissänsä kokee säilyttää seurakunnalle oikeuden kutsua itsellensä opettajansa. Niin luemme sen 1 § näin: „älköön kukaan astuko saarnawirkaan, jota ei laillisesti ja säännöllisesti ole kutsuttu ja pyydetty, ja piispalta taitawaksi tutkittu, hywäksi tunnettu ja wihitty." Tässä waaditaan siis saarnawirkaan pyrkiwältä laillinen kutsumus, sitte tutkii piispa kutsutun ja hywäksi hawaittua wahwistaa kutsutun wirkaansa wihkimisellä. Mutta papiksi wihkimisessä nyt ei ollenkaan kysytä kutsumusta, waan siksi wihitään jokainen, joka on seminarion läpi käynyt. Sellaisen menetyksen hedelmiä saawat sitte seurakunnat niittää. Wai kuinka? Onhan niitä monta wanhaa pappia, jotka eiwät ole mitään paikkaa saaneet, waikka owat kyllä olleet waalissa, ja moniki on ainoastansa niin saanut paikan, että seurakuntain on kolmesta kehnosta täytynyt yksi walita. Näin owat hiippakuntain hallitukset ottaneet itsellensä wallan seurakuntain yli ja tehneet, mitä apostolit itse eiwät rohjenneet tehdä. Että tämä on ollut saarnawiralle sekä seurakunnalle suureksi wahingoksi on helposti käsitettäwä ja monin paikoin silmin nähtäwä. Meillä ei ole tarwis ruweta sitä lawiammin osottamaan. Tämä nurjuus ei ole kuitenkaan nyt wasta äsken tullut tawaksi, waan sitä on kauwan pidetty. Se on luullaksemme saanut alkunsa siitä, että mainitun luwun 6 § on wäärin selitetty. Mainittu § kuuluu näin: „älköön ketään papiksi wihittäkö, jolla ei ole omituista wirkaa kouluissa, lukioissa eli akatemioissa, jolla hän taitaa rehellisesti elättää itsensä; taikka jos joku erinäinen paikka on awoi, johon hän taitaa päästää. Sentähden kielletään täten piispoja toden tiestä papiksi wihkimästä useampia, kuin wälttämättömästi tarwitaan, ja sioittaa saatetaan." Tässäki pykäleessä sanotaan, että papiksi wihittäwällä pitää oleman warma paikka eli wirka, taikka sellainen awoi, johon hän taitaa päästää. Mutta mistäs se tiettään, jos hän awonaiseen paikkaan pääsee? Katsos, senpätähden pitääki hänellä oleman laillinen, huomaa, laillinen kutsumus. Ja mitä laillisella kutsumuksella merkitään, sen selittää §§ 7, 8, 9, 10, 14, joiden kertominen olisi liika pitkä. Mutta kuin joku kirkkoherra tahtoi huojennusta kalliissa wirkansa työssä ja pyysi itsellensä apulaista, ja piispa tahtoi taikka oli waadittu auttamaan häntä, sai myös jo mainitun 6 § loppu-sanat: sioittaa saatetaan sen merkityksen, kuin saisi piispa wihitä papiksi niin monta, kuin waan taitaisi saada papin wiran. Papin wirkaan wihittiin siis apulaispapin nimellä koolta nuoria miehiä, wastoin selwää lain sääntöä, joka kieltää wirkaan wihkimästä niitä, joille ei saataisi wakinaista papin paikkaa, taikka joilla ei olisi omaa elatusta kouluissa y. m. Kirkkolaki ei tahdo leiwättömiä pappia. Mutta ettei apulaispapilla, ehkä joku kirkkoherrakin olisi häntä erittäin pyytänyt, apulais-paikan saaneenakaan ole wakinaista paikkaa, osottaa jo se, että monta pappia, wanhaakin, on wielä kulkutiellä. Ja meidän apulaiset kyllä hywin tietäwät, kuinka wahwa heidän paikkansa on; sillä, waikka seurakunta olisiki hywin heidän kanssansa tytywäinen, kuin waan esimies on tytymätön, ja waikka se tapahtuisi kateudestaki taikka muista turhista syistä, on nähty, että kurja apulainen on seurakuntalaisten kaipausta, ilmaa ja säätä katsomatta ja wastoin omaa tahtoansa saanut lähteä pois toiseen paikkaan, ja toinen on taas lähetetty hänen siaansa. Tämä on mielestämme itsewaltaisuutta. Wai kuinka? Muistuttaa tahdon, ettei ensimältä apulaispapiksi wihitty kuka waan itsensä papiksi tarjosi, waan jokaisella piti oleman kutsumus (vocatio). Mutta kummoinen se oli? Papiksi pyrkiwällä piti oleman joltakulta papilta kirja, joka häntä anoi apulaiseksensa. Tällainen kirja pidettiin kirkkolaissa waadittuna laillisena kutsumuksena!! Se on: sinun trenkis tahtoo mennä itsellensä asumaan ja nautita sinulta luwattua palkkaa, ja toimittaa sinulle siaansa, kenen hän tahtoo, kysymättä sitä, jos olet sialaisella tytymätön taikka tytywäinen. Missä muussa säädyssä ja wirassa kelpaisi semmonen menetys? Kaiken epähuomion estämiseksi tahdomme mainita, että mitä kirkkolaki XIX luwussa aiwan hywin ja kristillisesti oikein raamatun ja Lutherisen seurakunnan mielen jälkeen

säätää papin laillisesta kutsumuksesta ja waalista awonaisiin wirkoihin, sen owat kuninkaalliset asetukset sittemmin warsin itsewaltaisesti sellaiseksi säätäneet, kuin nyt on tawallinen. Mutta koska tulewilla waltiopäiwillä myös kirkolliset asiat tulewat kysymykseen, olemme tällä kirjotuksella tahtoneet muistuttaa asian-omaisia, että seurakuntalaiset jällen pantaisiin lailliseen oikeuteensa papin walitsemisen ja kutsumisen suhteen.

Kaikilla opettajilla seurakunnassa on sama welwollisuus ja oikeus, nimittäin saarnata ewankeliumia, syntejä anteeksi antaa ja pidättää, ja sakramenttejä jakaa; ainoastansa että muut opettajat owat welkapäät osottamaan seurakunnan kirkkoherralle, niinkuin wanhimmalle ja koko seurakunnan esimiehelle, welwollisen kuuliaisuuden neljännen käskyn jälkeen. Mutta jos joku kirkkoherra tahtoo wäärin wiljellä waltaansa ja nojaten siihen kuuliaisuuteen, jonka muut opettajat owat hänelle welwolliset osottamaan, estää ja häiritsee heitä toimittamasta opetuswirkaa, Jumalan käskyn ja sanan sekä omantuntonsa waatimuksen jälkeen ja sanan kuuliainsa suosiolla ja pyynnöstä ja pysyen kirkkolaissa osotetussa järjestyksessä, sen kutsumme kirotuksi pappiswallaksi (hierarkie); sillä sellaisella kirkkoherralla ei ole mitään huolta laumasta, waan katsoo ja walwoo omaa etuansa, kunniaansa, leutoisuuttansa, y. m. Ja kuinka suuri näiden wähäin paawein walta ja ylpeys meidänki maassamme on ollut, sen tietäwät kyllä ne, jotka wanhempia pappeja owat. Mutta Jumalan armosta owat asiat maassamme paljo toisellaiselle kannalle joutuneet, ja owat ehtimiseen parantumista päin. Sentähden myös mielellämme unohdamme, mitä ennen on rikottu ja wäärin käytetty.

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa elokuun 14 p. 1863.
Käskyllä: G. W. Malmström.

Wänni Sakseliinin päiwäkirjasta.

28 p. Heinäkuuta.

Lupaukseni jälkeen kirjotan nyt itselleni kopian lähetysseuran johtokunnalta saadusta kirjeestä. Ja waikkei se tulisikaan ijankaikkiseksi muistoksi räätälein tulewille sukukunnille, tulee se kuitenkin minulle edeskäsin suureksi hyödyksi. Kopia kuuluu näin:

„Johtokunnan puolesta saan minä täten wastata teidän rakkaaseen kirjotukseenne." (Koko johtokunnalla on siis ollut waiwaa minun tähteni. Se aristaa sydäntöni). „Sydämellisen ilon on meille saattanut uskollinen rakkautenne onnetonta Laaksolaista kohtaan ja wilpittömästi säälimme hänen onnetonta tilaansa." (Kirjottaneeko kukaan ystäwällisemmin?) „Sydämestämme tahdomme olla awullisia saattamaan häntä parempaan tilaan;" (enkö siihen tytyisi?) „Kohta emme kuitenkaan taida toiwomme jälkeen ottaa häntä lähetyshuoneeseen." (Eiwät he sentään suoraan kielläkään!) „Ylehensä emme taida erinäisen ihmisen todistukseen nojaten ottaa oppilastemme joukkoon ulkonaisesti niin horjahtunutta miestä, ja wielä wähemmin käwisi laatuun nyt niin tehdä, sillä waikk'emme luule teidän pitäwän lähetystyötä niin aiwan helppona asiana, on teidän rakkautenne ystäwäänne kohtaan saattanut teidän unohtamaan, mikä meidän wälttämätön welwollisuutemme sen suhteen on." (Ylen lempeästi sanottu ylpeälle räätäliraiskalle!) „Jumalan ja oman tuntomme tähden emme tohdi mitään päättää, ennen kuin olemme, minkä werran ihmisille on mahdollista, koetelleet ja tutkistelleet, jos ehkä wäärä tuli on hänessä aikoin saanut sellaisen halun, taikka jos oikean, sisällisen kutsumuksen kanssa on yhdistetty lähetyssaarnaajalle tarpeelliset lahjat. Muistakaat mitä Apostoli Paawali kirjottaa Titukselle ja mistä meidänki semmenki lähetysoppilasten suhteen tulee ottaa waari: „aseta itses kaikissa hywäin töiden esikuwaksi, että se, joka itsensä wastaan panee, häpeis, eikä mitään löytäis meistä pahoin puhuaksensa." Eikö se näitä Paawalin sanoja seuraten olisi oikein ja parhain ystäwällenne, niinkuin hän itseki teidän kirjotuksenne mukaan on sanonut, että hän ensin kutsumuksessansa harrastaa saada sen hywän maineen, josta Paawali puhuu?' (Wäsyn jo kohta kirjottamasta! Kuinka paljo waiwaa olen saattanut sille hywälle miehelle — ja minä hölmö nurisisin). „Te sanotte: „mutta ei kukaan ota häntä palwelukseensa." Kirjeenne ja kertomuksenne ystäwästänne on waikuttanut meissä kaikissa niin sangen hywän ajatuksen teistä molemmista, että eräs täkäläinen, hywin arwossa pidetty mestari, pyhän lähetysasian palawa ystäwä, on meidän pyynnöstämme ilolla päättänyt ottaa Laaksolaisen työhönsä. Siellä häntä hywästi kohdellaan ja maksetaan hywä palkka. Siellä on hänellä myös tilaisuutta osottaa uskonsa, kärsiwäisyytensä ja rakkautensa, ja meki saisimme niin hywän tilaisuuden oppiaksemme lähemmin tuntemaan hänen." — Enempää en taida kirjottaa, mahdan jo muutoinki häwetä silmäni puhki!

Juha Laaksolaisen matka-laukusta.

M. kaupungissa 5 p. Elokuuta.

Nyt olen jo 8 päiwää ollut lasareetissa; jalkaani on päässyt lämpymän wihat, ja nyt saan olla wuoteen omana; mutta sydämeni on sitä wastaan terweempi, on täynnä ylistystä ja kiitosta. Sieluni kiittää Herraa, ja henkeni riemuitsee Jumalassa, minun Wapahtajassani, sillä hän on katsonut palwelijansa nöyryyttä. Sydämeni alinomainen halu ja salanen toiwo on tullut kuulluksi, nyt olen saanut työtä sellaisen mestarin tykönä, joka ei sorra eikä pilkkaa minua, waan joka säälii ja kärsii minua. Minä kiitän sinua, Jumala, minä kiitän sinua armostas.

Ja lähin Jumalaa on minun tästä kaikesta kiittäminen sinua uskollinen ja rakas weljeni. Woi, kaswos loistiwat niinkuin Mooseksen kaswot, koska tulit awoimella kirjeelläs tautiwuoteelleni ja halaten minua kaulasta sanoit: iloitse ja riemuitse nyt, sillä sinun sotimises aika on loppunut. Olisit lukenut sen kuulteni mutta et saanut, kauwan itkimme molemmat yhdessä. En taida torua sinua, että rakkaus minua kohtaan pimitti sinun niin, että rohkenit mennä kirjottaan sellaista kirjaa. Siinä oli koko sydämes kuwattuna, muutoin eiwät olisikaan sitä niin rakkaasti ottaneet hywäksensä. Elämälläni tahdon osottaa, ettei minussa ole sellaista halua noussut ylpeydestä. Sitte saatit minun tänne lasareetiin, ja Jumalan kiitos! jalkani rupee jo parantumaan. Se oli hyödyllinen kuri minulle, joka opettaa minua odottamaan ja rukoilemaan. Auta minua, Herra, juoksemaan, niin etten näänny, ja wäsymättä waeltamaan!

Uskollinen Sakseliini on saanut työtä täällä kaupungissa. Jokapäiwä tulee hän hämärässä puoleksi tunniksi katsomaan, jos minulta jotaki puuttuu, ja tuo aina tullessansa jotaki wirwottawaa. Mutta sunnuntaina hän istui koko päiwän wuoteeni äärellä. Herra siunatkoon sinun työs, uskollinen ja ahkera Wännini! Waatteeskin owat jo pitkästä matkastas kuluneet, ja minulle olet jo niin paljo antanut siitä, kuin olisit itseki niin wälttämättömästi tarwinnut, ja itse olet aina rakastanut puhtautta ja siiwoa. Oi, itse hywin kyllä tiedän, kuinka surullinen käsityöläissällin elämä on, kuinka jokainen pitää hänen epähuomion alasena, kuinka ihmiset owat wastahakosia ottamaan sellaisia työhönsä, waikka kuinka pyytäis. Herra siunatkoon sinun työs, uskollinen Wänniseni, nyt ja aina, Hän palkitkoon sinulle runsaasti, mitä minulle olet tehnyt!

Luujauhoista

olemme jo puhuneet ennenkin Tähden 6 numerossa, mutta kuin rukiin kylwön aikaa taas lähenee ja moni maanmies epäilemättä sois saawansa kylwää kalliin siemenensä lihawaan peltoon, joka sitte runsaammalla tulolla palkitsis hänen wuotisen työnsä, emme taida muuta, kuin kehottaa jokaista peltomiestä kumminki koettamaan mainittua lannotus-ainetta. Se wähä, mitä Suomessa tähän asti on wiljelty luujauho-sontaa, on osottanut hywän awunsa ja sitä kerran wiljelleet eiwät ole sitä wiljelemästä lakanneet, jos ainoastansa owat oikein osanneet sitä käyttää. Siitä nyt wielä muutama sana.

Hienoja luujauhoja, joita ynnä säkkineen myydään 35 kop. hop. leiwiskä, on 30 eli 40 leiwiskää täydellinen sonnitus tynnyrin alalle, jota wastoin karkeampaa laija, jota säkkineen myydään 30 kop. hop. leiwiskä, tarwitaan noin 10 eli 15 leiwiskää enämmän tynnyrin alalle; ja tämä on aiwan sopiwaa pelloille, jotka owat aiwotut jätettää niituiksi.

Jos luujauhoja wiljellään sekotettuna muihin sonnitus-aineisin, niin riittää wähempiki määrä kuin tässä mainittu leiwiskä-luku.

Tawallisesti kylwetään luujauhot wähää ennen eli kohta jälkeen siemenkylwön, ja sitte ne mullitetaan maahan samalla kerralla kuin siemenkin.

Tulikiwi-hapotuksella tehty luujauho maksaa 50 kop. hop. leiwiskä, mutta sitä neuwomme maanwiljeliää warosasti käyttämään, sillä aine on kallista ja enämpi kokemusta tarwitaan saadaksemme warman tiedon, mitä se Suomen pelloilla waikuttaa.

Näitä mainittuja luujauhoja, joista kahta ensin nimitettyä laija pyydämme erittäin saattaa maanwiljeliäin suosittawaksi, myydään Turussa Herrain E. Julinin ja Kumppanin luona.

Kuollut Turussa. Elokuun 12 p. palowartia Henrik Israelinpojan poika Henrik Wiktor 2 wuot.; entisen olutkuskin H. Sohlmanin lesken Edla Lowisa Palménin äpärä lapsi Joosep Alarik 6 kuuk. iällä; 13 p. kaasulaitoksen työmies Kustaa Aatolf Ahllöf 27 wuot.; Dragsfierdin kappalaisen E. Öblom wainaan leski Lowisa Jakobina Calmeyer 75 wuot.; tornin-wartia Juha Heikki Örn 67 wuot.; ittelliswaimo Margareta Juhanna Rundman 27 wuot.; kaupungin wartian Kustaa Kristianinpojan tytär Hilda Augusta 9 päiwän iällä; 15 p. tuomioprowastin T. T. Renwallin puoliso Emilia Maria Lowisa Bergenstråle 48 wuot.; 16 p. proomimiehen A. J. Grönholmin leski Leena Kaisa Granqwist 77 wuot.; 18 p. kauppalaiwan perämiehen F. N. Hjorthin poika Ernst Emil 1 w. 10 kuuk. iällä; karwarimestari Frans Wilhelm Mandell 33 wuot.; kellonsoittajan Erland Joosepinpojan poika Juha Alfred 2 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin elokuun 16 p. merimies Emanuel Häggqwist ja laudankantajan G. Lundstedtin leski Sofia Matilda Wahlstén; sekä trenki Fredrik Ahlström ja piika Juhanna Karoliina Lindén.

Suomen Lähetys-Sanomia, Elokuun numero, jaetaan Turkulaisille tänäpänä.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 23. Turussa perjantaina 28 päiwänä Elokuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

13 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. ja Ruotf. Aamusaarnan: w. Pastori Sarén. Suomalaista ja ruotsalaista ehtoo-kirkonmenoa ei pidetä.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Ruotsin ja Norjan warakonsuliksi Helsingissä on otettu kauppias H. Donner, ja Jouhkolan maawiljelyskoulun toiseksi opettajaksi koulumestari Tohmajärwellä O. F. Budén. — Eron wirasta owat saaneet Turun pakkihuoneen tarkastaja A. J. Tarell ja Naantalin tullihoitaja E. Unonius, kumpikin elinkautisella elakkeella.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. M:ti on wiimes heinäkuun 13 p. armossa suonut Huittisten pitäjänapulaisen K. J. Ridderborg wainaan leskelle ja alaikäiselle pojalle 600 markkaa yhteisistä waroista lisä-armowuoden werosta. — Papiksi wihittiin wiimis lauwantaina Joensuun alikoulun opettaja K. W. Appelqwist, wirkaa tekewä opettaja Porin alikoulussa A. A. Achander sekä ylioppilas E. A. Karsten kappalaisen apulaiseksi Korsnääsiin ja ylioppilas H. Z. Salonius kirkkoherran apulaiseksi Kumlinkiin. — Määrätty: w. t. kappalainen Brändössä L. A. Palonen pitämään kirkkoherran wirkaa Kumlingissa ja Brändössä sillä aikaa kun prowasti Sulin on waltiopäiwämiehenä, ja w. t. kappalainen Hammarlannissa ja Ekkerössä K. A. Möller Tyrwään kirkkoherran apulaiseksi.

Porwoon. Kun Keis. M:ti on wahwistanut tuomiokapitulin määräämän waali-ehdotuksen Sortawalan kirkkoherran wirkaan, josta walituksia oli tehty, on waalisaarnat siellä määrätyt pidettäwäksi syyskuun 13, 20 ja 27 p. ja waali lokakuun 18 p. — Käkisalmen kirkkoherran waaliin on pantu 1) Saarijärwen kirkkoherra, w. t. lääninprowasti C. E. Stenius, 2) Jämsän kappalainen wp. J. R. Wallenius ja 3) Padasjoen kirkkoherra M. Ingman. — Lupa muuttaa Pietarin hiippakuntaan on annettu kirkkoherran apulaiselle Kaukolassa A. J. Piispaselle.

Kuopion. Kappalaisen waali Iisalmessa tapahtuu syyskuun 20 p. — Määrätty: maisteri A. E. Snellman lehtorin siaiseksi latinan kielessä Oulun alkeis-opistossa, ylioppilas A. Wacklin toimittamaan opettajan wirkaa Kajaanin alikoulussa, maankonttoristi F. Odenwall ja ylioppilas A. Wallin opettajan apulaisiksi Oulun alikoulussa. — Kemin kappalaisen waalissa sai w.pastori A. J. Grottelin enimmät huudot.

Ilmotetaan

että

Lukion Lehtori ja Jumaluusopin Tohtori

FRANS SEVERIN PALMROS

kuoli rauhallisesti

Turussa 21 p. elokuussa 1863, kello 6 j. p. p., 41 vuoden 1 kuukauden ja 29 päivän ikäsenä, katkeraksi suruksi ja kaipaukseksi yhdelle veljelle, kahdelle sisarelle, sukulaisille ja monelle ystävälle.

Surkutteleminen suurentaa surua.

Kotomaalta.

Turusta. Tämän edellisessä numerossa on wähän katsahdettu suomalaisuuden tilaa kaupungissamme ja hawaittu sen wuosi wuodelta heikonneen nykyseen huonoon tilaansa. Jos emme ijäiseksi häpiäksemme tahdo antaa sen perättömään kadota seastamme, niin olisi nyt, jos jolloinkin, aika täydellä todella ruweta parantamaan mitä tässä asiassa tähän asti olemme laiminlyöneet. Jos joka perhe ottaisi suomen walta-kieleksensä kotona, pidoissa ja kesteissä, tekisi kutsumus-kirjansa niihin ja kuolleensanoma-kortit — joista tässä numerossa on yksi näytteenä — suomenkieliseksi, niin olisi kaunis ja ylistettäwä alku tässä asiassa saatu aikoin. Mikä kunnia kaupungillemme, jos olemme olleet ensimmäiset taikka ensimmäisiäkin tässä toimessa, muille loistawaksi ja ijäisesti muistettawaksi esimerkiksi! Tällä emme kuitenkaan ole tahtoneet kieltää muiden kielien käyttämistä, emme suinkaan, sillä niiden taitamisen tarpeellisuuden tiedämme hywin; olemme waan tahtoneet sanoa, että Suomi olkoon maassamme pääkielenä, niinkuin ruotsi on Ruotsissa, saksa Saksassa j. n. e. Olkoon kotomaamme kieli meille rakkaampi kun ulkomaan. Olkoon se sydämmemme keskustassa, muut sen ympärillä kun morsius-naiset morsiamen.

Waatimuksemme tässä asiassa ei ole suinkaan ylöllinen. Se ei kose muita kun maassamme syntyneitä ja kaswawia, jotka kyllä woiwat maan kieltä oppia yhtä huokeasti kun muitakin. Ijäkkäät, joiden on työläs ja raskas totutuista tawoista luopua, jätämme oloonsa; mutta muulta kansalta, joka ei jo entiseltä ole umpi-suomalaista, kysäsemme: eikö maa jalkojes alla ole Suomen? — Eikö sen kultaset tähät elatuksekses ja lehottawat kukkaset silmäs ihastukseksi ole Suomen? — Eikö sen raikas wesi janos sammutteeksi ja raitis ilma hengityksekses ole Suomen? — Eikö taiwaskin pääs päällä ole Suomen? — Suomen se on, koska sillä rewon-tulet eli pohjasen liekit leimahtelewat kun Eliaan tuliset waunut ja aurinko yösiaansa pitää. — Missäs sitte, jos ei täällä, tämän taiwaan alla, pitäisi suomenkieltä puhuttaman ja laulettaman? Missä pitäisi sen oleman ylinnä, jos ei täällä? Missä, jos ei täällä, pitäisi sen kansan nuotit soiman ja sydäntä lämmittämän, waikka kantele olisikin jo muuttunut pianoksi ja kitaraksi, ja sarwi huiluksi ja wioliksi? Missä, jos ei täällä, pitäisi jokaisen suusta kuuluman tämä sydämmen pohjasta käywä harras toiwotus: **Eläköön Suomen-kieli niin kauwan kun aurinko maatamme lämmittää!**

— Waltiopäiwämiesten waalia. Pappissäädyn puolesta on waltiopäiwämiehiksi walittu Yli- ja Ala-Karjalan prowastikunnassa Liperin kirkkoherra, lääninprowasti tohtori A. J. Europaeus; Raseporin itä prowastikunnassa Espon kirkkoherra, professori tohtori G. Geitlin ja kappalaisten puolesta Nummen pitäjän kappalainen wp. G. Dahlberg ja Tammisaaren kappalainen wp. E. O. Reuter. — Porwoon hiippakunnassa sanotaan enimmät huudot waltiopäiwämiehiksi saaneen kirkkoherroista seuraawaiset, nimittäin prowastit M. E. Alopaeus, J. M. Hackzell, J. F. Bergh, A. F. Borenius, A. Siren ja professori A. F. Granfelt, ja kappalaisista warapastorit maist. S. H. Nordström ja F. A. Snellman.

Porwariston puolesta on walittu waltiopäiwämiehiksi Joen kaupungissa kauppias Henrik Parwiainen; Raumalla kauppias ja warakonsuli S. J. Wesander; Jywäskylässä pormestari J. Krank. — Toiseksi waltiopäiwämieheksi Turusta walittiin eilen raastuwassa muurarien wanhin Stef. Träskelin kauppaneuwos E. Julinin siaan, joka siitä toimesta kiwulloisuuden tähden oli pyytänyt eroa ja saanutki.

Talonpojan säädyn waltiopäiwämiehiksi on walittu Raseporin länsi kihlakunnassa maawiljeliä Pietari Östring Karjalohjalta; Liperin kihlakunnassa talollinen Antti Puhakka Kontiolahdelta; Kymen tuomarikunnassa Uudenmaan lääniä herrastuomari Juha Mannsten Liljendalin kappelista eikä Hansten, niinkuin hänen nimensä ensin ilmotettiin; Piikkiön ja Halikon ali-kihlakunnassa maawiljeliä C. R. Stenroth; Hollolan tuomarikunnassa Putulan keskiewari Lammilta; Ali-Satakunnan kihlakunnassa rusthollari Juha Simula Kokemäen pitäjästä, Lappeen kihlakunnassa herrastuomari Antti Haikonen Taipalsaaren pitäjästä, Pohjanmaan itäsessä tuomarikunnassa talollinen Paawo Nyrönen Saarijärwen pitäjästä, Äyräpään kihlakunnassa talonpoika Matti Leino Heinijoen kappelista, Kajaanin kihlakunnassa talollinen Lauri Määttä Kuhmon pitäjästä.

— Talonpojan säädyn sihteeriksi tulewilla waltiopäiwillä sanowat H. Uutiset määrätyksi Waasan läänin maasihteerin J. Ekström.

— Tuomiokirkossa ei pidetä tulewana sunnuntaina suomalaista ja ruotsalaista ehtoo-kirkonmenoa sentähden kun kaupungin laajennettu hautausmaa Kanssissa jälkeen puolen päiwän wihitään.

— P. Katarinan ruotsalaisen ewankelis-lutherilaisen seurakunnan wiikko- ja pyhä-kouluin johtajalle Pietarissa on armollisessa Kuulutuksessa wiimes heinäkuun 13 p. suotu oikeus lukea palweluksensa papillisiksi wirkawuosiksi Suomessa ja päästä Suomen hiippakuntiin wirkamieheksi.

— Metsähoidon-hallitus. Keis. M:ti on tämän elokuun 1 p. antanut Armollisen Säännön, jossa määrätään erinäinen metsähoidon-hallitus asetettawaksi, jonka tulee pitää waaria kruunun-metsistä sekä metsähoidon-oppilaitoksista Suomessa. Tämä wirkalaitos tulee kuulumaan maawiljelys- ja yhteis-töiden toimikunnan alle senaatissa, ja wirkamiehiksi siihen

otetaan yksi yli-johtaja päällikkönä ja yksi insenööri, kamreeri, sihteeri, kolme ala-metsähoitajaa ja wahtimestari. Ylijohtaja, jonka H. M. Keisari nimittää wirkaan, woipi yksinään päättää asioja, jonka ohessa hänen tulee käydä tarkastusmatkoilla saadaksensa tietoa kruunun metsäin tilasta, hoidosta ja kuinka metsähoitajat toimittawat welwollisuutensa. Ylijohtajan poissa-ollessa pitää insenööri päällyswirkaa metsähoidon-hallituksessa, jota paitsi hänen welwollisuutensa on tutkia hallitukselle tulleet hoito- ja työ-ehdotukset, järjestää ja walmistaa kruununmetsäin karttoja j. n. e. Sihteeri pitää kirjottajan wirkaa ja kirjain hoitoa. Kamreeri tekee tiliä metsähoidon-hallituksen tuloista ja menoista ja tutkii rahaston laskut. Ala-metsähoitajat tekewät sattuwia töitä, toimittawat metsähoitajain wälinaikasia wirkoja sekä semmoisia kruunun-metsäin tutkintoja, joita metsähoidon-hallitus heille määrää. Tämä metsähoidon-hallitus pannaan toimeen tulewan wuoden alusta.

— Häränjywät eli torajywät, joita kaswaa rukiisen, owat tutut kaikille maawiljelijöille. Mutta uskonewatko kaikki, kun heille sanotaan, että nämä häränjywät, kun niitä warsinkin enemmältä tulee jauhoihin (eiwätkä wähätkään ole terweellisiä) waikuttawat tautia, erinomattain matkaansaattawat ne sen kauhian kowan wetotaudin, jota menneenäkin wuonna oli etelänpuolessa hywin wallassa ja joka tappoi ihmisiä. Warsinkin sateisina kesinä ilmaupi häränjywiä paljo rukiisen; jywässä ilmaupi joku wika, joka tekee sen häränjywäksi, ja niitten erottaminen olisi wälttämättömästi tarpeellinen. Ne eiwät kuitenkaan saa mennä hukkaan, sillä ne kelpaawat lääkkeiksi. Oulun Wiikkosanomissa ilmottaa Oulun apteekari E. J. Palmqwist, että hän ostaa elo- ja syyskuun ajalla häränjywiä leiwiskoittäin ja maksaa 16 markkaa leiwiskästä. Näette siis häränjywäin hinnan olewan paljoa kalliimman kuin rukiin hinnan. Luulisi siis maanmiesten kaikella ahkeruudella erottawan nämä wahingolliset aineet pois elostansa myytäwiksi näin hywään hintaan. (O. W. S.)

Helsingistä ilmotetaan että maamme Suuriruhtinas, H. M. Keisari itse tulee waltiopäiwiä awaamaan. Kunniaportti kaupungin rannalla onki wielä paikallansa ja kaunistetaan uudestaan wiheriöitsewäksi. Waltiopäiwämiehiä luulee Hels. Sanomat kokoontuwan yli 300 miehen. Kaupungin lähittywillä majailewa sotawäki, jota Hämäläinen sanoo paitsi muita olewan jo 12,000 miestä grenadieri-wäkeä, on jo kutsuttu kokoontumaan kaupunkiin ennen Keisarin tuloa.

— Senaatori Snellman on jo palannut Pietarista, hywällä toiwolla raha-asiain järjestämisestä maassamme.

— **Komitea** on wiime wiikolla kokoontunut Haminaan sotakoulun uutta järjestämistä warten. Siihen komiteaan kuuluu paitsi muita professorit Clewe ja Akiander.

— Yhteis-waunuin kulkua Hämeenlinnan ja Tampereen wälillä ollaan toimessa asettamaan tulewan wuoden alusta. Nämät waunut, joissa olisi siaa kuudelle hengelle (paitsi ajajaa, ja ajajan wieressä yhtä halpahintaista siaa), kulkisiwat kolmen hewosen wedettäwinä kahdeksassa tunnissa koko wälin, jota on 8 penikulmaa. Toiwomme, että tämän yksityisen toimen kautta tulee joku helpotus niiden seutujen hollin-tekiöille, jotka siitä ajasta, kun rautatie walmiiksi saatiin, owat olleet kowin rasitetut. (H. U. mukaan.)

Wenäjältä.

Pietarissa raketaan uusi ruotsalainen kirkko. Sen perustus laskettiin elokuun 9 p. Ruotsin ministerin y. m. läsnä ollessa.

Wenäjän hallituksen sanotaan aikowan ulkomailta hakea pari suuremmoista lainaa rautatien rakennuksiin. — Tämän kuun 19 p:stä alkain ei pankista enää anneta kultaa, ainoastaan hopiaa.

Kiowan kaupungissa on kolmen wiikon kululla tapahtunut suuria tulipaloja. Wiimeinen palo, joka luullaan sytytetyksi, riehui koko wuorokauden. Tuli alkoi puuhuoneessa ja leweni siitä useihin kiwimuureihin ja makasiineihin, joissa oli palowiinaa, maawiljelyskaluja y. m. Wahinko on arwattu 500,000 hop. ruplaan, josta erinäiset palo-apuseurat saawat maksaa lähes 300 tuhatta ruplaa.

Sanalennätin on jo johdatettu Pietarista aina Tiflin kaupunkiin Kaukasiassa.

Wenäjän sanomissa kerrotaan kapinasta Kaukasiassa. Sen päällyspäsmäriä elikkä parasta päämiestä Hadschi Murtuz ei ole wielä kiinni saatu, ehkä kaikin tawoin on koetettu; hän oleskelee wielä kumppaniensa kanssa metsissä, mutta hänen perheensä on saatu wangiksi.

Wilnassa on koetettu murhata aatelin marsalkki Dameiko. Eräs mies tuli aamulla hänen taloonsa ja pyysi päästä isännän puheille. Palwelia päästikin. Kun tämä outo mies ehti sisälle ja kohtasi Dameikon, otti hän pistoolin plakkaristansa ja syöksi herran päälle. Äkisti kuului Dameikon huuto ja palwelia kiiruhti sisälle, mutta sai samassa haawoja mieheltä. Murhaaja pääsi pakoon eikä ole sitte tawattu waikka paljon sotawäkeäkin on ollut liikkeellä häntä hakemassa. Dameiko luullaan paranewan, mutta palwelia on kuolemaisillaan. Dameikoa oliwat kapinalliset pitäneet petturina, koska ei hän koskaan ollut ryhtynyt heidän tuumiinsa. Luullaanki kapinallisten lähettäneen murhaajan.

Puolassa kestää sota waan. Niin kerrotaan että kapinalliset oliwat Dombrowan kartanossa asettuneet wenäläisiä wastustelemaan. Wenäjän ampumiehet rupesiwat sinne ampumaan. Yksi punapaitanen kapinapäällikkö hyökäsi sieltä noin sadan miehen kanssa wenäläisiä wastaan; mutta kun wenäläiset kowin ampuiwat, täytyi heidän seisahtua ja kääntyä takasin kartanoon. Kun wenäläiset ehtiwät kartanoon, nousi siinä pajunetti tappelus, siksi että puolalaiset pakeniwat talosta. Siinä kaatui paljo wäkeä; wiisikymmentä miestä oli kuolleena kedolla, ja paljon haawotettuja huoneissa; ilman sitä ottiwat wenäläiset 28 miestä wangiksi ja 60 pyssyä sekä paljon muita aseita, hewosia ja tawaraa. Wenäläisten puolelta kaatui yksi mies ja 10 haawotettiin. Puolalaisten päällikkönä oli Chmelinski.

Kapinalliset piirittiwät elokuun 11 p. erään transportin, joka kuljetti rahaa ja postia Iwangoradista Kurowon kauppilaan. Transportin suojelukseна oli 2 komppaniaa sotawäkeä ja 2 kanunaa, mutta sentään ryöstiwät kapinalliset sen. Uutta wäkeä lähetettiin sitte heitä takaa ajamaan.

Ulkomaalta.

Puolan asiasta ei tiettä mitään uutta kertoa, odotetaan waan tietoa siitä, mitä wiimeiset Englannin, Ranskan ja Itäwallan kirjotukset Wenäjälle sisältänewät. Kuitenki näyttää asiat rauhaan päin kääntywän. Enemmän on sanomalehdillä puhumista Meksikon asioista ja ruhtinasten kokouksesta Frankfurtissa. Jos Itäwallan arkkiherttua Maksimilian menee Meksikon kuninkaaksi, luullaan siitä monen muun asian päättämisen seuraawan. Siitä muka olisi Puolan asia ratkastawa, siitä Ruomin asia ja Amerikan sota päätettäwä.

Frankfurtin kokoukseen on jo tullut melkein kaikki Saksan ruhtinat, mutta Preussin kuningas ei ole luwannut sinne tulla ja wielä kieltänyt muitakin sinne menemästä. Kokous onki sen wuoksi lähettänyt erinäisen lähetysmiehistön Preussiin uudestaan kutsumaan kuningasta sinne. Kokouksessa on Itäwallan keisari esitellyt parannus-ehdotuksensa liittokunnan säännöissä. Sanotaan hänen ehdotelleen asetettawaksi 1) johtokunta, johon kuuluisi wiisi ruhtinasta, nimittäin Itäwallan, Preussin, Bäijerin ja kaksi walittua, 2) liittoneuwosto, jossa olisi alituisia lähettiläisiä, 3) liiton kokouskunta, johon kuuluisi 300 walittua miestä, jaettuna kahteen kamariin, ruhtinasten ja waliokunnan, ja 4) liiton-tuomioistuin. Innokkaat liittokunnan yhdistyksen puolustajat owat Badenin suuriherttua ja Saksen-Koburgin herttua, jonka wuoksi kansa Frankfurtissa riemuhuudolla otti heidät wastaan. Preussin kuningas sitä wastaan luullaan aikowan erota koko Saksan liittokunnasta.

Greekan uusi kuningas Yrjö sanotaan lähtewän tämän kuun lopulla Tanskasta Lontooseen, odottamaan siellä päätöstä Jonian saarten yhdistämisestä Greekan waltakuntaan.

Ruotsissa tapahtui höyrylaiwalla „Askersund“ tämän kuun 12 p. kowa onnettomus. Laiwan höyrypannu pamautti rikki, että koko laiwan kansi lensi pirstoina ilmaan. Kapteenin ja kirjuri Lindstrandin heitti se maalle. Masinisti ja kirjuri Schantz sekä passaripiika hyppäsiwät ilmaan, mutta putosiwat takasin lastihuoneesen. Masinisti kuoli kohta mutta Schantzin särkyi molemmat jalat ja toinen käsiwarsi. Piika sai kowia kolhauksia. Kapteeni ynnä monta muuta saiwat wammoja.

Konstantinopelissa, Turkin pääkaupungissa, paloi tämän kuun 10 p. howiwaimoin huone. Paljon tawaraa siinä hukkaantui ja muutamia ihmisiäkin paloi.

Graubündtin maakunnassa Helwetiassa, jonka wuorimaissa on samanlaista ilmanalaa kuin Lapissa sekä kaswaa peuranjäkälää, aiwotaan ruweta pitämään ja kaswattamaan peuroja.

Etnan tuliwuori on ajanut aukostansa paljon mujua, joka on lewennyt aina Katanian kaupunkiin ja tehnyt paljon wahinkoa.

Manillan luodolla, joka kuuluu Philippien saaristoon Aasiassa, on kesäkuun 3 p. tapahtunut kauhia maanjäristys. Luodon pääkaupunki, jossa oli 150 tuhatta henkeä, on kokonaan kukistunut ja 10 tuhatta henkeä surmansa saanut.

Perun waltakunnassa Amerikassa on muutamilla luodoilla löytty summattoman paljon guanoa. Guano on linnun sontaa, jota ulkomailta tuodaan Suomeenki pellon sonnitukseksi.

Yleisemmän hengellisen elämän herättämisestä Suomen seurakunnissa, alamaisia lauseita.

Sen niminen kirja, sisältäwä 26 siwua, lähti kirjapainosta Helsingissä w. 1862. Tämän kirjan synty on seuraawa: muutamat opettajat Helsingissä ja Helsingin ympärystöllä pyysiwät alamaisuudessa saada Helsingissä asettaa sellaista seuraa, jonka tarkotuksena olisi wapaatahtoisesti koottawilla rahoilla kustantaa hywiä hengellisiä ja soweliaita kirjoja ja huokeaan hintaan myydä niitä kautta koko maan. Ilman sitä tahtoi myös seura ottaa huolekseensa, että sairaat ja köyhät maassamme saisiwat kristillisen korjun, ei niin että heille jaettaisiin runsaammin ruumiillista apua, waan niin, että koetettaisiin parantaa heidän tilaansa oikealla sielun hoidolla. Jokainen maanmies on epäilemättä tullut hawaitsemaan, ettei rahan ja wiljan jakaminen köyhille tuota köyhyyden poistamiseksi ja liewittämiseksi puoliksikaan toiwottua apua. Kaiketikin on tultu huomaamaan, että moniki on juopumisen, laiskuuden ja ruokottomuuden y. m. kautta joutunut köyhyyteen ja jättänyt köyhän perheen seurakunnan hoidettawaksi. Ettei taas juoppo, herkullinen, laiska ja ruokoton ihminen ole autettu rahalla, on helposti ymmärrettäwä. Seura oli myös pannut määräksensä jäsentensä kautta silmällä pitämään yhteistä elämää kussaki paikkakunnassa. Jos jossain seurakunnassa esimerkiksi juopuminen oli saanut suuren wallan, piti seuran jäsenten ilmottaman asia seuran johtokunnalle Helsingissä ja myös mainitseman, mitkä syyt siweyttä ja kristillistä elämää estiwät. Johtokunnan welwollisuus oli, siitä tiedon saatuansa, koettaa poistaa sellaisia esteitä. Jos jossakussa seurakunnassa taas löytyisi huolettomia opettajia ja seurakunta sen wuoksi olisi kuolleessa tilassa, oli johtokunnan welwollisuus koettaa eläyttää sellaista seurakuntaa. Sellainen oli, muutamilla sanoilla sanottu, hankitun ja aiwotun seuran tarkotus. Mutta ennenkuin senaatti taisi antaa lupaa sellaisen seuran asettamiseen, kysyttiin maamme tuomiokapituleita asiasta. Muutamat heistä ja kumminki Turun tuomiokapituli piti sellaisen seuran asettamisen maassa tarpeettomana ja wahingollisenakin. Keisarillinen senaatti kielsi siitä syystä antaa sen asettamiselle pyydettyä lupaa.

Hänen Keisarillinen Majesteetinsä otti siitä kuitenki tilan waatia maamme tuomiokapituleita alamaisuudessa ilmottaan, millaisilla neuwoilla ja woimissa olewia asetuksia loukkaamatta maassamme yleisempi hengellinen elämä herätettäisiin. Asiasta antoiwat sitte tuomiokapitulit alamaisen lauseensa. Niistä lauseista käskettiin sitte Korkea-opiston| autuusopin tiedekunta ilmottaan mielensä. Näistä lauseista on nyt syntynyt alussa mainittu kirja. Lauseet owat jätetyt yleisön tutkittawaksi. Tuomiokapitulein lauseista on Turun tuomiokapitulin pisin ja parhaiten asiaan koskewa. Otamme sentähden ensin sitä katsellaksemme. Mutta kuin mainituita lauseita ei löydy Suomen kielin, on meidän ensin koettaminen kääntää ne suomeksi. Koko kirjaa emme kuitenkaan käännä, waan tärkeämmät asiat.

Alamaisessa lauseessansa sanoo nyt Turun tuomiokapituli: „Koko lutheris-ewankeelisen seurakuntamme ajatus kristillisyydestä on, että korkeamman hengellisen elämän herättäminen seurakunnassa ja erinäisissä ihmisissä on ainoastansa Jumalan Hengen työ. Kuin nyt tästä pidät kiinni, niin ihmisten tekemisistä taidetaan sen suhteen odottaa aiwan wähä apua, niin, ne owat pidettäwinä wahingollisinaki ja hyljättäwinä, jos niillä luullaan olewan jotain itse-toimittawaa eli waikuttawaa woimaa. Koetus on myös täydellisesti osottanut, että sellaiset taitamattoman hywäntahtoisuuden, Jumalan Hengen oman woiman ulottumattomana pitäwäiset toimet, joiden tarkotuksena on ollut, maallisilla wälikappaleilla kohdastansa synnyttää hengellistä elämää, owat ennemmin estäneet kuin edistäneet tarkottamaansa; kuin ne owat yhdeltä puolelta synnyttäneet hengetöntä kiilto-elämää, owat ne toisaalta estäneet ja häirinneet eläwän kristillisyyden syntymistä ja terwettä warttumista. Nojaten tähän uskoon, joka ei kärsi muita säätäwiä keinoja korkeamman hengellisen elämän herättämiseksi seurakunnassa, kuin mitkä Jumala siksi on määrännyt ja seurakuntamme jo täysin määrin ja rajattomasti nauttii, — joita owat kalliit armonwälikappaleet, sana ja sakramentti — on tuomiokapituli waadittu ymmärtämään wastattawansa, ikääskuin kuuluisi kysymys seuraawalla tawalla: mitkä esteet ewankeelis-lutherisissa seurakunnissamme ehkä hämmentänewät hengellisen elämän herättämistä sanan ja sakramenttein kautta ja kuinka sellaiset esteet wälttäwästi poistettaisiin? Ja tämän kysymyksen taidat taas jakaa kolmeen siwukysymykseen:

1) onko opetussäädyllämme sellainen sisällinen ja ulkonainen kunto, että se taitaa, niinkuin sen tulee, olla Jumalan huoneen salaisuuden haltia ja totuuden sanan oikea jakaja, eli onko tässä sellaisia kohtia, jotka puutteina eli wikoina owat poistettawia? ja

2) onko seurakuntaimme hengellinen siwistys eli yhteinen kristillinen elämä sillä kannalla, ettei yhteisemmällä hengellisellä elämällä ole mitään nähtäwiä esteitä, eli jos todella sellaisia löytyy, kuinka ne owat autettawat? ja

3) löytyykö maamme kansallisessa ja seurakunnallisessa yhteys-elämässä sellaisia esteitä ja kuinka ne owat poistettawat."

Tuomiokapituli wastasi jokaiseen kysymykseen erittäin. Ensimäisen kysymyksen suhteen luuli tuomiokapituli taitawansa wakuuttaa, että opetussääty nyt yhtä palawasti toimittaa kallista kutsumustansa kuin ikään ennenki ja luuli sen myös taitawan tästäkilähin täyttää welwollisuutensa, kuin saadaan toiwoa, että siltä otetaan pois monet maalliset syrjä-askareet, jotka sitä tähän asti owat estäneet wirkansa toimituksessa, ja kuin sille annetaan täydellisempi opetus. Kahden asian suhteen pyysi tuomiokapituli kuitenkin apua, että akatemiassa autettaisiin runsaammin niitä, jotka käywät papin koulua eli seminariota, että köyhemmätki nuorukaiset taitaisiwat esteettömästi lukea itsensä papeiksi. Tuomiokapituli luulee siis papin puutteen autettawan niin, että useammat nuorukaiset kehotetaan runsaammalta raha-awulta lukemaan itsensä papiksi.

Toiseksi huomasi tuomiokapituli sen hywäksi, että seurakuntain opettajat kehottaisiwat uskowaisia seurakuntalaisistansa olemaan awullisia Kristuksen waltakunnan edistämisessä ja korkeamman hengellisen elämän herättämisessä. Hengellisen elämän herättämiseksi olisi myös suuresti hyödyllinen toimittaa sanomalehteä, jonka sisällys olisi raamatun kanssa yhtäpitäwäinen. Tuomiokapituli pyysi myös, että se suojelus, joka 16 p. Lokakuulla 1754 luwattiin kuusmiehille, taas uudistettaisiin ja laajennettaisiin niille kaikille, jotka omassa seurakunnassansa taiten ja huolella oliwat awullisia edistämään kristillistä walistusta ja kristillistä elämää.

Toisen kysymyksen suhteen pyysi tuomiokapituli, että lukkarein opetus pantaisiin sille kannalle, että ne olisiwat ei ainoastansa kelwollisia johdattamaan weisua kirkossa, waan myös opettamaan lapsia, joiden ensimäinen kristillinen opetus tästäkilähin tulee olemaan opettajain perään katsottawana.

Kolmannen kysymyksen suhteen luuli tuomiokapituli waltiopäiwillä tehtäwäin parannusten kautta poistettawan sellaiset hengellisen elämän esteet, joita owat aikoin saaneet erinäiset sopimattomat asetukset, niinkuin asetus wuodelta 1726, jossa suurella sakon uhalla kielletään kristillisiä ihmisiä kokoontumasta tutkimaan Jumalan sanaa, niin myös julkinen pakko-kirkonrangaistus sekä koko nykyinen wiinanpoltto-asetus. Sitte walittaa tuomiokapituli, että semmenkin isommissa kaupungeissa sunnuntai päiwät törkeästi rikotaan sekä myös pahentawaiset synnit kuudetta käskyä wastaan jätetään rankaisematta, jopa niiden harjottaminenki salaisella eli julkisella myöntämiselläki tehdään luwalliseksikin. Sellaisia siweyttä ja hywiä tapoja loukkaawia kohtia pyytää tuomiokapituli esiwaltaa perään-katsannollansa poistamaan ja hämmentämään.

Tuomiokapituli päättää kirjeensä tällaisella loppulauseella: „nämät owat ne alamaiset ehdotukset, joita tuomiokapituli erittäin pyytää Teidän Keisarillista Majesteetiänne tarkastamaan, ja tuomiokapituli, joka lujasti uskoo, että yhteisempää ja korkeampaa hengellistä elämää parhain edistää se, että sille, kussa ikänänsä ja millisessä muodossa hywänsä se ilmestyy, suodaan niin suuri wapaus kuin suinki sopii lain ja seurakunnallisen sekä kansallisen järjestyksen kanssa yhteen, pysyy siinä mielessä, kuin on nähtäwä sen kirjotuksessa 9 päiwältä Elokuuta wiimeis wuonna, että seurakunnan palwelukseen laillisesti asetetut opettajat taitawat, hakematta apua edeswastaukseen welwottoman sisällisen lähetyksen kenenkään peräänkatsannon alla olewilta toimilta, ainoastansa tunnollisesti täyttäen papin walassa otetut, Jumalan sanassa ja seurakunnan laillisissa säädyissä määrätyt welwollisuudet ja semmenki jos heitä toimessansa rakkaasti auttawat rehelliset ja Kristuksen Hengeltä walaistut seurakunnan jäsenet, odottaa seurakunnan Jumalalliselta Päältä menestystä ja siunausta nöyrässä työssänsä Herran elossa."

Porwoon ja Kuopion tuomiokapitulein sekä korkea-opiston autuus-opin tiedekunnan alamaiset lauseet jätämme tuonnemmaksi.

Pyydämme nyt ensin lausua tuomiokapitulin loppu-sanoista muutaman sanan. Tuomiokapituli toiwoo asettamain opettajainsa kautta saawansa aikoin korkeamman hengellisen elämän. Tuomiokapituli on sentähden myös niin suuresti huolellinen, että se waan saisi opettajia. Niitä saadaksensa anoo se hallitukselta runsaammin apua köyhemmille tutenteille. Suittaisi myös niin käydäki, että moni kehotettaisiin ja haukuteltaisiinki rahalta lukemaan itsensä papiksi. Kuin tiedämme, että papiksi hankkiwat nuorukaiset

enimmästi owat köyhiä, on todella kohtuullista, että heitä autetaan; mutta kuin autuus-opin tiedekunta on osottanut, että papiksi aikowat taitawat saada enemmänkin apua, kuin muut tutentit, luulisimme awun lisäämällä sellaistenki nuorukaisten antauwan itsensä papeiksi, joista ei seurakunnalla suinkaan olisi suurta hyötyä. Meidän mielestämme olisi juuri se pidettäwänä oman tunnon asiana ja seurakunnan suurimpana huolena, että saataisiin ei waan täysi luku pappeja, waan että siihen pyrkiät olisiwat Jumalan Hengellä walaistuja ja tarpeellisilla lahjoilla warustettuja miehiä. Mutta ehkä tuomiokapituli antaa sanomattoman arwon kaikelle sille toimelle, joka tapahtuu laillisessa järjestyksessä, ei se kuitenkaan tahdo sortaa taikka tuomita hengellisen elämän ilmestymistä, kussa ikänänsä eli millisessä muodossa hywänsä se tapahtunee. Niin, juuri päin wastoin on tuomiokapitulilla se luulo, että korkeempaa hengellistä elämää parhaiten edistää, suoda sille niin suuri wapaus, kuin suinki. Ja tuomiokapituli itse toiwoo myös, että muutamat säännöt ja asetukset, jotka rajottawat ja hämmentäwät hengellisen elämän wapaata harjotusta, poistettaisiin, niinkuin jo ennen mainittu sääntö w. 1726. Tämä on nyt aiwan ilahuttawaa kuulla ja todellaki suotawaa. Jumalan sana on todella omasta woimastansa waikuttawa korkeemman hengellisen elämän ja on myös sen waikuttanut siellä, kussa sille on suotu wapaus. Mutta niinkuin näistä tuomiokapitulin sanoista emme muuta taida, kuin iloita, huomaamme toisaalta kohta suurimmaksi mielikarwaudeksemme, että sama tuomiokapituli kohta samassa hengen wedossa ottaa lupaamansa takasin. Se puhuu sellaisesta wapaudesta, joka sopii lain ja seurakunnallisen sekä kansallisen järjestyksen kanssa yhteen. Tästä emme wielä olisi mitään pahottawaa saaneet, mutta jälestäpäin se mainitsee, että se pitää sisällisen lähetyksenki sellaisena hengellisen elämän ilmestymisenä, joka ei sowi yhteen lain ja seurakunnallisen sekä kansallisen järjestyksen kanssa.

Me kysymme ensin, missä asiassa on sisällinen lähetys wastoin kansallista eli waltiollista järjestystä? Waltio ja kristillisyys eiwät ole toinen toistansa wastaan, waan tarwitsewat toinen toistansa. Ruhtinas hallitsee ja woimissa pitää ulkonaista rauhaa ja antaa asetuksia, että tämä elämä, tawarat, y. m. suojeltaisiin wääryyttä ja wäkiwaltaa wastaan. Jumala taas hallitsee omia tuntoja. Ruhtinas tarwitsee Jumalan sanaa, joka ihmisille terottaa kuuliaisuutta esiwaltaa kohtaan ja waatii ihmisiä oman tunnon puolesta tottelemaan esiwallan hyödyllisiä ja yhteistä parasta tarkottawia sääntöjä. Jumalan sana waikuttaa siis ihmisissä sen nöyrän, wapaatahtoisen ja sydämellisen kuuliaisuuden ja alamaisuuden esiwallalle, jota se rangaistuksillansa itse ei saa aikoin. Mutta seurakunta taas tarwitsee waltion suojelusta, että kristityt saisiwat elää rauhassa, säilyttää häiritsemättä henkensä, kunniansa, tawaransa y. m. Niin sanoo myös Lutherus: „maallisen hallituksen lait eiwät ulotu pidemmältä, kuin ruumiin ja tawaran yli, taikka mitä muuta ulkonaista on maan päällä. Sillä sielua ei salli Jumala kenenkään muun hallitsemaan, waan sitä tahtoo hän yksin hallita. Sentähden, jos maallinen hallitus rohkenee määräämään sieluille lakia, silloin se ryhtyy Jumalan hallitukseen, ja waan turmelee sielut. Ja jollei joku tahdo uskoa meitä, niin Kristus itse todistaa sen aiwan lujasti, Math. 10: 28 sanoen: „älkäät peljätkö niitä, jotka ruumiin tappawat, waan ei woi sielua tappaa; mutta peljätkäät enämmin sitä, joka woi sekä ruumiin että sielun helwetissä hukuttaa.“ Tässä on luullakseni sielut otetut pois kaikkein ihmisten käsistä ja lasketut yksin Jumalan wallan alle.“ Ja toisessa paikassa hän sanoo: „kuin se on jätetty jokaisen ihmisen oman tunnon asiaksi, mitä hän uskoo ja kuinka hän uskoo, ja kuin ei se häiritse maallista hallitusta, jättäköön sen sillensä ja tehköön waan omia askareitansa, ja antakoon jokaisen uskoa niin eli näin, niinkuin kukin tahtoo ja taitaa, ja älköön pakottako ketään wäkisin uskomaan. Sillä mitä uskoon tulee, on se warsin wapaa asia, johon et ketään taida pakottaa. Niin, se on Jumalan oma työ sielussa, jota siis ulkonainen pakkowalta ei taida laittaa eikä waatia.“ Ja wielä toisessa paikassa lausuu hän: „sen pitäisi jokaisen helposti ymmärtämän, että käskyn ja wallan haltialla on ainoastansa siellä oikeus waltaansa toimittaa, kussa hän taitaa nähdä, tuta, tuomita, päättää, waeltaa ja muuttaa. Mutta sielun ajatukset ja mieli owat Jumalalle ainoalle ilmei. Sentähden on mahdotonta waatia eli käskeä ketään pakottamalla uskomaan niin eli näin. Niin waan heikot omat tunnot pakotetaan walehtelemaan, kieltämään ja toisin sanomaan, kuin he sydämessään uskowat, ja raskauttawat niin itsensä kauheilla wierailla synneillä. Minä ihmettelen niitä suuria hölmöjä, ehkä itse kaikki sanowat: De occultis non judicat ecclesia, se on: ei seurakunta tuomitse salassa olewia asioita. Jos nyt seurakunta hengellisen hallituksen kautta hallitsee waan julkisia asioita, kuinka rohkenis sitte mieletön maallinen hallitus tuomitsemaan ja mestaroimaan salasia, hengellisiä ja salatuita uskon asioita? - - Niin sanot sinä: ei maallinen hallitus pakota minua uskomaan, waan se estää ulkonaisesti, ettei ihmisiä wieteltäisi wäärällä opilla; kuinkas muutoin estettäisiin willihenget? Sitä tulee pispain tehdä; heitä on käsketty sitä tekemään eikä ruhtinaita. Sillä wäärää oppia ei ikänänsä estetä miekalla; tässä tarwitaan peräti toinen menetys, ja tässä on toisenlainen sota ja asia, kuin miekan ratkaistawa. Tässä pitää Jumalan sanan sotiman; jollei se saa mitään aikoin, jää se miekallaki toimittamatta, waikka täyttäisit koko mailman werellä. Wäärä oppi on hengellinen asia; sitä ei lyödä raudalla, ei polteta tulella, ei hukuteta wedellä. Siihen tarwitaan Jumalan sana; se tekee, niinkuin Paawali 2 Kor. 10: 4, 5 sanoo. Sitä wastaan on uskon ja wäärän opin suurin wahwistus, sotia sitä wastaan paljaalla pakolla ilman Jumalan sanaa. Sillä jokainen ajattelee silloin, ettei semmoisella pakolla ole oikea asia, waan että se on wäärässä, kuin se niin menee ilman Jumalan sanaa, eikä taida auttaa itseänsä muulla tawalla, kuin sulalla wäkiwallalla, niinkuin järjettömät luontokappaleetki tekewät.“ Koska se siis kokonansa on warsin wastoin waltion luontoa ja tarkotusta sekottaa itsensä uskon ja oman tunnon asioihin taikka määrätä ja säätää, mitä alamaisten uskoman pitää, niin waltion suhteen warsin rajattomasti tahdomme suoda jokaiselle hengelliselle elämälle, kussa ja millisessä muodossa se ikänänsä ilmestyy, täydellisen wapauden niin myös sisälliselle lähetykselle, jonka tarkotuksena on woittaa Jumalan sanalla sieluja Kristukselle. Muistuttaa tahdomme wielä, että jos jotain rajaa on hengellisen elämän ilmestymiselle pantawa, niin se on pantawa ei seurakunnan eli kirkon puolesta, waan pikemmin waltion puolesta; sillä seurakunnan ainoa sota-ase, jolla se puolustaa itsensä ja lewittää alaansa on Jumalan sana. Mutta kuin löytyy muutamia niin kowin erehtywäisiä lahkoja ja wääriä opetuksia, että sellaisten opetusten waltaa saadessa alamaisten maallinen etu, tawara, omaisuus ja lewollinen elämä tulisi häirityksi ja esiwallan welwollisuus juuri niiden toten on suojella alamaisia, luulemme kristillisen waltion siinä tekewän oikein, kuin se kieltää mormoneja, hyppääjiä, kommunisteja y. m. rakentamasta maassa seurakunnallisia yhdistyksiä ja lewittämästä myrkyllistä oppiansa. Mutta jos joku sen alamaisista on kihertynyt heidän willitykseensä, silloin on waltion paneminen wäkiwalta pois ja antaman sen uskossansa olla häiritsemättä, niin kauwan kuin se elää loukkaamatta ketään niissä asioissa, joiden ylitse waltiolla eli Ruhtinaalla on walta tuomita. (Jatket.)

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa elokuun 26 p. 1863.
Käskyllä: J. M. v. Essen.

☞ **Kirje K--mäelle.** Teidän rakkaan ja ystäwällisen kirjeenne olen saanut ja niin pian kuin tilaa Tähteen saamme, tahdomme puhua kirjeessänne mainituista asioista.

Kuollut Turussa. Elokuun 13 p. piika Agata Juliana Ahlbergin äpärä lapsi Amanda Josefina 1 wuot.; 18 p. masinistin Ruotsin alamaisen A. Hurtigin tytär Maria Charlotta; 19 p. trengin Kustaa Lindholm wainaan tytär Erika Wilhelmina 6 wuot.; 21 p. lukion lehtori tohtori Frans Sewerin Palmros 41 wuot.; 22 p. tehtaan työmiehen, Ruotsin alamaisen K. F. Ekrothin tytär Olga Josefina 7 kuun iällä.

Awioliittoon kuulutettiin elokuun 23 p. wenäjän sotamies Semen Ljubtschuk ja piika Lowisa Wilhelmina Lundgren; sekä wältwääpeli Lappeenrannan jalkawäestössä Trofim Petroff ja ruokakauppias F. F. F. Orrberg wainaan leski Helena Karolina Grönholm.

Myytäwänä näiden sanomain ulosantopaikassa ja kirjakauppioilla maassamme:

Yhteinen Mailman Historia, Raamatun hengen mukaan kerroiltu, Perheitä ja kouluja wasten. Käännös Kuudennesta Saksalaisesta painoksesta. 2 markkaa.

Ylösnousemus kuolleista eli 1 Kor. 15 luwun selitys, kirjoittanut Toht. Mart. Lutherus ja Saksan kielestä Suomeksi kääntänyt G. D. 45 kopeekkaa eli 1 markka 80 penniä, wahwoissa kansissa.

Kristin uskokunnan Historia, Kouluille ja perheille. Wapaa suomennus. 40 kp.

Nikodemuksen Ewangeliumi Wapahtajamme Herran Jesuksen Kristuksen kärsimisestä ja kuolemasta, Hänen astumisestansa Tuonelaan ja ylösnousemisestansa kolmantena päiwänä. Tohtori P. Tollesonin ruotsalaista käännöstä seuraten suomennettu. 12 kop.

Myytäwänä näiden sanomien ulosantopaikassa:

Saarna Helatuorstaina, kirjottanut E. Litzell. 4 kopeekkaa.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.
Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 24. Turussa perjantaina 4 päiwänä Syyskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6^{1}/_{2}$ kop.

14 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:
Tuomiokirkossa, Suom. ja Ruotf. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruotf. Ehtoo-saarnan: w. Pastori Malmström.
Kehruhuoneenkirkossa, Ruotf.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Hiippakuntain sanomia. Porwoon. Hiitolan kappalaisen waalissa on Tuuloisten kappalainen wp. C. F. Kockström saanut enimmät huudot. — Keis. M:ti on elokuun 12 p. asettanut Mäntyharjun kappalaisen wp. A. E. Berner Pieksämäen kirkkoherraksi ja Suomen toisen merisotawäestön pastorin A. E. Olsonin Kurkijoen kirkkoherraksi.

Kuopion. Kirkkoherran waali Kesälahdella pidetään lokakuun 18 p. — Naution kappalaisen waaliin on pantu 1) armowuoden saarnaaja O. E. Petterson, 2) wälisaarnaaja O. A. Wallin ja 3) waaliin pyrkimättä kirkkoherran apulainen C. E. Aejmelaeus. — Määrätty: Nilsiän prowasti A. F. Hjelmman toimittamaan lääninprowastin wirkaa ja warapastori maist. R. G. Nykopp toimittamaan kirkkoherran wirkaa Kuopiossa, tuomioprowasti A. G. Borgin ollessa waltiopäiwillä, samoin myös warapastori K. J. Hällfors määrätty toimittamaan kirkkoherran wirkaa Limingassa, prowasti Berghin ollessa waltiopäiwillä.

Kuolleen sanomia. Porwarin leski Kristiina Hahlgren kuoli rauhallisesti Turussa 28 p. elokuussa 1863, kello 7 aamulla, 76 wuoden, 9 kuukauden ja 27 päiwän ikäsenä, katkeraksi suruksi ja kaipaukseksi yhdelle kaswatustyttärelle, wäwylle, yhdelle weljelle ja sisarelle, kahdelle lapsenlapselle, sukulaisille ja monelle ystäwälle.

Kotomaalta.

Turusta. Kaupunkimme laajennettu hautausmaa wihittiin wiimes sunnuntai ehtoopuolella. Ilma oli kaunis ja paljon wäkeä oli kokoontunut tähän juhlallisuuteen. Wihkimyksen toimitti tuomioprowasti Renwall ensiksi suomenja sitte ruotsin kielin. Tuomioprowasti on hywäntahtoisesti antanut suomalaisen puheensa tähän n:roomme pantawaksi. Muutoinki on hautausmaatamme wiimes aikoina paljon kaunistettu istutuksilla, käytäwiä siihen tehty ja kaswintarhuri otettu, joka pitää hoitoa siitä. Kaswintarhurille on myös rakettu omat huoneet tarhan wiereen. — Oppilaitokset kaupungissamme awattiin tämän kuun ensi päiwänä. Paljon on oppilaisia niihin lisää tullut; alialkeiskouluun tulioita oli niin runsaasti ettei kaikkia kohta taidettu wastaankaan ottaa; aiwotaan kaiketi koulullle ensin hankkia enemmän tilaa. — Kaupunkimme wanhimmiksi on walittu kauppias V. A. Reims kauppias Thomén siaan, joka kuoli, ja wärjärimestari C. J. Blomqwist hattumaakari Wecksellin siaan, joka muuttaa Helsinkiin. — Mennyt lauwantaina nähtiin kaupungissamme, luullaksemme **ensikerran,** suomenkielisiä kuolleensanoma-korttia lewiteltäwän. Wainaa, jonka kuoleman sanomaa ilmotettiin, oli porwarin leski **Kristiina Hahlgren.** Kuolemansanomakirjeensä oliwat myös suomenkielisiä. Muille seurattawaksi esimerkiksi olemme mielihywisämme tahtoneet mainita tätä. — Maamiehet sanowat rukiissa olewan hywän sadon, mutta olkia on wähemmäksi; samaten muutkin laihot owat kauniita niin että hywää wuoden tuloa toiwotaan. Perunia tulee wallan runsaasti, kuitenki sanowat muutamin paikoin niissä hawaitun „kolerin" merkkiä. Heiniä tänä wuonna tuli wähemmin kuin mennyt wuonna.

— Uusia kihlakuntain nimiä. Senaatti on määrännyt Käkisalmen keskisen ja Käkisalmen etelä-kihlakuntain nimet muutettawaksi, edellisen Käkisalmen kihlakunnaksi, ja jälkimäisen Kurkijoen kihlakunnaksi.

— Waltiopäiwämiesten waalia. Papisto Waasan lääniin kuuluwassa osassa Turun hiippakuntaa piti waltiopäiwämiesten waalin Waasassa elokuun 26 p. Pitäjän-apulaiset, pruukinsaarnaajat ja apupapit eiwät tässä saaneet olla osallisina waalissa. Kirkkoherrain puolesta walittiin Pietarsaaren prowasti H. Heikel, lääninprowasti K. F. Stenbäck Kuortaneelta ja Waasan kirkkoherra, lääninprowasti O. W. Ehrström näistä wiidestä prowastikunnasta. Kappalaiset walitsiwat yksimielisesti Ilmajoen kappalaisen K. G. v. Essen. — Kajaanin prowastikunnassa on walittn Hyrynsalmen prowasti G. A. Saxbäck ja Kemin prowastikunnassa Yli-Tornion kirkkoherra A. Heikel. Kuopion hiippakunnasta tulee siis waltiopäiwille pispa ja 6 kirkkoherraa; kappalaiset owat usiammin paikoin kirkkoherrain kanssa yhdessä walinneet niin ettei siitä hiippakunnasta tule yhtään kappalaista waltiopäiwille.

Porwariston puolesta on Kaskisten kaupungissa walittu kaksi waltiopäiwämiestä nimittäin kauppiaat G. F. Thuring ja K. Grönberg, mutta kun ei kaikki porwarit olleet tytywäiset kahden waltiopäiwämiehen walitsemiseen, waan tahtoiwat ainoastaan yhden, tulee walitus pantawaksi maaherraan. — Kajaanilaiset owat lähettäneet Kuopioon pyytämään Kuopion edusmiestä ajamaan heidänki asiaansa waltiopäiwillä, mutta Kuopion waltiopäiwämies ei kuulu ottaneen sitä tarjousta wastaan. — Käkisalmessa on waltiopäiwämieheksi walittu kauppias P. J. Hämäläinen ja Sortawalassa kauppias E. Boehm. — Oulussa on pidetty uusi waali, kun konsuli J. G. Bergbom oli hakenut eron ja wapautettu waltiopäiwämiehen toimesta. Siinä sai pormestari K. G. Bergstedt enimmät huudot ja tulee siis Oulun toiseksi waltiopäiwämieheksi. Samaten on Braahessa waltiopäiwä-toimesta wapautettu kauppias S. Lundberg ja hänen siaansa walittu pormestari K. Hilden.

Talonpojan-säädyn puolesta on Raseporin itä kihlakunnassa walittu waltiopäiwämieheksi rusthollari Fredrik Simolin Kyrkslätin pitäjästä, Korsholman etelä kihlakunnassa maawiljeliä Kaarle Henrik Hagman Ilmajoen pitäjästä, Keskipohjanmaan ylisessä kihlakunnassa talollinen J. Slotte Kokkolan pitäjästä, Yli-Satakunnan ylisessä kihlakunnassa Aukusti Mäki-Peska, Käkisalmen keskisessä kihlakunnassa talollinen Lauri Tiainen Parikkalasta, Iisalmen kihlakunnassa kirkonmies Pekka Kumpulainen Iisalmesta, Käkisalmen etelä kihlakunnassa lautamies Kiuru Räisälän pitäjästä ja Sortawalan kihlakunnassa maawiljeliä C. F. Pousar Ruskialasta.

— Laiwa „Toimi" Haminan kaupungista kotosin, jonka johtajana oli kapteeni Hakulin, perämies ja 7 miestä laiwawäkeä, purjehti heinäkuun 28 p. Suomenlahta. Samaan aikaan tuli Kruunstatista englannin höyrylaiwa „Kronstadt," päällikkönä kapteeni Lawson. Kronstadti tölmäsi Toimen kylkeen niin että se etupäästä meni poikki ja uppoi että waan mastonpäät näkyiwät. Laiwawäki koki pelastaa itsensä uiden ja maston nuorista kiinni pitäin. Waikka hätääntyneet huusiwat ja pyysiwät apua, meni höyrylaiwa waan menoansa, huolimatta merihädässä oliain hengenwaarasta; mutta päästyänsä penikulman käänsi höyrylaiwa kuitenki takasin ja pelasti kaikki miehet paitsi merimies Eriksonia, joka siinä hukkui. Kapteeni Lawson oli niin tyly näitä pelastettuja wastaan ettei hän suonut heille kuiwia waatteita, paitsi kapteeni Hakulinille, jonka kuitenki täytyi taas riisua kuiwat waatteet pois ja pukea omat märjät waatteensa yllensä, kun pelastettu wäki muutettiin englannin laiwalle „Dorothea," joka matkusti Kruunstattiin päin. Tästä laiwasta laskettiin pelastettu laiwawäki Suurisaarelle, josta he sitte wenheellä läksiwät kotiinsa Haminaan.

— Uusia kirjoja. J. W. Lilljan kirjapainosta on tullut „Koulukartta-kirja, Stielerin mukaan. Suomennettu neljännestä kymmenennestä saksalaisesta painoksesta." Tämä on täyttö wihko ennen annettuun kartta-kirjaan ja sisältää 13 karttaa. Hinta 5 markkaa. — Samasta kirjapainosta on myös tullut: „Köyhyydestä ja yleisistä köyhäin holhouksesta Suomessa, kirjottanut J. W. Rosenborg, suomentanut R. M. Oppman." — Helsingissä on painosta annettu: "Näytelmistö II, 25 osan 2 jakso Suomalaisen kirjallisuuden Seuran toimituksia." Hinta 3 markkaa. Siinä on 5 erinäistä teeskelmää.

— Kansakouluttajan opisto Jywäskylässä awattiin juhlallisesti wiimes elokuun 14 p., sittekun tutkinto oppilaiksi pyrkiwäin taidosta edellisinä päiwinä oli pidetty. Juhla aljettiin waimonpuolisessa opiston huoneessa, joka oli kukkasilla kaunistettu ja täynnä wäkeä. Wirren weisattua puhui yli-tarkastaja U. Cygnaeus kaikille yhteisesti waan erittäinki opiston opettajille ja oppilaisille. Sitte taas wirren weisattua piti

maisteri Wallin puheen kansakoulun arwosta, jonka perästä mentiin kirkkoon, jossa maisteri Järwinen saarnasi. Kirkosta mentiin miespuolisten opistohuoneisiin, jossa päiwällinen oli walmistettu kaupunkilaisille sekä oppilaisille.

Helsingissä walmistetaan waltiopäiwä-hankkeita. Sanotaan kaupungin aikowan pitää suuret pidot H. M. Keisarille ja waltiopäiwämiehille. H. M. Keisari sanotaan tulewan Helsinkiin jo tämän kuun 13 p. ja wiipywän siellä aina 19 päiwään saakka. H. Majesteetinsa tarkastaa myös sotawäkeä, jota kaupungin ympäristöltä kutsutaan kaupunkiin, noin 20 tuhannen miehen paikoilla. — Helsingin henkiwartia-pataljoona on jo palannut Luolajan kedolta.

— Wiimes aikoina on usiassa paikoin maatamme hawaittu petoksia wirkamiehissä. Niin on Joroisten postimestari Feodor Androsoffia wastaan tehty syytös että hän olisi warastanut rahoja rahakirjeistä postikonttuorissa. Kihlakunnan oikeus ei ole woinut tuomita häntä syylliseksi, kun ei ollut tarpeeksi todistusta. Postihallitus taas on tuominnut hänen maksamaan kadonneet rahat sekä oikeuden-kustannukset. Wiipurin howioikeus on määrännyt asian uudestaan tutkittawaksi kihlakunnan oikeudessa. — Waasan postikonttuorin kirjuri M. Huttunen, joka suwella oli hoitanut postikonttuoria, on pantu kiinni, sen wuoksi että hänessä oli hawaittu petosta. — Helsingin sanomissa kirjotetaan myös että pantin komisarjus Wiipurissa on wangittu sentähden kun hän ilman luwatta oli antanut suuria rahasummia häwinneille kauppiaille Alfthanille ja Kumpp.; että Porin makasiinin hoitajan kuoltua makasiinissa oli 900 tynnyriä wähemmän kuin piti oleman; että Helsingin kaupungin rahawartia on karannut; että Weaporin yhteisen wankihuoneen hoitajaa on syytetty warojen puutteesta. Nämät owat surkuteltawia asioita.

Ulkomaalta.

Preussin kuningas, ehkä toistamiseen kutsuttu, ei ole sittekään tullut ruhtinasten kokoukseen Fankfurtiin, sanonut esteeksi waan ettei hänen sinne sowi tulla koska ei hän edellä päin ole saanut tutkia Itäwallan muutos-ehdotuksia liittokunnan säännöissä. Yhtä hywin owat ruhtinaat ahkeraan pitäneet kokouksia, ja sanotaan heidän olewan enimmiten myöntywäisiä Itäwallan ehdotuksiin. Johtokunnan asettaminen on jo päätetty, ja siihen sanotaan määrätyksi 7 ruhtinasta. — Samaan aikaan on Frankfurtissa myös kokoontunut kansan edusmiehistö, noin 300 miestä kaikista Saksan maakunnista, paitsi Itäwallasta, myöskin keskustelemaan Saksan liittokunnan asioita. Se waatii kansan edus-kuntaisuutta, johonka kansa wapaasti saisi walita edusmiehensä. — Tanska on hyljännyt Saksan liittokunnan waatimukset, ja puhutaanki jo liiton tehdyksi Tanskan ja Ruotsin kesken, yksin neuwoin walwomaan Tanskan oikeuksia, jos Saksa wäkiwallalla käwisi Tanskan kimppuun.

Puolan asia on entisellään. Näyttääkin kuin kapina siellä olisi lakastumista päin, waikka toisaalta kerrotaan että Puolalaiset walmistawat itsiänsä wieläki wahwempaan wastustukseen.

Amerikassa owat eteläwaltaiset olleet häwiämistä päin. Jo rauhantekoaki wähän on tuumailtu. Etelä waltain presidentti ei kuulu saawan enää tarpeeksi sotawäkeä ja upseeria kokoon. Sanotaanki etelä wallat nyt enemmän kuin ennen olewan taipuwaisia entiseen liittoon pohjaisten waltain kanssa.

Sanalennättimellä on ilmotettu että Amerikan yhdyswaltain presidentti Linkoln olisi liitossa Wenäjän kanssa julistanut aikowansa ruweta sotaan Ranskaa wastaan, jos nimittäin Europan länsi-wallat ryhtywät sotimaan Wenäjää wastaan.

Tuomioprowasti T. T. Renwallin puhe Turun laajennetun hautausmaan wihittäisissä wiimis elokuun 30 p.

Isän Jumalan ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen! Amen. — Askele on waiwoin minun ja kuoleman waiheella. Nämät sanat, jotka löytään kirjotettuna edellisen Samuelin kirjan 20 luwun 3:nessa wärsyssä, puhui kuningas Dawid ollessansa hengen waarassa; mutta ne koskewat myös jokaista kuolewaista täällä eläissänsä. Mitä on koko waelluksemme täällä ajassa muuta kuin alinomainen kuoleman waara? Onko se, joka lewossa ja rauhassa saa asua isäinsä tantereella, paremmin turwattu kuolemasta, kuin myrskyisen meren aalloilla tepastawainen purjehtia? Kaatuuko rauhallisissa elatuksen keinoissa askarehtawainen työlläämmin kuoleman wikahteen edessä, kuin hänen weljensä sodan pauhinassa ja helteessä? Kuinka usein eikö raitis, täysiwoimainen mies kaadu keski-ijässänsä nopeammin, kuin heikko hiwuwainen lapsi, jonka henki on sammuwaisen kipinän kaltainen, taikka jo haudan partaalla hoipertelewainen wanha harmaapää?

Tämä totuus on ihmissukukunnan ikäinen, ja kuitenkin aina uusi. Kaikki ympärillämme muistuttawat meitä siitä lakkaamata, ja tulewana silmänräpäyksenä me sen yhtähywin kohta unhotamme.

Koko luonto ympärillämme saarnaa katowaisuudesta ja kuolemasta; ei ainoasti syksy, jona kaikki kaswut ympärillämme lakastuwat, jona warisewaiset lehdet tuulelta hajotetaan, saarnaa meille, että mekin kerran, ja suku suwun jälkeen, temmataan pois eläwitten joukosta. Keskellä suwen suloisuuttakin muistuttaa meille eilen puhjennut, mutta tänäpänä jo lakastunut kukkainen, että ihminenkin kaswaa ylös niinkuin kukkainen ja katoo niinkuin sekin; ja myrskyn kaatama puu osottaa kyllä huokiasti että kuoleman tuulispää meidätkin kaataa. Itse aurinkokin, jonka koittaissa kaikki eläwät wirkistywät ja ihastuwat, muistuttaa meitä laskullansa, kuinka meidänkin elämämme aurinko kerran laskee, ehkä monenkin, ja usiampain ennenkuin ehtoo on tullut. Sanalla sanottu: koko luonto ympärillämme on tuntiklasi, taikka oikeemmin sanottu, suuri joukko tuntiklasia, joitten muutamain hiekka hiljakkoon on ruwennut juoksemaan, toisten jo ulosjuosnut ja toisten juuri loppumaisillansa. Itse tykönämmekin kukin kannamme kuoleman kellon: jokainen hengenweto rinnassamme sanoo meille että kerran sekin lakkaa hengittämästä, jokainen sydämmemme tykytys sanoo meille, että kerran sekin lakkaa tykyttämästä.

Mutta minkätähden kaikki, mitä ympärillämme näemme ja tykönämme tunnemme, meille murheella muistuttaa hautaa, jollei sentähden, että sen kautta tulisimme kehotetuksi pyrkimään niitten perään kuin ylhäällä owat ja ijankaikkisesti pysywät?

Tästä ei kuitenkaan usiammatkaan waaria ota. Harwat owat ne, jotka todella malttawat sekä katowaisuuttansa täällä maan päällä, että korkeampaa kutsumustansa, ja sen ohessa uskon kautta Hänen päällensä, joka oikian elämämme maalin on kirkastanut sekä kuolemallansa ja ylösnousemisellansa, että myös opillansa ja esikuwallansa, owat joka päiwä ja hetki kuolemaan niin walmistetut, että he taitawat pitää kuolemansa uudesta syntymisenänsä korkeampaan ja täydellisempään elämään.

Ei Herra wasta wiimeisenä päiwänä lähetä ulos henkensä uudesta luomaan niitä, jotka kuolleet owat ja uudistamaan maan muodon (Ps. 104: 30.) Sen hän jo tekee, herättäissänsä meitä hengellisestä kuolemasta ja luodessansa meihin uuden sydämmen ja uuden mielen, niin että walaistuilla silmillä saamme katsella sekä olentoamme, että mailmaa, johon olemme asetetut koeteltaa ja walmistettaa ijankaikkisuuteen, sanalla sanottu: koska pyhä henki, jokapäiwäisen rukouksemme ja kilwotuksemme alla syntiä wastaan, waikuttaa meissä uskon woiton, niin että, maistaissamme jo ijankaikkisen elämän esimaun, taidamme huutaa: Herran kunnia pysyy ijankaikkisesti, sillä hänen sowintoarmonsa on yhtä ijankaikkinen kuin hänen rakkautensakin: Herra iloitsee töissänsä (w. 31) ja uudistaa ne, ei ainoastansa ajassa, wuodesta wuoteen, waan myös ijäti kukoistawaisella suwella, jossa elämän puu kantaa katoomattoman hedelmän, sen auringon paisteessa, joka ei koskaan laske.

Tämmöinen on lyhykäisesti se osotus, kuin Jumalan sana jättää meille tiestä haudan läpitse taiwaaseen. Ja että waaria ottaisimme tästä osotuksesta ja näistä warottawaisista raamatun sanoista: Toimita talos, sillä sinun pitää kuoleman, siihen pitäisi meidän nyt tästäkin painawasta ja juhlallisesta toimituksesta tulla woimallisesti kehotetuksi. Mitä sywästi perään-ajateltawia opetuksia eikö jätä meille kirkkotarha eli hautausmaa? Seisahtakaamme silmänräpäykseksi ja tarkastakaamme niitten lopullista yhdenkaltaisuutta haudassa, jotka täällä eläissänsä owat olleet erinäisistä säädyistä ja tiloista, lahjoista ja etuisuuksista ja ijistä.

Heidän erinkaltaisuutensa elämässä tulee tosin wielä usein ilmi heidän hautainsa päällä. Muutamain haudat kaunistetaan enemmin taikka wähemmin kalleilla muistomerkeillä; toisten waan halwalla ristillä, usiasti kuwa siitä rististä, jota he täällä ajassa owat kantaneet; mutta usiampain haudalla emme muuta hawaitse, kuin multa-läjän, joka pian tasaantuu ja ruohottuu. Mutta kun hautaan ja arkkuun kurkistamme, niin näemme, kääriniinain mädännettyä, kaikkein yhdenkaltaisuuden samanlaisessa tomussa, joka heistä arkuissa enään on jäljellä.

Hautausmaassa lepää nuoria ja wanhoja, muutamia, joitten henki jo syntyissä on sammunut; toisia, jotka nuoruutensa kukoistuksessa owat kalmettuneet ja lakastuneet; toisia, jotka keski-ijässänsä ja täydessä miehuutensa woimassa owat kaatuneet; toisia taas, jotka jo wanhuuteen ehtineennä ja elämän rasituksiin kyllääntyneennä, halajawat kuolla. Haudassa owat lap-

set ja nuorukaiset, keski-ikäiset ja harmaapäät yhtäläisiä. Kaikki owat he nyt ääneti, kaikki makaawat, maa on korjannut kaikki poweensa.

Hautausmaassa lepää muutamia, jotka täällä, keskenänsä tuttuina ja rakkaina, niinkuin weljekset yhdessä waelsiwat elämän tietä, jotka yhdessä iloitsiwat ja itkiwät, ja keskenänsä rohwaisiwat, lohduttiwat ja auttiwat toisiansa. Täällä lepää taas toisia, jotka riidalla ja eripuraisuudella owat toisensa elämän karwaaksi saattaneet, jotka owat kadehtineet, panetelleet, wihanneet ja wainonneet toisiansa. Mutta nyt ei he enään pure toisiansa, waan lepääwät kaikki yhdessä rauhassa. Ystäwät ja wihamiehet, tutut ja tuntemattomat, sukulaiset ja muukalaiset, kaikki on kuolema tehnyt yhtäläisiksi, kaikki owat he uupuneet haudan pimeyteen. Ne iloiset päiwät owat jo menneet menoansa, joina ystäwät, puolisot, wanhemmat ja lapset käsi kädessä ja rinta rinnassa täällä yhdessä waelsiwat. Mutta loppuneet owat myös ne murhepäiwät, joita omahywyy, panetus, kiukku ja waino täällä on karwaiksi tehnyt. Ystäwyyden wirwottawainen ääni on jo haudassa waikeentunut; mutta eipä siellä enään wihastakaan mitään tiettä. Haudassa wallitsee sula hiljaisuus ja rauha.

Hautausmaassa lepää moni Jumalan ja ihmisten ystäwä, jonka koko elämä on ollut alinomainen ja uskollinen kristillisten awuin harjotus. Mutta siellä maatuu myös moni jumalatoin, moni Jumalan ja ihmisellisen lain julkinen rikkoja, moni Jumalan sanan ylönkatsoja, moni totuuden ja oikeuden sortaja.

Niin yhtäläiset kuin he nyt kaikki owat ruumiillisten ja maallisten jäännöstensä suhteen, jotka ilman erotusta yhdessä mätänewät ja maatuwat; niin suuri on myös *erotus* heidän sieluinsa tilan wälillä autuaallisessa ja onnettomassa ijankaikkisuudessa; ja heidän ruumiinsakin owat kerran ylösnousewat peräti erinkaltaisina. *Sillä hetki tulee, jona kaikki ne, jotka haudoissa owat, saawat kuulla Herran äänen, ja pitää tuleman edes, ne jotka hywää tehneet owat, elämän ylösnousemiseen, mutta jotka pahaa tehneet owat, tuomion ylösnousemiseen.* (Joh. 5: 28, 29).

Mutta *Hän, joka meitä on tuomitsewa* wiimeisenä päiwänä, hän on nyt meidän *Wapahtajamme ajassa*. Hän on ei ainoastansa omalla werellänsä maksanut edestämme ijankaikkisesti kelpaawaisen lunastushinnan, waan hän tulee myös itse etsimään meitä wankeudestamme ja saattamaan meitä waltakuntaansa. Jos häntä seuraamme uskolla, rakkaudella ja toiwolla, niin ei meidän tarwitse peljätä kuolemaa eikä tuomioa.

Hautammekin on Hän itse pyhällä hautaamisellansa pyhittänyt. Niinkuin Jesuksen ystäwät, matkustaissansa haudalle, johon hänen pyhä ruumiinsa oli laskettu, löysiwät haudan pimeyden walaistuna taiwaalliselta kirkkaudelta ja kuuliwat Enkelin äänen, joka sanoi: *Miksi te etsitte eläwää kuolleitten seassa; ei hän ole täällä; hän on ylösnousnut;* niin taidamme mekin, saattaissamme kuoleman majoihin jotakuta edellämme pois menewää, taikka muistaissamme omaa walmistettawaa asuntoamme maan powessa, pitää hautamme ei ainoastansa *lepokammiona*, jossa ne, jotka lujassa uskossa Wapahtajansa päälle, rehellisesti waeltaneet owat, rauhassa lepääwät, waan myös *porttina*, jonka läpitse wanhurskaat, armosta wanhurskautetut, ynnä Herransa kanssa elämään käywät. Ja niinkuin Jesus itse lähestyi Maria Magdalenaa, koska hän itkein seisoi haudan partaalla, ja sanoi hänelle: *Mitäs itket? Mene minun weljeni tykö ja sano heille: Minä menen ylös minun Isäni tykö ja teidän Isänne tykö ja minun Jumalani tykö ja teidän Jumalanne tykö;* niin on Hän myös lähestywä sinuakin, joka, kilwotellen hywää uskon kilwotusta, itkussa silmin seisot rakkaan puolisos, taikka isäs taikka äitis, weljes taikka sisares, taikka lapses taikka ystäwäs haudalla. Ja mitä autuaallista lohdutusta etkös löydä tässä Jesuksen omassa wakuutuksessa, että Hänen Isänsä myöskin on meidän Isämme, että oikia kotomme on *tuolla* ylhäällä taiwaissa, johon Hän itse ylösnousemisensa jälkeen astui meillekin siaa walmistaaksensa; että kussa hän on, mekin siellä olisimme ja näkisimme Hänen kunniansa, jos waan uskolla ja kuuliaisuudella, rakkaudella ja kärsiwällisyydellä waellamme sitä tietä, jota hän ajassa edellämme on kulkenut.

Kalliit kristityt! O, että teidän ajallinen matkanne hautaanne kohden olisi teille woimallinen muistutus ja kehotus wisusti elämän tietä waeltamaan! Jos tätä tietä waeltaissanne wakaisesti kuolewaisuuttanne muistelette, ja joka hetki, täällä wielä eläissänne, maltatte että katoowainen ruumiinne ja katoomaton sielunne täällä seisoo kuoleman ja elämän, ajan ja ijankaikkisuuden, maan ja taiwaan, rajalla, niin ettekö katuwaisella ja rehellisellä sydämmellä ottaisi pakoanne siihen armohon, joka *Jumalan kutsumisen kautta ylhäältä Kristuksessa Jesuksessa* ilmotetaan, ja etsisi *lohdutusta siitä elämän sanasta*, jonka kautta kuolema ei ainoastansa kadota katkeruuttansa, waan muuttuu myös uskowaisille autuaalliseksi pelastukseksi ja ijäiseksi rauhaksi. *Me olemme kaikki Jumalan suku, sillä hänessä me elämme, ja liikumme ja olemme* (Ap. Tek. 17: 28) ja *Jumalan perillisiksi ja Kristuksen kanssa perillisiksi* pitää meidän tuleman, jollemme ijankaikkisesti hukkua tahdo. Pyrkikäät siis koko sydämmenne halulla niitten perään, kuin ylhäällä owat; pitäkäät lujasti kiini Jumalasta ja jonka hän Wapahtajaksemme lähettänyt on, Jesuksesta Kristuksesta ja hänen sanastansa, joka osottaa teille tien siihen taiwalliseen kunnian waltakuntaan. Sallikaat tämän *hywän Jumalan sanan* olla wasituinen *sieluinne ruoka* ja *jalkainne kynttilä*, niin on Jumala, kaiken siunauksen ja autuuden Jumala, olewa kanssanne tänäpänä ja huomenna, elämässä ja kuolemassa, ajassa ja ijankaikkisuudessa.

Mahdatte nyt laskea tätä sydämmellenne, kaikki te, kristilliset sanan kuuliani! jotka nyt tässä oletta saapuilla tällä hautausmaalla, joka awaruudellensa suurennettuna, Jumalan sanalla ja rukouksella nyt on wihittäwänä, oikiaksi kuoleman walmistukseksi meille itsekullekin ja kaikille niille, jotka tähän haudataan. Amen.

Yleisemmän hengellisen elämän herättämisestä Suomen seurakunnissa, alamaisia lauseita.

(Jatkoa 23 n:roon.)

Siirrymme nyt seurakunnan omalle alalle. Tuomiokapituli suo jokaiselle hengellisen elämän ilmestymiselle, kussa ikänänsä ja millisessä muodossa se ilmestynee, wapauden; mutta waan sillä ehdolla, että se sopii yhteen lain ja seurakunnallisen järjestyksen kanssa. Ja kuin sisällinen lähetys ei ole määrätty sen lakikirjassa eikä rajotettu sen asetuksilla, hylkää tuomiokapituli sen tarjooman awun. Emme sano, että mikään nurja ja paha aikomus on tätä mietettä kirjottaessa hallinnut tuomiokapitulia. Sen useimmat jäsenet tunnemme ja kunnioitamme heitä sydämestämme kutsumuksessansa taidon ja toimen miehinä. Se on waan järjestys, joka on kallis ja rakas tuomiokapitulille. Noh, ei järjestys itsessänsä ole kristillisyyttä wastaan. Jumala itse on järjestyksen Jumala. Mutta kuitenki täytyy meidän tunnustaa, että kysymyksessä olewassa asiassa olemme, ei *syrjä-asioissa*, waan itse *pää-asiassa*, peräti toisesta mielestä. Sen tahdomme tässä myös ilmottaa.

Tuomiokapituli panee lain ja järjestyksen ensimäiseen siaan. Hengellinen elämä saa toisen sian. Laki ja järjestys on hengellisen elämän herra ja johtaja. Mutta laki ja järjestys, waikka kuinka taidolla säättyjä, owat ihmisten sääntöjä ja asetuksia, jotka siis taidetaan muuttaa ja panna poiski. Lailla ja asetuksilla aidata, rajottaa, kytkeä hengellistä elämää on, asettaa Kristus oman työn ihmissääntöjen alle. Emme woi siis ollenkaan sitä kärsiä, että maan päällä nousee joku niin taitawa ja jalo mestari, joka lailla ja asetuksilla tulee Kristuksen ja oman tunnon wäliin. Yksi on teidän Herranne ja mestarinne, sanoo Kristus, ja se on Hän itse. Kauwas erehtywät ainaki siis ne päämaalistansa, jotka tahtowat kristikuntaa hallita asetuksilla. Päin wastoin pitää kaikki lait ja säännöt oleman niin sowitetut, etteiwät ne missään tunke Kristuksen ja oman tunnon wäliin, ei missään häiritse sieluja ensin ja ennen kaikkia kuulemasta ja tekemästä, mitä hän tahtoo, joka on niiden ainoa piispa, kuningas ja profeta. Sentähden on seurakunnan welwollisuus repiä pois kaikki sellaiset esteet, jotka jossaki asiassa hämmentäwät hengellistä elämää ja owat sille haitallisia. Joka rupee Kristuksen lampaille tekemään karsinoita ja waatii heitä kutaki karsinassansa pysymään ja syömään, mitä hänelle eteen pannaan, hän todella kiduttaa niitää ja estää niiden terweellistä waurastumista ja hyötymistä. Kristus yksin on lammastensa paimen. Hän ruokkii heitä sanalla ja sakramenteillä, ja ne eiwät ole sidotut aikaan, eikä erinäisiin paikkoihin, ei myös erinäisiin ihmisiin. Rakkaus on ainoa aita, jolla Kristus on aidannut laumansa ja side, jolla hän yhdistää heidät toinen toisensa kanssa yhteen. Pitäen tämän pää-asiana silmissämme, on monta turhaa aitausta, joilta sielut häiritään hengellisen elämänsä herättämiseksi ja warttumiseksi esteettömästi kuulemasta Ylipaimenensa ääntä, kussa siihen tilaa saanewat, meidän maassamme rewittäwä pois. Meikäläisille on suotawa tilaisuus todistaa Kristuksesta, ainoastansa he ensin owat asianomaisesti oppinsa ja elämänsä suhteen tutkitut. Kaikki semmenkin istunta-papit pitää tehtämän yhtäläisesti edeswastauksen alaisiksi töistänsä ja wirkansa toimituksista, raamatun jälkeen ja niissä papillisissa toimissa, joita opettajalta ylipään kirkkolaissa waaditaan. Toinen ei saa siis heistä olla toisen käskettäwä taikka häirittäwä. Yksi side

waan heitä yhdistäköön, se nimittäin, että he, pitäen sielun woittamisen Kristukselle pää-asiananfa, owat työssänsä rakkaudella awullisia toinen toisellensa. Asian luonnolle mukaisempana, ja kuin opettajissaki wielä on heikkoutta ja heidän wälillänsä siis taitaisi syntyä wahingollista eripuraisuutta, pidämme kuitenki sen, että löytyy waan yksi pappi joka kirkkoa kohden ja että siis seurakunnan jäsenet saawat jakaa ja yhdistää itsensä, niinkuin kulleki paikkakunnalle soweliain on. Samalla tawalla esittelemme kullenkin ihmiselle erittäin täydellisen wapauden hakea ja nauttia, pitäjän raja-tolppaa katsomatta, sitä sielun hoitoa sanan kuulemisessa ja sakramenttein nauttimisessa, josta hän suurimman siunauksen uskoo saawansa; sillä mitkä olisimme, jos tahtoisimme pakottaa hurskaita sieluja, kuulemaan ainoastansa niitä opettajia, joita heille olemme antaneet, joista monesta selwästi taidetaan nähdä, että heiltä puuttuu itseltänsä se woide, joka oikein tekee ihmisen kristityksi, sitä enemmän se, joka tekee heidät kelwollisiksi ja mahdollisiksi todistamaan Kristuksesta ja ruokkimaan Kristuksen laumaa. Jos taas opettaja on itse oikea opettaja, silloin ei tarwitakaan sanankuulioita kieltää kuulemasta muita, he nauttiwat itse epäilemättä suurimmalla kiitollisuudella sitä lahjaa, jonka Jumala heille uskollisessa sielun paimenessa on antanut.

Näytettyämme sen, että sanan kuulemiselle on annettawa täydellisin wapaus eikä suinkaan asetuksilla rajotettaman, tulemme wielä puhumaan, kuinka hengelliselle elämälle on suotawa täydellinen wapaus. Tässä nyt tulemme puhumaan sisällisestä lähetyksestä, jonka tarjooman awun tuomiokapituli on hylännyt sentähden, ettei se ole kenenkään peräänkatsannon alla eikä myös edeswastauksen alanen töistänsä. Asettaa sellaista seuraa, jolle annettaisiin rajaton walta, joka olisi wapautettu kaikesta edeswastauksesta töistänsä ja toimistansa, jos ne olisiwat hywiä taikka pahoja, ewankeliumin kanssa yhtäpitäwiä taikka sitä wastaan sotiwia, olisiki suurin hulluus ja samallansa myös waarallinen ja wahingollinen. Mutta sellaista wapautta ei luultawasti sisällinen lähetys ole himoinnut eikä taida himota, sillä se olisi päin wastoin Jumalan sanaa. Se ei tahtonut waan asettaa itseänsä hiippakuntain komennon ja peräänkatsannon alle. Muutoin se tahtoi kyllä olla kuuliainen maassa woimissa olewille asetuksille, kuulla myös seurakunnan sääntöjä. Ei se tahtonut siis itse luopua eikä luowuttaa muita maassa tunnustetusta Lutheruksen opista eikä waltiokirkon yhdistyksestä, waan se tarjosi apuansa ja palwelustansa hengellisen elämän herättämiseksi ja wahwistamiseksi maassa. Onko sellainen woimain lisäys tarpeeton? Onko se wahingollinen, onko se sopimaton, laiton, luwaton, ewankeliumissa kielletty? Me tahdomme kuulla. Sopimaton, laiton, luwaton, kielletty se ei ole, waan pikemmin käsketty. Wapahtaja sanoo: „joka ei ole minun kanssani, hän on minua wastaan; ja joka ei minun kanssani kokoo, hän hajottaa.“ Krisillisen ja hengellisen elämän ohjaajana tahtoo siis yksin Kristus olla. Tässä ei saa myöskään mikään ihmissääntö eli asetus eli walta tunkea itseänsä wäliin ja sanoa: „koska minua kuulette, silloin Kristusta kuulette, koska minun wiisaan säätämäni jälkeen kokootte, niin Kristukselle kokootte.“ Semmoisen wallan on ainoastansa paawi itsellensä anastanut. Kussa siis löytyy sellaisia sääntöjä, jotka tawalla yhdellä eli toisella, hämmentäwät kristityitä noudattamasta Kristuksen käskyä, siellä pitää taas ihmissääntöjen wälttämän Kristukselle, ja säännöt ja asetukset tehtämän ja ojennettaman ewankeliumin jälkeen, eikä suinkaan pyydettämän niillä häiritä Kristuksen waltaa eikä estettämän hänen rakkauttansa waikuttamasta siinä mielessä, kuin Paawali sanoo: „Kristuksen rakkaus waatii minua.“ Wahingollinen on se seurakunnalle, jos se ottaisi wäärän ja lahkolaisen suunnan. Mutta jos seurakunnan opettajat sitä rakkaudella suosiwat, sitä suuremmalla opillansa ja koettelemuksellansa ohjaawat, on se suuresti hyödyllinen. Mutta jos seurakunta itse kohtelee sitä epähuomiolla, wihalla, kateudella ja wainolla, taitaa se saada wahingollisen ja lahkolaisen suunnan. Juuri siitä lähetystä estäwästä terweellisestä järjestyksestä, josta tuomiokapituli toiwoo ja odottaa niin paljo hywää, pikemmin tulee seurakunnalle wahinko. Siitä antaa seurakunnan historia parhaimman todistuksen. Mutta kussa seurakuntain paimenet itse hywiwät lähetystä, itse owat asettaneet itsensä sen johdattajiksi, siellä on sen waikutus ollut siunattu. Tämän näyttääksemme luomme silmämme Englantiin. Me kerromme, mitä maisteri W. Rudin, ruotsista kotoperää, asiasta kertoo. Hän sanoo: „Skottlannissa on sisällinen lähetys enimmästi seurakunnan eli erinäisten seurakunnallisten yhdistysten (lahkoin) asiana. Suuri osa kaupungin asujamia ei kuulu mihinkään seurakuntaan waan on ikääs kuin jakamaton yhteinen maa. Toiset kuuluwat taas jonkun seurakunnan yhteyteen, mutta owat jätetyt hoidottomiksi. Sellainen on enimmästä päästä paawilaisten tila, joiden sieluista papit owat warsin huolettomia ja muulloin warsin lukua pitämättömät, paitsi koska estäwät heitä lukemasta raamattua taikka kuulemasta ewankeliumia. Näiden joukkoin eli laumain keskeen toimittaa kuki seurakunta lähetystä walitsemalla työ-alallansa. Katsotulle piirikunnalle säätään erinäinen saarnaaja. seurakunnan kristilliset waimot yhdistywät oppimaan kurjia waimoja työkentäksi walitulla alalla. Joku huone wuorotaan juuri sille paikalle, kussa wiheliäisyys on suurimmallansa. Sellaisessa huoneessa saarnataan sitte sanaa. Jumalan sanaa tulee tänne kuulemaan nyt yksi nyt toinen. Wähitellen syntyy kuulioista wähänen seurakunta. Sitte rakentaan wähänen kirkko, opettaja walitaan tälle woitetulle joukolle. Näin ilmestyy kirkkoja ja seurakuntia kaikin paikoin. Ja sellainen seurakunta waikuttaa taas ympäryställänsä niinkuin hapatus. Semmenki kapakat ja krouwit näyttäwät oikein kammowan tuollaisia wähäisiä lähetyskirkkoja. Niin on minulle sanottu. (Merkillistä! ja meidän maassamme tahtowat kapakat ja wiinan myyminen ja juominki juuri sioittaa itsensä kirkon waiheella. Ja ihmeellistä! niitä ei saada häwiämään sanalla ja saarnalla, waan ainoastansa kruunun woimalla, eikä aina silläkään. Totta on tässä jotain mätää.) Kaikki saawat nyt tuta siitä waikutuksia. Kurjat köyhät ja ryysyiset waimot tohtiwat ja taitawat nyt mennä kirkkoon, joka on heitä niin lähellä ja sowitettu heidän tilansa jälkeen, lapset tulewat sunnuntaikouluun, miehet seuraawat wähittäin lapsia ja sieluja woitetaan Kristukselle. Näin on käynyt pahassa huudossa olleelle West Port nimiselle osalle Edinburissa. Muutama kymmen wuosi ei uskaltanut wieras hengen uhalla mennä sinne. Jalo tohtori Chalmers ei woinut kärsiä, mitä hän siellä käwelessänsä näki. Hän rupesi lähetyspuuhaan, ja nyt on siellä kaunis kirkko, ja kortteli, ehkä wieläki köyhä, on kuitenki saanut toisen muodon. — Ja jollei saataisi huonetta, niin saarnataan kadulla. Minä kuulin sekä pappein että maikäläisten niin saarnaawan. — Kaikissa näissä lähetys toimissa, ehkä niillä on aina seurakunnallinen muoto ja jonkun seurakunnan opettaja aina on semmoisen puuhan päänä eli kumminki peräänkatsojana, pannaan kuitenki kaikki woimat liikkeelle. Waimot esimerkiksi käywät huoneissa opettamassa ja neuwomassa, ja sunnuntaikouluissa olen minä opettajina tawannut alwokaateja, kauppiaita niin myös ylhäisempiäki miehiä.“ Onko nyt sisällinen lähetys wahingollinen? Mutta me sanomme wielä, että se on wälttämättömästi **tarpeellinenki.** (Jatketaan.)

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa elokuun 26 p. 1863.
Käskyllä: J. M. v. Essen.

Odottamaton uutinen.

Eräs lähettäjä on „Åbo Underrättelserille“ n:ssa 100 kirjottanut sen odottamattoman tiedon, että waiwaisten lukua Turussa enentäwät kokoukset, joissa Jumalan sanaa luetaan ja tutkitaan. Englannissa on taas Jumalan sanan kuuleminen waikuttanut peräti toisin. Jumalan sanan ahkera wiljeleminen on siellä muuttanut ihmisten sydämet ja mielet, jota muutosta on seurannut elämänki muutos. Kapakat ja krouwit, jotka siellä on pidetty köyhyyden synnyttäjinä, owat wälttäneet niitä paikkoja, joissa Jumalan sanaa on ruwettu wiljelemään. Sellaiseen sanan wiljelemiseen on myös arkiopäiwistä uhrattu joku hetki. Sitä emme tiedä jos Turussa kapakat owat wälttäneet Jumalan sanaa, mutta siitä olemme hankkineet luotettawan tiedon, ettei waiwaisten luku Turussa ole lisääntynyt kokouksista. Painetusta listasta olemme saaneet nähdä, että niitä on 240 nimeä, joille Huhtikuulla on jaettu waiwaisapua. Mutta niistä käy ainoastansa 8 henkeä kokouksessa. Wiisi muuta käwisi useimminki, mutta owat usein taudilta ja sairaudelta estetyt, ja parista eli kolmesta hengestä on meille sanottu, että he tulisiwat, mutta eiwät pääse taudin ja sairauden wuoksi. Että Jumalan sanan rakastajat myös kuluttawat sunnuntaipäiwät Jumalan sanan kuulemisessa ja lukemisessa on uskottawa, waikka näyttää siltä, kuin „Åbo Underrättelserein“ lähettäjä olisi siitä tietämätön.

Ilmotus.

Turun tuomiokirkossa suomalaisessa jumalan palweluksessa käywä seurakunta käsketään maksamaan tämän wuotiset penkkirahansa saman kirkon sakaristossa herra pastori Elersille 7 ja 8 päiwänä tässä kuussa kello 9:stä 12 epp. ja kello 3—5 j. p. p. Ruotsalaisessa jumalan palweluksessa käwiät maksaawat 9 ja 10 päiwänä. Wedeperäsiltä, jotka ei silloin näitä maksojansa suori, haetaan ne ulos lailla ja otetaan penkin awaimet pois.

Kuollut Turussa. Elokuun 26 p. merimies Malmbergin leski Maria Kristina Rosberg 44 wuot.; 27 p. ittelliswaimo Augusta Wilhelmina Wallenius 34 wuot.; tehtaan työmiehen Matti Löfbergin poika Juha Oskar 4 wuot.; waimoihmisen Juhanna Kalinin tytär Maria Milhelmina Uudestakaupungista; 28 p. porwarin Elias Hahlgren wainaan leski Kristina Mikontytär 76 wuot.; koulupoika Kristian Aleksander Lindberg 14 wuot.; 30 p. palowartian Kaarle Juha Helinin tytär Ofelia Wilhelmina 2 wuot.; pöytäkirjansihteeri Juha Calonius Helsingistä; 31 p. torpparinleski Maria Kankare Perniöstä kuollut läänin sairashuoneessa; trenki Israel Adaminpoika Kaksikerrasta kuollut läänin sairashuoneessa; entinen torppari Juha Mansikkamäki Normarkun kappelista.

Awioliittoon kuulutettiin elokuun 30 p. puuseppän kisälli Mikko Lagerström ja neiti Erika Karolina Lilja; sekä merimies Juha Robert Nyblom ja waimoihminen Amanda Kristina Nordström.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 25. Turussa perjantaina 11 päiwänä Syyskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

15 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. ja Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruots. Ehtoo-saarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on heinäkuun 31 p. määrännyt wirkaa-tekewän maaherran Waasan läänissä öwerstiluutnantti wapaherra K. G. Wrede mainitun läänin maaherraksi. — Senaatti on elokuun 19 p. määrännyt sotakamreerin G. A. Ekbom kamreeriksi, kollegianregistraatorin R. K. Järnström rahawartiaksi ja entisen kauppamiehen S. Scherfbeck konttuorin hoitajaksi Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä rautatiellä. — Postinjohtaja on nimittänyt wara-konttuorikirjurin O. W. Ammondt konttorikirjuriksi Porin postikonttuoriin.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Määrätty: maisteri G. Palmlöf ja ylioppilas K. A. Ebeling tänä lukukautena toimittamaan, edellinen ensimäisen ja jälkimäinen toisen apuopettajan wirkaa Waasan alikoulussa; hist. kielitieteen kokelas G. Brotherus latinan ja suomen kielen lehtorin wirkaa Hämeenlinnan lukiossa; kokelas E. J. Mellberg määräystieteen ja luonnonhistorian opettajan wirkaa Waasan ylikoulussa; ylioppilas J. K. Lönnbeck toisen opettajan wirkaa Tammisaaren alikoulussa; Kokkolan ylikoulun w. t. konrehtori maist. A. Forsnäs ja wenäjän kielen opettaja maist. N. Hedwall syyskuulla pitämään, edellinen koulun hoitoa rehtorina ja jälkimäinen rehtorin opetustointa mainitussa koulussa; Kiikan kappal. apulainen O. Skogman kappal. siaiseksi siellä; Wehmaan kappalainen wp. V. M. Roslin maaherran asiamiehen kanssa pitämään kirkonkokousta Welkuan kirkossa saarnaajan palkan korottamisesta siellä. — Eron apukirjottajan wirasta Turun tuomiokapitulissa on kiwulloisuuden tähden saanut maisteri E. A. G. Rindell. — Kuollut: Turun lukion greekan kielen lehtori, tohtori F. S. Palmros ja Poomarkun kappalainen M. Sandell. — Haettawana: apukirjottajan wirka Turun tuomiokapitulissa, Laiyian kirkkoherran wirka, greekan kielen lehtorin wirka Turun lukiossa, kolmanen lisäopettajan wirka Turun alikoulussa, apuopettajan wirka Hämeenlinnan alikoulussa ja lauluopettajan wirka Kaskisten alikoulussa, kaksi ensi mainittua wirkaa 90 päiwän ja muut 56 päiwän hakemusajalla. — Waaliin on pantu Jomalan pitäjän kirkkoherran wirkaan 1) konsistorin wara-notarjus, jumaluusopin tohtori A. J. Hornborg, 2) lukion lehtori, tohtori J. A. Lindelöf ja 3) Pohjan pitäjän kirkkoherra, w. t. lääninprowasti H. F. Sohlberg, Hämeenkyrön kappalais wirkaan 1) Pirkkalan kappal. A. H. Sewon, 2) Lempäälän kappal. wp. K. P. Grönros ja 3) Lawian kappal. M. Runsten, ja Wiljakkalan kappalaisen wirkaan 1) Akaan pitäjän apul. wp. J. O. Bergroth, 2) Ulwilan kirkkoh. apul. J. F. Sahlberg ja 3) Närpiön kirkkoh. apul. wp. B. F. Nordlund. — Waalisaarnat on määrätty pidettäwäksi Merimaskun kappalaisen wirkaan, johon kaikki hakiat ilman ehdolle-panoa tulewat waalisaarnan pitämään, nimittäin Kumlingin w. t. kappal. L. A. Palonen, Ahlmannin koulun opettaja Pirkkalassa A. Utter, Turun kirkkoh. apulainen ja tyttökoulun opettaja G. F. Stenström, Merimaskun w. t. kappal. K. Dahlberg, Urjalan kirkkoherran wirkainen N. A. Uskelin ja armowuoden saarnaaja Kauwatsalla W. M. Hellsten. Waali pidetään tulewan lokakuun 29 p. — Sahalahden kirkkoherran waalissa elokuun 23 p. sai Multian kappalainen P. H. Lindegren 20 manttaalin huudot, Kuorehweden kappal. wp. E. F. Bergroth 15 ja Kiwimaan kappal. J Lagerstedt 2/3 manttaalin huudot; samana päiwänä Getan kappalaisen waalissa sai Hämeenlinnan alikoulun opettaja A. J. R. Pettersson melkein kaikki huudot.

Porwoon. Kuollut wirkaa tekewä opettaja Käkisalmen alikoulussa opetustieteen kokelas N. A. Zitting.

Kotomaalta.

Turusta. Kaupungin porwaristo on määrännyt seuraawat asiat edusmiestensä walwottawaksi ja anottawaksi waltiopäiwillä, nimittäin: 1) puolustamaan sitä kunnallissäännön ehdotusta, joka jo on tehty kunnallishoidon järjestämiseksi maalla. Kaupunkien kunnallishoidon järjestäminen sillä tawoin että yhteiskunta itse, ilman muitten sekaantumista, saisi määrätä asiansa; 2) apuweron suostuminen kansanopetuksen ja koulutoimen parantamiseksi, tie- ja wesiyhdistysten, järwenlasku- ja suowiljelystöiden edistämiseksi sekä tarpeellisten walotornien rakentamiseksi maakunnan rantoja pitkin — wahwan takauksen waatimalla siitä että warat käytetään mainittuin tarkotuksiin sekä että tili niistä tehdään maan säädyille ajottain pidettäwillä waltiopäiwillä. Apuwero määrätään siinä tapauksessa yhdestä waltiopäiwästä toiseen; muutoin määrä-ajoiksi. Waltiolainaa ei saa tästedes ottaa ilman säätyin suostumusta; 3) palowiinan poltto erotetaan maawiljelyksestä sillä ehdolla että wiinan arennin makso lakautetaan, ja wiinan poltto tehdään tehdaspoltoksi, josta tarkkaa waaria pitää hallituksen määräämät wirkamiehet. Wero kruunulle kustakin 6 pykälän wäkewästä wiinakannusta määrätään wähintäkin 25 kop. Wiinan kaupitsemisesta maksetaan seurakunnille weroa. Sakot salapoltosta tulewat kruunulle, ilmiantajalle ja kannustajalle; salaa-myymisestä seurakunnalle, ilmiantajalle ja kannustajalle; 4) kauppiaskirjain todistuswoima on ulotettawa käsityöläisille ja tehtaan-isännille; kuitenki on tämmöiseen kirjaan perustettu welka haettawa wuoden kululla siitä ajasta, jolloin lasku on welkamiehelle annettu; 5) yleinen maan-luowutuslaki on toiwottawa; 6) ominaisen takauksen meno kielletään; 7) ala-ikäisten holhokuntia asetetaan, taikka kumminki on asetukset ala-ikäisten holhouksesta uudesti tehtäwät niin että ala-ikäisten oikeus saadaan wakaaksi ja holhojat wapautetaan turhamaisista oikeuden käymisistä; 8) kullakin hywämaineisella olkoon oikeus itsensä wapauttaa, ellei hän lain rikoksella ole semmoista oikeuttansa menettänyt; 9) palkollis-sääntö on uudesti tehtäwä; 10) ammattisäännöt kumotaan ja niiden siaan asetetaan käsityöläis-yhteyksiä; 11) wapaa kaupanteko; kuitenki on suojelustulli pidettäwä muutamissa kohden; 12) maamiesten laiwat, joilla on liian suuria wapauksia satama-maksoista kaupungeissa, owat saman säännön alaisiksi asetettawat kuin kaupungin laiwat; 13) ulkomaalaiset kaupankäwiät welwotetaan maksamaan kruunulle weroa, jos he kauppa-asioita päättäwät maassamme matkustaissa; 14) ulkomailla karannut merimies rangaistaan kotiin tullessansa sakolla merimieshuoneen kassaan; 15) uusi jahtisääntö ja kalastus-asetus ynnä laki eläinten rääkkäämistä wastaan on tehtäwä; 16) uusi konkursi-laki; 17) markkinain häwittäminen wähitellen; Turussa olisi pidettäwä wielä muutama aika ainoastaan talwi- ja syys-markkinat; 18) ajottain pidettäwät waltiopäiwät joka 3 eli 5 wuosi, sekä ehdotuswalta säädyille; 19) Suomen pankki kutsutaan „Suomen säätyjen pankiksi," ja asetetaan säätyin hoidon ja hallinnon alle; 20) säädyille oikeus määrätä tullitaksa; 21) sanalennätin-laitos annettawa Suomen kruunun omaksi; 22) postimestarien palkinto sanomalehdistä, joka on kowin rasittawa, on pois määrättäwä kaikilta Suomen sanomalehdiltä. Waltio korottakoon sen siasta postipalweliain palkkoja; 23) painotutkinto, joka tuottaa epäluuloa hallituksen ja kansan kesken, on poistettawa; paino-rikokset rangaistaan yhteisen lain jälkeen; 24) rautatien pitkittämistä Turkuun anotaan.

— **Waltiopäiwämiesten waalia.** Pappissäädyn edusmiehiksi waltiopäiwille tulee Turun hiippakunnasta tuomioprowasti T. T. Renwall tuomioprowastikunnasta, kirkkoherra E. M. Rosengren Mynämäen ja Perniön prowastikuntain puolesta, lääninprowasti H. Hellén Porin ali prowastikunnasta, lääninprowasti F. Hertzberg Porin yli prowastikunnasta, lääninprowasti K. E. Lilius Tyrwään prowastikunnasta, prowasti J. Grönberg Tampereen ja Hattulan prowastikuntain puolesta, lääninprowasti A. E. Granfelt Hämeenlinnan prowastikunnasta, professori G. Geitlin Raseporin itä prowastikunnasta, professori F. L. Schauman Raseporin länsi prowastikunnasta, prowasti B. Sulin Ahwenamaan prowastikunnasta, ja prowastit H. Heikel, K. F. Stenbäck sekä O. W. Ehrström Waasan läänin wiiden prowastikunnan puolesta. Kappalaisten puolesta tulee koko hiippakunnasta ainoastaan yksi, nimittäin Ilmajoen kappalainen w.pastori maisteri K. G. v. Essen.

Kaupunkien porwariston edusmiehet olemme jo kaikki luetelleet, paitsi Kajaanista, josta ei wielä ole tullut wissiä tietoa. Niitä tulee sen jälkeen mitä tähän saakka tiedossa on, 39 edusmiestä, joista 9 on pormestaria, 2 oikeudenneuwomiestä, yksi käsityöläinen ja kaikki muut kauppamiehiä. Kahdeksan kaupunkia on walinnut 2 edusmiestä, muut yhden.

Talonpojan-säädyn puolesta on waltiopäiwämiehiksi walittu Wähä-Sawon ala kihlakunnassa lautamies Juha Kotilainen Heinäweden pitäjästä, Iitin kihlakunnassa talonpoika Erkki

Warpenius Orimattilasta, Kemin kihlakunnassa talonisäntä P. A. Akola Iin pitäjästä, Juwan kihlakunnassa kirkon kuudennusmies Sinkko Kristiinan pitäjästä, Jääsken kihlakunnassa herrastuomari Paajanen Jääsken pitäjästä, Pielisjärwen kihlakunnassa talollinen Mikko Heikuri eli Putsolainen Nurmeksen pitäjästä, Karjalan ala kihlakunnassa lautamies A. Simosen sijaan, joka kiwulloisuuden tähden waltiopäiwämiehen toimesta on saanut eron, talollinen ja maakauppias Heikki Kontinen Kiteeltä, Rautalammin kihlakunnassa talollinen Iisak Liimatainen Rautalammin pitäjästä, Mynämäen tuomarikunnassa talollinen Juha Pohjalainen Nihattulan kylästä Mynämäen pitäjästä, Ahwenamaan kihlakunnassa talonpoika Antti Blomqwist Sundin pitäjästä.

— Waltiopäiwämiesten waltakirjoja tutkimaan on määrätty senaatin oikeusosaston wara-esimies, salaneuwos wapaherra L. Sackleen.

— Uusi kirja. Kuopion kirjapainosta on tullut kirjainen: Kierto- tahi Wuoro-wiljelys Ruotsissa. Sowitellut wähempiin wiljelysaloihin E. Nonnen. Mukailemalla suomentanut O. Tuominen. Hinta 1 markka.

— Turun säästöpankkiin on elokuulla tullut säästöön-panoksia 2,586 ruplaa 33 kop.; samaan aikaan owat säästäjät sieltä ottaneet ulos 2,974 ruplaa 99 kop.

— Höyrywenhe Helmi tuli wiimes maanantaina Ruotsista kaupunkiimme. Sen on teettänyt eräs yhtiö täällä. — Kaksi höyrywenhettä on tilattu Crichtonin ja Kumppanin konepajassa täällä tehtäwäksi Päijänteen wesillä kulkemaan, toinen kruunulle ja toinen kapteeni Topeliukselle. Niitten on määrä olla walmiina tulewana suwena.

— Uusi sanomalehti, Päiwätär, Wiikkosanomia Helsingistä, on jo lähettänyt ensimäisen numeronsa. Kooltansa on se suurin suomalainen sanomalehti, siinä on neljä palstaa kullakin siwulla, painettu latinaisilla kirjaimilla, ja annetaan joka lauwantai. Tässä ensimäisessä numerossansa tutkii se waltiollisia asioita, antaa tietoja koto- ja ulkomaalta, kaunokirjallisuutta sekä ilmotuksia. Sen esitys käypi sujuwasti, ajatuksen juoksu on selwä, kuitenki löytyy paikoin saman-tapaisia kieliwirheitä kuin Helsingin Uutisissakin että sanoja asetetaan wääriin sioihin. Waltiopäiwäin aikana luwataan antaa Suomettaren kokoinen lisälehti. Sen hinta on postikonttuoreissa 2 markkaa.

— Kauppias Bahnen puodissa tapahtui wiimes maanantai aamuna wahinko. Kaasuputken hana oli edellisenä ehtoona, kaasuwalkiaa sammuttaissa jäänyt auki. Aamulla tuntui wäkewä kaasun haju. Kun walkia otettiin, syttyi kaasu tuleen ja säräytti owen ja akkunat rikki, wahingoitti tulen sytyttäjää sekä tawaroita. Tästä nähdään että tarkka waari on pidettäwä kaasuhanain kiinni kiertämisestä.

— Rukiin oraat owat jo näkywissä. Paikoin on etana ruwennut niitä haaskaamaan, luultawasti lämpimäin ilmain tähden.

— Turun jaettu ruotupataljoona palasi Luolajan kedolta wiimes sunnuntaina.

Helsingistä. Senaatti on määrännyt wesitien perkausta warten Hämeenlinnasta Tampereelle ja siitä Wirtain kappelin kirkolle tänä wuonna käytettäwäksi 12,000 markkaa.

— Tämän lukukauden alussa on 99 nuorukaista ilmottanut itsensä ylioppilas-tutkintoon. Näistä on 7 nuorukaista ilmottanut halunsa päästä jumaluus-opin tiedekuntaan, 38 lainopin, 16 historialliskieliopin ja 38 luonnontieteis-määräysopilliseen tiedekuntaan.

— Uudenmaan läänin maaherra kuuluttaa nyt Helsingin kaupungin rahawartian C. G. Rosenströmin perään, joka monta wuotta on wääristellyt kaupungin rakennusmiesten laskuja ja sillä tawoin itsellensä anastanut 5,739 ruplaa 29 kop. Kun hän elokuun 24 p. oli kutsuttu maistraatiin edeswastaukseen, ei häntä mistään löytty. Hänen luullaan paenneen ulkomaille. — Petos-kertomuksiin kuuluu wielä sekin että Joen kaupungin postimestari J. F. Aschan on lähetetyistä rahakirjoista ottanut 1,600 ruplaa, jonka tähden Wiipurin howioikeus nykyisin on tuominnut hänen hirtettäwäksi. — Postikonttuorin kirjuri Huttunen ei olekkaan kiinni pantu niinkuin wiimes n:rossamme kerrottiin, waan kun poliisi oli häntä siinä aikomuksessa hakemassa, oli hän jo paennut Ruotsiin.

— Helsingin porwaristo on pitänyt kokouksen, jossa keskusteltiin mitä anomuksia kaupungin porwariston edusmiehet waltiopäiwillä tekisiwät, ja päätettiin että he pyytäisiwät ajottain pidettäwiä waltiopäiwiä, esitys-oikeutta säädyille, käsityöläis-asetusten tutkintoa, rautatien pidentämistä Tampereelle ja Lahden kylään sekä wesikulkujen parantamista maamme sisäwesillä.

— Suomalaisen kirjallisuuden seuran kokouksessa tämän kuun alussa ilmotettiin että Porthanin kuwapatsas jo on waletettu. Sen walmistukseen sanoo sen tekiä kuluwan wielä aikaa aina tulewaan maaliskuuhun asti.

Ulkomaalta.

Ruhtinasten kokous Frankfurtissa on päättänyt yleisen johtokunnan asetettawaksi ja määrännyt siihen kuusi jäsentä; Itäwalta, Preussi ja Bäijeri lähettää siihen kukin yhden edusmiehen, Saksi, Hanoweri ja Wyrtembergi wuorotellen neljännen, ja wähemmät waltakunnat wiidennen ja kuudennen edusmiehen. Kokouksen päätettyä lähetetään päätökset Preussin hallitukselle ja pyydetään sen suostumusta niihin.

Meksikon entinen päämies Juares on koonnut 15 tuhatta miestä, joiden kanssa hän matkustaa San Luis de Potosin kaupunkia kohden. Ranskan sotawäkeä on lähetetty häntä wastaan. — Texaan maakunnan sanotaan aikowan yhtyä Meksikon waltakuntaan; kuitenki kuuluu heidän toiwowan Ranskalaista prinsiä Meksikon hallitsiaksi. — Amerikan liittowaltion presidentti katselee karsain silmin sitä että Ranskalaiset aikowat Meksikon kuningaskunnaksi. Pohjois Amerikassa ei suwaita kuninkaita. Tästä onki alkunsa saanut tuo puhe Wenäjän ja Amerikan liiton rakentamisesta, jotka sillä tawoin saisiwat samat wiholliset, nimittäin Ranskan ja Englannin. Mutta sen liiton päättämisestä ei kuitenkaan wielä ole warmaa tietoa.

Englannissa ja Ranskassa toiwotaan tänä wuonna runsasta wuoden tuloa. Unkarissa sitä wastaan on katowuosi edessä.

Yleisemmän hengellisen elämän herättämisestä Suomen seurakunnissa, alamaisia lauseita.

(Jatkoa 24 n:roon.)

Aiwan oikein sanoo tuomiokapituli alamaisen lauseensa alku-sanoissa: „koko lutheris-ewankeelisen seurakuntamme ajatus kristillisyydestä on, että korkeamman hengellisen elämän herättäminen seurakunnassa ja erinäisissä ihmisissä on ainoastansa Jumalan Hengen työ. **Kuin nyt** tästä pidät kiinni, niin ihmisten tekemisistä taidetaan sen suhteen odottaa aiwan wähän apua, niin, ne owat pidettäwät wahingollisinaki ja hyljättäwinä, jos niillä luullaan olewan jotain itse-toimittawaa eli waikuttawaa woimaa." Me taidamme wielä hywäksyä seuraawatki sanat: „koetus on myös täydellisesti osottanut, että sellaiset taitamattoman hywän-tahtoisuuden, Jumalan Hengen oman woiman ulottumattomana pitäwäiset toimet, joiden tarkotuksena on ollut, maallisilla wälikappaleilla kohdastansa synnyttää hengellistä elämää, owat ennemmin estäneet kuin edistäneet tarkottamaansa." Me sowimme siis sydämestämme yhteen tuomiokapitulin kanssa seuraawista asioista: 1) hengellisen elämän herättäminen on ainoastansa Jumalan Hengen työ; 2) jos hengellistä elämää koetetaan herättää maallisilla wälikappaleilla, niinkuin rangaistuksilla taikka palkinnoilla, y. m., niin semmoiset keinot waan wahingoittawat ja hämmentäwät sitä; 3) wiljelee Jumalan Henki wälikappaleena hengellisen elämän herättämisessä ainoastansa Jumalan sanaa. Mutta juuri tästä saamme peräti toisenlaiset päätökset, kuin korkea tuomiokapituli. Jumalan Henki ei waikuta hengellistä elämää, jos sana pidetään peitossa; jos sen annetaan waan olla kirjoissa ja kansissa eikä oteta harjotukseen. Itsestään ei sana kulje, waan sitä pitää kuultaman ja luettaman. Sentähden warottaa Paawaliki: „asukaan Jumalan sana **runsaasti** teissä, kaikella wiisaudella: opettakaat ja neuwokaat teitänne keskenänne psalmeilla ja kiitos-wirsillä, ja hengellisillä lauluilla, weisaten armon kautta Herralle teidän sydämissänne." Sana tarwitsee siis kannattajia, puhujia eli huutajia. Wasta harjotuksessa olewan sanan kautta, eikä kirjassa kuolleena makaawan puustawin kautta, waikuttaa pyhä Henki. „Usko tulee kuulosta, sanoo Paawali, mutta kuulo Jumalan sanasta." Sellaisia sanan huutajia pitää taas ihmisten oleman. Tässä on siis wälttämättömästi tarpeessa ihmisten toimitus. Jos koko mailma waikenee Jumalan sanasta ja antaa sen pysyä waan kirjassa arkussaan, eipä totta synnykkään siitä mitään hedelmää. Otan wertauksen uskowaisista kappaleista: pelloillamme on se yksinään Jumala, joka wiljan kaswattaa. Mutta luuletko sen kaswawan, jollei siihen panna siementä? Pelto on ihmisten sydän, siemen on Jumalan sana. Sana kylwetään joko niin, että ihminen itse sitä lukee taikka kuulee saarnattawan. Sanos nyt, taitaako sana eli Jumalan Henki waikuttaa hengellistä elämää sydämessä, johon sitä ei kylwetä? Ei suinkaan. Tässä olisi siis pitänyt tuomiokapitulin sanoman: maallisen esiwallan taikka ihmisten wiisaimmistakaan säännöistä ei synny mitään hengellistä elämää. Sen woi sana yksin waikuttaa. Sentähden on tarpeessa, että suodaan sanalle täysi wapaus ja että waan

sen yleistä pauhaamista ja kulkemista edistetään; se on meidän, ihmisten welwollisuus. Mutta me aiwan hywin tiedämme, että tuomiokapituli myös myöntää sen, ettei sana ilman sanan huutajaa waikuta, ja että siis tässä tarwitaan myös ihmistointa. Siinä on waan erotus, että se tytyy opettajain toimeen, josta se sanoo: „seurakunnan palwelukseen laillisesti asetetut opettajat taitawat - - - odottaa seurakunnan Jumalalliselta Päältä menestystä ja siunausta nöyrässä työssänsä Herran elossa.“ Emme mekään epäile siitä, waan uskomme juuri saman, että Herra siunaa opettajain työn, koska he puhtaasti ja selkeästi Jumalan sanaa saarnaawat, menestyksellä ja siunauksella, mutta ainoastansa opettajain työ on ulottumaton, täyttämään maamme suurta tarwetta. Sitä sielun hoitoa, jonka opettaja woi toimittaa, emme ylehensä sano ulottumattomaksi, waan sanomme, että ilmestyy sellaisia hätätiloja, jolloin ei tawallinen ja laillinen järjestys riitä täyttämään tarwetta. Tuomiokapituli itse epäilee opettajain woiman ulottuwaisuudesta. Se soisi, että „Kristuksen Hengeltä walaistut seurakunnan jäsenet rakkaasti auttaisiwat opettajia toimessansa.“ Ja mikä wielä odottamattomampi on, ei kammo se ottamasta awuksensa juuri niitä „maallisia wälikappaleita,“ joista se on sanonut: „kuin ne owat yhdeltä puolelta synnyttäneet hengetöntä kiilto-elämää, owat ne toisaalta estäneet ja häirinneet eläwän kristillisyyden syntymistä ja terwettä warttumista.“ Tuomiokapituli pyytää nimittäin esiwaltaa estämään asetuksillansa ja peräänkatsomisellansa, ettei sunnuntaipäiwiä niin törkeästi rikottaisi, kuin semmenki suurissa kaupungeissa tapahtuu ja että synnit kuudetta käskyä wastaan tarkemmin ja tyystemmin woimissa olewain asetusten jälkeen hämmennettäisiin. Se on totta, mitä tuomiokapituli sanoo, että suuret ja törkeät synnit liikkuwat kaupungissa ja maalla, semmenki synnit kuudetta käskyä wastaan. Mutta turhaan lykkäämme niiden syntein hämmentämisen esiwallan miekan ja kurituksen työksi. Totta on toisaalta, ettei kristillisyys kärsi rinnallansa sellaista irstasta elämää; mutta yhtä totta on toisaalta että, kussa sellainen on wallan saanut, niinkuin monessa paikassa rakkaassa kotimaassamme on tapahtunut, siellä ei maallinen esiwalta mitään woi sen estämiseksi asetuksillansa. Kuin tiedämme, että monen hartaanki ja rehellisen opettajan silmät tässä asiassa katsowat esiwaltaa ja toiwottawat sen wäliin tulemista, tahdomme sen suhteen julkisesti ilmottaa mielemme. Jos nyt ensiksi hallitus rientäisiki tarjoomaan apuansa ja antaisiki terweellisiä asetuksia irstaisuuden ja ilkeän menetyksen hämmentämiseksi, niin tarwitaan myös sillä olemaan sellaisia aseita, jotka tarkimmasti walwowat, että lakia ja asetusta jäykästi noudatetaan. Poliisit ja Santarmit (gendarm) eiwät taida olla kaikin paikoin läsnä, ja jos olisiwatki, lieneekö heillä yhtä hywä halu wetää niskoillensa ihmisten wihaa ja kiukkua, jonka wälttämättömästi jäykällä kiiwaudella woittaisiwat. Ja sitte löytyy myös sellaisia miehiä esimiehinä, jotka eläwät samanlaisissa rikoksissa, ja kuka luulee heillä olewan täyttä kiiwautta rankaisemaan sitä, mihinkä itse owat wajonneet, niin waan itsensä tuomitsisiwat. Ja jos taas pappi rupee sanankuuliainsa päällekantajaksi, niin hän saattaa suuremman wahingon kuin hyödytyksen. Ja jos tämä kaikki wielä tuottaisiki toiwotetun waikutuksen, olisiko se muuta, kuin hengetöntä kiilto-elämää, paljasta farisealaista wirallista kristillisyyttä, joka wirallisesti pyhittää pyhät ja juhlat, wirallisesti weisaa kirkossa wirallisia wirsiä, wirallisesti kuulee wirallista saarnaa, wirallisesti paastoo ja katuu syntejänsä wirallisesti määrättyinä paasto-, katumus- ja rukouspäiwinä, wirallisesti menee kerta eli kahdesti wuoteessa Herran ehtoolliselle wirallisesti paastottuansa, wirallisesti tulee lukusijoille ja on wirallisesti myös lukenut määrätyn läksynsä, wirallisesti auttaa köyhiä, se on maksaa mitä hänen lain jälkeen pitääki maksaman waiwaisten elatukseksi, wirallisesti myös walwoo sen ylitse, ettei hän joudu lain käsiin, ja on wirallisesti wanhurskas niin, ettei hänen papinkirjassansa ole mitään moitetta häntä wastaan. Eikö semmoinen wirkakristillisyys, joka ei tiedä mitään sydämen ja mielen muutoksesta, waan estä ja häiritse hengellisen elämän heräämistä? Tuopa juuri on sitä niin kutsuttua kuollutta puhdasoppisuutta.

Koska Jumala apostolein saarnan kautta waikutti ihmisissä uskon, syntyi niistä seurakuntia, joiden joukossa oli „yksi sydän ja yksi sielu.“ Niille seurakunnille asettiwat apostolit opettajia, jotka sanan ja sakramenttein palweluksella kaitsiwat ja ruokkiwat laumaa. Se käwi hywin kauwan aikaa, mutta wiimein jätti pakanuus epäjumalansa ja kirstillisyys sai woiton koko suuressa Romin waltakunnassa. Silloin ja wielä sittemmin ruwettiin kristillisen seurakunnan yhteyteen ottamaan ja pakottamaanki kristillisyyttä wastaan ottamaan kokonaisia kansoja, lukua pitämättä sielun ja mielen muutoksesta. Kääntäjillä oli se toiwo, että laki ja asetus sekä terweelliset säännöt täyttäisiwät edespäin, mitä ensin puuttui opissa ja oikeassa sydämen parannuksessa. Mutta niin ei käynytkään. Seurakunnan puhdas oppi turmeltui, ihmissäännöt saiwat wallan, kristillisyys häwisi, hywät tawat turmeltuiwat. Lutheruksen kautta pantiin taas oppi puhtaana palamaan kynttiläjalkaan ja walaisemaan. Monin paikoin juurtuiki se kansan mielissä; mutta meidän Suomessamme tapahtui tämän suhteen muutos enemmän kuninkaan käskystä, kuin kansan omasta taipumuksesta ja suostumuksesta puhtaaseen oppiin. Puhdistettu oppi on jo runsasta 300 ajastaikaa ollut maassamme ainoa täysiwaltainen oppi ja sitä on myös kirkoissamme saarnattu ja kirjoissamme luettu; mutta onko se jo woittanut kaiken pakanuuden? Mitä todistanewat ne monet äpärälapset, joita jokawuosi niin paljo syntyy? Pidettäneenkö haureutta ja salawuoteutta syntinäkään? Mistä todistawat nuo kurjat waimo-ihmiset, joita sadottain löytyy kaupungeissamme, joiden työt owat peitetyt yön pimeydeltä ja joiden luku lisääntyy lisääntymistänsä? Mitä sanot yhteisestä wiinan ja oluen juomisesta? Mitä sanot niistä riettaista puheista, jotka owat niin ylen määrin tawallisia, niistä kauhistawista kirouksista, sadatuksista ja häwäistyksistä, joita ylehensä kuulet kaduilla, maanteillä ja kujilla? Mitä törkeästä Herran lepopäiwän saastuttamisesta? Mitä siitä ylöllisestä elämästä maalla ja kaupungissa, joka, ensin haaskattuansa wanhempain säästämät ja omat kootut ja säilyttämät waransa, panee kewytmielisesti menemään wielä muidenki rehellisyydellä kootun säästön ja syöksee wiattomat perhekunnat kurjuteen, häwittää kansalaisissa tarpeellisen keskinäisen luottamuksen y. m.? Eikö laiskuus irrallisessa kansassa, petos, wääryys ja warkaus rupee saamaan kauhistawaa waltaa? Mistä todistawat täytetyt wankihuoneet? Eikö pitäisi jo herättämän huomaamaan, kuinka tarpeessa apu on? Eikö pitäisi kiitollisuudella wastaan otettaman, ja seurakunnan sekä kansan hywäksi wiljeltämään kaikkia niitä käsiä ja woimia, jotka meille hywäntahtoisesti apuansa taritsewat? Wai onko jo kaikki tehty? Ulottuneeko se, että pappi kerran wiikossa saarnaa ja opettaa yhden tunnin niille harwoille, jotka tulewat häntä kuulemaan? „Harwoille,“ kuulen jonkun sanowan, „meidän kirkkomme on joka pyhä wäkeä täpi täynnä.“ Wai on täpi täynnä? Mutta harwaksi täytyy meidän kutsua se, koska 5 ja 6 tuhannesta seurakunnan jäsenestä ylipään tulee kirkkoon waan noin tuhannen ja puolentoista tuhatta henkeä, ja niistäki käywät useammat melkein joka pyhä. Suurin osa seurakuntaa elää siis wiikosta wiikkoon ilman Jumalan sanaa, ja tämä joukko on niissä seurakunnissa sitä suurempi, jota pidempi kirkkomatkaki on. Eikö nämät tarwitsekaan Jumalan sanaa.

Ja wiimeiseksi kerron maisteri Rudinin sanat:*) „kuinka monta perhettä löytyy, joissa ei wiljellä Jumalan sanaa; sellaisia käsityöläisiä, kauppamiehiä ja pappejaki löytyy, joiden perheissä ei wiljellä Jumalan sanaa, waan joissa mailmalla on ylimmäisin sia ja Jumalalla tuskin joku nurkka, jollei hän kokonaan ole suljettu ulos, ja kussa raamattu, jos semmoista kirjaa onkaan heillä, on kuitenkin peitetty paksulta nuohalta taikka pidetään waan paljaana pöydän kaunistuksena. — Ja, puhuakseni, mitä itse olen saanut nähdä, elin minä nuorukaisena papin huoneessa, ei sellaisen, joka olisi elänyt yhteisenä pahennuksena, waan tawallisessa mielessä hywinki arwollisessa, kussa ei kuitenkaan perhe, ei kalliina joulun pyhänäkään, kokoontunut kuulemaan taikka tutkimaan Jumalan sanaa. Siellä puhuttiin ilmasta ja tuulesta, waltiollisista y. m. asioista; mutta ei koskaan puhuttu eikä rukoiltu sielun autuutta eikä Jumalan waltakuntaan koskewista asioista. Ei, yhteen ei yhdytty yhdestä ainoasta, pyhästä tarpeellisesta, waan ainoastaan korttia lyömään, wanhemmat ja lapset. Ja weisua — niin siellä kyllä laulettiin loilotettiin joka-aikasia lauluja — mutta weisata wirttä taikka hengellisiä lauluja ei kysymykseenkään tullut. Ja kuin pappilassa oli niin, kuinkas luulette seurakunnassa olleen? Ja sellainen tapa ei ollut wallalla ainoastansa siinä pappilassa, waan niin oli laita ylehensä! Oi hirwittäwää sellaisen seurakunnan häwäistystä, joka kutsuu itsensä protestanttiseksi!“

„Mutta jos joku perhe on paitsi Jumalan sanaa, niin se ompi pakanallinen, waikka wapaan siellä muutoin olisiki kansallisia awuja, kohteliaisuutta, näppäryyttä, siwistystä, yhteyshenkeä, hywää tekewäisyyttä y. m. Eikö sitä kaikkea löytynyt muinaisessa Romissa, ja eikö siinä kaikessa olisi Cicero ja Kato woittanut meitä? Ja jos kunnioitamme sellaisia jaloja pakanoita, jotka, ottaen waaria walkeudesta, joka

---

*) Om den inre missionen. Tal - - af W. Rudin. Sthlm 1862. Pris 25 öre.

heille paitsi, korottiwat itsensä yli aikaistensa alhaisen tilan; saatammeko **kristittyinä** ylistää kristikunnassa sellaista perhettä, parhaintakaan ja jaloimpakaan, jossa ei wiljellä Jumalan sanaa. Eikö sellainen huone ole halwentanut ja sulkenut itsensä ulos Jumalan waltakunnan runsaista armon eduista. Eli seuraisimmeko mailman esimerkkiä, joka pitää kaikki, kumminki kunnialliset ihmiset, hywinä kristittyinä elämässä, ja **autuina** — jälkeen kuoleman. Ei suinkaan! **Joka ei usko Pojan päälle, raamatussa** ilmotetun Jesuksen Kristuksen päälle, ja **tunnusta** häntä elämässänsä, hän on jo tuomittu ja tuomitaan wiimeisenä päiwänä uskottomana ja jumalattomana ihmisenä ja jää Jumalan wihan alle."

„Onko tämä totta, ja jos se on totta, niin kysymme: eikö sisällistä lähetystä tarwita? Joka sen woi kieltää, hän on epäilemättä itse sokia, joka ei tiedä, mikä sielun waara on, mikä uskottomuus, kadotus, helwetti on, mikä synti on. Semmoinen kieltää kääntymisen tarpeellisuuden, on tytywäinen ulkonaisella rehellisyydellä, taikka ei pidä asiaa niin tärkeänä, eli luulee sen itsestänsä tulewan hywäksi; taikka ei **tahdo** hän nähdä hätää ja wiheliäisyyttä itsessänsä eli ympärillänsä eli on huoleton edeswastauksesta, johon hän on welwollinen kristillisen seurakunnan jäsenenä. Mutta yhtä kaikki on totuus, waara, tarwe, edeswastaus, tuomio aina sama, ehkä hän pysyisiki sokaistuna ja huolettomana."

Ja kuin kerta olemme ruwenneet lainaamaan, lainaamme wielä samasta kirjasta seuraawan lyhyen neuwon, jossa hän sanoo, **kuinka** lähetystä sopii toimittaa: „jokainen alkakoon itsestänsä, ettei hän olisi ja pysyisi pimeytenä, hedelmättömänä puuna, joka waan estää maata. Ja sitte alkakoon kukin omasta perheestänsä, sukulaisistansa, tuttawistansa ja naapureistansa. Kuin waan Jumalan rakkaus on sinun tehnyt eläwäksi ja kuin waan tahdot palwella, kyllä työtä löydät. Mutta muista rukoilla ja ottaa waaria Herran johdatuksesta; ei tässä auta inhimillinen woima eikä kiiwaus, waan Henki, joka waatii. Mutta sitte on myös jokainen perhe, jokainen huone, katu, kaupunki, maa lähetyskenttä."

„Ja joka ei tiedä **kuinka** hänen tulisi tehdä, hän älköön suinkaan olko laiskan palwelian kaltainen, joka kätki leiwiskänsä maahan, waan antakoon sen „waihettajille." Jättäen itsekullenki erinäisen sowituksen, tahdon ainoastansa sen muistuttaa, että waihettajilla tässä luulen tarkotettawan sellaisia ihmisiä, jotka ymmärtäwät tehdä kauppaa Herran leiwiskällä. Sellaisen waihettajan tulisi jokaisen opettajan olla, joka osaisi osottaa kullenkin uskowaiselle sielulle seurakunnassa lähetysalansa, joka tietäisi, kussa hätä olisi suurin, millä hän taitaisi sitä wastustaa, ja mihin toimeen kuki sopisi. Näin olen wiittonut, mitä opettajan tulisi sisällisen lähetyksen suhteen tehdä. Hän ensin wiljelköön omaa leiwiskäänsä korwolla, sitte hän myös wiljelköön ja tehtöön kauppaa muidenki leiwiskällä, antaen kullenkin isäntänsä palkolliselle hänen osansa, Herran sanan jälkeen, Luukk. 12: 42, „kuka on uskollinen ja toimellinen perheenhaltia, jonka Herra asettaa perheensä päälle, oikialla ajalla määrättyä osaa antamaan;" sillä näillä sanoilla luulemme tarkotettawan ei ainoastansa sielun rawinnon jakamista, waan myös toimitusten tasaamista Jumalan seurakunnassa."

„Mutta jollei tätä tehdä, kuka ihmettelisi, jos sisällinen lähetys ainaki pantaisiin toimeen opettajain auttamattaki; jos Herran Jesuksen sytyttämän tulen täytyisi ruweta täydessä liekissä palamaan, ja jos ne „jotka owat wastaanottaneet walkeuden ja tahtowat waeltaa totuudessa," eiwät woi nähdä pimeyden hallitsewan weljiänsä; ja jos Herra kutsuu toisia „waihettajia" ja „perheenhaltioita." Tämä on tosin poikkeeminen lailliselta radalta;" mutta niin on usein tapahtunut. Ja Kristuksen eläwä seurakunta, sen tahdomme wielä muistuttaa, jonka itse Poika on tehnyt **wapaaksi**, ja jota on kielletty olemasta ihmisten orjana, ei ole myös koskaan kerjännyt eikä pyytänyt ihmisiltä oikeutta ja wapautta kuulla ja noudattaa Herransa ja mestarinsa käskyä, waan se on sitä aina wainottunaki ja estettynäki noudattanut ja noudattaa wastaki, waan tässä olemme tahtoneet ainoasti esitellä, että sen oikeus julkisesti tunnustettaisiin ja myönnettäisiin.

Ennen mainittu kirjottaja puhuu wielä sisällisestä lähetyksestä ja sanoo, että se on **wapaa**; mutta sen wuoksi ei tarwitse sen olla **laittoman**, yhtä wähän kuin senkään, josta Paawali 1 Kor. 9: 21 puhuu, sanoen: „niille, kuin ilman laita owat, olen minä niinkuin minä ilman laita olisin (waikka en minä ilman laita Jumalan edessä ole, waan olen Kristuksen laissa.)" Ei se myöskään ole **seurakuntaa wastaan**; se ei taida mitään korkeampaa toiwoa, waan että yleinen hengellinen elämä olisi seurakunnassa wallan päällä.

„Mutta, lisää hän, jollei opettaja auta sitä taikka wastustaa sitä; jos hengellinen hallitus on sen wihollinen eli epähuomiollinen sitä kohtaan, älköön kukaan ihmetelkö, jos sellainen wapaa waikutus horjahtaa harhateille, jollei kaikilla ole sitä rakkautta, joka kärsii ja peittää ja toiwoo kaikki, jos se myös puoleltansa rupee kantamaan epähuomiota, wäsyy ja jättää sen, mikä hänen mielestänsä on parantamaton ja tempaa niin koko ruumiin palweluksesta parhaimmat woimmat, jotka sitte tawallisesti särkywät ja hajaantuwat keskenänsä. Ja jos sellaisia hairahduksia ilmestyisiki, silloin älkööt opettajat olko sellaisia paimenia, jotka „suden tullessa pakenewat," jotka jättäwät eksyneet hukkumaan ja rewittäwiksi."

Helsingin Uutiset owat myös muutamissa kohdissa tarkastaneet tässä mainittuja lauseita. Meillä ei ole mitään muistutettawaa muuta niiden muistutuksille, waan ettemme mielisty niiden mietteisiin kappalaisten wiran toimitusten asiassa.

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa elokuun 26 p. 1863.
Käskyllä: J. M. v. Essen.

Kuulutus.

Turun kaupunkilaisille ilmotetaan että tämän wuoden syys-palokatselmus toimitetaan seuraawina päiwinä: 1:ssä kaupungin-osassa syyskuun 17, 18, 19, 21, 22 ja 23 päiwinä; 2:ssa kaup.-osassa syyskuun 24, 25 ja 26 p.; 3:ssa, 4:ssä ja 5:ssä kaup.-osassa syyskuun 28, 29 ja 30 p.; 6:ssa kaup.-osassa lokakuun 1, 2, 3, 5, 6 ja 7 p.; 7:ssä kaup.-osassa lokakuun 8, 9, 10, 12, 13 ja 14 p.; 8:ssa ja 9:ssä kaup.-osassa lokakuun 15, 16 ja 17 päiwinä.

Kuollut Turussa. Syyskuun 1 p. kauppaneuwos K. M. Dahlströmin tytär Anna Sofia 10 wuot.; 2 p. poliisi J. Nastolknin poika Juha Emil 2 wuot.; 3 p. entinen alaupseeri Frans Aug. Landzett Uskelasta; waimoihmisen Wilhelmina Rosendalin tytär Maria Josefina 2 wuot.; 4 p. salwukisälli A. Lindberg wainaan poika Antti Juha 11 wuot.; tuntematon waimoihminen, joka kadulta löyttiin wähissä hengin, kuoli sitte kaupungin wahtihuoneessa; 5 p. kauppias Ernst Juha Lindblad 22 wuot.; 6 p. karanneen merimiehen Juha Tapani Kumlanderin poika Juha Walfrid 2 wuot; wahtimestari Fredr. Widemannin tytär Wiktoria 6 wuot.; merimies Juha Lundstenin tytär Ida Wilhelmina 4 kuuk. iällä; 7 p. laiwanrakentajan K. J. F. Jörgensenin tytär Helmi Göthilda 11 kuuk. iällä; 8 p. muurarin kisällin Wilh. Ahlrotin leski Juliana Lundén 71 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin syyskuun 6 p. Rymättylän kirkkoherra Erik Juha Ekqwist ja rehtori Kristian Sandbäck wainaan leski Helena Sofia Ylander; lainopin kokelas, maisteri Robert August Montgomery ja neiti Constance Wilhelmina Lundström; Porin kauppamies Juha Alfred Hellström ja neiti Hilma Antonetta Hellström; merimies Gabr. Wilhelm Martelin ja neiti Wilhelmina Ström; trenki Fredrik Mikonpoika ja piika Karolina Juhantytär; sekä merimies Juha Antinpoika ja neiti Lowisa Wilhelmina Ilenius.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 26. Turussa perjantaina 18 päiwänä Syyskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

16 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruots. Ehtoo-saarnan: w. Pastori Sarén.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Ruots.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on määrännyt Waasan läänin rahaston wartian A. Uggla kamreeriksi tullin ylijohtokuntaan. — Tullin ylijohtokunta on asettanut wara-konttoorikirjurin Helsingin tullikamarissa R. W. A. Lindstedt konttoorikirjuriksi Porin tullikamariin. — Kuopion läänin maaherra on määrännyt lukion opettajan K. E. Roos suomentajaksi läänihallitukseen, ja Wiipurin maaherra erottanut Lawansaaren nimismiehen J. Igoni wirastansa ja määrännyt hänen maakanslistiksi läänihallitukseen ja maakanslistin J. K. Nyqwist nimismieheksi mainittuun saareen.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Waasan lukion w. t. apulainen, kokelas K. Erwast on tehnyt opinnäytteet lukion apulais-wirkaa warten, joista tieteellinen on arwosteltu oppisanalla laudatur ja käytännöllinen oppilauseella approbatur cum laude. — Kirkkoherran tutkinnon owat käyneet Turun kappalainen wp. maisteri K. J. A. Sarén (oppilauseella approbatur cum laude) ja apu-kappalainen Normarkussa E. T. Gestrin (oppilauseella approbatur). — Turun lukion apulainen maisteri G. A. Schultz on määrätty pitämään greekan kielen lehtorin wirkaa eteenpäin mainitussa lukiossa. — Wahwistuskirjan on saanut Hämeenlinnan alikoulun opettaja A. J. R. Petersson Getan kappalaiseksi. — Haettawana: opettajan wirka Hämeenlinnan alikoulussa, määräystieteen ja luonnon-historian opettajan wirka Waasan ylikoulussa, apuopettajan wirat Pietarsaaren ja Joensuun alikouluissa, kaikki 56 päiwän hakemus-ajalla. — Wirkawapauden on saanut w. t. opettaja Tampereen ylikoulussa, rehtori B. A. Reinholm. — Määrätty: Maalahden kirkkoherra B. H. R Aspelin pitämään kirkonkokousta Närpiön emäkirkossa Öfwermarkun, Österträskin, Yttermarkin ja Rangsbyn kyläin erottamisesta eri pitäjäksi, johon tulisi wirkaa tekemään kirkkoherra ja pitäjän-apulainen ja kirkko rakennettaisiin Öfwermarkun kylään; Merikarwian kirkkoherra J. J. Korsman pitämään kirkon kokousta Poomarkun kappelissa kappalaisen palkan korottamisesta siellä; ylioppilas K. A. Floor tänä lukukautena toimittamaan konrehtorin wirkaa Tampereen ylikoulussa; entinen w. t. opettaja Pietarsaarella K. G. Wörsten toimittamaan apuopettajan wirkaa Joensuun alikoulussa; Laihian kappalainen wp. K. W. Hjelt ja Åhtäwän kappal. siainen Wijkberg toimittamaan, edellinen kirkkoherran wirkaa ja jälkimäinen wälisaarnaajan wirkaa Laihialla; pappismies A. F. Sterenius kappal. siaiseksi Åhtäwälle. — Sillä aikaa kun asianomaiset pappismiehet arkkihiippakunnasta owat waltiopäiwämiehinä Helsingissä, on tuomiokapituli määrännyt prowastin F. W. G. Hjelt toimittamaan tuomioprowastin wirkaa arkkihiippakunnassa, kappalaisen wp. A. G. Indrén kirkkoherran wirkaa Turussa; Euran prowastin G. W. Homén lääninprowastin wirkaa Porin ali-prowastikunnassa ja tarkastamaan Porin kouluja; kirkkoh. apulaisen F. J. Sahlberg kirkkoherran wirkaa pitämään Ulwilassa; Huittisten prowastin R. Hertzberg w. t. lääninprowastiksi Porin yli-prowastikunnassa; kappalaisen wp. P. Rönnbäck toimittamaan kirkkoherran wirkaa Loimaalla; Hämeenkyrön kirkkoherran, w. t. lääninprowasti G. J. Forsman Tampereen kouluin tarkastajaksi; Tampereen kappalaisen wp. G. Hackstedt pitämään kirkkoherran wirkaa Mesukylässä; Hämeenlinnan ja Wanajan prowastin B. Wegelius w. t. lääninprowastiksi Hämeenlinnan prowastikuntaan, Tammelan pitäjän-apulaisen wp. K. G. M. Grönlund toimittamaan kirkkoherran wirkaa Tammelassa, Tyrwään pitäjän-apulaisen wp. B. R. Rikberg kirkkoherran wirkaa Tyrwäässä; Lapwäärtin prowastin E. R. Alcenius w. t. lääninprowastiksi Waasan ali-prowastikunnassa; rehtorin A. G. J. Hallsten Waasan tyttökoulun tarkastajaksi; kappalaisen wp. H. Moliis toimittamaan kirkkoherran wirkaa Waasassa ja Mustasaarella; Pietarsaaren kappalaisen, nimitetty kirkkoherra A. G. Cajanus kirkkoherran wirkaa Pietarsaarella, wp. O. H. Helander Pietarsaaren alikoulun w. t. tarkastajaksi; Lapuan prowastin P. C. Chydenius w. t. lääninprowastiksi Lapuan prowastikunnassa; kirkkoh. apulaisen Alawuudella wp. C. E. Stenbäck kirkkoherran wirkaiseksi siellä; Kumlingin kirkkoh. apulaisen L. A. Palonen kirkkoherran wirkaiseksi siellä; Maskun kappalaisen E. A. Almberg kirkkoherran wirkaiseksi ynnä kappal. siaisen C. H. Ekblomin kanssa pitämään huolta kirkkoherran palwelustoimista siellä; Ilmajoen papit toimittamaan kappalaisen wirkaa siellä. — Walituksia on tullut tuomiokapituliin Sahalahden kirkkoherran waalista. — Päätös on annettu Kiwimaan ja Iniön kappelien erottamisesta eri pitäjäksi.

Porwoon. Wirkawapauden owat saaneet wenäjän kielen opettaja Heinolan ylikoulussa K. Forstén wuodeksi, toinen opettajatar Helsingin tyttökoulussa B. Åberg myöski wuodeksi ja latinan kielen opettaja Lowiisan ylikoulussa maisteri R. Lindblad eteenpäin. — Määrätty: Heinolan ylikoulun rehtori maisteri H. Schildt oman wirkansa ohessa, kielenopettajan Forsténin wirkawapauden aikana toimittamaan hänen opettaja-welwollisuutta, röökinä A. Pipping toisen opettajattaren wirkaa Helsingin tyttökoulussa ja maisteri B. E. Linderoos latinan kielen opettajan wirkaa Lowiisan ylikoulussa, maisteri R. Lindblad saksan kielen opettajan wirkaa Porwoon lukiossa, opetustieteen kokelas A. W. E. Modeen toisen opettajan wirkaa Wiipurin isommassa tyttökoulussa ja opetustieteen kokelas K. W Hougberg lisäopettajan wirkaa Lowiisan alikoulussa. — Wahwistuskirjan on saanut Tuuloksen kappalainen wp. K. F. Kockström Hiitolan kappalaiseksi. — Haettawana latinan ja määräystieteen opettajan wirat Jywäskylän alkeis-opistossa ja woimistelus-opettajan wirka Porwoon lukiossa. — Henkiwartiapataljoonan w. t. saarnaajan wp. J. F. Grönlund on Keis. M:ti nimittänyt sotaprowastiksi.

Tuomioprowasti T. T. Renwallin hellästi rakastettu puoliso **Emilie Marie Louise Renwall,** syntyänsä Bergenstråle, nukkui rauhallisesti kuoleman uneen Turussa elokuun 15 p. 1863, 48 wuoden 10 kuukauden ja 8 päiwän ikäisenä, suureksi suruksi ja kaipaukseksi puolisolle ja kuudelle lapselle, joka ainoastaan tällä tawalla sukulaisille ja ystäwille ilmotetaan. — 1 Piet. 1: 3—5.

Kotomaalta.

H. M. Keisari tuli Helsinkiin wiimes maanantaina wähä jälkeen puolen päiwän. Matkallansa oli H. Majesteetinsa käynyt Wiipurissa ja Haminassa. H. Majesteetinsa seurassa on keisarillisen howin ministeri, kreiwi Adlerberg 1, kenraaladjutantti ruhtinas Dolgorukow, ulkoasiain ministeri ruhtinas Gortschakoff, sotaministeri, kenraaladjutantti Miljutin, kenraaladjutantti kreiwi Adlerberg 2, meriministeri, kenraaladjutantti Krabbe, kenraaladjutantti kreiwi Lambert, kontra-amiraali Arkas, öwerstit Jankowsky, Relejeff ja ratsumestari kreiwi Worontzoff-Daschkoff, henkilääkäri Karell, adjutantti kreiwi Apraxin ja todellinen waltaneuwos Hamburger. Paljon wäkeä oli H. Majesteetiansa wastaan ottamassa kaupungin rannalla, ja ilmottiwat mielihywänsä hurraahuudoilla. Puolen tuntia oltuansa keisarillisessa huoneessa meni H. M. senaattiin, jossa senaattorit ja muut wirkamiehet oliwat koossa. Täältä H. M. läksi yliopistoon, jossa taas opettajat ja oppilaiset oliwat H. M:tiansa odottamassa. Ylioppilaiset ottiwat H. M:tinsa hurraamisella ja laululla wastaan; H. M. muistutteli tässä sitä aikaa, jolloin hän oli tämän opiston kanslerina, ja toiwotteli kaswawassa nuorisossa eteenkipäin warttuwan saman rehellisyyden ja uskollisuuden kuin suomalaisissa ennenki. Sitte käwi H. M. greekkalaisessa kirkossa, josta palasi kello 4 aikaan keisarilliseen huoneeseen päiwälliselle. Illalla oli kaupunki riemutulilla walaistu. Tiistaina puolipäiwän aikaan katsasti H. M. sotawäkeä, joka sai marssia H. M:tinsa ohitse. Sotawäkeä oli siinä joltinenki joukko, 20 tuhannen miehen paikoilla. Ehtoolla oli H. M. pidoissa kenraalkuwernööri Rokassowskylla. Keskiwiikko aamuna tuliwat myös Suuriruhtinat Aleksander, Wladimir ja Alexei Aleksandrowitsch, Nikolai Konstantinowitsch ja prinssi Nikolai Maximilianowitsch Helsinkiin. H. M. Keisari ynnä Suuriruhtinat matkustiwat wielä edellä puolen päiwän rautatietä öwerstinna Karamsinin kartanoon Järwenpäähän.

— Keis. M:ti on nimittänyt senaatorin wapaherra J. M. Nordenstam aateliston maamarsalkiksi waltiopäiwillä, arkkipispan E. Bergenheim pappissäädyn puhemieheksi ja Waasan läänin maasihteerin O. J. Ekström talonpojan-säädyn sihteeriksi.

— Waltiopäiwät julistettiin awatuksi wiimes tiistaina kello 10 senaatin rapuilta. Yleinen esityssihteeri luki tämän julistuksen ruotsin kielin ja senaatin suomentaja lehtori Borg suomen kielin, jonka jälkeen henkiwartia-pataljoonan musiiki soitti ja kansa hurraanhuudoilla ilmi antoi mielisuosiotansa. Senaatin torilta meni muutamat joukot wäkeä keisarillisen huoneen edustalle ja siinä huusiwat hurraa H. M:tillensa, joka myös usiat kerrat tuli kiittämään tästä hywän suosion osotuksesta. — Maamarsalkki Nordenstam ja arkkipispa Bergenheim tekiwät samana päiwänä H. M. Keisarin edessä puhemieswalansa. — Pappis-, porwari- ja talonpojansäädyn edusmiehet oliwat ehtoopuolella kutsutut senaattiin jättämään waltakirjansa tutkittawaksi.

— Waltiopäiwillä on Keis. M:ti määrännyt senaatorin wapaherra K. E. Cedercreutz

pitämään pöytäkirjaa waltasalissa, ja pankinjohtajan, waltaneuwos ja kamariherra A. Mannerheim ja tullin-ylijohtajan, waltaneuwos ja kamarijunkkari J. A. v. Born julkimenojen järjestäjiksi juhlallisissa tiloissa.

— Waltiopäiwämiesten waalia. Pappissäädyn puolesta on Wehmaan prowastikunnassa tuomiokapitulin käskystä pidetty uusi waali ja siinä walittu Taiwassalon prowasti K. J. Helander. — Pappissäädyn puolesta tulee waltiopäiwille 3 piispaa, 15 walittua Turun hiippakunnasta, 8 Porwoon ja 6 Kuopion hiippakunnasta, yhteensä siis 32.

Kaajanin kaupungissa on porwariston edusmieheksi walittu kauppias ja neuwomies K. G. Bergh.

Talonpojan-säädyn puolesta on Tornion kihlakunnassa walittu talollinen T. Poikela Rowaniemen pitäjästä, Keski-Pohjanmaan ali-kihlakunnassa talollinen Matti Holma Alahärmän kappelista, Kymin kihlakunnassa talollinen Klami Wirolahden pitäjästä.

Turusta. Wiimes tiistaina, jolloin waltiopäiwät Helsingissä aljettiin, pidettiin meidänki kaupungissa iloa niiden kunniaksi. Oli nimittäin kaupunkimme ehtoolla riemutulilla walaistu kauniimmin ja loistawimmin kuin koskaan ennen. Melkein jokaisen yksinäisenki akkunissa paloi kynttyliä, sillat oliwat kaasu-walolla erittäin tätä tilaa warten warustetut, kirkkotorilla poltettiin leikki-tulta ja rakettia, rawinto-huone saman torin puistossa oli monenwärisillä walkeilla kaunistettu ja ylinnä huoneen etupäässä oli Suomen waakuna ja sen päällä sanat: syyskuun 15 p. 1863. Paljon wäkeä oli liikkeellä, melkein koko kaupunki ja wielä muuta markkinawäkeä, iloa imehtimässä.

— Syysmarkkinoita pidetiin wiimes maanantaina ja tiistaina. Paljon meriläisiä oli tullut kaupunkiin tawaroitansa tuomaan, erittäinki silakoita oli wahwasti tuotu myydä. Niistä maksettiin 23 ja aina 28:ki markkaa tynnyriltä. Maawäkeä oli wähemmäksi ensi päiwänä mutta lisääntyi wielä toisena. Wiljaa oli wähä myytäwänä. Rukiista maksettiin 28 markkaa, ruisjauhoista 29 markkaa tynnyriltä. Kaurat maksoiwat 11 ja 12 markkaa, terwa 16 ja 24 m. tynnyriltä; tuore eläimen liha 2 m. 40 penniä ja 3 m., palwattu liha 4 m., sian liha 6 m., heinät 28—60 penniä, pellawat 8 m., hamput 7 m., woi ja tali 12 m. 80 p. leiwiskältä, munatiu 1 m., palowiina 3 m. 60 penniä. — Kaikenlaisia komelian tekiöitä, positiiwin kiertäjiä ja muita semmoisia ulkomaalaisia oli markkina-aikana kaupungissamme kansaa huwittamassa ja rahaa kokoomassa.

— Uusia kirjoja: „Lyhyt Johdanto Pyhän Raamatun tuntemiseen. Kirjottanut G. F. Helsingius, Theol. Lehtori ja Lisent. Suomentanut Jos. Grönberg. Turussa, Frenckellin kirjapainossa 1863. J. F. Granlundin kustannuksella.“ — Tämä kirja luettelee kaikki Pyhän Raamatun kirjat ja antaa niiden kirjottajista sekä kirjain sisällyksestä lyhykäisen tiedon ja sillä tawoin johdattaa Pyhää Raamattua tuntemaan. Se on siis pyhän Raamatun lukioille suotuisa ja mieluinen kirja. Ruotsalaisena luetaan sitä yli-alkeiskouluissamme uskonopin opetuksessa. Suomennettuna sopii se siis myös aiwan hywin samanlaisille suomalaisille kouluille, mutta myöski muille. Suomennos onki hywin tehty, ja kirja painettu hywin selwillä puustaweilla puhtaalle paperille. Siinä on 111 siwua 12 taitteessa, ja maksaa wahwoissa kansissa 30 kopeekkaa eli 1 markan ja 20 penniä. — J. C. Frenckellin ja Pojan kirjapainosta Helsingissä on annettu uusi mutta entiseen tapaansa präntätty painos: „Ruotsin Waltakunnan Laki, hywäxi luettu ja wastan otettu Herrain-päiwillä wuonna 1734. Ensin pränttiin annettu Georg Saloniukselta, waan sitte wasta-uudesta ylitse-katsottu ja moninaisesti parattu Mathias Caloniukselda.“

— Kauppalaiwoja Suomen kaupungeissa on tänä wuonna yhteensä 532 laiwaa, jotka kantawat 67,723 lästiä. Suurin laiwa- ja lästiluku on Wiipurissa, jossa on 124 laiwaa, kantain 8,554 lästiä, sitä lähin Braahessa, Oulussa, Turussa j. n. e. — Höyrylaiwoja on 33, yhteensä 1,632 hewosen woimalla; 22 niistä on raudasta, 9 puusta ja kahdesta ei ole mainittu mistä aineesta ne owat rakketut.

— Entinen ylioppilas Abraham Stenfält eli Kiwiniittu, Suomesta kotosin, joka monta aikaa ja monin paikoin kotomaassa oli petosta ja koiruutta tehnyt ja sitte täältä Ruotsiin paennut ja siellä samaa tekoansa harjottanut, on tämän kuun 12 p. Ruotsista tuotu wangittuna Turun linnaan.

— **Turun Waiwaisten kassan tulot ja kulungit elokuulla 1863.**

Tulot:	Markkaa penniä.
Jäännös heinäkuulta: ulos lainattuna .	103,694: 28.
„ „ rahaa kassassa .	8,394: 53.
Kolehti-rahoja Tuomiokirkosta . . .	710: 20.
„ koottu wihkiäisissä ja ristiäisissä sakaristossa	88: 42.
Säästölaatikoista siltain korwissa . .	36: —
Erinäisiä tuloja	352: 98.
Takasin maksettu laina	600: —
Kaswirahoja lainoista	19: 50.
Waiwasten rahoja on tullut	2,518: 72.
Yhteensä	116,414: 63.
Kulungit:	
Wuosi-neljänneksen apuraha	133: 40.
Satunnaisia apurahoja	91: —
Hyyry-apua	36: —
Erinäisiä menoja	387: 38.
Ruuan-pito yhdeltä neljännekseltä . . .	2,852: 16.
Yhden neljänneksen hyyryraha ensimäisen pikkulasten-koulun huoneelta . . .	110: —
Yhteensä	3,609: 94.
Kun tähän luetaan takasin maksettu laina	600: —
Jäännös syyskuulle: ulos lainattuna . .	103,094: 28.
„ „ rahaa kassassa . .	9,110: 41.
Niin tekee kaikki yhteensä .	116,414: 63.

Tarkempia tietoja antaa allekirjottanut haluawille. Turun Waiwasten huoneesta elokuun 31 p. 1863.

H. J. Ylander.

Helsingistä. Ylioppilaisten sisäänkirjotus tapahtui wiimes lauwantaina. Ylioppilaisia oli 207, ja maisteria 48, yhteensä 255.

— Helsingin ja Hämeenlinnan wälisen rautatien tulot tekiwät wiimes elokuulla yhteensä 83,794 markkaa 68 penniä, elikkä 1,685 markkaa 2 penniä enemmän kuin edellisellä kuulla.

— Rautatien linja Porwoosta Helsinkiin on tänä suwena käyty. Sen pituus on 31 wirstaa ja sen kustannus on arwiolta laskettu 660,000 ruplaan.

Ulkomaalta.

Puolan asiasta on ilmotukset himeitä ja sekawia. Wiimisiä Englannin, Ranskan ja Itäwallan kirjotuksia Wenäjälle ei ole wielä julkastu. Ei myöskään Wenäjä wielä ole niihin wastausta antanut. Näyttääkin kuin ulkowaltakuntain into Puolan asiasta olisi lakastumista päin. Sanotaan myös Ranskan ruwenneen erinäisiin kirjewaihteluksiin Wenäjän kanssa, josta päätetään Wenäjän ja Ranskan wälin olewan kääntywäisillä sowinnollisemmaksi kuin ennen. Tähän tulee wielä se ettei Ranska mielihywällä ole katsellut Saksan ruhtinasten kokousta Frankfurtissa, jossa Itäwallan keisari on saawuttanut itsellensä paljon mielisuosiota ja hywäksymistä muilta Saksan liittokunnan ruhtinoilta. Puhutaan wielä että Wenäjä on aikonut koko keisarikunnalle antaa eduskunnallisen hallitus-tawan, ja siinä aikeessa luwannut Puolalle wielä paljon enemmän etuja, kuin wälittäjä-wallat oliwat waatineetkaan.

Puolassa kuitenki kestää kapinaa, niinkuin ennenki. Wenäjän sanomalehdet kertowat entiseen tapaansa, että kapinajoukkoja wähän ajan takaa woitetaan ja hajotetaan. Suurin tappelus on hiljakkoin tapahtunut lähellä Lublinin kaupunkia, jossa wenäläiset ottiwat wangiksi 634 miestä; 20 pääsi karkuun, mutta kaikki muut 5 tuhannen miehen kapinajoukosta kaatuiwat paikalle.

Suuriruhtinas Konstantin on palannut Wenäjältä Warsowaan takasin. Hänen sanotaan lähtewän Wieniin, Itäwallan keisaria terwehtämään, ja sieltä sitte Krimiin.

Preussin hallitus on hajottanut edusmiesten kokouksen eli waltiopäiwät ja käskenyt uusia edusmiehiä walittawaksi uuteen kokoukseen, jotka wielä tänä wuonna kokoontuisiwat.

Amerikasa on pohjois-waltaiset wallottaneet Sumterin linnan. Etelä waltain presidentti on päättänyt ottaa sotawäkeen 500 tuhatta neekeri-orjaa, jotka sodan lopetettua saisiwat wapauden ja kukin wähän maata wiljelläksensä. Etelä-waltioin sanomalehdet kehottawat pyytämään Ranskalta apua.

Ruotsin ja Tanskan kesken ollaan liiton rakennuksen hankkeissa Saksaa wastaan.

Austraaliassa hankkiwat usiat sisämaiset kansat sotaa Englantia wastaan.

Sananen kansalle koulujen tarpeellisuudesta.

Suurin osa kansaa ei ymmärrä wielä koulujen ja opin hyötyä ja tarpeellisuutta. — Mutta ei se ole ihme. Kuin eiwät itse ole saaneet mitäkään opetusta, niin eiwät tiedä sen hyödystäkään mitään. Huonona esimerkkinä on sillä melkein joka pitäjässä nuo työttömät „nappiherrat,“ jotka koulua käymisestänsä owat oppineet waan tyhmää ylpeyttä ja herrautta eli oikeimmin sanottu laiskuutta. Mutta niin käyttää tietoa ja taitoa, ei ole taidon eikä koulun syy ja wika, waan se on imeä hunajasta myrkkyä ja wiljellä koulutaitoja oman ilkeän sydämen himoin halauksessa eikä sydämen parannukseksi ja kansalaisten hyödyksi. Mutta toisellaisiakin esimerkkejä on niissä, jotka koulu-taitoa oikein wiljelewät, ja katsopas niitä, niistä näet, ettei oppi ojaan kaada, waan se juuri tekee ihmisen oikein taidolliseksi toimella täyttämään

tämän elämän kutsumusta. Mutta niistä, jotka kouluun menewät, ei tullaksensa taidollisekfi ja toimellisikfi jäsenikfi tämän elämän monellaisissa toimissa, waan ainoastansa taitaaksensa herrastella ja laiskutella, niistä ei taida mitään tulla, niitä ei oppi, tieto ja taito hyödytä; sillä sitä eiwät tahtoneetkaan eikä pyytäneetkään, waan herrautta ainoastansa. Heidän päämaalinsa oli herraus, eikä tieto ja taito. Ja waikka ei jokainen talonpoika taidakaan saada niin awaraa oppia, kuin wirkoihin tarwitaan, kohtaa häntä joka käden kääntämällä joka-aikaisessa elämässä kyllältä tapauksia, joissa oppi ja taito olisi hänelle suurimmasti tarpeessa. Pitkä ja mahdotonta olisi niitä ruweta tässä luettelemaan. Sen ainoasti tahdomme tässä mainita, että koulun käyneet suurimmasti palwelisiwat maalaisiansa, jos yhteiselle kansalle alati terottaisiwat opin ja taidon tarpeellisuutta.

Niin kaikkein pitäisi siis, joilla wähäkin on tieteellistä oppia, edistämän ja johdattaman kansaa siihen mieleen, että tieto ja taito on edistys ja apu kaikissa toimissa, semmenki maawiljeliälle, niinkuin wanha ja wakaa sananlasku ki sanoo: „ei taito taakaksi ole, eikä oppi ojaan kaada; waan oppi auttaa ojastakin ja taito taakankin kewentää."

Mutta tiedän niitäkin, jotka asian itsekin käsittäwät, mutta wasten omaatuntoansa tahtowat sowaista ja pimittää jo entiseltään pimeän kansan mieltä ja tuntoa, ja inttäwät tiedon olewan tarpeettoman yhteiselle kansalle. H—n pitäjässä tahtoi suntio lukukunnassa istuttaa kansan mieleen tuntoa koulun tarpeellisuudesta ja saada toimeen jonkunlaisen koulu-laitoksen pitäjäämme, ja myös käsittäwällä ymmärryksellänsä selitti sen hyötyä ja tarwetta, ja talonpojat (tilalliset) myös suostuiwat hänen puheisiinsa kukin ymmärryksensä mukaan. — Mutta mitä siitä?! Tämän puheen kuuli lukkari, (jolta toki olisi syy ollut toiwoa enemmin apua kuin wastusta,) joka tunsi kyläkunnan miesten mielenlaadun, hän sanoi: „mitä talonpoika tarwitsee oppia! siinä on sillä hywä oppi kuin se taitaa kyntää ja kuokkia." — Mutta puheessa olewaa, ja muitakin lukkareja ja kaikkia yhteisen kansan opin tarpeettomuuden puolustajia, pyydän katsomaan kirjasta: „Suomenkansan tärkeimmistä asioista" kuka tarwitsee oppia lukkari waiko talonhaltia? — ja kuka taitaa näyttää ja sanoa niin monet oppilaadut kuin maawiljeliä tarwitsee? Ei kukaan wirkamies.

Tästäkin siis näemme, että kuinka waikiata on saada kansassa tuntoja heräjämään, ja kansankouluja toimeen; sillä ne ymmärtämättömyydessänsä eiwät sitä itse käsitä, ja kuin wielä on pimeyden puolustajiakin heillä enemmän ulkopuolelta siwistyneissä; mikäs ihme ettei kansa raukka tästä irti pääse, kuin seurakunnan edusmiehissäkin löytyy sellaisia, jotka waan enemmän owat pimeyden kuin walistuksen puolella? Se olisi kuitenkin toiwottawa kaikilta seurakuntain wirka-miehiltä, mutta erinomattain kirkonpalwelioilta, auttaa ja edistää kukin seurakunnassansa kansaa oikean siwistyksen ja walistuksen tielle, ja pois häwittää kansan mielestä kaikki sellaiset esi-isäin tawat, jotka eiwät enää nykyajan waatimuksille riitä. — Ehkä joku sanonee: niitten mieltä ei muuta, sillä ne owat niin juurtuneet isäinsä wanhoin tapoihin, ja wielä kiittelewät niillä toimeen tuloansa tähänkin saakka, mitäkään oppeja ja rakennuksia tarwitsematta. Tämä lause kyllä kuullaan kansan huulilta, mutta tätä wastaan juuri täytyy asettautua wiisauden-, taidon- ja ymmärryksen-hengellä, ei wäki-woimalla eikä röykkeydellä, waan siweyden ja rakkauden mielellä, eteen asettaa heille sellaisia esimerkkejä, joita taitawat käsittää, ja joista tulewat ymmärtämään enemmän ja enemmän nykyajan waatimuksia. Ja myös siitä mielestä olisi yhteinen kansa kaikkein ensin saatawa luopumaan, että oppi ja taito saattaa herraksi ja ylpiäksi. Mutta minä olen kuullut useasti sellaisista, joita koulu on saattanut ylpiäksi herraksi, kansapuheissa sanottawan: „se ja se on aika ylpiä herra nyt kuin koulusta palasi;" mutta myös samassa tilassa sanottawan: „samallainen herra se oli jo kouluun mentyänsä; ei se mitään työtä tehnyt ennenkään." Tämänlaisia kanssapuheita olette rakkaat kansalaiseni itse pitäneet momessa kohdin maatamme. Minä tiedän, edellä mainitun lauseen olewan sanotun jokaisesta sellaisesta laiska-herrasta. Johan itseki taidatte omasta lauseestanne nähdä ja päättää, ettei se ole koulu, joka pilaapi nuorukaisia. Ylpeitä koulunkäyneitä laiskureita paljo enää tahdon muistuttaa muistamaan, mitä Jumala sanoo ylpeistä, „että Jumala on nimittäin ylpeitä wastaan, mutta nöyrille antaa Hän armon." Mikä onnettomuus teille, että Jumala on teitä wastaan! Kukas on sitte ylpiän puolella, kuin Jumala ja kaikki luontokappaleet owat ylpeitä wastaan? — Perkele kaiken hänen lahkonsa kanssa on ylpiäin puolella, ja waikuttaa heissä kaikkein sakeinta tyhmyyttä, etteiwät enää tunne Jumalaa olewankaan, koska tyhmät sanowat sydämessänsä: ei Jumalaa olekkaan. Kenenkäs he siis luulewat kaikki kaikissa hallitsewan ja waikuttawan? — Perkele tosin hallitsee maailmaa ja kaikkia kuin maailmassa eläwät s. o. uskottomia, koska hän on maailman isäntä? Waan hänellä ei ole waltaa itsestänsä, waan se kuin hänelle annetaan, sillä toinen on Herramme ja Wapahtajamme Elämän Ruhtinas, joka on rikki polkenut kärmeen pään, ryöstänyt wallitukset ja wäkewyydet omalla woimallansa. Se on se, Wiisas, Pyhä, Kaikkiwaltias ja Wanhurskas Jumala; josta syystä sanomme: kuin Jumala on meidän puolellamme, kuka woi meitä wastaan olla?!

Mutta koulu ei tee ylpeäksi, se on oma heidän syynsä, ja pahan tahtonsa taipumus. Niinkuin saamme nähdä maawiljelys-oppilaisissa. Koulussa owat waaditut tekemään työtä, wahwalla wäellä pois-lähtö-päiwään saakka. — Mutta tultuansa toiseen paikkaan palwelusta tekemään, niin on heistä moniki kohta sellainen herra, että käydään hansikkaat kädessä, eikä suinkaan työ-kalua oteta enää käteen! — Mutta kaikki eiwät sentään ole sellaisia. Niissä on miehiä jos on herrojakin. En ole suinkaan mistään mielipahasta maawiljelys-oppilaita kohtaan näitä ilmottanut, koska itse olen samoja weikkoja; waan näyttääkseni että millä mielellä kouluun mennään, samassa hahmossa sieltä takasin tullaan. Sinne menee nimittäin muutamia: tullaksensa herraksi, pehtoriksi; toiset maawiljelystä oppiaksensa, ja ne palajawatki sieltä kunnon miehinä, joko sitte menewät wieraan palwelukseen eli järjestäwät kotona maawiljelyksensä opin ja taidon awulla. Mutta sellaiset eiwät suinkaan työtä häpee.

P. Paawali sanoo: tieto paisuttaa, ja puustawi kuolettaa, waan Henki tekee eläwäksi 2 Kor. 3: 6. Mutta mikä tieto se on, joka paisuttaa kaikkein enempi? — Se on: tieto Raamatusta elikä Jumalan Sanasta, kuin sitä kuolleella mielellä tutkitaan eli järjen wiisaudella koetetaan käsittää, joka kuitenkin on peräti käsittämätöin ja lukittu kirja niille, joilla sitä Henkeä ei ole. Sillä ei luonnollinen ihminen ymmärrä niitä kuin Jumalan Hengen owat; sillä ne owat hänelle hulluus ja ei taida käsittää, sillä ne hengellisesti tuomitaan. Sitä paisuttamista tarkoittaa p. Paawali enimmästi, ja ei muun opin paisuttamista. Mutta kuulkaat! mitä minä sanon: kansakouluissa, joita aiwotaan rakentaa ja toimittaa, on juuri tarkoitus sellaisia paisuneita pehmittää, ja sitä tyhmää ylpeyttä alas-painaa:

1:ksi. Kuin kaikki Raamatun ja muiden pyhäin Historiain luku käytetään ja asetetaan niin, että lukian tulee kätkeä omaan sydämeensä luettawat paikat, ja myös sanoilla selittää ne toisien kuultawaksi. Tällä tawalla katoopi koko paisunut mieli oppilasta. Sillä pyhät kirjat owat hengelliset, ja pitää hengellisesti tutkittamaan; eikä waan historiallisella eli paisuttawalla tiedolla käsitettämään.

2:ksi. Mitä iloa ja oikiaa huwitusta emmekös tunne rinnoissamme Jumalan suurista hywyyksistä, ja Hänen, yli luonnon wiisauden käsittämättömistä, woimallisista töistänsä, kuin ensin olemme oppineet tuntemaan Hänen itse Sanassa ja uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle tulleet yhdistetyiksi Hänen kanssansa, niin että Hän waikuttaa meissä Henkensä kautta. Sellaisella mielellä sitte kuin tutkimme Hänen töitänsä, (luonnon-tiedettä,) niin täytyy meidän oikein hämmästyä, eikä suinkaan paisua, että Hän, joka on niin korkia, pyhä, wiisas ja wanhurskas Jumala, kuitenkin katsoo meitä ihmisiä, pahoja ja saastaisia täällä maan päällä.

3:ksi Kehottawat meitä pyhät Jumalan miehet Hänen töittensä tutkintoon: „Suuret owat Herran työt, joka niistä ottaa waarin, hänellä on sula riemu niistä" Ps. 111: 2. Me tulemme tarkemmin tuntemaan Jumalan, koko luonnon hallitsian ja itseämme, osallisia Jumalan hengestä 1 Mos. 2: 7. Me saamme enemmän halua wiljellä woimiamme Jumalan kunniaksi ja ihmisten hyödyksi, ja wälttää kelwotonta, wahingollista ajankulutusta. Luontomme tulee tytywäisemmäksi; kaikissa waiwoissa löydämme lewon ja wirwoituksen Herrassa, jonka wiisaus ja hywyys loistaa meille koko luonnossa. P. Paawali neuwoo meitä, ettemme olisi tietämättömät Jumalan hywyydestä. Sillä Hänen näkymättömät menonsa, nimittäin ijankaikkinen woimansa ja Jumaluudensa nähdään hamasta mailman luomisesta, jotka ymmärretään niistä kuin tehdyt owat, ettei he taitais heitänsä syyttömäksi sanoa Rom. 1: 20. Nämät tiedot eli oppi näistä tieteistä, onkin erinomaisen walaisewa ja saattawa epäuskoisemmankin kansan, epäuskon kawalista siteistä, joilla suomen kansa wielä on niin monella tawalla kiedottu. Kuinka monta jumalaa eikö löydy suomen kansalla, jos waan tutkitte sydäntänne, waikka itse Taiwaan Jumala sanoo Profeeta Jesaian kautta 45: 5—7, „Minä olen Herra ja ei yksikään muu, paitsi minua ei ole yhtäkään Jumalaa. Minä warustin sinun, kun sinä et wielä minua tuntenut. Että sekä idästä ja lännestä ymmärret-

täisiin, ettei ilman minuta mitään ole; minä olen Herra, ja ei kenkään muu. Minä joka teen walkeuden ja luon pimeyden; minä joka annan rauhan ja luon pahan; minä olen Herra, joka kaikki nämät teen.“ Ja „paitsi sinua ei ole yhtään Jumalaa, joka murheen pidät kaikista.“ Wiis. 12: 13. Wapahtaja itse wakuuttaa: ettei mitäkään tapahdu ilman taiwaallista Isäämme. Sillä kaikki päämme hiukset owat luetut, Matth. 10: 29. Mitäs nyt taitaa epäuskoinen tuntonne sanoa, näitä Herran Jumalan omia todistuksia wastaan? — Eikö niiden tuntojen täydy hämmästyksellä peljästyä, jotka tietämättömyydessänsä owat antaneet epäuskon tunnon hallita heissänsä? jotka taas röykkeydessänsä owat käyneet Jumalan pyhän tahdon ylitse, niille on Hän kiiwas kostaja. Hirmuinen on lanketa eläwän Jumalan käsiin, Heb. 10: 31. Tässä siis täytyy tämä epäusko ja epäjumalisuus tauota eli peräti loppua. Se loppuukin peräti oikian opin ja koulun käyneissä.

Täällä maan päällä on kahdenlaista kansaa — uskowaisia ja uskottomia — näillä molemmilla on erillainen pelko koulun opista. Jälkimäiset pelkääwät työttömyyttä ja ylpeää herrautta kouluissa opittawan. Edelliset pelkääwät paisuneita ylpeitä, joka saattaa sielun kuolemaan, mutta molemmilla on wäärin, jota jo olen selitellyt. Sellaiset päättämät owat oman mielen päätöksiä, eikä niitä pidä seurattaman, sillä ne eiwät ole Herran Hengestä. Eikö kaikki wiisaus tule Herralta; Hän antaa meille ymmärryksen, wiisauden ja taidon Hengen,*) tutkimaan Häntä kaikissa teoissansa, jotka Jumala loi ja täydellisesti teki 1 Mos. 2: 3. Minä joka annan rauhan ja luon pahan; minä olen Herra, joka kaikki nämät teen, Jes. 45: 7. Hän on Herra joka kaikki kaikissa waikuttaa. Ei taida hiuskarwa päästämme kadota Hänen tietämättänsä, Luuk. 21: 18. Herraa ja Hänen töitänsä owat tutkineet jo Wanhan Testamentin aikana pyhät miehet niinkuin kuningas Dawid, joka tunsi oikean ilon ja riemun niistä, Ps. 111: 2. Wiisas mies Syrakki puhuu 43 luwussa paljon Hänen ihmetöistänsä, jotka kaikki saattawat tuntemaan itse Tekiää, kunnian ja kiitoksen kanssa. Kuka taitaa Häntä niin korkiasti ylistää, kuin Hän on. Samoin mekin oppikaamme Häntä tutkimaan; antaen Hänelle kaiken kiitoksen, kunnian, ylistyksen töistänsä. Herra, sinä olet mahdollinen saamaan ylistyksen ja kunnian ja woiman; sillä sinä olet kaikki luonut, ja sinun tahdostas he owat, ja luodut owat. Ilm. k. 4: 11.

J. H.

*) Dan. 2: 21.

Wänni Sakseliinin päiwäkirjasta.

M. kaupungissa 13 p. Elokuuta.

Ilo on mailmassa paras haawan woide! Juha nilkuttaa jo kulkea, että on oikein hauska nähdä ja koettaa jokapäiwä lisääntywiä woimiansa.

Kuin yökaudet yksin istun neula kädessäni ja wäsymystäni pois karkottaakseni muistelen wiimeiseksi kuluneita wiikkoja, on wälistä juuri kuin erinomainen ilo tulisi sydämeeni, ja silmääni tulee kyynel. En taida itsekään sitä selittää. Kaikissa näen niin ihmeellisesti Herran käden ja johdatuksen. Täällä olen saanut työtä ja täältä menee rautatie B. kaupunkiin — kaikki sopii hywin yhteen.

Aamulla kiusasi minua ylpeyden perkele, omanrakkauden henki, ahneuden saatana, taikka mikä sälli hän lienee ollut. Mestarini sanoi minulle työssäni: „Wänni, minä näen, että sinä säästät, ja siitä olen ilonen. Kunnon mies katsoo mitä hänellä on yllänsä, ja minä huomaan, että pitkä matka on kuluttanut jakkus. Tässä on minulla hywää, kaunista werkaa, sinä saat sen ostohinnalla. Mutta kohta ei tarwitse sinun maksaa rahaa siitä, waan saat maksaa sen työlläs.“ Tästä olin hetken aikaa epähuomiossa, mutta mieleheni muistuiwat eheät jalkani ja nilkku Juha, ja minä sanoin sydämessäni: mene pois saatana! Mestarille wastasin: „annetaan nyt wielä olla; uuden jakun ehdin wielä kyllä ansaitsemaan trössänne; mitä nyt säästän, sen panen waatteeksi tuonne ylös, etten siellä olisi alaston.“ Kuin muut sällit oliwat menneet lewolle, otti mestari minua kädestä, ja sanoi: „Wänni, mitä sinulla on mielessä?“ Nyt en woinut pitää itseäni, puhuin hänelle kaikki Juha Laaksolaisesta, kuinka autuas hän nyt on, ja ettei hän jaksa jalkasin käydä matkansa perille B. kaupunkiin, että olin aikonut koota hänelle rahaa päästäksensä kulkemaan rautatietä. Sitte sanoi mestari: „kyllä saamme neuwon, Wänni, puhun siitä sunnuntaina muutamille hywille ystäwilleni.“ Mutta minä pyysin, ettei hän turmelisi minun iloani, minulta puuttui waan muutama kopeikka, mutta jos hän tahtoisi tehdä jotain kristillisestä rakkaudesta, niin pyysin häntä ottamaan Juhan paperit poliisikamarista, että kaikki olisi walmis niin, ettei hän saisi mitään tietoa menostansa ennen, kuin ehtoolla ennen lähtöpäiwäänsä. Mestari pudisti minua kädestä sanoen: „käy sinä sinun tietäs, Wänni, ja salli minun käydä omaa tietäni. En tahdo turmella sinun iloas!“ Minä menin maata ja nukuin rukoiltuani Jumalaa makiaan uneen.

Juha Laaksolainen räätälisällille Wänni Sakseliinille M. kaupungissa.

Kirjotin B. kaupungissa 22 p. Elokuuta.

Rakas weljeni!

Koska Herra päästää Sionin wangit, niin me olemme kuin unta näkewäiset. Samallainen on minunki laitani nykyään. En taida sinulle sanoa, millaisella mielellä taas seison höyläpenkkini wieressä ja katselen kierrähteleviä höylälastuja. Niitä taidan haapoilla niinkuin lapsi. Sieluni on sula kiitos ja ylistys. Sinä katsoit ylön kiitokseni, ja se oliki paras. Sinua en olisikaan tässä elämässä huonoilla sanoillani oikein taitanutkaan kiittää rakkaudestas minua kohtaan. Minä olen pyytänyt häntä kiittämään sinua, joka ei jätä kylmää wesipikaria maksamatta. Hän onki lukenut kyyneleeni, joita sinun rakkautes tähden olen wuodattanut.

Minä en taitanut ollenkaan aawistaakaan sitä palwelusta, jonka rakkautes minulle walmisti. Koska tapaas seuraten taas hämärässä tulit katsomaan ja puhuttelemaan minua, olit sinä enemmän liikutettu wiimeisestä eriämisestämme, kuin minä; koska laskit paperimytyn helmaani ja käskit minua ottamaan se wastaan muistoksi sinulta, silloin en wielä mitään huomannut, ja kuin sinä sitte kyyneleet silmissä lankesit kaulaani ja sanoit: „eron hetki on nyt jo tullut, woi hywin, Herra olkoon sinun kanssas!“ ja kuin sinä kohta sitte syöksit ulos owesta, niin ennen kuin oikein oiwalsin, mitä minulle olit tehnyt, istuin minä wuoteen laidalla kauwan mykkänä, enkä tietänyt, mitä minulle oli tapahtunut. Wiimein awasin paperimytyn, ja kyyneleeni wuosiwat kauwan, kauwan. Olisin juossut perässäs, mutta en saanut. Minä huomasin, ettes siitä halainnut kiitostani. Ja ennen kuin olin oikein tointunut, tuli mestaris huoneeseeni ja toi minulle uudet waatteeni, jonka kristilliset ystäwät oliwat minulle laittaneet.

Wänni, rakas weljeni, salli minun pysähtää tähän! — tänäpänä en taida kirjottaa sinulle pidemmältä — ei sitä sowi tehdä pännällä ja pläkillä. Herra, Jumalani ei salli sellaisen rakkauden olla minua hyödyttämättä. Hän on sytyttänyt sydämessäni tulen, ja hänen kätensä on woimissa pitäwä sen liekin. Woi hywin! Pian kirjotan sinulle laweamman kirjeen — mutta tänäpänä en taida enempää kirjottaa. Woi hywin!

Halwin weljes,
Juha Laaksolainen.

Älkäät tuomitko, ettei teitä tuomittaisi; sillä millä tuomiolla te tuomitsette, pitää teitä tuomittaman; ja sillä mitalla, jolla te mittaatte, pitää teille takasin mitattaman. Mth. 7: 1, 2.

Jesus sanoi katuwaiselle ryöwärille: tänäpänä sinä olet kanssani paratiisissa. Luukk. 23: 43.

Jesus sanoo tuomiopäiwänä: minä isosin, ja te ruokitte minua; minä janosin, ja te juotitte minua; minä olin outo, ja te otitte minun huoneeseen; alasti, ja te waatetitte minun, sairasna, ja te opitte minua; minä olin wankina, ja te tulitte minun tyköni. Sen kuin te olette tehneet yhdelle näistä wähimmistä weljistäni, sen teitte minulle. Mth. 25: 35, 36, 40.

Kootkaat itsellenne tawaraa taiwaassa. Mth. 6: 20.

Tähden wiimeisen numeron toiselle siwulle ja kolmannelle palstalle on 15 radilla alhaalta luikahtanut haitallinen painowirhe. Sana „uskowaisista“ on luettawa: ulkonaisista.

Kuollut Turussa. Syyskuun 7 p. warwin salwumies K. V. Tallbergin tytär Maria Wilhelmina 5 wuot.; 9 p. piika Wilhelmina Kustaantyttären äpärä lapsi Juha Augusti 4 kuuk. iällä; waskisepän, Ruotsin alamaisen Kaarle Fredr. Ekrotin tytär Hilma Kristina 6 wuot.; 11 p. postiljooni G. V. Söderlundin tytär Berta Maria 2 kuuk. iällä; kauppapalwelia Alix Amandus Birkman 17 wuot.; ruokakauppias Juha Fredr. Halén 47 wuot.; 12 p. salwukisälli K. J. Lindforsin tytär Aurora Amanda 9 wuot.; trengin waimo Helena Ek Raisiosta kuollut läänin sairashuoneessa; 16 p. kartan tekiän R. F. Weßmanin waimo Maria Wilhelmina Rydbolm 47 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin syyskuun 13 p maalarin kisälli Otto Aleksander Bergström ja waimoihminen Maria Henrika Sagulin; sekä kirkonpalwelia Antti Aug. Juhanpoika ja neiti Kristina Serafia Lindbom.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 27. Turussa perjantaina 25 päiwänä Syyskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6^1/_2$ kop.

17 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:
Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruots. Ehtoo-saarnan: w. Past. Malmström.
Kehruhuoneenkirkossa, Ruots.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on elokuun 27 p. asettanut Wiipurin howioikeuden sihteerin M. Alopaeu's asessoriksi mainittuun howioikeuteen.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Senaati on syyskuun 4 p. määrännyt Ikaalisten emäseurakunnan kappalaisen wp. F. H. Hällfors pastoriksi Suomen wangeille Sipiriassa.

Porwoon. Senaati on syyskuun 12 p. nimittänyt henkiwartiapataljoonan saarnaajaksi w. t. saarnaajan mainitussa pataljoonassa, sotaprowastin J. F. Grönlund.

Kuopion. Wahwistuskirjan owat saaneet w. pastori A. J. Grottelin Kemin kappalaiseksi ja maisteri K. J. Marelius Kajaanin alikoulun rehtoriksi. — Määrätty: Kaawin kirkkoherra prowasti J. A. Ottelin w. t. lääninprowastiksi ylä-Karjalan prowastikuntaan, kirkkoh. apulainen F. A. Aschan kirkkoherran wiran toimittajaksi Liperisjä, kirkkoh. apulainen Kärsämäellä J. J. Bergh kirkkoherran wiran toimittajaksi Pyhäjärwellä. — Waalisaarnat kappalaisen wirkaan Kajaanissa pidetään tulewan lokakuun 11, 18 ja 25 p. ja waali marraskuun 15 p.

Kotomaalta.

Hänen Majesteetin Keisari
ALEKSANTERI II:sen,
Suomen Suuriruhtinan,
Puhe
Suomen Waltio-säädyille awattaessa Waltiopäiwiä Helsingin kaupungissa 18:nä päiw. syyskuuta 1863.

Suomen Suuriruhtinanmaan Edusmiehet!

Nähdessäni teidät tässä kokountuneina tunnen Minä Itseni onnelliseksi, että olen woinut täyttää teidän toiwotuksenne ja oman mielihaluni.

Kauan olen Minä tarkastanut useampia, maan parasta sywältä koskewia kysymyksiä, jotka aika ajasta owat ilmautuneet, waan joita ei ole woitu päättää sen tähden, että waltio-säätyjen osallisuus on niiden ratkaisemiseen tarpeellinen. Tärkeät waltiolliset syyt, jotka Minun yksinäni on tullut arwostella, owat ensimäisinä hallituswuosinani estäneet Minun kutsumasta Suuriruhtinanmaan säädyt kokoon. Waan Minä olen kuitenkin niin warhain käskenyt toimittaa walmistuksia tätä warten, että nyt, kun pakottawia syitä ylös-lykkäämiseen ei enää löydy, olen woinut teidät kutsua kokoon ja, kuultuani Suomen Senaattiani, teille esitellä ne lain-ehdotukset ja muut asiat, jotka näillä waltio-päiwillä tulewat oleman keskustelustenne aineina.

Näiden kysymysten suuren painon tähden olen minä ne edeltä-päin antanut tutkia miehiltä, jotka maan luottamus siihen walitsi. Se julkisuus, joka tämän kokouksen neuwotteluksille annettiin, on teille saattanut tilaisuuden jo edeltä-käsin tulla tuntemaan keskustelustenne aineet ja miettimään, mitä kansan mieli-ala ja tarpeet niissä waatii. Sentähden on se olewa mahdollista, waikka kysymykset owat laweat ja painawat, että woitte työnne päättää perustuslaissa säätyjen koossa-ololle määrätyn ajan sisään.

Niistä maan waltio-waroja koskewista tilikirjoista, jotka Minun käskystäni saatte wastaan-ottaa, tulette tuntemaan, että waltion tulot aina owat riittäneet juoksewien waltio-maksojen suorittamiseksi ja että tilapäisten tulojen runsas eneneminen, joka edullisesti todistaa maan nousewata warallisuutta, on hallitukselle antanut tilaisuuden wuosi wuodelta käyttää aina isompia waroja maan hengellisten ja aineellisten etujen waurastamiseksi.

Ainoastaan wuosien 1855 ja 1856 sota-kulunkien maksamiseen kuin myös Helsingin kaupungin ja Hämeenlinnan wälisen rauta-tien kustantamiseen olen Minä suonut Suuriruhtinanmaan hallituksen ottaa waltio-lainoja. Näistäkin on teidän eteenne pantawa tili, joka osottaa, että niiden kaswut ja kuoletus woidaan suorittaa waltion nykyisistä waroista. Tahtoni on kuitenkin, ettei wast'edes waltiolainaa oteta ilman Suuriruhtinanmaan säätyjen osallisuudetta, ellei wihollisen äkillinen karkaus tahi joku muu odottamaton yleinen onnettomuus sitä tekisi wälttämättömän tarpeelliseksi.

Ne uudet raha-määräykset, joihin Minä näillä waltiopäiwillä pyydän teidän suostumaan, tarkottawatkin ainoastaan uusia toimia yhteisen siwistyksen ja warallisuuden korottamiseksi. Teidän wapaasti päättäaksenne jätän Minä näiden toimien soweliaisuuden ja laweuden.

Useat säännöt Suuriruhtinanmaan perustuslaeissa eiwät enää ole sopiwia niissä suhteissa, jotka sen yhdistys Keisarikunnan kanssa on synnyttänyt; toisissa taas ei ole tarpeellista selkeyttä ja wakawuutta. Haluten saada nämät puutteet autetuksi, tahdon Minä walmistuttaa selitysten ja lisäysten ehdotuksia erinäisiin kohtiin perustus-laeissa, pantawiksi säätyjen tutkinnon alle tulewilla waltiopäiwillä, jotka Minä aiwon kolmen wuoden kuluttua kutsua kokoon. Pysywä sen perustus-laillisesti rajotetun ruhtina-wallan pohjalla, jota Suomen kansan mieli-ala suosii ja joka on kaswanut maan lakien ja laitosten kanssa yhteen, tahdon Minä mainituilla ehdotuksilla laajentaa sen itseweroitusoikeuden, joka säädyillä perustuslakia myöten nyt on, kuin myös antaa säädyille takasin sen ehdotus-oikeuden waltiopäiwillä, joka heillä wanhastaan on ollut, kuitenkin pidättäen ainoastaan Itselleni oikeuden nostaa kysymystä perustuslakien muuttamisesta.

Te tunnette minun ajatus-laatuni ja kuinka rakas Minulle niiden kansojen onni ja menestys on, jotka Luoja on uskonut Minun huolenpitooni. Ei mitkään teot Minun puoleltani ole saattaneet hämmentää sitä luottamusta, joka on wälttämätön Hallitsian ja kansan kesken. Olkoon tämä luottamus Minun ja Suomen rehellisen sekä uskollisen kansan wälillä, tästä lähtien niinkuin tähänki asti, sinä lujana siteenä, joka meidät yhdistää. Se on sitten woimallisesti auttawa onnellisuuden kartuttamista tässä kansassa, joka Minun sydämelleni aina pysyy kallisna, ja itse on antawa Minulle uutta syytä kutsua teitä määrä-ajottain kokountuwille waltio-päiwille.

Teidän tulee, Suuriruhtinanmaan edusmiehet, arwoisuudella, kohtuudella ja wakaisuudella keskusteluksissamme osottaa, että wapaat waltamenot eiwät saata mitään waaraa sille kansalle, joka käytännöllisellä järjellä harrastaa menestyksensä lisääntymistä.

Minä julistan tämän kautta kokoonkutsutut waltio-päiwät awatuiksi.

Waltiopäiwät. Keskiwiikko ja tuorstai syyskuun 16 ja 17 p. meniwät waltiopäiwähankkeissa. Edusmiesten waltakirjat tutkittiin ja pääsy-poletttia säätyin jäsenille jaettiin. Tuorstaina kello 12 oli annettu pääsy-polettia aatelissäädyn 141 jäsenelle, jotka tässä n:rossa luetellaan. Kello 3 jpp. wastaan-otti H. M. Keisari porwari- ja talonpojan-säädyn lähetyskunnat, jotka armossa anoiwat puhemiesten nimittämistä säädyillensä. H. M:tinsa nimitti porwari-säädyn puhemieheksi Wiipurin kaupungin pormestarin R. J. Örn ja talonpojan säädyn puhemieheksi talollisen August Mäki-Peska Ruoweden pitäjästä. Nämät puhemiehet ynnä talonpojan-säädyn sihteeri O. J. Ekström tekiwät kohta walansa. Sitte kello 5 aikaan alkoiwat säädyt lähetyskuntain kautta terwehtää toinen toisiansa. Talonpojan-säädyn lähetyskunnan puhujina oli ritaristolle ja aatelille K. H. Hagman, pappissäädylle P. Kumpulainen ja porwarisäädylle L. G. Pelkonen. Talonpojan-säädylle piti muiden säätyin lähetyskunnissa terwehdyspuheita aatelissäädyn puolesta tullinhoitaja paroni B. F. Mellin, pappissäädyn puolesta Kuopion hiippakunnan piispa R. V. Frosterus ja porwarisäädyn puolesta Joen kaupungin edusmies H. Parwiainen. Sitte kello 6 jälkeen käwi yhteinen lähetyskunta, jossa oli 24 jäsentä aatelissäädystä ja 12 muista säädyistä, kukin johdatettuna puhemiehiltänsä, alamaisuudessa kiittämässä H. M:tiansa waltiopäiwäin pidosta. Maamarsalkki ja arkkipispa puhuiwat ranskan kielin, porwarisäädyn puhemies saksan kielin ja talonpojan-säädyn puhemies suomen kielin, jonka arkkipispa selitti H.

M:tillensa. — Pappissääty on sihteeriksensä walinnut Turun konsistorin wara-notarjuksen tohtori A. J. Hornborg.

Perjantaina oli se juhlallinen päiwä, jolloin Suomen waltiopäiwät julki juhlallisella tawalla awattiin. Noin k:lo 11 epp. astuiwat waltion säädyt juhlakäynnissä ritarihuoneesta Nikolain kirkkoon. Senaatin-torilla oli Suomen henkiwartia-wäestö asetettu. Kun säädyt oliwat kokoontuneet, tuli H. M. hewosen-selässä saattoseuransa kanssa kirkolle. Porwoon piispa Ottelin terwehti häntä raamatunlauseella. Keisarillinen istuin oli asetettu kuoriin oikealle puolelle. Takanansa istui saattoseuransa. Samaten oli kaikilla wirkakunnilla eri paikkansa.

Saarnan piti tuomioprowasti Borg ensin ruotsiksi ja sitten suomeksi. Saarnan teksti oli otettu 1 kuninkaan kirjan 8 luwun 57 ja 58 wärsyistä. Alttarilla oli piispa Ottelin ynnä kolmen muun papin kanssa. Juhlaweisua toimitti walittu laulukunta. Niin juhlallista ja ylewää jumalanpalwelusta ei ole meidän maassa paljon nähty.

Jumalanpalweluksen päätettyä läksiwät säädyt samassa järjestyksessä kuin oliwat tulleetkin — ensin talonpoikaissääty, sitten porwarissääty, papisto ja aatelisto — waltiosaliin keisarilliseen linnaan. Tässä tapahtui kaikki määrätyssä järjestyksessä. Hänen Majesteettinsa piti waltioistuin-puheensa ranskaksi, jonka jälkeen se tulkittiin suomeksi ja ruotsiksi. Ruotsiksi tulkitsi sen ministeri-waltiosihteeri kreiwi Armfelt ja suomeksi keis. senaatin oikeusosaston wara-esimies wapaherra Sacklén. Puheen ylös-luettua jaettiin se ulkona olewalle wäkijoukolle, painettuna kahdella palstalla, ensimäisellä suomeksi ja toisella ruotsiksi. Se löytyy tämän lehden alussa luettawana. Sitten seurasi puhemiesten puheet, jotka julistamme tässä.

Maamarsalkin puhe:

„Suuriwaltiain, Kaikkein-armollisin Keisari ja Suuriruhtinas! Siitä asti kuin Suomen waltiollisen onnen ohjat Jumalan sallimuksen kautta laskettiin Teidän Keisarillisen Majesteettinne lempeään ja hurskaasen käteen, on maamme tytymyksellä nähnyt hallitusperusteiden herkeämättä käywän ajan-mukaiseen edistykseen päin, noudattamalla maan omituisia oloja ja kansan pyyntöjä. Antaaksensa tälle edistykselle käytännöllisen ratkaistuksen on Teidän Majesteettinne suosiollisesti kutsunut säädyt kokoon näille waltiopäiwille, jotka Teidän Majesteettinne nyt — kaikkein iloksi — on omalla korkealla läsnä-olollansa awannut.

Nämä kalliit osotukset armaasta huolenpidosta maan hywäksi ja jalosta harrastuksesta tehdä kansa onnelliseksi, owat woittaneet Teidän Majesteetillenne kauniimman ja kadehdittawimman kaikista palkinnoista: kansan hartaan kunnioituksen.

Säännöllisen perustus-laillisen waltio-laitoksen uudistus on aina ollut ja pysyy kansamme eläwänä mielitekona. Kaikki mitä Teidän Majesteetinne on tekewä semmoisen waltio-laitoksen tarpeen-mukaiseksi edistykseksi, tulee wastaan-otettawaksi suurimmalla kiitollisuudella ja wielä enemmin wahwistamaan sen lämpimän rakkauden ja luottamuksen, minkä Teidän Majesteetinne uskolliset Suomen alamaiset aina owat pitäneet Hallitsiansa jaloa ja ylewä-mielistä persoonaa kohtaan.

Koska wanhan tawan jälkeen ritaristo ja aatelissääty saapi onnen tässä juhla-tilassa ensin lähestyä Ylewä-sukuista Suuriruhtinastansa, pyytää tämä sääty saadaksensa Teidän Keisarillisen Majesteetinne waltio-istuimen juureen laskea alamaisen kunnian-osotuksensa ja pyytää kaikessa alamaisuudessa, että Teidän Majesteetinne tahtoisi alati ottaa ritariston ja aatelissäädyn suosiolliseen ja armolliseen huostaansa."

Arkkipispan puhe:

„Sire,

Se onni, jonka tämä ikäwöitty päiwä on lewittänyt Teidän Majesteetin uskollisen Suuriruhtinakunnan yli kokonaisuudessaan, on myöskin eläwästi omaksi tullut sen papistolle, joka tuntee itsensä erinomaisen onnelliseksi, woidessaan Teidän Keisarilliselle Majesteetillenne lausua hartaimmat ja nöyrimmät kiitoksensa.

Sire, me olemme tarkkuudella seuranneet ja ihastelleet, mitä Teidän jalo ja hywäntahtoinen sydämmenne on taiwuttanut Teitä tekemään Teidän suuren waltakuntanne onneksi ja ihmiskunnan kunniaksi; mutta me, meidän lapsemme, meidän lastemme lapset ja kaikki meidän jälkeisemme tulewat siunaamaan Teitä, Sire, siitä hywästä, minkä olette tänä päiwänä meille suoneet. Jumala Kaikkiwaltias siitä Teitä alati siunatkoon, Sire, sekä koko Teidän korkeaa Perhettänne!"

Porwariston puhemiehen puhe:

„Suuriwaltiain, Kaikkein-armollisin Keisari ja Suuriruhtinas!

Myöskin porwarissääty pyytää alamaisimmasti saada tässä juhlallisessa tilassa osottaa Teidän Keisarilliselle Majesteetillenne lämpimän kiitollisuutensa tästä uudesta osotteesta Teidän Keisarillisen Majesteetinne wäsymättömästä huolenpidosta isänmaamme lainmukaiseksi edistykseksi, minkä osotteen maa nyt on wastaan-ottanut niiden ehdotusten kautta, jotka Teidän Keisarillinen Majesteetinne armossa on tahtonut kokoontuneille säädyille esittää.

Porwari-sääty sen ohessa uskaltaa wakuuttaa Teidän Majesteetianne järkähtämättömästä uskollisuudestaan ja luopumattomuudestaan sekä lupaa alamaisimmasti kaikella wakawuudella tahtoa awullinen olla semmoiseen ratkaistukseen niistä Keisarillisen Majesteetinne waltiopäiwille jättämistä kysymyksistä, joka maan totista etua edistää. Porwari-sääty rukoilee myös alamaisimmasti saadaksensa eteenkinpäin olla suljettuna Teidän Keisarillisen Majesteetinne armoon ja suosioon."

Talonpoikaissäädyn puhemiehen puhe:

„Suuriwaltaisin, Kaikkein Armollisin Keisari, Suomen Suuriruhtinas!

Suomen kansan talonpoikainen sääty, joka aina on tottunut uskollisen alamaisen wilpittömimmällä rakkaudella kohtelemaan korkeata Hallitsiaansa, pyytää Teidän edessänne, Kaikkein Armollisin Keisari ja Suuriruhtinas! saada suurimmassa alamaisuudessa lausua hartaimmat ja alamaisimmat kunnioituksensa tunteet, ja Teitä, Armollisin maamme Suuriruhtinas! nöyrimmästi ja alamaisimmasti kiittää näistä Teidän Majesteetinne awaamista waltiopäiwistä, joiden kautta nyt Suomen kansa on päässyt tähän asti kyteneen hartaimman toiwonsa perille, ja jotka sen kautta meille owat käyneet kahta suuremmaksi ilo-hetkeksi, että, Armollinen Suuriruhtinas! Itse olette korkealla läsnä olollanne niitä kunnioittaneet ja Suomen kansaa ja asukkaita täällä kaswoista kaswoihin oppineet, eikä waan monien wälimiesten kautta.

Suomen talonpoikainen sääty, jolle, Armollinen Suuriruhtinas! isällinen suosionne ja rakkautenne aina owat suurimmassa ylönpaltisuudessa wuotaneet, rukoilee kaikkiwaltiaalta Jumalalta suurinta armoa ja woimaa Teidän Majesteetillenne kaikissa raskaissa hallitustoimissamme, ja että Suomenki wähäinen kansa ainian olisi Teidän sulimpaan huomaanne suljettu."

Wiimeiseksi luki ministeri-waltasihteeri luettelon niistä ehdotuksista ja esityksistä, jotka H. M:tinsa oli määrännyt säätyin keskusteltawaksi. Sen jälkeen lähti H. M:tinsa waltiosalista ja säädyt erosiwat.

Koko aika kun tämä juhlallisuus kesti, oli linnan ulkopuolella suuri wäkijoukko. Kun M:tin puhe tuli tunnetuksi, puhkesi kansan ilo wäkewiin hurrahuutoihin. Hänen Majesteetinsa itse tuli linnan balkongille kiittämään kansaa. Ilo ja toiwo asui tänä päiwänä jokaisen mielessä.

Illalla oli kaupunki erinomaisen somasti walaistu. Neljä soittokuntaa soitteli ulkona wäkijoukkojen hauskuudeksi.

Noin k:lo 8 illalla läksiwät ylioppilaiset tulisoitot kädessä ja ylioppilaiskunnan lippu etunenässä Hänen Majesteetille laulamaan. Linnan pihalla laulettiin „Maamme" ja „Mun muistuu mieleheni." H. M. seisoi hetken balkongilla laulua kuultelemassa.

Suuret tanssipidot pidettiin illalla rautatiehuoneessa. Kaikki laitokset tässä sanotaan olleen erinomaisen onnistuneet.

Lauwantaina oliwat säädyt kutsutut päiwällisille Hänen Majesteetinsa luoksi. Tässä esitteli H. M. maljan Suomen menestykseksi.

Noin k:lo 4 jpp läksi Hänen Majesteetinsa pois kaupungista seurattuna kansan innollisilla hurrahuudoilla.

Porwarissääty on wiimes maanantaina sihteeriksensä walinnut senaatin protokollan-sihteerin S. W. Calamnius.

Turusta. Tähän aikaan ei kerkee muuta ajattelemaan ja muistelemaan kuin waltiopäiwiä, jotka Helsingissä niin suurilla juhlallisuuksilla owat aljetut. H. M. Keisari on puheessansa waltiopäiwiä awatessa luwannutkin mitä Suomen kansa usioissa paikoin on lausunutki halajawansa. H. M:tinsa on siinä luwannut kokoon kutsua säädyt kolmen wuoden kuluttua, antaa säädyille ehdotus-wallan elikkä oikeuden esitellä kysymyksiä waltiopäiwillä keskusteltawaksi, paitsi peruslaillisissa kysymyksissä, ja ettei täst' edes waltiolainoja oteta ilman säätyjä kuulustelematta, ellei wihollisen päällekarkaus taikka joku erinomainen hätä sitä waatisi; wielä sitte tahtoo H. M:tinsa esitellä säädyille ehdotuksia peruslain selityksille ja lisäyksille sekä antaa laweamman itsewerotus-oikeuden. Tämä H. M. Keisarin käynti Suomessa pysyy siis ikuisesti muistettawana Suomalaisten mielessä.

— Syyskuun 15 päiwänä on usiammissa Suomen kaupungeissa pidetty juhlaa waltiopäiwäin awaus-muistoksi. Niin kerrotaan Hämeenlinnasta, Waasasta, Kuopiosta, Porwoosta y. m.

— Howimaalari Ekman lähti täältä waltiopäiwiksi Helsinkiin. Hänen tarkotuksensa on maalata suuren taulun osottawan säätyjen ko-

kousta walta-salissa sinä hetkenä, jona Hänen Majesteetinsa piti waltiopuheensa säädyille.

— Senaati on antanut luwan tulewana wuonna niinkun tänäkin wuonna ilman tullita ulkomailta tuoda Suomeen rukiita, ohria, kauroja sekä jauhoja ja kryynejä näistä wiljalajista kuin myös nisuja, nisujauhoja ja herneitä, samaten myös perunia ilman tullita tänä wuonna wuoden loppuun saakka ja koko tulewana wuonna.

— Hewois-näyttelö pidettiin Turussa tuorstaina jälkeen syysmarkkinain. Kauniita hewosia oliki näytteellä. Palkintoja saiwat seuraawaiset: Rusthollari Matti Matinpoika Sauhula Karinaisten kappelista ruskiasta oriista 20 ruplaa; torppari Jaako Jaakola Loimaalta rautio-oriista 10 r.; rusthollari August Hedman Laurila Marttilan pitäjästä mustasta oriista 15 r.; maawiljeliä Daniel Collin Uskelasta rautio-oriista 20 r.; rusthollari Juha Juhanpoika Harittu Nummen pitäjästä punasesta tammasta 15 r.; rusthollari Wilhelm Witikkala Kokemäeltä mustasta tammasta 10 r.; torppari Juha Kustaa Niiles Karkusta ruskiasta tammasta 10 r.; johtaja Fock Sawon pitäjästä mustasta oriista 25 r.; hewos-tohtori Palmgren Turusta mustasta tammasta 10 r.; maisteri Nummelin Loimaalta ruskiasta tammasta 10 r.; talonpoika Wilhelm Mikonpoika Loimaalta suoti-tammasta 10 r.; kappalaisen leski Sumelius Liedosta tammasta 10 r.; wänrikki Josef Richter Kyröstä rautio-oriista 10 ruplaa.

— Kuuro-mykkäin koulu kaupungissamme, jossa tällä haawaa on 50 oppilaista, nimittäin 30 miehen- ja 20 waimon-puolta, ja näistä 7 miehen- ja 3 waimon-puolta nyt tulleita, on sitte wiimmes Wapunpäiwän tämän kuun 20 päiwään asti saanut: talonpojalta A. Ruonaselta Multialta 50 kop., waiwastenhoidolta Kiikalassa 15 rupl., kolehdin kuuro-mykkäin Herranehtoollisella käydessä 4 rupl. 26 kpk., waiwashoidolta Hämeenkyrössä 12 rupl. 50 kpk., samalta Wampulassa 15 rupl., waimowäenyhteydeltä Helsingissä 100 rupl., waiwastenhoidolta Pohjan pitäjässä 5 rupl. 75 kpk., samalta Loimaalla 38 rupl. 20 kpk., samalta Honkilahdella 12 rupl. 50 kpk., samalta Maarian pitäjässä 11 rupl. 20 kpk., samalta Sawon pitäjässä 9 rupl., samalta Helsingissä 22 rupl. 50 kpk., tohtori Hellströmiltä Kokkolassa 3 rupl., E. Stenrothilta Porissa 5 rupl., Porwoon hiippakunnan kolehdit wiimmes wuodelta 148 rupl. 66 kpk. ja koulun säästö-laatikosta 5 rupl. 13 kpk. **Yhteen 408 rupl. 20 kpk.** Paitsi näitä myöskin: maisteri Mareliukselta Kuopiossa 36 kirjaa ruotsin ja suomen kielisiä, enemmiten hengellisestä sisällyksestä, w. tuomari Malmilta Turussa 3 kuwa-taulua ja yhden englannin kielisen kirjan; kirjapainonisännältä J. F. Granlundilta 3 suomen kielistä kirjaa ja mamselli Brotherukselta Turussa waimowäen waatteita.

Koulun puolesta sydämmellisesti kiittäen näistä anteista, jonka tähden on ollut koululle mahdollista päättää wiimmeksi kuluneen lukuwuoden welata ja alkaa ilosella mielellä, tulojen puolesta, nyt olewaa siinä toiwossa, että kaikein hywäin lahjain antaja tästedes, niinkun tähänkin asti, on täyttäwä kaikki puutteet, saan myös ilmottaa että olen saanut sekä Englannista että Ruotsista lahjaksi ja omalla kustannuksellanikin painattanut kirjoja yletyillä puustaweilla sokeita wasten, joita saadaan ostaa minulta seuraawilla hinnoilla: Johanneksen kolme epistolaa 60 kpk., Kolossilaisten epistola 40 kpk., Filippiläisten epistola 40 kpk., lukukirja sokeille (sisältäwä raamatun lukuja) 20 kpk.; köyhät sokeat saawat näitä ilman mitäkkin ja myöskin „Isämeidän“ (12 kapp. on Moon Englannissa antanut lahjaksi), samoin myös ruotsinkielisen kirjan „Om ändamålet med uppfostrings- och underwisnings-anstalten för blinda“ (25 kapp. lahjottanut h:ra Åstrand Tokholmissa). Mainittuja kirjoja lukemaan oppii jotenkin älykäs ihminen tunnissa ja osaa sitte myös opettaa sokeitakin. Riwit käywät oikealta wasemmalle ja wasemmalta oikealle puolelle. Allekirjottajan kaukana olon wuoksi painopaikasta on kirjoihin tullut pieniä wirheitä, jotka ei kuitenkaan ole erehdyttäwäisiä. Turussa 21 syysk. 1863.

C. H. Alopaeus.

— Suomen maalaisten paloapu-seuran hoidosta on sen wiidentenä tilinteko-wuonna maaliskuun 14 p:stä 1862 samaan aikaan asti 1863 annettu kertomus, josta nähdään että wuoden kululla oli perustettu 29 uutta komiteaa, jotka ennen asetettuin 265 komitean kanssa owat arwostelleet wakuutettawaksi ilmotettua omaisuutta, 8,607 numeroa, kaikkiansa 34,006,150 markan wakuutus-arwoon. Tilinteko-wuoden lopulla oli seurassa kaikkiansa wakuutettuna omaisuutta 163,624,590 markkaan, jolle omaisuudelle johtokunta on määrännyt edeswastaussummaksi 198,000,830 markkaa. Paloapua oli seura wuoden kuluessa maksanut 354,679 markkaa 88 penniä, wirkamiesten palkoiksi 18,008 m. 80 p. ja erinäisiä menoja 9,631 m. 4 p. Welkoja on seuralla edelliseltä puoli-wuodelta 227,471 m. 52 p. ja jälkimäiseltä puoli-wuodelta 198,885 m. 56 p., jotka osakkaat saawat suorittaa edelliseltä puoli-wuodelta 1 markalla 28 pennillä ja jälkimäiseltä 1 markalla tuhannen markan edeswastaus-summalta, elikkä yhteensä 2 markkaa 28 penniä tänä wuonna tuhannesta markasta.

— Mehiläisen 5:s numero on tullut. Tämä onki wiimeinen numero, sillä tilaajain puutteesta ei luwata enempää antaa. Puuttuwaisten numeroin werosta on lähetetty A. Ahlqwistin kirja: „Muistelmia Matkoilta Wenäjällä“.

— Uusi kirja. Kuopion kirjapainosta on tullut: Kirjoituksia Laki-asioista Ferd. Forsströmiltä, 3. Hinta 1 markka 50 penniä.

— Kirjassa **„Suomen Suuriruhtinakunnan Perustuslait ynnä niihin kuuluwain Waltiokirjoitusten kanssa“** siwulla 91, riwillä 21 ylhäältä on sana: „wero-asioissa“ muutettawa sanaksi: „apu-wero-asioissa;“ — jota pyydän kaikkia tämän kirjan lukijoita huomaamaan.

W. Lawonius,
Perustuslakien suomentaja.

— Abraham Nordqwist, joka muutamain muitten wankien kanssa wiimes elokuun 10 p. karkasi Turun linnasta, on Uudessa kaupungissa saatu kiinni ja tuotu Turun linnaan. Tämä on yksi niistä miehistä, jotka Pöytyällä saatiin kiinni, mutta pääsi karkuun.

— Ilmat owat olleet syysmäisiä; wiikon alusta sateli wahwasti.

Oulun talousseuran näyttelöön tämän kuun alussa oli tuotu lehmiä, warsoja, lampaita, sikoja, kuttu ja pukki, hanhia, kanoja, kesytttynyt metso, kokko ja huuhkaja. Maawiljelyskaluja oli maawiljelyskouluista Koiwikosta Muhoksella sekä Jokisaarelta Pidisjärweltä ja Fiskarista niitä, joita Oulussa on myytäwänä. Auroja, yhden ja kahden hewosen wedettäwiä (warsinkin Koiwikon maawiljelyskoulun aurat oliwat talonpoikainki mieluisia), monenlaisia karhia, siemenen multaus-auroja, multuri, kylwykoneita, silppukoneita, mallasmylly, hewosella wedettäwä rautaharawa, jolla kootaan heiniä y. m. Maawiljelystuotetten osassa oli rukiita, ohria, talwinisua, kauroja, pellossa kaswawaa ruiskauraa, heinäruohon laatuja, erilaisia heinänsiemeniä, juurikasweja, turnipsinauriita, porkkanoita, retikoita, perunia, kurkkuja, keräkaalia, y. m.; metsäntuotteita oli erilaisten puitten siemeniä, Oulun sahasta plankun-päitä, terwaa, tärpättiä; myös juurikoreja ja puu-astioita; karjan-antia, woita ja juustoja Jokisaarelta ja Pudasjärweltä Timosen rautapruukista j. n. e. Näyttelöpaikka oli erinomaisella toimella kaunistettu wiheriäisillä kuusilla ja kukkakiehkuroilla; katossa paloiwat markkina-aatto-iltana moniwäriset paperilyhdyt, ja wäkeä oli paljo. Oulun Wiikkosanomat, josta nämät tiedot on saatu, lupaawat toisella kertaa antaa tiedon niistä palkinnoista, joita siinä jaettiin näyttelö-kappaleista sekä kilpakynnöstä.

Suomen Säädyt 1863 wuoden waltiopäiwillä.

1) Aatelissääty: Herrain luokasta: a) Kreiwejä: C. M. Creutz, järkeisopin tohtori, maawiljeliä; G. W. A. Armfelt, öwersti; A. Aminoff, kenraalmajuri; b) Wapaherroja eli paronia: A. A. P. Wrede Elimäeltä, kapteeni; B. R. A. Rehbinder, öwerstiluutnantti; B. G. Mellin, tullinhoitaja; G. H. Lybecker, kenraalmajuri; J. A. Cedercreutz, kenraalmajuri, maaherra; J. E. A. Silfwerhjelm, senaatin kopisti; M. F. v. Kothen, öwersti; A. E. W. Klinckowström, maawiljeliä; A. E. Mannerheim, waltaneuwos; K. J. Karpelan, esityssihteeri; H. G. Boije, waratuomari; J. H. Munck, jalkawäestön kenraali; S. W. v. Troil, maaherra; F. Aminoff, entinen senaatin kanslisti; Tandefeltin suwun waltamiehenä yliopiston sihteeri A. Grotenfelt; M. v. Rosenkampff, ratsumestari; E. Hisinger, maisteri, maawiljeliä; Rotkirchin suwun waltamiehenä waratuomari R. E. Hisinger; v. Haartmanin suwun waltamiehenä waltaneuwos J. A. v. Born; A. Walleen, kenraalmajuri, maaherra; F. R. de la Chapelle, esityssihteeri; G. E. Ramsay, luutnantti; L. A. Sakleen, toimiston-päällikkö; O. R. af Schultén, senaatori; F. Linder Mustiolta, maawiljelysneuwos, kamarijunkkari; — Ritarien luokasta: A. W. Boije, öwersti; Tawastin suwun waltamiehenä maisteri A. Schauman; C. F. Munck, howioikeuden asessori; K. R. W. Spåre, kapteeni; G. F. Rotkirch, senaatori; C. L. Schulman, kapteini; T. C. J. Hästesko, öwerstiluutnantti; Brandin suwun waltamiehenä protokollansihteeri C. J. Jägerhorn; A. J. Ramsay, tehtaan-isäntä; B. G. E. Blåfield, pää-sotatuomari; W. S. Schildt (Kilpinen), lääninlääkäri; A. F. C. Ekestubbe, luutnantti; Lilliebruunin suwun

waltamiehenä senaatin kameraali-wirallinen B. v. Haartman; G. F. Pistolekors, kollegion-asessori; J. A. F. Kuhlefelt, tawikapteini; Gyllenbögelin suwun waltamiehenä asessori B. G. Jägerhorn; G. G. Aminoff, howioikeuden sihteeri; J. H. v. Schrowe, maawiljeliä; F. W. H. v. Qwanten, maawiljeliä; A. F. Järnefelt, waratuomari; C. G. Teetgren, esityssihteeri; v. Numersin suwun waltamiehenä protokollansihteeri F. J. Pipping; O. R. W. Tandefelt, maawiljeliä; Möllerswärdin suwun waltamiehenä kirjailia C. Linder; F. J. Klingstedt, öwersti; L. O. Prytz, kamarineuwos; J. A. v. Essen, kanslianeuwos; F. W. Fraser, kapteini; J. R. Taube, waratuomari; R. Nassokin, senaatin kanslisti; O. R. v. Gertten, waltaneuwos; Charpentierin suwun waltamiehenä tehtaan-isäntä L. M. R. Björkenheim; C. A. E. Gripenberg, waltaneuwos; A. Cronstedt, salaneuwos; G. R. Ehrnroth, öwersti; Knorringin suwun waltamiehenä kenraalmajuri J. F. S. Gripenberg; — Wännien luokasta: R. C. E. Grotenfelt, howioikeuden asessori; C. L. Jägerskiöld, majuri; C. J. Tawaststjerna, öwerstiluutnantti, poliisimestari; A. G. A. Palmfelt, waratuomari; A. R. B. Ehrnroth, luutnantti; Ehrenstolpen suwun waltamiehenä kollegionasessori G. A. Spåre; B. O. Schauman, kirjaston apu-hoitaja; J. W. Stjernschantz, tawikapteini; Jerlströmin suwun waltamiehenä kapteini-luutnantti L. Jägerskiöld; R. O. Lagerborg, kapteini; Glansenstjernan suwun waltamiehenä maawiljeliä kreiwi C. M. Armfelt; C. A. Bergenstråle, kapteini; A. F. A. v. Christierson, maawiljeliä: W. v. Rehausen, lakimies; A. L. Munsterhjelm, öwerstiluutnantti; C. W. Bruncrona, maawiljeliä; C. G. Stjernwall, pankinjohtaja; C. J. v. Willebrand, kapteini; J. U. v. Törne, öwersti; C. A. Nordenskiöld, kruununwouti; C. v. Fieandt, tehtaan-isäntä; C. G. M. v. Kraemer, öwersti; R. A. Montgomery, lakitieteen kokelas; R. H. Pinello, tohtori; J. G. E. Segercrantz, kapteini; O. F. R. Granfelt, howioikeuden asessori; C. v. Knorring, prokuraatori; Brakelin suwun waltamiehenä waratuomari C. W. Spåre; F. W. Hisinger, luutnantti; P. E. af Forselles, maawiljeliä; O. W. Furuhjelm, kollegion-neuwos; M. v. Wright, wara-maamittari; J. E. v. Konow, tawikapteini; Lagenskiöldin suwun waltamiehenä senaatori S. Gripenberg; C. F. v. Born, esityssihteeri; F. v. Zansen, rahawartia; H. C. Nordenswan, tawikapteini; J. F. W. Standertskiöld, öwerstiluutnantti; H. Wärnhjelm, howioikeuden-neuwos; J. B. Wasastjerna, howioikeuden-asessori; J. A. J. Pippingskiöld, tohtori; v. Rancken suwun waltamiehenä maawiljeliä R. O. Nordenskiöld; A. J. v. Haartman, wänrikki; Falckenheimin suwun waltamiehenä majuri W. Wrede; F. Edelheim, senaatori; C. J. Edelskiöld, howioikeuden kanslisti; J. G. v. Bonsdorff, waltaneuwos; R. A. Thesleff, luutnantti; G. J. Silfwerswan, luutnantti; G. A. af Hällström, maisteri, maawiljeliä; C. Linder, kapteini; A. W. Wallenskiöld, toimiston-sihteeri; C. Nordenheim, senaatori; L. M. Björkenheim, kapteini; A. L. v. Daehn, maawiljelys-neuwos; A. B. v. Weissenberg, maansihteeri; C. v. Ammondt, kapteini; C. R. L. v. Schoultz, kenraalmajuri; J. F. Pipping, ehsityssihteeri; C. J. W. af Bruner, professori; R. af Ursin, protokollan sihteeri; A. v. Wendt, kenraalluutnantti; J. A. af Björksten, howioikeuden asessori; W. v. Nottbeck, tehtaanisäntä; P. Törnqwist, salaneuwos; B. Indrenius, kenraalmajuri, maaherra; A. Etholén, kontra-amiraali; W. Forsman, presidentti; A. v. Nandelstadh, tawikapteini; Gripenwaldtin suwun waltamiehenä maawiljeliä kreiwi A. M. Armfelt; B. Nordman, kontra-amiraali; G. Rein, kanslianeuwos; A. C. Arppe, kanslianeuwos; J. G. Schatelowitz, maawiljelys-neuwos; v. Platenin suwun waltamiehenä protokollan-sihteeri C. A. Ehrnroth; Adlerstjernan suwun waltamiehenä kameraali-wirallinen C. G. Wasastjerna.

2) Pappissääty: arkkipispa E. Bergenheim, pispat K. G. Ottelin ja R. B. Frosterus; Turun hiippakunnasta walitut: Tuomioprowasti-kunnasta tuomioprowasti T. T. Renwall; Mynämäen ja Perniön prowastikunnista Maskun kirkkoh. C. M. Rosengren; Wehmaan prow:sta Taiwassalon kirkkoh. K. J. Helander; Porin alisesta prow:sta Ulwilan kirkkoh. H. Helén; Porin ylisestä prow:sta Loimaan kirkkoh. F. Hertzberg; Tyrwään prow:sta Tyrwään kirkkoh. K. E. Lilius: Tamperen ja Hattulan prow:sta Mesukylän kirkkoh. J. Grönberg; Hämeenlinnan prow:sta Tammelan kirkkoh. A. E. Granfelt; Raseporin länsi prow:sta Ingon kirkkoh. prowessori F. L. Schauman; Raseporin itäprow:sta Espoon kirkkoh. prowessori G. Geitlin; Ahwenamaan prow:sta Kumlingen kirkkoh. B. Sulin, sekä Waasan lääniin kuuluwain prowastikuntain puolesta Pietarsaaren kirkkoh. H. Heikel, Alawuuden kirkkoh. K. F. Stenbäck ja Mustasaaren kirkkoh. O. W. Ehrström sekä Ilmajoen kappalainen K. G. von Essen. Porwoon hiippakunnasta: Juwan kirkkoh. M. E. Alopaeus, Pyhäristin kirkkoh. J. M. Hackzell, Rantasalmen kirkkoh. J. F. Bergh, Laptreskin kirkkoh. lehtori A. F. Borenius, Hauhon kirkkoh. A. Sirén ja Nurmijärwen kirkkoh. prowessori A. F. Granfelt, sekä Iitin kappalainen S. H. Nordström ja Helsingin kaupungin kappalainen F. A. Snellman. Kuopion hiippakunnasta: tuomioprowasti A. G. Borg, Liperin kirkkoh. A. J. Europaeus, Pyhäjärwen kirkkoh. Z. Castrén, Limingan kirkkoh. J. J. Bergh, Hyrynsalmen kirkkoh. G. A. Sarbäck ja Alkkulan kirkkoh. A. Heikel. Siis pappissäädystä yhteen 32.

3) Porwarisääty: Helsingistä raatimies K. A. Öhrnberg ja kauppaneuwos C. W. J. Sundman; Turusta kauppaneuwos C. M. Dahlström ja muurariammatin wanhin S. Träskelin; Wiipurista porimestari R. J. Örn ja kauppaneuwos J. F. Hackman; Lowiisasta porimestari A. Juselius; Oulusta porimestari K. G. Bergstedt ja konsuli L. Candelin; Waasasta kauppaneuwos ja konsuli K. G. Wolff; Porista konsuli A. Björnberg ja kauppias K. E. Lindeqwist; Raumalta konsuli S. J. Wesander; Torniosta raatimies P. L. Dahlman; Porwoosta porimestari K. M. Holm sekä kauppaneuwos ja konsuli F. Sneckenström; Uuskarlepyystä konsuli K. Grundfelt; Kokkolasta kauppias W. Sneckendahl; Uuskaupungista kauppias Th. Lindroth; Eikneesistä konsuli F. Hultman; Kristinan kaupungista konsuli O. Wendelin; Naantalista kauppias C. Franck; Pietarsaaresta porimestari G. Tengström sekä kauppaneuwos ja konsuli P. Malm; Haminasta raatimies C. F. Grönberg; Lappeenrannasta kauppias C. Sawander; Hämeenlinnasta porimestari A. J. Thermén; Sawonlinnasta porimestari J. Mölsä; Raahesta porimestari K. Hildén; Kaskisista kauppias K. Grönberg; Kuopiosta kauppias R. Kellgrén; Tamperelta pruukin isäntä F. W. Frenckell; Käkisalmesta kauppias P. J. Hämäläinen; Joensuusta kauppias H. Parwiainen; Jywäskylästä porimestari J. Krank; Sortawalasta kauppias E. Boehm; Mikkelistä kauppias A. J. Molander; Heinolasta kauppias F. Lemström; Kajaanista raatimies K. G. Bergh. Porwarissäädyn jäseniä tulee siis olemaan 39.

4) Talonpoikaissääty: Satakunnan kihlakunnasta M. Kulkas; Yli-Satakunnan keskisestä kihl. J. Brusila; Ali-Satakunnan kihl. J. Simula; Yli-Satakunnan ylisestä kihl. A. Mäki-Peska; Mynämäen kihlak. J. Pohjalainen; Wehmaan kihlak. J. Katina; Maskun kihlak. M. Teräs-Rautela; Piikkiön ja Halikon ylisestä kihl. Seppälä; Piikkiön ja Halikon alisesta kihl. R. Stenroth; Raaseporin läntisestä kihl. P. Östring; Raaseporin itäisestä kihl. F. Simolin; Sääksmäen kihl. A. Uotila; Janakkalan kihl. M. Kartano; Hollolan kihl. Putulan keskiewari; Iitin kihl. E. Warpenius; Porwoon kihl. J. A. Hagelstam; Kymin kihl. J. Mannsten; Ahwenamaan kihl. lautamies Blomqwist; Tornion kihl. T. Poikela; Kemin kihl. P. A. Akola; Kajaanin kihl. L. Määttä; Oulun kihl. H. Punttala; Salosten kihl. Hiittola; Pohjanmaan keski-ylisestä kihl. J. Slotte; Pohjanmaan keski-alisesta kihl. M. Holma; Korsholman pohjaisesta kihl. J. E. Keto; Korsholman eteläisestä kihl. K. H. Hagman; Pohjanmaan itäisestä kihl. P. Nyyrönen; Kymin kihl. E. Klami; Lappeen kihl. A. Haikonen; Rannan kihl. E. Tykki; Äyräpään kihl. M. Leino; Käkisalmen kihl. Kiuru; Kurkijoen kihl. L. Tiainen; Sortawalan kihl. C. F. Pousar; Pielisjärwen kihl. M. Heikuri eli Putsolainen; Karjalan alisesta kihl. H. Kontinen; Rautalammin kihl. J. Liimatainen; Liperin kihl. A. Puhakka; Iisalmen kihl. P. Kumpulainen; Kuopion kihl. L. G. Pelkonen; Wähän-Sawon alisesta kihl. J. Kotilainen; Juwan kihl. Sinkko; Mikkelin kihl. J. Mynttinen; Heinolan kihl. H. Kauraniemi; Jääsken kihl. Paajanen; Jämsän kihlak. Heikkilä; Salmin kihlak. Paawo Manninen. Kuka on walittu Lapin kihlakunnasta emme tiedä.

Kuollut Turussa. Syyskuun 16 p. kauppamies J. G. Dahl wainaan tytär Agata Sofia Dahl 51 wuot.; salwukisällin G. Salmenin waimo Liisa Juhantytär 46 wuot.; 17 p. posteljoonin G. W. Söderlundin tytär Olga Lowisa 2 kuuk. ijällä.; laiwuri Österblad wainaan leski Beata Sofia Lindebäck 64 wuot.; kirjapaino-taiturin A. J. Kaustlinin tytär Alma Aleksandra 9 kuuk. ijällä; muurarin kisälli Juha Grönroos 60 wuot.; 19 p. merimies K. B. Walénin tytär Ewa Matilda 3 wuot.; 21 p. warwin työmies Antti Wilhelm Söderblom 54 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin syyskuun 20 p. laudankantaja Juha Kustaa Lang ja waimoihminen Maria Niilontytär.

☞ **Suomen Lähetys-Sanomia,** Syyskuun numero, jaetaan Turkulaisille tänäpänä.

☞ **Tätä numeroa seuraa lisälehti.**

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrér.

Lisälehti Tähden 27 numeroon, 1863.

Ulkomaalta.

Puolassa on Lelewelin kapinajoukko häwitetty, 30 miestä otettu wangiksi, 180 haawotettu; kaatuneitten joukossa oli myös itse kapinan johdattaja Lelewel. Kapinan johtajain Scawronskin ja Szumlianskin joukot sanotaan myös suureen häwiöön tulleen; luetellaan 300 kuollutta ja 24 wangiksi otettua. Puolalaiset näkyykin saawan jäädä omiin hoimeisinsa, sillä ulkowaltakunnilta ei näy apua olewan odottamista.

Wenäjän Suuriruhtinas Konstantin on tullut Itäwallan pääkaupunkiin Wieniin, jossa keisari itse ystäwällisesti on hänen wastaan-ottanut. Tästä matkasta ei sentään luulla mitään muutosta seuraawan Itäwallan ja Wenäjän hallitus-aikeissa.

Eräs tilastollinen kokous Berlinissä on päättänyt pyytää Wenäjän ottamaan uuden luwunlaskun eli Gregorion kalenterin Wenäjällä seurattawaksi.

Preussin kuningas ei ole luwannut suostua Saksan ruhtinasten päätöksiin Frankfurtin kokouksessa.

Jonian saarten yhdistämistä Greekan waltakuntaan ei ole wielä ratkaistu. Greekan uusi kuningas Yrjö on tähän aikaan aikonut Kyöpenhaminasta lähteä Pietariin.

Ranskan lähetysmies Pietarissa, herttua Montebello on saanut luwan lähteä kotimaahansa, niinkuin ensin ilmotettiin puolisonsa kiwulloisuuden tähden, mutta jälkeenpäin puhutaan että waltiollisetki asiat siihen owat syynä. Ranskan ja Wenäjän wäli ei olisi muuttunut ystäwällisekſi, waikka sitä jo wähään aikaan hollattiin.

Itäwallan arkkiherttua Maksimilian sanotaan nyt päättäneen ottaa wastaan Meksikon keisarikruunun.

(Lähetetty.)

Apostoli Paawalin hellä-sydämisyydestä.

Niinkuin P. Paawalin palawa hartaus ei koskaan tehnyt häntä hurmahengeksi, niin ei hänen mielenliikutustensa lämpimyyskään koskaan sokaissut hänen ymmärrystänsä. Uskonnosta ei kuiwettunut hänen luonnollisten tuntojensa lähde, niinkuin usein syytetään sen tekewän; hänen tunnollisuutensa oli oiwallinen; mutta sydäntä, joka tunsi kaikki, elähytti toimellisuus, joka teki kaikki. Samaa sydäntä hallitsi myös kaikki woittawa usko.

Hänen suuret surunsa ja ilonsa ei näytä koskaan syntyneen mistään ainoastaan häntä koskeneesta syystä. Ei mikään ainoastaan häneen sattuwa asia tehnyt häntä erittäin onnelliseksi. Hänen toimestansa kristin uskoon kääntyneiden muuttelewainen tila, niiden parannus tahi pahennus, ainoastansa taisi tuntuwasti taikka korottaa taikka painaa alas hänen tuntojansa. Millä hengen murheella walittaa hän muutamista: „joista jo usein olen teille sanonut, ja nytkin itkein sanon: he owat Kristuksen ristin wihollisia.“ Seuraawista sanoista huomaa jällen hänen itsensä kieltäwän riemunsa, „me iloitsemme, koska me olemme heikot ja te woimalliset.“ Ja taas: „minulle Kristuksen päiwänä kerskaamiseksi, etten minä hukkaan juossut olisi, eli turhaan työtä tehnyt.“ Koska hän matkallansa Jerusalemiin sywästi liikutettuna ilmottaa waaran tuntewan mielensä, sanoen: „pyhä Henki todistaa jokaisessa kaupungissa ja sanoo siteet ja murheet minun edessäni olewan“ ei hän kuitenkaan pitänyt lukua omasta waarastansa. Hän näkee pelkäämättä jo ennakolta, kuinka hän uskottawasti siellä wastaan otettaisiin. Lukua pitämättä omasta hyödystänsä huutaa hän jalomielisesti: „mutta en minä siitä lukua pidä, enkä tottele paljo hengestäni; että juoksuni päättäisin ilolla, ja sen wiran, jonka olen Herralta Jesukselta saanut, todistaaksení ewankeliumia Jumalan armosta.“

Jos nyt ei mikään liikuttanut häntä, mistä sitte tuli suru, jonka hän niin kipeesti tunsi? Se ei syntynyt mistään sellaisesta syystä, kuin olisi waan häntä erittäin koskenut. Hänen sydämensä haikea kipu sai alkunsa paljo ylewämmästä mielestä, kuin siitä hellämielisyydestä, etteiwät he enää kohtaisi toisiansa, waikka seki myös suuresti liikutti häntä; se sai alkunsa siitä, kuin hän katseli seurakunnan tulewaa tilaa, ja ennakolta näki, milliseen waaraan hänen rakkaat kääntyneensä joutuisiwat ilmestywän opin turmeluksen tähden.

Sellaisessa apostolin wiran toimittamisessa, jota tarkotamme, on jotain erittäin kaunista, kuin katsot sen arwollisuutta, mutkattomuutta ja jumalallista wilpittömyyttä. Nöyrällä luottamuksella muistuttaa hän kuulioitansa siitä, mitä he tiesiwät hänen käytöksestänsä. Hän wakuuttaa, ettei häntä woinut estää tärkeää totuutta taikka terweellistä warotusta julistamasta mikään pelko kawalilta Juutalaisilta, jotka aina oliwat walppaita syöksemään häntä wirittämiin pauloihinsa, eikä epäjumalallisten pakanain wiha, jotka oliwat aina walmiit wastustamaan häntä. Herkästi mainitsee hän ne kaksi pää-totuutta, joiden päälle hän oli rakentanut koko oppinsa, ja jotka päätotuudet owat usko ja katumus. Hän muistuttaa heitä wielä siitäki, ettei hän tytynyt waan sellaiseen wirkansa toimittamiseen, joka tapahtuu julkisella saarnalla, waan että hän, hyödyllisesti ja toimellisesti neuwoaksensa heitä, oli käynyt erinäistenkin ihmisten majoissa, todellaki sellainen tapa, joka on sopiwa noudatettaa kaikkina aikoina kristillisessä seurakunnassa, niin se on tarpeellinenki kaikille, jotka, julkisen toimensa loma-aikoina, tahtowat saada warman tiedon kunki sanankuulíansa tarpeista, heikkouksista ja synneistä. Niin opitaan täyttämään kalliin opetuswiran welwollisuudet monikertaisella waikutuksella. Niin opitaan tuntemaan sanan kuuliain suuresti erilaiset luonnon-laadut, niin saa opettaja tilan itsekuhunkin erittäin sowittaa kehotuksensa, niin olisi hän teräwämpi nuhteissansa, tarkempi opetuksessansa, kuin koska hän heitä puhuttelee suuressa joukossa. Sillä tawalla koottu tieto tekisi hänen hyödyllisemmäksiki julkisissa saarnoissa. Niin woittaisi hän sanankuuliainsa suosion ja rakkauden, kuin he näkewät, millä suurella ja totisella innolla hän tahtoo edistää heidän hengellistä elämäänsä; ettei häntä tydytä wirkansa toimitus waan paljaalla laillisella mitalla; ettei hän jaa oppiansa waan laillisella epäilewäisyydellä, mutta että hän mielellänsä tahtoo kuluttaa ja itsensä annettaa ulos heidän sieluinsa edestä.

Millä pyhällä tytywäisyydellä todisti apostolin oma-tunto senkin, ettei mikään halu kelwata ihmisille, eikä loukkaamisen pelko, estänyt häntä sanomasta terweellisiä totuuksia, sentähden että ne olisiwat taitaneet käydä heidän sapellensa. Mikä mieleen pantawa muistutus kullekin Kristuksen lähettiläälle, että tämä wäsymätön apostoli, wiimeisellä eron hetkellä, taisi kutsua kaikki läsnä-olewaiset todistamaan, että, oliko sanan kuuliain huolettomuus mikä hywänsä, oli saarnaaja kuitenki wiatoin kaikkein werestä; ettei mikään wäärä helleys koskaan suutinut hänen suutansa ilmottamasta heille Jumalan koko neuwoa. Hän muistuttaa heille oman woiton pyytämättömyyttänsä siinä, että hän, mitään omaa etuansa walwomatta, omilla käsillänsä oli tehnyt työtä, ei ainoasti elättääksensä itsensä, mutta auttaaksensa myös köyhiä. Kuinka lie hänen kuulioitansa liikuttanut se muistutus, „että samat kädet, jotka oliwat nostetut heidän edestänsä rukoukseen, oliwat myös tehneet työtä heidän tarpeittensa täyttämiseksi.“

Tämä siweä muistutus hänen anteliaisuudestansa ja työtä tekemisestänsä, jonka kautta hän oli saanut waroja almua antamaan, oli oppi oikein omansa eron hetkellä. Se muistutti hänen sanankuulioitansa siitä, ettei hänen uskonsa missään tapauksessa ollut paljas tieto. Tätä totuutta oli hän epäilemättä usein terottanut heille; tässä näyttää hän heille sen harjottamisen elämässä; tässäki, niinkuin ainaki, painaa hän mieleen jokaisen opettamansa totuuden jokaisella harjottamallansa awulla. Hän päättää puheensa sangen mahtawasti sowittaen sen wirkaweljiinsä, joiden hoitoon hän nyt on uskomaisillansa lauman eli kansan. Hänen surullisten sanankuuliainsa hellä suru, kiitollinen suosio, rukoukset, kyyneleet ja syleilemiset — „murhehtien suuresti sen sanan tähden, kuin hän oli sanonut, ettei heidän pitänyt enämpi hänen kaswojansa näkemän“ — se kaikki on suurempi ja totisempi todistus saarnaajan uskollisuudesta, kuin taitawimmasti tehty ylistys-puhe hänen saarnoistansa ja töistänsä; se epäilemättä antaa korkeemman todistuksen miehen jaloudesta, kuin taiten sommitetun ja konstillisen puheen hetkeksi herätetty ja hetken kestäwä liikutus, joka, kuin se waan saa kuuliat ihmettelemään saarnaajaa eli puhujaa, jättää hänen oman tuntonsa liikuttamatta, oman sydämensä nöyryyttämättä.

Hanna More

- - - - - n.

(Lähetetty.)

Kristillisyyden luonto nähtäwä Paawalissa.

Jos syntinen ihminen, joka on tietämätön kristillisyydestä, joka tekee työtä oman tunnon ahdistuksessa tuntein syntinsä, ja pelkää kostoa,

jonka omatunto todistaa hänen ansainneen, — jos sellainen ihminen kehotettaisiin miettimään keinoja sowittaan wihotettua Luojaa, oi kuinka harras olisi hän keksimään neuwoa, josta toiwoisi wirwotusta waiwatulle hengellensä! Miten ahkera olisi hän terottamaan taitoansa, antaaksensa jotain hywin waikeaa, jotain kauheaa, jotain mahdotonta, jotain sellaista, jota korkeempaa ei ihmisjärki enä tietäisi, panisi luonnon oikein kirispyihin — määräisi tehtäwäksi parannusharjotuksia, rääkkäämisiä, uhria, koko Libanonin tuleksi (Es. 40: 16), kauriita tuhansittain sowinto-uhriksi, kokonaisia wirtoja täynnä öljyä uhriksi; — sitte wielä pitäen sen toimittamisen oman kätisenä welwollisuutena, luullen täytywänsä olla oma wapahtajansa.

Mutta koska täydellinen rauhan, armon, sowinnon uhri tulee häneltä, joka wihotettu on, tulee wapaatahtoisesti, tulee armollisesti, tulee, ei ukkosen jylinällä suitsewalta wuorelta, waan laupeuden ja rakkauden hiljaisessa äänessä, tulee wapaana rakkautena ja hywyytenä, etsimättä ja ansaitsematta; koska apostolimme wirwottaa wapisewaa syntistä wakuuttaen: „he tulewat ilman ansiotansa wanhurskaaksi, hänen armostansa, sen lunastuksen kautta, kuin on Jesuksessa Kristuksessa;" koska hän on wakuutettu että kaikki, mitä hänen tulee puoleltansa tehdä on, ottaa wastaan toimitettu syntein anteeksi saaminen, joita Jumala on kärsinyt; koska hän kuulee, että se mainitulla ehdolla taritaan hänelle, eikä hänelle ainoastansa, waan jokaiselle, joka sen tahtoo ottaa wastaan; kuka epäilisi että hän, täynnä iloa ja kiitollisuutta, kuultuansa sanoman siitä, että mailma on sowitettu, kiiruusti rientäisi tarttumaan lahjaan, jota hän ei tietänyt toiwoa ja odottaa, ja joka käy yli hänen ymmärryksensäkin?

Mutta eikö nyt usein tapahdu juuri päin toisin? Hänen ylpeytensä oli uskotellut häntä, että jos jotain waikeaa työtä waadittaisiin, olisi hän itse tehnyt sen; jos jotain ankaraa ja kowaa olisi kärsittäwänä, eli jotain saatawa erinomaisella työllä; jotain kuin olisi loistawaa, josta tulisi tekiälle kunniaa ja kiitosta, — sillon panisi hän luonnollisen woimansa liikkeelle, hänen jänteytensä jännitettäisiin, hänen kiiwautensa wiritettäisiin, sillä sitte hän olisi oman palkkansa toimittaja, oman ansionsa taiwaan ostaja eli suoremmin sanottu sen laillinen omistaja.

Mutta kuin Jumala omalla neuwollansa ja omalla tiellänsä teki mailman wiisauden hulluudeksi, ja häpiään saatti heikkoin ihmisten turhat ja kelwottomat ajatukset, omin neuwoin eli omin woimin matkaan saattamaan lunastusta — eikö ihmisen haluttomuus, ottaa wastaan tarittua armoa, näytä siltä, kuin olisi hän mielistymätön lahjaksi saamaan syntinsä anteeksi, kuin nostaisi hänen korkea itsewaltaisena olemisensa halukapinan sellaista hanketta wastaan, jossa ei hänellä ole mitään ansiota, ehkä hänellä siinä on koko armo? Eikö näytä siltä, kuin olisi hän myöntymätön koko sellaisen kaupan ehtoihin? ikääskuin tahtoisi hän muuttaa koko autuuden neuwon sellaiselle kannalle, jonka toimittamisessa hän itse olisi ei ainoastansa osallisena, waan jonka aikoin saamisessa hänellä olisi pää-toimi?

Mutta ehkä joku sanonee: niin eiwät ihmiset kuitenkaan sano. Me wastaamme: suullansa tosin eiwät sitä tunnustaa, mutta eiwätkö he sitä töillänsä sano, kuin he elämällänsä toiseksi kääntäwät sen; taikka, jolleiwät kokonansa ole sitä uskomattomat, suostuwat siihen kuitenki wastahakoisesti, ja puolittain ja määrä-ehdoilla?

Kristillisyyden omituinen henki, sen sopiwaisuus ihmisille, täytti erinomaisella tawalla koko Paawalin sielun. Hänen teräwä järkensä, hänen jalo luontonsa, hänen tutkiwa henkensä, ja hänen uudistettu sydämensä antausi kokonansa ewankeliumin haltuun. Koko hänen sielunsa oli jumalallisen totuuden kopia, hänen elämänsä selwä esimerkki siitä. Mitä hän hywin ymmärsi, sitä hän selwästi julisti. Hänen koko pääyrityksensä on kumota luonnollisen ihmisen wastus sitä lunastusta wastaan, joka hänen hywäksensä on toimitettu. Hän, joka aina katsoi Jesusta, uskonsa alkajana ja päättäjänä, asetti hänen alati muidenki eteen heidän uskonsa ytimenä.

Hänen ilonsa on lewätä Jumalan armossa; sitä hän selittää monella tawalla. Sowinto on kaikkein hänen saarnainsa suuri aine. Hän selwästi osottaa mikä erotus sowinnon toimituksessa on Wapahtajan ja ihmisten waiheella. Ihmisten kesken on tawallista, että rikoksen alanen alkaa rauhan teon, ja kaiken mokomin koettaa woittaa ystäwän, jonka hän on kadottanut, puolustajan eli isännän, jonka hän on wihottanut. Mutta tässä hän osottaa tapahtuneen juuri päin toisin. Tässä on suututettu Hywäntekiä, wääryytetty ystäwä se, joka rukoilee wihottajaansa palajamaan, joka neuwoo wihollistansa sopimaan, joka lupaa ei ainoastansa armahtaa waan lahjottaaki hywiä etuja, ei ainoastansa unohtaa waan maksaa hywän palkanki. Katuwaista ei ainoastansa kehoteta uskomaan, että hänen rikoksensa owat anteeksi annetut, että hänen syntinsä owat rangaistut Wapahtajassa, että Tuomari on armahtanut pahantekiää, waan että hän on kärsinytki hänen siassansa.

Apostoli näyttää, että Jumala on lähde, josta ammennamme ei ainoastansa armoa, waan myös hywät työmme; jos käännymme, on se hän, joka kääntää meidät — jos rukoilemme, on hän kutsunut meitä — jos suostumme häneen, on hän wetänyt meitä — jos kadumme, on Jumalan armo waikuttanut sen meissä. Jos meissä on jotain hywää on se hänen antamaansa, eikä omaa tekemäämme luonnon woimilla. Hänen hywyytensä on lähde, josta wuotaa meidän hywyytemme, jos meissä sellaista on.

Hanna More.

Colenso-riita Englannissa.

11:ssä numerossa olemme puhuneet, minkä tohun lähetyspispan Colenson kirja Moseksesta on nostanut Englannissa. Hän kirjotti kirjaansa kaikellaisia Saksan wanhan-aikasia epä-uskon mietteitä, joita hän sitte uutena wiisautena kaupitsi kansalaisillensa. Mutta englannin kansa pani itsensä sitä wastaan, eikä anna epä-uskon sankareille wiimeistä sanaa. Siitä riidasta, joka on noussut Colenson kirjasta, lausuu eräs saksalainen sanomalehti seurawalla tawalla: „pispa Colenson nostama riita on nostanut suuren tohun, kirjoja on kirjotettu pispan puolesta ja pispaa wastaan; tauluja on nähty huonetten seinillä näillä sanoilla: Colensolla on oikeus — Moseksella wääryys, taikka: Colensolla on oikeus — raamattu on wäärässä. Kerran huomasi eräs mies sellaista plakaattia seinään kiinnitettäwän ja ilmotti asian tuomarille. Seuraawana päiwänä tuomittiin pahantekiä wetämään sakkoa 100 riksiä uskoa häwäsemisestä; mutta tuomari päätti odottaa laissa suodut 24 tuntia ennen kuin hän julistaisi wiimeisen tuomionsa. Odotuksen ajalla päättiwät tuomarit jättää rikoksen alasen rankaisematta, lykäten asian Jumalan, korkeimman tuomarin ratkastawaksi. Syytetty oli komissarius ruumisten yli. Tämä ilmotti sitte sanomissa tarwitsewansa 500 poikaa, jotka kantaisiwat kutsumus-kirjoja kautta koko Lontoon, joissa kutsuttaisiin keskustelemaan pipliasta ja Colensosta. Kokoukseen tuli noin 100 henkeä ja kommissarius lupasi raamattu kädessä todistaa, ettei Kristus ole Jumala, waan että jokainen meistä on kappale eli osa Jumalasta, ja että raamatussa löytyy paljo erhetyksiä. Tässä oli hänellä apuna yhtä-mielinen puheen johtaja eli presidentti. Presidentti rupesi myös puhumaan samalla tawalla; mutta kohta muistuttiwat kaikki kokoontuneet, että puheen johtajan oli wälttäminen, kuin rupesi itse asiasta puhumaan, joka Englannissa on wastoin asetuksia. Presidentti kumarsi ja oli waadittu menemään pois. Sitte rupesi nuori mies woimallisesti puhumaan raamatun totuuden puolesta. Kansa mielistyi hänen puheeseensa. Hän piti wiimeisen sanan."

Tämän johdosta sanoo sama sanomalehti: „paljon pitää pystyssä pidettämän kansan tawan, sen hywän toimen, sen hengen awulla. Se on alati todistus kansan turmeluksesta ja hengellisestä köyhyydestä, jos tapaan koskewissa asioissa pitää lailta etsittämän apua; jos esimerkiksi ihmisiä estetään lailla sunnuntai- eli sabatti-päiwän turmelemisesta, uskon pilkkaamisesta, y. m."

Kuulutus.

Tuomiokirkon seurakunnan jäsenet kutsutaan täten yhteiseen kirkonkoukseen tuomiokirkon sakaristoon tulewan lokakuun 1 p. kello 4 jpp. 1:ksi saamaan tietoa tuomiokirkon kuorin maalauskomitean wastauksesta niihin muistuksiin, joita tarkastajat owat tehneet sen tilikirjoista sekä määräämään jos wapaus peräpuheista on annettawa mainitulle komitealle sen toimista; 2:ksi walitsemaan uusia jeseniä waiwaishoitokuntaan merikapteini Anderssonin ja seppä Rangellin siaan, jotka 1864 wuoden alusta erkanewat hoitokunnasta; 3:ksi walitsemaan 1861, 1862 ja 1863 wuoden waiwaiskassan tilintukiat, ja 4:ksi lausumaan urkuin-polkian H. G. Tambergin ja kaikkein haudankaiwajain palkan korotus-anomuksesta. Turusta syyskuun 19 p. 1863.

Gustaf Indrén.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 28. Turussa perjantaina 2 päiwänä Lokakuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

Mikkelin-päiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotს. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. Ehtoo-saarnan: w. Pastori Indrén; Ruotს. Ehtoo-saarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Turun howioikeus on määrännyt howioikeuden auskultantin K. W. Björkman pitämään tuomarin wirkaa Raseporin kihlakunnassa niinkauwan kuin tuomarin wirka siinä on awoinna. — Wiipurin howioikeus on määrännyt oikeus-neuwomiehen F. W. Poppius olemaan pormestarina Wiipurissa niinkauwan kuin pormestari R. J. Örn on waltiopäiwämiehenä, sekä antanut wirkawapauden waltiopäiwä-aikana notarille F. T. Mechelinille, joka on kutsuttu toiseksi notariksi talonpojan-säädylle waltiopäiwillä. — Postinjohtokunta on antanut eron Turun postikonttuorin kirjanpitäjälle B. Krook ja hänen siaansa nimittänyt konttuorikirjurin alaluutnantti B. Nagajeff kirjanpitäjäksi, ja Wiipurin postikonttuorin kirjuriksi ottanut wara-kamarikirjurin J. H. Winter ja Waasan postikonttuorin kirjuriksi wara-kamarikirjurin K. A. E. Broman. — Tullin ylijohtokunta on määrännyt tullilaiwan wartiamiehen J. P. Östring konttuorikirjuriksi Oulun tullikamariin.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. M:ti on syyskuun 4 p. antanut päätöksen Hämeenkyrön w. t. kappalaisen wp. K. A. Bäckmanin anomuksesta saada lukea hywäksensä kaikki kappalaisen palkka-edut pitäjästä, mutta päätöksessä ei ole myönnetty hänen anomustansa. — Haettawana: Ikaalisten emäkirkon kappalaisen wirka 90 päiwän kululla, ja woimistelus-opettajan wirka Kokkolan ylikoulussa sekä toisen lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa. — Määrätty: entinen kuuromykkä-koulun oppilas L. Eklund ja ennen toiseksi opettajaksi nimitetty O. F. Hirn toimittamaan, Eklund toisen opettajan wirkaa ja Hirn kolmannen opettajan wirkaa kuuromykkäin-koulussa Turussa tänä lukukautena.

Porwoon. Sillä aikaa kun pappissäädyn waltamiehet owat waltiopäiwillä on tuomiokapitulissa määrätty lääninprowasteiksi Lammen prowasti K. F. Nordström Länsi Hämeen prowastikunnassa, Joroisten kirkkoherra sotaprowasti K. A. Lillström pohjois Sawon prowastikunnassa, Wiipurin kirkkoherra M. Forstén Wiipurin prowastikunnassa, ja kirkkoherran wirkaisiksi kappalainen wp. A. Poppius Juwalla, kappal. wp. O. T. Illberg Pyhäristillä, kappal. siainen wp. O. H. Clewe Rantasalmella ja kirkkoh. apul. wp. A. Allén Hauholla; ja Porwoon lukion apulainen maist. F. J. Pettersén toimittamaan määräystieteen lehtorin wirkaa samassa lukiossa, sekä Helsingin pitäjän kappal. apulainen B. W. Krogell määrätty toimittamaan saarnaajan wirkaa Kellokosken pruukissa. — Haettawana: kolme lisäopettajan wirkaa Helsingin alikoulussa. — Waaliin on pantu Hartolan kirkkoherran wirkaan: 1) Padasjoen kappal. wp. G. Lindeqwist, 2) Hauhon kappal. wp. J. F. Danielson ja 3) Heinijoen kappal. wp. A. E. Ruth, sekä Joutsan kirkkoherran wirkaan: 1) Suomenniemen kappal. wp. B. O. Pesonius, 2) Uuraisten rukoushuoneen saarnaaja wp. R. W. Brummer ja 3 Mikkelin kappal. wp. C. G. Stenroth. — Waalisaarnat on määrätty pidettäwäksi Taipalsaaren, Heinijoen ja Pyhtään kappalais-wirkoihin lokakuun 11, 18 ja 25 p. ja waali niissä marraskuun 15 p.

Kotomaalta.

Turusta. Wiimes sunnuntaina piti siwistysseura kokouksensa. Siinä wietettiin ehtoota entiseen tapaan lauluilla, musiikilla, puheenpidoilla ja hyppyllä. Pidettiin tällä kertaa suomalainenki puhe „maan syntymästä, puwusta ja luonnosta.“

— Katekismus-komitea päätti wiime kokouksissansa Turussa että ennen tehty katekismus-ehdotus on uudestaan tehtäwä ja tutkittawa, ja kehottaa nyt myös muita halullisia kirjottamaan samanlaisia oppikirjoja ja ne komitealle ennen 1865 wuoden loppua lähettämään, jotka sitte ynnä komitean oman ehdotuksen kanssa tulewat tutkittawaksi.

— Kaasuwalaistus-yhtiö piti kokouksen syyskuun 29 p. Sen tilinteosta marraskuun 22 p:stä 1862 wiime toukokuun 31 p:ään saakka nähdään että kaasutorwia oli laskettu 36,383 jalan pituudelle eli wähä päälle ruotsin penikulman, joiden kustannukset tekewät 111,114 markkaa 52 penniä. Katulyhtyjä on asetettu 217, jotka ynnä johdatusputkien kanssa maksawat 25,000 markkaa, eli keskimäärin 115 markkaa joka lyhtyä kohden. Yksityisten huonetten walaistus-kustannuksiin oli mennyt 2,500 markkaa. Ensimäisenä walaistus-aikana oli kaasua walmistettu 1,639,700 kuutio-jalkaa. Sen walmistamiseksi oli mennyt 1,358 tynnyriä kiwihiiliä, 1,715 tynnyriä poltettuja kiwihiiliä, 143 tynnyriä kalkkia ja 1,204 miehen päiwätyötä, jotka ynnä kaasumestarein palkkain kanssa tekewät 14,064 markkaa 97 penniä. Tästä on kuitenki jäänyt yhtiön hywäksi siwutuloja poltetuista kiwihiilistä, hiiliterwasta ja kaasukalkista 5,715 markkaa 40 penniä, niin että yhtiön oikeat menot siis tekewät yhteensä 8,269 markkaa 57 penniä.

— Näiden sanomain 21 n:rossa mainitsimme A. F. C. Tischendorfin Sinain wuorelta luostarista löytämistä P. Raamatun wanhimmista kirjotetuista kirjoista ja että hän niistä painautti suuren ja kauniin painoksen Leipzigissä neljään osaan samanlaisilla kirjaimilla kuin kirjotetutki owat. Nyt on F. A. Brockhausin kustannuksella Leipzigissä siitä erittäin annettu uusi testamentti nimellä: Novum Testamentum Sinaiticum, sive Novum Testamentum cum epistola Barnabae et fragmentis Pastoris. Ex codice Sinaitico auspiciis Alexanderi II omnium Russiarum imperatoris ex tenebris protracto orbique litterarum tradito accurate descripsit A. F. C. Tiscendorf. Hinta 6 thaleria (noin 6 ruplaa hop.) Tämä on painettu tawallisilla greekkalaisilla kirjaimilla yhteiseksi käsikirjaksi oppineille, ja seuraa tarkkaan alkuperäistä emäkirjaansa, josta se on otettu. Se on myös ohjeeksi suuren painoksen tutkioille. Esipuheet, joissa ulosantaja puhuu kirjan löydöstä, kirjotuksesta, erinomaisuuksista, teko-ajasta y. m., owat otetut suuresta painoksesta. Yksi siwu on näytteeksi painettu samanlaisilla kirjaimilla kuin alkuperäinen suuri painoskin. Tästä saa siis lukia itse tutkailla tätä Sinain wuorelta löyttyä wanhinta ja täydellisintä kaikista yli-tuhatwuotisista pyhistä kirjoista.

— Suomen maalaisten paloapuyhtiön wuosikokouksessa menneen wuoden syyskuun 15 p. walittiin herrat C. M. Creutz, A. W. Wahren ja R. Ullner tekemään yhtiölle uutta sääntö-ehdotusta. Se on nyt walmiiksi tehty ja painosta annettu yhdysmiesten tutkittawaksi ja yhdyskokouksessa sitte päätettäwäksi sen hywäksymisestä. Suomenkielisen ehdotuksen nimi on tämä: „Muutetun Ohjesäännön ehdotus Suomen maalaisten Paloapu-yhdistykselle, allekirjotettujen wiime wuoden syyskuun 15 päiwänä pidetyssä yhdyskokouksessa sen suhteen walittujen komitealaisten tekemä.“ Tämä ehdotus jaettiin Suomettaren 75 n:ron myötä. Tärkeimmät muutokset siinä on että komitea-piirikunnille pitäjissä Johtokunta määrää Asioitsian, jolle yhdistys maksaa palkan, että Johtokunnan apumiehiksi yhden asiamiehen siaan otetaan kaksi asiamiestä ja yksi kamreeri, että yhtiössä wakuutettawat pruukit, wapriikit ja muut teollisuuslaitokset jaetaan kolmeen eri luokkaan, joiden wastaussumma tulen-arkuuden suhteen korotetaan wakuutussummasta kahden, kolmen, neljän, wiiden ja kuuden kertaiseksi. Wapriikeja ja laitoksia, jotka waatiwat enempää kuin kuuden-kertaista maksoa asunhuonetten suhteen, ei oteta wastaan, niinkuin ruutitehtaita, tulitikkutehtaita ja senlaisia. Tämän säännön suomennos on ylipään hywin tehty; kuitenkin tahdomme siitä seuraawia muistutuksia tehdä: Entisen säännön sana huone on usioissa paikoin muutettu huoneukseksi, mutta ei sentään kaikin paikoin niin että sanoja huoneus ja huone käytetään samassa merkinnössä. Tästä tulee sekaannusta lukialle, kun luulee huoneuksen olewan jotakin muuta kuin huone. Kaikissa säännöissä waaditaan selkeyttä, ja sen wuoksi on mielestämme sana huoneus kaikissa paikoin muutettawa huoneeksi niinkuin entisessäkin säännössä oli. Ja miksikä niin outoa sanaa kuin huoneus käytettäisiin, koska huone on selkiä sana, joka koko maassa ymmärretään. Sana edeswastaus ei suomen kielessä ole muu kuin wastaus, ja tässä myös siksi muutettawa. Uupuwa apuraha 10 §:ssä pitäisi oleman puuttuwa taikka waillinainen, 24 §:ssä taas „pannaan maksettawaksi wuotuistansa,“ pitäisi oleman wuoteisesti taikka joka wuosi, ja 38 §:ssä on wäärin sanat: „jonka luulee pitämän wakuutussummana oleman,“ jotka entisessä säännössä oliwat oikeemmin näin: „joka hänen mielestänsä pitäisi wakuutussummana oleman“.

— Turun linnasta karanneista wangeista on taas saatu kiinni Isak Ek, joka toissa päiwänä tuotiin takasin linnaan. Hämeen-kankaalla oli hän saatu kiinni. Ainoastaan Isak Wall on wielä karussa.

Helsingistä. Professorit G. Z. Forsman ja A. Ahlqwist asetettiin syyskuun 23 p. wirkoihinsa ja pitiwät yliopiston juhlasalissa tätä

tilaa warten tawalliset alkajais-puheensa. Professori Forsman luki ruotsin kielin Englannin hallitusmuodon ensimäisestä edistymisestä ja professori Ahlqwist Suomen kielen tutkinnosta nykyisellä wuosi-sadalla.

— **Lahjotus-maiden** talonpoikain puolesta Wiipurin läänistä annettiin syyskuun 19 p. H. M. Keisarille alamainen anomuskirja, jossa rukoillaan että H. M:tinsa ottaisi heidän surkean tilansa tarkastellaksensa.

Luettelo H. K. M:tinsa Armollisista Esityksistä Suomen Säädyille waltiopäiwillä Helsingissä w. 1863.

1. Naimattoman waimo-ihmisen oikeuttamisesta täysiwaltaiseksi jollakin määrä-iällä.
2. Muutoksista ja lisäyksistä yleisen lain säännöissä holhoja-hoidosta.
3. Estämisestä ettei sopimattomia ehtoja saa tehdä kiinteän omaisuuden kaupassa eikä maatiloja ylöllisesti raskauttaa elakkeilla ja muilla rasituksilla.
4. Sen ritaristolla ja aatelilla olewan etuus-oikeuden kumoomisesta, että heillä yksinänsä saa olla säteri-wapauden alaista rälsimaata.
5. Miten kiinteän omaisuuden laillistamista hakeissa pitää menetettämän, kun lakihuutoa hakewa ei täydellisesti woi toteen näyttää edellisen omistajan saantia.
6. Tilusten lohkomisesta ja maan erottamisesta rälsi- ja wero-taloista kuin myös jonkun semmoisen tilus-osan wuoroliitoista.
7. Wesijohdoista ja wedellä käytettäwistä laitoksista.
8. Ehdollisesta luontokappalten rääkkäämisestä.
9. Muutamain sääntö-osain muutoksesta yhteisen lain Rakennus-kaaren 24 luwussa.
10. Maan-omistajan welwollisuudesta palkintoa wastaan antaa maata yhteiseksi tarpeeksi.
11. Nimettömistä eli osake-yhtiöistä ja äänettömistä eli kommandit-yhtiöistä.
12. Uuden rikoslain yleisistä perustuksista.
13. Asetuksen teosta muutamain tätä ennen käytettyin rangaistusten lakauttamiseksi ja uutten rangaistustapain panemiseksi niiden siaan toistaseksi, kuin myös wapausrangaistuksen käyttämisen säännöstä.
14. Muutoksesta nykyisissä kirkonrangaistuksen säännöissä ja muutamista rikoksista kirkolle määrätyn makson lakauttamisesta.
15. Asetuksen määräämisestä lapsenmurhasta sekä sikiön karkottamisesta ja salaamisesta kuin myös edeswastauksesta muutamissa salawuoteuden tapauksissa.
16. Asetuksen teosta aikomuksetta tehtyä tappoa ja muuta ihmisen pahaa kohtelua wastaan.
17. Asetuksen teosta kahden-otelma-rikosta wastaan.
18. Säännön saannista wäärää kannetta ja muuta kunnian-loukkausta wastaan.
19. Rauhotus-säännön tarpeesta maamme rautateille, kanawille ja sähkölennätin-laitoksille.
20. Kihlakunnan lautamiesten nimittämisestä ja palkkaamisesta.
21. Yleisen luwan annosta wälikeräjän pitämiseen keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-jutuissa.
22. Erinäisesti asetetun komitean tekemästä uuden kirkkolain ehdotuksesta ewankelis-lutherilaisille seurakunnille maassa.
23. Opettaja-säädyn syntyperäis-oikeuden lakauttamisesta maassa.
24. Papiston palkkain järjestämisen perustuksista ewankelis-lutherilaisissa seurakunnissa.
25. Merilaista.
26. Kunnallis-hoidosta maalla.
27. Kaupunkein kunnallis-hoidon uudestaan järjestämisestä.
28. Niiden asetusten tarkastamisesta, jotka koskewat hengeltä maksettawain kruunuweroin määrää sekä niiden maksamisen perustuksia, kuin myös niiden weroin yleisestä järjestämisestä.
29. Salpietari-weron lakauttamisesta.
30. Karttapaperi-maksoa koskewain asetusten tarkastamisesta.
31. Rahamääräyksestä kansankouluin asettamiseksi, uutten yhdistyskeinoin tekemiseksi sekä muihin yhteis-hyödyllisiin hankkeisiin.
32. Suomen pankin hallinnosta ja hoidosta.
33. Waltiolainan ottamisesta Wiipurin läänin lahjotusmailla asuwille talonpojille tilaisuuden hankkimiseksi lunastamaan itsellensä asuttawat tilansa.
34. Armollisessa julistuksessa huhtikuun 9 p. 1840 määrätyn weroparseelein muuttamisen tarkastuksesta.
35. Keinoista niiden wastusten poistamiseksi, jotka maan-omistajille syntyy siitä ettei lampuodi tahdo muuttaa pois.
36. Helpotuksesta alatuomarein welwollisuudessa asianomaiseen howioikeuteen lähettää kirjotetut kopiat tuomiokirjastansa.
37. Määräyksestä, jos ja mihin osaan yhteiselle rahamääräykselle pannut wirka- ja palwelusmiehet, joiden wirat häwitetään, tulewat sen perästä nauttimaan palkka-etujansa.
38. Palowiinan poltosta ja myymisestä Suomessa.
39. Muutoksista nyt noudatettawissa tilusten rauhotussäännöissä.
40. Yleisen metsästämis- ja otuksenpyyntösäännön perustuksista.
41. Kalastus-keinon parantamisesta ja kalain sikiämisen edistämisestä järwissä ja jokiwesissä.
42. Helpotuksesta maan-omistajain hollikyydin sekä maantien ja siltain teon welwollisuudessa.
43. Laajemmasta kauppa- ja elinkeino-wapaudesta.
44. Wapaasta jywäkaupasta.
45. Setelin-anto-oikeudella warustettuin yksityis-pankkein hyödystä ja tarpeellisuudesta ynnä yleisistä yksityispankkein perustamisen ehdoista.
46. Erinäisistä muutoksista maamme pituus-, awaruus- ja paino-mitoissa.
47. Wapauttamattomista ihmisistä ja niiden menettelemisestä, ja
48. Palkollis-säännöstä isännille ja palkollisille.

Waltiopäiwät.

Koko mennyt wiikko on kulunut säätyin järjestys-toimiin, niin ettei wielä ole keritty waltiowäiwä-ehdotusten keskustelemisiin. Apumiehiksi puhemiesten kokouksissa on walittu aatelissäädystä kreiwi C. M. Creutz ja presidentti W. Forsman, pappissäädystä tuomioprowastit Borg ja Renwall, porwarissäädystä pormestari Juselius ja neuwosmies Örnberg ja talonpojansäädystä C. H. Hagman ja L. G. Pelkonen. Aatelissääty on päättänyt walita ritarihuoneen-waliokunnan, walmistamaan järjestys-asetusta säädylle ja esittelemään ehdotusta wirkamiesten ja kanslian asettamiseksi. Tähän ritarihuoneen-waliokuntaan on walittu ensimäisestä luokasta wapaherrat J. R. Munck, S. W. v. Troil ja R. E. Hisinger, toisesta luokasta herrat A. W. Boije, G. G. Aminoff ja J. R. Taube, ja kolmannesta luokasta herrat N. C. E. Grotenfelt, C. J. Edelsköld ja G. Rein. Ritarihuoneen-waliokunnan ehdotuksesta on kokelas J. E. Swan otettu pikakirjottajaksi aatelissäädylle.

Aatelissäädyn kokouksessa syyskuun 24 p. ilmotti maamarsalkki että kenraalkuwernööriltä oli tullut kirjotus, jossa säädylle tieto annettiin ettei painotutkiat saa antaa lupaa sanomalehtien kirjottajille sanomihinsa ottaa säätyin keskustelemuksia, ellei säätyin sihteerit ole todistaneet niiden todenperäisyyttä. Tämän johdosta oli puhemiesten ensimäisessä kokouksessa keskusteltu ja katsottu säätyin sihteereille mahdottomaksi pitää semmoista tarkastusta, jonka wuoksi maamarsalkki ja puhemiehet päättiwät mennä kenraalkuwernööriltä pyytämään semmoisen säännön kumoomista. Kenraalkuwernööri oli luwannutkin Keis. M:tilta anoa muutosta mainitussa säännössä. — Kaikki säädyt owatkin päättäneet pitää kokouksensa julkisina niin että niihin pääsee kuultelioita niin paljo kuin tilaa on.

Kukin sääty on päättänyt walita 7 waliokuntaa, jotka walmistawat asiat ja laki-ehdotukset säätyin täysikokouksiin. Nämät waliokunnat owat 1) laki-waliokunta, jolle tulee kaikki yleisen lain alaan kuuluwat ehdotukset, 2) waltiowarain-waliokunta, jolle tulee waltiowarain tili ja niihin koskewaiset ehdotukset, 3) talous-waliokunta, joka saapi walmistaaksensa waltiotaloushoidon kysymykset, 4) lisäweron eli suostunta-weron waliokunta, walmistamaan lisä-weron ehdotusta, 5) pankki-waliokunta, jonka tulee tehdä ehdotus Suomen pankin jättämisestä säädyille ja siihen kuuluwat seikat, 6) walitus- eli tutkinto-waliokunta, joka tarkastaa säädyissä nostetut puutetten ja tarwetten walitukset ja kanteet, ja 7) toimitus-waliokunta, jonka tulee panna kokoon kaikki kirjotukset, jotka säätyin nimessä tehdään, kuin myös waltiopäiwäpäätöksen, säätyin tutkittawaksi ja hywäksyttäwäksi. Laki- ja talous-waliokuntiin päätettiin walita niin monta jäsentä, että ne taitawat työskennellä kahdessa osassa, joten niihin määrättiin 12 jäsentä aatelis-säädystä ja 6 kustakin muista säädyistä, mutta muihin waliokuntiin 6 jäsentä aatelissäädystä ja 3 muista säädyistä. Pappissäädyssä on waliokuntain jäseniksi walittu: laki-waliokuntaan: professori Schauman, kappalainen wp. v. Essen, prowasti Helander, professori Granfelt, kirkkoherra Rosengren ja prowasti Stenbäck; waltiowarain-waliokuntaan: prowastit Borenius, H. Heikel ja Sirén; talous-waliokuntaan: professori Geitlin, prowasti Hackzell, tuomioprowasti Borg, tohtorit A. E. Granfelt, Hertzberg ja Europaeus; lisäweron-waliokuntaan prowasti Alopaeus, tuomioprowasti Renwall ja kirkkoherra A. Heikel; pankki-waliokuntaan: prowastit Hellén, J. J. Bergh ja H. Heikell: walitus-waliokuntaan: prowastit Grönberg ja J. F. Bergh sekä kirkkoherra Castrén; toimitus-waliokuntaan: tuomioprowasti Renwall, prowastit Sirén ja Ehrström; ja säädyn erinäiseen waliokuntaan: prowasti Ehrström ja w. pastori Beyrath. — Talonpojansäädyssä on laki-waliokuntaan walittu: edusmiehet Östring, Poikela, Katina, Heikura, Kotilainen ja Kumpulainen; waltiowarain-waliokuntaan: Hagelstam, Teräs-Rautela ja Tiainen; talous-waliokuntaan: Hagman, Akola, Klami, Tuloisela, Pelkonen ja Prusila; lisäwero-waliokuntaan: Nyrönen, Puhakka ja Slotte; pankki-waliokuntaan: Punttala, Keto ja Stenroth; walitus-waliokuntaan: Arwelin, Myntinen ja Määttä; sekä toimitus-waliokuntaan: Pousar, Warpenius ja Kartano-Retula.

Aatelissäädyn waltiopäiwämiehiksi on tullut lisää Tollin suwun waltamiehenä tullipiirikunnan päällikkö J. F. O. Wasastjerna, v. Heidemannin suwun waltamiehenä maawiljeliä G. Nordenswan ja Etholénin suwun waltamiehenä postinjohtaja, kenraalmajuri A. F. Gripenberg.

(Lähetetty.)

Summallinen tilinteko Turun kaupungin waiwasten rahoista w. 1863.

	Maksettawaa.				Maksettua.					
	Talollisten maksot.		Tulojen summa.		Maksetut rahat.		Pois jääpä makso.		Nyöstettäwäksi jääneet rästit.	
Hopiaa	Rupl.	kop.	Rupl.	kop.	Rupl.	kop.	Rupl.	kop.	Rupl.	kop.
Ensimäinen kaupunginosa	326:	9	2250:	28	1769:	96	9:	15	471:	17
Toinen "	193:	26	1062:	15	871:	15	4:	50	186:	50
Kolmas "	69:	40	496:	68	398:	68	1:	60	96:	40
Neljäs "	78:	32	364:	92	304:	72	1:	95	58:	25
Wiides "	4:	24	26:	4	26:	4	—	—	—	—
Kuudes "	473:	7	2133:	78	1783:	20	5:	40	345:	18
Seitsemäs "	249:	96	1360:	38	1093:	87	11:	87	254:	64
Kahdeksas "	59:	61	302:	36	228:	91	—	80	72:	65
Yhdeksäs "	21:	7	176:	32	126:	24	3:	60	46:	48
Entinen Kirkkokortteli	2:	33	9:	93	9:	53	—	—	—	40
" Luostarin kortteli	13:	4	211:	70	132:	49	3:	65	75:	56
" Merikortteli	101:	42	791:	95	583:	21	5:	40	203:	34
" Uudenkaupungin kortteli . .	37:	87	224:	98	205:	62	2:	—	17:	36
" Pohjan kortteli	7:	22	100:	13	74:	92	1:	20	24:	1
Kaupungin tilukset tullien takana .	—	—	230:	92	110:	97	5:	73	114:	22
Ruissalo	—	—	32:	67	13:	20	—	—	19:	47
Pikisaari	—	—	37:	75	26:	55	—	—	11:	20
Lisäys	32:	19	351:	24	279:	3	—	—	72:	21
Summa	1669:	9	10164:	18	8038:	29	56:	85	2069:	4

Lisäykseen on luettu, paitsi makasiini-maksoja y. m., myös 1862 ja 1863 wuoden maksot kaupungin kassasta arenti-tiluksista, tehden kummaltakin wuodelta 100 ruplaa hop. Turusta syyskuun 24 p. 1863.

H. J. Ylander.

Ulkomaalta.

Nyt on wiimein wihdoin julkaistu Englannin, Ranskan ja Itäwallan wiimeiset waltiokirjotukset Wenäjän hallitukselle. Kaikki kirjotukset owat melkein yksimieliset, ehkä Englannin on suorin ja tyrnin sanoissansa. Niissä syytetään Wenäjän hallitusta Puolan kapinan syyksi. Loppupäätteeksi tehdään Wenäjä wastauksen alaiseksi siitä, mitä taitaa seurata, ellei Wenäjän hallitus ota korwiinsa näiden wälittäjä-waltain ystäwällisiä neuwoja ja ehdotuksia.

Wenäjän wastaukset näihin on myöskin julistettu. Kullekin waltakunnalle on lähetetty erinäinen wastaus sekä yhtä-pitäwä muistutuskirja, jossa selitetään Wenäjän ja Puolan keskinäistä kohtaa. Wastauksissansa ei Wenäjä woi myöntyä wälittäjä-waltain waatimuksiin. — Tähän lieneekin loppunut nämät waltain waihetuskirjeet. Niistä ei kuitenkaan luulla sotaa seuraawan eikä mitään apua ulkowaltakunnilta Puolalaisille.

Puolassa on koetettu surmata kreiwi Bergiä. Syyskuun 7 p., kun kreiwi tuli waunuissansa, heitettiin waunuihin pommia ja ammuttiin kiwärillä, jonka luodi käwi hänen päällisjakkunsa läpitse. Yksi kasakka haawotettiin ja kaksi sai wammoja. Kreiwi Bergin molemmat waunuhewoset myöskin haawotettiin, mutta ei yksikään ihminen henkeänsä menettänyt.

Nykysen wirsikirjamme parantamisen toimista.

Siittä päiwästä kun Lutherus oli alkanut opin-parannuksen suuren ja jalon työn, oli 31 päiwänä Lokakuussa 1817 kulunut tasasesti 300 wuotta. Tämän suuren tapauksen muistoksi hankkiwat usiammat kristikunnan ewangeliumilliset seurakunnat pitää tätä päiwää ilo- ja riemu-juhlana. Suomi ilmotti halaawansa yhtyä heidän kanssansa saman juhlan pitoon ja pyysi hallitukseltansa siihen lupaa, niinkun myöskin saada tämän muistoksi ruweta toimittamaan itsellensä uutta ja parattua suomenkielistä wirsikirjaa, nykysen, paljo waillinaisen ja kielensä puolesta sangen wirheellisen siaan. Molempiin annettiin lupa: juhlan wiettämiseen Tsaarien linnasta Pietarissa 8 (20) p. Heinäkuuta ja wirsikirjan parantamiseen Senaatista Turussa 14 p. Elok. 1817. Juhlaa wietettiin 3 päiwää perästyksin, nimittäin Perjantaina 31 p. Lokakuuta ja Lauwantaina ja Sunnuntaina 1 ja 2 päiwänä Marraskuuta. Juhlan toisena päiwänä, eli 1 p. Marrask., määräsi senaatti wirsikirjan toimituskunnan siotettawaksi Turkuun ja sen esimieheksi eli puheenjohtajaksi arkkipispan Jak. Tengströmin; paikalla työskentelewiksi ja asiassa aina keskustelewiksi jäseniksi: autuudenopin professorin Jak. Bonsdorffin, aut.opin professorin Henr. Snellmanin, kaunopuheliaisuuden professorin Joh. Fredr. Walleniuksen, Taiwassalon prowastin Elias Laguksen ja akatemian apulaisen Gust. Renwallin. Lisä-jäseniksi määrättiin pispa Porwoon hiippakunnassa, Porwoon gymnasiumin lehtori J. A. Elewe, Ilomantsin prowasti J. Molander, Juwan pitäjän kirkkoherra, prowasti M. Gottlund, Keuruun kirkkoherra, prowasti E. Rosenback.

Ensikerran kokoontui wirsikirjan toimituskunta yhdessä muitten kirkollis-asioitten toimituskuntien kanssa täysi-lukuisesti Turun akatemian konsistoriumin suureen istunto-huoneeseen 12 p. Helmik. 1818 kello 10 epp., jossa arkkipispa alkoi kokouksen keskustelemiset soweliaalla puheella. Siinä päätettiin sitte wirsikirjan toimituskunnan ensikerran kokoontuwan yksinänsä huomena, 13 p. Helmik., kello 9 e. p. p. Määrätyllä aikaa kokoontui toimituskunta ennen sanottuun huoneeseen. Esimies, puhuttuansa ruotsalaisen wirsikirjan parantamisesta, jutteli kuinka nykynen suomalainen wirsikirjamme on alkunsa saanut ja tullut sen kokoseksi, kun se nyt on. Hän sanoi: Kauwan sen jälkeen kun maassamme oli opin parannusta ruwettu lewittämään, täytyi kansan kärsiä oman kielisen wirsikirjan puutetta siksi kun Maskun kirkkoherra Hemmingus, w. 1616 Tokholmissa painatti semmosen. Wiisi wuotta sen perästä, eli 1621, ulosantoi Wiipurin pispa O. Elimaeus myöskin Tokholmista suuremman wirsikirjan, jossa oli 150 paikoilla wirsiä, joitten luku toisessa painoksessa, jonka Jonas Matth. Raumannus toimitti Turussa w. 1646, oli 232. Wielä kookkaamman wirsikirjan ulosantoi pispa Gezelius wanh. wuonna 1668, jossa oli 254 wirttä, ja hänen poikansa, pispa Gezelius nuor. lisäsi siihen ruotsalaisesta w. 1695 ilme tulleesta wirsikirjasta wirsiä, niin että siihen tuli, kun ruotsalaiseenkin, 413 wirttä, ja sellaisena on se pysynyt tähän päiwään asti. Mutta tämäkin on suuren parannuksen tarpeessa. Monta huonoa wirttä on pois jätettäwä, ja pidettäwäkin wirret owat korjattawia ja parattawia niin myös monella uudella lisättäwä. Jos toimituskunta ilmottaisi tehtäwäksi 20 eli 30 wirttä kohtuullisella palkinnolla, ehkä sitte joitakuita tekiöitä ilmaantuisi. Kalendariumi olisi pois jätettäwä, koska suomalaisia almanakkoja on jo kyllältä; mutta ajantieto on pidettäwä, tutkittawa, korjattawa ja lisättäwä. Tämä oli arkkipispan esitys.

Pari wuotta ennen, eli wuonna 1816, oli tuomioprowasti Westeroosissa, tohtori J. O. Wallin ilme-tuottanut näytteeksi uuden ruotsalaisen wirsikirjan, ja sitä aiwottiin pitää johtona uuden suomalaisenkin teossa.

Toista wuotta oli kulunut wirsikirjan toimituskunnan ensimmäisestä kokouksesta, ennenkun yleisö sai sen hankkeista tietää mitään. Wasta 24 p. Huhtikuussa 1819 ilmotti se Turun ruotsalaisessa sanomassa mielensä. Sillon se pyysi Suomen kieltä taitawia runoilioita tekemään puhtaalla ja täysinäisellä kielellä — eikä Turun paikkakunnan lyhennetyllä puheenparrella — wirsiä tutuilla nuotilla mistä aineesta hywänsä, waikka suotawin olisi ollut saada niitä niistä aineista, joista ei nykysessä wirsikirjassamme ole. Sille, joka wirsikirjan toimituskunnalle lähettäisi määrätyllä aikaa, eli ennen Wapunpäiwää 1820, wähintäkin 20 wirttä tutkittawaksi, annetaisiin palkinnoksi, jos ne wirsikirjaan pantawiksi hywäksyttäisiin, 100 riksiä pankkoossa, ja sille, jonka teokset ei olisi juuri sen arwosia, 50 paperi-ruplaa. Tällaisien palkintojen maksamiseksi oli jo sillon lahjottanut läänin prowasti, tohtori Isak Eneberg Wehmaalla 100 riksiä pankkoossa, ja professori Joh. Molander Ilomantsissa 200 paperi-ruplaa. Sekä tällä kertaa, että monasti sen perästäkin, warotti toimituskunta wirren tekiöitä ottamaan tarkan waarin hänen antamista ohjeistansa, jotka oliwat seuraawaiset: Paitsi wirren sisällistä eli hengellistä arwoa ja ansioa, tuli tekiän myös sen ulkomuodon puolesta ottaa tyystän waarin kielen omasta luonnosta ja kieliopillisesta puhtaudesta, täydellisistä ja wirheettömistä loppuwasteista (rimslut), niin myös äänen korosta sanoissa, niin ettei ainoastansa tawausten luku joka wärsyn riwissä ole se kun olla pitää, waan että myöskin pitkä ja lyhy tawaus siinnä tulee oikealle paikallensa. Puhtaan ja selwän suomalaisen korwaa loukkaawia sanan lyhennyksiä ja puustawien pois jättämisiä piti wältettämän. Runoilemuksessa piti niin muodon kielen oleman yhtä sujuwaa ja hywää kun suorasanaisessakin kirjotuksessa, ja niinkun se myös on hywien suomalaisten keskenkin heidän joka-aikasessa siiwo-puheessansa.

Määrätyllä aikaa, eli ennen Huhtikuun loppua 1820, tuli toimituskuntaan 8 koetusta wirsiä, nimittäin: n:o 1, jossa oli 22 wirttä; n:o 2, oli 8 wirttä, n:o 3 oli 61 wirttä, n:o 4, 25 wirttä samalta tekiältä kun n:o 3; n:o 5, 42 wirttä; n:o 6, 25 wirttä; n:o 7, 23 uutta ja

6 wanhasta wirsikirjasta parattua; n:o 8, 20 wirttä. Toimituskunta ei pitänyt yhdenkään teoksia sen arwosena, että hän olisi sille suurimman palkintonsa antanut; mutta teokset n:o 7 ja 8 piti se sisällyksensä ja ulkomuotonsa wuoksi muita parempina, jonka wuoksi olisi se suonut woiwansa antaa kummallekin yhtäläisen palkinnon; mutta koskei oltu luwattu muuta kun yksi, niin tahtoi toimituskunta jakaa wähemmän palkintonsa kahtia, puolen kummallekkin. Wirret n:o 7 oliwat Kalajoen prowastin Joh. Frosteruksen ja n:o 8 Wehkalahden kappalaisen O. Pesoniuksen tekemiä. Toimituskunta pyysi heitä ottamaan sekä palkintonsa että wirtensäkkin wielä paranneltawiksi toimituskunnan sihtieriltä. Lokakuun 25 päiwänä 1820 julkasi toimituskunta taas toistamiseen tämän edellä mainitun ilmotuksensa wirsien teosta, ja pyysi siinnä, jo mainittuja palkintoja wastaan, lähettämään 20 wirttä toimituskunnalle ennen wuoden 1821 loppua.

Kahdesti oli siis toimituskunta jo pyytänyt ja kehottanut taitawia runoilioita wirsien tekoon ja jo saanutkin paljo wirsiä, ennen kun se luetteli wanhan wirsikirjan puutteita ja wikoja. Heinäkuun 4 päiwänä 1821 tuli niistä ilmotus. Toimituskunta sanoo sillon jo päättäneensä sen tutkinnon ja hawanneensa siinnä olewan 150 paikolla hyljättäwää, 188 sellaista, jotka toimituskunta itse warsin wähillä korjauksilla saisi kelwollisiksi uuteen wirsikirjaan, ja 75 sen laatusta, jotka tarwitsewat paljo sekä parannusta että toistamiseen tekemistä ja lyhentämistä, ennen kun ne owat kelwollisiksi otettawat. Näitä pyysi siis toimituskunta taitawia runoilioita parantelemaan, ja wuoden lopulla, ennen tehtäwiksi ilmotettujen wirsien kanssa toimituskuntaan lähettämään, jos ei kaikkia, niin kuitenkin senwerran kun walmiiksi ehdittäisiin saada. Ne lueteltiin olewan seuraawaiset: n:o 2, 11, 17, 19, 24, 33, 34, 35, 36, 39, 41, 42, 53, 58, 61, 73, 74, 79, 93, 94, 96, 107, 110, 128, 145, (jonka korjaamisessa waan Jesuksen 7 sanaa ristissä on waariin otettawa,) 159, 163, 166, 173, 175, 183, 191, 212, 217, 218, (kaksi wiimmestä olisi kaiketikkin paras yhdistää?) 222, 230, 235, 244, 254, 255, 256, 257, 265, 268, 269, 280, 281, 282, 285, 289, 290, 301, 304, 309, 322, 327, 347, 349, 350, 351, 359, 363, 378, 383, 386, 392, 395, 397, 398, 402, 403, 411 ja 412*)

Ennen wuoden 1821 loppua tuli taas toimituskunnalle 4:ltä tekiältä wirsiä, nimittäin: n:o 1 jossa oli 40 wirttä; n:o 2 oli uusia ja wanhoista parattuja, yhteen 74 wirttä; n:o 3 oli 21 uutta wirttä; n:o 4 oli 22 wirttä. Paitsi näitä tuli myös toimituskunnalle kaksi tukkua hengellisiä wirsiä ilman nimiseteliä, joista niinmuodon ei palkintoja toiwottu. Waikka toimituskunta näitäkin wirsiä wähän kiitteli, niin ei se kuitenkaan katsonut niitä niin hywiksi, että hän olisi antanut yhdellekkään niiden tekiälle suuren palkintonsa. Mutta wirret n:o 3 katsottiin sentään sen arwoisiksi, että niiden tekiälle määrättiin 50 paperi-ruplaa, ja nimisetelin awattua nähtiin tekiän olewan Kalajoen kirkkoherra, prowasti Joh. Frosterus, joka myös samassa setelissä kielsi itsellensä palkintoa antamasta, jos teoksensa sen arwoseksi katsottaisiinkin.

*) Tässä luetellaan waan 74; huomaamattomuudesta kaiketikkin on 1 pois jäänyt.

Wirret n:o 2 ja 4 ei pidetty palkinnon arwosina, mutta katsottiin kuitenkin niin ansiollisiksi, että toimituskunta pyysi saada pitää ne ja myöskin wirret n:o 1, joista se toiwoi parantelemallansa saawansa usioita kelwollisia. Sitte taas, 12 p. Kesäk. 1822, uudisti toimituskunta pyyntönsä kaikille Suomalaisille, eritoten opetuswiralle, että he Kesäkuun loppuun 1823 toimittaisi wähintäkin 20 wirttä tutuilla nuotilla, ja jo ennen sanottua palkintoa wastaan. Toimituskunta ei sanonut tahtowansa kieltää ketään tekemästä wirsiä niistä aineista kun kunkin mieli teki, hän tahtoi waan ilmottaa mistä aineesta wirsiä wielä puuttui, ja että niitä koetettaisiin tehdä ja toimituskuntaan lähettää; — ne oliwat seuraawaiset: Jumalan omaisuuksista, erinomattain niistä kun uskon-opin rakkaudelle ja harjottawalle kristillisyydelle owat tärkeimmät, — kasteesta, ripistä, lukusioen alussa ja lopussa, papin waalissa, seurakunnan opettajaa wirkaan asettaessa, lapsen kaswatuksesta, juopumuutta wastaan, haureutta, kielen wäärin käytöksestä, Herran ehtoollis-wirsiä sairaalle, uskon hedelmistä, kärsiwällisyydestä ja lohdutuksesta kärsimyksissä, tytymyksestä Jumalan sallimuksiin, syntymä-maan rakkaudesta, uskollisuudesta esiwaltaa kohtaan, rehellisyydestä ja ahkeruudesta wiran toimituksessa.

Lokakuun 18 päiwänä 1828 ilmotti toimituskunta siihen asti jo tutkineensa 550 paikolla sellaista wirttä, jotka pitkusten korjausten perästä olisi otettawat näytöksi painettawaan wirsikirjaan; mutta kosk'ei wielä siinnäkään joukossa ollut wirsiä kaikista niistä aineista kun alussa mainitussa ruotsalaisessa, niin pyysi toimituskunta halullisia ja taitawia wirren tekiöitä, jo ennen ilmotetulla hintaa, ennen Lokakuun loppua 1829, lähettämään toimituskunnalle joko käännöksiä taikka uudesta tehtyjä wirsiä seuraawaisista aineista: kristin uskonnon arwosta ja hywänteoista, Korkeimman ylistys ja kunnia luonnon waltakunnassa, — Jumalan kuwa uudesta luodun ihmisen sekä ymmärryksessä että tahdossa, — kuolemattomuuden toiwo, — syntiin lankeemus ja sen seuraukset, — syntymäpäiwän muistoksi, — Jesuksen opetuswirka, — Jesuksen armo-waltakunta, — Kasteen liitto, — nuorukaisille rippikoulun ajalla, — warotus armosta lankeemaan, — wanhurskauttaminen, — julkinen Jumalan palwelus, — kiitollisuus hywäntekiöitä kohtaan, — kielen oikia käytöntö, — kuinka mailma ja sen wiattomat huwitukset owat nautittawat, — welwollisuudet esiwaltaa kohtaan, — muita ihmisiä kohtaan, — syntymä-maata kohtaan, — oikeutta hakewille käräjissä, — isännille ja emännille, — palkollisille, — leski-miehille ja leskille, — kiitos parantumisesta, — pahantekiöille ja kuolemaan tuomituille, — sodan aikoina, — sotamiehille, — woiton saamisesta, — Jumalan lahjain oikein käyttäminen, — oikean kristityn autuus jo tässä elämässä, — kuolema on uni, — puolison kuoltua, — lapsen kuoltua, — isän eli äidin kuoltua, — onneton ijäisyys; Yhteen 35 wirren ainetta.

Ei tämäkään toimituskunnan pyyntö mennyt mitättömään; sillä määrätyllä aikaa, eli ennen Lokakuun loppua 1829 sai se wirsiä näistä pyydetyistä aineista, nimittäin Pöytyän kirkkoherralta, tohtori Karl Heleniukselta 35 wirttä kaikista pyydetyistä aineista, kirkkoherran apulaiselta Waasassa Matth. Wilh. Wikströmiltä myöskin 35 wirttä, prowastilta Iitissä Gust. Fredr. Hjerpeltä saman werran, kahdelta nimeänsä ilmottamattomalta wirsiä muistakin aineista kun toimituskunta pyytänyt oli. Toiselle näistä wiimmeksi mainituista lupasi toimituskunta wähemmän palkintonsa, 50 paperi-ruplaa, mutt'ei ilmottanut kuinka monta wirttä häneltä saatiin; toisella oli 22 wirttä, ja ne tuliwat toimituskuntaan wähän jälkeen määrä-ajan.

Kesällä 1830 sai wirsikirjan toimituskunta koko ruotsalaisen uuden wirsikirjan käännettynä suomenkieliseksi. Kääntäjän nimeä ei toimituskunta ilmottanut; mutta tietysti oli se Lemin pitäjän kirkkoherra Jak. Roschier, koska hänen nimellänsä sellainen wirsikirja lähti präntistä Turussa 1836. Sen nimi on: „Psalmi-Kirja. Ruotsista Suomeksi käätty.“

Kaikki toimituskuntaan tulleet wirret, paitsi wiimmeksi mainittua „Psalmi-kirjaa.“ paranteli, uudisti ja korjaili yhdenlaiseksi kielensä puolesta arkkipispa Jak. Tengström, ja hän teki myös monta uuttakin; mutta kun kuolema lopetti hänen maallisen elämänsä 26 p. Joulukuussa 1832, ennen kun hän oli ehtinyt parantamaan kaikki wirret, annettiin ne Ulwilan kirkkoherralle, tohtori Gust. Renwallille korjattawiksi. Sitte kun hän oli ne mielensä mukaiseksi käännellyt, myös pispankin parantelemat, ja järjestänyt, painatti toimituskunta ne kahteen osaan wuonna 1836 seuraawalla nimilehdellä: „Uusia Wirsiä, Kirkosa ja kotona weisattawia. Joita ensin Suomen Papit, Ignatius, Frosterus, Helenius, Pesonius, Achrenius, ja muut owat kirjottaneet; mutta sitten yhdistänyt, uudistanut, ja lisännyt, Arkki-Pispa Wainaja Jac. Tengström, ja nyt Wirsi-Kirjan-Seurasto präntttiin antanut.“ Näitä wirsiä on kaikkiastansa 752 ja 156 aineesta. Paljo on siinä joukossa myös wanhasta wirsikirjasta parattuja. Waikka nimilehdessä sanotaan wirret olewan „kirkossa weisattawia,“ niin ei kuitenkaan arkkipispa wainaan tarkotus niiden ulosantamisella oikeastansa ollut muu kun waan ilme tuottaa aineita aiwottuun näytteeksi tehtäwään uuteen suomen kieliseen wirsikirjaan.

Wirsikirjan toimituskunta oli siis 18 wuotisella askaroitsemisellansa antanut Suomalaisille näin suuren wirsistön täydellisellä ja puhtaalla kielellä, mutta tämän tehtyänsä lakkasi se myös koko toimestansa, eikä ole wielä tähän päiwään asti edes kokenutkaan tehdä eikä walitakkaan niistä kirkko-wirsikirjaa. Tänä kesänä, 27 lepowuoden perästä, näkyy taas huonon wirsikirjamme parantamisen halu tulleen näkywiin. Uusi toimituskunta ilmaantui, sen puheenjohtajana on arkkipispa, tohtori Edward Bergenheim ja jäseninä: kanslianeuwos j. n. e. Elias Lönnrot, Kemiön prowasti Fredr. Gabr. Hedberg, suomenkielen professori Aug. Engelbr. Ahlqwist, konsist. notarius Kuopiossa Karl Martti Kiljander, koulun rehtori Knut Leg. Lindström, ja Ilmajoen kappalainen w. pastori Karl Gust. v. Essen. Nyt ei enää haluta uuden wirsikirjan tekeminen, nyt tydytään waan wanhan parantamiseen, jonka tähden päätettiin parannella mitä parannella sopii, ja warsin huonot wirret hyljätä ja niiden siaan toimittaa toisia. — Näin kauwas on nyt 45 ajastaikana wanhan wirsikirjamme parannus-työ ehtinyt; niin kauwas, että wanha wirsikirjamme on wielä parantamata eikä uutta kirkko-wirsikirjaa ole saatu.

— — d.

Kuollut Turussa. Syyskuun 21 p. waimoihminen Gustawa Fredrika Sjöberg 32 wuot.; 25 p. kirkon waiwanen Ewa Nummelin 70 wuot.; 27 p. sotamies Wasilii Sokoloffin waimo Maria Kokkonen 42 wuot.; trengin, Ruotsin alamaisen M. P. Erikssonin poika Kaarle Rikard 7 kuuk. iällä; 26 p. waimoihmisen Karolina Granstedtin äpärä lapsi Kaarle Juha 2 wuot.; 28 p. wangittu trenki Antti Tallberg Porista, kuollut linnassa; linnan wartian J. F. Stålbergin poika Juha Kustaa 8 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin Syyskuun 27 p. trenki Henrik Olawi Lindqwist ja neiti Antonetta Helena Sandell.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 29. Turussa perjantaina 9 päiwänä Lokakuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6 1/2 kop.

19 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotj. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruotj. Ehtoo-saarnan: w. Pastori Sarén. **Kehruhuoneenkirkossa,** Suom.: w. Past. Malmström. **Linnankirkossa,** Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on nimittänyt Waasan howioikeuden notarin H. R. Hammarström maankamreeriksi Waasan lääniin ja Turnn howioikeuden wara-lakiwiskaalin L. T. v. Hellens lakiwiskaaliksi mainittuun howioikeuteen. — Senaatti on syyskuun 24 p. määrännyt Lapin kihlakunnan kruununwoudin E. Sandman kruununwuodiksi Haapajärwen uuteen kihlakuntan, kokelaan K. F. Ideström ja wuorityön warajohtajan, wuorimestari E. H. Furuhjelm wuori-insinööreiksi wuorihallintoon; Weaporin postikonttuorin kirjurin K. H. Nygren Alawuuden postimestariksi; entisen majurin J. Renqwist kirjanjakajaksi Wiipurin postikonttuoriin ja Messukylän nimismiehen O. Sawander Hämeen läänin sairashuoneen toimimiehekst. — Helsingin kauppamies H. Donner on otettu Ruotsin ja Norjan wara-konsuliksi Helsingissä.

Hiippakuntain sanomia. Porwoon. Ero on annettu Liljendalin kappalaiselle wp. A. Wilskmanille omasta pyynnöstä kappalaisen wirasta sekä papin wirasta. — Kuollut: pappismies G. Forsblom ja Helsingin toinen kappalainen wp. J. A. Thomander. — Haettawana: kappalaisen wirat Liljendalissa ja Mäntyharjulla 90 päiwän hakemusajalla elokuun 28 p:stä. — Määrätty: w. t. kappalainen Liljendalissa A. W. Forstadius eteenpäin pitämään kappalaisen wirkaa siellä. — Lupa muuttaa Pietarin hiippakuntaan on annettu Jeutsenon kirkkoherran apulaiselle G. R. Tornellille. — Opetus-näytteen on tehnyt Rautasalmen w. t. toinen kappalainen wp. O. H. Clewe, päästäksensä jumaluus-opin lehtorin wirkaan Jywäskylän alkeis-opistoon. — Kirkherrantutkinnon on käynyt Kuhmoisten kirkkoh. apulainen wp. A. A. Lindblom.

Kuopion. Haettawana: opettajan wirka Kuopion alikoulussa. — Käytännöllisen opettaja-koetteen saksan kielen opettajan wirkaan teki syyskuun 19 p. opettaja, maisteri R. Krank, arwosanalla approbatur cum laude. — Syyskuun 23 p. nimitettiin opettaja, maisteri R. Krank saksan ja ranskan kielten opettajaksi Oulun alkeis-opistoon. — Wahwistuskirjan on saanut ylioppilas T. O. Stenbäck Kajaanin alikoulun opettajaksi.

Kotomaalta.

Turusta. Oikeus-neuwomiehen (eli raatimiehen) waalissa tämän kuun 2 p. sai waratuomari R. Granström, joka myös oli ainoa hakia, kaikkein huudot.

— Kirkon-kokouksessa entis tuorstaina päätti seurakunta 1) että entiselle tuomiokirkon kuorin maalaus-komitealle annettaisiin wapaus peräpuheesta, paitsi mitä tulee pläkkiseppä Lagerbomille annettuun käsirahaan 1,400 markkaa, joista ei wielä ole tiliä tehty; 2) walittiin 1860 ja 1861 wuosien waiwais-laskuin tilin-tutkioiksi waratuomari Ålenius, apteekari Aschan ja ruokakauppias Thulin ja 1862 wuoden samanlaisten laskuin tilin-tutkioiksi maakamreerin warawirkainen Dahlén sekä kauppiaat Söderström ja Swiberg; 3) waiwais-hoitokuntaan walittiin toistamiseen merikapteini Andersson ja ensi kerta ruokakauppias Thulin; 4) suotiin urkuin-polkia Tambergille 100 markan wuotinen palkan-lisäys niinkauwan kuin hän sitä wirkaa toimittaa, ja kaikille haudankaiwajille 60 markkaa lisää wuoteissa kullekin, kuitenki sillä ehdolla että he talwis-aikana luowat hautaus-maalla tarwittawia teitä, sekä ettei he käskemättä mene maahanpaniais-wieraiksi.

— Uusi kirja. Waimon-peili eli Monikka, Pyh. Augustinuksen äiti, kaikille waimoille seurattawaksi esimerkiksi kuwailtu. Suomentanut E. A. Ahlgren. Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863. J. F. Granlundin kustannuksella. Hinta 15 kopeekkaa. Tämä on kaunis kertomus Monikan elämä-kerrasta, ja kuinka hän saattaa miehensä, joka oli pakana, ja poikansa joka oli harhateille joutunut, eläwään kristin-uskoon. Siinä on kaunis esimerkki, mitä hiljaisuudessa, nöyryydessä ja rukouksessa työskentelewä waimo on woinut matkaan saada.

— Turun Waiwaisten-hoidon tulot ja menot Syyskuulla 1863.

Tulot:	Markkaa	p:ä.
Jäännös Elokuulta: ulos lainattuna . . .	103,094:	28.
rahaa kassassa . . .	9,110:	41.
Hautajais-kustannuksia Orawaisista ja Pirttikylästä	16:	42.
Tämän wuoden waiwaisrahoja on tullut .	888:	96.
Yhteensä	113,110:	7.

Menot:		
Satunnaisia apurahoja	149:	—
Wuosi-neljänneksen apurahoja	26:	—
Hyyry-apua	15:	—
Sihteerin wuosi-neljännes-palkka	300:	—
Toimitusmiehen „	400:	—
Kuukauden ruokaraha 2 hoitajattarelle . .	24:	—
Erinäisiä menoja	54:	56.
65 syltää mäntysiä puita talwekst ulkona waiwaishuonetta	679:	—
37 syltää mäntysiä puita Caloanderin halko-warastolle	367:	28.
Waiwaishuoneen korjaus-töihin	659:	56.
Kirjapaino-maksoja	58:	44.
Kirjansitojan palkkoja	15:	80.
Yhden wuoden lisä-makso kaupunkein yhteiselle paloapuyhtiölle	250:	88.
Pois jääpä wuosineljännekseen apuraha . .	22:	—
Yhteensä	3,021:	52.
Jäännös Lokakuulle: ulos lainattuna . . .	103,094:	28.
rahaa kassassa . . .	6,994:	27.
Kaikki yhteensä	113,110:	7.

Waiwais-huoneessa on nykyään 32 miesihmistä ja 27 waimoihmistä, 5 poikalasta ja 3 tyttölasta sekä mielipuolisia: 6 miehenpuolta ja 9 waimonpuolta, elikkä yhteensä 82 henkeä. Turun Waiwaisten huoneesta syyskuun 30 p. 1863. H. J. Ylander.

Helsingistä. Keis. M:ti on syyskuun 19 p. korottanut kenraalkuwernöörin kanslian johtajan, waltioneuwos C. H. Molander aatelis-säätyyn, sekä nimittänyt hulluin-hoitolaitoksen pääläkärin, tohtori L. Fahlander ja yliopiston opettajan, tohtori J. Frosterus professoreiksi ja Helsingin kauppamiehen P. Sinebruchoff kauppaneuwokseksi.

— Konsistoriumin ehdotuksesta on hallitus päättänyt yliopiston historiallis-kieliopillisen ja luonnon-määräysopin tiedekunnat yhdistettäwäksi yhdeksi tiedekunnaksi, nimeltä järkeis-oppinen (eli filosofian) tiedekunta, jossa kuitenki tulee olemaan kaksi jakokuntaa: historiallis-kieliopillinen ja luonnon-määräysopillinen. Tämän tiedekunnan tutkintoin läpi käyneitä kutsutaan järkeis-opin maistereiksi ja tohtoreiksi. Järkeis-opin professorin wirka julistetaan haettawaksi.

— Maamarsalkki Nordenstam piti syyskuun 30 p. päiwällis-pidot, joihin oli kutsuttu kenraalkuwernööri, ministeri-waltasihteeri, senaatin jäsenet ja prokuraatori, koko aatelissääty sekä muiden säätyin puhemiehet ja sihteerit.

Pietarsaaren pitäjässä wihittiin syyskuun 15 p. juhlallisesti nykyään walmiiksi saatu kuuromykkäin koulu. Opettajattarena siinä on mamseli Heikel, oppilaisia on 8.

Pohjois-maalaisten seuruus pitää tämän kuun 12 ja 13 päiwänä Tulkkilan talossa Kemin pitäjässä maawiljelys-kalujen, tuotetten ja eläinten näyttelön sekä kilpakynnön. Niistä jaetaan myös palkintoja. Keskustellaan samassa tilassa myös maawiljelys-asioita.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn kokouksessa syyskuun 28 p. walittiin waliokuntiin jäseniksi ja warajäseniksi seuraawaiset: laki-waliokuntaan jäseniksi wapaherra K. J. Carpelan, herra A. Grotenfelt, wapaherrat R. E. Hisinger ja F. R. de la Chapelle, herrat C. F. Munck, B. G. E. Bläsfield, G. G. Aminoff, J. F. Pipping, R. C. E. Grotenfelt, O. F. R. Granfelt, J. B. Wasastjerna ja A. W. Wallensköld; ja warajäseniksi: wapaherrat H. G. Boije, F. Aminoff ja herrat C. J. Jägerhorn ja C. J. Edelsköld; waltio-waliok. jäseniksi: kreiwi C. M. Creutz, herrat J. A. v. Born, A. Schauman, J. R. Taube, C. G. Wasastjerna ja G. Rein; warajäseniksi: wapaherra B. G. Mellin ja herrat C. Linder ja A. L. Daehn; talous-waliok. jäseniksi: kreiwi C. M. Creutz, wapaherrat H. G. Boije, F. Aminoff, herrat J. A. v. Born, W. S. Schildt, A. F. Järnefelt, C. Linder, J. A. v. Essen, J. G. v. Bonsdorff, J. G. Silfwerswan, A. B. v. Weissenberg ja J. G. Schatelowitz; ja warajäseniksi: wapaherrat A. Wrede, F. Linder, ja herrat C. J. Jägerhorn ja R. O. Nordensköld; lisä-weron-waliok. jäseniksi: wapaherrat B. G. Mellin, H. G. Boije, herrat

A. W. Ramsay, G. R. Ehrnroth, C. G. M. v. Kraemer, kreiwi A. M. G. Armfelt; warajäseniksi: wapaherra K. J. Carpelan, herrat R. Björkenheim ja C. L. Jägerskiöld; pankki-waliok. jäseniksi wapaherrat S. W. v. Troil, F. R. de la Chapelle, herrat B. G. G. v. Haartman, R. Björkenheim, R. A. Montgomery, J. F. Pipping; warajäseniksi kreiwi C. M. Creutz, herrat C. A. Gripenberg ja J. G. Schatelowitz; walitus-waliok. jäseniksi wapaherrat K. J. Carpelan, L. A. Sackleen, herrat J. F. Pipping, J. A. v. Essen, R. O. Lagerborg, A. E. Arppe; warajäseniksi wapaherra A. Walleen, C. F. Munck ja G. Nordenswan; toimisto-waliok. jäseniksi herra A. Grotenfelt, wapaherra E. Hisinger, herrat C. J. Jägerhorn, R. Nassokin, C. A. Ehrnroth, J. A. Björksten; warajäseniksi wapaherra L. A. Sackleen, herrat A. F. Järnefelt ja N. af Ursin. — Warajäseniksi ritarihuoneen-waliokuntaan on walittu kreiwi G. Armfelt, herrat G. R. Ehrnroth ja C. A. Ehrnroth.

Ritarihuoneen-waliokunta oli antanut lauseensa siitä jos kapteini J. K. W. Uggla, wara-amiraali J. E. v. Schantz ja waltaneuwos T. Bruun otettaisiin waltiopäiwämiehiksi aatelissäätyyn, koska he, ehkä aatelistoon kuuluwat, asuwat Wenäjällä. Waliokunnan enemmistö oli kääntynyt siihen mieleen ettei pääsypolettia annettaisi herroille Ugglalle ja v. Schantzille, mutta sitä wastaan suotaisiin herra Bruunille siitä syystä että hänellä on maakartano Suomessa. Säädyn keskustellessa asiasta, lausuiwat usiat sitä wääräksi että semmoiset waltiopäiwillä tulewat lakia säätämään ja weroja määräämään, jotka ei asu maassa eikä myös kuulu Suomen lakien alle eikä weroa Suomessa maksa. Tämä asia ratkastiin äännöstämisellä kuitenki niin että näille mainituille herroille annettaisiin pääsypoletti säätyyn, koska enemmistö sitä puolusti.

Ritarihuoneen-waliokunta on walmistanut järjestyssäännön, seurattawaksi säädyn kokouksissa näillä waltiopäiwillä, sekä myöskin ehdotuksen sen kansliatoimille. Säädyn täysikokouksissa on luettu H. M:tinsa esityksiä ja ne jaettu eri waliokunnille. 31:n esityksen johdosta esitteli luutnantti G. J. Silfwerswan että ritaristo ja aateli anoisi H. M:tiltansa lupaa säädyille saada tutkia ja päättää tullisäännöistä ja kehottaisi myös toisia säätyjä siihen pyyntöön yhtämään. Tämä herra Silfwerswanin esitys jätettiin toiste ratkastawaksi. Aatelissäätyyn on wielä tullut lisää waltiopäiwämiehiksi herrain luokkaan kenraalmajuri wapaherra E. C. A. v. Willebrand, wännien eli asemiesten luokkaan Fockin suwun waltamiehenä tohtori S. O. Wasastjerna, Segerstrålen suwun waltamiehenä professori K. F. v. Willebrand, ja todellinen waltaneuwos T. Bruun.

Pappissäädyssä on warajäseniksi puhemiesten kokouksiin walittu professori Schauman ja prowasti J. J. Bergh, sekä warajäseniksi lakiwaliokuntaan prowastit Lilius ja Sarbäck, waltiowaliokuntaan w.pastori Snellman, talouswaliokuntaan w.pastori Nordström ja prowasti Sulin, pankkiwaliokuntaan prowasti Alopaeus, lisäweronwaliokuntaan prowasti Sirén, yleiseen sekä säädyn erityiseen walituswaliokuntaan professori Schauman ja toimistowaliokuntaan w. pastori v. Essen. Kokouksissa on luettu hallituksen ehdotuksia ja ne wähän keskusteltua jaettu eri waliokunnille. Sääty on päättänyt painattaa pöytäkirjansa, 500 kappaletta, sitä myöden kun niitä karttuu. Erinäisiä walituksia ja toiweita owat esittäneet prowasti Grönberg markkinain poistamisesta, professori Schauman semmoisesta peruslain muutoksesta että waltiopäiwiä saataisiin pitää joka kolmas wuosi, prowasti Sirén yli-alkeiskoulu-rahan makson lakauttamisesta, prowastit Hellén ja J. F. Berg sekä kirkkoherra Castrén muutamista yleisistä sekä säädyn erinäisistä asioista. Nämät asiat lykättiin walituswaliokunnalle. — Notariksi on sääty ottanut Turun tuomiokapitulin w. t. apukirjottajan maisteri J. M. v. Essen.

Porwarisäädyssä on waliokuntain jäseniksi walittu: laki-waliokuntaan: pormestarit Mölsä ja Holm, neuwomies C. F. Grönberg, kauppias Kellgren, pormestari Hildén, kauppias Lindeqwist; ja warajäseniksi: kauppias C. J. Grönberg ja konsuli Grundfelt; waltiowaliok. jäseniksi kauppaneuwos Dahlström, pormestari Krank, tehtaanisäntä Frenckell; ja warajäseneksi neuwomies Dahlman; talous-waliok. jäseneksi muurarien wanhin Träskelin, pormestari Tengström, neuwomies Öhrnberg, pormestarit Thermén ja Bergstedt, kauppaneuwos Wolff; ja warajäseniksi: konsuli Wesander ja neuwomies Bergh; lisäweron-waliok. jäseniksi kauppaneuwos Sundman, pormestari Juselius, konsuli Candelin, ja warajäseneksi konsuli Wendelin; pankki-waliok. jäseniksi kauppaneuwokset Malm ja Hackman, konsuli Björnberg, ja warajäseneksi neuwomies Franck. Ketä on walittu walitus- ja toimisto-waliokuntiin, ei wielä ole mainittu. Tässä säädyssä on myös luettu H. M:tinsa waltiopäiwä-ehdotuksia ja ne jaettu waliokunnille. — Notareiksi on otettu senaatin registraatori G. Awellan ja pankin sihteeri S. V. Dahlström.

Talonpojansäädyssä on warajäseniksi walittu lakiwaliokuntaan: Mannsten, Paajanen ja Blomqwist, talouswaliokuntaan Uotila, Ek (eli Hiitola) ja Liimatainen, waltiowarainwaliokuntaan Tykki ja Simolin, lisäweronwaliokuntaan Pohjalainen ja Leino, pankkiwaliokuntaan Haikonen ja Simula, toimistowaliokuntaan Kauraniemi ja Sinkko, ja walituswaliokuntaan Kotilainen ja Östring. Tämän säädyn kokouksissa niinkuin muidenki on luettu hallituksen ehdotuksia ja jaettu niitä eri waliokunnille. — Sääty on ottanut notareiksensa Wiipurin howioikeuden notarin F. T. Mechelin ja Waasan howioikeuden warawiskaalin B. C. Hällsten, sekä tulkiksi senaatin suomentajan lehtori C. G. Borg.

Ulkomaalta.

Ranskan ja Englannin sanomalehdet julistawat mietteitänsä Wenäjän wiimeisistä wastauskirjotuksista Puolan asiassa, sekä lausuwat tytymättömyyttänsä niistä. Ranskan sanotaan kehottaneen Itäwaltaa, pyytämään Wenäjän suostumusta ennen mainittuihin kuuteen ehdotuspykäleesen. Englanti on myös, niin puhutaan, antanut ehdotuksen ettei enää tunnustettaisi Wenäjällä olewan hallinto-oikeutta Puolassa 1815 wuoden suostumuksen mukaan, koska Wenäjä itse on hyljännyt tämän suostumuksen, sillä että on kieltänyt niillä waltioilla, jotka mainitun suostumuksen alle owat kirjottaneet, olewan oikeutta saman säännön woimassa-pitämisen walwomisesta.

(Lähetetty.)

Muistelmia Kupittaalta.

17 p. syyskuuta 1863. Tällä entisen Suomen pyhän ja ensi apostolin Henrikin nimellisellä lähteellä on tänäkin suwen aikana ollut kylpiöitä eli wesi-parannuksessa olioita yli 300 hengen. Terweyden hoidon pää-johtajana on ollut herra arkiateri professori ja tähtimies Bonsdorffi. Apuna on hänellä ollut muutamia nuorukaisia apu-lääkäreitä. Mutta nyt on jo taas syksy, joka on muuttanut ihanan kesän ja luonnon kauneuden sateisilla ilmoillaan Kupittaankin seuduilla toisen karwaseksi. Kauniit puiden lehdet owat ottaneet keltasen pukunsa ja osittain jo warisseet tuulen ajeltawiksi. Kukkatarhat antawat wielä hywän hajunsa ja kukoistawat kauniissa monen wärisessä puwussaan, kestäen wielä tuulia ja kylmiä sateita, niiden ihmis-joukkoenki häwittyä, jotka kesän kaiken kantoiwat täällä ulkonaista kaunista pukua, waikka ei ainoaakaan heistä woi werrata yhteenkään Kupittaan yrttitarhan kauniiseen kukkaseen, joka on Luojalta saanut kaswunsa kauneuden. Kysynet: no, kuhunka owat kadonneet ne monipukuset ihmiset? En osaa muuta wastata kuin, että syys-ilmat owat pakottaneet heidät lähtemään koti-seutuinsa. Mutta ehkä tekisi mieles kysyä, mitä kukin on ajatellut tästä parannuslaitoksesta ja sen hyödyllisyydestä. Waikeaa on sanoani, mitä jokainen heistä on itsellänsä ja sydämessänsä ajatellut tämän laitoksen hyödyllisyydestä terweydelle; mutta minä, joka olen ollut täällä alku-puolesta kesää näihin loppu-aikoin asti, olen poismenneiltä towereiltani, joista usea on ollut tuttu ystäwänikin, saanut kuulla walituksia siitä, etteiwät he ole tässä parannuslaitoksessa terweytensä puolesta paremmiksi päässeet. Mutta mikä siihen lienee syynä, sitä en tiedä, waan sanon kumminkin mieleni siitäkin. Suuresti en luule erehtywäni, jos sanon, että taudit owat monin kaltaisia; mutta parannusaineena on täällä yleisesti ollut kaikilla kylmä wesi, jota ennen mainittu Henrikin lähde runsaasti kuohuttaa, ja toiseksi samasta wedestä tulella walmistettu höyry, joka pusertaa ihosta wiimeisenki hiki-pisaran. Semmoisen lääkkeen määrä on ottaa pois ihmisen sisästä eli ruumiista sitä lääke-ainetta eli woimaa, kuin häneen on jäänyt niistä lääkkeistä, joita hän on ennen saanut tautinsa tähden nauttia. Semmoinen parannus-keino on katsottu hyödylliseksi monelle meistä, semmenki nuorista miehistä, jotka olemme ilkeistä eli häpiällisistä töistämme saaneet palkinnoksemme sellaisen ruumiin koin, jonka poistamiseksi meille on annettu monen kaltaisia wäkewiä rohtoja nautitaksemme, ja joiden woima monen wuoden kuluttua on tullut tuntuwaksi haitaksi terweydelle ja jonka tällaisella weden wiljelemisellä poisajaminen on meillen tuntuwasti tuottanut hyötyä, waikka wesi ei sitä taida yksin hywäksi tehdä. Kuin siis omalle ruumiilleni tunnen saaneeni täällä raittiutta ja wirkistystä jäsenilleni, niin luen itseni nöyrimmällä welwollisuudella julkasemaan, että hänelle, jonka entisen taudin parannukseksi on ennen käytetty eläwää hopiaa, on tämä wesi-kylpy tarpeellinen puhdistamaan ruumista myrkystä, joko sitten täällä eli muualla. Wiimeiseksi en taida unohtaa edellä mainitun herra arkiaterin ahkeraa ja toimellista huolen-pitoa, jota hän on yhtäläisellä mielen-luonteella osottanut niin ylhäiselle

kuin alhaisemmallekin josta kaikesta on nöyrä kiitollisuus hänelle osotettawa. Wiimeiset neuwonsa nuorille miehillen on ollut, että menisiwät naimaan. Yksi muistutus wielä: huone, joka on rakettu lähteen reunaan piispa Henrikin muistoksi on luultawasti aiwottu käytettäwäksi sielun parannukseen, Jumalan sanan kuulemista warten; mutta se olikin nykyisin muuttunut enemmin huwitus-suojaksi, jossa oli tilaisuus tanssia ja muutakin lystiä nauttia. Se oli muutamain mielestämme sopimatonta.

Sanon wielä muutamia sanoja sielunki parannuksesta. Sen parannus onki kalliimpi ja painokkaampi, kuin ruumiin; sillä ihmisen elämä ulottuu wielä toiselle puolelle haudanki, jo ruumiin haudassa mädänneenä maattuaki. Mutta millä parannetaan sielu ja minkälaiset lääke-aineet sopiwat sille? Itsestäni olen aiwan heikko ja yksinkertainen ymmärtämään sitä parantawaa kallista lääkettä; waan koska itse kullenkin on käsketty walwoa ja katsoa sielunsa asiaa ja tilaa, niin rohkenen minäkin maan mato Herran nimessä mieleni ilmottaa sekä mainita, mitä Jumalan totisesta sanasta olen huomannut sielun kalleudesta ja parantamisesta. Mentyäni tähän liki Turkua N. seurakunnan kirkkoon, kuulin siellä ewankeliumin oppia sanankuulioillen puhtaasti saarnattawan ja terotettawan. Saarnaaja osotti ja sanoi, että Jumala on kaiwanut kuoppia, se on elämän weden lähteitä mailman korpiin, ja kutsuu jokaista ihmistä suloisilla sanoilla niistä ottamaan elämän wettä lahjaksi, niinkuin sanat löysinkin W. T:tin Raamatusta, profeta Jesaian 55:n luw. alku-wärsystä. Ja kuin käänsin Raamatusta Uuden testamentin puolta, awausi ensiksi silmiini sanat, jotka itse elämän lähteen Herra on sanonut ja jotka kuuluwat: „Tulkaat minun tyköni kaikki, jotka työtä teette ja olette raskautetut, minä tahdon teitä wirwottaa“. Math. 11: 28. Mutta millä wirwottaa hän? Saarnasta kuulin senkin, että se elämän wesi, joka hänestä kuohuu, on Jumalan armo ja syntein anteeksi saaminen, jonka Jesus Kristus kalliilla werellänsä, piinallansa ja kuolemallansa on meille toimittanut. Sitä wirwotusta ewankeliumin sana kutsuu meitä ottamaan wastaan uskolla ja uskossa nauttimaan. Sitä annetaan meille lahjaksi ilman rahata ja ilman hinnata, kuulepas waan mitä Wapahtaja itse sanoo Johanneksen 7: 37. Mutta millä tawalla käsitetään tämä oikia ja armoa kohtaawainen usko, jolla sitte niitä kalleita lahjoja wastaan otetaan? Samassa saarnassa kuulin senkin; mutta kuin kirjeeni rupee wenymään liika pitkäksi ja kuin wielä heikko ymmärrykseni ei ulottuisi niin täsmelleen asiaa sanomaan, pyydän lukialta anteeksi, että menen sen ohitse, muistuttaen teille ainoastaan apostolin Pietarin kehotus-sanat 1 Epist. 2: 2, jotka kuuluwat: „Halatkaat sitä terweellistä sanan rieskaa, niinkuin äsken syntyneet lapsukaiset, että te sen kautta kaswaisitte“. Onhan tämä kallis kehotus kuulemaan ahkerasti saarnaa eli sanaa ja lukemaan raamattua sekä uutta että myös wanhaa testamenttia. Niin saadaan sielulle rawintoa, wiisautta ja oppia, niimpä tullaan uskoonki. Hyödyllistä on lukea muitakin hengellisiä kirjoja, semmenki Lutheruksen. Paras kaikista ja kaikkein ainoa lähde on sentään raamattu, joka nykysin on kuwillakin kaunistettu, että sitä lukemiseen paremmin miellyttäisiin. Raamatusta, kuwien wälistä ne sanat, jotka owat kuin tähdet taiwahalla, tuowat sitten kirkkauden ihmisten tekemillen kuwillen, niin että niitä (kuwia) ihastuksella katselet. Mutta ainoastaan ulkonainen puustawien ja kuwien katseleminen ei hyödytä meitä, jollemme aseta Jumalan sanaa sisällisesti sydämillemme ja tutki sitä sekä koettele, miten ne elämän ja sydämen kanssa yhteen sopiwat. Niin toisaalta olet hawaitsewa kehnoutesi ja heikkoutesi, sitä jos et ennen ole hawainnut; mutta toisaalta ne äsken mainitut tähdetki alkawat paistaa sydämellesi ja siihen alat Jumalalta huutaa armon ja rakkauden henkeä awukses, joka myös sanassa onkin saatawilla kirkastamassa sanaa eli Kristusta sanassa. Ja sitten se ei olekkaan enää kuollut puustawi ja ihmisten tekemä kuwa: waan on henki ja elämä, itse Jumala ja hänen kuwansa, ja sitten alkaa oma tunto rauhottua ja rupee tekemään sisällistä iloa, jossa taitaa weisata:

”Kuin on Jesus sydämessän,
Niin on minull' ilo suur',
Joka sielun täyttää juur'.
Lohdutusta minull' lisää;
Surus', murhees ainian
Jesus paras tawaran.

Sitte alat kalliin sanan arwossa pitämään ja se maistuu sydämellesi aina paremmalta ja makiammalta huulillas kuin mikään hunaja. Ja kas sepä on oikia sielun lääke. Se parantaa sielun haawat ja ne sairaudet, jotka täällä eläissä wielä kohtelewat meitä. Sanalla niinkuin lohdutuksen woiteella ja pyhällä hengellä woitelee ja parantaa hän haawat sydämessä. Toisenakin pyhänä satuin kuulemaan saman saarnaajan ehtoo-kirkossa, selittämässä 45 psalmia, jossa saarnaaja selitteli sieluin yljästä Kristuksesta ja sen morsiamen, seurakunnan, ihanaisuudesta ja lopuksi pakanain kääntymisestä. Kahdeksannesta wärsystä kuulin että öljy on Jumalan pyhä Henki. Siinä sanotaan, että Jumala woitelee Jumalan enää kuin hänen osaweljiänsä. Niin hän woideltiin että hänellä olisi enämpi woimaa, niinkuin olikin, koska hän täytti kaikki mitä meiltä jäi täyttämättä. Kaikki on hän täyttänyt ja on woideltu meille kuninkaaksi ja ylimmäiseksi papiksemme, joka aina rukoilee meidänkin edestämme taiwaallisen Isämme tykönä ja on opettanut meitäkin rukoilemaan ja luwannut pyhän Henkensä meille opettajaksi ja johdattajaksi sekä todistamaan meidän henkemme kanssa, että olemme Jumalan lapset ja perillliset. Siinä Hengessä nyt turwallisesti huudamme: abba rakas Isä! Näitä kaikkia kuultuani johtui mieleeni, kuinka koto-puolellani, Itä-suomessa, useassakin seurakunnassa ollaan opetuksen puutteesta alemmalla partaalla hengellisessä suhteessa. Liekkö syytä opettajissa waiko sanankuulioissa. Mutta tietty on, että heidän kirjottamat saarnansa luetaan 15 minuutissa ja warsin odottamatta pian kuulet: amen; ja niin on kallis toimi loppunut. Pyhä-kouluja ja katkismus-saarnoja jällen en muista asuttawassa seurakunnassani wähään ikääni nähneenikään. Luullakseni tarwitsisi luku-taidon kehnous uurampaa opetusta ja sanan siemenen kylwämistä. — Kiittäkäät te seurakunnat ylhäistä sanan Herraa, joka on teille lahjottanut ahkerat opettajat ja uskolliset sanansa palweliat!

T. L----n.

Uhlich.

Uhlich, joka on ollut pappina Magdeburissa ja joka siellä pantiin pois wiralta, pidettiin epäuskon sankareilta ensimältä sangen suuressa kunniassa. Nyt on kurja ukko jo ruwennut tulemaan kotokaupungissansa wanhan-aikaseksi, josta syystä hänen on täytynyt lähteä matkoille muualle hakeaksensa itsellensä ystäwiä. Sitä warten on hän kuljeskellut tänä kewäänä Mark Brandenburissa ja piti 8 p. wiimeis kesäkuulla saarnan Seebekissä. Ukkoa tuli liki-kylistä kuulemaan noin 400 hengen paikoin. Kuuliain joukossa oli naisia ja koululapsiakin. Hän piti saarnaan „wapaasta uskonnosta“. Saarnan esipuheessa lausui hän: „Saksan maalla on yleisesti tunnettu asia, ettei enää uskota, mitä kirkoissa saarnataan, ja ettei kukaan siis enää tulee sieltä ylösrakennetuksi. Uskoa kyllä tahdotaan, mutta ei tuota wanhaa; nyt tahdotaan ajan-mukaista uskoa. Ne, jotka eiwät enää saa kirkossa ylösrakennusta, owat laittaneet eri seurakuntia, joiden luku nyt on 140. Useampia wuosia olemme jo olleet tilaisuudessa tutkia ja koetella, ja huomata olemme myös saaneet, että meidän wapaa uskomme woi antaa peräti toisenlaisen lohdutuksen ja woiman, kuin pappein miettimä wanha usko. Sen olemme hawainneet semmenki siitä, että se peräti toisin ja erinomaisesti on woinut lohduttaa tautiwuoteella ja kuoleman kielissä“. — Sitte weisattiin „wapaan seurakunnan“ wirsistä yksi wirsi. Weisu käwi huonosti. Juutalaiset, joita enimmästi oli koolla, eiwät osanneet nuottia ja saatawilla olleet uskowaiset kristityt eiwät tahtoneet weisata. Sen jälkeen alkoi hän saarnansa, joka oli paljasta „palturia“ niinkuin sanotaan. Mutta kuin sellaisia löytyy kotimaassammeki, jotka suu ammollansa ihmettelewät ulkomaalaista epä-uskon rikki-wiisautta, ei tule se suinkaan totuudelle haitaksi että tässä annamme ukko-raiskan saarnan näytteeksi ja todistukseksi, ettei kaikki uusi ole totuus, niinkuin moni luulee. Hän sanoi: „usko wanhassa muodossaan on kaupungeissa ja maalla rauennut. Onko se hywä ja oikein? Eikö kaikkein aikoin ihmisillä ole ollut uskonsa? Isillämme pedon nahoissa oli heidän uskonsa. Mutta mitä on usko eli uskonto? Uskonto on se tunto ja huomio meissä, että korkeempi olento wallitsee meitä, jonka wallassa olemme. Tarpeellista on rippua uskonnossa, kuin kaikki huljuu ja waihettelee, tänäpänä rikas, huomena köyhä, tänäpänä terwe, huomena sairas. Et taida elää ilman uskontoa. Itse Jesuski sanoo: „ei ihminen elä ainoasti leiwästä, waan jokaisesta sanasta, kuin Jumalan suusta lähtee“. Mutta Jumalalla ei ole suuta, ei hän taida puhua, waan ihminen puhuu, mitä Jumala, korkea henki, ajattelewa henki hänessä (ihmisessä) ja ihmisen kautta tietää. Jesuksessa oli tämä ajattelewa henki wäkewä, kukaties wäkewin, wäkewämpi kumminki, kuin muissa hänen aikaisissa ihmisissä, sentähden eiwät ymmärtäneetkään ihmiset häntä. Wanhat piti katooman, mutta papit eiwät tahtoneet luopua kymmenekfistänsä ja arwostansa, sentähden huusiwat he: ota pois, ota pois häntä! Katsokaamme nyt nyky-aikaamme. Owatko ne ihmiset pahimmat, raaimmat, hurjimmat, jotka owat luopuneet wanhasta uskonnosta? Ei suinkaan, ehkä sellaisiaki löytyy heidän joukossansa, niitä waan ei ymmärretä, ne owat wakaita ihmisiä, jotka harras-

tawat pyrkiä korkeamman perään. Ne eiwät taida enää uskoa wanhaa, ehkä pastori on heille kasteen liiton uudistamisessa sanonut: siinä tulee sinun sielus autuuden uhalla pysyä. Onkos se oikein, rippua siinä kiinni, kuin wanha kirja, piplia sanoo? Otan luonnollisista asioista esimerkin, sitä paremmin selittääkseni. Ekyptissä, kussa jo wanhoina aikoina oli ajattelewia ihmisiä, ei ollut aura niin täydellinen, kuin meillä on, waan he repeliwät maan-pintaa puun oksilla ja kylwiwät siemenen wanteisiin. Sanokaat itse, eikö, 25 wuoden kuluttua, ole aura olewa toisenlainen? Katsokaat waatteita. Mitä tietä on kuljettu ennen kuin wuotain siasta on ruwettu wiljelemään nyky-ajan waateparsia! Katsokaat asunnoita, miten owat nykyiset huoneet peräti toisen laiset, kuin muinaiset hökkelit! Kerta kysymme wielä mistä on tämä nykynen tila tullut? Wastaus: wanhasta, wähittäin. Sentähden emme lasta wanhaa, mutta emme sido itseämme siihen, waan karsimme pois, mitä huonoa on, ja teemme paremmaksi, niinkuin ajattelewa henki opettaa. Niin tehdään maallisissa toimituksissa, waan ei uskon asioissa. Kaikki parannetaan, sillä nyt on järki teräwämpi, kuin ennen. Ajatteleminen kuuluu ihmisluontoon, se on woima, ja ihmiskielin kutsutaan se Jumalaksi. Ja tämä woima waatii meitä menemään aina edemmäksi, se on Jumalan laki, toinen asia mietitään toisen perästä. Ja uskonnossa ei olisi niin, waan sen suhteen pitäisi oltaman wanhoillaan? Sen suhteen pitää ensin oltaman oikeassa, sillä se on kaikista ajatuksista korkein. Katsokaamme ruusua (kukkaista), siihen kuuluu juuri, warsi, lehdet, mutta paras on kukkaisen lemahtawa haju. Niin ihminenki. Hän ajattelee sitä ja tätä, kuinka hän rahaa saisi, y. m., paras on kuitenki, koska hän miettii, kuinka hän edistyisi tiedossa, ja nämät jalot ajatukset laittawat uskonnon, niinkuin orjantappura-pensas ruusun. Katsommeko wielä Lutherusta, jos hän tänäpänä eläisi, olisi hän edespäin mennyt ja jättänyt pois katekismuksesta esimerkiksi perkeleen. Katekismus olisi tullut peräti toisenlaiseksi. Niin kyllä, edeskäsin pitää meidän aina pyrkimän, ijankaikkinen jumaluus sanoo: älkäät pitäkö kiinni wanhoista lauseista! Muinaisajan mestareita kunnioitakaamme, niinkuin Aaprahamia, Jesusta, Paawalia, niin myös profetaita, ja Kalwiniaki sekä Lutherusta, mutta ei niin, että tyysten rippuisimme heidän kirjoissansa, waan niin, että olemme heidän kaltaisiansa pyrkimisessä tiedon perään, ajattelemisessa. Ja jos jotain paremmin ymmärrätte, niin heittäkäät pois wanha, ja teidän jälkeen tulewaisenne heittäwät taas sen pois, minkä he paremmin tietäwät ja ymmärtäwät. Sillä tawalla pitää meidän edeskäsin pyrkimän. Jesus ja Huß tahtoiwat pyrkiä edespäin, näiden hywäin ihmisten täytyi kuitenki kuolla, kuin ei tahdottu mennä edespäin. Samate ei tahdota nytkään mennä edespäin. Tahdotaan waan pysyä raamatussa ja katekismuksessa. Se on häpeä. Tuhannet eiwät kuitenkaan pitäneet lukua waiwasta, koska he luopuwat, ja owat wapaita. Minä kysyn teiltä, miksei ennen ollut, niinkuin nyt? Kuin minä käwin koulua ja akatemiaa Hallessa, ei silloin niin opetettu, eikä nähty niin paljo ihmeitä kuin nyt, eikä opetettu puolta tusinaa wanhoja wirsiä ja paria sataa raamatun wärsyä ulkoa. Ole siis rohkea henkeni, ajattele, ajattele! Älä lue raamattua ja muita kirjoja, niistä parhaita paikkoja noukkiakses, waan katso omaan powees. Älä enää ajattele: pastori on niin sanonut, sentähden täytyy se uskoani, ei suinkaan, waan ajattele, ajattele! Auraa ajajan pitää oppiman ajattelemaan tätä korkeimpaa ajatusta: minä olen ihminen. Ajattele, ajattele, sanon minä, enkä: usko, usko. Usko on ajattelemisen alku. Niiden herrain pitää itse kerta hämmästymän, jotka aina saarnaawat uskoa, eiwätkä kuitenkaan itse usko. Wai kuinka, kuka pastori lainaa rahaa uskoen, ilman rewersiä, ilman takausta? Usko on ajattelemisen alku. Antaisinko sanoa itselleni, että se olisi synti, jos menisin uskomisesta ulos? Kyllä pastori niin sanoo, ja sentähden täytyy sen olla totta. Wielä enää, raamattu itse sanoo niin. Mutta kuulkaat, raamatusta taidan osottaa monta asiaa, esimerkiksi ettei tarwita yhtään konsistoriumia, ei arkkipispaa, sillä Jesus sanoo: „kansain kuninkaat wallitsewat heitä, mutta te ette niin", ja katso, kuitenki tehdään niin. Pitääkö minun ottaman järkeni wangiksi, karkottaman pois jokainen epäilys; sitä ei taida ajattelewa ihminen tehdä, jos asia on hywä, niin kyllä se tutkimisen kestää. Raamatussa mainitaan esimerkiksi se ihme, että Jesus 5 leiwällä ruokki 5000 miestä. Toisessa paikassa taas, että wedet seisoiwat wirrassa kahden puolin muurina, ja eiwät kuitenkaan olleet jäätyneet. Minä kysyn, mitä sanoo järki tästä? Millainen on asian oikea laita? Wanhat eiwät ajatelleet niin tarkasti kuin me, ja sitte oliwat ihmetten tekiät ihmiset heidän mielestänsä jumalia, joiden piti tekemän kaikki työnsä toisella, eikä niin tawallisella muodolla kuin meidän muiden ihmisten. Niin luulen kertomuksen wiiden tuhannen miehen rawitsemisesta helposti saaneen alkunsa. Kyllä silloin syötiin, mutta neljän wiikon perästä puhuttiin asiasta kaikellaisia tapauksia. Ja miten helposti uskotaan tänäpänäki wielä warsin mahdottomia asioita. Muistuu mieleeni tässä tontut, joka niitä uskoo, hän on niitä näkewä taikka on jo nähnyt; joka uskoo noitia, hänellä on jo epäilemättä ollut noiduttu lehmä, eikös niin? Me muut emme tiedä mitään niistä, sillä ajatteleminen estää meidät siitä. Lapsuuden ajalla uskoo ihminen kaikellaisia ämmäin juttuja, ja Jesuksen ajalla eliwät ihmiset lapsuuden tilassa, sentähden uskottiin ihmeitä, mutta emme nyt enää usko ihmeitä. Me tiedämme kaikki tapahtuwan luonnon lain jälkeen, eikä sekasäyräisin; Jumala, joka kuwattiin wanhaksi mieheksi, ei lähettänyt leipää taiwaasta, taru waan niin sanoo tapahtuneeksi, sillä ihmiset itse tahtoiwat ja halasiwat tarinamoista. Nyt on toisin. Nyt ei kuitenkaan tahdota ymmärtää sitä samalla tawalla kuin Jesuksen ajalla, sillä tulot suittaisiwat jäädä pois. Mutta sen tekee kuninkaan käsky, ja kuka tietää, kuinka tulewain kuningasten ajalla lienee? Dinterin*) eläessä oli aika wapaa, miksei nyt? Onko usko uniwormu taikka wirkapuku, jonka pitää käskyn jälkeen riisumas taikka pukemas ylles? Ei suinkaan, waikka papit sen siksi tekewät. Aika on kuitenki tulewa, koska seurakunnat walitsewat kunniallisen, ajattelewan ja puheliaan miehen noin ikään opettajaksensa ja sanowat hänelle: sinun tunnemme, pidä meille wälistä sunnuntaisina puhe. Niin aika on tulewa, jolloin seurakunnat erottawat itsensä sellaisista wirkamiehistä, jotka saarnaawat rahan tähden". — Tässä pysähtyi Uhlich wähäsen. Mutta kertoja ei woinut mielikarwaudesta ja inhosta kauwemmin kuulella häntä. Sitte, oli hän puhunut Jesuksesta, että hän oli syntynyt niinkuin muutkin ihmiset, rukouksesta, ettei siinä katsota kätten ristiin panemista eikä polwille lankeemista, parannuksesta, että se on waan mielen muutos, jossa ei tarwita rippua kiinni wanhassa taika-uskossa. Taika-uskoksi kutsuu hän uskon Jesuksen ansioon".

(Jatketaan.)

*) Dinter oli kuuluisa rikki-järjellinen opettaja Königsberissä ja kuoli 1831.

Ruotsin pipliaseura,

joka 1 p. wiimes Huhtikuulla piti wuosi-juhlaansa, antaa wuosi-kertomuksessansa tilin töistänsä wuoden kuluella. Seuran toimesta oli w. 1862 maahan lewitetty 4,681 koko raamattua ja 6,758 uutta testamenttia. Seura on waikutuksensa ajalla painosta toimittanut 184,737 kokonaista pipliaa ja 592,600 uutta testamenttia. Seuran tulot oliwat 23,512 riksiä, 52 äyriä. Lainaksi oli otettu 7,000 riksiä. Menot: 23,442 riksiä 78 äyriä. Englantilais ulkomaalaisen pipliaseuran toimesta on Ruotsissa w. 1862 lewitetty: koko raamatuita, ruotsalaisia 12,574, suomalaisia 3 ja wieraskielisiä 62; ja uusia testamenttia, ruotsin kielin 78,920, suomalaisia 104 ja wieraskielisiä 323. — Naiswäen pipliaseura on lahjottanut raamatuita 167 morsiusparille. — Norjassa, jossa on yhtä paljo asujamia kuin Suomessakin, on halu raamatun lukemiseen suuresti enentynyt. Siellä on wuoden kuluella lewitetty 6,908 kappaletta pyhää kirjaa ja erinäisiä osia siitä 667 kapp.

Kuollut Turussa. Syyskuun 27 p. piika Ewastiina Antintytär Wallenius Orippään kappelista, kuollut läänin sairashuoneessa; lokakuun 1 p. kirjuri G. A. Bergmannin poika Kustaa Aatolf 1 wiikon ikäisenä.

Awioliittoon kuulutettiin lokakuun 4 p. sepän kisälli Kustaa Hellman ja waimoihminen Katarina Erika Bolin; maalarin kisälli Juha Söderman ja neiti Anna Sofia Lindqwist; Turun jaetun tarkka-ampujapataljoonan sotamies August Wilhelm And ja waimoihminen Ulrika Katarina Holmberg; sekä waatenahkurin kisälli Fredrik August Romell ja waimoihminen Wendla Antonetta Montén.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 30. Turussa perjantaina 16 päiwänä Lokakuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

20 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. ja Ruotſ. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruotſ. Ehtoo-saarnan: w. Pastori Malmström.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruotſ.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on lokakuun 2 p. määrännyt Kaskisten postimestarin A. O. Godenhjelm postimestariksi Mikkeliin, kruunun-makasiinin hoitajan Lowiisassa majuri G. R. v. Knorring kruunun-makasiinin hoitajaksi Turkuun, registraatorin Wiipurin läänihallituksessa K. A. Westerling Wiipurin läänin rahastonhoitajan apulaiseksi, Suomussalmen nimismiehen K. Lawonius henkikirjottajaksi Haapajärwen uuteen kihlakuntaan. — Teollisuus-johtokunnan sihteeriksi on otettu senaatin kanslisti W. Margunoff.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. M:ti on heinäkuun 13 p. armollisella päätöksellä myöntänyt talonpoikain Esaias Korkialan ja Josef Paulaniemen Koiwiston kylästä sekä Kaarle Paulajärwen Sonnun kylästä Wiljakkalan kappelia anomuksen että heidän tiluksensa kirkollisessa suhteessa muutetaan Wiljakkalan kappelista Hämeenkyrön pitäjää Kurun kappeliin Ruoweden pitäjää, kuitenki sillä ehdolla että he Hämeenkyrön nykyiselle papistolle ja kirkonpalweliöille, niinkauwan kuin nämät wirassansa pysywät, maksawat palkan. — Pappissäädyltä waltiopäiwillä tulleen kirjeen mukaan on tuomiokapituli käskenyt kirkoissa pidettäwäksi waltiopäiwärukouksen, niinkauwan kuin waltiopäiwiä kestää. — Haettawana: Sottungan kappalaisen wirka 90 päiwän hakemus-ajalla.

Porwoon. Eron wirasta on saanut saksan kielen opettaja entisessä Wiipurin lukiossa maisteri K. E. Elfström, samaten on eron saanut sekä luwan muuttaa Pietarin hiippakuntaan koulupappi Haminan alikoulussa A. Björkqwist. — Wirkawapauden on saanut Laukaan prowasti K. J. Wallenius wanhuuden ja kiwulloisuuden tähden, sekä Heinolan ylikoulun opettaja J. E. Swan tänä syystermiininä. — Määrätty: Laukaan kappalainen wp. F. F. Flinkman pitämään kirkkoherran wirkaa Laukaan pitäjässä, ylioppilas E. Pfaler toimittamaan latinan kielen opettajan wirkaa Heinolan ylikoulussa, Lowiisan ylikoulun opettaja maisteri K. G. Lewander oman wirkansa ohessa toimittamaan woimistelusopettajan wirkaa samassa koulussa ja ylioppilas B. G. Holmerus toimittamaan lisäopettajan wirkaa Porwoon ylikoulussa.

Kuopion. Tehdyssä opetus-koetteessa käytännöllisesti ja tieteellisesti on w. t. rehtori, maisteri D. A. F. Blomstedt saanut kumpaisessakin oppilauseen: laudatur, samaten myös käytännöllisessä koetteessa on w. t. rehtori, maisteri E. Winter saanut oppilauseen laudatur. — Kuollut: Pielaweden kappal. wp. K. J. Åkerman. — Haettawana Pielaweden kappalaisen wirka. — Iisalmen kappalaisen waalissa on rukoushuoneen saarnaaja wp. E. Ekelund saanut useimmat huudot.

Kotomaalta.

Turusta. Senaatti on syyskuun 24 p. antanut prowisori K. J. Cujanderille oikeuden pitää apteekia Tammelassa, jonka hän on ostanut prowisori P. J. Markilta.

— Kirjakauppa. Senaatti on myös syyskuun 12 p. antanut kirjansitojalle J. G. Sundströmille oikeuden asettaa ja pitää kirjakauppaa Wiipurissa.

— Uusia sanomalehtiä. Syyskuun 12 p. on senaatti suonut kirjakauppiaalle T. Sederholmille, entiselle ylioppilaalle O. E. O. Europaeukselle ja Suomen kirjakustaja-yhtiölle luwan ulosantaa Helsingissä kukin eri sanomalehden, Sederholm suomenkielisen, nimellä: „Maiden ja Merien takaa“ ja Europaeus myös suomenkielisen, nimellä: „Kansakunnan lehti,“ sekä kirjakustantaja-yhtiö ruotsinkielisen lehden nimellä: „Finsk bokhandelstidning“ (Suomen kirjakauppa sanoma).

— Suomen talousseura Turussa on maawiljelystöiden ja muusta kansakunnallisesta ansiosta antanut isomman kunnianmerkkinsä rusthollarille Benjamin Kaarlenpoika Mäkkylälle Ylöjärwen kappelissa, sekä seuran wähemmän kunnianmerkin torpparille Anton Wilhelm Korwentaustalle Warilan kylässä Tyrwään pitäjässä, talonisännälle Nikodemus Yliojalle Isoröyhiön kylässä Ikaalisissa, herrastuomareille Antti Sahipakalle Perhon kylässä ja kappelissa, Tuomas Mänkölälle Leiwonmäen kylässä ja kappelissa ja Adam Pylkäiselle Nuutilanmäen kylässä Juwan pitäjää, talonisännälle Henrik Tuowiselle Remojärwen kylässä samassa pitäjässä, talon pojalle Henrik Adolf Ahlstedtille Anttilan rustholissa Nyhkälän kylässä Wihdin pitäjää ja torpparille Juha Sipilälle Riihon kylässä Lawian kappelissa.

— Elinkautisen rahakaswinlaitokseen tuli tämän wuoden kolmannella wuosineljänneksellä sisäänpanoksia ja lisämaksoja yhteensä 1,421 ruplaa 26 kop. ja kaswia 223 r. 38 kop.

— Wiimes perjantaina myytiin kirjanpainaja J. W. Lilljan kirjapaino ja talo. Kirjapainon osti kirjakauppias G. W. Wilén 20 tuhannella markkaa ja talon länsi puolen kirjakauppiaat F. E. Reuter ja A. W. Edgren 40 tuhannella markkaa ja itä puolen kauppamies P. A. Swiberg 31,400 markkaa.

— Hywä sato. Rawattulan Uotila S:t Kaarinan pitäjässä on tänä wuonna saanut 27 kapan kylwöstä nisuja 27 tynnyriä, 10 kappaa. Kewäällä näytti nisun oraat ensin hywin harwaksi, mutta paisuiwat suwen kuluella hywin sonnitetussa maassa niin, että se leikatessa makasi yltä laossa.

Helsingistä. Komitea, joka on keskustellut Mustialan maawiljelysopiston ja Ewoisten metsähoidon-opetuslaitoksen yhdistämisestä, on päättänyt twönsä ja puolestansa kehottanut näiden laitosten yhdistämistä yhdeksi opetuslaitokseksi.

— Suomalaisen kirjallisuuden Seuran wiimeis kokouksessa päätettiin toimittaa uuteen Kantelettaren painokseen selitys oudommista siinä löytywistä sanoista, jonka selityksen tekeminen uskottiin herra O. E. O. Europaeukselle. Seura päätti myös antaa suomennoksen Gruben historiallisista kuwauksista ja kertomuksista.

— Helsingin ja Hämeenlinnan wälisen rautatien tulot tekiwät wiimeis syyskuulla yhteensä 57,404 markkaa 70 penniä. Syyskuulla oli siis 26,390 markkaa 16 penniä wähemmän tuloja kuin edellisellä elokuulla, mutta sitä wastaan 31,203 markkaa 86 penniä enemmän kuin menneen wuoden syyskuulla.

Perttelin kappeli, joka tammikuun 31 p. 1862 sai Keis. M:tilta armollisen luwan toimittaa itsellensä oman jywämakasiinin ja ottaa jywä-osansa, lähes 600 tynnyriä rukiita, Uskelan emäseurakunnan makasiinista, on nyt rakentanut itsellensä uljaan makasiinin kiwestä lähelle Perttelin kirkkoa Kaiwolan kylän Kärrin rustholin maalle. Perus-warastoksi siihen tulee äsken mainitut 600 tynnyriä rukiita sekä 8 tynnyriä ohria, jotka ne 16 Perttelin taloa maksawat, joilla ei tähän saakka ole ollut osaa Uskelan pitäjän-makasiinissa.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa tämän kuun 5 p. ehdittiin lukemaan läpitse hallituksen wiimeisetkin waltiopäiwä-ehdotukset ja jakaa ne eri waliokunnille. 38:neen ehdotuksen johdosta, joka koskee palowiinan polttoa ja myymistä Suomessa, ehdotteli herra R. Björkenheim että tämän kysymyksen lykkäämisessä talous-waliokunnalle, sääty lausuisi toiwowansa waliokunnan pitäwän silmämääränänsä tämän kysymyksen ratkaistuksessa maaweron häwittämisen, joka olisi ainoa keino palkitsemaan maawiljelijöille mitä he kotitarpeen wiinanpolton lakauttamisesta kadottawat. Tämän wäitöksen wuoksi jätettiin tämä kysymys kahdeksaksi päiwää pöydälle.

Kreiwi Creutzin siaan, joka oli pyytänyt eroa puhemiesten-kokouksesta ja pankki-waliokunnan wara-jäsenen wirasta, walittiin puhemiestenkokoukseen herra J. A. v. Born ja mainitun waliokunnan warajäseneksi wapaherra E. Hisinger.

Saman päiwän kokouksessa sekä wielä 7 päiwänä keskusteltiin herra Silfwerswanin ehdotuksesta saisiko säädyt tutkia ja lausua ajatuksensa tullisäännöistä. Paitsi muita piti herra J. A. v. Born pitkän puheen, jossa hän historiallisesti koki osottaa ettei säädyillä ole oikeutta tullisääntöin tutkimiseen ja määräämiseen, ehkä hänenki mielestänsä toiwottawa olisi että säädyille suotaisiin oikeus lausua tullisääntöin perusteista. Maamarsalkki selitti Silfwerswanin ehdotuksen olewan niin sopimattomasti tehdyn ettei hän taitanut sitä säädylle esittää. Tähän wastasi Silfwerswan että hänen ehdotuksensa oli selwä werottamisen-asia ja että säädyillä siis oli oikeus siitä hallitsian kansa keskustella ja päättää. Asia jäi kuitenki siksensä, sillä maamarsalkki julisti kokouksen päätetyksi.

Maamarsalkki ilmotti että kun walituskirjain tutkimisesta ja päättämisestä ei laeissa löytynyt

tarpeellisia määräyksiä, oli hän kutsunut kokoon puhemiesten-kokouksen, jossa oli tultu siihen mieleen ettei säädyt 1772 wuoden jälkeen olleet laisinkaan tehneet yhteisiä walituksia, waan kukin sääty erittäin antanut walituksensa, jos joskus niinkin tapahtui että eri säätyin walitukset oliwat samasta asiasta. Tämän wuoksi oli puhemiesten-kokous katsonut yhteisen walitus-waliokunnan peräti tarpeettomaksi ja päättänyt esitellä säädyille että yhteinen walituswaliokunta häwitettäisiin ja kukin sääty asettaisi itsellensä erinäisen walitus-waliokunnan. Pidemmän keskustelemuksen perästä, jossa puhemies-kokouksen äsken mainittu mieli-ala historiallisilla todisteilla kumottiin, päätti sääty ettei yhteistä walitus-waliokuntaa häwitetä mutta että sen ohessa myös walittaisiin säädylle erinäinen walituswaliokunta.

Säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan on walittu jäseniksi ensimäisestä luokasta wapaherrat C. J. Carpelan, A. Walleen ja L. A. Sakleen sekä warajäseneksi wapaherra A. A. P. Wrede, toisesta luokasta herrat C. F. Munck, F. J. Pipping, J. A. v. Essen ja warajäseneksi B. G. E. Bläfield, kolmannesta luokasta herrat R. O. Lagerborg, A. E. Arppe, J. A. J. Pippingsköld ja warajäseneksi G. Nordenswan. — Kreiwi Creutzin esityksestä päätettiin kaikkein waliokuntain mietteet ja protokollat painettawaksi ruotsin ja suomen kielellä, kaikille säätyin jäsenille jaettawaksi, kuin myös että säädyn protokollat painettaisiin. — Herra L. M. Björkenheim esitti hallitukselta pyydettäwäksi ettei sotamiesten torppia wälttämättömästi tarwittisi laittaa. Tämä esitys laskettiin pöydälle kahdeksaksi päiwää. — Esiteltiin myös kiitoskirjeen antamista Ruotsille ja Wenäjälle katowuonna tulleista lahjoista. — Luettiin hallitukselta tullut uusi esitys takauksesta hypoteekiyhtiön lainalle, jonka se aikoo ulkomaalta ottaa.

Aatelissäätyyn on tullut jäseniä lisää: Brandin suwun waltamiehenä senaatori H. B. W. Furuhjelm, kapteini E. Wärnhjelm, af Tengströmin suwun waltamiehenä senaatin kanslisti C. B. H. af Forselles.

Pappissäädyn keskustellessa professori Schaumannin esitystä että mentäisiin Keisariin anomuksella että peruslakiimme saataisiin määräys waltiopäiwäin pitämisestä joka kolmas wuosi, lausuiwat muutamat säätyläiset tätä esitystä wastaan, että se muka näyttäisi epäluuloiselta Keisarin arm. lupauksia kohtaan, mutta toiset jäsenet taas puolustiwat sitä, wäittäin ettei siinä epäluulossa mitään perää olisi, koska waan anottaisiin saada peruslakiin se mitä Keisari tässä kohden oli luwannut waltiopäiwäin pitämisestä. Lopullisesti hywäksyikin sääty tämän esityksen, joka lykättiin walitus-waliokunnan tutkittawaksi.

Pappissäädyn wiimeisissä kokouksissa on esiin tuotu paljo walitusesityksiä, osiksi tehtyjä eri prowastikuntain waali-protokollaan, osiksi erityisten jäsenten tekemiä. Erityisten walitusesityksistä mainitsemme seuraawaiset: prowasti Grönberg esitti lukioin häwittämistä ja ylialkeiskouluin muuttamista täydellisiksi alkeis-opistoiksi; tuomioprowasti Borg esitti että tuomiokirkon jywätynnyrit suotaisiin Kuopion tuomiokirkolle niistä osista Turun ja Porwoon hiippakuntaa, jotka nyt kuuluwat Kuopion hiippakuntaan; prowasti Alopaeus että elakeraha määrättäisiin wanhoille ja wirantoimituksiin kykenemättömille papeille; lääninprowasti Stenbäck että mustalaisille Suomessa annetaisiin kristillistä kaswatusta, sekä että Suomen waltion epäkohtaiset sekä suorakohtaiset tulot olisiwat säätyin määrättäwinä sekä heidän waarinpitonsa alla hallittawat; warapastori v. Essen että kappalaisten ja lukkarien puustellit wapautettaisiin kruunun kymmenysten ja warsinaisen weron maksamisesta; lääninprowasti Europaeus ylialkeiskoulun toimittamista Karjalaan; lääninprowasti Ehrström että waltiopäiwämiesten rahoja maksettaisiin myös arennilla olewista pitäjistä; prowasti H. Heikel että täydellinen waltiopäiwä-järjestys walmistettaisiin tulewilla waltiopäiwillä säädyille esiteltäwäksi.

Täysikokouksessa oli myös keskustelemuksena puhemieskokouksen ehdotus yhteisen walitus-waliokunnan häwittämisestä. Asiasta nousi wilkas kiista ja äännöstämisellä (16 ääntä 14 wastaan) päätettiin kuitenki että yhteinen walitus-waliokunta pidettäisiin.

Syyskuun 9 p. kokouksessa esitteli paitsi muita warapastori v. Essen että kaikissa niissä paikkakunnissa, joissa enimmästä päästä on suomalaista kansaa, kaikissa oppilaitoksissa käytettäisiin suomen kieltä opetuskielenä, kuitenki muutamissa aineissa ylimmillä luokilla myös ruotsin kieltä, ja ruotsalaisissa paikkakunnissa taas perinwastoin, sekä että ainoastaan suomen kielen taitawia otettaisiin yliopiston opettajiksi, kuin myös yliopistosta wirkamiehiksi aikowilta waadittaisiin enemmän taitoa suomen kielessä kuin tähän asti.

Porwarisäädyssä on wielä yhä luettu hallituksen esityksiä ja niitä jaettu eri waliokunnille. Kun lisäweron ehdotus rautatien rakennuksiin luettiin, wäitti kauppaneuwos Dahlström tarpeelliseksi että rautatie tehtäisiin myöskin Turkuun samaan aikaan kun Tampereelle ja Lahden kyläänki. Hänen wäitöksensä perusteena oli että ne paikkakunnat, joiden läpitse Turkuun tehtäwä rautatie tulisi kulkemaan, owat enimmin wiljeltyjä ja taajimmin asuttuja, joten rautatie niiden läpitse tulisi parhain täyttämään tarkotustansa, nimittäin maawiljelyksen, karjahoidon, teollisuuden ja kaupan waurastumista, sekä myös pikemmin tuottaisi rautatielle kohtuullista tuloa, ja että ulkomaalle wietäwän tawaran kauppakilwotuksen wuoksi pitäisi oleman rautatiellä kumminki kaksi haminaa uloswientitawaraa warten, sekä että Turku ja sen ympärystö tulewat siitä kärsimään wahinkoa, jos ne suljetaan pois rautatien yhteydestä. — Järjestys-sääntö säädyn kokouksille on tutkittu ja hywäksytty. — Kauppias C. J. Grönberg on ehdotellut säätyin puolesta kiitoskirjeen annettawaksi Ruotsin kansalle niistä lahjoista, joita Ruotsista wiimes katowuonna on lähetetty Suomeen.

Sääty ei ole walinnut yhteistä walitus-waliokuntaa, waan ainoastaan erinäisen walitus-waliokunnan. Sen jäseniksi on walittu pormestarit Juselius, Tengström ja Mölsä sekä kauppaneuwos Sundman, ja warajäseniksi pormestari Bergstedt ja kauppaneuwos Malm. — Toimistowaliokunnan jäseniksi on walittu neuwomies Öhrnberg, pormestari Thermén ja tehtaanisäntä Frenckell, ja warajäseneksi pormestari Hildén. — Kauppias C. J. Grönberg on esittänyt anomuksen että palowiinan arenti niistä maakunnista, jotka wiimes katowuonna ei saaneet wiinaa polttaa, maksettaisiin takasin.

Talonpojansäädyssä on myös päätetty walita säädylle erinäinen walitus-waliokunta, johon tulee kahdeksan jäsentä, yksi joka läänistä. — Muutoin on tässä säädyssä luettu hallituksen esityksiä ja niistä lausuttu yleisiä mietteitä ennen kuin ne waliokunnille on jaettu.

Sihteereiksi yhteisiin waliokuntiin on otettu: laki-waliokuntaan howioikeuden sihteeri G. G. Aminoff, waltiowarain-waliokuntaan pankin kamreeri H. J. W. Zilliacus, talous-waliokuntaan professori J. W. Rosenborg, pankkiwaliokuntaan kanslianeuwos, professori J. P. Palmén ja lisäweron-waliokuntaan oikeustieteen kokelas E. Bergh.

Ulkomaalta.

Kreiwi Bergin murha-yrityksen jälkeen on Warsowassa ruwettu pitämään paljon kowempaa ja ankarampaa polisiwaltaa. Kreiwi Zamoiskin huoneesta, josta pommi paiskattiin Bergiä kohden, on kaikki asukkaat ajettu ulos ja se muutettu sotamiesten kasarmiksi. — Luostareita on tutkittu ja niissä löytty kapinallisten kirjapainoja ja muita aseita, josta on hawaittu että ne owat olleet oikeita kapinan pesiä.

Itäwallan arkkiherttua Maksimilian on ottanut wastaan Meksikolaisen lähetyskunnan, joka tarjosi hänelle Meksikon hallitus-kruunua. Tähän tarjoukseen on hän wastannut, ei taitawansa wastaan ottaa kruunua, ennen kuin koko kansakunta on saanut walita ja waalissansa suostunut pääkaupungin toiwotukseen.

Jonian kokouskunta on päättänyt yhdistää Jonian saaret Greekan waltakuntaan.

Amerikassa owat eriliittolaiset yhä häwiämistä päin.

Saksalaiset uhkaawat kowasti sotaa Tanskaa wastaan Holsteinin ja Sleswigin herttuakuntain hallitus-asiain tähden.

Palestinassa, Wapahtajamme syntymämaassa, on kristittyjen tila surkuteltawa. Tawantakaa surmataan niitä siellä. Nykysin surmasiwat muhamettilaiset, joiden hallussa se maa on, entisen englantilaisen konsulin herra Meshullamin Bethlemissä ja muun kristityn ihmisen lähellä Sidonia. Koko Meta nimisen kristittyjen ison kylän häwittiwät myös muhammettilaiset. Libanonilla on sentään lähetys-toimi saanut olla rauhassa paremmin kun koskaan ennen.

Uhlich.

(Jatkoa 29 n:roon.)

„Mitä sanonemme tästä?" kysyy kirjottaja ja wastaa: „mitä Paawaliki Rom. 1 sanoo pakanoista ennen Kristuksen tuloa: „waikka he tunsiwat Jumalan, ei he ylistäneet häntä niinkuin Jumalaa, eikä kiittäneet; waan wilpistelit omissa ajatuksissaan, ja heidän järjetön sydämensä on pimennyt. Koska he itsensä wiisaiksi luulit, owat he tyhmiksi tulleet," y. m. Tämä wapaa uskonto on pakanuus, jonka syntymistä ja ilmestymistä wiimeisinä aikoina raamatussa ennustetaan. Lue 2 Thess. 2; 1 Tim. 4; 2 Tim. 3 ja 4 luwut; 2 Piet. 3 ja 1 Joh. 2. Tämä pakanuus on muinaista häijympi, sillä se uskoi kuitenki löytywän jotain korkeempaa ja näkymätöntä, se oli kumminkin uskonto. Saarnassansa, totta kyllä, mainitsi Uhlich usein ja

moneen kertaan, että uskonto on hywä, että ihmisellä täytyy olla korkeempi olento, jossa hän rippuu. Mutta mikä on tämä korkeempi, jollei se ole raamatun wanha Jumala, ja wanha usko? Monen mutkan perästä saadaan kuulla, mikä tämä korkeempi olento on: se on ajatteleminen. Ajatteleminen on siis korkeempi olento ja ihmiskielellä kutsutaan se Jumalaksi. Ajatteleminen on Jumala. Ja kuin hän oli kauwan johdatellut sanankuulioitansa wapaan uskon kukkaistarhan kiertopolkuja, jopa wiimeinki sanotaan, mitä meidän pitää ajattelemaan. „Ajattele, ajattele tätä korkeinta ajatusta; minä olen ihminen!“ Hulluin huoneessa usein tapahtuu, että joku luulee olewansa pökkö taikka kilpikonna eli sammakko, mutta mainitsematta jättäen sellaiset, on se warsin tawallista tawallisten ihmisten keskén, että jokainen ajattele olewansa ihminen. Ja tämän ajatuksen on nyt määrässä olla se korkeempi, jossa ihmisen tulee rippua, koska kaikki huljuu, tämä se usko, jota pait' et taida elää, joka antaa sinulle lohdutusta ja woimaa tauti- ja kuolin-wuoteella. Kuinka se tapahtunee? Tässäpä taas kurjaa järkeämme kauheasti rääkätään. Kuinka taitaa ajattelewa ihminen, joka kuljeskelee ajattelemassa ja ajattelemisen tähden, antaa muille ajattelewille ihmisille märehtiä sellaisia someroita? Koko puheen tarkotuksena oli sanoa: ei löydy yhtään Jumalaa paitsi ihmistä, ihminen on oma Jumalansa. Mutta kansan tähden ei tohdi hän juuri suoraan ja julkisesti kieltää Jumalaa ja kaikkea uskontoa olemasta. Kansa-parka ei ole wielä ennättänyt päästä niin korkealle tiedossa, se rippuu wielä kiinni Jumalassa, uskonnossa ja uskossa, luowuttaa sitä pois Jumalasta perätti, siinä tarwitaan wiljellä taitoa ja warowaisuutta. Sentähden puhutaan wielä Jumalasta, uskonnosta, jostain korkeemmasta, woimasta ja lohdutuksesta tauti- ja kuolin-wuoteella. Itse wapaan seurakunnan jäsenetkin oikein suuttuwat, jollei tällaista hurskastelemista pilkata Uhlichin tuttuna silmäin-kääntämisenä. Ja heillä on tawallansa oikeus, sillä tällaisilla tekopyhillä sanoilla ja puheilla hän himentää heidän edistystänsä. Sillä ihmiset, jotka kerran owat raamatun jättäneet, owat jo edistyneet paljo enemmän, kuin Uhlich sanoo. Hän kyllä sanoo: uusin on aina parhain ja tosin, mutta uusinta ei ole. Sitte on äijä paha tuskassa, kuinka hän luonnollisesti selittäisi ewankelistain kertomuksen 5000 miehen rawitsemisesta. Luonnollisesti selittää raamatussa mainitut tapaukset oli 60 wuotta sitte ihan uusi wiisaus. Semmoisen selitystawan seppä oli eräs Tohtori Paulus, mutta nyt pidetään se jo peräti wanhanaikasena. Strauß on surkeasti pilkannut wanhaa Paulusta, että hän luuli raamatussa mainitut ihmeet olleen tosia tapauksia, kuin oliwat pelkkiä tarinoita. Enemmän edistynyt oli taas kohta sen jälkeen Feuerbach, jonka mielestä Strauß oli wetelä huttu. Hän piti taas kristillisyyden paljaana luulona ja kaikki uskonnot sulana walheena. Hän julisti, että siwistys ja rakkaus on paras ja ainoa oikea uskonto. Mutta edeskäsin waurastumisessa woitti pian hänenki Max Stirner, joka haukkui Feuerbachia paawiksi, sentähden että hänki wielä saarnasi epäjumalia, se on rakkautta ihmisiä kohtaan. Semmoinenki usko pitää woitettaman — itserakkauden (egoismus'en) kautta. Jokaisella nyt nimitetyllä edistymisellä on tunnustajansa ja profetansa julkisissa sanomalehdissä ja wapaissa seurakunnissa, jotka julkisesti sanowat, että raamatun, kristillisyyden, seurakunnan ja kaikkein uskontoin pitää maan päältä häwiämän pois! Uhlich, joka suullansa kiittää uskontoa, on paljo jäänyt perään mainituista edistyksen sankareista. Hän istuu wielä wanhassa taika-uskossansa, ja oikein tahtoo nauruttaa tuota wanhaa kometiantia. Mutta nauraan ei ole tässä tilaa, sillä julkiset Jumalan kieltäjät eiwät ole puoliksikaan niin waarallisia, kuin ne, jotka werhoowat jumalattomuuttansa uskon warjolla. Wapaan uskontoon kuuluu myös „wapaa siweys“ eli „wapaa eläminen.“ Jos ihminen on luonnostaan Jumala, sitte katoo myös synti pois, sillä ei kukaan sitte taida waatia häntä tilille töistänsä, ei rangaista taikka palkita häntä. Sitte täytyy ihmisestä sanoa, mitä totisesta Jumalasta on kirjotettu: „kaikki hänen työnsä owat oikeat.“ Emme tiedä, mitä Uhlich elämästä ajattelee. Kuin hän wielä oli „protestanttisten ystäwäin“ esimiehenä, ilmottaa hän edistymisensä, koska hän sanoi millaisilla ajatuksilla hän ehtoolla maata pani. Hän ajatteli nimittäin näin: „tänäpänä olit oikein hywä ihminen, huomena pitää sinun wieläki paremman oleman“. Waikka tämä ehtoorukous on kylläki kelwoton, täytyy sen kuitenki „wapaan hywäntapaisuuden“ hywäiliäin mielestä olla tyhjää turhamaisuutta ja hullutusta, joka suotta pitää wapauden kahleissa.

Uhlichin sopan eli keiton pää-aineita oli hänen häwäistyksensä seurakunnan palwelioita kohtaan. Sellaisiin häwäistyksiin suostuu aina suuri joukko ihmisiä. Pois papit! ne owat ulkokullatuita ja walehtelioita. Eiwät he usko itsekään, mitä he sanowat, he opettawat wielä wanhaa uskontoa, mutta sitä he tekewät palkan tähden. Niihin opettajihin, „jotka puhuwat sentähden että he uskowat,“ eiwät ollenkaan tällaiset soimaukset satu, mutta niistä on heidän waikutuksellansa suuri haitta, sillä sellaisilla häwäistyksillä huljutetaan luottamus heihin ja seurakunnissa kylwetään epäluomio opettajia kohtaan. Uhlich tietää hywin kyllä löytywän paljo sellaisia opettajia, jotka uskollansa rippuwat kiinni raamatussa ja katekismuksessa. Millinen on sitte se „wapaa hywäntapaisuus,“ kuin purkaa julkisesti suustansa sellaisia häwäistyksiä? Mutta ne, jotka leiwän tähden owat saarnawirassa pysyneet, owat juuri niitä samoja Uhlichin entisiä ystäwiä, jotka hänen kanssansa wäittiwät; kyllä taitaa senwuoksi olla seurakunnan paimen ja opettaja, waikkei ollenkaan usko ja opeta seurakunnan uskoa. Ei hän myös luopunut wirastansa oman tuntonsa pakotuksesta, waan, ehkä uskoton, olisi hän kuitenki siinä mielellänsä pysynyt, hän pantiin pois wiralta. Jos hän nyt olisi tahtonutki hywästi hosua wanhoja ystäwiänsä opettajissa, olisi oikeus ja kohtuus waatinut, ettei hän olisi unohtanut itseänsäkään. Hänen olisi sopinut tunnustaa näin: itsestäni tiedän, kuinka lewiä omatunto monella opettajalla on, minä itse olin monta wuotta seurakunnan opettaja rahan tähden, ja huusin kyllä ja panin wastaan, minkä taisin, koska konsistoriumi tahtoi lopettaa sellaisen ulkokullaisen menon“.

„Uhlichin tulosta tänne on paljo puhuttu“, pitkittää saksalainen kirjottaja. Kristilliset pakanat ja juutalais pakanat owat ääneensä ylistäneet hänen puhettansa. Eräs juutalainen sanoi siitä suurimmasti riemastuneena: „se oli aamukaste ruusun päälle.“ Juutalaiset owat runsaasti antaneet matkarahaa. Mutta koska juutalaiset rahaa antawat ja hartaiksi tulewat, silloin on asia oikein liikuttanut heitä. Myrkylliset puheet opettajia wastaan oliwat sitte kapakoissa kansan suussa keskustelemisen aineina. Kuinka paljo siitä on wahinkoa tullut, sitä on wielä waikea sanoa.“ Tällä tawalla Saksan maalla julkisesti alasrewitään kristillisyys, raamattu, Jumala syöstään istuimeltansa ales ja ihminen nostetaan siaan. Että uskon häwitettyä täysi pakanallinen elämä myös tulee wallalle ja että kristikansat niin wajoowat kurjia pakanoita alemmaksi, on helppo käsittää, jos waan saatana saisi häiritsemättä mielensä wallan päälle.

(Lähetetty.)

Kirjallisuutta.

„Waimon-peili eli Monikka, pyhän Augustinuksen äiti, kaikille waimoille seurattawaksi esimerkiksi kuwailtu.“ Kirjassa selitetään ensin Monikan ja hänen miehensä awiollinen elämä. Sen jälkeen tulee kirjan pää-osa, jossa näytetään kolmessa luwussa äidin taistelu pojastansa: 1. Lapsuuden ikä; taikka: minun äitini seisoi takanani, eikä jättänyt minua; 2. Nuoruuden ikä; taikka: ei niin monen rukouksen lapsi taida mennä hukkaan; 3. Miehuuden ikä, eli: äiti menee kotiinsa, sillä poikansa on Herrassa. — Nämät tiedot hurskaan Monikan elämästä, lujasta uskosta ja kristillisestä kärsiwäisyydestä on meille säilyttänyt hänen poikansa, Aurelius Augustinus, kuuluisa ja jalo Hippon seurakunnan piispa pohjois-Afrikassa. Ei yksikään poika ole koskaan niin kiitollisella sydämellä ja niin rakkaalla kädellä pystyttänyt niin pysywäistä muistopatsasta äidillensä, kuin pyhä Augustinus. Mutta en tiedä, jos lieneekään kristikunnassa ollut toista sellaista äitiä ja awiowaimoa, kuin jo äsken mainittu Monikka. Kirja on täynnä selwintä opetusta ja eläwää kristillisyyttä. Hywällä uskalluksella kehoitamme kansalaisiamme sitä lukemaan, wakuuttaen, ettei lukia suinkaan ole katuwa niitä hetkiä, jotka hän tulee kuluttamaan kirjan lukemisessa. Olisimme ainoastansa toiwoneet, että suomentaja olisi muutamilla muistutuksilla selittänyt muutamia senaikaisen seurakunnan ja ajan asioita, jotka suomalaiselle lukialle owat tuntemattomat. Niiden puutteesta saa lukia wanhan seurakunnan tilasta riittäwän käsityksen kirjasta: „Kristin uskokunnan historia, kouluille ja perheille,“ painettu Turussa 1861. Monikka-kirjassa mainitusta Mailannin piispasta Ambrosiuksesta esim. on lukea jo nimitetyssä Kristin uskokunnan historiassa siw. 72; Makikean lahwosta siw. 41, Arianeista siw. 61, Antoniuksesta siw. 53 y. m.

Hollannin wapautetut orjat.

Hollannissa annettiin 8 p. Elok. w. 1862 laki, jossa säätiin, että kaikki orjat Hollannin alle kuuluwissa uudis-asunnoissa Amerikan maan-osalla saisiwat 1 p. Heinäkuuta 1863 wapautensa. Orjain entiset isännät saisiwat wahingon palkkiota wapautettawista orjistansa. Tämän wapauttamisen kustannukseksi määrättiin waltiowaroista 16 miljonaa guldenia. Yhdellä miljonalla guldenia kehotettaisiin työwäkeä muuttamaan maahan, kuin luultiin etteiwät kaikki

wapauteen lasketut orjat kohta rupeisi pitkittämään työntekemistä wainioilla. Wapautetut orjat saisiwat kohta ottaa itsellensä uudet nimet, heille rakennettaisiin kouluja, pidettäisiin huolta jumalanpalweluksen aikoin saamisesta heitä warten ja heille suotaisiin oikeus hankkia itsellensä omaisuutta. Kymmenen wuoden peräänkatsannon jälkeen tehtäisiin he täysi-waltaisiksi jäseniksi maassa.

Eräs Weljesten lähetyssaarnaaja Surinamissa kertoo, että usea moision haltia oli käskenyt häntä ilmottaan tätä ilon sanomaa neekereille. He saiwat olla myös puolen päiwää wapaita mennäksensä kirkkoon kohtaamaan saarnaajaa. He tuliwat kirkkoon puhtaissa, siisteissä waatteissa; saarnaajalla oli wastus sanoa heille sanasta sanaan, mitä kuulutus sisälsi. Neekerit oliwat kuulleet wähäsen huhua asiasta, mutta eiwät uskoneet sitä, waan oliwat sanoneet: „walkoset ihmiset owat jo niin usein pettäneet meidän.“ — Mutta kuin saarnaaja kauwan oli heille kuulutusta sanasta sanaan selittänyt ja sanoi heille: „se on totta; rakas Wapahtajamme on johdattanut kuninkaan sydämen ja korkeiden raadi-herrain mielet niin, että nyt 1 p. Heinäkuuta olette wapaita!“ niin he wiimeinkin uskoiwat ja ilon kyyneleet juoksiwat alas pitkin heidän piki-mustia kaswojansa. He huusiwat riemulla: „rakas opettajamme on sen meille sanonut, nyt uskomme sen niin olewan, että pääsemme wapaiksi. Mistä äitimme kuuliwat, ennen kuin synnyimme, se on nyt tapahtuwa, sen saamme nyt nähdä! Jumalalle olkoon kiitos ja ylistys!“ Näistä wapautettawista on monta sellaista, joiden wapauttamisesta meidän ei tarwitse olla pelwossa, joiden wapauttamisesta taidamme sydämestämme riemuita, sillä he owat jo hengellisesti wapautetut uskon kautta Jumalan Pojan nimen päälle, Joh. 8: 36. Sieltä wiimeiseksi tulleet sanomat kertowat, että wapauttaminen on hywin menestynyt.

Johannes-seura Berliinissä.

Tohtori Wichern on Hampurissa laittanut suuren rakennuksen, jossa hoidetaan ja kaswatetaan turwattomia lapsia, langenneita waimoihmisiä, y. m. Sillä laitoksella on nimenä „Die rauhe Haus.“ Siitä laitoksesta on ympäri mailman puhuttu hywää ja pahaa. Mutta se on kestänyt koettelemuksen. Wiisi wuotta sitte laitti pastori Wichern samallaisen laitoksen Berliinissä, Preussin pääkaupungissa, ja lähetti sinne 12 oppilastansa tointa alkuun panemaan. Työ on menestynyt suurella siunauksella. Laitokseen otetaan wastaan wakaita nuorukaisia, joilla on halu ja aikomus ruweta osottaan kristillistä rakkautta sairaille, wangeille, y. m. Heitä opetetaan kelwollisiksi kutsumustansa toimittamaan. Moni on antaunut opettaaksensa wankeja warten tarwittawissa toimituksissa: tullaksensa kelwollisiksi koulu- ja käsityöläis-mestareiksi, wanginwartioiksi ja päällystämiehiksi heille. Jos joku wanki on perheen wanhin, antawat he siitä tiedon kumppaneillensa Johanneslaitoksessa; ne etsiwät sitte ylös wangin waimon ja hänen lapsensa, toimittawat niille apua, ja kokewat näille onnettomille osottaa parempaa tietä. He ottawat pitääksensä myös huolta kurituksen ala-käyneistä nuorukaisista, he ottawat sellaisia wastaan, koska ne päästetään wankeudesta, toimittawat niille sopiwia paikkoja kristillisissä perheissä maalla. Monta kristillistä talonpoikaa maalla auttaa Johannesweljiä heidän toimissansa. Johanneshuoneessa on myös suoja turwattomille poikalapsille, joita siellä hoidetaan suurimmassa kohtuullisuudessa, mutta rakkaasti ja hellästi. Eiwät ne pääse sieltä ulos, ennen kuin heille on laitettu paikka. Johannesweljet käywät myös lasareeteissa korjaamassa sairaita, jossa toimessa heidän kehutaan olewan taitawia ja uskollisia. Niitä on myös tingattu ulkomaillekin. Lutherinen seurakunta Ranskan pääkaupungissa Pariisissa kutsui heistä yhden palwelukseensa, toinen pyydettiin Pennsylwaniaan Amerikassa, kussa hän pani toimeen samallaisen laitoksen. Ja kuin Syriassa Turkin maalla muutama wuosi sitte surmattiin paljo kristityitä, lähti heistä neljä sinne, Sidonissa olemaan turwattomia ja sairaita maronitejä warten raketun huoneen esimiehinä. Johannesweljiä ei auta waltio ollenkaan; waan erinäisten ihmisten wapaa-ehtoisilla lahjoilla ja weljein omalla työllä woimissa pidetään koko rakennus. Joka wuosi pyytää laitokseen päästä suuri joukko nuorukaisia, joka on ilahuttawa merkki, kuin muistamme, että laitos on kohdastansa kristillinen ja työnteko siellä waatii monenkaltaista itsensä kieltämistä rakkaudessa. Weljellinen yhteyselämä, jossa eläwät, osottaa suuren wahwistawan woiman ja muualle lähetetyt weljet rakastawat suuresti yhteistä kotoansa.

Malmössä ruotsin maalla 26 ja 27 p. Elok. pidetyssä lähetyskokouksessa oli ollut koolla lähes 200 osallista ja ilman sitä wielä muuta kansaa oikein koolta. Seura päätti yksimielisesti: 1:si olisi sangen suotuisaa, että kolmen pohjoisen waltakuntain lähetysystäwät joka wuosi kokoontuisiwat pitämään samallaista kokousta; 2:si määrättiin Juutin lähetysseuran johtokunta laittamaan täysinäinen yhdistys-esitys näiden kolmen waltakunnan lähetystoimen yhdistämiseksi tulewana wuonna Köpenhaminassa pidettäwäksi kokoukseksi, esityksestä ensin kuultuansa niiden lähetysseurain johtokuntia, jotka tähän kokoukseen oliwat lähettäneet edusmiehiä.

Kirkonwartia A. Wilén on lähettänyt kirjeen, pantawaksi Tähteen. Kirje moittii ankarasti Sanomia Turusta, jotka 36 numeron Lisälehdessä on palstoihinsa ottanut Kuokkamiehen pitkän kertomuksen erään wimmatun suutarin hullutuksista jumalisuudessa. Moittia on ymmärtänyt koko kertomuksen kannatuksesta, että Kuokkamies on tahtonut tehdä sillä totisenki jumalisuuden epähuomion alaseksi. Meidän ajatuksemme on, että sellainen kertomus kowasti loukkaa Suomen kansan hellimpiä tuntoja, joihin luulemme wielä olewan sywään painettuna Jumalan sanan ja kaiken pyhän korkean kunnioittamisen. Kirjottaja päättää kirjeensä näillä wakawilla sanoilla: „Kuokkamies näkyy wielä hahmiwan pimeydessä. Ystäwäni! jos woitte, niin rukoilkaat hänen puolestansa, jos hän wielä ollee eläwitten maalla! Nymanni wainaja saatti tulla järjen wikaan kowassa herätyksessä, mutta sitä ei wielä tiedä, kuinka Kuokkamiehen käwisi, jos hänki sattuisi tulla herätykseen.“ — Luulomme Nymanni wainajasta on, että hänen erehdyksensä sai alkunsa terweellisen ewankeliumin opin puutteesta, ja että järkensä, jos se wiassa oli, oli wikaantunut ennen heräämistänsä.

Kuulutus.

Tuomiokirkon papiston ja kirkonpalweliain rahat sekä toisen kaupungin-lääkärin palkka kuin myös hautausmaan laajennus-rahat owat määrätyt maksettawaksi seuraawina päiwinä, nimittäin maanantaina nykyisen Lokakuun 26 p. 1 kaupunginosan 1—20 kortteli, tiistaina 27 p. loput 1 kaup.osasta, keskiwiikkona 28 p. 2 kaup.osa, tuorstaina 29 p. 3, 4 ja 5 kaup.osa, perjantaina 30 p. entinen Luostarin kortteli, lauwantaina 31 p. samassa kuussa 6 kaup.osa, maanantaina tulewan marraskuun 2 p. 7 kaup.osan 1—22 kortteli, tiistaina 3 p. loput mainitusta kaup.osasta sekä 8 kaup.osa, keskiwiikkona 4 p. 9 kaup.osa ja entinen Uudenkaupungin kortteli, tuorstaina 5 p. Merikorttelista 214 talon numeroon saakka, perjantaina 6 p. loput mainitusta korttelista sekä entinen Pohjan kortteli, ja lauwantaina 7 p. Pikisaari, Ruissalo sekä muut ulkona kaupunkia asuwaiset, mutta kaupunkiin kuuluwaiset ihmiset, joka asianomaisille ilmotetaan sekä että makso, joka on määrätty yhtä suureksi kuin neljänä wiimes wuosina, ylöskannetaan mainittuina päiwinä kaupungin ylöskanto-huoneessa Prinkkalan muurissa. Turusta Lokakuun 10 p. 1863.

Toimikuntalaisten käskystä:
Ernst Wigren.

Kuollut Turussa. Lokakuun 4 p. ittellisen Kustaa Kalinin waimo Ulrika Karolina Kalin Uudeltakirkolta, kuollut läänin sairashuoneessa; 5 p. merimies Kaarle Kustaa Lindblomin tytär Alma Kristina 1 wuot.; 6 p. merimies Kustaa Aatolf Hellmannin leski Maijastiina Aapramintytär 36 wuot.; 7 p. tullin wahtimestarin A. A. Lindroosin tytär Hilma Gustawa 10 kuuk. iällä; ruotusotamies Juha Herman Rosnellin tytär Ida Maria Uudeltakirkolta, kuollut läänin sairashuoneessa; 8 p. waimoihmisen Gustawa Amalia Lindholmin äpärä lapsi Alma Aleksandra 1 kuuk. iällä; 9 p. wiinanlaskia J. H. Söderlundin poika Oskar Juha 3 wuot.; entinen pehtori Adam Blomqwist 51 wuot.; 11 p. sikarritehtaan isäntä Ture Teodor Hjorth 27 wuot.; salwukisälli A. J. Antinpojan tytär Ida Gustawa 5 wuot.; laudankantaja Juha Henrik Lindströmin tytär Maria 13 wuot.; 12 p. korttelimies Strömbergin leski Hedwig Tuomaantytär 74 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin lokakuun 11 p. satulamaakarin kisälli Benjamin Engelbert Friman ja neiti Maria Karolina Matintytär; merimies Juha Fredrik Lundgren ja neiti Juhanna Wuoriander; kuski Tapani Joosep Lundén ja neiti Elisabet Sander; polisi Kaarle Fredrik Engroos ja neiti Ewa Charlotta Stähle; sekä hanskatehtaan wuorooja, Ruotsin alamainen Juha Fredrik Larsson ja neiti Matilda Karolina Grönroos.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 31. Turussa perjantaina 23 päiwänä Lokakuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

4 Rukous-päiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Sarén. Suom. ja Ruots. Ehtoo-saarnan: w. Past. Indrén. **Kehruhuoneenkirkossa,** Suom. w. Past. Malmström. **Linnankirkossa,** Suom.: w. Pastori Lindman.

Tekstit owat:

Aamusaarnassa: 1 Thess. 5: 17, 18. Rukoilkaat lakkaamatta. Kiittäkäät kaikkein edestä; sillä se on Jumalan tahto teistä, Kristuksessa Jesuksessa.

Puolipäiwäsaarnassa: Jud. 20, 21. Mutta Te, minun rakkaani, rakentakaat itsiänne teidän kaikkein pyhimmän uskonne päälle, Pyhän Hengen kautta, ja rukoilkaat, pitäen itsiänne keskenänne Jumalan rakkaudessa, ja odottakaat meidän Herran Jesuksen Kristuksen laupeutta, ijankaikkiseen elämään.

Ehtoosaarnassa: 1 Aik. 16: 8. Kiittäkäät Herraa ja saarnatkaat hänen nimeensä, julistakaat hänen töitänsä kansain seassa.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Lapin pitäjän kirkkoherran waaliin on pantu 1) Euran pitäjän apulainen P. E. Åberg, 2) kappalainen wp. F. J. Wadén ja 3) kappalainen J. Salenius; Kauhajoen kappalaisen waaliin 1) kappalainen wp. J. Granqwist, 2) kappal. wp. P. A. Polwiander ja 3) pitäjän apulainen wp. F. N. Ottelin. — Seinäjoen kappalaisen waaliin on tuomiokapituli katsonut seuraawaiset kelwollisiksi: armowuoden saarnaaja G. W. Wegelius, kirkkoherran apulainen J. Hirwinen ja alkeiskoulun opettaja K. W. Appelqwist. — Haettawana: toisen opettajan wirka Porin alikoulussa, toisen opettajan wirka Turun tyttökoulussa ja toisen opettajan wirka Tammisaaren alikoulussa 56 päiwän hakemus-ajalla. — Sittekun w.pastori F. H. Hällfors, jonka senaatti syyskuun 4 p. oli nimittänyt pastoriksi Suomen wangeille itä Siperiassa, nyt omasta pyynnöstänsä on saanut eron mainitusta wirasta, on senaatti käskenyt tuomiokapitulein julistaa sama pastorin wirka senaatissa haettawaksi ennen tämän wuoden loppua, sen ohessa ilmottain että jos mainittuun wirkaan määrättäwä tarwitsee täydellisempää taitoa wenäjän ja saksan kielissä, ja siitä hakemuksessansa tekee pyynnön, saa hän ennen lähtöänsä määrä-paikalle sitä warten oleskella kuusi kuukautta Wenäjällä, ja sillä aikaa nauttia wirkaan kuuluwaa palkkaa. — Uudenkirkon pitäjän Kukoisten, Ewoisten ja Kammelan kylänmiehet owat senaatissa anoneet että heidän kylänsä muutettaisiin Uudenkirkon pitäjästä Pyhänmaan kappelin yhteyteen, jonka anomuksen senaatti tämän kuun 1 p. on myöntänyt. — Nimitetty: Waasan tyttökoulun opettaja M. Limon Waasan lukion apulaiseksi.

Porwoon. Senaatti on lokakuun 1 p. määrännyt että Pihtiputaan kappeli erotetaan Wiitasaaren pitäjästä eri pitäjäksi niin pian kun Wiitasaaren kirkkoherran wirka tulee awoimeksi, ja tähän uuteen pitäjään asetetaan kirkkoherra ja pitäjän-apulainen, jotka seurakunta ensi kerran saa kutsua ilman ehdolle-panoa.

Kuopion. Käytännöllisen opinnäytteen teki lokakuun 3 p. suomen kielen lehtorin wirkoja warten w. t. rehtori A. O. F. Blomstedt arwostelusanalla laudatur. — Nimitetty: w. t. rehtori, maisteri A. O. F. Blomstedt latinan kielen lehtoriksi Oulun alkeis-opistoon, ja kirkkoh. apulainen Nilsiästä H. W. Ehnberg wankihuoneen saarnaajaksi Oulussa. — Haettawana: lisäopettajan wirka Kuopion yli-alkeiskoulussa. — Senaatti on määrännyt Kuopion yli-alkeiskouluun asettawaksi kaksi lisä-opettajaa, niinkauwan kuin tarwe waatii, kumpikin 800 markan wuosipalkalla, lukein wiime syyskuun 1 p:stä. — Senaatti on myöntänyt Jonkerin kyläläisten Nurmeksen pitäjästä anomuksen että heidän kylänsä kirkollisessa suhteessa muutetaan Nurmeksen pitäjästä Kuhmoniemen pitäjän yhteyteen, kuitenki sillä ehdolla että Jonkerin kyläläiset maksawat Nurmeksen pitäjän nykyisille papeille palkan niinkauwan kuin he wirassansa owat sekä heidän oikeusjäisillensa armowuoden aikana.

Kotomaalta.

Turusta. Suomen ewankeliumiseuran wuosikertomus menneeltä wuodelta on annettu suomen kielellä ja nykyisin tullut Frenckellin kirjapainosta nimellä: „Juttelus ja tilinteko Suomen Ewankeliumiseuran Toimituskunnalta w. 1862.“ Siitä nähdään että seura menneen wuoden lokakuun 31 päiwään saakka oli ollut toimessansa 45 wuotta, että sen perustajat eli alkuun-paniat oliwat läänin-prowastit B. J. Ignatius ja G. Rancken, jotka oliwat tehneet esityksen seuran perustamisesta riemujuhlaksi w. 1817, jota silloin wietettiin Lutherin puhdistetun opin muistoksi. Seura on waikutus-ajallansa antanut 57 suomen- ja 50 ruotsin-kielistä kirjaista, joista jo on lähetetty ympäri Suomen maata yli puolentoista miljonaa kirjaisia. Wiimeisinä wuosina on seura tawallisesti antanut wuosittain 4 eri kirjaista kummallakin kielellä, joista suomalaisia on painettu 20 tuhannen paikoilla ja ruotsalaisia 5 tuhannen paikoilla, niin että seura näinä wiimeisinä wuosina on lewittänyt wuosittain maahamme 100 tuhannen paikoilla kirjaisia. Rahawaroja oli seuralla wiimes tilinteko-päiwänä lokakuun 31 p. ulos lainattuna 914 ruplaa ja säästöä 604 ruplaa 5 kop. Seura oli jo wuotta ennen päättänyt että sen juhlan wietoksessa ja kertomuksessa tästä puoleen wuorotellen joka toinen wuosi käytetään suomen kieltä, jonka päätöksen mukaan tämä kertomus nyt ensi kerta on annettu suomeksi. Tässä on seurattawa esimerkki muillekin seuroille, niinkuin Suomen pipliaseuralle, jotka wielä owat ruotsalaisina, ruweta käyttämään suomen kieltä juhlissansa ja kertomuksissansa. Sillä osottaisiwat ettei he halpana pidä Suomen kieltä ja kansaa, ja toiseksi olisi siinä wielä seurain oma hyötyki, sillä joka tässä maassa tahtoo enemmän hywäilöitä ja osallisia seuraansa, käyttäköön suomen kieltä. Tästä nyt annetusta seuran suomenkielisestä „jutteluksesta“ tahdomme waan sanoa että sana kertomus taikka kerronto olisi ollut sopiwampi kuin juttelus.

— Senaatti on Turun maaherran esityksestä suonut 1,200 markkaa annettawaksi Jämijärwen rukoushuoneseurakunnalle Ikaalisten pitäjää, hätäwaran awuksi, tänä syksynä käytettäwäksi Jämienkeitaan ja Saarikeitaan ojittamiseksi, ja sen ohessa määrännyt w. t. maawiljelysneuwojan Gibsonin tutkimaan mainittuin keidasten awaruutta ja laatua sekä kuinka paljon niissä jo on työtä tehty, kuin myöskin tekemään täydellisen ehdotuksen niiden ojittamiseen ja sen kustanuksille, ja antamaan näistä kaikista kertomuksen senaattiin.

— Senaatti on syyskuun 30 p. säätänyt että Pietarsaarella pidetyt kahdet markkinat tästä puoleen owat kielletyt.

— Kaunis lahja. Mäntsälän prowasti Abraham Ehnroos, joka kuoli syyskuun lopulla, sanotaan tehneen testamentin, jossa hän on määrännyt 12,000 hopiaruplaa Mäntsälän seurakunnalle, jonka sielupaimenena hän on ollut puolen ikänsä, kansakoulun asettamiseksi siellä.

— „Kansakunnan lehti“ on lähettänyt ensimäisen numeronsa. Sen tarkotuksesta ja hinnasta annamme tulewassa n:rossa lehden oman ilmotuksen.

— Turun säästöpankkiin on wiimes syyskuussa tullut säästöön-panoksia 3,097 ruplaa 89 kop. ja kaswia 174 ruplaa 24 kop.; ulos otettu 5,213 ruplaa 41 kop.

— Kupittaan wesiparannelaitoksen kylpymestari Blomqwist, joka täältä matkusti Helsinkiin Aura-höyrylaiwassa, katosi merellä laiwasta yöllä, ja luullaan itsensä hukuttaneen.

— Wiimeis lauwantaita wastaan yöllä paloi S:t Kaarinassa Ylikylän rustholissa walkean wahingon kautta riihi-riwi. Samallainen onnettomuus tapahtui Mikon-päiwän edellä Pisun talossa. Tällainen sateinen syksy waatii aiwan tarkkaa huolenpitoa walkiasta.

Helsingissä kuoli wiimis perjantaina tehtaanisäntä E. J. Långman, joka jätti jälkeensä suuren omaisuuden, sanotaan noin liki 1,300,000 markkaa. Tämän omaisuuden on hän testamentin kautta määrännyt „Suomen ja Ruotsin kansoille,“ se on, kaikenmoisiin hyödyllisiin laitoksiin sekä Suomessa että Ruotsissa.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa lokakuun 13 p. oli palowiinan asia uudestaan keskustuksena. Herra R. Björkenheim selitti wielä lawiammin ajatuksensa että kotitarpeen wiinanpoltto häwitettäisiin ja sen siaan määrättäisiin polttaminen tehtaissa, ehkä korkialle werotettuna, mutta kotitarpeen polton häwittämisen palkkioksi wapautettaisiin maawiljeliät maaweron maksamisesta. Herra L. M. Björkenheim, kreiwi A. Armfelt ja moni muu puhuja puolusti tätä esitystä. Herra J. G. v. Bonsdorff sitä wastaan wastusteli tämmöistä kokonaista werottamisen muutosta; h:ra E. A. Ehrnrooth y. m. katsoiwat palowiina-asian kauwan kyllä jääwän ratkaisematta, jos se asetettaisiin maaweron poistamisen kanssa yhteen. Asia jätettiin kuitenkin toistaseksi. — Sitte luettiin hallituksen esitys takauksesta hypoteekiyhtiön lainalle, jonka se aikoo hakea ulkomailta. Tässäkin kysymyksessä lausui moni puhuja mielensä, joiden joukossa h:ra J. G. v. Bonsdorff oli koko lainaehdotusta wastaan. Asia lykättiin yhdistetylle waltiowarain- ja pankki-waliokunnalle.

Kokouksessa lokakuun 16 p. luki kreiwi Creutz senaatin waltiowarain-toimistolta waltiowarain-waliokunnalle tulleen kirjotuksen, jossa ilmotettiin että senaatti on suonut waltiowarain-toimistosta annettawaksi edellä käsin waroja talonpojan-säädyn kanslian ja kaikkein waliokuntain maksoihin, jos säädyt sen katsoisiwat soweljaaksi, kuitenki tilinteon welwollisuudella; johon ehdotukseen suostuttiin. — Maamarsalkki esitteli määrättäwäksi ajan, esimerkiksi 6 wiikkoa, jonka kuluttua ei enää saisi tehdä walitus- ja anomus-ehdotuksia. Tähän ei sääty myöntynyt, waan piti kohtuullisena saada semmoisia ehdotuksia tehdä enemmänki aikaa. — Oli myös keskustus määrä-aikaisten waltiopäiwäin pitämisestä, mutta asia jätettiin toistaseksi — Ritarihuoneen sihteerille määrättiin näillä waltiopäiwillä palkaksi 1,200 markkaa kuukaudessa ja kolmelle kanslistille 600 markkaa kuukaudessa. — Porwarisäädyltä tuli lähetyskunta, joka pyysi aateliston yhtymään heidän anomukseensa määrä-aikaisista waltiopäiwistä ja esitys-oikeudesta säädyille, sekä toinen lähetyskunta talonpojansäädyltä, joka antoi tiedon että talonpojansääty oli päättänyt anoa määrä-aikaisia waltiopäiwiä ja painowapautta. — Säätyyn on tullut lisää waltiopäiwämieheksi waratuomari A. Törngren.

Pappissäädyn kokouksessa lokakuun 12 p. esiteltiin tohtori Granfeltin anomus-ehdotukset: 1) aatelis- ja pappissäädyn eduswallan muuttamisesta, jonka ehdotuksen sääty hylkäsi; 2) pappein kokouksen muutoksesta kirkollisiksi kokouksiksi, 3) lääninprowastiwiraston asettamista toiselle kannalle, jotka molemmat ehdotukset sanottiin kuuluwan uuden kirkkolain ehdotukseen, joka tulee säädyille esiteltäwäksi.

Tämän ohessa määräsi sääty walitus- ja anomus-esitysten tekemis-ajan kuudeksi wiikoksi, lukein waltiopäiwäin awaus-julistamisesta. — Sitte luettiin lääninprowastin Stenbäckin anomus-esitys että mustalaiset Suomessa saatettaisiin kristilliseen kaswatukseen sekä ettei pappeja käskettäisi tekemään heille wirkapalwelusta, joka olisi wastoin papinwalaa ja ewankelis-lutherilaista uskon-tunnustusta. Ehdotusta keskusteltiin ja lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Täysikokouksessa 13 päiwänä esiteltiin uudestaan seuraawaiset anomus-ehdotukset: 1) lääninprowasti Stenbäckin tekemä siitä että Suomen waltion epäkohtaiset tulot, samaten kuin suorakohtaisetkin, tulisiwat säätyin määrättäwiksi sekä heidän waarinpitonsa alla hoidettawiksi, 2) warapastori v. Essenin kappalaisten ja lukkarien puustellien wapauttamisesta kruununtihunnin ja warsinaisen weron maksamisesta, jotka molemmat ehdotukset keskusteltua lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan; 3) tohtori Europaeuksen ylialkeiskoulun toimittamisesta Karjalaan, joka ehdotus wähän aikaa keskusteltua toistamiseen jätettiin pöydälle.

Sitte tuli aatelissäädystä lähetyskunta, joka ilmotti että aatelissääty oli päättänyt lähettää kiitoskirjeen Wenäjälle ja Ruotsille niistä lahjoista, joita katowuonna oli Suomeen lähetetty. Pappissääty yhdistyi myös saman kiitoskirjeen antamiseen, ja päätettiin se toimisto-waliokunnan walmistettawaksi. — Hallituksen ehdotus takauksesta hypoteekkiyhtiön lainalle keskusteltiin ja laskettiin pöydälle.

Sitte luettiin wielä seuraawaiset pöydälle lasketut walitus- ja anomus-ehdotukset: 4) lääninprowastin Ehrströmin waltiopäiwä-rahain maksamisesta myöskin arennille annetuista pitäjistä, joka jätettiin erinäiseen walitus-waliokuntaan; 5) prowasti H. Heikelin ehdotus täydellisen waltiopäiwäsäännön tekemisestä, säädyille esiteltäwäksi tulewilla waltiopäiwillä, johon ehdotukseen sääty suostui (19 äänellä 9 wastaan) ja määräsi sen erinäiseen walitus-waliokuntaan; 6) Tyrwään prowastikunnan waaliprotokolla, jossa esitellään: a) että koulu-opettajain erinäinen hakuoikeus papillisiin wirkoihin lakautettaisiin; b) että ainoastaan papiksi wihitty koulu-opettaja lukekoon hywäkseen palwelus-aikansa pappiswirkaan käydessänsä; c) riittäwistä elakerahoista koulu-opettajille, ettei heistä kukaan wastoin taipumustansa menisi pappissäätyyn; d) siattomain pappien siottamisesta wakinaiseen wirkaan määrättyin wuosien perästä; e) täydestä palkasta niille siaisille, jotka toimittawat kauwemman aikaa awonaista pappiswirkaa; f) kirkkoherran tutkinnon poistamisesta; g) nykyisempäin kappalais-taloin wapauttamisesta maaweron ja tihunnin maksosta, niinkuin wanhemmatki owat, sekä kappalais taloin woimassa-pitämisestä seurakunnilta; h) kappelien wapauttamisesta emäkirkon ja pappilan rakennuksesta sekä niiden määräämisestä itsenäisiksi seurakunniksi; ja i) tuomiokapitulin järjestämisestä toiselle kannalle; jotka ehdotukset lykättiin erinäiseen waliokuntaan; 7) tohtori Europaeuksen ehdotus että yliopistoon asetettaisiin opettaja-wirka Suomen heimokansain kieliä ja historiaa warten; joka ehdotus hyljättiin; 8) warapastori v. Essenin suomen kielen määräämisestä opetuskieleksi kaikissa kouluissa suomalaisissa paikkakunnissa; ja 9) prowasti Grönbergin yli-alkeiskouluin lawentamisesta lukio-luokilla, ja missä lukioita on, niiden yhdistämisestä alkeiskouluin kanssa; nämät molemmat esitykset hywäksyttiin ja lykättiin erinäiseen walitus-waliokuntaan; 10) warapastori Beyrathin kaiken maan erottamisesta pappien puustelleista, paitsi talon siaa ja kaswintarhaa; tämä hyljättiin; ja 11) prowasti Heikelin ehdotus maan yhtäläisestä jakamisesta oikeus-, hallitus- ja kirkko-asiain suhteen; jonka anomuksen sääty hywäksi ja jätti walitus-waliokunnalle.

Täysikokouksessa lokakuun 16 p. luki professori Granfelt kirjallisen wäitteensä säätyin anomus-oikeudesta ja mitä siihen oikeastaan kuuluu. — Tohtori Europaeuksen esitys ylialkeiskoulun asettamisesta Karjalaan luettiin ja hywäksyttiin (19 äänellä 10 wastaan). — Kirkkoherra Castrén luki anomusehdotuksen paremman terweyshoidon pitämisestä maassamme ja erittäin Oulun läänissä; ehdotus laskettiin pöydälle.

Porwarisäädyn täysikokouksessa lokakuun 14 p. esittiwät Helsingin kaupungin edusmiehet Öhrnberg ja Sundman, waltuuttajainsa puolesta, anomusehdotuksen, koskewa peruslain muutosta sillä tawoin että waltiopäiwiä määrättäisiin pidettäwäksi joka kolmas wuosi ja ehdotus-walta annettaisiin säädyille. Sääty suostui yksimielisesti näihin anomuksiin, josta annettaisiin tieto muille säädyille ja lykättiin ne säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Luettiin ehdotus kaupunkien luettelemisesta eri luokkiin, jonka luokkajaon jälkeen säädyn maksot näiltä waltiopäiwiltä suoritettaisiin. Tämä ehdotus laskettiin pöydälle (pöydälle laskeminen merkitsee että asia toisella erää tulee tutkittawaksi).

Sitte esitteli h:ra Hultman ranskalaisten awaruus-, pituus- ja paino-mittain ottamista Suomeen, reppuryssäin kaupanteon täydellistä häwittämistä, passipakon peräyttämistä, painowapautta, Tammisaaren kaupungille 120,000 markan lainaa ja waltiowaroista apua 4,000 markkaa 15 wuotena sillan rakennukseen yli Pohjan lahdekkeen, yli-alkeiskoulun asettamista samaan kaupunkiin; h:ra Hildén että hallitus lunastaisi sähkölennätin-laitoksen ja jättäisi sen sitte yksinäisten haltuun, taikka että toimitettaisiin erinäinen kotimainen sähkölaitos, ja johdatettaisiin lennätin kaikkiin rantakaupunkeihin ja isompiin sisämaa-kaupunkeihin. Tätä wiimeistä ehdotusta puolusti moni puhuja, ja erittäinki h:ra Frenckell, joka laweammin luetteli nykyisen sähkölennätin-laitoksen haittoja; asia lykättiin walitus-waliokuntaan.

Lokakuun 16 p. kokouksessa peräytti h:ra C. J. Grönberg ehdotuksensa, jonka hän ennen oli tehnyt palowiinan arennin takasin-maksamisesta katowuoden kärsineissä paikkakunnissa. — Sitte esitteli kauppaneuwos Dahlström rangaistuksen wähentämistä merimiesten karkaamisesta; h:ra Wesander suuremman lisäweron suostumista walotornien rakennuksiin ja merenmittauksiin ja erittäin walotornin rakentamista Rauman kaupungin edustalle, sekä semmoista peruslain muutosta että yliopisto saisi lähettää waltamiehen waltiopäiwille; h:rat Bergstedt ja Candelin muutosta messähoidon määräyksissä; h:ra Träskelin kaupanpitokirjan todistuswoiman myödyttämistä myös maakauppiasten, tehdasteliain ja käsityöläisten laskukirjoille, sekä kieltoa ominaiseen takaukseen menemästä sekä lailliseen takaukseen siinä määrässä että yksi takaa kaikkein puolesta ja kaikki yhden puolesta.

Talonpojansäädyn kokouksessa lokakuun 7 p. esitti P. Östring että lehtori Borgille, joka on säädyn tulkitsiana ja sen wuoksi on saanut wapauden suomen kielen kääntäjän wirasta senaatissa, pyydettäisiin hallitukselta palkanapua hänen toimestansa säädyssä, johon esitykseen yksimielisesti suostuttiin.

Puhemies ilmotti että puhemiesten kokouksessa yhteinen walitus-waliokunta oli katsottu tarpeettomaksi, ja esitti sen wuoksi säädylle sen häwittämistä ja erinäisen walitus-waliokunnan asettamista säädylle. Asiasta keskusteltua päätettiin yhteisen walitus-waliokunnan häwittämisen asia jättää toistaseksi ja walita säädylle erinäinen walitus-waliokunta, ja siihen 8 jäsentä, yksi kustakin läänistä. Jäseniksi tähän erinäiseen walitus-waliokuntaan walittiin: Östring, Stenroth, Pousar, Arwelin, Kotilainen, Puhakka, Keto ja Akola, ja warajäseniksi: Hagelstam, Katina, Klami, Retula, Mynttinen, Kumpulainen, Hagman ja Poikela.

Täysikokouksessa lokakuun 12 p. luki P. Östring näin kuuluwan anomus-ehdotuksen:

„Waltuuttajani owat yksimielisesti kehottaneet minua esittämään säädylle, että H. K. M:tilta, kaikkein armollisimmalta Suuriruhtinaltamme alamaisuudessa pyydettäisiin määrä-aikaisia waltiopäiwiä ynnä esitys-oikeutta, hallituksen jäsenien edeswastausta hallitustoimistansa, itse-werottamisen oikeutta, tutkintoa waltiowarain käyttämisestä ja painotutkinnon poistamista.

„H. K. M:tinsa, jonka mielipiteet aina owat olleet toiwotuksiimme myöntywäiset, on waltiopäiwä-puheessansa armossa wakuuttanut Suomen kansalle melkein kaikki nämät yksimielisesti toiwotut oikeudet, ja tämä wakuutus on wilppaalla kiitollisuudella wastaan otettu. Tämän kautta on kuitenki Suomen kansa ainoastaan saannt wakuuden armollisimman Suuriruhtinamme jalomielisyydestä ja peruslaillisista mielipiteistä. Että nämät muutoksia peruslaissamme tarkottawaiset lupaukset tulisiwat Suomen kansan omaisuudeksi ja antaisiwat meille täyden tukewuuden, owat ne kuitenki, samain peruslakien mukaan, esityksinä jätettäwät maan säädyille, joiden tulee määrätä niiden esittelemisestä ensi tulewilla waltiopäiwillä. Minä ehdottelen siis että sääty pyytäisi H. K. M:tia, kaikkein armollisinta Suuriruhtinaamme, jonka nykyään yksinänsä tulee määrätä aika säätyin kokoontumiseen, armossa laskemaan nyt kokoontuneille säädyille esityksen semmoiseen muutokseen peruslaissa, että waltiopäiwiä pidetään säännöllisesti joka kolmas wuosi ja että myös painowapauslain ehdotus armollisesti laskettaisiin säätyin keskusteltawaksi.

„Kun kerran pääsemme tämän osallisiksi, on Suomen kansa yksimielisenä keskenänsä ja luottawaisena hallitsiaansa, luottamuksella tulewaisuuteen, rauhassa odottawa toistenki H. K. M:tinsa armollisten lupausten täyttämistä." — Tämä asia lykättiin, ynnä protokollan-ote säädyssä pidetystä keskustelemuksesta, säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan, ja määrättiin esityksestä protokollan-otteella antaa osa toisille säädyille, jotka siis saisiwat tilaisuuden siihen yhtyä.

Puhemies luki Parkanon kappelissa Ikaalisten pitäjää tehdyn pöytäkirjan, jossa ehdoteltiin että kruunun liikamailla asuwille lohastaisiin uudispalkkoja, jotka laillisesti werotettaisiin ja niiden asujille myönnettäisiin hallitus-oikeus, etteiwät he joutuisi metsähoito-wirkamiesten mieliwaltaan; ehdotus lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Talonpoika Klami esitti että pyydettäisiin H.

K. M:ltansa säädyille esitettäwäksi ehdotus, kuinka ja missä järjestyksessä suomen kieli wähitellen on saatawa käytettäwäksi oikeuksissa ja wirkakunnissa. Ehdotus laskettiin pöydälle.

Täysikokouksessa lokakuun 14 p. suostuttiin Hagmannin esitykseen että lähetettäisiin kenraalkuwernöörille lähetyskunta pyytämään kieltoa asianomaisille maaherroille tekemästä pakotusta niille, jotka owat laimin lyöneet sotamiestorppain rakennuksen määrättynä aikana, sekä myös että kutsuttaisiin muut säädyt tähän lähetyskuntaan osallisiksi.

Ulkomaalta.

Preussin hallitustoimet owat aina yhä huonolla kannalla. Riita hallituksen ja kansan eduskunnan wälillä on luultawasti taas kohdakkoin alkamassa, kun nyt walitaan uusia jäseniä eduskuntaan. Entinen riita-asia waltiokulungin arwiosta sekä wielä uusikin asia hallituksen antamista luonnottomista painotutkinnon säännöistä tulewat eduskunnassa keskusteltawaksi. Lähetyskirjeissä waalin pitämisestä mainitaan että kun wirkamiehet kerran owat wannoneet kuninkaalle uskollisuus- ja kuuliaisuus-walansa, eiwät he siitä walastansa taida päästä. Sillä tarkotetaan että edusmiesten olisi myönnettäwä mitä kuningas waatii, olkoon sitte oikein taikka wäärin. Peruslaista, johon edusmiehet myös owat kiinnitetyt, ei mainita mitään.

Englannin, Ranskan ja Itäwallan hallitukset sanotaan kiiwaasti keskustelewan mitä olisi tehtäwä Wenäjän wiimeisten wastauskirjotusten johdosta. Olisi muka kysymyksenä julistaa Wenäjän menettäneeksi omistusoikeutensa Puolan maahan, sekä kumottaisiin ne säännöt Wienin suostumuksessa, jotka puhuwat Wenäjän omistusoikeudesta Puolassa. Toisaalta taas sanotaan ettei äsken mainitut waltiot wielä ole ryhtyneet yhteisiin hankkeisiin Puolan asiasta, waan että kukin hiljaisuudessa kuulustelee mitä toisten pitäisi aikoman. Kuitenki kuuluu Ranskan sanomalehdet kiiwaasti kehottawan sotaan.

Kreiwi Berg on kutsuttu Puolasta Pietariin.

Saksassa keskustellaan, kuinka paljon sotawäkeä pitäisi lähetettämän Tanskaa wastaan. Muutamat sanowat 6 tuhatta miestä liian wähäksi, toiset tahtowat lisätä niitä 10 tuhanteen mieheen.

Amerikassa on syyskuun 19 ja 20 p. ollut kowa tappelus liittolaisten ja eriliittolaisten wälillä wähän matkaa Chattanogan kaupungista. Liittolaisten päällikkö Rosenkranz tuli häwiöön, mutta kummaltakin puolelta kaatui paljon wäkeä, luetellaan yhteensä 30 tuhannen miehen paikoilla. Kuitenki on Rosenkranz jälkeenpäin saanut apuwäkeä ja pitää yhä paikkansa, ettei eteläwaltaisilla näytä olewan suurta hyötyä tästä woitostansa.

Wiimeisessä numerossamme mainitsimme, millä ilolla ja kiitollisuudella orjat Surinamissa wastaan ottiwat sanoman wapauttamisestansa. Wapauttaminen, joka tapahtui 1 p. Heinäkuuta tänä wuonna käwi ensin hywin rauhallisesti ja neekerit oliwat siitä kiitollisia ja iloisia, mutta wastuksen wapauttamisessa sai aikoin se pykäle, joka määräsi heidän tekemään työtä 10 ajastaikaa waltion peräänkatsannon alla. Neekerit waatiwat ylön suurta päiwärahaa eiwätkä täyttäneet niitä töitä, joista oliwat suostuneet moisioin haltiain kanssa. Waarallisia kapinoita nousi, joita hillitsemään ja hämmentämään täytyi tuoda sotamiehiä.

Ihmisyydestä.

Wiimeisen edellisessä numerossa sai lukia kuulla toista ewankeliumia, jonka innollisena lewittäjänä ukko Uhlich käwelee siellä ja täällä Saksan maalla ja jonka palwelukessa siellä on monta muutaki tyhjän toimittawaa miestä ja sanomalehteä. Tämä toinen eli uusi ewankeliumi ei ole kuitenkaan muuta, waan että muutamat totuudesta eksyneet eksyttäwät muita ja „tahtowat Kristuksen ewankeliumia toisin kääntää," niinkuin Paawali sanoo. Mutta ehkä sellainen törkeä eksyminen totuudesta, jonka Uhlichissa hawaitsimme, panee lukian ihmetellen kysymään: „kuinka kumminkaan on niin „ajattelewa„ mies saattanut horjahtaa niin turhiin lörpötyksiin? Lukian lohdutukseksi taidamme sanoa, että mailmassa tuskin on ilmestynyt yhtään niin suurta hullutteliaa, joka ei aina olisi woittanut joitakuita hulluutansa hywimään. Sentähden sanoo Paawaliki warottaen: „älkäät antako pettää teitänne: pahat jaaritukset turmelewat hywät tawat." Samasta syystä on myös itse Wapahtaja neuwonut meitä karttamaan „wääriä profetaita, jotka tulewat meidän tykömme lammasten waatteilla, mutta sisältä he owat raatelewaiset sudet." Siitä syystä on wakaa welwollisuutemme terottaa lapsiimmeki puhdasta ewankeliumin oppia, ettei wäärä oppi heitä wiettelisi; sillä eksyä pois oikealta tieltä on waeltaa sokeana walkeuden paistaessa ja joutua ijankaikkiseen kadotukseen, niinkuin asian hywin ymmärtänyt Paawaliki sanoo: „jos joku teille toisin saarnaa ewankeliumia, kuin te ottaneet olette, olkoon kirottu!" (Gal. 1: 8, 9) ja 2 Tim. 3: 13 sanoo hän: „pahoille ja petollisille ihmisille on tapahtuwa, jota edemmä sitä pahemmin, sekä wietteliöille että wietellyille."

Oppi, jonka kiiwaaksi hywäiliäksi ja lewittäjäksi Uhlich ja kumppanit owat tulleet, ei ole nyt wasta keksitty, waan sitä on tunnustettu jo monta sataa wuotta ennen Kristusta Itä-intiassa ja muissaki pakanamaissa, kuitenki eri nimillä ja eri muodossa. Sen opin perustus on eläwän, totisen, itsensä tuntewan, pyhän ja wanhurskaan Jumalan kieltäminen. Se oppi ei kohdastansa kiellä Jumalaa, waan se tekee koko luonnon jumalaksi; mutta tekee sen sellaiseksi jumalaksi, joka itse ei tiedä mitään töistänsä eikä liion itsestänsä. Se tekee työnsä, niinkuin hämmähäkkiki werkkonsa, luonnon lain jälkeen, itse ollen tietämätön työnsä tarkotuksesta ja sopiwaisuudesta. Sillä tawalla sanowat he, on ihminenki itsestänsä tullut Kaldean maan ruskeasta ruopasta, niinkuin lapamatoki muka itsestänsä kaswaa ihmisen ruumiissa eli suolissa, taikka on hän alkuansa marakatin sikiä, niinkuin muutamat wiisaat tietäwät sanoa. Siitä sitte tulee, ettet taida sellaista Jumalaa rukoilla, etkä rakastaa taikka kiittää. Ajattelepas waan mikä mainio ja jalo Jumala sellainen on, joka ei tiedä niinkään paljo, kuin ratasmyllyn taikka seinäkellon-tekiä, joka kuitenki sen tietää, mitä hänen kalullansa tehdään, ja joka sentähden niin osaa tehdä työnsä, että kone taikka kalu täyttää tarkotuksensa. Sitte wielä on tällä jumalalla seki paha tapa, että se, itse elääksensä, syö omat sikiänsä, niinkuin muinaiset roomalaiset tarinoitsiwat Saturnuksesta. Ja kuin tämä jumala on sokea ja ymmärtämätön jumala, joka tekee työnsä umpimähkää, ja ihminen siis on sitä wiisaampi ja taitawampi, ei ole sellaisiakaan puuttunut, jotka kohdastansa owat korottaneet ihmisen jumalaksi. Hywin tuttu on, mitä eräs heistä, Ludwig Feuerbach, on sanonut: „ihminen on Jumalamme, Wapahtajamme, pyhä Henkemme; ihminen on kaikkimme, ja paitsi ihmistä ei löydy yhtään muuta hengellistä olentoa mailmassa ollenkaan." Tämä muutamilla sanoilla se uusi kristillisyys, se edistyminen uskon asioissa, josta nyt on niin suuri tohu mailmassa. Mutta tämä kristillisyys on pakanuutta häijympi. Mutta ne jätämme.

Meillä on pyhä raamattu, jossa Jumala ilmottaa itsensä meille. Siinä saamme Jumalasta sellaisen tiedon ja tunnon, kuin yksistänsä sopii korkeimmalle olennolle, ja antaa myös ihmiselle sen arwon ja kunnian, jota eiwät uuden-aikaset ewankelistat taida antaa, waikka kohta kulуttawat ihmisen jumalaksi. Raamatun jälkeen on meillä nyt totinen, eläwä, wiisas, wanhurskas ja hywä Jumala, joka on kaikki kappaleet luonut tyhjästä ja ihmisen omaksi kuwaksensa. Ja jos tämän tiedon jälkeen katselet hänen töitänsä, niin jokainen kukkainen, wähinki mato, kaikki todistawat, että hän on sanomattomasti wiisas, kaikkiwaltias ja hywä. Katso oman ruumiis rakennusta, siitä pian hawaitset, ettet umpimähkää ole jäseniäs saanut, ettei sielu ole ruumiis kanssa sattumuksesta yhdistetty, waan että niiden tekiä on kaikki taiten suurella wiisaudella rakentanut. Kaikki jäsenes owat paikallansa, owat somasti raketut, niissä et taida mitään muuttaa et parantaa. Katsos eikö se ole suuri ihmetten tekiä, joka niin ihmeellisen rakennuksen on taitanut maan tomusta tehdä? Mitä owat muut raamatussa mainitut ihmeet tämän rinnalla? Olisiko hänelle mahdotonta wiidellä leiwällä ja kahdella kalalla ruokkia ja rawita 5000 ihmistä, jotka hän luonut on, joista hän murheen pitää, joille muutoinkin on asettanut leiwän rawinnoksi? Hän, joka luomisessa käskee wedet synnyttämään lukemattomat kalat, ihmeelliset wesipedot, eikö hän saisi niitä seisomaan muurina jäätymättäkään taikka eikö hänellä ole waltaa tywentää, koska hän waan itse tahtoo, sen pauhaawimpiakin aaltoja? Ja toinen yhtä suuri ihme, kuin luominenki, on hänen jokapäiwäinen huolenpitonsa kaikista luoduista. Kuin katsot kuinka kukkaiset kedolla kaswawat, kuinka pedot metsissä eläwät ilman järjestystä, ja kuin muistat, missä kuoleman wihassa he keskenänsä eläwät, etkö ole waadittu ihmettelemään sitä wiisautta, joka sellaisessa sulassa sekasäyräisyydessä kaikki woimissa pitää? Ja kuin hän on luonut ihmisen kuwaksensa, luonut hänen koko luonnon herraksi ja tehnyt hänen koko luomisensa ruunuksi, eikö hän sitte kuitenkaan hänestä pitäisi rakkainta ja hellintä huolta? Minä sanoin rakkainta, ja raamattuki sanoo, että Jumala on rakkaus. Ja kenelle hän rakkautta osottaisi, jollei juuri sille luontokappaleistansa, jolle hän on antanut järjen tutkimaan Jumalan töitä, jonka hän on säätänyt elämään rakkaudessansa ja tuntemaan sen? Ja rakkaus taas, maallinenki ja ihmisten kesken, saa ihmeellisiä aikoin. Eikö useasti isä ja äiti ole syösseet itsensä kuoleman waaraan, pelastaaksensa rakastettuansa? Eikö usein ole nähty, kuinka hurjaksi rakkaus tekee rakastawaiset? Mitä waiwoja ottawat he kestääksensä, mitkä wastukset woittaaksensa, päästäksensä yhteen! Jos nyt Jumala rakastaa ihmistä totisella, jumalallisella, puhtaalla rakkaudella, niinkuin ainoastansa hän taitaaki rakastaa, miksi et sitte uskoisi, että hän oikein suurella ja jumalallisella työllä myös osottaa sen ja on osottanut? Niin, me tiedämme ja kiitämme myös häntä siitä, että hän pelastaaksensa meitä siitä onnettomuudesta, johon synti oli meidät syössyt, lähetti ainoan Poikansa lunastamaan meitä. Näinpä hän woittaa rakkautemme ja uskalluksemme. Lainaan tähän, mitä Ernst Sartorius sanoo tämän suhteen Jumalasta: „pyhän raamatun päätarkotus on osottaa meille Jumalan suuruuden suurissa ja hänen suuruutensa wähissä; hänen suuruutensa korkeudessa, ynnä hänen suuruutensa syywyydessä; ynnä korkeuden rinnalla hänen itsensä alentamisen; ynnä kaikkiwaltaisuuden korwalla hänen laupeutensa; sekä kunnian kanssa hänen alhaisuutensa; majesteetin muuassa hänen orjan muotonsa." Ja tämän todistaa myös ei ainoastansa pyhä raamattu, waan koko historia. Niinkuin koko luonnossa nähdään Jumalan kaitsewa käsi, nähdään myös historiassa hänen johdatuksensa, ja missäs kumminkaan jollei historiassa; ja se hoito, jolla hän walmistaa kansoja wastaan ottamaan jo paratiisissa ihmissuwun esiisälle luwattua auttajaa, waimon siementä, on juuri parhain osotus hänen rakkaudestansa koko langennutta sukuamme kohtaan. Koko ensimäinen mailma luopui pois Jumalasta ja weti niskaansa ankaran rangaistuksen. Niinkuin tiedämme hukutti Jumala sen wedenpaisumisella ja nyt hän rupesi peräti toista tietä saattamaan ihmissukua wastaan ottamaan luwattua Wapahtajaa. Tämän suhteen jakoi Jumala menetyksensä ikäänkuin kahtia: hän walitsi itsellensä erinäisen kansan, omaisuuden kansaksi, jossa hän sitte antoi oman Poikansa miehuuden luonnossa

ilmestyä. Tämä kansa oli, niinkuin tiedämme, Juutalaiset. Koko heidän kaswatuksensa, johdatuksensa ja historiansa, kaikki tälle kansalle annetut lait ja säännöt, koko Jumalan palwelus, kaikki sille lahjotetut profetiat eli ennustukset, kaikki tähtäwät Kristusta eli Messiasta. Tässä kansassa walmistettiin Kristin opin ydin. Tästä kansasta piti ihmissuwun ihanimman ruusun puhkeeman. Kaikki muut kansat saiwat taas panna liikkeelle kaikki heille annetut lahjat ja omaisuudet ja waeltaa taitonsa ja sydämensä mielen jälkeen, wapaina Jumalan erinäisimmästä hoidosta, ehkei hekään jääneet ilman todistusta Jumalasta (Rom. 1: 19—22), kunnes he wäsyneinä pyrinnöissänsä ja aiheettensa perille pääsemättöminä, ottaisiwat wastaan heillekin aiwotun lunastajan. Katsos nyt, kuinka tämä menestyi? Ne monet kansat ja heimokunnat, jotka ottiwat asuntonsa sisä Aasian, Ahrikan ja Europan maihin, wajosiwat pian willein raakaan tilaan, millisinä wielä tapaamme neekerit ja monet heimokunnat Ahrikassa. He owat täynnä wiheliäisyyttä, saastaisuutta ja raakuutta, warsin woimattomat ja saattamattomat tuomaan itsellensä mitään apua. Toiset kansat taas ennättiwät warhain suuren siwistyksen ja loistawuuden, mutta he owat sulkeuneet itsehensä ja heidän edistymisensä on juuri samalla kannalla, kuin muutamia tuhansia wuosia sitte. Myöskin he owat warsin neuwottomia, miten olla, miten tehdä ja odottawat kansalaisuutensa uudistusta ja wirkistymistä kristillisyydeltä. Sellaisia puolitiellä nääntyneitä owat Kiinalaiset ja Itä-intia, jonka luullaan olewan koko wanhan siwistyksen kätkyen. Europan maan osalla taas sai taide ja tiede hywän ja mehuisen alan. Mitä taiteisiin tulee, owat greikan maan taidemiesten marmorikuwat wieläki kauneutensa suhteen tähän asti ennättämättömiä kaawoja ja tieteissä oli heillä miehiä, joita koko siwistynyt mailma wielä kunnioittamisella mainitsee. Muinaiset romalaiset taas rakensiwat ja walmistiwat woiman ja wallan suhteen jättiläiswaltakunnan, johon kuului koko sen aikainen mailma. Mutta mitä oliwat nyt wanhat woittaneet kaikilla tieteillänsä, taiteillansa ja äärettömällä woimallansa ja waltiowiisaudellansa? Yhteiselämän ja tapain suhteen oli koko mailma joutunut rappiolle. Suurin puolettomuus ja hillimättömyys oli saanut wallan. Wallan haltiat oliwat hirmuwaltoja, jotka sortiwat alamaisiansa, waralliset ja rikkaat eliwät sanomattomassa ylellisyydessä, alhainen kansa kitui kurjuudessa, sorteen alaisuudessa, eli oliwat kurjia wälikappaleita ylhäisempäin ihmisten himoin täyttämisessä, kaikki oli lahoa ja mätää, koko rakennus oli kasaan kaatumaisillansa. Uskallus epäjumaliin oli kadonnut. Niistä ei ollut apua, ne oliwat yhtä saastaisia, kuin ihmisetki. Semmoisiksi oli taru myös heidän kuwannut. Apua haettiin sieltä ja täältä, idästä ja lännestä, tietäjiltä, noidilta ja oppineilta, silmänkääntäjiltä ja wiisailta, ihmetten tekiöiltä ja pettureilta. Mutta apu oli jo Judeassa ilmestynyt: Jumalan oma Poika. Hänen syntymisessänsä ilmestynyttä tähteä oli kohta wiisaita idästä seurannut Bethlehemiin kumartamaan kuningasta, jolta koko sukumme odotti apua ja lunastusta ja monet lukemattomat, joille ilmestynyt autuus apostolein kautta saarnattiin, ottiwat sen ilolla wastaan suurimpana tawaranansa ja aarteenansa.

Hänessä, Jesuksessa Kristuksessa, saa ihmissuwun historia toisen suunnan. Mitä tarkimmat tutkiat, mitä taitawimmat kuwainweistäjät, mitä jaloimmat oppineet, mitä kielewimmät puhujat, mitä ylistettäwimmät runoniekat, mitä uljaimmat urot, rohkeimmat sankarit, mahtawimmat waltiat, ja suurin waltiowiisaus, mitä ei yksikään ihminen woinut omasta ajustansa, ja oman päänsä miettimällä tehdä, sen teki hän, jolla ei ollut mitään oppia wiisasten kirjoista, mitään puolta ylhäisiltä ja aikansa mahtawilta, waan oli wainottuki ja sorrettu heiltä. Itsessänsä hän ensin osotti oikean ja totisen ihmisyyden ja rupesi sitä myös muissa rakentamaan. Hänestä sai alkunsa se woimallinen waikutus, joka muutti Romin waltakunnan kaikki suhdat, niinkuin Hän wieläki saattaa korwen ja erämaan raat willit tuntemaan oikean ihmisarwonsa ja woiman menestyksellä kilwottelemaan sen itsessänsä toteentumisesta. Niinkuin hän oli se oikea ja totinen ihminen, nuhteeton, saastaton, syntisistä erotettu, niin oli hän sellainen Jumalan kautta, joka oli personallisesti yhdistetty hänen kanssansa, ja josta uskossamme tunnustamme: Hän siikisi pyhästä Hengestä ja syntyi neitseestä Maariasta. Ja niinkuin ihmisyys Jumalan kautta hänessä woitti synnin, kuoleman ja perkeleen ja taas asetettiin alkuperäiseen tilaansa, niin Hän, joka on totinen Jumala ja ihminen, taas myös asettaa ihmisen rakkaaseen ja eläwään yhdistykseen elämänsä alun ja lähteen, Jumalan kanssa ja alkaa ihmisessä woitollisen sodan hengellisiä wihollisia wastaan. Hänestä sanoo Pietari Juutalaisten ylimmäisille: Hän on se kiwi, joka teiltä rakentajilta on hyljätty, joka on nurkkakiweksi tullut. Ja ei yhdessäkään toisessa ole autuutta; sillä ei myös ole muuta nimeä taiwaan alla ihmisille annettu, jossa meidän pitää autuiksi tuleman. Ap. T. 4: 11, 12. Hän on siis se tuore puu, joka hedelmälliseksi tekee jokaisen oksan, kuin on eläwässä yhteydessä hänen kanssansa. Ja niinkuin on jokaisen ihmisen kanssa erittäin, niin on myös koko kansain ja koko ihmissuwun kanssa yhteisesti. Kansat ja heimot, jotka owat hänehen istuttamattomina, rientäwät hengellisessä kuolemassansa kohden ijankaikkista kuolemaansa. He owat kuiwia oksia ja kelpaawat ainoastansa poltettaa. Wie heille kaikki ne hedelmät, jotka ikään kristikunnassa owat yhdistyksestä Kristuksen kanssa kaswaneet, joita on tiede, taide, siwistys, teollisuus, waltiowiisaus — ne eiwät hyödytä heitä, jolleiwät tule istutetuiksi Herraan Kristukseen. Rewäise oksa puusta, waikka se olisi parhaimmassa kukassansa, niin se kuitenki nahistuu, kuiwaa, kuolee. Erota pois kristikansa Kristuksesta, rewi pois usko, jolla rippuwat hänessä, niin syökset heidän surullisimpaan onnettomuuteen. Ne hedelmät, se taide, tiede, teollisuus, wapaus, y. m., joita he nyt nauttiwat ja jotka meidän tulee pitää, ei kristillisyyden katomattomana, ijankaikkisena, turmelemattomana ytimenä, waan sen ulkonaisena, ajallisessa ja ajassa hyödyllisenä kaunistuksena, warisewat sitte pian ja lahoowat. Sen opettaa historia. Niillä ajoilla, joina kristittyin kristillisyys on ollut paljas muoto, paljas ulkonainen seremonia ja komento, on myös tapain turmellus ollut suurin. Niin oli ennen Lutherusta. Mikä silloin pelasti kristikansat hukkumasta omissa synneissänsä? Se ei ollut tiede eikä taide. Se waan awasi ymmärtäwäin ihmisten silmät pilkkana pitämään ja hulluudeksi huomaamaan koko paawillisen tekoja kiilto-hurskauden. Niistä ei lähtenyt kansoja uudesta synnyttäwää woimaa, ne repiwät ales ainoastansa ne wäärät tuet, jotka siihen asti oliwat woimassa pitäneet kansallisen ja seurakunnallisen elämän ihmisten kesken. Sen sai aikoin ainoastansa ewankeliumi, jota rupesi hengen ja woiman todistuksella saarnaamaan ja puolustamaan Augustini-säädyn munkki, Martti Luterus. Häntäki kohtasi monta mahtawaa wastusta, mutta hän woitti hänen kauttansa, joka meidän wäkewiksi tekee. „Meidän uskomme on se woitto joka mailman woitti." Nykyajan Kristuksen wihollisetkin eiwät ole siis ensimäiset, jotka owat turpansa ammottaneet Herraa Kristusta wastaan. Wähällä eiwät ole he woineet tukahuttaa omaa tuntoansa, warsin äänettömäksi eiwät ole sitä koskaan woineet saada, ja se sisällinen wastus, jota omassa powessansa kantawat, se woite, joka heitä wainoo ankarimmasti pauhatessaan Herraa ja hänen armoansa wastaan, antaa heidän jo ennakolta aawistaa, kuinka turha kaikki heidän potkimisensa tutkainta wastaan on, niinkuin Herran oma sanaki wakuuttaa meitä kaikkein sellaisten yritysten turhuudesta ihmetellen kysyen: miksi pakanat kiukutsewat ja kansat turhia ajattelewat? Maan kuninkaat nousewat, ja päämiehet keskensä neuwoa pitäwät Herraa ja hänen woideltuansa wastaan: Katkaiskaamme heidän siteensä ja heittäkäämme meistämme pois heidän köytensä. Mutta joka taiwaissa asuu nauraa heitä: Herra pilkkaa heitä. Silloin puhuu hän heille wihoissansa, ja hirmuisuudessansa peljättää heitä. Ps. 2: 1—5. (Luettawa on koko psalmiki.)

Kuulutuksia.

Suomen Ewankeliumi-seura aikoo, Jumalan suomasta, lauwantaina tämän lokakuun 31 p., wanhan tawan jälkeen wiettää 46:nen wuosipäiwänsä perustamisestansa, ja pyydetään siis seuran jäseniä samana päiwänä kello ½5 jpp. kokoontumaan tuomiokirkon sakaristoon päättämään erinäisiä seuran asioita; joiden asiain päätettyä päiwän hengellinen toimitus, joka pidetään suomen kielellä, alkaa kello 5 tuomiokirkossa, jossa tätä tilaa warten määrätyn puheen pitää Marttilan emäkirkon kappalainen, w. pastori maisteri C. J. A. G. Leidenius, ja kertomus seuran työskentelemisestä wiime kuluneella wuodella luetaan ja päätetään rukouksella, jonka wuoksi tähän tilaan kunnioittawasti ja ystäwällisesti kutsutaan kaikkia, jotka suosiolla hywäilewät sitä korkiaa ja pyhää asiaa, jonka edistys on seuran tarkotuksena. Turusta lokakuun 22 p. 1863.

Käskystä:
G. Indrén.

Tuomiokirkon papiston ja kirkonpalweliain rahat sekä toisen kaupungin-lääkärin palkka kuin myös hautausmaan laajennus-rahat owat määrätyt maksettawaksi seuraawina päiwinä, nimittäin maanantaina nykyisen Lokakuun 26 p. 1 kaupunginosan 1—20 kortteli, tiistaina 27 p. loput 1 kaup.osasta, keskiwiikkona 28 p. 2 kaup.osa, tuorstaina 29 p. 3, 4 ja 5 kaup.osa, perjantaina 30 p. entinen Luostarin kortteli, lauwantaina 31 p. samassa kuussa 6 kaup.osa, maanantaina tulewan marraskuun 2 p. 7 kaup.osan 1—22 kortteli, tiistaina 3 p. loput mainitusta kaup.osasta sekä 8 kaup.osa, keskiwiikkona 4 p. 9 kaup.osa ja entinen Uudenkaupungin kortteli, tuorstaina 5 p. Merikorttelista 214 talon numeroon saakka, perjantaina 6 p. loput mainitusta korttelista sekä entinen Pohjan kortteli, ja lauwantaina 7 p. Pikisaari, Ruissalo sekä muut ulkona kaupunkia asuwaiset, mutta kaupunkiin kuuluwaiset ihmiset, joka asianomaisille ilmotetaan sekä että makso, joka on määrätty yhtä suureksi kuin neljänä wiimes wuosina, ylöskannetaan mainittuina päiwinä kello 9—12 epp. kaupungin ylöskanto-huoneessa Prinkkalan muurissa. Turusta Lokakuun 10 p. 1863. Toimikuntalaisten käskystä:

Ernst Wigren.

Tyrwään kirkon ja Turun kaupungin wälillä katosi syyskuun 7 eli 8 päiwänä muistokirja, jossa oli waihtokirje (eli wekseli), kirjotettu Sewon ja K:n nimelle Hämeenlinnassa; löytäjä pyydetään hywäntahtoisesti tuomaan se Frenckellin kirjapainoon Turussa.

Kuollut Turussa. Lokakuun 11 p. seppä J. Rosenbergin poika Abel Fritiof 2 wuot.; 12 p. ruotusotamiehen Juha Herman Rosnellin poika Juha Erland Uudeltakirkolta, kuollut läänin sairashuoneessa; 13 p. warwin salwumiehen H. J. Wibergin tytär Amanda Adolfina 8 wuot.; muurarin oppilas J. G. Nymannin poika Juha Wiktor 10 kuuk. iällä; waimoihmisen Liisa Lindin äpärä lapsi Oskar Walfrid, kuollut läänin sairashuoneessa; 14 p. entinen kaupunginwartia Daniel Friman 72 wuot.; linnan wartian J. F. Ståhlbergin poika Kaarle Herman 5 wuot.; 15 p. trenki Kustaa Hörman 30 wuot.; teoskoulun w. t. opettajan K. F. Sternbergin waimo Wendla Kustawa Kjellström 25 wuot.; 16 p. poika Kustaa Robert Maijanpoika Sawon pitäjästä, kuollut läänin sairashuoneessa; tupakkitehtaan työmies Antti Adolf Wallenius 27 wuot.; 17 p. trenki Kustaa Wilhelm Rotström 22 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin lokakuun 18 p. kirjansitojan kisälli Knut Oskar Montén ja waimoihminen Wilhelmina Wallin; salwuoppilas Antti Juha Antinpoika ja mittarin Israel Löfgrenin leski Ester Juhantytär; karwarin kisälli Israel Lindqwist ja neiti Ulrika Sparf; merimies Kaarle August Matinpoika ja wenhemies Wiktor Westerholmin leski Maria Fredrika Andersson; trenki Kaarle Fredrik Rotsten ja waimoihminen Anna Matilda Lindwall; kultasepän kisälli, leskimies Adolf Wikström ja neiti Wilhelmina Simontytär.

☞ **Suomen Lähetys-Sanomia,** Lokakuun numero, jaetaan Turkulaisille tänäpänä.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 32. Turussa perjantaina 30 päiwänä Lokakuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

Pyhäinmiesten-päiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. ja Ruotf. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Suom. ja Ruotf. Ehtoo-saarnan: w. Pastori Sarén.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom. w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Ruotf.: w. Pastori Lindman.

Lähetys-saarnan pitäwät tulewana maanantaina kello 8 epp. suomen kielellä: w. Pastori Malmström ja kello 9 ruotsin kielellä: w. Pastori Indrén.

Piplian-selityksiä pitää tulewana tuorstaina ruotsin kielellä: w. Pastori Indrén ja perjantaina suomen kielellä: w. Pastori Indrén.

Wirka-ilmotuksia. Turun howioikeus on antanut Janakkalan tuomarikunnan tuomarille K. Spåre wirkawapauden wuoden loppuun saakka ja määrännyt howioikeuden auskultantin A. Grahn sillä aikaa tuomarin wirkaa pitämään. — Yli-Sääksmäen kihlakunnan henkikirjottaja K. J. Schreij on saanut wirkawapauden tulewan huhtikuun 10 päiwään saakka, jolla aikaa senaatin wara-kamarikirjuri A. Rydman on määrätty sitä wirkaa pitämään.

Hiippakuntain sanomia. Porwoon. Kuollut: Mäntsälän prowasti A. Ehnroos ja Ruokolahden kappal. wp. J. E. Lassenius. — Haettawana: Mäntsälän kirkkoherran wirka ja Ruokolahden kappalaisen wirka, sekä opettajan wirka Haminan alikoulussa ja toisen komministerin wirka Helsingissä. — Pietarin hiippakuntaan on saanut luwan muuttaa jumaluusopin kokelas wp. J. A. Tengén. — Uudenkirkon kirkkoherran waalissa lokakuun 4 p. sai Sysmäen kirkkoherra, w. t. lääninprowasti J. J. Lindeqwist melkein kaikki huudot, ja Kymen kirkkoherran waalissa sai Pyhtään kappalainen wp. F. Häyrén enimmät huuoot.

Kuopion. Haettawana: papinwirka suomalaisille wangeille Siperiassa ennen tämän wuoden loppua; kaksi lisäopettajan wirkaa Kuopion yli-alkeiskoulussa, joita seuraa 800 markan palkka, 56 päiwän kuluissa; jumaluus-opin ja määrintö-tieteen lehtorin wirat Oulun alkeis-opistossa, 56 päiwän kuluissa; näihin wirkoihin astutaan syyskuun 1 p. 1864. — Wirkawahwistuskirjan on saanut w.pastori E. Eklund toisen kappalaisen wirkaan Iisalmen emäseurakuntaan. — Wirkawapaus on suotu kiwuloisuuden tähden kirkkoh. sijaiselle Juuwalla S. Porthanille. — Määrätty: Juuwan kappalainen wp. A. W. Krogerus toimittamaan kaikki papilliset toimitukset Juuwalla.

Kotomaalta.

Turusta. Frenckellin kirjapainosta on tullut tilintutkiain kertomus pappis- ja koulumiesten leski- ja orpokassan hallituksesta helmikuun 23 p:stä 1860 toukokuun 1 p:ään 1863. Siitä näkyy että kassan warat wiimeksi mainittuna päiwänä tekiwät yhteensä 728,315 ruplaa 24 kop., elakerahoja oli wiimeis tiliwuonna maksettu 29,375 ruplaa 20 kop., Teijon pruukiin oli wiimeis toukokuun 1 päiwään saakka mennyt yhteensä 158,538 ruplaa 71 kop., joista kuitenki 62,000 ruplaa 22 kop. on tawaroissa (3,167 kippuntaa walmista takkirautaa) ja kaluissa kiini. Pruukin työ ei ole tuottanut niin paljoa kuin siihen on rahoja mennyt. Waikka kassa on kärsinyt wahinkoja Teijon pruukista, luulewat tilintutkiat kuitenki kassan woiwan toukokuun 1 p:stä 1865 ruweta maksamaan kolme neljänneksen elakerahoja.

— Kaasu-laitos tuomiokirkossa on jo walmiiksi saatu ja koeteltu sen polttoa muutama kerta. Wiimes sunnuntaina ruotsalaisessa ehtookirkonmenossa walaistiin kirkko jumalanpalweluksessa ensi kerta tällä walolla, waikka ei kaikki liekit olleet wiritettynä. Toisten ehkä annamme tarkemman tiedon tästä.

— Aura-höyrylaiwan osakkaat sanotaan aikowan toimittaa uuden höyrylaiwan, noin 100 hewosen woimaisen, Turkuun tulewaksi suweksi. Se tulisi kulkemaan Helsingin, Turun ja Tukholmin wäliä.

— Tämän lehden mennyt perjantaisessa numerossa sanotaan Ewankeliumiseuran ilmotuksessa wuosipäiwänsä wiettämisestä, että sen päiwänen hengellinen toimitus pidetään suomenkielin, mutta toimitus tulee pidettäwäksi ruotsin kielellä.

— Uudenmaan ja Hämeen läänin maawiljelysseuran johtokunnan kokouksessa lokakuun 3 p. ilmotettiin että parhaallansa piirretään ja painetaan palkitut piirroskuwat talonpojan huonerakennuksille. Seuran maawiljelyskoulun esimies, apteekari Wikberg on ottanut kouluun 8 oppilaista ja opettajaksi herra J. P. Bolinderin, joka on saanut oppinsa Edelbyn maawiljelyskoulussa Tukholmin läänissä. Talonpojille Kaarle ja Juha Mikkolalle Kärkölässä päätettiin maksaa 60 ruplaa, koska he jo owat tehneet ne wiljelys-työt, joita heidän tänä wuonna tuli tehdä.

— Sokeita oli Suomessa menneen wuoden lopulla tuomiokapitulein luettelon mukaan Turun hiippakunnassa 543 miehenpuolta ja 906 waimonpuolta, elikkä yhteensä 1,449 henkeä, Porwoon hiippakunnassa 627 miehenpuolta ja 1,162 waimonpuolta, yhteensä 1,789 henkeä, ja Kuopion hiippakunnassa 439 miehenpuolta ja 914 waimonpuolta, yhteensä 1,353 henkeä, ja siis kaikissa hiippakunnissa 1,609 miehenpuolta ja 2,982 waimonpuolta, elikkä kaikki yhteensä 4,591 henkeä.

— Hulluin hoito Suomessa w. 1862. Wuoden kululla oli 4 heikkomielistä hoitolaitoksiin lunastettu elinkaudeksi, kukin 68 ruplalla 58 kop. Lapinlahden sairashuoneessa lähellä Helsinkiä oli hoidettu 128 heikkomielistä, joista 75 miehenpuolta ja 53 waimonpuolta. Näistä oli wuoden kululla sairashuoneesta pois päästetty 17 terweinä, 3 parempina 15 parantumattomina, 3 oli kuollut ja 2 lähetetty Seilin hoitohuoneesen, joten wuoden lopulla oli jälillä 88 heikkomielistä. Seilin hoitohuoneessa oli 74 hullua, joista 3 kuoli. Muitten läänien sairashuoneissa oli yhteensä 111 heikkomielistä, joista laskettiin ulos terweinä 17, parempina 28, parantumattomina 48, ja kuollut oli 2, joten täksi wuodeksi jäi jälille 16 heikkomielistä. Lapinlahden hoitohuoneen kulungit tekiwät sinä wuonna 17,899 ruplaa 30 kop. ja Seilin kulungit 6,542 rupl. 93 kop.

Helsingissä pidettiin tämän kuun 20 p. kokous, jossa suomalaisuuden ystäwät, enimmäksi osaksi waltiopäiwämiehiä kustakin neljästä säädystä, päättiwät panna toimeen suomalaisen joka-päiwäisen sanomalehden, jota annettaisiin Helsingissä. Sanomalehti päätettiin panna osakkeille, jos nimittäin wähintäkin 300 osakkeen ottajaa ennen tulewan marraskuun loppua saadaan kokoon. Joka haaralta kokoontuneet waltiopäiwämiehet wakuuttiwat woiwansa saada osakkeita kotitienoiltansa tarpeeksi kokoon ja lupasiwat osaketten kokoomisessa olla awullisia. Listoja tähän osaketten kokoomiseen päätettiin painattaa ja lähettää niitä joka haaralle maata. Kukin osake tulee maksamaan 40 markkaa, jotka kohta osakkaaksi ruwetessa suoritetaan. Sanomalehden toimeen-panemiseen ja hoitoon walittiin kokouksessa johtokunta, johon tuli jäseniksi kansliaueuwos G. Rein, professorit M. Akiander, A. Ahlqwist ja Yrjö Koskinen sekä tohtorit R. Polén ja P. Tikkanen, tullen johtokunta wastaamaan ja tekemään tilin kootuista rahoista, joiden likimäiseksi hoitajaksi nimitettiin professori Koskinen. Lehden päätarkotuksena kuuluu olewan saada maamme herrassäätyisetkin enemmän kun tähän asti hywäilemään suomen kieltä, että päästäsiin kaksikielisyyden haitasta maassamme, jonka wuoksi siihen tulisi pantawaksi kaikki tärkeät asiat ja ilmotukset, että sillä yksinään ilman ruotsalaisitta sanomitta tultaisiin toimeen. Yritykselle toiwotamme menestystä.

— Senaatti on muutamain kauppamiesten pyynnöstä lokakuun 13 p. antanut luwan Helsingissä toimeen panna wapaehtoisen palonsammutusyhtiön, sekä wahwistanut sen säännöt.

— Pappissäädyn täysikokousten pöytäkirjoja näiltä waltiopäiwiltä saa tilata Helsingissä kirjakauppias Sederholmin kirjapuodissa 16 pennillä arkilta. Kuitenki on edellä käsin maksettawa 25 arkin hinta 4:llä markalla. Niiden myötä annetaan lisäwihko, joka sisältää waltiopäiwä-esitykset sekä waliokuntain mietteet.

Waasasta on paennut Ruotsiin läänihallituksen wahtimestari Ahlbäck, warastettuansa rahoja läänihallituksen wirkakirjeistä, joita hänen piti wiemän postiin.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa lokakuun 19 p., kun luettiin lokakuun 7 päiwän protokolla, teki h:ra J. A. v. Essen muistutuksen siitä että siinä oli wäärin tehty kun h:ra Silfwerswanin esitys tullisääntöin tutkimisesta kes-

ken katkaistiin. Tähän muistutukseen yhdistyi noin 20 säädyn-jäsentä. — Sitte luettiin h:ra L. M. Björkenheimin esitys ettei ruotu-isäntiä wälttämättömästi waadittaisi sotamies-torppia rakentamaan, waan saisiwat sotamiesten kanssa siitä wapaasti sopia. Tätä wastusteli muutama puhuja. Sitä wastaan teki kreiwi Creutz toisen ehdotuksen, että nimittäin maan kaikki asukkaat pitäisi oleman osallisina maan suojeluksen rasituksessa, joten se tulisi maawiljelijöille wähemmän tuntuwaksi; ja sotamies-torppain rakentaminen saisi jäädä siksi kun tämmöinen asetus on toimeen saatu. Wapaherra Munck, joka muutoin piti koko ruotujaon wanhanaikaisena, esitti jaetun sotawäen, jos sitä edespäin pidetään, sijoitettawaksi komppania-taloihin. Kauwan keskusteltua lykättiin asia ynnä mietteet siitä säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Talonpojansäädystä tuli lähetyskunta, joka ilmotti säädyn päätöksen yhdistyä kiitoskirjeen antamiseen Ruotsille ja Wenäjälle hätäapu-lahjoista sekä että pyydettäisiin sotamiestorppain rakentaminen jätettäwäksi toistaseksi.

Täysikokouksessa lokakuun 20 p. ilmotettiin että walitsiat oliwat walinneet h:ra A. Törngrenin warajäseneksi lisäweron-waliokuntaan. — Maamarsalkki tietää antoi että puhemiesten keskustelussa oli päätetty että kaikki säädyt pitäisiwät tästä puoleen täysikokouksia yhteen aikaan ainoastaan kaksi kertaa wiikkoissa, nimittäin tiistaina ja perjantaina, että waliokunnat saisiwat enemmän aikaa keskustelemisiinsa. — Aatelissäädyn äänöstämisestä yhteisissä waliokunnissa päätettiin että se tapahtukoon miesluwun jälkeen. — Sitte keskusteltiin anomus-esitys waltiopäiwäin pitämisestä joka kolmas wuosi. Senaatori S. Gripenberg oli tehnyt sitä wastaan wäitöksen että oli sopimatonta pyytää määrä-aikaisia waltiopäiwiä koska H. K. M:tinsä waltiopäiwäpuheessansa jo muka oli luwannut niiden pitämisen waan että annettaisiin kiitoskirja näistä lupauksista. Kanslianeuwos Arppe ei tahtonut kumpaakaan, ei anomusta eikä kiitoskirjaa, waan että sen siaan annettaisiin wastaus-kirjotus H. K. M:tinsa waltiopäiwäpuheesen, jossa wastauksessa sääty ilmottaisi halunsa määrä-aikaisista waltiopäiwistä. Usiat puhujat lausuiwat mielensä siihen suuntaan että oli parempi saada peruslakiin sääntö määrä-aikaisten waltiopäiwäin pitämisestä kuin waan luottaa kuolewaisen ihmisen lupauksiin. Ilman äännöksettä päätettiin wihdoin yhtyä toisten säätyin pyyntö-ehdotukseen waltiopäiwäin pitämisestä joka kolmas wuosi. — Tämän perästä luettiin porwarisäädyltä tullut protokollanote ehdotus-wallasta säädyille, joka laskettiin pöydälle toistaseksi. — Sitte esiteltiin tohtori W. S. Schildtin ehdotus että postimestarien waiwanpalkkio sanomalehtein jakamisesta poistettaisiin ja myös painotutkinto. Edellistä osaa ei sääty hywäksynyt, mutta painotutkinnon asia laskettiin pöydälle tulewaan täysikokoukseen.

Lokakuun 23 päiwän kokouksessa päätettiin anomus määrä-aikaisten waltiopäiwäin pitämisestä lykätä yhteiseen walitus-waliokuntaan, josta toisille säädyille olisi tieto annettawa. — Kreiwi Creutzin anomus-esitys sotawäen-teon järjestämisestä siihen suuntaan että maan suojeluksen welwollisuus tulisi tasan jaetuksi kaikille asukkaille, lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Sitte luettiin porwarisäädyn anomus-esitys ehdotus-wallan pyytämisestä säädyille; mutta tämä esitys hyljättiin sen wuoksi että H. M. Keisari waltiopuheessansa jo lupasi ehdotus-waltaa säädyille.

Pappissäädyn täysikokouksessa lokakuun 19 p. päätettiin hallituksen esitys hypoteekiyhtiölainan takauksesta lykätä yhdistettyyn pankki- ja waltiowarain-waliokuntaan. — Säädyn erinäiseen waliokuntaan walittiin wielä lisää jäseniksi professori Schauman, tuomioprowastit Renwall ja Borg, lääninprowasti Hellén ja professori Granfelt.

Professori Schaumannin anomus-esitys waltiopäiwäin pitämisestä joka kolmas wuosi keskusteltiin. Muutamat katsoiwat siinä olewan kyllä että waltiopäiwiä pidettäisiin joka wiides wuosi, muutamat taas pitiwät koko anomusta tarpeettomana ja hyljättäwänä, koska H. K. M:tinsa waltiopäiwäpuheessansa oli luwannut määrä-aikaisia waltiopäiwiä; mutta usiampain mielestä olisi peruslaillinen sääntö waltiopäiwäin pitämisestä joka kolmas wuosi aiwan tarpeellinen. Moni puhuja tahtoi lisättäwäksi sen pyynnön että waltiopäiwät pidettäisiin aina Suomen rajain sisällä, mieluisimmin Suomen pääkaupungissa. Äännöstämisellä ratkastiin asia niin että sääty 24 äänellä 6 wastaan hywäksyi professori Schaumannin esityksen waltiopäiwäin pitämisestä joka kolmas wuosi. Tämä esitys sekä esitykset kirjapainowapaus-laista ja säätyin ehdotus-wallasta lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Tämän ohessa nousi kysymys, jos säädyn walitus-waliokunta saisi antaa kieltäwän eli wastamielisen lauseen niistä walitus- ja anomus-esityksistä, jotka sääty kerran on hywäksynyt ja lykännyt waliokunnan walmistettawaksi. Päätettiin että waliokunnan tulee walmistaa lauseensa siihen mielipiteesen, jonka sääty on hywäksynyt.

Kokouksessa lokakuun 23 p. tekiwät seuraawaiset anomus-esityksiä: prowasti J. J. Bergh toimista kristinopin opetuksen edistämiseksi seurakunnissa, sekä köyhäin ja orpo-lasten kaswattamisesta; prowasti Ehrström painotutkinnon poistamisesta ja kirjapaino-lain esittämisestä; prowasti Sulin Ahwenanmaan papiston pidättämisestä palkka-ehdoissansa; kirkkoherra Castrén papiston wapauttamisesta waiwaishoidon esimiehyydestä; prowasti Hackzell marraskuun 25 p. 1826 annetun säännön tutkimisesta, koskewa Wiipurin läänin lahjotusmaita; prowasti H. Heikel henkiweroin ja seurakunta-rasitusten sowittamisesta tasasemmin eri seurakunta-jäsenten kesken, sekä eri maanluontoin ja weromääräin tasoittelemisesta, kuin myös hulluin-hoidon parantamisesta; kirkkoherra A. Heikel kihlakunnan keräjäin järjestyksen suoremmaksi asettamisesta sekä laakmannin- ja kämnerin-oikeuden häwittämisestä. Nämät ehdotukset laskettiin pöydälle.

Porwarisäädyn täysikokouksessa lokakuun 17 p. esitti pormestari Juselius että jos ei nykyistä sähkölennätin-laitosta saataisi erotetuksi Wenäjän sähkölennätin-laitoksesta, lännätin kuitenki johdatettaisiin kaikkiin maamme merikaupunkeihin. Tämä ehdotus lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Herrat Öhrnberg ja Sundman esittiwät yhdessä käsityöläisammattikuntain häwittämistä ja että niiden siaan asetettaisiin semmoinen käsityöläis-yhteys, johon kuuluisiwat kaikki ammattilaiset samassa kaupungissa, sekä muita määräyksiä käsityöläisten eduksi, niinkuin oikeutta tuoda raaka-aineita ulkomailta y. m. Lykättiin talous-waliokuntaan tutkittawaksi yhdessä kauppa- ja elanto-wapauden esitysten kanssa. — Samat herrat ehdotteliwat wielä rautatien pitkittämistä Tampereen ja Päijänteen wesistöihin sekä näiden wesistöin perkaamista ja kanawilla warustamista. Nämät lykättiin yhdistettyyn lisäweron- ja talous-waliokuntaan, käsille otettawaksi yhdessä apuweron esityksen kanssa. — Herra Wolff esitti oikeuden myöntämistä säädyille että saisiwat olla osallisina tulli-lain säätämisessä. Lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Kokouksessa lokakuun 20 p. esitti h:ra Juselius kaiwannon tekemistä Päijänteen ja Wesijärwen wälille. Ehdotus lykättiin lisäwero-waliokuntaan. — Herrat Bergstedt ja Candelin esittiwät oikeutta käsityöläisille ulkomailta tuottaa itse raaka-aineensa, ja että he samoin kuin kauppamiehetki saisiwat lainoja pankista, sekä että heidän laskukirjoillensa tawarain antamisesta suotaisiin sama todistuswoima kuin kauppiasten kaupanpitokirjoillekin. Kaksi edellistä kohtaa tästä ehdotuksesta lykättiin talous-waliokuntaan, mutta jälkimäinen walitus-waliokuntaan. Sitte h:ra Tengström tahtoi esteltäwäksi paljoin anomus- ja walitus-esitysten tekemistä, mutta sääty ei ottanut sitä korwiinsa. — Suostuttiin myös tehtyyn esitykseen kaupunkien määräämisestä eri luokkiin, jonka jälkeen kunkin kaupungin tulee suorittaa yhteiset säädyn maksot näiltä waltiopäiwiltä. Sen mukaan tulewat kaupungit maksamaan waltiopäiwäkustannukset seuraawissa suhteissa: Helsinki maksaa 100 osaa, Turku 90, Wiipuri 80, Oulu 70, Pori 60, Waasa 45, Braahe ja Tampere kumpiki 40, Kristiina ja Uusikaupunki 35, Kuopio, Kokkola, Hämeenlinna, Rauma ja Porwoo kuki 30, Pietarsaari, Lowiisa ja Hamina 25, Joensuu 20, Tammisaari, Lappeenranta, Käkisalmi ja Sortawala kukin 10, Tornio, Kajaani, Kaskinen, Naantali, Jywäskylä, Heinola, Joenkaupunki, Mikkeli ja Sawonlinna kukin 5.

Täysikokouksessa lokakuun 23 p. esitti kauppias Parwiainen yli-alkeis- ja teos-kouluin asettamista itä Karjalaan; h:ra Hildén laakmannin- ja kämnerin-oikeuden häwittämistä; h:ra Mölsä palkkiota waltiowaroista Sawonlinnan kaupungille siitä lahjotus-maasta, joka siitä on erotettu; h:ra Tengström edellä-käypäisen painotutkinnon poistamista ja painowapauslain esittämistä säädyille. — Kun aatelissäädyltä oli tullut ilmotus että määrä-aikaisten waltiopäiwäin anomus-esitys olisi tutkittawa yhteisessä walitus-waliokunnassa, päätti sääty walita myös siihen jäseniä. Jäseniksi siihen walittiin h:rat Öhrnberg, Tengström ja Juselius sekä warajäseneksi h:ra Frenckell.

Talonpojansäädyn täysikokouksessa lokakuun 16 p. peräytettiin se päätös että kenraalkuwernööriltä pyydettäisiin kieltoa maaherroille pakottamasta sotamiestorppain rakennukseen niitä, jotka ne owat laimin lyöneet; jota wastaan semmoinen alamainen pyyntö tehtäisiin Keisarissa, ja kutsuttaisiin myös toiset säädyt siihen osallisiksi. — Östring kehotti säätyä alamaisuudessa pyytämään H. K. M:tilta että esitys ruotusotawäen järjestämisestä tehtäisiin säädyille. Tämä lykättiin säädyn walitus-waliokuntaan. Sitte Östring wielä esitti että säädyille pyydettäisiin oikeutta tullisääntöin määräämisessä. Tämäki lykättiin säädyn walitus-waliokuntaan.

Täysikokouksessa lokakuun 20 p. esitti Kumpulainen anomuksen kruununpuustellein myymisestä, Arwelin ja Akola muutosta kruunun metsäin hoidossa. Nämät esitykset laskettiin pöydälle. — Hallituksen 31:sen esityksen johdosta, koskewa lisäweroa kansakouluin asettamiseksi, uutten kulkukeinoin tekemiseksi ynnä muihin hankkeisiin, lausuiwat usiat säädyn jäsenet ajatuksensa; kansakouluista usiammat siihen suuntaan että jätettäisiin seurakuntain haltuun itse päärätä kansakouluin asettamisesta millä tawoin itse soweljaimmaksi näkewät ja jos heillä siihen waroja on. Ne puhujat, jotka näyttiwät myöntywäisiksi lisäweron suostumiseen kansakouluille, tekiwät siinä sen ehdon, että suomen kieli wiipymättä pantaisiin opetuskieleksi kaikissa oppilaitoksissa suomalaisissa paikkakunnissa. Lisäweron suostumista rautateitten rakennukseen wastusteliwat usiammat. Maata-wiljelewä kansa katsottiin jo niin kowin werotetuksi, ettei werokuormaa enää taittaisi lisätä; ja muutoinki ajatteliwat rautateitten rakennuksen tulewan niin kalliiksi ettei maakunta niistä hyötyisi niin paljon kun ne tulewat maksamaan. Soitten kuiwaamisen apuwerosta taas muistuttiwat, ettei märjässä ja weteläsä suossa suwella koskaan ole kirttä ja jäätä, sillä kaikki jää sulaa kewättulwan ja päiwän-paisteen yhteisestä waikutuksesta, mutta jos suo taas on wähemmän märkää, tunkee talwipakkanen sywemmälle ja tekee siis sywemmän kirren, joka sammalpeitteen alla pysyy usein elokuuhun saakka. Perhon ja Pelson suot, joiden kuiwaamista esityksessä erittäin mainitaan, owat ylipään weteliä, eiwätkä siis hallan karkottamisen wuoksi tarwitse kuiwata, ei kumminkaan siinä määrässä kuin esitys ehdottelee. Halla niistä saatasiinki ainoastaan täydellisen kuiwaamisen ja wiljelemisen kautta karkotetuksi. Niiden suuren awaruuden tähden, joka tekee monta sataa-tuhatta tynnyrin alaa, ei esitetty lisäwerokaan riittäisi niiden kuiwaamiseen. Monta miesikää kuluisi ennen kuin ne saataisiin wiljellyiksi. Suurin osa Perhon soita on myös huonoa maanlaatua. Näiden soitten läpi ehdotellut kanawat eiwät siis waikuttaisi hallan karkottamiseksi, waan perinwastoin, sen kautta että enin wesi ja warsinki kewäwesi johdatettaisiin pois näistä pohjattomista soista, saattaisiwat ne semmoiseen kosteuteen, joka parhaiten päästäisi kirren sywälle käymään ja sitä estäisi sulaamasta, sekä niin muodoin lisäisi hallaa. Näistä syistä ei sääty katsonut suokuiwauksiin suuremman lisäweron suostumusta tarpeelliseksi.

Ulkomaalta.

Warsowasta kerrotaan että siellä lokakuun 18 p. on palanut kaupunginhuone, joka oli suurimpia rakennuksia Warsowassa. Walkia syttyi kolmessa eri paikassa sisähuoneissa. Sitä luullaan murhapoltoksi.

Mitenkä Wenäjän ja länsi-waltain wäli lienee, ei taitta tarkoin sanoa. Kuitenki kuuluu Englannin lähettäneen Wenäjälle kirjotuksen, jossa julistetaan Wenäjä menettäneeksi Puolan omistus-oikeutensa, joka sillä oli 1815 wuoden suostumuksen mukaan. Tähän kirjotukseen sanotaan Ranskanki suostuneen.

Wenäjän lähettiläs Konstantinopelissa on Turkille ilmottanut että jos Turkki tunnustaa Puolan tawalliseksi sotiwaksi wallaksi, se tahtoo sanoa ettei sille sodalle enää kapinan nimeä annettaisi, niin pitää Wenäjä semmoisen tunnustamisen sodan aiheena näiden waltain kesken.

Itäwalta aikoo hakea 96 miljonaa florinia lainaksi. Siitä käytettäisiin 33 miljonaa waltakunnan rahaston puutteen täyttämiseksi.

Saksalaisten sotahankkeet Tanskaa wastaan eiwät näy käywän niin kiiruhtain päinsä kuin luultiin. Sakseni ja Hannoweri, joiden piti lähettämän wäkeänsä sotaan, owat riitaantuneet siitä kumpi heistä saisi panna sodan päällikön, sillä Hannoweri ei lupaa tytyä Saksenin päällysmieheen. Owat he myös kumpiki pyytäneet liittokunnan kassasta rahoja sotakustannuksiinsa, ehkä heidän piti suorittaman ne omasta kukkarostansa. Ei myös he tahtoisi kauwan pitää sotawäkeänsä sodassa.

Paawilainen pispa kääntynyt protestantiksi. Berliinistä kirjotetaan, että siellä on tapahtunut monta merkillistä kääntymistä paawisuudesta. Entinen Breslaun ruhtinaspispa, Sedlnizki, joka kauwan on asunut Berliinissä, luopui julkisesti wiimeis pääsiäisenä paawisuudesta ja wastaan otti ewankelisessa kirkossa Herran ehtoollisen, jonka hänelle jakoi pastori Hahn. Kauwan aikaa on Sedlnizkillä ollut paawisuudesta erimielisiä ajatuksia useasta uskon kappaleesta. Hän on julkisesti moittinut paawisten nykyään wahwistettua opin kappaletta neitsy Maarian synnittömyydestä.

Wiina-asia ja sen esitelty ratkaiseminen.

H. M:tinsä armollinen esitys wiinan poltosta ja myymisestä Suomessa on selityksineen niin pitkä, ettemme woi sitä kokonaisuudessansa lehteemme ottaa. Tässä annamme siis ainoastaan lyhykäisen kertomuksen sen sisällöstä.

15 p. Kesäk. 1800 annettu asetus, jonka kautta wiinanpoltto-oikeus annettiin maanomistajille siksi että hallitus ja säädyt siitä toisin määrääwät, tulisi kumottawaksi, ja se tästä oikeudesta maksettu „wiina-arenti“ tulisi poistettawaksi. Esitetty uusi järjestys olisi aluksi wiisi wuotta woimassansa pidettäwä. Sillä aikaa olisi wiinan polttamisen oikeus jokaisella Suomalaisella, joka on kaupungin porwari, tahi jolla on wero-maata. Jos ei tärkeitä esteitä ilmaantuisi, olisi wiinanpoltto suwaittu neljä määrä-aikaa wuodessa, nimittäin: 15 p:stä Tammik. 15 päiwään Helmik., 15 p:stä Helmik. 15 päiwään Maalisk., 15 p:stä Lokak. 15 päiwään Marrask. ja 15 p:stä Marrask. 15 päiwään Jouluk. Lyhemmäksi ajaksi kuin kuukaudeksi ei annettaisi poltto-oikeutta.

Wuorokaudessa ei saisi polttaa enempää kuin 1000 eikä wähempää kuin 500 kannua tawallista 6 pykäleen wäkewää wiinaa. Jos useampia polttajia yhtyy yhtiöhön, omalla maallansa polttaakseen, olkoon suwaittu. Joka tahtoo wiinaa polttaa, hänen pitää ensin hakeman lupa läänihallitukselta ja sitten samalle hallitukselle wähintäin 6 wiikkoa ennen ilmottaman millä ja kuinka monella määrä-ajalla hän tahtoo polttaa.

Wero wiinan poltosta esitetään 1 markka 50 penniä joka poltetusta kannusta 6 pykäleen wäkewyydestä, ja maksetaan läänin rahastoon (ränteriin) edeltäkäsin joka puolesta määrä-ajasta.

Joka polttohuoneesen asetettaisiin poltto-ajaksi walan-tehnyt koetus-mies (kontrolööri), joka lääni-hallitukselta nimitetään erittäin joka määrä-ajaksi, ja kruunulta saa palkkansa wähintäin 16 ja korkeintaan 24 markkaa päiwältä. Paitsi sitä tulisi polttajan hänelle antaa ruokaa, huone ja kyytirahaa 8:ssa luokassa. Polttohuoneen pitäisi oleman niin rakennettu, että poltettu wiina johdatettaisiin niin isoon astiaan, että siihen mahtuisi wähintäin wuorokauden poltto-paljous. Tämän astian kansi lukitaan koetus-mieheltä, ja awataan waan mittaamista warten, joka tapahtuu walan-tehneen wierasmiehen läsnä-olessa. Mainitun wierasmiehen pitää oleman uskottawa ja kynään kykenewä mies, joka ei itse polta eikä myy wiinaa. Hän nimitetään joka määrä-ajaksi kaupungissa porwariston wanhimmilta ja maakunnissa pitäjän-kokouksissa.

Kruunu ottaa lunastaaksensa semmoiset wiinanpoltto-kalut kuparista, joita tähän asti on käytetty, ja maksaa 1 mark. 20 pen. naulalta.

60 kannua wähintäin, waan enämpikin saisi jokainen kerrassa ostaa ja myydä, mitään eri weroa maksamatta kruunulle tahi kunnalle, jos poltto-wero 1 mark. 50 pen. jo on maksettu. Sitä wastaan tulisiwat myyntiweroa, 50 pen. kannulta, maksamaan 1:ksi, kaikki ne, jotka wähemmin määrin myywät wiinaa, ja 2:ksi kaikki, jotka myywät ryypyttäin. Ensiksi mainitut eiwät saisi myydä wähempää kuin puoli kannua, jonka nauttiminen ei saisi tapahtua myyntipaikassa. Ryypyttäin-myyminen, johon annettaisiin lupa kestikiewareille, rawintolain ja kapakkojen isännille j. n. e., saisi tapahtua ainoastaan jos ostaja nauttii ruokaakin. Ryypyttäin-myymisen oikeus annettaisiin sille tahi niille, jotka julkisessa huutokaupassa ottaisiwat maksaaksensa korkeimman kannuluwun jälkeen.

Niistä maksuista, jotka wiinan myynnin edestä tulisiwat kootuiksi joka läänissä, jaettaisiin $^1/_5$ läänin maawiljelys- tahi talous-seuralle ja $^4/_5$ läänin kaikille kaupunki- ja maa-kunnille asukkain paljouden suhteen, hyödyllisiin kunnallis-tarpeisiin käytettäwiksi.

Semmoista wiinaa ei saisi ollenkaan myydä, jossa löytyy jonkulaista terweydelle waarallista ainetta, eikä myös semmoista, jota ei ole oikein puhdistettu.

Jos tämä tärkeä asia tulisi järjestetyksi yllämainitun esityksen mukaan, ja jos esitetty uusi wiinanpoltto-wero nousee enemmäksi kuin wanha „wiina-arenti,“ niin H. M:tinsä tahtoo, säätyjen kanssa, säätää tämän enemmyyden käyttämisestä. Tästä enemmyydestä asetettaisiin muun seassa kruunun käytettäwiksi seuraawat jokawuotiset summat:

	Markkaa.
1:ksi. Wiina-arennin poistamisen edestä, joka tekee	660,000.
2:ksi. Wiinanpolton tutkintoa (kontroll) seuraawia maksuja, nykyisten kupari-wiinakalujen lunastaminen, maksut ennenetyistä tullija muista wartia-laitoksista luwattoman wiinan maahan tuomisen, polttamisen ja myymisen estämistä warten, noin	200,000.
3:ksi. Korwausta warten maawiljeliöille wiinan poltto- ja myyntioikeuden poistamisen edestä, sekä niitten werojen huojennettawiksi, jotka rasittawat maawiljelystä, olisi asetettawa yhteensä	990,000.
Summa	1,850,000.
(Rupl. hop.	462,500)

Jos kruunulle tulewa osa wiinan poltto- ja myynti-werosta nousisi enemmäksi kuin yllämainittu summa, tahtoo H. M:tinsä jättää säätyjen määrättäwäksi mihin tarpeesen tämä jäännös käytetään, ja jos ei sopisi jotakin osaa tästä jäännöksestä jättää hallituksen käytettäwäksi, niinkuin awuksi katowuosina ja muihin erinomaisiin tarpeihin, josta sitten tulewilla waltiopäiwillä tehtäisiin tili säädyille. (P:tär.)

Jesuksen elämä,

kirjottanut Ernest Renan.

Kirjan, josta olemme ottaneet puhuaksemme, on pappi N. Ignell kääntänyt ruotsin kielelle neljännestä ranskalaisesta ylöspanosta. Ignell on warustanut kirjan esipuheella ja myös siellä ja täällä tehnyt lyhykäisiä muistutuksia. Kirjan nimi lupaa meille kertomuksen Jesuksen elämästä.

Mutta kertomus on sitä laatua, että olisimme mieluisemmin olleet puhumatta koko kirjasta; mutta kuin meidänki maan ruotsalaisissa sanomissa kirjaa on suuresti kehuttu ja moni sitä myös uudekselta lukee ja semmenki, kuin kuuluu olewan hankkeissa toimittaa mokomaa elämäkertaa Suomeksikin, emme taida olla puhumatta siitä. Kirjantekiä, se täytyy tunnustaamme, ei ole mikään kopelo koura taikka koppopää, waan sangen nenäkäs, sukkela ja älykäs. Hän on itse oleskellut ja katsellut samat paikat, joissa Jesus on elänyt ja kulkenut, ja antaa niistä eläwän ja wiehättäwän kuwauksen. Hän osaa myös taidolla kuwata sen aikaisen tilan, kansallisen elämän y. m., jolloin Jesus eli. Kirja on kirjotustapansa puolesta sitä laatua, kuin wieraskielisellä sanalla kutsutaan rumaniksi (roman). Ja juuri sellainen kepeä, hauska, päällinpuolinen ja korea ulkonainen puku on sille toimittanut monet lukiansa. Mutta kertomuksen pääpersona eli sankari, josta se on puhuwanansa, Jesus, on siinä surkeasti rääkätty ja häwäisty. Renan, totta kyllä, suutelee Jesusta wälistä runoilian ja rumani-kirjottajan liehakoitsewimmilla, liukkaimmilla ja makeimmilla sanoilla, mutta riisuu häneltä pois samallansa hänen ruununsa, jumaluuden luonnon, tekee hänen hulluksi, wimmatuksi, ylpeäksi ja petturiksi y. m. Hän ei ole Renanin mielestä, en sano mailman Wapahtaja, waan ei edes hywäin tapainkaan esikuwa. Hän on waan antanut mailmalle uuden opin, eli paremmin sanottu, on wapauttanut ihmiset kaikesta Jumalan palweluksesta, kaikesta uskon opista, kaikista hengellisistä welwollisuuksista, niin että jokainen saa uskoa mitä hän tahtoo ja mitä ylewä runous-henki waikuttaa, koska hän katselee kukoistawaa niittua, kuultelee lintuin laulua, kuulee kosken kohinan y. m. — Mutta nyt asiaan.

Renanin häwäistys ei ole mitään uutta. Jo wanha Simeoni ennustaa Jesuksesta: „katso, tämä on pantu lankeemiseksi, ja nousemiseksi monelle Israelissa; ja merkiksi, jota wastaan sanotaan.“ Ja jo eläissänsä sai mestari kuulla samallaisia häwäistyksiä, joilla Renanki kunnioittaa häntä. Hänen omaisensa pitäwät hänen „mielettömänä“ ja menewät ottamaan häntä kiinni Mark. 3: 21. Kirjanoppineet sanoit: „hänellä on beelzebub, ja perkeleitten pääruhtinaan kautta hän ajaa ulos perkeleitä.“ Mark. 3: 22; Joh. 7: 20. Juutalaiset soimaawat häntä „samarialaiseksi,“ se on wäärä-oppiseksi, jolla oli „perkele“ Joh. 8: 48, 52; 10: 20. Häntä syytettiin oman kunniansa etsiäksi Joh. 8: 53. He pitiwät hänen Jumalan pilkkaajana sentähden että hän sanoi olewansa Jumalan poika Joh. 10: 33. Ei kaikki silloinkaan uskoneet hänen ihmetöitänsä; katso Joh. 9 lukua. Jo silloin sanottiin, ettei Jesus noussut ylös kuoleista, waan että „opetuslapset tuliwat yöllä ja warastit hänen meidän maatessamme“ Math. 28: 13. Jo silloin löytyi niitä, jotka Helluntaina pilkkasiwat opetuslapsia, sanoen: „he owat täynnänsä makiaa wiinaa,“ niinkuin Renanki nauraa heitä siitä, että tyhmyydessään luuliwat saaneensa pyhän Hengen, kuin waan tuuli puhalsi. Renan ei usko pyhää Henkeä ollenkaan olewankaan. Myös silloin pidettiin Jesus waan puusepän „Josepin poikana“ Luukk. 4: 22. Jo silloin oli niitä, jotka kielsiwät ruumiin ylösnousemisen“ Math. 22: 23. Näiden wihollisten puolelle on nyt Renan mennyt, ja hän koettaa todeksi näyttää wihollisten syyttämiset. Tässä puuhassansa ottaa hän awuksensa kaikki, mitä ikänä Kristuksen wiholliset kaikkina aikoina, pakanat ja epä-uskon sankarit kristikansassa, owat kaiken järkensä tarkkuudella ja monilla mutkilla ja juonilla sen suhteen keksineet ja miettineet. Näyttää kuitenki siltä, ettei Renan ole Jesuksen wihollinen samassa mielessä, kuin fariseukset oliwat, y. m. Hänellä on se luulo, ettei ole yhtään niin pahaa ihmistä, jossa ei löytyisi myös jotain hywää. Hän löytää siis jotain hywää Jesuksessaki, jota hän taitonsa ja ymmärryksensä jälkeen kokee walkeuteen tuoda ja puolustaa. Hän on wihainen sellaiselle Jesukselle, kuin meille ewankeliumeissa kuwataan, sentähden ettei hän sowi yhteen ollenkaan niiden ajatusten kanssa, kuin hänellä on Jumalasta.

Renanin Jumala ei ole ijankaikkinen, pyhä ja wanhurskas olento, waan on luonto. Hänen poikansa oli Jesus samalla tawalla, kuin kaikki muutkin ihmiset owat taikka taitawat tulla, kuitenkin yksi suuremmassa ja toinen wähemmässä määrässä. Tämä „ääretön“ on antanut luonnolle muuttumattomat ja jäykät lait, sentähden ei taida tapahtua ihmetöitä eikä ennustuksia. Ihminen on se ainoa luontokappale, jossa Jumala tulee tuntemaan itsensä. Sellaisella Jumalalla ei taida siis olla toista kaltaistansa kumppania. Jumaluudessa ei ole siis Poikaa eikä pyhää Henkeä, Sentähden ei taida myöskään löytyä muitakaan hengellisiä olentoja, enkeleitä eikä perkeleitä. Koko Jumalanpalwelus on korkeempi liikutus eli tunto, joka wälistä ja wilahukselta korottaa ihmisen katoowaisten pyrkimisten nautintoin ja murhetten yli. Paras runoilia ja myös paras rumanikirjottaja on paras profeta ja ainoa kristikansan oikea pappi. Renan ei tiedä mitään tuomitsewasta ja kadottawasta synnistä, sentähden ei tarwitse hän myös synnistä Wapahtajaa. Hänellä ei ole muuta palkintoa, kuin että hywät ihmiset säilytetään kiitettäwässä muistossa, ei yhtään mailman loppua, eikä wiimeistä tuomiota eikä helwettiä. (Jatk.)

Suomen Lähetysseuran wuosikertomuksesta,

joka on painettu Suomen Lähetyssanomain 10:ssä numerossa, saadaan kuulla, että seuran johtokunnan wiimeis syksynä laittamaa lähetyskoulua käy 9 oppilasta. Koulun opettaja saa wuosipalkkaa 600 ruplaa. Kouluun ei oteta ketään, ennen kuin nykyiset oppilaat owat lähetyssaarnaajina lähetetyt koulusta, noin 5 eli 6 wuoden perästä. Aleksander Malmström, joka käy Hermannsburin lähetyskoulua, tulee kahden wuoden perästä saarnaajana lähetettäwäksi. Uusi lähetystalo Suomi, Itä-intiassa Santalein maalla, jonka rakennukseksi seura on kustantanut 3000 ruplaa, on nyt walmis. Siellä asuu Seuran lähetyssaarnaaja H. Onasch ja saarnaaja Batsch waimonensa. Seura on wuoden kuluella toimittanut painosta wähäsempiä kirjoja suomen ja ruotsin kielin. Seuran tulot: 11,677 r. 61 1/4 k., ja menot: 4,242 rupl. 44 kop.

Ojennuksia. Tämän lehden 31 numerossa, 3:nen siwun 2:sella sarakkeella, 7:nellä riwillä alahalta seisoo: kulutta, lue: kuulutta. Neljännen siwun ensim. sarakkeella, 31 riwillä ylähältä seisoo: kansalaisuutensa, lue: kansallisuutensa. Saman siwun 2:sella sarakkeella, 5 riwi ylähältä seisoo: woiman, lue: antaa woiman.

Wihitty:

Kirkkoherra Erik Johan Ekqwist ja koulunrehtorin, maisteri Kristian Sandbäck wainaan leski Helena Sofia Ylander wihittiin Rymättylän pitäjän pappilassa lokakuun 20 p. 1863.

Kuulutus.

Suomen Ewankeliumi-seura aikoo, Jumalan suomasta, lauwantaina tämän lokakuun 31 p., wanhan tawan jälkeen wiettää 46:nen wuosipäiwänsä perustamisestansa, ja pyydetään siis seuran jäseniä samana päiwänä kello ½5 jpp. kokoontumaan tuomiokirkon sakaristoon päättämään erinäisiä seuran asioita; joiden asiain päätettyä päiwän hengellinen toimitus, joka pidetään **ruotsin kielellä,** alkaa kello 5 tuomiokirkossa, jossa tätä tilaa warten määrätyn puheen pitää Marttilan emäkirkon kappalainen, w. pastori maisteri E. J. A. G. Leidenius, ja kertomus seuran työskentelemisestä wiime kuluneella wuodella luetaan ja päätetään rukouksella, jonka wuoksi tähän tilaan kunnioittawasti ja ystäwällisesti kutsutaan kaikkia, jotka suosiolla hywäilewät sitä korkiaa ja pyhää asiaa, jonka edistys on seuran tarkotuksena. Turusta lokakuun 22 p. 1863.

Käskystä:
G. Indrén.

Tyrwään kirkon ja Turun kaupungin wälillä katosi syyskuun 7 eli 8 päiwänä muistokirja, jossa oli waihtokirje (eli wekseli), kirjotettu Sewon ja K:n nimelle Hämeenlinnassa; löytäjä pyydetään hywäntahtoisesti tuomaan se Frenckellin kirjapainoon Turussa.

Kuollut Turussa. Lokakuun 17 p. merimies G. F. Lindholmin tytär Aina Augusta Viktoria 2 wuot.; 19 p. laudankantajan E. Maneliuksen tytär Amanda Josefina 5 wuot.; porwari H. Lindström wainaan poika Otto Oskar 12 wuot.; 20 p. puodipalwelia Frans Antti Jaatinen 15 wuot.; tiilitehtaan trenki Matti Hai eli Hellman 46 wuot.; waimoihmisen Justiina Simontyttären äpärä lapsi Nikolai 9 päiwän iällä; 21 p. entinen postiljooni Kustaa Hagman 41 wuot.; tupakkitehtaan työmies G. W. Willin eli Wilénin poika Aksel Reinhold 5 wuot.; tehtaan työmiehen Kaarle Johanssonin poika Juha Metodius 1 wuot.; 22 p. mittari Kaarle Henriksonin poika Ulrik Alfred 1 wuot.; 24 p. palowartian V. E. N. Stenmannin poika Kaarle Edward 1 wuot.; salwukisälli Kaarle Eriksonin poika Erik Edward 4 wuot.; salwukisälli Henrik Laurén 33 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin lokakuun 25 p. Turun jaetun sotawäen torwensoittaja Juha Kustaa Hellman ja neiti Sofia Gustawa Granberg, sekä merimies, leskimies Isak Söderholm ja ittelliswaimo Annastiina Wikman.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 33. Turussa perjantaina 6 päiwänä Marraskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

23 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: w. Past. Malmström.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom. w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Lagmanin-käräjäsaarnan tuomiokirkossa pitää suomen kielellä w. Past. Indrén tiistaina 10 p. kello 10

Piplian-selityksiä pitää tulewana tuorstaina ruotsin kielellä ja perjantaina suomen kielellä w. Pastori Sarén.

Huomaamattomuudesta tuli näiden sanomien 31 numeroon rukouspäiwän tekstit wäärin pannuiksi; niiden piti oleman seuraawaiset: Aamusaarnassa: Gal. 5: 13; puolip. saarnassa: 1 Kor. 9: 24, 25 ja ehtoo-saarnassa: Ps. 56: 13, 14.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on lokakuun 20 p. määrännyt senaatin wara-kamarikirjurin E. Wessell tullihoitajaksi Naantaliin ja Mynämäen kihlakunnan henkikirjottajan H. O. Gisiko Turun pakkihuoneen tarkastajaksi.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. M:ti on lokakuun 13 p. asianomaisten pyynnöstä säätänyt että Karkun emäseurakunta ja Suoniemen kappeli yhdistetään yhdeksi seurakunnaksi, jolle raketaan yhteinen kirkko Kiurolan kylään; jonka wuoksi ei Keis. M:ti ole myöntänyt Suoniemen, Sarkolan, Wahalahden ja Ruokalahden kylämiesten anomusta heidän kyläinsä muuttamisesta Suoniemen kappelista Tottijärwen kappeliin. — Lokakuun 6 p. on Keis. M:ti myöntänyt Jämijärwen rukoushuoneseurakunnan anomuksen että heidän seurakuntansa tehdään ominaiseksi, Ikaalisten pitäjään kuuluwaksi kappeliksi, joka wapautetaan rakentamasta ja ylöspitämästä Ikaalisten emäkirkkoa, ja saawat ensi kerran ilman konsistoriumin ehdolle-panematta walita ensimäiseksi kappalaiseksensa kenen tahtowat niistä hakioista, jotka tuomiokapituli katsoo kelwolliseksi; kappalaisen palkka on korotettu siihen määrään, kun armollinen käskykirje kesäkuun 29 p. 1858 säätää ja seurakunta rakentaa ja woimassa pitää kappalaisen huoneet jonka ohessa Ikaalisten pitäjän-apulaisen wirka häwitetään. — Määrätty: Messukylän kappalainen wp. L. G. W. Törnwall kirkkoherran wirkaa pitämään Messukylässä, Tampereen saarnajan wp. G. Hackstedtin kiwuloisuuden aikana. — Wiime lokakuun 13 p. on Keis. M:ti wahwistanut Wesilahden emäseurakunnan suostumuksen kappalaisen palkkaamisesta siellä, sekä myöntänyt Tottijärweläisten anomuksen että heidän seurakuntansa wielä eteenkinpäin saa pysyä kappelina, kuitenki sillä ehdolla ettei Tottijärwen kappelilaiset itse saa walita kappalaistansa, waan määrää sen tuomiokapituli niistä hakioista, jotka tawallisella haku-ajalla lähettäwät hakukirjansa tuomiokapituliin, siksi kun kappeli on niin lisääntynyt woimissa, että se jaksaa maksaa niin paljon kuin Keis. käskykirje kesäkuun 29 p. 1858 määrää. — Jurwan kappalaiselle wp. O. W. Forsmanille on tuomiokapituli antanut waltakirjan kirkkoherraksi uuteen Jurwan pitäjään. — Haettawana: Wesilahden kappalaisen wirka ja Tottijärwen kappalaisen wirka 90 päiwän kuluessa; sekä kolmannen lisäopettajan wirka Turun alikoulussa, apu-opettajan wirka Hämeenlinnan alikoulussa ja laulunopettajan wirka Kaskisten alikoulussa 56 päiwän hakemus-ajalla.

Porwoon. Haettawana: pastorin wirka Suomen wangeille itä Siperiassa, ennen tämän wuoden loppua. — Määrätty: kirkkoh. apulainen Mäntsälässä M. F. Kotilainen armowuoden saarnaajaksi ja kirkkoherran wirkaiseksi siellä ja ylioppilas K. H. G. Corander toimittamaan opettajan wirkaa Käkisalmen alikoulussa. — Lowiisan ylikoulun rehtoriksi on walittu konrehtori maisteri G. O. T. Nordström ja konrehtoriksi opettaja H. D. Poppius, jonka waalin tuomiokapituli on wahwistanut.

Kotomaalta.

Turusta. Wiimeis perjantai ja lauwantai ehtoolla oli tuomiokirkko yltenään walaistu kaasuwalolla. Lehterein syrjät oli täynnä liekkiä ja toisella puolella kirkkoa lehtereitä wastapäätä rautanen putki myös liekkiä täynnä. Kuori ja urkuparwi oliwat erinomaisen kauniisti walaistut. Alttarin kummallakin puolella on suuri kaasuwalo-jalka, joissa liekkiä palaa kolmessa riwissä päällisin. Alttarilla on myös kaksi walo-jalkaa. Katossa alttarin yläpuolella paloi seitsemän tähden muotoista liekkiä, saarnastuolilla myös pari walo-jalkaa; niin että yhteensä toista tuhatta liekkiä oli palamassa, jotka sanotaan polttawan kaasua yhteensä 3 tuhannen kuutiojalan paikoilla tunnissa. Mutta walo tuomiokirkossa olikin aiwan kirkas.

— Suomen ewankeliumiseuran 46 wuotinen wuosi-juhla pidettiin Turun tuomiokirkossa wiimeis lauwantaina. Toimitus aljettiin kello 5 lyömältä j. p. p. Muhkea tuomiokirkko oli erinomaisen juhlallisesti walaistu kaasuwalolla. Juhlaa wiettämään oli kansaa kokoontunut oikein koolta. Toimitus aljettiin wirrellä 232. Juhla-puheen piti w. pastori K. J. A. G. Leidenius Marttinan pitäjästä. Puheessansa hän selitti mitä ewankeliumin saarna on kaikkina aikoina waikuttanut kansoissa ja erinäisissä ihmisissä. Puheen lopulla terotti hän kaikkein kristittyin welwollisuutta lewittää ewankeliumia. Puhe päätettiin w. 9 wirrestä 222 weisaamalla. Sitte astui saarnastuoliin seurakunnan w. t. kappalainen, w. pastori K. R. Malmström ja luki wuosikertomuksen. Kertomuksessa, joka tällä kertaa niinkuin toimituski pidettiin ruotsin kielin, tehtiin tili ewankeliumiseuran waikutuksesta 31 p. Lokakuuta w. 1861 samaan päiwään w. 1863. Mutta kuin Tähden 31 numerossa ewankeliumiseuran „Jutteluksesta ja tilinteosta" wuodelta 1862 olemme jo puhuneet, otamme tähän ainoastansa sen, mitä seura nyt kuluneella waikutuswuodellansa on toimittanut.

Kuluneella wuodella on seura painosta toimittanut neljä erinäistä kirjaa Suomen kielin ja kolme niistä myös Ruotsin kielin. Niistä on ensimäisellä suomalaisella kirjalla järjestys-numerona 58. Siinä on seura, sen huononpuolisen sisäluwun tähden, joka niin ylehensä tawataan yhteisessä kansassa, joka on saanut alkunsa joko wanhempain ruokottomuudesta taikka myös huonosta opetustawasta, tahtonut muistuttaa yhteistä kansaa tarkkaamaan sitä asiaa ja huomaamaan, miten wälttämättömän tarpeellinen kyläkouluin laittaminen on, jossa taitawat opettajat johdattaisiwat nuorta kansaa kirjan-luwussa. Siitä kirjasta, jonka nimenä on „kyläkoulu", on seura sentähden, että se on koko arkin kokonen painauttanut ainoastansa 10,000 kappaletta Suomeksi, ja Ruotsin kielin n:rona 51 2,500 kapp. N:o 59 on Kuopion tuomioprowastin, tohtori Borgin waltiopäiwäsaarna, jonka seuran komitea nyt luulee olewan ilolla wastaan otetun jokaisessa suomalaisessa majassa. Siitä on painettu Suomeksi 20,000 ja Ruotsiksi n:rolla 52 5,000 kapp. Ja että maakunta tulisi tuntemaan professori Runebergin tekemän uuden wirsikirja-kokeen, on komitea näytteeksi painauttanut siitä ¼ arkille muutamia wirsiä. Tämän kokouksen on komitea merkinnyt järjestys-numerolla 53. Samat wirret on täkäläisen ylä-alkeiskoulun rehtori, herra maisteri Knut Legat Lindström, kääntänyt Suomeksi ja niistä on n:rona 60 präntätty 40,000 kapp. Wuoden kuluella on komitea ostanut jo äsken mainitun rehtorin uudesta wirsikirjakokeesta suomentamasta jo ennen painetusta wirsikokouksesta 3,750 kirjaa. Komitea on siis wuoden kuluella osittain painauttanut osittain ostanut 73,750 suomalaista ja 12,000 kappaletta ruotsalaista kirjaa. Ja kuin tähän lukuun lasketaan yhteen entinen säästö on seuran hallussa wuoden kuluella ollut 92,315 suomen kielistä ja 34,260 ruotsin kielistä kirjaa.

Suomalaisia kirjoja on wuoden kuluella jaettu 74,350 kapp., nimittäin numerosta 39 450, numeroista 42, 43 ja 44 100 kapp. jokaisesta, numerosta 58 10,000, n:rosta 59 20,000, n:rosta 60 40,000 ja wirsiä 3,600 kapp. Jäljelle jää tulewaksi wuodeksi 17,965 kapp.

Ruotsalaisia on wuoden kuluella jaettu 17,640 kapp., nimittäin numerosta 31 35 kapp., numerosta 32 30 kapp., n:rosta 37 2,285, n:rosta 38 1,830, n:rosta 39 885, n:rosta 42 75, n:rosta 51 2,500, n:roista 52 ja 53 5,000 kappaletta kumpaaki. Kirjastoon jää nyt tulewaksi wuodeksi 16,620 kapp.

Seuran kassasta on rahaa lainattuna 1,114 ruplaa ja jäljellä on kassassa 503 r. 50½ kop.

Seuran komiteassa on wuoden kuluella tapahtunut se muutos, että komitean esimiehen, arkkipispan, ollessa waltiopäiwillä, komitean wanhin jäsen howi-oikeuden neuwos ja ritari Lorentz Konrad Grönwik on toimittanut esimiehen wirkaa.

Toimituksen päätti wuosikertomuksen lukia rukouksella ja Herran siunauksella ja lopuksi weisattiin wirsi 413.

— Tämä syksy on Turun puolessa ollut erinomasen sateinen. Jos ilma sillon tällön tuokioksi selinnytkin, niin kohta sen perästä on seurannut monen päiwänen sade. Sentähden eiwät ole ilmatkaan olleet tawattoman kylmiä. Lokakuun loppupuolella käwi wielä ukkonenkin (isänen) hywinkin kulisesti. — Huonon kelin wuoksi ei ole ollut paljo maa-tawaroita toreillamme. Niiden hinnat owat olleet seuraawaiset: Rukiit 6 rupl., ohrat 4 ja puolen wiidettä rupl., kaurat 2½ rupl. tynnyri; palwattu liha 90 kpk., woi 3 rupl. 75 k. leiwiskä.

Myytäwänä näiden sanomain ulosantopaikassa ja kirjakauppioilla maassamme:

Ylösnousemus kuolleista eli 1 Kor. 15 luwun selitys, kirjoittanut Toht. Mart. Lutherus ja Saksan kielestä Suomeksi kääntänyt G. D. 45 kopeekkaa eli 1 markka 80 penniä, wahwoissa kansissa.

Nikodemuksen Ewangeliumi Wapahtajamme Herran Jesuksen Kristuksen kärsimisestä ja kuolemasta, Hänen astumisestansa Tuonelaan ja ylösnousemisestansa kolmantena päiwänä. Tohtori P. Tollesonin ruotsalaista käännöstä seuraten suomennettu. 12 kop.

— Suomen kauppa w. 1862. Suomesta wietiin tawaroita mainittuna wuonna Ruotsiin ja Norjaan yhteensä 996,449 ruplan 98 kop. arwosta, muille ulkomaille 4,894,224 ruplan 21 kop. arwosta ja kun tähän luetaan wielä uloswietyin tawarain tulli 51,877 ruplaa 55 kop., niin tekewät kaikki nämät yhteensä 5,942,551 ruplaa 74 kop. — Suomeen tuotiin samana wuonna tawaroita Ruotsista ja Norjasta 1,050,844 ruplan 99 kop. arwosta ja muilta ulkomailta 6,110,336 ruplan 13 kop. arwosta elikkä yhteensä 7,161,181 ruplan 12 kop. arwosta, ja kun tästä luetaan pois tuonti-tawarain tulli 1,771,122 ruplaa 62 kop., niin nähdään maan todellinen makso tuonti-tawaroista tehneen 5,390,058 ruplaa 50 kop., joten siis uloswientitawarain arwo tekee 552,493 ruplaa 24 kop. enemmän kuin tuonti-tawarain arwo. — Wenäjän ja Suomen kaupan suhteen sanotaan että Wenäjältä on Suomeen tuotu tawaroita 3,629,518 ruplan 28 kop. arwosta enemmän kuin täältä Wenäjälle wiety; johon tuonti-tawaraan myös on luettu erinäisiä joukkoja jauhoja ja kryyniä wenäjän sotawäen muonaksi.

— Turun Waiwaisten kassan tulot ja menot Lokakuulla 1863.

Tulot:	Markkaa penniä.
Ylijäännös syyskuulta: ulos lainattuna	103,094: 28.
" " rahaa kassassa.	6,994: 27.
Kolmannen wuosineljänneksen kolehtit häissä ja ristiäisissä	198: 99.
Kalunkirjotus-prosenttia	68: 63.
Työhuoneen myydyistä teoksista . . .	400: —
Kaupungin-wouti J. Forsström on tuonut 1862 wuoden waiwaisrahan-rästejä, jotka hän on ryöstänyt *) . . .	1,600: —
Ulosottamatta on wuosineljänneksen apurahoja	329: —
Yhteensä	112,685: 17.
Menot:	
Wuosineljänneksen 477 apurahaa . . .	5,460: —
Satunnaisia apurahoja	161: 80.
Erinäisiä kulunkia	59: 60.
77½ leiw. wanhoja köysiä (työhuoneesen)	152: 70.
Hyyrysängyn-maksoja läänin lasareetiin	85: 70.
Samaten polttotaudin lasareetiin	116: 80.
Termiini-maksoja 55 tyttökoulun oppilaan puolesta	125: 72.
Samaten 10 pyhäkoulun oppilaan puolesta	20: —
Samaten 103 Lankasterin koulun oppilaan puolesta	235: 45.
Puolen wuoden hyyry Tuonelan maatalosta, jossa asuu waiwaisia	160: —
Jäännös marraskuulle: uloslainattuna .	103,094: 28.
" " rahaa kassassa .	3,013: 12.
Yhteensä	112,685: 17.

Waiwaisia oli lokakuun 31 p. waiwaishuoneessa 85 henkeä. Turun Waiwaisten huoneesta lokakuun 31 p. 1863.

H. J. Ylander.

*) 1862 wuoden rästejä puuttuu wielä 5,089 markkaa 96 penniä, mutta asianomaiset näyttäwät peräti unhottawan, waikka sitä on muistutettukin, mitä Keis. asetus maaliskuun 22 p 1852 määrää yhteisestä waiwaishoidosta maassamme.

— Uusi kirja. Kuopion kirjapainosta on tullut: Neuwon-antaja Nuorisolle kaikissa elämän waiheissa. Suomensi F. Ahlqwist. Hinta 1 markka 60 penniä.

Helsingistä. Suomalaisen kirjallisuuden seuralle on Suomen senaatti lokakuun 6 p. määrännyt 6,000 markkaa muutamain nimiteltyin kirjain painettamiseksi.

— Ylioppilaisten luettelo on tullut painosta, josta nähdään että ylioppilaisia tänä lukukautena on yliopistossa yhteensä 411, joista 39 kuuluu jumaluusopin tiedekuntaan, 112 lainopin, 30 lääkeopin tiedekuntaan, 112 järkeisopin tiedekunnan historiallis-kieliopilliseen jakokuntaan ja 118 mainitun tiedekunnan luonnonopillismääräystieteelliseen jakokuntaan.

— Matka-raha, 700 ruplaa, welwollisuudella oleskelemaan 9 kuukautta ulkomaan kansakouluttaja-opistoissa tutkimassa parhaita opetuskeinoja määräysopissa ja sitte menemään opettajaksi samassa tieteessä Jywäskylän kansakouluttaja-opistoon, on haettawana tämän kuun kuluessa opiston johtajan U. Cygnaeuksen tykönä.

— Helsingin wanhassa kirkossa piti juutalais-kääntäjä Schultze Berlinistä lokakuun 27 p. lähetyssaarnan saksalaisille ja ruotsalaisille, jonka jälkeen rahoja koottiin juutalaisten kääntämiseksi.

Saarijärwen pitäjässä Tarwaalan maawiljelysopistossa pidettiin lokakuun 7 p. kilpakyntö, eläinten, maawiljelys- ja käsiteos-tuotteiden näyttelö. Palkintoja jaettiin myös kilpakynnöstä, eläimistä ja teoksista.

Teuwan pitäjän uusi kiwikirkko, jota jo monta wuotta rakettiin, wihittiin lokakuun 4 p. Sen rakennus-mestari oli Salomon Birling. Se on niin awara että 4,000 henkeä siihen mahtuu. Koko rakennus on tullut maksamaan 20,991 ruplaa 75 kop.

Pohjan puolella Oulun kaupunkia owat suuret liikutukset kansoissa, ja kiiwas kysyminen Jumalan waltakunnan perään: erittäinki Pudasjärwen, Iin ja Kemin pitäjissä. Minä olen näihin aikoihin puhutellut usiampia niiden paikkakuntain kristityistä. Heissä on alkawan kiitettäwä kiiwaus; mutta kyllä he neuwoa sekä waroitusta warmaan tarwittisiwat. On heissä monessakin sentähden lapsellinen henki, joka Jumalan Sanan kautta ojennuksen hywäksensä ottaa. - - - Mutta olen minä todella hawainnut, että heihin tahtoo senkaltainen henki tunkeuta, joka halweksuu Ewankeliumin suurta woimaa siinä, kussa sitä lakealla (hiljaisella) sydämellä otetaan wastaan; sitä Ewankeliumin woimaa, sanon minä, joka meidät itsemme, niin oikein meidät itsemme mustaksi polttaa omissa ja myös muidenki silmissä, ja sen siaan Kristuksen wanhurskautta meissä enämmin ja enämmin kirkastaa. Löytyy siellä myös monta ylistettyä miestä ja muiden johdattajaa, joka itsensä tietämätä uskon ja työt yhteen sekoittaa; josta suuret wahingot tulewat, waikka se kyllä järjelle kelpaa. He owat kyllä rajut ja rohkeat; mutta kärsiwällistä ja siweää Kristuksen henkeä en heissä löydä. Suurta arwoa he myös panewat näköihin ja ilmoituksiin, hengen riemuun, hyppäämiseen ja kätten paukuttamiseen. — Mutta Herrapa heitäkin oikealle ohjatkoon!

Erkki Tuomisto.

(Krist. S.)

Pietarista.

Yöllä lokakuun 19 ja 20 päiwän wälillä nousi wesi länsi tuulella Newajoessa 7 jalkaa korkialle yli tawallisen korkeutensa, niin useissa paikoissa Pietarin kaupungissa wesi käwi yli äyrästensä ja peitti koko leweän alangon Newajoen suulla. Monta katua oli weden wallassa. Wedenpaisumus, joka Pietarissa usein ennenkin on tapahtunut, tulee siitä että länsi tuuli ajaa Newajoen suulle Suomen lahden wettä, joka tydyttää Newajokea.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa lokakuun 27 p. oli kysymyksenä yhdistetyn laki- ja talouswaliokunnan jakaminen kahteen osaan, jotka kumpikin saisiwat erittäin työskennellä. Asia jätettiin toistaseksi. — Herra A. F. Järnefelt teki anomusesityksen että tullisäännöt annettaisiin säätyin tarkasteltawaksi. Tämä esitys lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Ritarihuoneen sihteeriksi näillä waltiopäiwillä otettiin protokollansihteeri C. V. de la Chapelle. — Sitte oli wielä keskustelemuksena wiina-asia, joka lykättiin yhdistettyyn talous- ja lisäweronwaliokuntaan.

Kokouksessa lokakuun 30 p. esitti herra v. Weissenberg että aatelisto luopuisi kaikista etuoikeuksistansa, ja toiseksi että pyydettäisiin Suomen sähkölennätin-laitosta annettawaksi Suomen waltion haltuun.

Pappissääty päätti täysikokouksessansa lokakuun 27 p. jakaa yhdistetyn laki- ja talouswaliokunnan kahteen osaan. — Anomus-esityksiä tekiwät: prowasti Borenius korotetuista palkoista koulunopettajille; kirkkoherra A. Heikel esitti eduskuntaisuus-oikeutta pruukin isännille, tehdastelioille ja wirkamiehille; nimismiesten tilan ja palkkain parantamista; kototarwe-myllyin wapauttamista tullin eli weron maksoista; uutten maanteitten tekemistä pohjaisessa osassa Pohjanmaata; prowasti J. F. Bergh kätilöin eli lastenmuorien laitoksen lawentamista maassamme; piispa Frosterus teinirahain käyttämistä alkuperäiseen tarkotukseensa; tuomioprowasti Renwall oman huoneen rakentamista Turun kuuromykkä-koululle.

Lokakuun 30 p. kokouksessa ehdotteli prowasti Bergh kaiwannon tekemistä Oulun järwestä pohjois-Sawon järwihin.

Porwarisäädyn täysikokouksessa lokakuun 27 p. esitti herra Bergstedt Oulun tyttökoulun laajentamista; h:ra Boehm alkeisopiston asettamista Sortawalaan, jossa suomen kielin opetettaisiin, ja h:ra Sundman erinäisiä muutoksia merilaissa. Nämät lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Talonpojansäädyn täysikokouksessa lokakuun 23 p. esitettiin hallituksen ehdotus n:ro 30 karttapaperisääntöin tarkastamisesta; jossa usia puhuja wastusteli ehdoteltua korotusta karttapaperin maksossa ja tahtoiwat semmoista muutosta esitykseen, että kaikenlaiset suostumuskirjat ja waltakirjat saisi kirjoittaa tawalliselle paperille, ja sitte wasta warustettaisiin karttapaperille, kun ne oikeuden eteen tulewat. Lykättiin waltiowarain- ja lisäweron-waliokuntaan. — Sitte keskusteltiin hallituksen esitystä takauksesta sille lainalle, jonka wastine- eli hypoteeki-yhtiö aikoo ulkomailta hakea. Semmoisen

takauksen menemiseen myöntywät säätyläiset melkein yksimielisesti, kuitenki sillä ehdolla että wähempi-arwoisetkin talot, kuin 2,000 ruplaan arwatut, pääsisiwät wastine-yhtiön osallisuuteen. Lykättiin waltiowarain-waliokuntaan. — Kumpulainen luki anomus-esityksen että H. K. M:tiltansa alamaisuudessa pyydettäisiin muutosta siinä säännössä, joka kieltää osallisuuden wastine-yhtiöstä wähemmiltä kuin 8,000 markan taloilta. — Simula esitti anomuksen että Euran, Köyliön, Säkylän, Lapin ja Eurajoen pitäjäin talolliset wapautettaisiin welwollisuudesta toimittamaan hiiliä Kauttuan rautaruukiin. — Netula ehdotteli Keis. M:tilta säädyille pyydettäwäksi esitystä sotawäen majotus-rasituksen tasasemmasta jakamisesta.

Täysikokouksessa lokakuun 27 p. esitti Hagman läänin-lääkärien asettamista asumaan keskellä lääniänsä; Keto että tarkkaan määrättäisiin ryöstöherroille ja heidän apulaisillensa ryöstöpalkinnot; Sinkko esitti keskusteltawaksi mitenkä Lohikosken lahjotusmaalla Sulkawan pitäjässä asuwille talonpojille hankittaisiin tilaisuus lunastamaan itsellensä ne talot, joissa asuwat; Leino taas, Wiipurin läänin lahjotusmailla asuwaisten lampuodein tilan parantamista. — Suostuttiin jakaa yhdistetty talous- ja laki-waliokunta kahteen osaan.

Jesuksen elämä,

kirjottanut Ernest Renan.

(Jatkoa 32 n:roon.)

Ennen kuin hän taitaa ruweta kirjottamaan Jesuksen elämäkertaa, täytyy hänen walheeksi tehdä, mitä ewankelistat hänestä kirjottawat. Ewankeliumit owatki siis enimmästä päästä tarinoita ja juoropuheita, jotka kansan suussa liikkuiwat, ja jotka sitte koottiin erinäisiltä kirjottajilta eri kirjoiksi sekä taas paranneltiin ja korjattiin toisilta. Paikka paikoin löytyy niissä tosiaki paikkoja ja semmoisia owat Jesuksen saarnat ja wertaukset. Selwittääksensä, mitä niissä on totta, mitä walhetta, siinä on Renan parka saanut oikein pyhjetä hikeä ja koettaa järkensä sekä taitonsa tarkkuutta. Sentähden hän myös mutkii ewankelistain sanoja sinne tänne, kääntää ne nurin, selittää ne wäärin, sommittelee niitä, miten ne parhain sopisiwat hänen mielensä mukaisiksi. Siitä tahdomme näyttää muutamia esimerkkiä. Epäilemättä ei tiedä suomalainen lukia wielä, mikä profeta on? Renan wastaa: „sellainen tila, koska puhutaan asioita, joista ei puhuja itse mitään tiedä, koska ei tahto kutsu ja hallitse ihmistä, sellainen tila saattaisi nyt ihmisen suljettawaksi mielettömänä hulluin huoneeseen. Muinain se kutsuttiin ennustukseksi ja Jumalan waikutukseksi." Sellaisia hullutuksia oliwat ennustukset Kristuksesta. Semmoinen wimma Juutalaisissa tuli sitä suuremmaksi, jota kowemmin heitä wainottiin. Sellaisen wimmapäisen miehen tekemä on profetan Danielin kirja, joka laitettiin Makkaberein ajalla, niin myös Henokin kirja, jota Jesus oli lukenut. Danielin kirja ei ole siis profetan Danielin tekemä, waan jonkun wimmatun Juutalaisen, monta sataa wuotta Danielin kuoltua. Mistä Renan sen tietää? Hän sanoo: 1) sen molempain kielten luonnosta, joilla se on kirjotettu (Danielin kirjasta on osa kirjotettu Hebrean kielin ja muutamat luwut Kaldean kielin); 2) on siinä sanoja Greikan kielestä; 3) se tapaus, että siinä ennustetaan asioita, jotka ulottuwat Antiokus Epifanesin aikoin; 4) siinä kuwataan Babylonin tilat ja suhdat wäärin; 5) kirjan luonnosta, joka osottaa, ettei sitä ole kirjotettu wankeuden ajalla; 6) näkyin ilmestymisen muodosta; 7) siitä ettei kirja löydy Hebrean pipliassa muiden profetain kirjain joukossa; 8) siitä, että saarnaaja (Jesus Syrakki) 49 luwussa unohtaa Danielin ylistettyin miesten joukosta." Nämät syyt owat oppineet miehet kumonneet ja osottaneet niiden kelwottomuuden. Liika pitkältä olisi ruweta niitä tässä kertomaan. Mutta kaikellaisia teko-syitä täytyy epäuskon sankarein hakea ylös, kuin heidän luulostansa tulewain asiain ennustus on warsin mahdotonta.

Mattheuksen, Markuksen ja Luukkaan ewankeliumein syntymisestä on hänellä monenmoisia ajatuksia. Hän seuloo sinne ja tänne. Johanneksen ewankeliumin kirjottajana saa kuitenki Johannes hädin tuskin olla. Siinä ei ole siis seulomisen waraa. Mutta nyt tiedämme, että Johannes juuri tukewasti osottaa, että Jesus on Kristus, Jumalan Poika. Kuinka hän siitä selkiää? Warsin huokeasti ja hywin. Johannes oli saanut lukea edelliset ewankeliumit, ja nähtyänsä niistä, ettei hänelle ollut annettu Jesuksen historiassa oikein tarpeellista ja täydellistä kunniaa, rupesi hän kirjottamaan ewankeliuminsa, oikein juurta jaksain näyttääksensä, että hän oli se „rakastettu opetuslapsi." Tämän hän teki, niinkuin jokainen huomaa, kunnian himosta. Ilman sitä oli Johannes tietämättänsä wanhalla ijällänsä ruwennut hywimään pakanallisten niin kutsuttuin Gnostikein oppia ja sowittamaan siitä yhtä ja toista kristin oppiin. Tämän uuden oppinsa lainasi hän luonnollista taipumustansa myöden Kristukselle. Hän tiesi, että Jesus oli totuus ja sentähden ei taitanut hän muuta, kuin sanoa sen Kristuksen sanaksi ja opiksi minkä hän itse piti totuutena. Jesuksen puheet owat siis Johanneksen omia kutomia. Niin wähällä auttaa Renan itsensä kaikesta pulasta!! Eikö se ole oikein kirottu weinari, joka nyt tahtoo kristikansaa uskomaan tällaisia omia uniansa ja perättömiä päättelemisiänsä, joita ei hän millään woi wastata!

Kuin Renan nyt on itsellensä ottanut oikeuden ja wallan selittää ja sanoa, mitä ewankeliumeissa on totta, mitä walhetta, niin luulisi kuitenki, että ne paikat, jotka hän itse tosiksi sanoo, saisiwat myös olla tosia. Mutta ei niinkään tapahdu. Hän wääristelee toisiksi neki Jesuksen sanat, jotka hän tosiksi ja Jesuksen sanoiksi itse tunnustaa. Lukiaa pyydämme itse raamatusta katsomaan, jos niillä sanoilla, joita Renan awuksensa huutaa, on sitä merkitystä, kuin Renan niille antaa, ja niiden johdosta sitte itse tehköön päätöksensä. Tahdomme siis kuulla Renan uutisia:

Tarinain sekaan kuuluu kaikki, mitä Luukas kirjottaa Jesuksen sikimisestä ja syntymisestä Betlehemissä. Hywästi siis Joulu-ilo ja Joulun ensimäinen iloinen saarna Jumalan antamasta ja lähettämästä Wapahtajasta mailmalle! Miksikä silloin kirkkoon menisimme? Ei silloin ottanut Jumalan Poika ihmisluontoa päällensä. Silloin syntyi waan Joosepin ja Maarian poika. Wanhemmat eiwät olleet Dawidin sukua. Sen owat waan Matheus ja Luukas walehdelleet. Kuka ei uskoisi sitä, kuin professori, itämaan kielten tutkia ja Kanaan maassa itse käynyt mies Renan on sen sanonut!

„Warhain tuli ilmei, sanoo Renan Jesuksen lapsuudesta, hänen omituinen ja erinomainen luontonsa. Taru kuwaa hänen hamasta lapsuudesta asti uppiniskaiseksi wanhemmillensa (Luukk. 2: 42 seur). Wissi on kuitenki se, että weriheimolaisuus oli hänelle wähästä arwosta. Hänen omaisensa eiwät rakastaneet häntä". Math. 13: 57; Mark. 6: 4; Joh. 7: 3 seur. „Pian menee hän pidemmälle malttamattomassa kapinoitsemisessansa luontoa wastaan ja nähdä saamme hänen tallaawan jalkainsa alla kaiken sen, kuin on omituisia ihmisyydelle, werenheimolaisuuden, rakkauden ja isänmaan ja lempiwän ainoastansa ajatustansa." Tämän on Renan ottanut „wiidennestä ewankeliumista!" „Jesus ei tydy wähään, hän waatii liika paljon ja ylöllisesti. Sellaisia ylöllisiä waatimisia owat: Math. 5: 39, seur. Luuk. 6: 29. Math. 5: 29, 30; 18: 9; Mark. 9: 43, 47; Math. 5: 44; Luukk. 6: 27; Math. 23: 12, y. m." Kuka hullu on koskaan ymmärtänyt Wapahtajan sanat puustawin jälkeen? ja wakuuttaa taidamme Renania, että jos hän tekisiki ja täyttäisi puustawista puustawiin kaikki, mitä Jesus mainituissa paikoissa waatii, ei olisi hän sittenkään tehnyt ja täyttänyt niitä Jesuksen mielen ja tahdon jälkeen. — Johannes Kastajan kutsuu Renan „yksinäiseksi töröksi, joka sai hänelle soweliaan lopun." — „Jesus antoi kastaa itsensä ei mistään muusta syystä, waan että se oli kansan mieleinen. (Jesus oli siis wiiri, joka käänsi itsensä kansan mielen jälkeen!) Muutoin ei pitänyt hän kasteesta suurta lukua" (Math. 28: 19). — „Hän opetti katsomaan ylön kaikki maalliset" (Math. 17: 24—27; 22: 16—22.) — „Jokainen wirkamies oli hänen silmissänsä Jumalan miesten wihollinen; hän ennustaa opetuslastensa joutuwan kahakkoihin esiwallan miesten kanssa, sitä ollenkaan aawistamatta, että tässä on jotain häwettäwää" (Math. 10: 17, 18; Luuk. 12: 11). Ja tosin sopisi Renan itse syystä häwetä häwyttömistä wääristelemisistänsä. „Jesus woitti itsellensä ystäwiä wiattomalla kawaluudella. Hän oli tietäwänänsä siitä, jonka hän tahtoi woittaa, jotakuta salaisuutta taikka muistutti hän jollekulle jotain, jonka se piti kalliina. Niin woitti hän Nathanaelin, Pietarin, Samarian waimon. Hän salli muiden uskoa itsestänsä, että korkeempi ilmotus ilmotti hänelle salaisuudet ja awasi sydämet. Sanottiin, että hän wuorilla puheli Moseksen ja Elian kanssa." Katso Joh. 1: 49—52; Math. 4: 18, 19; Joh. 4: 7—26; Luuk. 9: 30.

„Ahneus oli pää-synti (Math. 13: 22; Luuk. 12: 15); mutta muistettawa on, että „ahneuden synti" oli silloin se waan, että jollakulla oli tawaraa. Ihmeellisessä wertauksessa kiitetään wäärää huoneen haltiaa siitä, että hän isäntänsä tawaroilla oli tehnyt köyhiä ystäwiksensä, että ne sitte wuorostansa olisiwat wieneet hänen taiwaaseen. Rikas mies tulee helwettiin, ei mistään pahasta työstä, waan ainoastansa sentähden, että hän on rikas, sentähden ettei hän jaa tawaraansa köyhille! Jesuksen oppi oli, että „köyhät" lunastetaan. Tulla taiwaan waltakuntaan, siihen ei tarwita ollenkaan muuta, kuin olla waan köyhä ja kerjäläinen. Rikas ei kelwannut hänelle muulla ehdolla, waan jos hän oli ylhäisiltä wihattu" (Luukk. 19: 2 seur.) — „Erinomaisella säästäwäisyydellä elätti tämä pyhä perhe itsensä korwessa; noh, sehän taas luonnollisesti pidettiin ihmeenä (Math. 14: 15; Mark. 6: 35 seur.; Joh. 6: 2 seur)." Yhdessä paikassa hän sanoo, että moni luuli pääsewänsä taiwaaseen kutsuen Jesuksen: „Rabbi!" mutta Jesus sanoi, että pitää tehtämän oikein (Math. 7: 21); mutta toisessa paikassa sanoo hän Jesuksen olleen niin kunnia-himoisen, „että hän estelemättä toimitti niitä ihmetöitä, joita ihmiset häneltä pyysiwät koska waan kutsuiwat hänen „Dawidin pojaksi". — Tarinat hänestä saiwat jo hänen eläessänsä alkunsa. Ei hän pannut sitä pahaksensa. Jesus ei tietänyt tyyni itsekään, mikä hän oli. — Hirwein on kuitenkin kuulla, koska Renan wakuuttaa, että Jesus wiljeli walhetta ja pieniä petoksia päästäksensä tarkotustensa perille ja itse perkeleestä on se kaunis liwerrys, jolla hän sitte kokee kaunistaa Jesusta ja hänen opetuslastensa walheita. Ja tuommoista sekamälää nyt kehutaan! Ei Jesus ollut warsin ihmeitä tekemätön. Hänellä oli woima parantaa erinäisiä tauteja. Sellaisia oli arkatuntoisuus, kuurous ja mykkäys, meneskeleväisyys, heikkopäisyys ja perkeleeltä riiwaaminen, se on, „koska ihminen on yhdellä eli toisella tawalla muista erilainen," löylyn lyömä eli pehmeäpäinen niinkuin sanotaan. „Mutta useinki parataan sellaiset ystäwällisellä sanalla, Renan on wissiin jo itse lempeällä katsannolla y. m. (Renan on epäilemättä itse parantanut monta kuuromykkää, kuutaudillista, hullua ja halwattua, koska hän on parannuskeinostansa niin wissi. Oi onnellista Ranskan maata, kussa niin ymmärtäwäinen mies on! Mutta suuren häweliäisyytensä ja kainoutensa tähden,

ei mainitse hän töistänsä mitään!) Sitte puhuttiin hänen parannuksistansa ihmeellisiä historioita. Niiden sekaan suitti sokiain ja pitaalistenki parantaminen kuulua, koskei Renan niistä mitään puhu. Taikka ei tahdo hän niistä mitään puhua, kuin muutoin taitaisimme ruweta pitämään Jesuksen taitawana noitana, manaajana, silmäinkääntäjänä, millaisena ihmiset hänen silloin pitiwät, semmenki kuin hän itsekin oli wälistä warsin suuttunut ja kärsimätön, kuin häntä aina waadittiin sellaisia töitä tekemään (Math. 17: 16; Mark. 9: 18; Luukk. 9: 41.)

Mutta mikä on erinomaisen outoa kuulla, on ettei Jesus itsekään selwästi ymmärtänyt, mitä hän saarnasi. Hän oli saanut päähänsä sen kauhean hullutuksen, että hän oli Messias, jonka piti rakentaman Jumalan waltakunta. Mutta tästä Jumalan waltakunnasta oli hän warsin epätietoinen. „Wälistä luulis hänen olewan kansawallan päämiehen (demokrathöfding), joka tahtoo saattaa köyhät ja ylönkatsotut ihmiset wallan päälle. Toisen kerran on taas Jumalan waltakunta Danielin ja Henokin kirjain näkyin puustawillinen täyttämys. Usein taas on Jumalan waltakunta hengen waltakunta ja tulewa lunastus on lunastus hengen kautta.“ Mitä Wapahtaja ennustaa mailman lopusta, kuolleitten ylösnousemisesta, wiimeisestä tuomiosta, ijankaikkisesta autuudesta ja kadotuksesta, ne tahtoo Renan ymmärrettäwäksi niin, kuin olisi Jesus jo sen ihmispolwen eläessä sanonut ne tapahtuwan. „Siitä syystä määrää myös Ilmestysraamattu, joka kirjotettiin w. 68, mailman lopun tulewaksi 3 ja puolen wuoden perästä. Näissä ennustuksissaan tuli hän häpiään. Se saatti ensimäiset uskowaiset suuresti lewottomiksi. Se nähdään 2 Piet. 3: 8 ja seur. „Ja waikka Jesuksen „unet owat aiwan selwästi tulleet walheiksi,“ niin osaa Renan kuitenki kaunistella sellaisetki hullutukset sukkeluudellansa. Kyllä tässä waan apua tarwitaanki. Ja „jos Jesus isänsä helmasta nyt waan näkee,“ millaisen alwokaatin eli asianajajan hän on saanut, joka ei wäsy waiwoistansa puhdistaaksensa „tätä suurta mestaria“ Jesusta niin suuresta häpiästä, on hän kaiketikkin olewa siitä Renanille suuresti kiitollinen! — Tarinaa on, mitä ewankelistat kertowat Herran ehtoollisen asettamisesta ja Jesuksen kilwotuksesta yrttitarhassa. Mutta enimmästi on Renan häpeissänsä, kuin hänen pitää puolustaman Jesusta Latsaruksen herättämisestä kuolleista. Tässä oli niin törkeä petos, kuin suinki. Latsarus oli ollut sairas. Waljuna oli hän mennyt hautaan. Jesus meni häntä katsomaan, ja kuin kiwi haudan owelta otettiin, tuli Latsarus ulos kuolin-waatteissaan. Nyt nostettiin kohta se huhu, että hän oli herättänyt Latsaruksen. „Mutta ei hän olisi sitäkään sentään tehnyt, sanoo Renan, mutta ystäwäin pakotuksesta täytyi hänen pelata sellaista kometiaa. Häijyt Juutalaiset Jerusalemissa eiwät olisi muutoin uskoneet, mutta tämän työn piti woittaman heidän epä-uskonsa.“ Tällä tawalla kehtaa Renan ilweillä ja pilkata Jesusta. Mutta suittaa lukia jo olla suutuksissaan. Me riennämme loppuun. Kuin kirja saadaan ensin walmiiksi, otamme siitä sitte taas puhuaksemme. Mutta wielä muutama sana, mitä Renan sanoo Jesuksen ylösnousemisesta. Renan ei tiedä juuri wissiin, jos Jesus totisesti kuoli. Hautaan tuli hän sentään lasketuksi. Hän antaa selwästi ymmärtää, että Maaria Magdalena korjasi hänen ruumiinsa haudasta. Hän kumminkin on ainoa ylösnousemisen todistaja. Ystäwät uskoiwat pian ja helposti, että hän oli noussut ylös. Mutta se eläwä muisto, joka oli hänestä jäänyt opetuslasten ja muiden waimollisten ystäwäin sydämiin, sai aikoin, että hän monta wiikkoa ilmestyi lohduttamaan heitä.

Tällainen on nyt Renan Jesus. Hän on ihminen, niinkuin meki, kaikissa meidän kaltaisemme. Hän oli lempeä, köyhäin ja sorrettuin puoltaja, hywäin tapain mahtawa ja kiiwas saarnaaja. Mutta heikko oli hänki. Itserakas ja kunnian himoja, petturi, wimmattu, osaamaton. Me kysymme? taitaako sellainen olla ihmisten Wapahtaja? Ei suinkaan. Ja kuitenki tiedämme sen, että apostolit meniwät kaikkeen mailmaan ja saarnasiwat, että hän oli Kristus, Jumalan Poika, mailman Wapahtaja, ihmisten sowittaja Jumalan kanssa ja autuaaksi tekiä. Ja sellainen saarna oli Jumalan woima itsekullenkin uskowaiselle autuudeksi. Ja sellaisen „tyhmän“ saarnan uskominen puhdisti heidän sydämensä kuolettawista töistä. Sen kautta saiwat pyhän Hengen. Sen kautta woittiwat wainot ja waiwat. Se waikutti heissä uskon ja hengen hedelmiä ja totisen rakkauden Jumalaa ja lähimmäistä kohtaan. Mutta siitä kaikesta ei tiedä Renan mitään ollenkaan. Hän ei osaa ollenkaan aawistaakaan totisen kristillisyyden eläwäksi tekewää henkeä. Totisesta lähimmäisen rakkaudesta ei tiedä hän mitään. Se on liikaisuutta hänen mielestänsä. Uskosta ei hän tiedä mitään, eikä mainitsekaan koko sanaa, waan koska hän parjaa uskonkappaleita. Me kysymme: olisiko niin suuri walhe, sellaisen täytyi apostolein saarnan olla, olisiko se woittanut mailman? Eikö koko kristittyin suuressa joukossa olisi löytynyt yhtään niin teräwä-järkistä miestä, joka sellaisen petoksen olisi huomannut? Olisiwatko kaikki paljaassa mielen wimmassa woittaneet kuoleman ja ottaneet sen ilolla ja rohkeudella wastaan, niinkuin Renan Jesuksesta sanoo? Taitaako paljas mielen liikutus, paljas hurmaus, paljas luulo ja runous-henki hallita ihmistä kautta koko elämän, niin suurella woimalla, että hän sen woimalla ja awulla woittaa ja kuolettaa ankarimmat myrskyt sydämessä, woiko mielen wimma tehdä kiukkuiset hiljaisiksi ja lempeiksi, ylpeät lasten tawalla nöyriksi, ahneet ja saiturit auttawaisiksi ihmisystäwiksi, niinkuin totinen kristillisyys on kaikkina aikoina tehnyt? Se on mahdotonta. Sentähden on warma, että kaikki helwetin portit owat woimattomat kukistamaan tätä kallista Kristusta. Ja waikka Renanin kirja nyt mailmassa saattaa suuren tohun, niin seki tulee waan sitä suuremmaksi woitoksi totuudelle, joka ei pala tulessakaan, ja ijäti on Jesuksen ewenkeliumi pysywä, kuin sitä wastaan Renan kirja muutaman wuoden kuluttua on jäänyt unohtukseen. Joka waan lukee uutta testamenttia ja sen rinnalle laskee Renan, niin hän pian tulee huomaamaan Renan wääristelemiset ja laskee sen kädestänsä inholla. Ne, jotka tahtowat tulla petetyiksi, joilla ei ole mitään tietoa uudesta testamentista, ne taitaa Renan löyhällä ja sukkelalla tawallansa pettää. Mutta juuri tästä näemme, miten tarpeessa se on Suomen seurakunnalle, että opettajat rupeewat hartaasti pitämään raamatun selityksiä, niin että sanankuuliat saisiwat mitä laajimman tiedon uskomme perustus-kirjasta. Pian huomaa myös jokainen, kuinka tarpeessa olisi, että autuusopin professorit pitäisiwät luennoitansa Suomeksi ja olisiwat harjaantuneet sitä käyttämään, niin luulisimme Suomen kansanki saawan jonkunlaisen tiedon siitä perustuksesta, jolla pyhän raamatun kirjain totuus lepää. Ja jollei itse professorit wiitsisikään millään tekemillä kirjoilla ruwetakaan puolustamaan totuutta, luulen kuitenkin, että moni tieteellisesti äitinsä kieltä käyttämään harjaantunut opettaja tekis sen. Mutta nyt suden tullessa — Herra itse on seurakuntansa kaitsia ja warjelia.

Miksei Siperian wangit saaneet pappia?

Surullista oli kuulla, että seki pappi, joka haki Siperiaan, on katunut kauppaansa ja on myös saanut eron wirastansa. Kuinka kauwan saanewat kurjat wangit wielä kaiwata niin tarpeellista sielun hoitoa?! Senaatti lupasi sinne menewälle hywät ehdot: 1000 ruplaa wuodelta palkkaa, wapaat huoneet siellä ja maata wähäsen wiljeltäwäksi ja 15 wuoden kuluttua kotimaalle palattuansa kirkkoherran paikan täällä, ja siksi kuin sellainen tulee awonaiseksi luwatun palkan wähentämättä hywäksensä ja kyydin edestakasin. Ja kuitenkaan ei ole kenelläkään ollut rohkeutta mennä! Ajan pituus ei ole suinkaan mahtanut peljättää, sillä lähettää sinne opettajaa waan lystäilemään, ei taida olla hallituksen tarkotus ja wähemmällä ajalla, nyt kumminkaan alussa, koska on niin paljo toimitettawaa, ei saa opettaja siellä niin mitään aikoin. Pahin wastus lienee, että sinne menewältä waaditaan paitsi tawallista papilta tarwittawaa tietoa, taitoa myös wenäjän ja saksan kielissä. Sitte olisi myös ollut tarpeessa sanoa, kuinka monen hewoisen kyytipalkan sinne menewä saa, yhden waiko kahden? Joka täältä menee Siperiaan, sen tarwitsee wiedä mennessään sinne kumminki kuorman kirjoja. Niitä hän tarwitsee siellä muun siwistyneen seuran puutteen korwaamiseksi. Hän tarwitsee myös tarpeellisimpia huoneen- eli talouden-kaluja. Esimerkiksi ilman sänkywaatteita ei taida hän Wenäjänkään läpitse matkustaa, semmenki, jos hän wie waimon mennessänsä, ja kuinkas hän siellä tulisi toimeen ilman kumppania, seuraa ja apua? — Senaatti on antanut sinne menewälle luwan oleskella Wenäjällä puolen wuotta oppiaksensa wenäjän ja saksan kieliä, jos hakia niin pyytää. Oppiajalla saa hän hywäksensä luwatun palkan; mutta saako hän myös wapaan asunnon, sitä emme taida sanoa.

Kuollut Turussa. Lokakuun 23 p. entisen luusikapteini E. A. Ingeströmin poika Selim Erik 10 wuot.; 25 p. kauppalaiwan perämies Otto Kristian Fattenborg 57 wuot.; kraatarin kisällin Aug. Wahlstenin tytär Sigrid Augusta 5 kuuk. iällä; 26 p. trenki Isak Juhanpoika Eurasta, kuoli läänin sairashuoneessa; waimoihmisen Adonika Wilhelmina Nummiston äpärä lapsi Juha Reinhold Säkylästä, kuoli läänin sairashuoneessa; 28 p. kraatari-mestarin J. R. Wennerströmin tytär Selinda Wilhelmina 1 wuot.; salwukisällin Kristian Henrikson wainaan tytär Maria Kristina 7 kuuk. iällä; 30 p. konsistorin wara-notarin A. J. Hornborgin tytär Hilda Juhanna Ofelia 4 wuot.; linnan wartian Wilh. Sandblomin tytär Edla Maria 7 wuot.; marraskuun 2 p. saman poika Frans Oskar 4 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin marraskuun 1 p. uurimaakari-mestari Joh. Gust. Alfred Stenwall Raumalta ja neiti Ida Georgina Lindstedt; sokeritehtaan työmies Adolf Joh. Sundgren ja piika Henrika Lindgren; tapettimestari Antti Wilh. Elmén ja neiti Gustawa Josefina Forsström; merimies Kaarle Abrahaminpoika ja neiti Amanda Karolina Sundström; sekä merimies Antti Juha Alander ja warwin salwumiehen G. Lindqwist wainaan leski Lowisa Hedwig Lindholm.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 34. Turussa perjantaina 13 päiwänä Marraskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

24 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:
Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruotſ. Aamusaarnan: w. Pastori Sarén; Suom. ja Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Piplian-selityksiä pitää tulewana tuorstaina ruotsin kielellä w. Pastori Indrén ja perjantaina suomen kielellä w. Pastori Malmström.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on lokakuun 27 p. nimittänyt merikapteinin W. K. Hjelt merikoulun opettajaksi Waasassa. — Waasan howioikeus on asettanut wara-wiskaalin B. Hellsten notariksi, registraatorin G. Långhjelm wara-wiskaaliksi, kanslistin E. Tegengren registraatoriksi ja wara-tuomarin K. Skog kanslistiksi Waasan howioikeustoon. — Wiipurin howioikeus on suonut wirkawapauden kolmeksi kuukaudeksi tämän kuun 27 p:stä Liperin kihlakunnan tuomarille A. Rudbeckille kiwulloisuuden tähden, ja määrännyt wara-kanslistin W. Ottelin sillä aikaa pitämään tuomarin wirkaa mainitussa kihlakunnassa.

Hiippakuntain sanomia. Porwoon. Määrätty: armowuoden saarnaaja ja kirkkoherran wirkainen Hartolassa wp. A. M. Winter entisten tointensa ohessa pitämään kappalaisen wirkaa siellä, Ruokolahden kappal. siainen wp. F. W Brander wirka- ja armowuoden saarnaajaksi kappalaisen wirassa siellä, ja pataljoonan saarnamies wp. maisteri P. A. Cygnaeus toimittamaan kappalaisen wirkaa Helsingin pitäjässä. — Waalisaarnat Käkisalmen kirkkoherran wirkaan on määrätty pidettäwäksi tulewan tammikuun 10, 17 ja 24 p. ja waali helmikuun 14 p.

Kuopion. Kesälahden kirkkoherran waalissa lokakuun 18 p. sai Oulun kappalainen wp. J. Bäckwall enimmät huudot.

Kotomaalta.

Turusta. Wiimeis perjantai ehtoolla rupesi lunta pyryttämään, jota wielä tuli yölläkin että maa oli kauttaaltansa lumipeitteessä. Tämän wiikon alusta käwi ilma wielä kylmemmäksi niin että Aurajokikin yläpuolella Kirkkosiltaa tiistaita wastaan yöllä wähän jäätyi, mutta jo saman päiwän iltana soipeni ilma ja muuttui yöllä wesisateeksi ja lumi ja jää meni tipo tiehensä. — Siwistysseura piti kokouksensa wiimes sunnuntai ehtoolla kaupungin seurahuoneessa, joka oli kaasulla walaistu. Ehtoota wietettiin entiseen tapaansa laululla, musikilla, luennoilla ja hyppyllä? Paitsi muita luki tehdastelia Muhr oluen laitoksesta Suomessa entisinä aikoina.

— Keis. M:ti on syyskuun 8 p. tehnyt sen muutoksen pahantekiäin kuljettamisessa että pahantekiä, joka on kiinni saatu toisessa läänissä, kuin pahanteko on tehty, kohta lähetetään sen läänin wankihuoneesen, missä pahanteko tulee tutkittawaksi, eikä niinkuin ennen tawallisesti lähetettiin sen läänin wankihuoneesen, jossa pahantekiä oli kiinni otettu ja sitte wasta sen läänin wankihuoneesen, missä pahanteko oli tehty. Tästä muutoksesta on nähtäwästi kustannushuojennusta wankein kuljettamisessa.

— Haaksi-rikkoja. Myrskyiset ilmat owat wiimes aikoina tehneet paljon wahingoita merellä. Niin on tullut tieto että 220 lästinen Helsingin laiwa „Sofia Adelaide" on hukkunut Bohusläänin rannalla. — Sananlennätimellä Strömstadista ilmotetaan että laiwa „Aurora", Sawon pitäjästä kotosin, on uponnut ja 7 miestä hukkunut; ainoastaan wenhemies on päässyt hengissä. — Alus „Carl", kapteini Store, matkalla Lybekistä kotokaupunkiinsa Ouluun, on lokakuun 30 p. käynyt karille Kökarissa. Laiwanwäki on pelastettu; taitaan lastista wähä saada korjuun. — Alus „Iduna", kapteini Wahlgrén, matkalla Lybekistä Ouluun, josta se oli kotosin, on lokakuun 30 p. Ahwenanmaan wesillä tölmännyt karille ja särkynyt. Laiwanwäki pääsi sentään hengissä luotokalliolle, jossa saiwat olla kolme päiwää siksi että sieltä pelastettiin. — Laiwa „Helsingfors" Helsingistä on hukkunut Pohjanlahdessa, matkalla Waasaan. — Eräs Englannin laiwa on lokakuun 31 p. käynyt karille Hankoniemen päässä ja särkynyt. Laiwawäen pelasti Hankoniemen tulliwäki.

Helsingistä. Suomalaisen kirjallisuuden Seuralle oli tohtori Rancken Waasasta lähettänyt nimensä ilmottamattoman teoksen: „Muistelmia 1808 ja 1809 wuoden sodasta: Kahakat Kälwiällä" seuran Suomi-kirjaan otettawaksi. — Tohtori S. Roos oli seuralle lähettänyt tekemänsä saksalais-suomalaisen sanakirjan käsikirjotuksena. Seuran kokouksessa tämän kuun 4 p. päätettiin tämä käsikirjotus läpitsekatsottawaksi ja korjailtawaksi ja sitte painettawaksi. Tohtori Roos'ille määrättiin 600 markkaa tekopalkaksi. — Päätti myös seura määrätä palkinnon sille, joka seuran wuosijuhlaksi tulewan maaliskuun 16 p. lähettäisi suomennoksen jostakin Shakespearen näytelmästä.

— Helsingin ja Hämeenlinnan rautatien tulot tekiwät wiimes lokakuulla yhteensä 52,495 markkaa 42 penniä. Menneen wuoden lokakuulla tekiwät tulot 26,229 markkaa 16 penniä.

— Wastine-yhtiö eli hypoteeki-yhdistys on tähän saakka antanut 925 lainaa, jotka yhteensä tekewät 7,643.200 markkaa. Nämät lainat owat läänittäin näin jaettuna: Uudenmaan lääniin oli annettu 43 lainaa, yhteensä 541,700 markkaa; Turun ja Porin lääniin 56 lainaa 1,021,000 m.; Waasan lääniin 263 lainaa 1,424,500 m.; Hämeen lääniin 22 lainaa 394.400 m.; Mikkelin lääniin 115 lainaa 736,600 m.; Wiipurin lääniin 36 lainaa 1,290,100 m.; Kuopion lääniin 304 lainaa 1,823,600 m.; Oulun lääniin 86 lainaa 411,300 m. — Lainain wastineeksi kiinnitettyin taloin arwo oli arwattu 23,613,661 markkaan 19 penniin. — Yhtiön seteleitä oli ulkona kansan käsissä kulkemassa 7,015,900 markkaa. Takasin oli lunastettu arpaheitolla määrätyitä seteleitä 47,900 markkaa.

Wiipurissa ammuttiin lokakuun 24 p. kuoliaksi sotamies, joka oli warastanut, ja päästäksensä Siperiaan kowin lyönyt wahti-upseeria. Paljon wäkeä oli kokoontunut katsomaan tätä ampumista. Pahantekiä tuotiin walkosella paidalla waatetettuna kedolle ja sidottiin kiinni paanuun. Trumpujen pauhatessa astui 12 sotamiestä 15 askeleen päähän ja laukasiwat. Pahantekiän koko ruumis wäwähteli, mutta kuitenki näkyi hänessä wielä henkeä olewan, jonka wuoksi kaksi ladinkia wielä paukautettiin. Sitte lykättiin miehen ruumis kaiwettuun kuoppaan.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa marraskuun 3 p. keskusteltiin herrain A. B. Weissenbergin ja K. F. v. Willebrandin esitystä aatelissäädyn luopumuksesta etu-oikeuksistansa. Usiat puhujat wastusteliwat tätä esitystä, mutta toiset puolustiwat. Asia lykättiin äännöstämisellä ritarihuoneen waliokuntaan. — Uudestaan walmiiksi tehty järjestyssääntö, näillä waltiopäiwillä seurattawa, luettiin ja hywäksi katsottiin.

Pappissäädyn täysikokouksessa marraskuun 3 p. päätettiin että säädyn erinäinen walitus-waliokunta kokoontuu ehtoopuolella niinä päiwinä, joina täysikokous pidetään. — Säädyn erinäiselle walitus-waliokunnalle annettiin walta ottaa sihteeri waliokuntaan ja määrätä sille palkka. — Marraskuun 6 p. kokouksessa walittiin kuusi jäsentä tekemään ehdotusta säädyn kulunkien suorittamisesta.

Porwarisäädyn kokouksessa marraskuun 3 p. esitti kauppaneuwos Hackman anomuksen että suolan tuonti-tulli alennettaisiin ja uloswienti-tulli häwitettäisiin kaikista muista tawaroista paitsi kotomaisissa tehtaissa käytettäwistä raaka-aineista sekä maawiljelyksen edistämiseksi tarwittawista aineista. — Herrat Lindeqwist ja Björnberg ehdotteliwat Kokemäen joen perkaamista, ja rouwaswäen tyttökoulun asettamista Porin kaupunkiin.

Marraskuun 6 päiwän täysikokouksessa keskusteltiin talonpojansäädyn tekemää anomusta, että maaherrat kieltäisiin pakottamasta sotamiehen-torppain rakentamista. Muutamat puhuiwat tätä anomusta wastaan, sanoen ettei se ollut mikään yhteinen asia, waan ainoastaan talonpojansäädyn erinäinen walitus. Asia lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan, jonka käskettiin pyytää talonpojansäädyltä tarpeellisia selityksiä asiasta. — Kauppias Hämäläinen esitti anomuksen että Käkisalmen kaupunki saisi palkkiota siitä maasta, joka on kaupungista erotettu.

Talonpojansäädyn kokouksessa marraskuun 3 p. luettiin Tykin ehdotus Rohkolan lahjotusmaalla Wiipurin läänissä asuwaisten

talonpoikain tilan parantamisesta; Kiuru esitti laakmannin-oikeutten ja jahtiwouti-wirkain häwittämistä, sekä kowempaa edeswastausta sabatin rikoksesta; sitte luettiin Klamin esitys, kuinka suomen kieli wähitellen saataisiin käytettäwäksi oikeuksissa ja wirkakunnissa; wielä luettiin myös Tykin antama, Rannan kihlakunnan puolesta tehty anomus-kirja, jossa pyydetään 1) että kaikki Wiipurin läänin maatilukset pidettäisiin welwollisina kruunun ja seurakunnan maksoin suorittamiseen niinkuin niiden welwollisuus oli siitä ajasta kun Wiipurin lääni joutui Wenäjän haltuun aina maaliskuun 1 p:ään 1817, sekä että perintö-taloina pidettäisiin ainoastaan semmoiset, jotka ennen mainittua päiwää taikka jälkeenpäin laillisessa järjestyksessä owat perinnöksi lunastetut eli wastedes semmoisiksi lunastetaan; 2) että keisarillinen asetus helmikuun 9 p. 1852, koskewa kruunun taloin omistamista ja hallintoa, häwitettäisiin sekä että niiden hallintoon ja riitoihin kuuluwissa asioissa noudatettaisiin ainoastaan maan yhteisiä laillisia asetuksia; 3) että kruunun sääntötilukset Wiipurin läänissä muutettaisiin kruunun taloiksi ja werotettaisiin, sekä että niiden haltioille annettaisiin oikeus lunastaa ne talot perinnöksi; 4) että Wiipurin läänissä nykyään toimitettawa weronlaskeminen ulottuisi kaikkiin maatiluksiin ja sen wuoksi myös sätereihin, rälssitaloihin ja lahjotusmaihin; 5) että Rannan kihlakunnan asukkaat wapautettaisiin welwollisuudesta wesimatkoillansa käymästä Inoniemen ja Wirtaniemen tullipaikoissa, ja että, jos heidän wesimatkoistansa Pietariin wälttämättömästi tulee ilmottaa, tullipaikka asetettaisiin Kruunstattiin eli wartia-aluksille; 6) että Wiipurin läänin maaherra welwotettaisiin antamaan kuljetuskirja kuinka paljon kruunun-talon haltia saa wuoteissa wiedä ulos puu-tawaraa, johon kirjaan tulliwartiat panisiwat muistoon joka kuljetetun puu-tawara-lastin; 7) että Suomen asukkaille myönnytettäisiin määrä-aikaisia waltiopäiwiä; 8) että maakansalle suotaisiin merikulun wapaus sekä rajaton oikeus laiwojen warustamiseen ja omilla aluksillansa wapaasti ja omassa nimessään käymään oman ja ulkomaan haminoissa; 9) että hollikyydin rasitus sekä yhteisten teitten ja siltain rakennus-welwollisuus niin järjestettäisiin että kauppiaat ja tehtaan-isännät y. m. tulisiwat näissä rasituksissa osaa ottamaan.

Marraskuun 6 p. luettiin muutamia hallituksen esityksiä. — Nyrönen esitti 1) että läänit jaettaisiin niin että maaherran wirka asetettaisiin Jywäskylän kaupunkiin, 2) että läänin-lääkäri, apteekari ja eläin-lääkäri asetettaisiin Kiwijärwen pitäjään; edellinen esitys hyljättiin, mutta jälkimäinen lykättiin säätyin yhteiseen walitus-waliokuntaan. — Slotte luki anomuksen kruunun metsissä Pohjanmaalla asuwan kansan tilan parantamisesta, joka ehdotus lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Kotilainen esitti pyydettäwäksi apua yhteisistä waroista maantien rakennukseen Heinäweden pitäjän läpitse, ja postikonttuorein asettamista maahamme niin taajaan että niiden wäliä olisi ainoastaan wiisi penikulmaa. Nämät esitykset hyljättiin.

Ulkomaalta.

Preussissa on toimitettu waltiopäiwämiesten waalia. Wapamieliset kuuluu olewan woitolla; 345 walitusta sanotaan 260 olewan wapamielisiä, se on hallituksen wastustelioita.

Tanskassa warustetaan wahwasti sotaan. Sotawäki jaetaan kolmeen osaan, kukin osa oman päällikkönsä alla. Linnotukset pitkin Danewirkeä warustetaan täysiksi kanunilla, ja käsky on annettu laskea niiden edessä olewa Reidelaakso weden alle. Fredrikinkaupunki on myös patterilla wahwistettu. 12 tuhatta Tanskalaista sanotaan olewan walmiina ase käsissä wastaanottamaan Saksalaisia, jos he uskaltawat käydä Tanskaan sotimaan.

Greekan uusi kuningas Yrjänä tuli waltakuntansa pääkaupunkiin Athenaan lokakuun 30 p., jossa hän suurella riemulla otettiin wastaan. — Jonian saarten yhdistäminen Greekan waltakuntaan ei ole wielä saanut lopullista päätöstä, koska Englanti on tehnyt muistutuksia sitä päätöstä wastaan.

Puolassa on asetettu tuomioistuinkunta tutkimaan kreiwi Bergin murha-yrityksen osallisia. Murha-yrityksen pääjohtaja Rutkowski on päässyt pakoon. — Kreiwi Berg oli saman yrityksen jälkeen määrännyt Warsowan kaupunkilaiset maksamaan erinäisen weron noin 290 tuhatta ruplaa. Muutamat owat maksaneet, mutta usiat owat jättäneet maksamatta, luultawasti peljäten kansallishallituksen kieltoa. — Kreiwi Berg on myös antanut kowan säännön, joka kieltää waimowäkeä käymästä murhewaatteissa.

Hallituksen esitys maamme kulkukeinoista.

Hallitus on antanut waltiopäiwillä tutkittawaksi esityksen kulkukeinoin parantamiseen ja rahamääräykseen, jota tarwittaisiin sen parannuksen toimeen saamiseksi. Tässä annamme esityksestä kertomuksen.

Hallitus mainitsee ensin niistä erinäisistä mietteistä, joita on ilmi annettu tässä asiassa. Muutamat owat puollustaneet kanawia tehtäwiksi, toiset owat pitäneet rautateitä parempina ja kylmälle maallemme sopiwimpina, kun rautateitä woidaan kulkea koko wuoden, mutta kanawia ainoastaan wiisi taikka kuusi kuukautta wuodessa. Matkustaessakin owat rautatiet parempia; ne pitäwät liikettä ja tawaran waihetusta koko wuoden wirkeänä. Sen puolesta on siis rautateitten puollustajilla oikein, warsinkin kun rautateitä saatetaan tehdä niille paikoille, mihin ei kanawia saada.

Että siis säädyt näkisiwät rautatiet tarpeellisimmiksi, on hallitus esitellyt rakennettawaksi ensin kaksi rautatietä: yhden Hämeenlinnasta Tampereelle, joka saisi toimeen tawarain kujetuksen Näsijärweä ja muita Hämeen wesiä myöten Helsinkiin; toisen rautatien, joka yhdistäisi Päijänteen tienoot Helsingin kanssa. Päätie tulisi aikoja myöten menemään Tampereelta Wiipurin kautta Pietariin ja yhdistäisi siis Suomen muun Europan kanssa; ne edellä mainitut tiet olisiwat waan haaroja tästä päätiestä. Tampereelta tehtäisiin sitte tie Pohjanlahteen. Hämeenlinnan ja Tampereen wälitä tulisi taas tehtäwäksi syrjätie Turkuun.

Mahdotointa olisi Suomen nykyisillä waroilla saada kaikkia näitä rautateitä tehdyiksi, siksi on hallitus esitellyt rakennettawaksi ainoastaan ne kaksi, nimittäin: Hämeenlinnasta Tampereelle ja Päijänteesen. Rautatien Wiipurin ja Pietarin wälillä luullaan wirkeän liikkeen wuoksi tulewan hywinkin kannattawaksi, siksi toiwotaan jonkun yksityisen osakekunnan sen ottawan rakentaakseen, jonkatähden hallitus ei ole tehnyt siitä mitään esitystä Suomen säädyille. Myös on hallitus jättänyt sen säätyin päätettäwäksi, jos ne eiwät tahtoisi wakuuttaa jotakuta määrättyä prosenttia rautatiestä niille, jotka sen rakentaisiwat Hämeenlinnan ja Tampereen wälisestä rautatiestä Turkuun. Tämä tie on laskettu maksamaan kaksitoista miljonaa markkaa.

Päijänteesen menewä rautatie saatettaisiin rakentaa Anianpellolta, Päijänteen rannalta, Hämeenlinnaan taikka Lahden kylästä, Wesijärwen rannalta Riihimäen asemapaikalle Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä rautatiellä. Anianpellolta Hämeenlinnaan tulisi 65 wirstaa ja rautatie sillä wälillä maksaisi 6,200,000 markkaa; sen toisen wälin rautatie, 57 wirstaa, nousisi 5,860,000 markkaan. Jos rautatie tätä toista suuntaa tehtäisiin, olisi kanawa wielä Wesijärwen ja Päijänteen wälillä tehtäwä, joka maksaisi 660,000 markk. Kun rautatie on Päijänteen rannalta paljoa lyhempi Riihimäen kautta, ja kun woidaan rakentaa rautatietä Tampereelta Pietariin paljoa helpommalla hinnalla Lahden kylän kuin Anianpellon kautta, niin on hallitus esitellyt tämän tien rakennettawaksi.

Hämeenlinnasta Tampereelle tulisi rautatie maksamaan 10,200,000 markkaa. Lahden kylästä Riihimäelle tehty tie nousisi 5,860,000 markkaan ja kanawa Wesijärwestä Päijänteesen 660,000 markkaan. Yhteensä menisi näihin töihin siis 16,720,000 markkaa. Jos työ tehtäisiin wiidessä wuodessa walmiiksi, tarwittaisiin siihen wuosittain 3,344,000 markkaa. Kun nyt tämän wuotinen kustannus estäisi monta hyödyllistä työtä tulemasta toimeen, esittelee hallitus, eikö olisi hyödyllisempi ottaa hywillä ehdoilla laina, jonka korot ja kuoletusrahat, yhteensä 1,003,200 markkaa, maksettaisiin wuodessa. Lainan ottamisesta olisi se etu, että työ tulisi ennemmin walmiiksi.

Että näistä rautateistä olisi niin paljo, kuin mahdollista on, hyötyä Suomelle, owat kanawilla yhdistettäwät toinen toistensa kanssa ne järwet, joitten rantoihin rautatiet tulewat. Paitsi entisiä kanawia Hämeessä, olisi tarpeesen kanawa, joka yhdistäisi järwet etelä puolella Wirtain kirkkoa Toiweden kanssa ja niinmuodoin Näsijärwenkin kanssa, sekä muutamia kanawia, jotka yhdistäisiwät Keurunselän Ruoweden kautta Näsijärwen kanssa. Näihin töihin tarwittaisiin wuosittain 136,000 markkaa wiitenä wuonna. Wielä tarwittaisiin kanawa Walkiakoskelle Malasweden ja Sääksmäenjärwen wälille, joka tulisi maksamaan 700,000 markkaa; ja jos tämä summa tulisi wiidessä wuodessa maksettawaksi, niin wuosittain menisi 140,000 markkaa. Kalkisten koskiin ja Jyrangölle Kymenjokeen, Päijänteen wesillä, olisi myös kanawa rakennettawa. Näitten kustannukset nousisiwat 400,000 markkaan, eli 80,000 markkaan wuosittain wiitenä wuonna.

Nämä kanawat tulisiwat siis rautateitten tähden tehtäwiksi. Toisia olisi tehtäwiä, jotka yhdistäisiwät Iisalmen Kallaweden kanssa ja tulisiwat maksamaan 67,000 markkaa kolmena wuonna. Oulunjokea esitellään myös peratta-

waksi. Tähän on määrätty 100,000 markkaa kolmena wuonna.

Ahwenamaalla olisi kanawan teko Lemströmin niemen läpitse. Tämä lyhentäisi paljon tietä itä puolelta Ahwenamaata Tukholmiin. Se tulisi maksamaan 179,696 markkaa. Rahat, joita näihin töihin hallitus tarwitsee, nousewat siis:

	Markkaa.
Kanawiin Hämeessä wiiden wuoden kuluessa	356,000.
Kanawiin Iisalmessa, Oulunjoen perkaukseen ja kanawaan Ahwenamaalla	226,885.
Yhteensä	582,885.

Kun tähän lisätään korot ja kuoletus waltiolainalle rautateitten rakentamiseksi, jotka tekewät . . . . 1,003,200, nousee hallituksen esittelemä rahamääräys ensimäisinä kolmena wuosina 1,586,085 markkaan, ja seuraawana kahtena wuonna 1,359,200 markkaan. Tämän jälkeen owat waan waltiolainan korot ja kuoletusrahat maksettawina.

(O. W. S.)

Ewankelis-lutheristunnustuksen uskolaisten asettaumisesta Itä-Siperiaan. *)

(Kirjottanut Saratowin pastori Butzke.)

W. 1843 esitteli saarnaaja tohtori Karl Sederholm, joka oli wanki-komitean jäsen Moskowassa, että kaikki Siperiaan lähetetyt wangit ewankelisesta tunnustuksesta asetettaisiin asumaan lähelle sellaisia kaupunkeita, joissa löytyisi ewankelisia saarnaajia. Hän tahtoi kuitenki eri kansalaiset asumaan eripaikoilla: Letit lähellä Tobolskia, Wirolaiset ja Suomalaiset lähellä Omskia ja Saksalaiset Tomskin tienoilla. Näin olisi Moskowan ewankeliselle konsistoriolle ollut pappiswiran awonaiseksi tultua mahdollista lähettää kuhunki paikkakuntaan sellaisia opettajia, jotka olisiwat ymmärtäneet uudisasukasten kieltä. Tämä esitys laskettiin kreiwi Benckendorff'in toimesta ministeri-komitean eteen. Mutta waikka tarkotus oli hywä, oli sen toimeen saamisesta monta wastusta. Pahimpia wastuksia oliwat osittain muutamat asetukset.

Me jätämme mainitsematta, mitä asetukset sen suhteen sääsiwät ja mainitsemme mitä w. 1845 taas määrättiin.

1) Ryschkowaan, Tobolin läänissä, kussa jo entiseltä lutherinen pappi on asuntoa pitänyt ja hoitanut sikäläisiä suomalaisia, lähetetään kaikki ne ewankelisesta uskontunnustuksesta, jotka wähemmistä rikoksista owat Siperiaan tuomitut, sitä katsomatta, mihin kansaan he kuuluwat.

*) Tämä maa, josta lukialle annetaan tämän numeron kanssa kartta, on meille tuntematon ja kaukanaki meistä; mutta se koskee meihin kuitenki sangen suuresti. Siinä maassa asuu nimittäin osa niistä onnettomista wangeista, joita Suomesta joka wuosi lähetetään Siperiaan. Itä-Siperiassa on Suomalaisilla wangeilla uudistaloja Minussin piirissä, ja tästä piiristä on tässä nyt kartta. Minussinskiin, joka on Minussin piirikunnan pääkaupunki, tulee Turusta wähinnään noin 550 penikulmaa. Maa, josta kartta on, on 109 ja 110½ pituus-asteiden wälillä ja päiwän tasaus-piiristä pohjaa käsin 53 ja 54½ asteiden wälillä, eli pituudelta 150 wirstaa ja lewyydeltä 120 wirstaa. Kartalla on kyläin ja keskiewarein wäli-matka pantu wirsta luwun jälkeen. Wirstat owat suomen ja wenäjän wirstoja. Suomalaisten nykyisen uudisasunnon nimi on Werchne Sujetuk, Sujetuki wirran warrella siinä polwessa, joka on syntynyt Ojan ja Sujetuki wirtain yhdistyksestä.

2) Ne wangit ewankelisesta tunnustuksesta taas, jotka raskaammista rikoksista owat Siperiaan tuomitut, lähetetään Jenissein lääniin, kussa Minussin piirissä, asianhaarain mukaan, laitetaan kaksi eli kolme uudisasuntoa, joille määrätään yksi eli kaksi opettajaa.

3) Pastori Irkutskissa on pysywä entisessä tilassansa ja welkapää käymään Nertschinskin wuoripiirikunnassa, kussa löytyy pakkotyöhön tuomituita, ja millaisten rikoksellisten joukossa taitaa myös sanankuulioita ewankelis-lutheruksen tunnustuksesta olla.

4) Mitä niihin wankein tulee, jotka tätä nykyä jo Siperiassa uudisasukkaina asuwat, niin niiden muuttamisesta toiseen paikkaan ei saa mitään hankkeita pitää; kuitenki saawat muut — paitsi ne, jotka jo asuwat Ryschkowassa, kussa heillä on oma sielunpaimenensa — muuttaa, jos he niin tahtowat, Minussin piiriin.

Tämän säännön jälkeen käski kenraalkuwernööri Jenissein kuwernööriä toimittamaan niin, että ne wangit lutheruksen tunnustuksesta, jotka määrätään uudisasukkaiksi Jenissein, saisiwat Minussin piirissä maata. Tämän johdosta määräsi Kraßnojarskin kameraali-oikeus Nowoselowskin ja Abakanskin piirein kuwernöörein kanssa mittaamaan Minussin piirissä 5 niin suurta maan osaa, jotka maamittarin kartalla owat merkityt n:roilla 1 ja 2, että niillä saattaisi asua 3,143 sielua. Mutta wirkamiesten petoksesta, joille mittaus-työ oli uskottu, ei tullut maiden jakamisesta Nowoselowskin ja Abakanskin piireissä moneen aikaan mitään toimeen.

Samalla kannalla oliwat asiat wielä w. 1847, koska kenraal-kuwernööri Roupert jätti Itäsiperian ja sitte jäiwät ne unohduksiin kolmeksi wuodeksi.

Mutta wiljellen sitä oikeutta, jonka w. 1845 korkea käsky soi, lähti monta ihmistä ewankelisesta uskontunnustuksesta Itä- ja Länsi-siperiassa Minussin piiriin ja semmenki Schuschan kihlakuntaan, joka on eteläisin osa mainittua piiriä, sentähden että tämä paikkakunta on hedelmällisin maa ja ilman suhteen lämpein koko Siperiassa. Näistä muuttajista oli semmenki Suomalaisia suurin joukko niitä, jotka wuosina 1829 ja 1830 muutettiin Ryschkowasta Kolmakowin alalle Omskin piirikuntaa ja jotka sieltä w. 1847 tuliwat Schuschan kihlakuntaan. He eleskeliwät nyt wenäläisten uudisasukasten keskellä, siellä ja täällä kylissä, kärsein paljo puutetta ja monta wääryyttä, odottaen koska heille osotettaisiin wakinainen asuntopaikka, kussa yhdessä saisiwat ruweta maata rakentamaan. Siitä oliwat myös monta rukouskirjaa lähettäneet Kraßnojarskin kuwernöörille, mutta niistä eiwät he saaneet mitään wastausta, niitä ei kuulutukaan.

W. 1850 matkusti Siperian kenraalkuwernööri Murawjew Pietariin ja sillä aikaa toimitti Irkutskin kuwernööri Sorin wirkaa. Tällä ajalla rupesi hän taas ajamaan tätä unohduksiin jäänyttä asiaa. Hän käski Nowoselowskissa ja Abakanskissa jakamaan ewankelisille luwattuja maita ja edeswastaukseen waatimaan maamittareita, jotka oliwat tehneet wääryyttä. Tämä käsky annettiin Kraßnojarskin kameraali-oikeudelle, mutta sieltä wastattiin, että sellainen jako saataisiin toimeen wasta kahden wuoden kuluttua, samallansa ilmotettiin myös, että wiallisilta maamittareilta oli waadittu selitys asiasta.

Tämän wastauksen johdosta kirjotti kenraalkuwernööri Kraßnojarskin kuwernöörille w. 1850 näin kuuluwan kirjeen:

— — — „Kameraali-oikeuden ajatus sopii sangen waikeasti yhteen sen kanssa, mitä asiaan koskewissa kirjoissa puhutaan. Sillä jos kuwernööri ja kameraali-oikeus jo w. 1845 määräsi numeroilla 1 ja 2 merkityt maat uudisasukkaille ewankelisesta tunnustuksesta, niin epäilemättä jo silloin löytyiwät samat syyt, joiden tähden kameraali-oikeus nyt sanoo maiden mittausta ei saatawan toimeen kahdessa wuodessa. Mutta silloin ei mainittu mitään sellaisia syitä, jotka olisiwat estäneet maiden mittausta. Mintähden owat ne nyt esteenä. Se kaikki pitää tarkoin tutkittaman. Sillä jos kameraali-oikeuden mieli hywäksyttäisiin, ei tulisi keisarin käsky 2 p. lokakuuta w. 1845 täytetyksi seitsemässä wuodessa. Mutta sellainen huolettomuus eli welttous korkeimman käskyn täyttämisestä ei ole millään ehdolla koskaan sallittawa. Sentähden pyydän teidän korkea-sukuisuuttanne, jos kameraali-oikeuden ilmotetut syyt owat wähäpätöisiä, tulewana suwena toimittamaan mainittuin maiden jakamista sellaisen maamittarin kautta, jonka itse tunnette luotettawaksi, rehelliseksi ja taitawaksi mieheksi, tullen teidän sanoa hänelle, että hän on welwollinen toimittamaan mittausta tarpeellisella tarkkuudella ja joudulla, niinkuin laki ja asianhaarat waatiwat, sekä myös ilmottaa, että jokainen wääryys tulee tarkoin tutkittawaksi ja ankarasti rangaistawaksi. Jos taas, korkeasti kunnioitettawa Herra, ilmotetut syyt olisiwat aiwan suuresta painosta, ilmottakaat minulle tarkasti pykäle pykäleltä niiden paino, lausuen samallansa oma mielenne asiasta. Mutta niiden wirkamiesten selitykset, jotka ennen owat mittausta laittomasti toimittaneet pyydän teitä jättämään, saatuanne ne, laillisessa järjestyksessä tutkittawaksi asianomaisessa paikassa . . .“

Mutta kuin pastori Butzke kesäkuulla w. 1851 tuli Kraßnojarskiin, ei silloinkaan ollut wielä yhtään maamittaria lähetetty Nowoselowskin ja Abakanskin seuduille. Kuwernööri oli wastahakoinen koko toimelle ja sanoi, ettei hänen luulostansa wielä muutamaan wuoteen taidettaisi ryhtyä asiaan, mutta mistä syystä se niin jäisi, sitä ei hän ilmottanut. Pastori lähti kuitenkin matkalle Minussin piiriin ja tutki maata kauttaaltansa niin tarkasti kuin suinkin.

Minussin piiri on jaettu neljään alaan (kihlakuntaan) pohjoisesta etelää käsin seuraawalla tawalla: Nowoselowski, Abakanski, Tessinski ja Schuschaski. Jokaisen kihlakunnan päämiehenä on Ispravnik. Hänen waltansa alle kuuluu Minussin maan oikeus ja sen jäsenet erinäisissä wirkakunnissa ja myös niiden kirjottajat. Etelään päin Schuschasta on wielä kolme piiriä, joissa asuu Tataria. Heillä on oma hallituksensa ja oma päämiehensä, Taischa. Sitte on wielä Sajani wuoren juurella metsä- ja rahkamailla erinäisten ihmisten kulta-puhdistuslaitoksia, joiden warat talletetaan Karatuossa, josta on wielä 200 ja 300 wirstaa niihin pääpaikkoin, joissa kultaa puhdistetaan.

Koko Minussin piirin läpitse juoksee Jenissein joki. Kuin joki on murtaunut läpi Sajanin wuoren ja tullut tasaselle maalle, niin se juoksee monissa haaroissa, joiden wälissä on hedelmällisiä luotoja. Siihen juoksee kahden puolin monta wirtaa puroinensa. Kuin taas

tullaan pitkin waltamaan-tietä maalle Atschinskistä, joka on Minussin piirikunnan pääkaupunki, niin pohjoisessa puolessa maata et huomaa yhtään merkkiä tämän maan kehutusta hedelmällisyydestä, waan paljo enää nähtyäs sen puuttomat ja wedettömät autiat, pidät koko sen puheen walheena. Koko Nowoselowski ja osittain myös Abakanski näyttää olewan maanwiljelykselle kelpaamatonta, paitsi juuri muutamia paikkoja. Mutta jota enemmän lähenet sydänmaata, sitä enemmän huomaat Minussin piirin wiehättäwäisyyden ja edut ja tultuas wiimeinki Schuschan kihlakuntaan, jonka minä parhain olen tullut tuntemaan, olet todellaki myöntäwä, että tämä maa on Itä-wenäjän luwattu maa.

Tämän huomattuani rupesin ajattelemaan, eikö se olisi mahdollista saada ewankelisille uudisasukkaille Nowoselowskissa ja Abakanskissa luwatuita wielä mittaamattomia maita waihetetuksi muihin maihin Schuschan kihlakunnassa.

Minussinskiin tultuani ilmotin toiwoni Isprawnikille ja koetin taiwuttaa häntä niin, että sanoin jo lähes kaikkein ewankelisten asuwan Schuschan kihlakunnassa ja semmenki sentähden, että maiden jakaminen Nowoselowskin ja Abakanskin kihlakunnissa erinäisten wastusten wuoksi tuskin saataisiin toimeen wiiden wuoden kuluella. Isprawnik, joka hywin tunsi maan luonnon ja laadun, wahwisti minun luuloni sen suhteen, että niinkuin koko pohjoinen puoli piirikuntaa, samate on myös kameraali-oikeuden w. 1846 ewankelisille määrätty maa sopimaton maanwiljelykselle ja paikka paikoin warsin kelpaamaton, mutta sitä wastaan on Schuschan kihlakunta lihawuutensa ja erinomaisen hywän maan laatunsa puolesta warsin werraton ja kuitenki löytyy siinä wielä warsin wiljelemättömiä paikkoja. Sellaiseksi wielä warsin korpena olewaksi maaksi nimitti hän paitsi muita Kamenni brodi-seudun Sujetukin warrella, joka nyt kyllä oli määrätty wenäläisiä uudisasukkaita warten, Orelin läänistä, ja joka paikka tänä suwena mitattaisiin heitä warten ja kussa he saisiwat asua wapaina kruunun talonpoikina. Tämän maan saisi antaa ewankelisillekin, sanoi hän, jotka jo niin kauwan owat saaneet odottaa, ja niissä asioissa sanoi hän saawansa tehdä warsin oman mielensä jälkeen. Tästä menestyksestä, kuin minulla oli, sanoo pastori, saan minä kokonansa kiittää sitä kirjettä, jonka Stadler Kraßnojarskista lähetti minusta hänelle. Sama herra oli myös suuresti awullinen, että saarnaaja löysi kaikki uskolaisensa Schuschan kihlakunnassa. Niitä asui seuraawissa kylissä: Schuschassa, Schunerissa, Sabinskissa, Jermakowskissa, Dubenskissa oli Suomalaisia 16 miestä, 9 waimoa, 12 poikalasta ja 8 tyttölasta, Kamenni brodissa, Wostotschnojessa, Tigrinskissä, Sagaiskissa ja Karatussa. Ilman sitä löytyi muutamia Lettiä Nowoselowskin, Abakanskin ja Tessin kihlakunnissa ja Minussinskin kaupungissa. Lutheruksen uskolaisia oli Minussin piirissä 116 henkeä.

Warsinaisen seurakunnallisen elämän kohtasin minä, sanoo pastori, ainoastansa Jermakowskissa ja erinomaisen ilahuttawa oli se Dubenskissa, kussa löytyi, paitsi ennen mainituita suomalaisia, wirolaisia 2 miestä, 4 waimoa ja 2 poika- ja tyttö-lasta ja 2 lettistä miestä. Wiime mainitussa paikassa wahwistin 8 lapsen kasteen, laskin Herran ehtoolliselle 4 lasta julkisessa Jumalan-palwelukessa ja yhden wanhempainsa huoneessa, joka oli sairas. Herran ehtoollisen jaoin 34 ehtoolliswieraalle ja wihkisin 2 parikuntaa awioliittoon. 32 Dubenskista kohtaamastani lapsesta oli 8 kastettu wenäjän uskoon, niistä oli 2 suomalaista ja 6 lettistä lasta sellaisia, jotka oliwat syntyneet semmoisista awioliitoista, joista toinen awiokumppani kuului wenäjän uskoon. Rippilapset osasiwat hywin lukea ja ymmärsiwät kohden hywin katekismin. Kaikkia muitaki lapsia koettelin minä: ja semmenki wähillä lapsilla oli odottamaton taito ja ilokseni huomasin minä, että kirkollinen henki ylehensä semmenki suomalaisissa ja lasten kuri ja hoito erittäinki oli aiwan kiitettäwällä kannalla. Sanoani tulee, että nämät yksinkertaiset ja hywäntahtoiset suomalaiset, waikka owat wuosikausia olleet sielun hoidon puutteessa, molemmissa asioissa (kirkollisessa mielessä ja lasten kaswatuksessa) taitawat olla useammille saksalaisille perheille Kraßnojarskissa, Irkutskissa y. m., häwäisewäksi esikuwaksi. Jermakowskissa oliwat muutamat nuoret miehet poissa; he oliwat työssä lähisissä kullan puhdistus-laitoksissa. Niinkuin minä siellä olin waadittu warottamaan ihmisiä tästä runsaan palkan tähden wiehättäwästä, mutta tuhansissa esimerkissä nähtäwästä waan helposti maalliseen ja hengelliseen perikatoon saattawasta elatuskeinosta, niin Dubenskissa päin wastoin jo hawaitsin samallaisen mielen olewan wallalla semmenki wanhemmissa, jotka edeskäsin myös lupasiwat walwoa ja katsoa, ettei tästedes sellaista tienstin hakemista sitä uhkaawan waaran tähden kärsittäisi heidän tulewassa toiwottawasti pian perustettawassa uudisasunnossansa. Wanhemmista miehistä olen waadittu mainitsemaan erään Mikko Tuomaanpojan, jonka lapset ja lasten lapset kuuluwat Dubenskin seurakuntaan, ja joka on seurakunnan kunnioitettu pää ja ikääs kuin patriarkka, joka wiiden wuoden kuluella on kastanut kaikki lapset ja toimittanut heidän yhteisen Jumalanpalwelukensa. Täällä ollessani oli hän minulle awullisena. Siihen Jumalanpalwelukseen, jossa Herran ehtoollinen jaettiin, oli aiwan wähään huoneeseen kokoontunut 50 henkeä. Synnin tunnustusta luettaessa lankesi koko seurakunta polwillensa, Mikko Tuomaanpoika luki synnin tunnustuksen kaikkein nimessä ja muut lukiwat sen hänen perässänsä, ja sitte pastori julisti heille synnin päästön. Hywä sowinto ja suosio, hywä kuri ja järjestys sekä hywät tawat wallitsiwat tässä wähässä Suomalaisessa seurakunnassa, waikka owat tähän asti olleet ihan yksinänsä. Siitä tulee heidän ennen kaikkia kiittää mainittua wanhaa isää. He kutsuiwat minun Jermakowskissa ja Dubenskissa päiwälliselle, kussa näin heidän wierastawaisuutensa ja hywän tahtoisuutensa ja jossa taisin ruokain kyläisyydestä päättää, että he, ehkä sorrettuina, eiwät kuitenkaan ole ylen kurjassa tilassa. Niinkuin tuloni Dubenskiin saatti ison ilon, niin oikein suuren riemun, niin oliwat kaikki minun lähteissäni suuresti tytywäisiä, että kerranki oliwat saaneet kohdata uskolaisensa pastorin. Suuresti olisi ollut toiwottawa, että näistä Minussin suomalaisista sama hauska seurakunnallinen elämä, joka jo niin pitkällisestä täyttämättömästä toiwosta ja odotuksesta on tullut koetelluksi ja puhdistetuksi, olisi lewinnyt muihinkin ewankelisiin uudisasukkaihin sekä niihin, jotka wastedes tulewat niille lisiksi!

Pastorilla oli mielessä kirkon rakentamalla Krasnojarskiin tehdä mainittu kaupunki Lutherisen papin istunnoksi Jenissein läänissä, mutta semmoiseksi oli myös sowelias walita kyläin Jermakowskin ja Dubenskin seudut, kussa lutherisia entiseltä asui ja joka kaikin puolin olisi siksi sowelias. (Jatk.)

Painowirhe Tähdessä. 3:la siwulla, 3:la palstalla 7:llä radilla alhaalta lykätään pois nämät sanat: „Renan on wissiin jo itse.“

Kuulutuksia.

Kaupungin-rahat tältä wuodelta on määrätty maksettawaksi seuraawina päiwinä Prinkkalan muurissa kello 9—12 epp., nimittäin tämän marraskuun 18 p. 1:n kaupunginosa; 19 p. 2 ja 3 kaup.osa; 20 p. 4 ja 5 kaup.osa; 21 p. 6 kaup.osa; 23 p. 7 kaup.osa; 24 p. 8 ja 9 kaup.osa; 25 p. entinen Luostarin- ja Meri-kortteli; 26 p. entinen Pohjan- ja Uudenkaupungin-kortteli sekä kaikki ulkona kaupunkia asuwaiset kaupunkilaiset.

Samoina päiwinä, samalla aikaa ja samassa paikassa maksawat kaupungin talolliset myös mitä insinööri J. Johnssonille tulee tehdystä esityksestänsä kaasuwalon järjestämiseen ja kustannukseen kaupungissamme, josta hänelle palkkioksi on luettu 1,546 ruplaa hop.

Henkiluwun kirjotus Turussa toimitetaan raastuwassa seuraawina päiwinä, nimittäin: tulewan joulukuun 2 p. 1 kaupunginosan 1—15 kortteli; 3 p. saman kaup.osan 16—21 kortteli; 4 p. loput mainittua kaup.osaa; 5 p. 2 kaup.osa; 7 p. 3, 4 ja 5 kaup.osa; 8 p. 6 kaup.osan 1—11 kortteli; 9 p. loput mainittua kaup.osaa; 10 p. 7 kaup.osan 1—18 kortteli; 11 p. loput mainittua kaup.osaa; 12 p. 8 ja 9 kaup.osa; 14 p. Kirkko- ja Luostarin-kortteli; 15 p. Pohjan-kortteli ja Merikorttelista se osa, joka kuuluu toisen kappalaisen piiriin; 16 p. Uudenkaupungin-kortteli ja Merikortelista se osa, joka kuuluu kolmannen kappalaisen piiriin; 17 p. Pikisaari, Ruissalo ja kaupungin tilukset.

Myytäwänä.

Warsin hywä, waikka hiukan pidetty papin kauhtana. Tarkempi tieto siitä annetaan näiden sanomien präntistä.

Ilmotus.

Kunnioitettawalle yleisölle saan ilmottaa että, kuin nykysin olen saanut **Kirjansitojan** ammattioikeuden täällä, niin otan wastaan kaikenlaista siihen kuuluwaa työtä; ja toiwon kunnollisen työn sekä rehellisen käytöksen kautta tulewani kunnioitettawan yleisön muistoon. Turussa marraskuulla 1863. Anders Kuhlman.

Asuwa kauppias Lundströmin (entisessä Östermanin) talossa ison Brahekadun warrella, kiwimuurin ylikerrassa.

Kuollut Turussa. Marraskuun 4 p. waimoihmisen Maria Helena Hjeltin äpärä lapsi Juha Oskar 2 wuot.; muurarin kisälli Erik Juha Nyström 59 wuot.; 5 p. lukkaritrengin Elias Lindroosin poika Kustaa Aatolf 8 wuot.; 6 p. laiwan rakentajan K. J. F. Jörgensenin tytär Alma Maria 3 wuot.; trenki Kristian Heikinpojan waimo Fredrika Juhantytär Raisiosta, kuoli läänin sairashuoneessa; 7 p. waimoihmisen Wendla Wilhelmina Julinin äpärä tytär Maria Wilhelmina 1 kuuk. iällä; merimies Aron Grönwallin tytär Aurora Wilhelmina 6 wuot.; 8 p. Rauman kappalaisen wp. J. W. Blomin poika, lukiolainen Juha Julius Blom 20 wuot.; salwukisällin Henrik Lindroosin tytär Maria Eleonora, kuoli pumpulitehtaan koneen runtelemisesta 12 wuot.; 8 p. salwukisällin Kaarle Juha Söderlundin tytär Amalia Matilda 6 wuot.; warwin salwumiehen D. Sundströmin leski Maria Matintytär 61 wuot.; waimoihminen Gustawa Josefina Lindwall 23 wuot.; 9 p. merimies Juha Mattssonin tytär Maria Augusta 1 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin marraskuun 8 p. suutarin kisälli Antti Sarin ja neiti Klara Katarina Enrot; trenki, Ruotsin alamainen Niiles Olsson ja neiti Rebekka Karolina Nyman; trenki Emanuel Grönberg ja waimoihminen Ewa Emerentia Wirmolin; sekä trenki Juha August Hellberg ja trengin leski Wilhelmina Söderlund.

☞ Tätä numeroa seuraa Siperian kartta.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 35. Turussa perjantaina 20 päiwänä Marraskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla 6½ kop.

25 Sunnunt. Kolm.-päiwästä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. ja Ruots. Aamusaarnan: Koulurehtori, Maisteri Reinholm; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on marraskuun 3 p. määrännyt waratuomarin E. J. Lagerstam waramaakamreeriksi Mikkelin lääniin, ja wara-maamittarin E. J. Högman wara-komissionimaamittariksi Oulun lääniin. — Waasan howioikeus on antanut wirkawapauden Kajaanin kihlakunnan tuomarille K. A. Carlssonille tämän kuun 8 p:stä tulewan tammikuun 13 p:ään, ja määrännyt wara-tuomarin S. W. Nylander sillä aikaa pitämään tuomarin wirkaa mainitussa kihlakunnassa. — Oulun läänin maaherra on asettanut maakonttoristin G. F. Odenwall nimismieheksi Suomussalmen pitäjään. — Hämeen läänin maaherra on määrännyt maakonttoristin G. A. Helenius Messukylän pitäjän ja Teiskon kappelin nimismieheksi. — Ala-Hollolan kihlakunnan henkikirjottaja K. E. Tollet on saanut wirkawapauden marraskuun 15 p:stä tämän wuoden loppuun, jolla aikaa Lopen nimismies K. A. Frey on määrätty pitämään henkikirjottajan wirkaa.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Keis. käskykirje lokakuun 28 p. määrää että Piikkiön emäkirkon kappalaisen ja Kuusiluodon kappalaisen wirat yhdistetään yhdeksi wiroksi, johon otetaan pitäjän apulainen, joka saapi molempain kappalaisten palkat sekä tulot kummanki kappalaisen puustellista, nimittäin Mäenpäästä emäkirkolla ja Kärristä Kuusiluodolla, jossa ensin mainitussa puustellissa hänen tulee asua. — Haettawana: pitäjän-apulaisen wirka Piikkiöissä 90 päiwän kululla; suomen ja latinan kielten lehtorin wirka Hämeenlinnan lukiossa, määrävsteieteen opettajan wirka Waasan ylikoulussa, apu-opettajan wirka Pietarsaaren alikoulussa ja lisäopettajan wirka Joensuun alikoulussa 56 päiwän hakemusajalla.

Porwoon. Sortawalan kirkkoherran waalissa sai w.pastori A. Relander 35, w.pastori R. Enckell ¼ ja rehtori A. F. Åkerblom 50 arwioruplan huudot.

Kotomaalta.

Turusta. Wiimes keskiwiikkona kuoli kaupungin wallinto-neuwosmies Reinhold Daniel Nystedt, 50 wuotisena. Wainaja oli kauwan aikaa sairastanut.

— Turun säästöpankkiin on wiimes lokakuulla tullut säästöönpanoksia 4,180 ruplaa 30 kop.; sitä wastaan owat säästäjät samalla aikaa ottaneet ulos 5,288 ruplaa.

— Läänin-lääkäreille on senaatti lokakuun 20 p. määrännyt, armollisen kirjeen mukaan wiimes huhtikuun 15 p., palkan korotusta, muutamille 2,000 markkaa, muutamille 1,500, 1,000 taikka 500 markkaa.

— Nimismiesten piirikuntain jako Turun läänissä. Senaatti on lokakuun 27 p. määrännyt: 1) että Halikon ja Uskelan pitäjäin nimismiehen piirikunta jaetaan kahteen piirikuntaan niin että toiseen kuuluu Halikon pitäjä, Angelniemen kappeli ja Waskijoen kulma, toiseen taas Uskelan pitäjä, Perttelin kappeli ja Turun lääniin kuuluwa osa Someron pitäjästä; 2) että Merikarwian piirikunta Ala-Satakunnan kihlakunnassa myös jaetaan kahteen nimismiehen piiriin, joista edelliseen, Merikarwian piirikunnan nimellä, tulee kuulumaan Merikarwian pitäjä ja Siikasten kappeli, jälkimäiseen taas, Ulwilan ylä-piirikunnan nimellä, Ahlaisten, Normarkun ja Poomarkun kappelit; 3) Karkun ja Mouhijärwen pitäjäin nykyinen piirikunta jaetaan kahtia niin että toiseen kuuluu Karkun pitäjä ja Suoniemen kappeli, toiseen taas Mouhijärwen pitäjä, Suodenniemen ja Lawian kappelit; 4) että Ahwenanmaan nykyisistä yhdeksästä piirikunnasta kolme piirikuntaa, nimittäin Ekkerön, Föglön ja Kumlingin, pidetään entisellänsä, mutta ne muut kuusi piirikuntaa yhdistetään kolmeksi piirikunnaksi, joihin tulee kuulumaan, ensimäiseen Saltwikin ja Sundin pitäjät ynnä Wårdön kappeli, toiseen Hammarlannin ja Finströmin pitäjät ynnä Geetan kappeli, ja kolmanteen Jomalan ja Lemlannin pitäjät ynnä Lumparlannin kappeli. — Salon kauppila tulee kuulumaan Halikon nimismiehen uuteen piirikuntaan. — Tämä jako on wähitellen toimeen pantawa. — On myös senaatti myöntänyt että niihin kolmeen uuteen piirikuntaan, jotka täten tulewat mannermaalla toimeen pantawaksi, asetettaisiin myös apu-nimismiehiä.

— Uusi höyrylaiwa, jonka 32 n:rossamme mainitsimme olewan aikeissa Turkuun toimittaa, on jo tilattu tehtäwäksi Bergsundin pruukissa Tukholmissa. Se tehdään niin awaraksi että päälle 2,000 tynnyriä jywiä mahtuu siihen lastiksi ja ilman sitä on 60 matkustajan-siaa kannen alla. Sen hinta kuuluu määrätyksi 160,000 riksiin. Tulewan wuoden heinäkuun 7 p. on sen määrä olla walmis.

— Sähkölennätin-lanka sanotaan jo olewan wedetty Helsingistä Tammisaarelle ja Haminan kaupungista Kouwalaan. Pian luullaan myös tietojen lennättäminen saatawan toimeen.

— Haaksi-rikkoja. Alus „Sultan", Pietarsaaren kaupungista kotosin, Lyybekistä tullessansa seisahti yöllä Pietarsaaren edustalla karille, jossa myrsky löi sen rikki. Siinä meni myös lasti hukkaan. — Suomalainen alus „Fursten", kapteeni Eriksonin johdolla, lastattuna Dahlin pruukissa raudalla, jota sen piti wiemään Pernauiin, käwi karille lähellä Wormsin saarta, jossa se tuli turmioon; lasti taitaan saada korjuun. — Laiwa „Olga", kapteeni Göös'in johdolla, matkustaissansa Englannista Narwaan suola-lastilla, tölmäsi karille lokakuun 31 p. Lysekihlin lähellä, jossa laiwan pohja meni irti ja ylä puoli laiwaa kulki toiselle karille. Kapteeni ja 7 miestä pelastettiin, mutta kuinka kahden miehen käwi, jotka jäiwät laiwaan, ei ole tietoa.

Helsingissä pidettiin marraskuun 11 p. kokous, jossa päätettiin perustaa kaswatus-opillinen yhteys. Yhteyden pääosasto määrättiin olemaan Helsingissä, mutta ala-osastoja saisi perustaa muissa kaupungeissa, jotka saisiwat järjestää asiansa omin päin ja oman mielensä jälkeen, kuitenki sillä yhdistyksellä että ala-osastot antaisiwat pää-osastolle tiedon keskustelemuksistansa ja työskentelemisistänsä. Kaswatus-opillinen sanomalehti olisi annettawa Helsingistä. Sääntö-ehdotusta yhteydelle tekemään määrättiin toimikunta, jonka jäseniksi walittiin professorit Clewe, Schauman, Cygnaeus ja Akiander, tohtori Schildt, rehtori Lindberg ja maisteri Leinberg.

— Komitea on asetettu antamaan lauseensa Suomen rahan metalli-arwosta, rahain koosta ja keskinäisestä suhteesta. Tähän komiteaan, joka kokoontuu Helsingissä tämän kuun 19 p., kuuluu seuraawat jäsenet: wuorihallituksen johtaja, wuorineuwos G. Laurell, professorit Arppe ja Moberg, rahalaitoksen johtaja A. F. Soldan sekä Haminan sotakoulun opetus-upseeri, kapteini E. Neowius.

Kuopiossa on pidetty kokous kaasuwalaistuksen toimittamisesta kaupunkiin, jota warten erinäinen toimikunta walittiin.

— Sähkölennättimen saamisesta Kuopioon kertoo Tapio, että esitys siitä on näinä päiwinä lähetetty maamme kenraal-kuwernöörille. Tämän esityksen mukaan tulisi lanka alkamaan Joensuusta ja menemään Kuopion, Warkauden ja Sawonlinnan kautta Wiipuriin, jonka hankkeen awuksi Joensuun kauppiaat owat sitoutuneet kustantamaan pylwäät ensimäiseen pysäyspaikkaan, jotka siis tämän esityksen mukaan tulisiwat Joensuusta Kuopioon. Kuopion kauppiaat taas owat luwanneet antaa wähilleen 4,000 markkaa rahaa ja 570 pylwästä sekä Warkauden ruukin omistaja pylwäät kolmen penikulman matkalle, kumminkin tämä wiimeksi mainittu sillä ehdolla, jos saapi konttuorin Warkauteen.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa marraskuun 10 p. luettiin ja hywäksyttiin työjärjestys-ehdotus laki- ja talous-waliokunnille sekä yhdistetylle laki- ja talous-waliokunnalle, jonka ehdotuksen kolme muuta säätyä jo ennen oli hywännyt. — Tohtori Schildtin ehdotus painotukinnon poistamisesta ja talonpojansäädyn pöytäkirjanpito painowapauslain anomuksesta esiteltiin, mutta laskettiin pöydälle 8 päiwäksi. — Herra v. Weissenbergin ehdotus kruunun metsäin hoidosta

luettiin ja laskettiin pöydälle. — Waltiowarainwaliokunnasta oli tullut ja jaettiin painettuna mietteet esityksestä n:ro 29 salpietariweron lakauttamisesta, ja laki-waliokunnasta mietteet 21 esityksestä, koskewa yleisen luwan antamista wälikeräjäin pitämiseen keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa. Molemmat laskettiin pöydälle.

Marraskuun 13 päiwän täysikokouksessa hywäksyttiin hallituksen esitykset n:ro 29 ja 21, salpietariweron lakauttamisesta, ja yleisen luwan antamisesta wälikeräjäin pitämiseen keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa.

Pappissäädyn täysikokouksessa marraskuun 13 p. luettiin lakiwaliokunnan mietteet hallituksen 21 esityksestä, mutta laskettiin pöydälle. — Hallituksen 29 esitys salpietariweron lakauttamisesta hywäksyttiin. — Luettiin säädyn erinäisestä waliokunnasta tulleet mietteet 1) määrä-aikaisten waltiopäiwäin pitämisen anomisesta, joka laskettiin pöydälle, 2) rahaseikkain järjestämisestä, 3) ehdotuswallasta säädyille, ja 4) senaatin ja erittäinki toimisto-päällikköin ja esityssihteerein edeswastauksen-alaisuudesta säädyille; jotka kolme wiimeksi mainittua anomusta oli tullut Porin ala-prowastikunnasta, mutta sääty ne hylkäsi.

Porwarisäädyn kokouksessa marraskuun 10 p. esitteliwät anomuksia: herrat Tengström ja Malm että tutkittaisiin wesiyhdistyksen tekemistä Ähtärin- ja Maajärwien wälille, joten päästäisiin kulkemaan länsi Hämeen järwistä pitkin Ähtäwän jokea Pohjanlahteen; ja herra Molander yli-alkeiskoulun asettamista Mikkelin kaupunkiin, jossa suomi olisi opetuskielenä. Nämät molemmat esitykset lykättiin säädyn walitus-waliokuntaan.

Täysikokouksessa marraskuun 13 p. teki herra C. T. Grönberg ehdotuksen kaupunkein jakamisesta eri luokkiin arwonsa, etuus-oikeutensa ja järjestysnumeronsa suhteen waltiopäiwillä. Tämä lykättiin säädyn erinäiseen walituswaliokuntaan. — Luettiin lakiwaliokunnan mietteet yleisen luwan antamisesta wälikeräjäin pitämiseen keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa. Tämä hallituksen esitys hyljättiin 23 äänellä 12 wastaan, jotka puolustiwat sitä. — Hallituksen esitys salpietariweron lakauttamisesta hywäksyttiin yksimielisesti.

Talonpojansäädyn kokouksessa marraskuun 10 p. luettiin hallituksen 28 esitys henkiwero-asetusten tarkastuksesta; joka laskettiin pöydälle. — Sitte esiteltiin talonpoika Kiurun anomus suuremmasta wastauksesta sapatin rikkojille; joka jätettiin toistaseksi. — Pelkonen luki anomuksen että sääty pyytäisi Kuopion tuomiokirkolle osaa Turun ja Porwoon tuomiokirkkoin werojywistä; laskettiin pöydälle. — Kumpulainen luki anomuksen ettei rangaistuksia ilman laillista tutkintoa Suomen ruotusotawäessä pidettäisi tapana. Lykättiin säädyn erinäiseen waliokuntaan.

Marraskuun 13 p. kokouksessa luki Heikura anomuksen Pielisjärwestä juoksewan joen perkaamisesta. — Hallituksen esitys salpietariweron lakauttamisesta hywäksyttiin. Hallituksen esitys yleisen luwan antamisesta wälikeräjäin pitämiseen keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa laskettiin pöydälle toistaseksi.

Kaikki säädyt päättiwät marraskuun 13 p. mennä H. M. Keisarilta anomaan waltiopäiwäin pitkittämistä, aatelis- ja pappis-sääty tulewan huhtikuun 15 päiwään saakka, porwarija talonpojansääty toukokuun 1 päiwään asti. — Yhdistetyn laki- ja talous-waliokunnan jäseniksi on walittu aatelis-säädystä herrat R. C. Hisinger, R. F. de la Chapelle, B. G. E. Bläfield, F. J. Pipping, N. C. Grotenfelt, O. Granfelt, B. G. Boije, F. Aminoff, W. S. Schildt, A. F. Järnefelt, J. G. v. Bonsdorff ja A. B. v. Weissenberg, pappissäädystä v. Essen, Helander, Stenbäck, Geitlin, Hertzberg ja Europaeus, porwarissäädystä Mölsä, Kellgren, Lindeqwist, Träskelin, Öhrnberg ja Bergstedt, talonpojansäädystä Kumpulainen, Heikura, Östring, Akola, Tuloisela ja Prusila.

Äsken mainittuna päiwänä suostuiwat myös kaikki säädyt kiitoskirjeen antamisen Wenäjän ja Ruotsin kansoille hätä-awun kokoomista Suomelle. Ne kuuluwat näin:

Wenäjän kansalle.

Suomenmaa, jonka asukkaat ikiwanhoista ajoista saakka owat saaneet tepastella waiwoissa ja puutoksissa, joita kowa ilman-ala ja karu maa tuottaa, sai taas wiimes wuonna osaksensa kowan katowuoden, joka nälänhädällä uhkasi suurta osaa maamme pohjois asukkaita. Tieto tästä matkaan-saatti Wenäjällä kaikin paikoin runsaita apuwarain kokoomisia ja, seuraten meidän yhteisen, jalomielisen Hallitsiamme esimerkkiä, käwiwät siinä etupäässä warsinki keisarikunnan molemmat pääkaupungit. Sen lempeän sääliwäisyyden ja jalon anteliaisuuden, josta tämä maa niin on saanut Wenäjältä wahwimmat todistukset, tietää kukin Suomen kansalainen täydessä arwossa pitää, ja muisto siitä on täällä tosin aina pysywä kiitollisissa sydämmissä.

Suomen Suuriruhtinakunnan nyt kokoontuneet säädyt täyttäwät siis kalliin welwollisuutensa, kun Wenäjän kansalle tämän kautta kantawat julkisen lauseensa Suomen kansan sywästä ja eläwästä kiitollisuudesta waikuttawan awun edestä, joka kristillisestä rakkaudesta ja hywänsuopaisuudesta tarjottiin tarwitsewaisille hädän aikana.

Suojelkoon Jumalan käsi alati Wenäjätä ja sen kansaa!

Ruotsin kansalle.

Suomen kansa, sydämmessänsä tuntein sulan kiitollisuuden sitä jumalallista Kaitsiaansa kohtaan, joka niin ihmeellisesti suruin ja riemuin, koetusten ja wirwotusten kautta on saattanut sen sille uudelle turwalliselle tulewaisuuden näkö-alalle, joka sen eteen nyt on auwennut, ei ole taitanut unohtaa sitä yksimielistä sääliwäisyyttä ja weljellistä awuliaisuutta, jolla wanhan Ruotsin uskollinen kansa kiiruhti wiimes wuonna auttamaan hallaisen Suomen asukkaita, jotka taisteliwat nälän hädässä.

Suomen nyt kokoontuneet säädyt owat sentähden antaneet ne tunnot, joita liikkuu jokaisen suomalaisen rinnassa, puhjeta julkisuuteen, kun he tämän kautta saawat kantaa Ruotsin kansalle Suomen kansan sulimman kiitollisuuden sitä jalosta anteliaisuudesta ja lempeästä sääliwäisyydestä, josta tämä maa edellisenä wuonna niin runsaasti on tullut osalliseksi.

Suojelkoon Jumalan käsi alati Ruotsin maata ja kansaa.

Ulkomaalta.

Suuriruhtinas Konstantin on omasta pyynnöstänsä saanut eron Puolan waltiohoitajan wirasta, ja hänen siaansa on kreiwi Berg määrätty samaan wirkaan.

Warsowan kaupungissa koetettiin murhata kenraali Trepow. Murhaaja, Ammer nimeltä, juoksi kadulla kenraalia wastaan ja piti lyömän kirweellä, joka kuitenki waan wähän käwi korwaan, sillä kenraali sieppasi kirween murhaajan kädestä, ja puolusti itsensä sillä. Kolme murhan yrittäjistä on saatu kiinni, mutta yksi pääsi karkuun.

Ranskan keisarin puheesta, jonka hän piti awatessansa lakisäätäwän seuran kokouksen, kuullaan että hänen mielestänsä Puolan asian ratkasemiseksi ja muiden Europan waltasääntöin järjestämiseksi olisi yhteinen waltiokokous pidettäwä. Siinä sanotaan Wenäjänki olewan myöntywäisen semmoisen kokouksen pitämiseen. Mutta, sanotaan wielä, kaksi tietä on awoinna: toinen on rauhan ja sowinnon, toinen sodan, joka syntyy siitä että uppiniskaisesti tahdotaan pysyä wanhallansa ja wanhoissa säännöissä, jotka kuitenki raukeewat tyhjään. Waltiollisessa suhteessa ei 1815 wuoden suostumukset enää ole woimassansa. Niitä on rikottu Greekassa, Belgiassa, Italiassa, Ranskassa. Saksa myös tahtoo niitä muutella. Näiden sääntöin tarkastamiseksi on siis yhteinen waltiokokous tarpeellinen.

Suostuneeko Itäwalta tähän yhteisen kokouksen pitämiseen, ei wielä tiedetä, mutta Englanti ei kumminkaan aiwo sitä tehdä. Englanti onkin lähettänyt Wenäjälle erinäisen waltakirjotuksen, joka on hywinki sowinnollinen. Päämuistutus Wenäjälle on siinä se että Puolan oikeudet owat kirjotetut samaan waltakirjaan, joka määrää Wenäjän keisarin Puolan kuninkaaksi. Tämä tietysti tarkottaa sitä että Wenäjän on menetteleminen Puolan kanssa Wienin suostumusten mukaan.

Preussin kuningas on itse awannut waltiopäiwäin kokouksen. Waltiopuheessansa on hän lausunut toiwowansa pianki saada nähdä hallituksen ja eduskunnan riitaisuuden loppuwan, mutta lisää että hän taitaa wahwistaa ainoastaan semmoisen waltakulungin määräyksen, jonka kautta uudet sotawäen määräykset pidetään woimassa. Pää-asiassa ei siinä siis ole mitään myönnytystä.

Ruotsissa on palanut puoli Warbergin kaupunkia tämän kuun 5 ja 6 päiwänä; 1,500 ihmistä jäi majattomaksi.

Ewankelis-lutheristunnustuksen uskolaisten asettaumisesta Itä-Siperiaan.

(Jatkoa 34 n:roon.)

Kamenni-brodin seutu on 8 wirstan pituudelta ja 5 wirstan leweydeltä parasta pelto- ja niittumaata. Siinä on myös tarpeeksi poltinpuuta ja hirsiä saadaan wähinnään 10 wirstan päästä. Seudun läpitse kulkee kirkas, seitsemästä lähteestä alkunsa saanut Sujetukin wirta. Siinä on monta sopiwaa wesimyllyn paikkaa. Paikalla asuwa Wirolainen kehui minulle paikan maanlaatua aiwan suuresti.

Mutta kaikki kehuiwat minulle yhtä paikkaa, joka oli siitä noin 12—15 wirstan päässä kah-

den puolin Kebesch wirran rantaa. Paikka, jolla on nimenä „Jark", on niin laaja, että siihen olisi tilaa rakentaa 500 taloa. Se on paikoin mäkinen, paikoin tasanen. Siinä löytyy metsää, pelto- ja niittu-maata. Siinä on erinomaisen lihawa multamaa, sowelias pelloksi, sekä hywäin ja kukkasellisten niittuinsa tähden sopiwa lammasten ja kimalaisten pitämiseksi. Kehuttu on siellä wähäinen mutta kalanen järwi, niin myös kiwipohjanen kirkkaalla ja raikkaalla wedellä Kebeschin wirta. Wirta on tosiaan wähänen, mutta tulwan aikana saa sitä myöden lauttaamalla tawaroita helposti kulkemaan Sujetuk wirtaan ja siitä pääsee taas Ojan jokea myöden Jenissein suurelle joelle. Mutta kulta-puhdistuslaitoksissa on maa-tawaralla myös hywä myömä-paikka etelään päin.

Ylehensä tawallisesta kaswawasta lihawasta ruohosta, kuin myös siitä että maa täällä lannoittamattaki kaswaa 15 wuotta peräsin, taisin päättää maan laadun olewan lihawaa ja maassa itsestänsä kaswawista ruohoista taisin myös huomata, että ilma on täällä lauhkea ja lämmin. Täällä ulkona eli ilman alla walmistuneita meloneja ja arbuseja kuljetetaan lauttaamalla pitkin Jenissein jokea Krasnojarskiin; warsin kylwämättä kaswaa täällä yhtä laija tattaria, jota kutsutaan Kirlyk'iksi ja josta saadaan maukasta ja rawitsewaa ruokaa. Samate kaswaa täällä wiljalta ja kylwämättä pitkää hamppua ja humaloita. Hirssi-jywä, jota et näe muualla koko Itä-siperiassa, on täällä niinkuin etelä Wenäjässäki, lähin leipää, tawallisin ruoka-aine. Sitte kaswaa täällä muita hyödyllisiä kaswuja: pellawaa, mangoldia, auringon-kukkaisia y. m. Neulaspuiden kaswaminen on täällä lakannut, sitä wastaan tapaat täällä lehtipuita. Hedelmällisyydessä sanoo pastori maan wetäwän wertoja Wenäjän hedelmällisimpäin maiden kanssa, niinkuin Orelin ja Kurskin läänein kanssa. Ei siellä myöskään löydy erinäisiä maan rasituksia: ylötöntä kuiwuutta taikka muuta. Ilma on terweellinen, sen luuli hän nähneensä Dubenskin terwenäköisistä suomalaisista ja lihawista punaposkisista lapsista.

Surullista olisi ollut, jos Suomalaiset, suuttuneina pitkästä odottamisestansa, olisiwat saaneet täyteen, mitä ennen tuloani sinne suwella 1851 oliwat päättäneet. Niin olisi siunaus kirkollisesta yhteydestä kokonansa kadonnut. Ennen kuin tulin Minussiin, olin käynyt useimmissa kylissä Kanskin ja Atschinskin kihlakuntia. Jokapaikassa oli kaikkein mielessä muuttaa Ajan seuduille. Hallitus oli päättänyt panna uudisasukkaita pitkin tien wartta Jakutskista Ajaniin, laittamaan mainittua tietä ja tarpeellisia keskiwareja. Sitä warten kehotettiin Jenissein läänin kaikissa piirikunnissa ja kihlakunnissa hywiä ehtoja wastaan perheitä muuttamaan mainitulle tielle. Uskolaisemme semmenki Dubenskissa oliwat jo päättäneet lähteä sinne ja sitä warten laittaneet anomus-kirjeenki, mutta sitä ennen tahtoiwat odottaa minun tuloani. Isprawnik oli myös heitä koettaneet estää siitä. Minä neuwoin heitä polttamaan anomus-kirjeensä ja käskin heitä turwaamaan Jumalaan ja wielä odottamaan, pian suittaisi heidän pitkä koetuksensa aika loppua.

He oliwat siitä iloisia, mutta samallansa oli heidän mielensä paha siitä, ettei heille jo edellisellä suwella annettu maata, sillä niin olisi heidän wähä joukkonsa saanut kauniin lisäyksen. He jutteliwat seuraawan tapauksen:

W. 1850 suwella oli 12 Suomalaista ja 5 Lettistä perhettä tullut Ryschkowasta Schuschaan, yhdessä asuaksensa uskolaistensa kanssa. He oliwat katselleet maata ja jokapaikassa nähneet sen mieleiseksensä, semmenkin oliwat he hywin mielistyneet Kebeschin warrella olewaan maahan. Mutta kuin heidän uskolaistensa tila ei ollut suinkaan silloin kadehdittawa, kuin niiden täytyi asua niin hajallansa ja kärsiä monellaista wastusta, palasiwat he kuitenki takasin, sillä waikka maan laatu siellä oli huonompaa, saiwat he siellä kuitenki olla omassa uudisasunnossansa. Tämä oli Minussilaisille suureksi harmiksi, sillä niiden 17 perheen joukossa oli monta kunnon miestä, joista uudisasuntoa rakentaessa olisi ollut sanomattomasti suuri apu. Niin oli Martin niminen mies ollut taitawa myllyin-rakentaja. He oliwat kuitenki luwanneet palata takasin, jos heille annettaisiin maata joko Kebeschin wirran warrella taikka Kamennibrodissa.

Erinomaisen hywä neuwonantaja ja seurakunnan wanhin oli heillä Pietari Fahlenberg, joka asui Schuschassa. Mainittu mies matkusti Schuschassa pastorin kanssa ja hänen kanssansa sekä Mikko Tuomaanpojan kanssa meniwät he Minussinskissa Isprawnikin tykö puhumaan maan saamisesta ewankelisille Kebeschin wirran warrella. Hän lupasi woimiansa myöden olla heille sen suhteen awullinen.

Asia piti nyt annettaman esiwallan tutkittawaksi ja samana suwena jo ratkaistawaksi; sillä siitä rippui näiden ewankelisten koko tulewaisuus.

Asiasta antoi kuwernööri myös kaksi päätöstä: toisen 25 p. Heinäkuuta ja toisen 18 päiwältä Elokuuta. Ensimäinen oli wiimeinen mutta kowin koetus uskolaisillemme.

Edellinen kirje määräsi heidän palajamaan takasin Ryschkowaan, kusta oliwat 23 wuotta sitte lähteneet. Heidän pyyntönsä ja toiwonsa lyötiin siis maahan. Tästä tuli heille hätä. He pyysiwät Fahlenbergia kysymään tässä asiassa neuwoa pastorilta. He oliwat päättäneet ennemmin muuttaa Jakutskin ja Ajan wälille, kuin palata Ryschkowaan, joka olisi ollut heidän tawaransa loppu.

Mutta pian pääsiwät tästä tuskasta. Toinen kirje tuli, jossa he saiwat maata Kammenibrodissa. Sen mittasi maamittari heille, määräsi rajat ja he saiwat wahwistuskirjat siitä. Nyt oliwat iloisia, kuin Jumala niin armollisesti oli päättänyt heidän toiwonsa. Tästä kirjotti Fahlenberg tiedon saarnajalle.

Mutta ei wieläkään ollut kaikki päätetty. Suomalaiset ja Wirolaiset ottiwat kohta mitatun maan waltaansa ja Letit tahtoiwat asua erinänsä heistä. Sitte eiwät he saaneetkaan niin paljo maata, kuin keisarin päätös w. 1845 oli käskenyt heille antamaan. Sentähden piti niin toimitettaman, että ewankelisille annettaisiin Kebeschin wirtaa kohden niin paljo wiljelysmaata, että siinä taitaisi 3143 henkeä taloutensa asettaa. Sinne laitettiin toinen uudisasunto Lettejä ja Saksalaisia warten.

Wielä nyt piti toimitettaman sellainen kenraal-kuwernöörin antama päätös, että wastedes raskaammista rikoksista Itä-siperiaan lähetettäwät wangit lähetettäisiin ainoastansa Minussin piirikuntaan. Tämän asian toimittamisen uskoi pastori Irkutskin sota-kuwernöörin, kenraal-majuurin v. Wentzelin huomaan, joka oli meidän uskolaistemme kirkkoraadin presidentti. Hän lupasi ottaa sen myös ajaaksensa. Mutta, pastori Butzken ajalla Siperiassa ei siitä mitään tullut. Kaksi uutta paikkaa mitattiin kuitenkin ewankelisille Kebeschin warrella. Mutta wasta w. 1857 sai pastori Coßmann Minussiin kokoon kaikki Itä-siperiaan tuomitut uskolaisensa.

W. 1852 Jouluna oli Werchne Sujetukissa (Kamennibrodin seudulla) 24 suomalaista, 4 wirolaista ja 3 lettiä, ripellä käywiä ihmisiä. Täällä hallitsi, koska Butzke wiimeisen kerran mainittuun aikaan siellä käwi, sama sowinto ja jumalisuus, kuin ennenki Dubenskissä. He walittiwat semmenki sitä, että taas jäisiwät, kukatiesi kuinka kauwaksi, laumaksi, jolla ei paimenta ole. He lähettiwät minun kauttani sydämellisiä terweisiä pastori Pundanille, joka oli Ryschkowasta käynyt heitä katsomassa heidän Kolmakowskissa ollessa.

Nuoret miehet oliwat waimoin saamisesta suuressa pulassa. He kysyiwät, jos heidän sopisi ottaa Malakaneista itsellensä waimoja, sanoen, että he uskonasioissa oliwat lähes yksimielisiä ewankelisten kanssa. Minä sanoin heille: ewankelis-lutherisen uskon tunnette ja myös rakastatte sitä epäilemättä. Epäilemättä tahdotte myös lapsillenne jättää sen puhtaana, mutta se on tietämätöntä, jos Malakani-waimoista syntyneet lapset tulewat saamaan sen. Sentähden tulee teidän olla waroillanne. Minä jätin heidän sillä lohdutuksella, että heidän sielunsa paimen ja piispa taiwaissa, mutta joka myös maan päällä on meidän tykönämme joka päiwä, on pian lähettäwä heille maallisenki paimenen, ja käskin heitä, neuwoa tarwittaessa, kysymään Fahlenbergiltä, mutta ennen kaikkia häneltä, joka lupauksensa jälkeen ei koskaan unohda eikä jätä heitä, ja joka kutsutaan ja onki todella Ihmeellinen, neuwonantaja, wäkewä Jumala, ijankaikkinen Isä, rauhanpäämies.

Nykyisempiä tietoja maalaisistamme Itä-siperiassa on ollut lukea edellisten wuosien Lähetys-sanomissa.

Kauwan owat he jo olleet sielun hoidon puutteessa, armollinen Jumala taiwuttakoon jonkun nuoremman opettajan sydämen menemään heille rauhan ja elämän sanalla!

Ewankeliumi Italiassa.

Nyky-ajan merkillisimpiä kirkollisia tapauksia on epäilemättä se menestys, kuin ewankeliumin opilla on Italiassa. Tässä maassa ei ollut, muutama wuosi sitte, luwallista ollenkaan ewankeliumia opettaa. Kukaan ei olisi myöskään taitanut uskoa, että ewankeliumin terweellinen oppi olisi saanut niin hywän wastaanoton tässä maassa, kussa wallitsee sangen suuri hengellinen sokeus ja kussa paawin papit estiwät ja wieläkin estäwät kansaa kuulemasta sitä. Alköön kukaan sentään luulko, että ewankeliumi astuu täällä eteenkäsin jättiläis-askeleita, mutta ainaki hawaitsemme sen wastoin monellaisia wastuksia kuitenki saawan enemmän alaa ja päiwästä päiwään wahwistuwan.

Waldolaiset*) pitiwät 19—22 p. Toukokuuta kirkonkokousta La Tour'in kylässä Lusernan laaksossa lähellä Pignerolia Pie-

*) Katso Kristin uskokunnan Historiaa, siw. 111 seur. Kirja on painettu Turussa 1861.

montin maalla. Täällä tehtiin tili ewankeliumin saarnan nykyisestä tilasta Italiassa. Siellä on nyt 20 eri piiriä, kussa 39 henkeä saarnaawat ewankeliumia. Niistä on 16 papiksi wihittyä, 7 apu-ewankelistaa ja 16 miehistä ja waimoista opettajaa. Tähän tulee wielä Nissa, joka ei enää kuulu Italian alle. Eteläisissä lääneissä Palermossa ja Neapelissa on Waldolaisilla wahwa jalansia; Palermossa ei ole nykyään kuitenkaan yhtään ewankelistaa, mutta siellä käy opettaja Neapelista, kunnes saadaan Palermoonki warsinainen opettaja. Neapelissa on ewankeliumilla hywä menestys. Sikäläisellä ewankelistalla on työssänsä apulainen maan syntyisistä. Täällä opetetaan nuoria ja wanhoja.

Elban saarella pidetään Jumalanpalwelusta joka pyhä kolmessa eri paikassa; yhdellä niistä on ruwettu rakentamaan kirkkoaki. Liwornossa käy kirkkoa noin 350—400 henkeä; siellä on poikalapsia warten koulu, ja samallainen tulee laitettawaksi tyttöjä warten. Täällä on seurakunta suostunut pitämään huolta köyhistä ja sairaista ja kuolleittensa hautaamisesta. Sienassa kokoontuu noin 15 henkeä kuulemaan nuorta pappia, joka on kotoperää Skottlannista. Riita, joka Elban saarella nostettiin Waldolaista pappia wastaan, ja joka Lukassa päätettiin ja ratkaistiin, on aikoin saanut sen, että siellä on ilmestynyt ewankeliumille ystäwiä. Seurakunnan suuri lisääntyminen Florensissa on aikoin saanut, että sinne on lähetettäwä yksi opettaja lisää, paitsi autuus-opin professoreita, joita siellä oli entiseltään. Wähää ennen pääsiäistä wihittiin siellä wähäinen kirkko Salwiatin huoneessa; kirkon kanssa wihittiin siellä kolme uutta kouluhuonetta. Liwornon, Lukan ja Florensin papit saarnaawat Maremmernessa, Grossetossa, Kampigliassa, y. m., joissa asujamet owat hartaita kuulemaan ewankeliumia. Apulais-ewankelistan saarna ja läsnä-olo saatti Volterrassa asujanten keskeen sellaisen liikutuksen, että sinne piti sotamiehiä lähetettämän järjestystä ja kuria woimissa pitämään. Kaksi wuotta sitte oli ensimäinen koe saada sijaa Perugiassa mennyt hukkaan, mutta Combe ja yksi kulkewa kirjankauppias kokosiwat ensin waan muutamia ihmisiä kuulemaan sanaa, mutta kuin arkkipispa kiertokirjeessä warotti ihmisiä kuulemasta „wäärän opin muukalaisia lewittäjiä, jotka oliwat luikahtaneet Perugiaan“ sai Combe siitä tilan julkisesti puolustaa itsensä syytöksiä wastaan, ja siitä rupesiwat ihmiset asiaa tarkastamaan ja ewankeliumin kuuliain luku eneni mahtawasti. Wiimeis wuonna on ewankeliumin lähettiläitä työskennellyt myös Emilian läänissä, kussa löytyy erinäisiä protestanttisia perheitä.

Pohjoisissa lääneissä on 10 työ-alaa. Genuan seurakuntaan kuuluu 60 perhettä; erinäisiin tarpeisiin, niinkuin protestanttein sairashuoneen, waimoin yhdistyksen, joka kokee hankkia työtä köyhille waimoille, ja muiden sellaisten laitosten hywäksi, koottiin siellä noin 1000 riksiä. Siellä löytyy myös wähäinen kirjasto, 400 kirjalla, joita ahkerasti luettiin. Täältä meniwät molemmat ewankelistat muualleki saarnaamaan Piemontissa. Heillä on myös Fawalessa pieni seurakunta. Paawilaisten pappein wainot ja kokeet owat woimattomat estämään ewankeliumia wuorimailla. Monellaisissa wainoissa on Breskian pieni seurakunta apulais-ewankelistan toimesta pysynyt pystyssä. Mailantissa tulee joka pyhä suuri joukko ihmisiä kuulemaan Jumalan sanaa. Sieltä wiedään sana Pawiaan. Sitä wastaan ei ole ewankeliumilla ollut Aostassa sitä menestystä, jota sanan kuuliain paljoudesta ensin syystä odotettiin. Aostan laakson alisessa osassa on kuitenki saarnaajia käyty kuulemassa. Turinissakin on ewankeliumilla menestys, ehkä se käy witkaan. Suuret laumat ihmisiä kaikista säädyistä käywät kuulemassa sitä. Sunnuntaikoulua käy lähes kaikkein ewankelisten wanhempain lapset ja paawilaisiaki lapsia; mutta kouluhuoneen wähyys on täällä suureksi esteeksi, niin ettei niiden luku ole suurempi. Monet rakkauden työt osottawat, että ewankeliumi waikuttaa woimalla ihmisten sydämissä. Petra-Morassin ja Montekastellon seuduilla otetaan sana ilolla wastaan.

Ewankeliumin menestyksestä Neapolissa kerrotaan seuraawalla tawalla: niinkuin uusikatoolinen lahko Eskalonan johdatuksen alla ennen wastusteli ewankeliumin totuutta, niin wastustawat sitä nyt tutentit Hegelin wiisauden awulla jota opetetaan Weran ja Spawentan akatemioissa. Näistä asioista keskustellaan semmenki siinä huoneessa, kussa entinen jesuita, Perets de Wera, pitää luennoitansa. Mainittu mies on warustettu hywillä lahjoilla ja tarkalla järjellä. Hän saarnaa ewankeliumia ja puolustaa sitä La Civilta Evangelica nimisessä kirjottamassa sanomalehdessänsä. Kuin hän nykyään oli kowin sairas, tuli muutamia hänen muinaisia säätyweljiänsä hänelle, tarjosiwat hänelle koolta rahaa ja sanoiwat kaupungissa, että hän oli kuollut sekä kääntänyt itsensä kuolinwuoteellansa.

Sellainen kertomus ewankeliumin menestyksestä Italiassa on ilahuttawa sekä myös ihmeteltäwä. Sillä uskon asioissa on Italian kansa jäänyt sangen alhaiselle portaalle. Waralliset ja ylhäisimmät säädyt eiwät ole enää moneen sataan wuoteen pitäneet kristillisyyttä minään. Alhainen kansa taas on saanut elää sulimmassa taitamattomuudessa ja tietämättömyydessä. Paawi on ollut hywin tytywäinen heillä eikä ole tahtonut liika opilla rasittaa näitä rakkaita lampaitansa. Heidän koko kristillisyytensä on myös ollut ulkonainen Jumalan palweleminen ihmissäätyin jälkeen ja semmenki neitsy Maarian innokas kumartaminen.

Waltiopäiwistä.

L---i, joka tuon tuostaki on muistanut Tähteä kirjotuksilla, muistuttaa siitä, että waltiopäiwäin awauspäiwä maassamme wietettiin suurella riemulla, semmenki kaupungeissa. Niin oli T---nki kaupunki yltänään walkeilla koreiltu. Mutta sielläki, niinkuin monessa muussaki paikassa, on parhain asia ylehensä jäänyt unohduksiin: kiittää Herraa Jumalaa, osottamasta armostansa, joka on antanut meidän toiwotuksillemme rakkaan Suomemme waurastumisesta ja edistymisestä wapauden pohjalla ja perustuksella niin ratki hywän ja warman toiwon, ja rukoilla häntä, wiisaudellansa johdattamaan walittuja edusmiehiämme toimitettawansa toimittamaan maallemme siunaukseksi, rakkaan ruhtinaamme mieli-suosioksi ja ennen kaikkia oman pyhän nimensä kunniaksi. Mutta, lisää ystäwämme, mitä silloin laiminlyötiin, se nyt nöyrästi tunnustakaamme, anteeksi pyytäkäämme ja uskollisesti hartailla rukouksilla ruwetkaamme rukoilemaan Jumalaa, että hän armollisesti olisi heidän neuwoisansa; niin sitte owat asiat hywin. — Wielä emme taida olla tähän lisäämättä sitä sydämellistä huokausta, jolla hän oikean neuwonantajan eteen kantaa maamme waltiopäiwille kokoontuneet edusmiehet. Se kuuluu: Oi rakas taiwaallinen Isä! ole niiden heikkoin asettes tukena ja neuwonantajana, jotka waltiopäiwillä säätäwät ja toimittawat maamme ja kansas parasta ja edistymistä tärkeästi koskewia asioita. Wuodata heidän ylitsensä pyhä Henkes! Estä heistä riidat ja eripuraisuus! Heidän ainoana silmä-määränänsä anna olla isänmaan totinen hyöty ja sinun kunnias! Amen.

Niinkuin lukiamme tietää, on kirkoissamme jo muutama pyhä pidetty esirukouksia waltiopäiwille kokoontuneiden maansäätyimme puolesta. Sellaisen käskyn antoiwat hiippakuntain hallitukset, kuin säädyt jo oliwat monta wiikkoa olleet koolla. Se rukous, joka säätyin waltiopäiwillä ollessa luetaan uuden „Kirkko-käsikirjan“ esityksestä on kyllä hywä ja sopiwa. Ainoastansa sen alku, joka näin kuuluu: „maamme säätyin nykyisessä yhteisessä kokouksessa me rukoilemme Sinua, rakas taiwaallinen Isä!“ j. n. e., ei ole mielestämme sowelias. Ensiksi kuuluwat sanat, kuin olisi tämä rukous rukoiltawa waltiopäiwämiesten kokouksessa eikä maansäätyin waltiopäiwillä ollessa. Mutta pahin on, että rukouksen alku sanat hajottawat ja karkottawat kaiken hartauden; sillä ne siirtäwät ajatuksemme Herran huoneesta waltiopäiwäkeskustelemisiin ja ainakaan ei taida kuulia muuta luulla, waan että ruwetaan kuuluttamaan joskaki maallisesta waltiopäiwiä koskewasta asiasta. Se olisi kuitenkin ollut poistettu, jos tämäki rukous, niinkuin kaikki kirkolliset rukoukset, olisi aljettu niin kutsutulla „esipuheella“ eli hänen nimittämällänsä, jota rukoillaan, niinkuin: „me rukoilemme Sinua, rakas taiwaallinen Isä! maamme säätyin waltiopäiwillä ollessa“ j. n. e.

Kuollut Turussa. Marraskuun 10 p. waimoihminen Ewa Liljelund 42 wuot.; waimoihmisen Esteri Niilontyttären äpärä lapsi Alma Huittisista, kuoli läänin sairashuoneessa; sokeritehtaan työmies Frans Wilhelm Ollonqwist 27 wuot.; 12 p. ruotusotamiehen J. H. Rosnellin poika Juha Ernhard Uudeltakirkolta, kuoli läänin sairashuoneessa; tupakkitehtaan työmies Juha Israel Sjöblom 30 wuot.; 13 p. konrehtori K. W. Hjeltin tytär Inga Augusta 3 wuot.; kraatari J. B. Inwenius wainaan poika Dawid Edwin Ruben 4 wuot.; seppä Fredr. Wilh. Wulffin tytär Matilda Karolina 3 wuot.; puusepän oppilas Wilhelm Mikonpoika 22 wuot.; 15 p. kerjääwän waimoihmisen Maria Rantosen Nurmeksen pitäjästä äpärä poika Herman 3 wuot.; trengin Kristian Heikinpojan tytär Amanda Fredrika Raisiosta, kuoli läänin sairashuoneessa; puusepän kisälli Juha Snygg eli Ullner 31 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin marraskuun 15 p. kellokauppias Otto Albert Fock ja neiti Aleksandra Henrietta Eugenia Malmgren; sokeritehtaan työmies Magnus Lundin ja pyssyntukin tekiän H. J. Rönnqwistin leski Juhanna Wilhelmina Juhantytär; sepänkisälli Otto Wilhelm Achrén ja neiti Maria Wilhelmina Bäckström.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 36. Turussa perjantaina 27 päiwänä Marraskuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka wiikko, ja tämä wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 75 kop., Turun postikonttuorissa 95 k. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupla $6^1/_2$ kop.

Piplian-selityksiä suomen kielin pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Malmström.

Ensimäisenä Adwentina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotf. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruotf. Ehtoosaarnan: w. Past. Malmström.
Kehruhuoneenkirkossa, Ruotf.: w. Past. Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Senaatti on tämän kuun 10 p. määrännyt merikapteinin A. Cannelin Oulun merikoulun esimieheksi ja ensimäiseksi opettajaksi, ja wara-maamittarin K. Löf warsinaiseksi toimitus-maamittariksi Kuopion lääniin; 17 p. öwerstin J. W. Göös kruunun makasiinin hoitajaksi Porissa. — Senaatti on suonut wirkawapauden Yli-Satakunnan ylisen kihlakunnan henkikirjottajalle G. E. Bonsdorffille kiwulloisuuden tähden 6 kuukaudeksi, lukein tämän kuun 15 p:stä, ja sillä aikaa määrännyt Ikaalisten nimismiehen K. Palmén henkikirjottajan wirkaa pitämään. — Waasan howioikeus on suonut wirkawapauden Kokkolan pormestarille B. Roos kolmeksi kuukaudeksi tämän kuun 15 p:stä ja käskenyt wara-tuomarin K. O. Elfwing sillä aikaa pitämään pormestarin wirkaa siellä.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Kuollut: Urjalan kappalainen L. J. Aemelaeus ja Tampereen kaupungin saarnamies wp. G. Hackstedt.

Porwoon. Suomen senaatti on lokakuun 20 p. myöntänyt toisen lisäopettajan asettamisen Wiipurin ylikouluun. — Haettawana: mainitun lisäopettajan wirka 56 päiwän hakemus-ajalla. — Määrätty: hist. kielitieteen kokelaat V. R. Kockström ja A. Hellgren sekä ylioppilas V. L. Cajander toimittamaan lisäopettajan wirkoja Wiipurin alikoulussa, Kockström kolmannen, Hellgren neljännen ja Cajander wiidennen lisäopettajan wirkaa. — Senaatti on tämän kuun 5 p. myöntänyt saarnamiehen asetettawaksi Jywäskylän kaupunkiin, joka saapi palkaksensa 1,200 markkaa, ja jonka kaupunkilaiset ensi kerran saawat walita ilman tuomiokapitulin ehdolle panematta, niistä hakioista, jotka määrättynä hakemus-aikana owat hakemuksensa konsistorjumiin lähettäneet ja waalisaarnan pitäneet.

Kuopion. Nimitetty: opettaja A. Savolainen ensimäiseksi opettajaksi Kuopion alikouluun. — Waalisaarnat pidetään Raution kappalaisen wirkaan tulewan tammikuun 10, 17 ja 24 p. ja waali helmikuun 14 p.

Kotomaalta.

Turusta. Ilmat owat muuttuneet wähä kylmemmäksi ja maa wetäynyt wähä lumihärmään. Aurajoki ei wielä sentään ole mennyt jäähän. — Terweys on ollut huono kaupungissamme tänä syksynä; warsinki lapsissa on kurkkutauti ollut liitkeellä; yli-alkeiskoulussakin on tänä tärmiininä kuollut koulupoikia, uudessa koulussa 4 ja wanhemmassa 1 poika. Yli-alkeiskoulun w. t. opettaja, maisteri Wilhelm Ollgrén kuoli myös wiime sunnuntaina lawantautiin, 28 wuoden ikäisenä, koulupoikain ja wirkakumppanien kaipaukseksi.

— Uusi nimismiehen piirikunta. Senaatti on tämän kuun 10 p. määrännyt Haapajärwen kappelin erotettawaksi Pyhäjoen nimismiehen piirikunnasta, ja yhdessä Pidisjärwen kappelin kanssa tehtäwäksi erinäiseksi nimismiehen-piirikunnaksi.

— Suomen talousseuran wuosikokouksessa marraskuun 2 p. tutkittiin ja hywäksyttiin uudet asetukset seuralle, tulewan wuoden alusta seurattawiksi. Päätettiin wieläkin alentaa seuran entisessä kehrukoulussa kudottuin liinakangasten hintaa, joita saa ostaa talousseuran huoneessa. Seuran esimieheksi walittiin kanslianeuwos J. A. v. Essen, wara-esimieheksi uskonopin-tohtori A. J. Hornborg, tilikirjain tutkioiksi kauppiat Kekoni ja Österblad, kamreeri Jansson ja kirjakauppias Reuter.

— Ewon metsähoito-opistossa piti maamittauksen ja metsähoidon ylijohtaja tarkastuksen ja wuositutkinnon wiimes kesäkuun 8—11 p. Opistossa, joka pantiin toimeen kewäällä 1862, on ollut 8 wakinaista oppilaista ja 9 lisä-oppilaista. Opetusta on annettu niissä aineissa, kuin sääntö määrää, paitsi kemiallisia työskentelemiä, ja terwan, pien ja terpetin walmistus-harjotuksia. Kaikki 17 oppilasta päästettiin aliselta luokalta toiseen luokkaan, joten he kaikki luullaan tulewan kewättärmiinin lopuksi w. 1864 ehtiwän läpitse koulun.

— Naantalin ruoppakylpy-laitoksen osalliset pitiwät yhteisen kokouksen Turussa tämän kuun 19 p., jossa sen säännöt hywäksyttiin, ja walittiin laskukirjain tutkiat. Ilmotettiin myös että Nunnanmäelle jo on istutettu puita, sen etelä puolelle 60 lehtipuuta. Wiimes suwella oli laitoksella tuloja 2,400 markkaa, josta jäi laitokselle jälille 700 markkaa, kun kulungit oli suoritettu.

— Mustialan maawiljelysopistolle on senaatti lokakuun 24 p. suonut yhteisistä waroista 800 markkaa kaswitarhan asekaluin, hedelmä-kaawain ja piiroskuwain ostamiseksi opistoon.

— Renan'in kirja Jesuksen elämästä, josta näiden sanomien 32 ja 33 numeroissa juttelimme, ei ole mieluuttanut Saksalaisia. Siitä tuli siellä yht'aikaa kolme käännöstä, mutt'ei yksikään niistä käynyt niinkään paljo kaupoiksi, että edes painokustannukset olisi saatu maksoon. Kirja ei suinkaan ole kelwollisuutensa wuoksi saanut missäänkään ostajia, eikä edes wähänkään Jumalan sanaan kiintynyttä woinut mieluuttaa.

— Haaksirikkoja. Laiwa „Albion", kapteini Harrisonin johdolla, matkalla Wiipurista Hulliin plankkulastilla, on saanut reijän pohjaansa, täyttynyt wedellä ja kääntynyt kyljällensä. Laiwawäki on pelastettu. — Laiwa „Landtdagen", kapteini R. Hartmanin johdolla, on marraskuun 14 p. hukkunut lähellä Barcelonan kaupunkia; laiwawäki on saatu pelastetuksi. — Laiwan „Catharina", kapteini Hellström, matkalla Turusta Barcelonaan, on tuuli rewäissyt ankkuripaikastansa liki Harlingea ja ajanut rannalle. — Alus „Ines," kapteini Möller, Kokkolasta kotosin, lastattuna jauhoilla ja tupakilla, on kotomatkallansa itä Kurkussa tölmännyt karille ja mennyt halki, jonka wuoksi kapteini ohjasi sen likimpään rantaan, pelastaaksensa wäkensä. Saataneeko lastia korjatuksi, ei ole tietoa. — Laiwa „Carolina," kapteini Braxen, on, niin ilmotetaan Wiipurista, marraskuun 9 p. uponnut 15 syllän sywään weteen. Lastista ei ole saatu mitään korjuun.

— Werohinnan Määrä Turun ja Porin läänissä wuonna 1863.

	1863 wuoden werohinta. markka	penni	1863 wuoden keskihinta. markka	penni
Tynnyri nisuja	32:	—	—	—
Tynnyri rukiita	25:	—	22:	12.
Tynnyri ohria	20:	—	19:	70.
Tynnyri kauroja	10:	—	10:	92.
Leiwiskä woita	11:	75.	11:	74.
Leiwiskä talia	10:	50.	11:	63.
Leiwiskä kuiwia rukiita, 1864 wuoden wiinanpolton wero	1:	92.	—	—
Leiwiskä talikynttilöitä	14:	—	—	—
Kippunta kankirautaa, wuoriwaa'an jälkeen	56:	—	—	—
Miehenpäiwätyö	1:	50.	—	—
Juhdanpäiwätyö	3:	—	—	—

Yhden ruplan wero, 1863 wuoden keskihinnan jälkeen:

	markka	penni
3 kappaa jywiä, puoleksi rukiita ja puoleksi ohria	2:	$9\frac{1}{10}$.
1 kappa kauroja	—	$36\frac{2}{5}$.
3 naulaa woita	1:	$76\frac{1}{10}$.
2 naulaa talia	1:	$16\frac{3}{10}$.
rahaa	—	20.
Yhteensä	5:	$57\frac{9}{10}$.

Werot maksetaan keskihinnan jälkeen.

Helsingistä. Senaatti on lokakuun 22 p. myöntänyt maamittauksen ylihallituksen esityksen Suomenmaan yleisen kartan painauttamisesta. Se piirustetaan ja painetaan F. Polénin ja kumpp. kirjapainossa ja tulee maksamaan 40 markkaa.

— Kaswatus-opillinen yhteys. Marraskuun 18 p. tutkittiin ja hywäksyttiin ne säännöt, jotka niitä warten määrätty toimikunta oli tehnyt. Ne sisältäwät waan yleisiä määräyksiä. Säännöille aiwotaan pyytää hallituksen wahwistus sekä sen ohessa myös seuralle wapaus postirahain maksoista.

Tampereelta marraskuun 14 p. Tänä aamuna on kaikunut ikäwä surun sanoma korwasta korwaan: kaupungin saarnaaja warapastori G. Hackstedt nukkui eilen kello $^1/_2$6 j. p. p. kuoleman uneen. Wähä yli kahden wuoden oli hän tämän seurakunnan opettajana, jolla ajalla

hän toimitti uskollisesti ja rehellisesti wirkansa. Kiwuloisuus oli kuitenkin hänellä useasti esteenä, mutta silloin kuin hän suinkin jaksoi, niin hän oli wirkansa toimituksissa. Koko tämän syksyn oli hän erinomattain sairasna. Näinä aikoina on tehtaan saarnaaja B. G. Bergroth saanut yksistään pappiswirkaa tehdä. Wainajan rehellinen mielen laatu ja nuhteeton käytös antoiwat hänestä todistuksen, että hän oli elämänsä pyhittänyt korkeempaan tarkotukseen kun tämä maallinen on.

Tampereen seurakunnan on suurin welwollisuus kiittää Jumalaa niistä sielun woimilla lahjotetuista opettajista, joita täällä on näinä wuosikymmeninä ollut. Mutta kuinka on kiitetty? Huoruus, juopumus, warkaus ja kaikkinainen irstaisuus on wallan saanut, niinkuin koko seurakunta olis synkässä sydän-maassa asunut, jossa ei kuule muuta kuin metsän petojen mölinää ja tuulen winkunaa. Asetukset, joita on hywässä tarkotuksessa tehty, owat sen osittain matkaan saattaneet. Jokuu wuosi sitte estettiin uusilla säännöillä wiinan myynti ja kaupitseminen, paitsi torilla, mutta sen siaan on tullut olut, ja wiimeinen willitys on käynyt pahemmaksi ensimäistä. Näin näkyy käywän muissakin pahennuksissa. Onko tämä kiitos opettajille heidän waiwaloisesta wirastansa? Palkitaanko sillä heidän kiiwaat saarnansa, moninkertaiset neuwonsa ja muistutuksensa, esimerkillinen ulkonainen käytöksensä ja elämänsä, ystäwällinen, mutta kuitenkin yksiwakainen kohteliaisuutensa, lempeä mielen laatunsa j. n. e. Ei suinkaan. Rukoilkaamme kuitenkin elon Herraa, että hän uskollista työwäkeä wielä edeskinpäin eloonsa lähettäis! K—n.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa marraskuun 17 p. esitti herra A. A. Thesleff anomuksen 1808 wuoden sotawanhusten elakerahan korotuksesta, joka lykättiin säädyn erinäiseen walituswaliokuntaan. — Ritarihuoneen järjestyssääntö oli walmiiksi painettu, mutta laskettiin pöydälle 10 päiwäksi.

Marraskuun 20 päiwän kokouksessa tutkailtiin herra v. Kraemerin esitystä komitean asettamisesta järjestämään metsähoitoa tarkotuksensa mukaisesti. Tässä lausuttiin erinäisiä mielipiteitä ja usia puhui kruunun metsissä asuwan kansan puolustukseksi. Esitys lykättiin säädyn erinäiseen walituswaliokuntaan. — Tohtori Schildtin anomus painotutkinnon poistamisesta saatti kiiwaan keskustelemuksen. Sääty päätti ottaa omaksensa tämän anomuksen ja kutsua toiset säädyt siihen osallisiksi.

Pappissäädyn täysikokouksessa marraskuun 17 p. esiteltiin lakiwaliokunnan mietteet hallituksen 21 esityksestä, wälikeräjäin pitämisestä keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa; jonka johdosta prowasti H. Heikel luki wäitteensä, tarkottawa muutosta asiassa ja sen lykkäämistä wielä takasin lakiwaliokuntaan. Wähän aikaa keskusteltua laskettiin asia wielä pöydälle. — Pappissääty ei yhtynyt porwarisäädyn tekemään anomus-esitykseen ehdotus-wallan pyytämisestä säädyille. — Anomus waltiopäiwäin pitämisestä joka kolmas wuosi lykättiin säätyin yhteiseen walitus-waliokuntaan. — Lääninprowasti Granfeltin antamat anomukset Hämeenlinnan prowastikunnan puolesta, nimittäin 1) määrä-aikaisten waltiopäiwäin pitämisestä, 2) lisä-weron suostumisesta ja waltawarain käyttämisen tutkinnosta, 3) rahaseikkain järjestämisestä, 4) painotutkinnon poistamisesta, 5) kappelien häwittämisestä, 6) kappalaisten palkkain järjestämisestä, 7) lukkarin-postin poistamisesta ja wapakirjetten lähettämisen oikeudesta papistolle, ja 8) kirkkoherran tutkinnon lakauttamisesta, lykättiin kaikki säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Pappissäädyssä keskusteltiin taas marraskuun 20 päiwänä hallituksen esitystä wälikeräjäin pitämisestä keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa. Äännöstämisellä hywäksyttiin lakiwaliokunnan lausunto asiasta 19 äänellä 11 wastaan. — Esiteltiin erinäisen waliokunnan mietteet 1) keräjäsaarnoista, joka laskettiin pöydälle; 2) papiston wapauttamisesta tutkimasta pesänselwitystä kuulutuksen antaissa leski-miehelle ja waimolle; laskettiin myös pöydälle; 3) katekismuksen ulkoa-lukemisesta, ja 4) 1852 wuoden waiwaishoidon asetuksen kumoomisesta; jotka kaksi wiimeksi mainittua hyljättiin.

Porwarisäädyn täysikokous marraskuun 17 p. Säädyn erinäisestä waliokunnasta oli tullut mietteet sähkölennätin-laitoksen järjestämisestä maassamme. Kun tämä laitos lienee järjestetty Wenäläisten perusteitten mukaan, ei sen haittoja katsottu saatawan muutoin poistetuksi, kuin että Suomen hallitus saisi haltuunsa tämän laitoksen ja pitäisi huolta sen järjestämisestä ja hallinnosta, samoin kuin maan muistakin kulku-laitoksista. Sen wuoksi ehdoteltiin alamainen pyyntö että Suomessa saataisiin rakentaa tarpeellisia sähkölennätin-johtoja yksinomaisella kirjetten lähetysoikeudella muissa tapauksissa, paitsi sitä että Wenäjän hallituksen ilmotukset sota-asioissa pidätettäisiin sille laitokselle, joka niitä warten on rakettu; ja olisi sitte Suomen waltion wapaassa tahdossa että, sen mukaan kuin hyödylliseksi näkisi, joko itse käyttää sähkölennätin-liikettä taikka jättää se jollekin yhdystölle, joka tahtoisi ottaa haltuunsa tämän laitoksen niillä takauksilla ja eduilla, joista taittaisiin yhdystön kanssa sopia. Waliokunta ei ollut luullut mitään esteitä kohtaawan senlaisen pyynnön myöntämistä, joka sisältää ainoastaan toiwotuksen että maan hallitus saisi käyttää oikeuttansa waltiohoinnollisessa asiassa, joka sille oikeastaan kuuluu. Mutta jos kuitenki esteitä tässä kohtaisi, olisi sen wuoksi samalla esiteltäwä että kumminkin kaikkiin merikaupunkeihin ja isompiin maakaupunkeihin Wenäjän sähkölennätin-hallituksen kautta asetettaisiin sähkölennätin-pysäyspaikkoja. Jos Wenäjän sähkölennätin-laitos tarjoisi laitoksen Suomen hallituksen lunastettawaksi, olisi se tarjomus wastaan-otettawa, maksamalla siitä sen kuin laitoksen oikea arwo on. — Kauppias Wesander esitti pyynnön erinäisistä muutoksista merikulku-järjestyksessä siihen suuntaan, että usiat edut, joita maakansan aluksille on suotu, myönnettäisiin myös kaupunkein aluksille sekä että kaikille kotomaan aluksille suotaisiin yhtäläiset oikeudet ja edut; ja toiseksi että kalunkirjotus-prosentti ja muut prosentit kuolleen awiopesästä kaupungeissa jätettäisiin pois taikka kumminkin että nämät prosentit luettaisiin sen summan jälkeen, joka on jälillä kun kaikki welat owat pois luetut. — Kauppias Grundfelt ehdotteli sen makson poistamista, joka yliopistolle luetaan maasta wietäwistä metsän-tuotteista. Nämät kolme esitystä lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Talonpojansäädyn täysikokouksessa marraskuun 17 p. ilmotettiin että yhdistetyn laki- ja talous-waliokunnan warajäseniksi oli walittu talonpojat Kiuru, Kulkas ja Wanha-Seppälä. Hallituksen 21 esitystä yleisen luwan antamisesta wälikeräjäin pitämiseen keskusteltiin mutta laskettiin wielä pöydälle toistaseksi. — Tutkailtiin myös Kiurun anomusta kowemman rangaistuksen määräämisestä sapatin rikkojille. Anomus lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Täysikokouksessa marraskuun 20 p. keskusteltiin uudestaan hallituksen esitystä wälikeräjäin pitämisestä keskuus-asioista ja wähemmissä rikos-asioissa sekä lakiwaliokunnan mietteitä asiasta, ja hywäksyttiin mainitut mietteet 25 äänellä 16 wastaan. — Lautamies Keto luki kirjan, jossa hän esitteli että sääty alamaisuudessa pyytäisi H. K. Majesteetiltansa keis. kuulutusta huhtikuun 12 p:ltä 1858 kumottawaksi, jonka kautta ittelliset ja mökkiläiset sekä wanhan-muonalla oliat on pantu maksamaan lakimannin- ja tuomarin-rahoja sekä keräjä-kappoja. Lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Määttä ehdotteli läänin sairashuoneen rakentamista Kajaanin kaupunkiin; joka lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Keskusteltiin Kiurun anomus-esitystä, wapaherra Boris Frederickzin lahjotusmaalla Pyhäjärwen pitäjässä asuwaisten talonpoikain wapauttamisesta ruotusotawäen teosta. Laskettiin pöydälle.

Ulkomaalta.

Ulkomaan sanomalehdet selittäwät keisari Napoleonin waltiopuhetta ja tekewät siitä päätöksiänsä. Muutamat arwelewat aiwotusta waltiokokouksesta syntywän yleisen rauhan Europassa, mutta toiset taas ja usiammat sanowat ettei koko waltiokokousta tule pidettäwäksi, waan että sota todesti on odotettawana tulewana keWäänä. Joka elää, saa nähdä. Englannin pääministeri Palmerston on kuitenki lausunut ettei Englanti tahdo sekaantua sotaan Puolan tähden. Itäwalta, Preussi ja Englanti sanotaan luwanneen tulla osallisiksi yhteiseen waltiokokoukseen ainoastaan niillä ehdoilla että edellä päin pidetään keskustuksia hallitusten ministerien keskken, että siinä ainoastaan semmoisia asioita otetaan tutkisteltawaksi, joista nykyjään hallitusten kesken on keskusteltu sekä että kokoukseen pääsewät ainoastaan ne waltakunnat, joilla oikeastaan on sanomista niissä kysymyksissä, ja wakuus siitä että nämät ehdot pidetään wahwana.

Tanskan kuningas Fredrik VII kuoli marraskuun 15 p. Häneen siaansa on kuninkaaksi noussut prinssi Kristian, nimellä Kristian IX.

Wiinan poltto.

Wiinanpoltto-asia on maassamme waikeimpia kysymyksiä ratkaista. Asia ei olisi niin waikea, jollei wiina-kulta olisi itsestänsä niin paha, niin paljo kurjuutta ja onnettomuutta matkaan saattawa kappale. Waikea on sitä kokonansa kieltää pois, ja niinkuin luulemme semmenki kahdesta syystä: wiinan poltosta lankee waltiolle eli kruunulle kauniin suuri wero, jonka

talolliset maksawat wiinan poltto-oikeudesta. Jos nyt wiinan poltto kiellettäisiin, jäisi kruunu tarpeellista raha-tuloa wajalle. Se olisi kuitenki niin autettu, jos wiinan polttajat sentään lupaisiwat maksaa wiinan poltosta suoritettawan weron, waikka luopuisiwatkin poltto-oikeudestaan. Ja se olisiki todella jalo ja kaunis oman hyödyn katsomattomuus ja paras yhteisen edun walwominen. Siitä olisi kaikilla sulaa woittoa ja siitä tulewan hyödyn ja siunauksen tähden pitäisi jokaisen isänmaan totisen ystäwän oleman walmiin maksamaan, waikka enemmänki, kuin wiinan arenti onkaan, kuin niinki päästäisiin wiinasta ja wiinan tuottawista wahingoista. Walwottawa olisi sitte waan toisaalta, ettei ulkomailta maahan tuotaisi rommia taikka muita wäkewiä juomia, sillä hukkaan menisi myrkkylähteen siinnyttäminen kotona, jos se wirtana saa satamistamme tulwata maahan. Mutta kuin kokoontuneet säädyt tähän tuskin myöntynewät ja työläästi woimme uskoa, että he siitä luopuisiwat sillä ehdolla, kuin tässä olemme esitelleet. Aatelis- ja pappissäädyn puolesta emme luulisi ehdotuksellemme tulewan suurta wastusta, ja sangen monen talonpojanki suusta olemme kuulleet, etteiwät hekään olisi wastaan koko wiinan polttamisen pois ottamista, mutta tahtoisiwatko sitteki wielä maksaa kruunulle weroa niinkuin ennenki wiinan poltosta, se kysymys, johon he luultawasti eiwät suostuisi, kuin muutenki luulewat olewansa ylöttömästi werotetut. Olisiwatko kauppiaat walmiit luopumaan wäkewäin juomain kuljettamisesta ulkomailta, sitä emme taida sanoa warmaan, luulisimme porwari-säädyssä kuitenki sellaisen ylewän mielen hallitsewan. Mutta waikeempi olisi häwittää niitä salapolttoja, jotka sitte oikein henkiin wirkistyisiwät, jos wiinan poltto ylehensä kiellettäisiin. Ja tuota salaa polttamista pelkäämme enämmän, kuin luwallista polttamista. Ja sellaista taidettaisiin meidän synkissä metsissä kyllä harjottaa, ja sen häwittämisestä tulisi lukemattomille perheille sitä kowempi onnettomuus, jota suuremmalla sakolla salaa polttaja rangaistaisiin. Suittaisi sentään sen häwittäminen aikaa myöden tarkimmalla waarin pidolla menestyä, kuitenki tulla kohden wähennetyksi.

Mutta ehkä mielet maassamme ylehensä owat wiinaa ja wiinan polttamista wastaan, on toisaalta ilmestynyt sellaisiaki waltiowiisaita, jotka wiinan poltosta luulewat niittäwänsä maallemme runsaimmat ja odottamattomimmat hedelmät ja warsin yleisen waurastumisen. Tahdomme kuulla näitäki, jotka wiinalla luulewat rikastuttawansa Suomen maata. He tahtowat asettamaan suuria wiinan keittohuoneita ja maksamaan poltto-oikeudesta niin suuren weron, että kaikki maa Suomessa wapautettaisiin werosta. Wiinan polton arenteerajat saisiwat sitte maksaa kruunulle maasta lankeewan weron, asettaa sotamiehet, rakentaa maantiet, tehdä hollikyydit, y. m. ja wiinan myyjät kustantaa kansakoulut y. m. Wiinan woima ylehensä sitte panisi waltiorakennuksemme eli koneemme uudella ja wirkistyneellä mahdilla täyttä wauhtia kiepomaan ja wiemään edeskäsin. Sitä ei sentään juotaisi niin paljo, kuin se tulisi korkeasti werotettawaksi; niin se wähitäin katoisi; mutta mistä sitte saisi kruunu tarwittawia rahoja? Niitäkö sitte saataisiin haalia. Me seisahdamme tähän — ihmetteleen, kuinka wiina siinä uudessa waltiossa saisi niin paljo hywää aikoin, kuin se tähän asti on ollut maassamme pahimpain rikosten, suurimman onnettomuuden ja kurjimman wiheliäisyyden ja köyhyyden synnyttäjä ja matkaansaattaja! Sepä sukkela mutka, että se, joka erinäisille ihmisille on tuottanut wahinkoa, olisi nyt yhtäkkiä muuttunut koko maan edistäjäksi ja waurastuttajaksi. Mutta sellaiset wiinan kiittäjät eiwät kiittäisi sitä muusta syystä niin suuresti, waan sentähden, että saataisiin wero maasta pois; sillä kuin talot tulisiwat werottomiksi, sitte saisi niitä rajattomasti lohkoa, ja sitte ilmestyisi tupia ja huoneita maahamme, toinen toisensa wiereen. Ja tämäpä se sadin, jolla talonpoikia koetetaan wetää hywäksymään yhteisiä ja suuria wiinan keittolaitoksia, johon he muuten ja syystä owat warsin haluttomia. Mutta ennen kuin puhumme mitään isoista wiina-pränneistä, katsokaamme, mitä hywää maaweron poisottamisesta ja maan lohkomisesta on.

Sen puoltajat sanowat, että talonpoika panisi maan wiljelykseen y. m. kruunulle menewän weron, josta maanwiljelys sanomattomasti woittaisi. Mutta tarkemmin asiaa tutkien on se turhaa jaaritusta. Ensiksi löytyy maassamme nykyään hywästi werottomia taloja. Sellaisia owat kaikki rusthollit, joista moni saa akumenttitaloilta wielä enemmänki, kuin he kruunulle maksawat? Owatko he sentähden warallisempia ja rikkaampia, waikka heillä useimmasti on suuremmat ja paremmat maatki, kuin werotaloilla? Ei, moni rustholli on suuressa welassa ja paremmassa woimassa on useinki sen akumentti eli werotalo. Rusthollit maksawat waan enemmän, ja mitä niiden omistajat pääsewät werosta kruunulle wähemmällä, sen he saawat intressinä maksaa jollekulle muulle. Jos siis maan wero otettaisiin pois, niin talot yhtäkkiä kallistuisiwat hinnoissa, ja juuri saman, mitä ostaja olis saannt maksaa weroa kruunulle, sen saa hän intressinä wuosittain maksaa myyjälle. Taloin warallisuus on siis enin niiden pitäjästä. Wähänen talo ei taida olla waroissa suuremman talon wertainen, jos molemmilla on yhtätoimikas pidäntö, se on suora, mutta weron ottaminen ei tässä waikuta mitään, waan se, että wähäsen talon haltialla on wähempi pää-omaa, joka ei taida antaa niin suurta intressiä, kuin se talo, joka on awarampi maistansa ja jossa on kiinni isompi pää-oma.

Mitä maan rajattomaan lohkomiseen tulee, on maan wero sille kieltämättä haitaksi. Ensiksi tuottaisi maan jakaminen ja weron tasaaminen lohkoin wälillä monellaisia sekaannuksia ja monellaisten maata rasittawain weroin suorittaminen tulisi kullenki lohwolle paljo rasittawammaksi kuormaksi, kuin jakamattomasta talosta, esim. hollikyydin tekeminen ja muut kappamaksot. Mutta maassamme löytyy maan tasaamista. Kuka waan taitaa, hän rakennuttaa maallensa torppia. Ja torpparit eiwät häwitä taloa, waan lisääwät talon woimia. Tämän suhteen on ainoastansa se moitittawa, että talolliset tahtowat ylöttömällä werolla uuwuttaa torppariansa, ja moniki tyhmyydessään ei tee torpparinsa kanssa kontrahtia; sillä niin olisi wastainen weron lisääminen mahdoton. Mutta millä halulla taas sellainen torppari tekee työnsä, joka näkee kuormansa lisättäwän sitä myöden, kuin hän rupee toimeen tulemaan, on helposti käsitettäwä. Kahdenpuolinen hyöty olisi, jos tehtäisiin kirjalliset kontrahdit kohtuuden jälkeen ja kontrahdit hywin moniwuotisiksi, waikka 99 ajastajaksi eli kumminki 50 wuodeksi. Sellainen maan tasaaminen on meidän maassamme sangen sowelias sekä kansan tapaan perustettu. Toisaalta epäilemme myös rajattomasta maan lohkomisesta maamme maanwiljelyksen waurastuwan, niinkuin sitä kuwaillaan. Mikäs nyt on maawiljelyksen waurastumisen esteenä? Warain puutos, kuulemme sanottawan. Noh tulewatko warat suuremmiksi maan lohkomisesta? Heikkilä tulee nyt töin tuskin toimeen. Annetaan sen olla 1000 ruplan talon. Lohwotaan se nyt 10 osaksi. Joka osa maksaa siis 100 ruplaa. Wapautetaan se myös kruunun werosta. Sitte ehkä saamme joka lohwosta 200 ruplaa; sillä semmoisia taloja tekee monen mieli. Ostajissa on trenkejä, talonpoikia, y. m. Moni ottaa ostohinnan lainaksi ja sitte wielä mitä hän wälttämättömästi taloutensa alkuun saamiseksi tarwitsee. Hän on yhtäkkiä 400 ruplan welassa. Mutta kuin hänellä on oma talonsa, kuin on jalka oman pöydän alla, rupee hän tekemään hartaasti työtä tilallansa, johon kuuluu 1 tynnyrin kylwö, wähä niittua ja metsää. Tynnyri kaswaa hywin. Hän saa siitä 10. Yhden hän taas kylwää ja yhdeksästä hän sitte suorittaa 10—15 ja 20 prosentin intressit, rakentaa ja korjussa pitää huoneensa, parantaa työkalunsa, ostaa uusia ja kalliita pellon wiljelys-kaluja, maksaa wähittäin welkansa ja tulee arwattawasti hywin toimeen lisääntywän perheensä kanssa! wai kuinka? Wäki-luku maassamme saataisiin sillä tawalla pian lisääntymään, se on totta, mutta siinä se kaikki. Jos sitte tulee halla- taikka kato-wuosi, sitte owat näiden lukemattomain pienten taloin isännät woimattomia auttamaan itseänsä ja muita. Ja mikä on heidän wanhuutensa turwa, kuin töin tuskin owat työllänsä tulleet toimeen. Niin emme luulisi siellä käywän, kussa waralliset talot hädän aikana taitawat auttaa torppareitansa, niinkuin luulen Suomessa useimmassa paikassa olewan tapana. Wähät maan tilat taitawat Ranskassa elättää perheen; mutta siellä onki maa hedelmällisempi ja antaa pari tuloa wuoteissa.

Nyt olemme koettaneet selittää, ettei maan weron poisottaminen maan rajattoman lohkomisen edistämiseksi ole esiteltäwä. Maan weron pois paneminen ei myöskään maawiljelystä waurastuta, sen olemme myös kuulleet. Ja sentähden on wiinan polton antaminen isoille pränneille tarpeeton. Siitä ei saakaan Suomemme sitä siunausta, kuin sen puoltajat luulewat. Mutta sellaisten tehdasten laittaminen tulisi maallemme suurimmaksi wahingoksi. Jos kukaan, niin tuntewat kuitenki seurakuntain opettajat, mikä kurjuus maassamme on saanut alkunsa wiinasta. Kohta polton jälkeen saawat he aina hoitaaksensa joitakuita, jotka juomisesta owat ruwenneet näkemään pahalaisia. Juomisen tähden täytyy monen jättää tilansa ja talonsa. Lukusioilla tapaa hän taitamattomia nääwettyneitä juomarein lapsia, waiwaiskokouksessa on hänellä suurimpana murheenansa toimittaa kaswatusta ja elatusta juopumisen tähden ennen aikaansa kuolleen juomarin turwattomille lapsille ja kurjalle leskelle. Sunnuntaisina ja juhlina tapaa hän teillä ja kujilla kiroowia ja

reuhaawia juomareita. Ja kuka woi luetella kaikki ne rikokset ja riidat, jotka juopumisesta saawat alkunsa. Tätä tekee wiina, ehkä krouwin pito on luwaton, rangaistuksen ja sakon alainen ja ehkä maassamme wiinan myymistä ja krouwaamista ylehensä pidetään syntinä ja häpeänä ja sen toten opettajillaki on täysi woima ja walta nuhdella sellaisia. Mutta peräti toiseksi muuttuwat asiat, kuin krouwin pitäminen tehtäisiin ja korotettaisiin rehelliseksi ja kunnialliseksi elatuskeinoksi. Sitte et saa sanallakaan moittia ja nuhdella wiinan myyjää, waikka hän silmäis edessä riisuisi juomarin warsin alastomaksi wiina-welasta. Häntä puolustaa laki ja oikeus ja sinä saat tuomiokapitulilta nuhteita ajattomasta kiiwaudestas. Semmoiseen muutokseen emme luulisi säätyin suostuwan ja toiwoa tohdimme, että kuitenki papit panewat sitä wastaan.

Mutta kuinka on wiinan poltto sitte asetettawa? Me tunnustamme suoraan, ettemme ymmärrä, kuinka sen parhaiten sowittaisimme. Mutta kuin olemme lukialle welwolliset antamaan jonkun laisen wastauksen, waikka se olisiki wajalla kaikkea waltiowiisautta, tahdomme siitäki sanoa mielemme. Päämäärämme pitää aina oleman wähentää wiinan tulwaa, kuin emme saa sitä kerrallansa häwiämään. Ja tämän woittamiseksi tulee meidän käyttää niiden kansalaistemme woimat, jotka sen suhteen tahtowat olla awullisia. Wapautettakoon ne wiinan arennin maksosta, jotka luopuwat wiinan poltosta; ja niiltä tulewa wero tasattakoon pitäjittäin, kihlakunnittain eli läänittäin niiden päälle, jotka tahtowat pitää poltto-oikeutensa. Mutta ettei heiltä ulottuisi wiinaa muille, ja he siis ryhtyisi wiinan polttoon woiton tähden, lyhennettäköön polton aika kuukaudeksi eli kolmeksi wiikoksi. Tässä ei tehdä heille wäärynttä; sillä alkuansa ei annetukaan wiinan polttoa woitoksi, waan kotitarpeen tähden. Ja jos taas wiinan poltto annettaisiin wapaaksi jokaiselle, niinkuin se ensin olikin, sitte ei olisi kenelläkään siitä woittoa. Sitte tehtäköön se määräksi, ettei siitä luopunut, enää saisi sitä takasin; ja että se wiinanpolttaja, joka niin tahtoisi, saisi luopua siitä koska hywänsä, kuin sen waan ilmottaisi jollakulla määräajalla nimismiehelle. Näin, sen luulemme, wähenisi wiinan polttaminen, ja wiimeiseltä luopuisiwat siitä sen wiimeisetki polttajat, kuin tulisiwat huomaamaan, että tämän kotitarpeen täyttäminen tulisi heidän kukkarollensa ylen kalliiksi. Mutta sillä aikaa luulisimme warallisuuden kansassa enenewän sitä myöden, kuin wiinaki wähenee, niin että waltio toiselta puolelta saapi takasin, mitä se wiinan arennin lakkaamalla kadottaisi. Muistutan wielä, että olut-tehtaat tarwitsis myös panna weron alasiksi, sillä niiden kautta haaskataan myös sangen paljo waroja ja lisätään köyhyyttä.

Kirjallisuutta.

1. Historiska upplysningar om religiösa rörelserna i Finland i äldre och senare tider, af Matth. Akiander. VII Delen. (Historiallisia ilmotuksia hengellisistä liikunnoista Suomessa muinaisina- ja nyky-aikoina. 7:s osa. Hinta 1 r. 60 kop. hop.)

2. Kollegium pastorale practicum, eller underwisning för dem, som wilja rätt förestå det heliga predikoembetet, af biskopen dokt. Erik Pontoppidan. Med bifogade anmärkningar, rörande mest Swenska kyrkoförfattningen. Ekenäs, 1863. Hinta 6 markkaa.

3. Den Heliga Döpelsens Sakrament. Af J. H. Leiner. Öfwersättning ifrån Tyskan. 2 häften. Ekenäs, 1863.

N:o 1 on wiimeinen osa professori Akianderin toimittamista historiallisista tiedoista hengellisistä liikunnoista Suomessa. Kirjan alussa on Sortawalan kappalaisen pastori H. Renqwistin kuwa. Kirjassa puhutaan körttiläisyydestä (Pietism), Henrik Renqwististä, Fredrik Gabriel Hedbergistä ja Matti Paawolasta. Kieli on siinä sekä ruotsalaista että suomalaista.

N:o 2 eli neuwoja niille, jotka oikein tahtowat toimittaa pyhää saarna-wirkaa, on sangen tarpeellinen kirja ja tarwitsis tulla luetuksi ja tutkituksi jokaiselta työntekiältä Herran wiinamäessä.

N:o 3, Pyhästä kasteesta on sangen jalo kirja, jota sopii kaikkein kristittyin lukea.

Uusia mainittawia autuus-opillisia kirjoja:

1. Johannis Gerhardi Loci Theologici, joka annetaan ulos Berlinissä Gustav Schlawitzin kustannuksella. Kirjaa saadaan tilata. Kooltansa tulee se olemaan 300 arkin suuruinen ja annetaan 30 wihossa, joista jokainen tinkaaja tulee maksamaan 15 Sgr.

2. *Das Ewangelium des heiligen Johannes erläutert von E. W. Hengstenberg. Erster Band 26¾ Bogen gr. 8 broch. Hinta 1 Th. 20 Sgr. Zweiter Band 24¾ Bog. 1 Thlr. 25 Sgr.

3. Examen concilii Tridentini per Martinum Chemnicuim scriptum. 65 Bog. gr. Lex. 8. Hinta 3½ Thaleria.

4. D. Joh. Alberti Bengelii Gnomon novi Testamenti. Zweiter mit Registern wermehrte Abdruck. 50 Bog. Hinta 2½ Thal.

5. Die Reden der Apostel, nach Ordnung und Zusammenhang für gläubiges Verständniß ausgelegt von Rudolph Stier, D:r Theol. 2 Theile. Lpzg. 1861. 2 Thlr 20 Ngr.

6. Die Lehre vom freien Willen und seinem Verhältniß zur Gnade in ihrer geschichtlichen Entwickelung dargestellt von Chr. Ernst Luthardt, Prof. zur Lpzg. 1863.

7. D. Martini Lutheri colloquia, meditationes, consolationes, judicia, sententiae, narrationes, responsa - - edita etc. ab H. E. Bindseil, D:r Prof. Tomus I Lemgo et Detmold. 1863.

8. Das Verhältniß des Christenthums zu Cultur- und Lebensfragen der Gegenwart. Erlangen, 1863. Kirjassa on ainoastansa 85 siwua. Se on kirja aikanansa.

* Olemme luulleet hyödyttäwämme Saksan kieltä taitawia lukioitamme sillä, että wälistä julkasemme mitä tiedostamme sillä kielellä kelwollisia kirjoja, eritoten hengellisestä sisällyksestä, ilme tullut on.

Kuulutus.

Tuomiokirkon seurakunnan jäsenet kutsutaan kunniottawasti tämän kautta yhteiseen kirkonkokoukseen Tuomiokirkon sakaristoon maanantaina tämän marraskuun 30 p. kello 4 jpp.

1) walitsemaan 1860 wuoden waiwaiskassan tilikirjain tutkia kämnerinoikeuden-esimiehen G. F. Utterin siaan, joka paikkakunnalta on pois muuttanut;

2) kuulemaan Hänen Keis. Majesteetinsa wiimes lokakuun 15 p. antamaa armollista tuomiota testamenttiriidasta Turun kaupungin asukasten ja Oulun läänilääkärin tohtori C. H. Palmros wainaan perillisten wälillä. Turusta marraskuun 21 p. 1863.

Gustaf Indrén.

Kuollut Turussa. Marraskuun 13 p. muurarin kisälli Jeremias Wilhelm Friman 32 wuot.; 16 p. muurarin oppilas Juha Hellmanin poika Juha 6 wuot., 17 p. trengin Kustaa Friskin tytär Amanda 8 kuuk. iällä; 18 p. kaupungin wallintoneuwos Reinhold Daniel Nystedt 50 wuot.; meritullin wahtimestarin Juha Lindströmin tytär Juhanna Karolina 5 wuot.; 20 p. waimoihmisen Juhanna Helena Frimannin tytär Juhanna Josefina 10 kuuk. iällä; 22 p. w. t. opettaja Turun ylikoulussa, maisteri Antti Wilhelm Ollgren 28 wuot.; 23 p. palowartia Kaarle Nummelin 49 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin marraskuun 22 p. muurarin oppilas Kaarle Fredrik Lindén ja neiti Ulrika Wilhelmina Nyman; maakauppias Kemiössä Kaarle Edward Blomberg ja neiti Juhanna Maria Rostén; meritullin wara-wahtimestari Gustaw Robert Brandt ja neiti Josefina Erika Sundgren; sekä soittaja Turun ruotupataljoonassa Justus Hellman ja neiti Maria Ulrika Silander.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 37. **Turussa perjantaina 4 päiwänä Joulukuuta** 1863.

Annetaan yksi numero joka arkio-perjantai. Wuosikerran hinta on ulosantopaikassa 4 markkaa, Turun postikonttuorissa 4 mk 40 penniä ja kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme, postimaksojen kanssa, 5 mk. — Puoli wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 2 markkaa, Turun postikonttuorissa 2 mk 20 penniä ja muissa postikonttuoreissa, postirahoinensa $2^1/_2$ mk. Ilmotuksista on maksettawa 6 penniä riwiltä.

Piplian-selityksiä suomen kielin pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Indrén.

Toisena Adwentina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotſ. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. Ehtoosaarnan: w. Past. Sarén; Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Past. Malmström.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruotſ.: w. Past. Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Lähetys-saarnan pitäwät tulewana maanantaina kello 8 epp. suomen kielellä: w. Pastori Stenström ja kello 9 ruotsin kielellä: w. Pastori Malmström.

Tähti annetaan tulewana wuonna 1864 näin suurennettuna yksi numero joka perjantai. Se tulee sisältämään, niinkun tänäkin wuonna, uutisia koto- ja ulko-maalta, waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita, niinmyöskin kirjotuksia hengellisistä ja seurakunnallisista aineista, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulkomaalla.

Koko wuosikerta maksaa ulosanto-paikassa Turussa 4 markkaa eli ruplan, Turun postikonttuorissa ruplan ja 10 kopeekkaa, kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme 5 markkaa, johon on luettu postiraha ja postimestarin palkka. — Puoli wuosikerta maksaa 2 markkaa ulosantopaikassa, 55 kopeekkaa Turun postikonttuorissa, ja muissa postikonttuoreissa puolen kolmatta ($2^1/_2$) markkaa, kaikkein postimaksojen kanssa.

Sanomiin lähetetyistä ilmotuksista on maksettawa puolentoista ($1^1/_2$) kopeekkaa riwiltä.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Nimitetty: w. t. amanuensi maist. J. M. v. Essen konsistoriumin amanuensiksi, opettaja J. Ahlman kolmanneksi opettajaksi Turun kuuromykkä-kouluun. — Haettawana: opettajan wirka Saßlinin koulussa Hämeenkyrössä ja Kökarin kappalaisen wirka sekä saarnamiehen wirka Tampereella; hakiain puutteesta, 90 päiwän kuluissa, woimistelusopettajan wirka Kokkolan ylikoulussa ja lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa, ja toisen apuopettajan wirka Turun alikoulussa 56 päiwän hakemusajalla. — Määrätty: tehtaansaarnaaja B. Bergroth tulewan toukokuun 1 päiwään asti toimittamaan saarnaajan wirkaa Tampereella. — Kuollut: Tenholan emäkirkon kappalainen wp. E. G. H. Tallgrén marrask. 1 p. ja pappismies F. A. Sterenius.

Porwoon. Pyhtään kappalaisen waalissa marraskuun 15 p. sai kirkkoherran wirkainen wp. A. U. Wikſten enimmät huudot, Taipalsaaren kappalaisen waalissa sai Leppäwirran kappal. siainen wp. G. W. Melart enimmät huudot, ja Heinijoen kappalaisen waalissa sai kirkkoherran wirkainen Sortawalassa wp. K. A. Streng enimmät huudot. — Kuollut: Ristiinan kirkkoherra H. D. Roschier marrask. 10 p. p. ja Jämsän entinen kirkkoh. apulainen E. D. Cawén marrask. 8 p.

Kotomaalta.

Turusta. Kauppaneuwos N. P. Cajander meidän kaupungissa teki eläissänsä waimonensa, joka myös jo on wainaa, kauniin testamentin kaupunkimme hyödyksi. He määräsiwät nimittäin warjelus- ja kaswatus-laitoksen tekemiseksi ja sen ruokossa pitämiseksi huonosti hoidetuille ja turwattomille lapsille 20,000 ruplaa, tyttölasten alkeis-koululle 2,000 ruplaa, Lankasterin koululle 2,000 rupl., Sunnuntaikouluille 2,000 rupl., kauppamiesten koululle 4,000 rupl., kauppamiesten eläke-kassaan 2,000 rupl., maistraatin eläke-kassaan taikka sellaiseen wallinto-neuwosmiesten leskiä warten 2,000 ruplaa. Mitä näitten summien maksettua ylitse jää, annetaan omaisille. Myöskin on 5,000 ruplaa määrätty köyhien majahuoneen rakentamiseksi.

— Laiwan perämies Antti Mikko Bryggman, joka wiimes kesäkuun 13 p. wietiin linnaan wäärän rahan tekemisestä, on wiimes lauwantaina päässyt karkuun. Hän oli teeskennellyt olewansa kipeä ja wietiin sentähden sairashuoneesen ja päästettiin raudoista. Sairashuoneesta pisti hän pakoon waimowäen waatteissa, wartian huomaamatta. — Bryggmannin waimon kotona löyttiin täysi matkawarustus, nimittäin waatteita, ewässäkki, tupakkia, piippu, sigarria ja tulitikkuja, saipuaa ja kirjotuskalut sekä Turun ja Ahwenanmaan merenranniston kartta, mutta näitä kapineita ei hän kuitenkaan saanut, koska poliisi kerkesi niiden kimppuun ennenkuin ne oli korjattu. — Bryggman tuomittiin jo huhtikuun 18 p. Turun howioikeudessa hirtettäwäksi, mutta asian lopullinen ratkaiseminen oli jätetty senaattiin.

— Eilestä wastaan yöllä ilmaantui täällä walkeanwaara pitkän läntisen kadun warrella salwu-mies Palmgrenin talossa, jossa ei kuitenkaan muuta palanut kun ulkohuoneen riwi.

— **Turun waiwaisten kassan tulot ja menot Marraskuulla 1863.**

Tulot:

	Markkaa	penniä.
Ylijäännös lokakuulta: pois lainattuna	103,094:	28.
„ „ rahaa kassassa	3,013:	12.
Wuoden 1861 waiwaisrahan rästejä tullut	330:	72.
Erinäinen makso	12:	—
4:nen rukouspäiwän kolehti Tuomiokirkosta	48:	37.
Wuoden 1862 waiwaisrahan rästejä tullut	800:	—
Kalun kirjotus-prosenttia	2:	18.
Wiiden wuoden moona talosta n:o 62 ent. Merikorttelissa waiwasten huoneeseen otetulle leskelle Anna Sofia Flodinille	171:	44.
Yhteensä	107,472:	11.

Menot:

	Markkaa	penniä.
Sattumaisia apurahoja	231:	—
Kaikenlaisia maksoja	86:	84.
Kolmen kuukauden ruan annosta*) .	2,444:	22.
Palweluswäen puolen wuotinen palkka	170:	—
Kolmen kuukauden hyyry pikkulasten 1:selle koululle	110:	—
Työhuoneen kustannuksia	40:	—
Wuoden neljänneksen apuja . . .	175:	4.
Pois jääpä wuoden neljänneksen apuraha	158:	—
Yhteensä	3,415:	10.
Jäännös joulukuulle: pois lainattuna	103,094:	28.
„ „ rahaa kassassa .	962:	73.
Yhteensä	107,472:	11.

Waiwasten huoneessa on tänäpänä kaikkiastansa 87 henkeä. Turussa 30 p. marraskuuta 1863.

H. J. Ylander.

*) Wiimes lokakuun 31 päiwänä loppuneena ruan-anto wuotena maksettiin hengen joka päiwäsestä ruasta: suuruksesta, päiwällisestä ja ehtoollisesta 35 penniä, ja tänä ruan-anto wuotena maksetaan 31 penniä.

Suurukseksi annetaan hengelle naula pehmosta leipää, 3 luotia silahkoita, puoli naulaa perunoita ja puolentuoppia sahtia, paitsi sunnuntaisin, jollon annetaan 3 luotia woita, ei anneta kalaa eikä perunoita. — Päiwälliseksi puolen tuoppia soppaa ja ehtoolliseksi joko puolen tuoppia rukiisista jauhoista keitettyä puuroa ja kortteli piimää kaseksi taikka puolen tuoppia welliä, johon on otettu $\frac{1}{2}$ jumprua ohrankrynejä, $\frac{1}{5}$ jumprua kaurankrynejä, $\frac{1}{10}$ naulaa rukiisia jauhoja, wähän räätiköitä, johon walmiina kaadetaan sekaan $\frac{1}{2}$ jumprua maitoa. Maanantaisin annettawassa keitoksessa, joka keitetään kymmenelle hengelle, on tuoppi hywiä ruskeita taikka walkosia papuja (herneitä), 12 luotia tuoretta taikka suolattua, wedessä liotettua, lihaa, 3 luotia sianlihaa, $\frac{1}{5}$ luotia inkewäriä, $\frac{4}{5}$ luotia woita ja $\frac{1}{5}$ luotia sipulia. Tämä keitos suurustetaan 8 luodilla puhdistetuilla rukiisilla jauhoilla.

— Täällä kuoli 2 p. tässä kuussa Nawon pitäjän kirkkoherra J. E. J. Telenius, kauwan sairastettuansa, 57 wuoden ikäisenä.

— „Merien ja Maiden takaa.“ Tämän niminen uusi kuwalehti on lähettänyt näyttönumeronsa. Se on hywin kauniin näköinen, kowalle ja puhtaalle paperille painettuna, ettei meidän maassa sanomalehtiä wielä ole nähty näin eheälle paperille painettawan. Kuwia tässä näyttönumerossa on kolme, nimittäin Helsingin kaupungin, Björnstjerne Björnsonin ja Betlehemin kaupungin kuwat, jotka owatkin somia. Lukua siinä on ensin „Puheen aluksi,“ sitte „Kertomuksia Suomen historiasta,“ „Björnstjerne Björnson“ (elämäkerta), „Betlehem,“ „Kahwista ja sokurista,“ palanen „Helsingistä,“ „Ehtoo-tähti“ (laulu) sekä „Sekasanomia.“ Tästä lukia näkee kertomusten waihettelewaisuuden. Sitä annetaan Helsingistä koko arkin kokoisena, kahdeksan siwuisena kaksi kertaa joka kuukausi. Sen hinta on 7 markkaa postikonttuoreissa ja kirjakaupoissa.

— Rukouspäiwät tulewana wuonna owat määrätyt pidettäwäksi helmikuun 21, huhtikuun 17, heinäkuun 3 ja lokakuun 23 p.

— Haaksirikko. Laiwa „Anna“, kapteini Brunströmin johdolla, on lähellä Juutinmaan rantaa upponut. Laiwan perämies sekä 9 miestä laiwawäkeä on hukkunut. Kapteini on kipeänä.

(Lähetetty.)

— Pidä puhees. Sanomien Turusta toimittaja lupasi aikaa sitten julkaista awoimena olewia lukkarin ja koulumestarin wirkoja, waikka ei niitä lähetettäisikään hänen Sanomiinsa painettawiksi. Lupauksensa perästä ilmotti se niitä myös muutaman kerran, mutta nyt ei enää ollenkaan, sentähden tahdomme nyt pyytää Tähteä antamaan tiedon tänlaisista awoimena olewista wiroista.

G. L.

Tulewana wuonna ilmotamme niitä niin usein kun niistä tiedon saamme.

Toimitus.

Helsingistä kirjotetaan marraskuun 20 p. Uhkaawa sota on nykyään yleisenä puheen aineena. Sotawarustuksia aljetaan Suomessakin puuhata ja rahan waihe-arwo, joka aina on ollut luotettawin ilmanmittari waltiollisissa seikoissa, alenee ehtimiseen. Wiaporin ja Wiipurin linnotusten warustamiseksi on tänne lähetetty noin 250,000 ruplaa, ala-upseerit, jotka owat upseeri-tutkinnossa hywäksityt, kuuluwat jo wuoden perästä pääsewän upseereiksi; yliopistolaiset eiwät tarwitse palwella kuin muutamia kuukausia upseereiksi päästäksensä. Saiman ja Laatokan wälillä tehdään uusi maantie muona-kuormain kuljetusta warten, samaten Saiman ja Päijänteen wälillä.

— Postilaitos tehdän Lahden kylään Hollolan pitäjässä, ja posti Lowiisan ja Heinolan wälillä pannaan sen kautta kulkemaan.

— Yliopiston kirjaston-hoitaja kehottaa lähettämään yliopistoon wanhoja suomalaisia almanakkoja, Turussa ja Haaparannalla tehtyjä, sekä wanhempia Turussa tehtyjä ruotsalaisia.

— Senaatori J. E. Bergbom on antanut kertomuksen wankihuonetten ja rangaistuslaitosten parannuksista Ruotsissa sekä merkittäwimmistä wankihuonelaitoksista siellä ja Saksassa, joka kertomus tulee jaettawaksi säätyin jäsenille waltiopäiwillä.

— Suomen pankin tilaa tutkimaan tulewan wuoden alusta on määrätty maawiljelysneuwos J. G. Schatelowitz aatelissäädyn puolesta, Juwan prowasti M. E. Alopaeus pappissäädyn puolesta, Porin kauppamies, konsuli A. Björnberg porwarisäädyn puolesta ja maawiljeliä K. R. Stenroth Kemiön pitäjästä talonpojansäädyn puolesta.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa marraskuun 24 p. esiteltiin ritarihuoneen-waliokunnan tehdyt mietteet hallituksen esityksestä, koskewa sen ritariston ja aatelin etuus-oikeuden kumoomista että heillä yksinänsä saa olla säteri-wapauden alaista rälssimaata, jonka kumoomisen sääty hywäksyi, niinkuin waliokuntakin oli tehnyt, mutta esitys lykättiin wielä lakiwaliokunnan walmistettawaksi. — Lakiwaliokunnasta oli tullut mietteet 1) naimattoman waimo-ihmisen täysiwaltaisuudesta jollakin määrä-ajalla, ja 2) kuinka kiinteän omaisuuden lakihuutoa hakeissa menetettämän pitää, kun lakihuutoa hakewa ei täydellisesti woi toteen näyttää edellisen omistajan saantia. Nämät molemmat mietteet laskettiin pöydälle 8 päiwäksi. — Luettiin herra Seb. Gripenbergin esitys yhteisen elakekassan asettamisesta palkolliswäelle maassamme, waltiowarain awulla; joka laskettiin pöydälle 14 päiwäksi. — Wiimeiseksi ilmotti maamarsalkki herra A. B. v. Weissenbergin antaneen anomuksen oman kauppalipun saamisesta Suomen laiwoille, jota anomusta maamarsalkki ei sanonut taitawansa lukea säädylle sen wuoksi ettei peruslaeissa ole mitään sääntöä siitä että Suomi saisi pitää erinäisen lipun.

Marraskuun 27 päiwän kokouksessa keskusteltiin hallituksen esitystä henkiraha-sääntöin tarkastuksesta, jossa sääty lupasi luopua henkirahan makson wapaudesta sillä ehdolla että henkiraha-maksoin järjestämisessä kaikkein asukasten yhtäläisyys pannaan pääperusteeksi. Esitys jätettiin wielä lakiwaliokunnan walmistettawaksi.

Pappissäädyn täysikokouksessa marraskuun 24 p. luettiin lakiwaliokunnan mietteet naimattoman waimoihmisen täysiwaltaisuudesta jollakin määrä-ajalla, sekä kiinteän omaisuuden lakihuudosta, kun edellisen omistajan maan-saantoa ei taitta toteen näyttää, mutta laskettiin molemmat pöydälle. — Esiteltiin säädyn erinäisen waliokunnan lauseet siitä anomus-esityksestä että keräjäsaarnat enemmän kuin tähän asti täyttäisiwät tarkotuksensa, mutta wähän aikaa keskusteltua hyljättiin anomus 23 äänellä 9 wastaan. — Sitte tutkittiin walituswaliokunnan lausetta anomuksesta, josko papisto olisi wapautettawa welwollisuudesta tutkimaan pesänselwitystä kuulutuksen antaissa leskimiehelle tai waimolle; anomus hywäksyttiin 15 äänellä 14 wastaan. — Esiteltiin ja laskettiin wielä pöydälle talouswaliokunnan miete wapaasta jywäkaupasta sekä erinäisen walitus-waliokunnan mietteet markkinain häwittämisestä, ja sapatin pyhittämisestä.

Pappissääty päätti kokouksessansa marraskuun 27 p. waimon täysiwaltaisuudesta: 1) että naisella, joka 15 wuotta on täyttänyt, olkoon walta hallita sitä mitä hän itse taitaa ansaita. Yhdenkolmatta wuoden iällä olkoon hänellä walta hallita kaikkea tawaraansa, jos hän niin tahtoo ja oikeudessa sen ilmottaa; 2) kun nainen on tullut wiimeksi mainittuun ikään, saa hän myös ilman naittajan suostumusta mennä naimiseen: kuitenki jos isä tai äiti on elossa ja hän asuu heidän huoneessansa sekä syö heidän leipäänsä, on heidän suostumuksensa siihen haettawa.

Porwarisäädyn täysikokouksessa marraskuun 24 p. esiteltiin erinäisen walitus-waliokunnan miete rangaistuksen helpotuksesta merimiesten karkaamisesta. Tämän mietteen johdosta, joka puolustaa esityksen hywäksymistä, wäitti herra Lindeqwist sen säännön kumoomista, joka määrää merimiehen olemaan samalla laiwalla koko matkan kotiin saakka. Tämä sääntö oli hänen mielestänsä pääsyy merimiesten karkaamiseen, jonka wuoksi merimies olisi hyyrättäwä ainoastaan satamasta satamaan. Tätä wastusteli herra Wolff, jonka mielestä merimiehen olisi pysyminen samalla laiwalla kumminki kolme wuotta, mutta jos laiwa yli sen ajan wiipyy matkalla, saisi erota laiwasta ja ottaa hyyryä toiseen laiwaan. Herra Tengströmin mielestä pitäisi tämä jätettämän siksi kun uusi merilaki walmistetaan. Miete laskettiin pöydälle. — Saman waliokunnan miete rahaseikkain järjestämis-anomuksesta keskusteltiin, mutta laskettiin pöydälle. — Herra Molander esitti wesikulun perkaamista Mikkelin kaupungista Saimaan järween. Lykättiin yhdistettyyn lisäweron- ja talous-waliokuntaan, käsille otettawaksi yhdessä lisäweron kysymyksen kanssa.

Porwarisäädyn kokouksessa marraskuun 27 p. keskusteltiin naisen täysiwaltaisuutta, jossa tultiin seuraawiin päätöksiin: nainen saa 15 wuoden ikäisenä hallita ansaittua tawaraansa, 25 wuoden wanhana on hän täysiwaltainen ilman oikeudessa ilmottamatta, ja myöskin 21 wanhana jos hän sitä pyytää, mutta saa myös 25 wanhana nauttia holhojan hoitoa jos hän sen oikeudessa ilmottaa, sekä että naittajan oikeus 25 wuoden iällä wanhemmiltaki loppuu.

Talonpojansäädyn täysikokouksessa marraskuun 24 p. luettiin lakiwaliokunnan mietteet hallituksen esityksistä naimattoman waimon täysiwaltaisuudesta jollakin määrä-ajalla ja kuinka on meneteltäwä kiinteän omaisuuden lakihuutoa hakeissa, kun hakia ei taida toteen näyttää edellisen omistajan maan-saantia. Molemmat laskettiin pöydälle. — Esiteltiin Kiurun anomus, wapaherra Boris Freederickzin lahjotusmaalla Pyhäjärwen pitäjässä asuwaisten lampuodein wapauttamisesta maksamasta kustannukset heidän isäntänsä w. 1856, 1857 ja 1858 Wiipurin ruotupataljoonaan tehdyistä sotamiehistä. Asia katsottiin olewan niin erinäistä laatua, ettei sääty arwellut taitawansa siihen mitään tehdä. — Pelkonen esitteli anomuksen 49 §:n muutoksesta keisarillisessa säännössä syyskuun 9 p. 1851, koskewa huhtawiljelystä ja huhtamaiden aitaamista. Laskettiin pöydälle. — Luettiin säädyn erinäisestä walitus-waliokunnasta tullut lause Östringin anomuksesta että hallitus nyt koossa-olewille säädyille antaisi esityksen, tarkottawa säädyille oikeutta määräämään tullimaksoja ja lausumaan niiden maksojen perustuksista. Lause, jossa waliokunta kehottaa säätyä ottamaan anomuksen omaksensa, hywäksyttiin, ja päätettiin kutsua muut säädyt osaa ottamaan tähän päätökseen. — Luettiin Paajasen anomus huhtawiljelyssääntöin muutoksesta; joka laskettiin pöydälle, tutkittawaksi Pelkosen äsken mainitun samanlaisen anomuksen kanssa. — Kumpulainen luki anomuksen postisääntöin muutoksesta, postirahan alentamisesta y. m. Laskettiin pöydälle. — Leino esitteli anomuksen talonpoikain tilan parantamisesta Kiwennawan pitäjässä, joka anomus lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Mannsten teki anomuksen maaweron poistamisesta. Päätettiin jättää tämä asia siksi kun hallituksen 38 esitys, palowiinan poltosta ja myymisestä käsille otetaan. — Pohjalainen esitti muutosta pyydettäwäksi siinä säännössä, joka määrää ittelliset maksamaan keräjäkappoja; tämä lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Marraskuun 27 päiwän kokouksessa suostui sääty että nainen 21 wuoden ikäisenä saa hallita kaikkea tawaraansa, jos hän sitä oikeudessa pyytää, 25 wuoden wanhana on täysiwaltainen ilman tuomarille ilmottamatta, sekä saa ilman naittajan luwatta mennä naimiseen, kuitenki jos hän asuu samassa pitäjässä, kuin isä eli äiti, tulee hänen kuulutusta ottaissa näyttää että hän wanhemmillensa on ilmottanut naimishankkeensa, sekä että se sääntö kumotaan, joka antaa wanhemmille oikeuden tehdä tyttärensä perinnöttömäksi, jos hän wastoin wanhempainsa tahtoa menee naimaan.

Ulkomaalta.

Saksalaisten aiwottu sota Tanskaa wastaan on saanut uutta yllytystä, Tanskan kuninkaan kuoltua. Ei nimittäin kaikki tahdo tunnustaa Tanskan uutta kuningasta Kristian IX:ttä koko waltakunnan hallitsiaksi, waan että siitä erotettaisiin Sleswigin ja Holsteinin herttuakunnat, joiden hallitsiaksi Augustenburgin prinssi Fredrik pyrkii. Usiat Saksan waltakunnat owatkin kiiruhtaneet puolustamaan häntä siihen. Tästä siis uusi sodan-aihe. Tanska onki jo pannut sotalaiwansa sotawarustukseen. Ruotsi aikoo käydä Tanskan apuun ja on sitä warten jo antanut käskyn sotalaiwastonsa warustamisesta Karlskruunassa.

Ranskan keisarin Napoleonin yhteisen kokouksen kutsumukseen owat Italia, Hispania, Turkki, Belgia ja Tanska antaneet myöntäwäisen wastauksen. Mitä muut tekewät on wielä tietämättömissä.

Preussin waltiopäiwillä on kansan edeskunta waatinut wiimes kesäkuun 1 päiwänä annetun painosäännön poistamista, johon myös hallitus on myöntynyt.

Ruotsin kuningas on wahwistanut säätyin päätökset että talonpojansääty itse saa walita sihteerinsä; ettei tästä puoleen tarwita maksaa waiwaisten prosenttia kuolleen pesästä; että nainen on täysiwaltainen 25 wuoden ikäisenä, oikeudessa sitä ilmottamatta; on myös kuningas wahwistanut säätyin ehdotellun lain kirkollisten kokousten pimisestä. Säädyt owat myös anoneet hallitukselta komitean asettamista, tutkimaan maaweron makson lakauttamista, joka tutkinto tulewilla waltiopäiwillä otettaisiin keskusteltawaksi.

Ihmis-onnen liwistelewäisyys.

Kaikki tulee Jumalalta, onni ja onnettomuus. Sir. 11: 14.

Warsin harwa äiti ollee niin paljo tullut näkemään onnen liwistelewäisyyttä perheessänsä, kun keisari Napoleon Bonaparten äiti, Maria Lætitia Bonaparte. Hän oli syntynyt greiwillisestä suwusta Korsikan luodossa 24 p. Elokuussa 1750, ja 16 wuoden wanhana nai hänen 20 wuotinen korsikalainen aatelismies Karle Bonaparte. Luodon wapauden puolesta taisteli hän kuulusan korsikalaisen Paoli nimisen johdatuksella, mutta kun se toimi päätyi onnettomasti, täytyi tämän pariskunnan lähteä luodosta, kuitenkin kuningas Ludwig XV käskyllä palasiwat he sinne takasin. Mies rupesi sairastamaan ja kuoli 24 p. Helmikuussa 1783, ja niin jäi Maria 33 wuoden ikäsenä leskeksi seitsemän lapsen kanssa, joista wanhin, Jooseppi, oli 16 wuotinen ja kahdeksas syntyi jälkeen isän kuoleman. Hän oli waraton, mutta sai apua warakkailta, eritoten autteli häntä Marboeufin greiwi ja pani hänen nimensä niiden 400 perheen lukuun, jotka Ludwigin käskystä piti oleman ainoaa aatelia Korsikassa. Wuonna 1793, kun Englantilaiset anastiwat Korsikan, täytyi Marian muuttaa Marseilliin; mutta sitte kun toinen poikansa Napoleoni walittiin pää-konsuliksi, muutti hän Pariisiin 1799. Seuraawina wuosina sai hän nähdä lapsensa pikasesti ylenewän ylenemistänsä wallan korkeimmille kukkuloille. Hän näki Napoleonin walituksi ensin 10 wuotiseksi, sitte elinkautiseksi pää-konsuliksi, näki hänen ylettäwän Franskan maan keisariksi ja woideltawan 1804 paawi Pius VII:neltä; näki julistettawan hänen Italian kuninkaaksi ja kruunattawan rauta-kruunulla; näki hänen erottawan itsensä ensimmäisestä puolisostansa Josefinasta ja naiwan toisen, Itäwallan keisarin tyttären Lowisan; näki myös hänen weljensä kaunistettawan ruhtinaallisilla ja kuninkaillisilla kruunuilla: Jooseppi tuli Hispanian kuninkaaksi, Lucian Kaninon ruhtinaaksi, Ludwigi Hollannin kuninkaaksi, Hieronymus Westphalin kuninkaaksi; tyttäret tuliwat suuriin naimisiin: yksi sai ruhtinaan, toinen herttuan ja kolmas kuninkaan. Hän näki myös sen suuren riemu-juhlan, jota 1811 koko Parisi wietti ihastuksesta kun keisarinna Lowiisa oli saanut perillisen, joka jo kehdossa nimitettiin Roman kuninkaaksi.

Nyt oli tämän perhekunnan onni korkeimmallansa, mutta se meni yhtä nopeasti alaspäin kun se ylöskin mennyt oli. Tuo onneton sodan käyntö Wenäjällä ja tappelus Leipsigin wierellä oliwat keisarin suuren wallan häwiämisen alku. Napoleonin täytyi monen onnettoman tappeluksen perästä luopua hallituksesta 11 p. Huhtik. 1814 ja muuttaa wähäseen Elba-luotoon; hänen weljensä erotettiin toinen toisensa perästä kuninkaan wallasta Hollannista, Hispaniasta, Westphalista ja Neapelista. Kyllä hän palasi Franskanmaalle 1815 ja tuli toistamiseen Franskanmaan keisariksi; mutta onnensa ei kestänyt tällä kertaa niin kauwan kun ennen. Sota Waterloon wieressä käwi niin onnettomasti, että hän taas erotettiin hallituksesta, ja englantilaiset weiwät hänen wankina Helenan luotoon, jossa hän eli 6 wuotta wankiudessa ja kuoli 5 p. Toukok. 1821. Kaiken tämän, kun myöskin monen muun kuoleman perheestänsä, täytyi äiden Maria Lætitian nähdä, jotka tapaukset, warsin tietysti, kosi kowasti häneen. Kun poikansa ylettiin keisariksi, kunnioitettiin häntä keisarin äitinä ja annettiin hänelle oma howi-tulonsa; mutta kun poika alettiin, loppui myös äiden isosuus ja suuri prameus. Hän muutti Romaan, asuskeli paraasta päästä maakartanossansa weli-puolensa kanssa. Wiimmesillä ajoillansa tuli hän sokeaksi ja kuoli Romassa 2 p. Helmikuussa 1836.

Wähänen lehti wiinan historiaan.

Seuraawat kertomuksemme, ehkeiwät ainoat, osottawat meille kuitenki, mitkä surulliset waikutukset wiina saattaa muassansa. Siitä tulisi meidän herätä ajamaan pois, millä suinki, sellaista julmaa wihollista maastamme, ennen kuin se tulee meille mahdottomaksi. Mutta nyt kertomuksiimme:

Lähellä Turkua L---n kylän Y--n talossa palweli mies J. H—ll niminen. Hän oli warreltansa

sorea ja muhkea mies ja oli palwellut myös sotawäessä. Mutta hän oli kowasti wiinaan menewä. Se teki hänen luontonsa hirmeäksi ja rajuksi: kirous oli hänen ainoa puheensa höyste. Hän oli myös saanut sakkoa tappeluksesta ja sabatinrikoksesta. Ehkä hän oli mies parhaallansa oli hän kuitenki sangen tyhjä, sillä wiinaan menee juomarin warat tawallisesti kaikki: Kirkosta ja Jumalan sanasta ei hän paljo lukua pitänyt. Sunnuntait käytti hän jumalansa, wiinan, palwelukseen. Erinomaisen juomisen into oli wiimeis jouluna saanut wallan hänessä. Wiinan himo ei tahtonut joulun mentyäkään haihtua. Wiimein tuli hän sairaaksi, makasi muutamia päiwiä wuoteella, rupesi sentään wiimein toipumaan. Tuorstaina, 22 päiwä Tammikuulla tänä wuonna, menee hän puolen päiwän aikaan tuwasta, kussa piika askaroitsi, tuwan siwulla olewaan kammioon, ottaa puukon arkustansa, pistää sillä useampia haawoja mahaansa. Piika, joka oudoksui hänen pitkällistä wiipymistä kylmässä huoneessa (hän oli siellä „tuhtanut“ henkeä itsestänsä pois jo kumminki puolen tuntia), awaa owen ja näkee hänen makaawan permannolla suullansa ja jotain märkää hänen siwullansa, jonka hän luuli oksennukseksi, sillä huone oli pimeä, ja kysyi eikö hänen siellä tulisi wilu Hän lupasi pian tulla pois, käskein häntä waan panemaan owen kiinni. Mutta pian kuuli hän huoneesta kamalaa ja outoa hengen korisemista ja rientää peljästyksissään apua hakemaan. Pian tultiinki katsomaan häntä, mutta myöhään, weitsi oli jo tehnyt työnsä kurkussa.

Tässä taas toinen tosi tapaus: W--n pitäjässä O---n kartanon läänissä oli käsillinen muonamies, mutta myös suuri juoppo. Juowuksissa sai hän lukusioilla aikoon lewottomuutta, josta hän tuomittiin julkisen kirkon rangaistuksen alaseksi. Mutta nytpä hän wasta rupesi oikein juomaan. Wiinaksi pani hän kaitki kalunsa, waatteensa ja saappaansa. Näin kaikki juotuansa ja itsensä hywin tyyni paljastettuansa hirtti hän itsensä. Lähellä samaa paikkaa oli torppari, jolla sanottiin olleen wiinaan menewä waimo. Usein lienee kuitenki heidän wälillänsä ollut pieniä huoneellisia kahakoita. Torppari oli kuitenki waraliinen ja muiden mielestä hywässä woimassa; mutta, kuin häntä oli kerran paljo haettu, löyttään hän järwestä taskut kiwiä täynnä. Epäilemättä oli taas wiina syyllinen tähänkin onnettomuuteen. Ja kuinka paljo eikö tapahdu wuosittain onnettomia kuoleman tapauksia ihmisille wiinan kautta maassamme!

Kansa-kirjallisuus Englannissa.

Englannissa on eläwästi tultu käsittämään tämän wanhan lauseen totuus: „koska jäsenet owat terweitä, niin koko ruumis on terwe,“ ja: „jos yksi jäsen kärsii, niin koko ruumis ynnä kärsii.“ Ja kuin siellä, jos missään muuallaki, majailee paljo ruumiillista kurjuutta, löytyy paljo hengellistä taitamattomuutta, löytyy paljo wietelyksiä kaikellaiseen pahuuteen, owat kristillisyyden ystäwät rientäneet hämmentämään yltywän pahuuden waikutuksia. Sentähden on tehty ja rakettu kristillisten ihmisten toimesta ja awusta kaikellaisia rakkauden yhdistyksiä ja seuroja, jotka yhdistetyillä woimilla kokewat parantaa ja auttaa yksi yhtä, toinen toista puolta synnin ja turmeluksen hämmentämiseksi, kristillisyyden ja totisen siwistyksen edistämiseksi, köyhyyden poistamiseksi ja warallisuuden kartuttamiseksi. Näistä toimista puhumme tällä erällä, mitä siellä koetetaan waikuttaa ainoastansa kirjain kautta.

Kirjain waikutus hywään taikka pahaan on sanomattomasti suuri. Ihmisen puhe, niin myös kirjan puhe, ei mene ilmaan eikä haihdu tyhjään, waan hywänä taikka pahana siemenenä lankee se kuulian sydämeen ja rupee siellä itämään ja aikanansa hedelmää kantamaan. Ei se ole siis yhtä paljo, mitä puhut taikka mitä kuulet. Kuin sanalla ja puheella on sanomattomasti suuri waikutuksensa, on Jesuski sentähden warottanut meitä pitämään tarkinta huolta puheistamme, sanoen: „jokaisesta turhasta sanasta, kuin ihmiset puhuwat, pitää heidän luwun tekemän tuomiopäiwänä. Sillä sanoistas sinä hurskaaksi tehdään, ja sanoistas sinä tuomitaan.“ Myös Paawali sanoo: „pahat jaaritukset turmelewat hywät tawat;“ ja toisessa paikassa: „älkäät antako yhdenkään pettää teitänne turhilla puheilla.“ Sentähden on myös Englannissa asetettu monellaisia kirja-seuroja, joiden tarkotuksena on hämmentää huonoin ja kelwottomain kirjain waikutuksia ja istuttamaan ihmisiin totuutta ja siwistyttäwää opetusta. Sellaisista seuroista on

Seura kristillisen tiedon lewittämistä warten wanhin. Se asetettiin jo w. 1698. Seura lewittää pyhiä raamatuita ja rukouskirjoja ja myös muitaki hyödyllisiä kirjoja. Niin on mainittu seura lainakirjastoja warten wiimeisinä wuosina painosta toimittanut historioita, kuuluisain miesten elämäkertoja, luonnon tieteellisiä, waltiollisia, y. m. kirjoja. Seuran tulot owat wuoteissa olleet 40,000 ruplaa, ja w. 1860—1861 lewitettiin seuran toimesta 235,592 raamattua ja uutta testamenttia, 339,997 rukouskirjaa, ja 1,592,873 kansiin sidottua kirjaa erinäisistä aineista ja 4,105,611 pientä kirjaa eli yhteensä 6 miljonaa, 639 tuhatta 73 kirjaa yhtenä wuonna.

Kirja-seura hengellisen tiedon lewittämiseksi köyhille (the book society for promoting religious knowledge among the poor) perustettiin w. 1750. Seura myy huokealla hinnalla köyhille raamatuita ja uusia testamenttia. Mutta warsin lahjaksi jakaa se waan erinomaisesti hywiä kirjoja ja toimittaa sanomia omalla kustannuksellansa.

Hengellinen kirja-seura Skottlannissa (the religious tract and book society of Scotland), asetettu w. 1793, myy ainoastansa hengellisiä kirjoja. Tämä seura rupesi ensimäiseksi palweluksessansa pitämään erinäisiä kirjain myyjiä (Colportör). Sellaisia on seuran palweluksessa nykyään noin 110 ja 120 henkeä. Sellainen menetys hengellisen tiedon lewittämiseksi onki sangen tarpeellinen ja hyödyllinen semmoisissa maissa, joissa kansa asuu hajaallansa. Monikin ostaa mielellänsä kirjan eli sanomalehden, saatuansa tarkan tiedon kirjan sisällyksestä ja hinnasta, lukeaksensa sitte sitä istuessansa pesän eli toton edessä, kuin muutoin saisit turhaan odottaa wuosia, kunnes hän lähtisi kaupunkiin kauniista kirjapuodista kirjaa ostamaan, ja kussa hän ei tietäisi, mikä olisi soweliain hänelle. Ja ainoastansa sillä tawalla taidetaan meidänki maassamme yhteiselle kansalle hyödyllisiä kirjoja lewittää. Täälläkin olisi tarpeessa toimittaa sellainen seura, joka palkkaisi kirjain myyjiä kautta koko maan ja joka samallansa pitäisi siitä huolta että kirjain myyjillä olisi kaupaksi ainoastansa hywiä kirjoja. — Sillä tawalla möi seura, josta puhumme, wiimeis wuonna 700,000 kapp. hengellisiä sanomalehtiä ja 26,000 kapp. raamattua ja uutta testamenttia.

Hengellinen traktati seura (the religious tract society) perustettiin w. 1799. (Traktatiksi kutsutaan sellaiset wähät kirjat, joita meidänki ewankeliumi-seuramme Turussa joka wuosi painosta toimittaa). Mainittu Englannin traktati seura on kaikista nykyisistä laitoksista koko Englannissa, paitsi Piplia seuraa, mahtawin. Seuran huone Lontoossa Paternoster Row'issa on mahdottoman suuri ja komea. Siinä on mailman suurin kirja-kauppa. Siellä myydään kirjoja melkein kaikilla mailman kielillä. Seura painauttaa ei ainoastansa wähäsiä kirjoja waan myös sangen suuria, mutta niin huokeasta hinnasta, että köyhempiki jaksaa ryhtyä niihin. Laskettu on, että tämän wuosisadan alulla, jolloin seura alotti toimensa, kulki Englannissa noin 20,000 ihmistä, jotka kautta koko waltakunnan lewittiwät porttolauluja ja riettaita kuwia. Mutta siitä ajasta asti owat asiat ruwenneet toisiksi muuttumaan. Huonoin kirjain tulwa on wieläki sangen suuri, mutta hywäin kirjain wirta on paljo wäkewämpi ja niiden kirjain myyjät owat sangen ahkeria, niin että koko Englannissa, ja Skottlannin wuorien kolossa ja Hebridein jylhillä saarilla tuskin löytyy ainoaakaan hökkeliä, joissa ei nämät asetetut myyjät käy kirjoja tarjtsemassa ja kauppaamassa. W. 1851 laskettiin, että maassa wielä pantiin liikkeelle noin 29 miljonaa „epä-uskoisia“ ja muita ruokottomia kirjoja. Mutta se ei ole mitään niiden kirjain rinnalla, joita samaan aikaan liikkeelle pantiin erinäisten seurain toimesta yhtehensä. Traktati seuran toimesta annettiin w. 1861, 41 miljona, 883 tuhatta 921 kirjaa. Se toimitti lapsille kuwakirjoja ja sanomia, jotka oliwat kaunistetut kuwilla. Kuwa-sanomia toimitettiin kaikkia säätyjä ja ikiä warten erittäin. Muutamilla sanomilla on sanomattomasti paljo ostajia. Seura on waikutuksensa aikana lewittänyt 950 miljonaa kirjoja. Seuran wuotiset tulot ja menot owat olleet runsasta 750,000 ruplaa hopeassa.

Englannin piplia-seuran waikutuksesta olemme jo ennen puhuneet.

Työtätekewän rahwaan kaswatus yhteys (the working men's educational union) perustettiin w. 1852. Seuran tarkotus on edistää työntekiäin yhteistä siwistystä ja semmenki taidollista tietoa yhteensopiwaa terweellisen kristillisen hengen kanssa „(Imbued vith a sound Christian spirit).“ Tämäki seura on paljo hywää waikuttanut.

Puhtaan kirjallisuuden seura (the pure literature society), perustettu w. 1855, lewittää kirjoja, kuwia, kartaita, y. m., jotka komitea eli toimikunta ensin on hywiksi katsonut. Samallainen on monen muunki seuran tarkotus, niinkuin nuorten miesten seuran, ryysykouluin seuran. Seitsemän wuoden kuluella on tämä seura puolesta hinnasta myynyt 1 miljonan sanomia ja 55,160 kapp. hywää kirjaa. Seuran toimittamia kirjoja löytyy sunnuntaikouluissa, pitäjäin lainakirjastoissa, työmiesten seurain kirjastoissa, sotamiehillä, meriwäellä, wuoren kaiwajilla y. m. Seura lewittää kirjoja kaikellaisista aineista, kuin ne waan eiwät loukkaa siweyttä ja puhtautta.

Sitte löytyy wielä kaksi yhdistystä, jotka kustantawat kirjain myyjiä. W. 1851 pani Rochesterin nykyinen piispa toimeen, että lähetettiin maalle kirjain myyjiä kaupitsemaan suurimmalla huolella ja tärkkuudella tutkituita kirjoja ja kauniita kuwia. Niin on moni kuwilla kaunistettu sanomalehti taikka kaunis kuwa päässyt kaukaisimmanki työntekiän matalaan majaan. Pääseuran apuna on 62 apuseuraa ja niiden palweluksessa 80 kulkewaa kirjan myyjää. Seuralla on wuotisia tuloja 40,000 hopea ruplaa.

Toinen seura, jolla on nimenä **englannin kirjamyymä-yhdistys** (the brittish colportage association), perustettiin w. 1860. Tämä seura myypi enimmiten hengellisiä kirjoja. Jokainen helposti ymmärtää, miten hyödyllisiä tällaiset seurat owat, jotka myytäwäksi maakuntaan lähettäwät ainoastansa parhaimpia kirjoja. Jokainen ostaja tietää, ettei hän hukkaan pane rahaansa. Hän tietää saawansa sellaisten seurain toimesta mitä sopiwimpia ja hyödyllisimpiä kirjoja suinki, ja mistä aineesta hän waan halajaa.

Sitte löytyy Englannissa wielä eri kirjallisuus, jonka toimituksena on, pitää huolta työwäen terweyden hoitamisesta. Tultu on huomaamaan, että suurin kurjuus työwäessä on saanut wallan asuinhuoneiden puutteesta. Wähisissä, matalissa ja pimeissä majoissa asuu lian ja ruokottomuuden keskellä lukemattomia perheitä ja puoli-alastomia lapsi-joukkoja, joka on terweydelle sangen haitallinen. Uusia ja awaria huoneita ei ole niin äkkiä laitettu, mutta huolta on ruwettu pitämään siitä, että huonotki huoneet kuitenki sisältä pidettäisiin puhtaina, joka paljo edistäisi terweyttä ja ylentäisi mieltä. Ja tämän toimeen saamiseksi lewitetään suuret joukot kirjoja kansan sekaan wuosittain. Sellaisten kirjain lewittäjinä on rouwaswäkeä. W. 1861 esimerkiksi lewitettiin sellaisia kirjoja rouwain toimesta noin 184,000 kappaletta. Niillä kirjoilla on nimenä, millä „helppo tohtori,“ millä „pikku lasten rutto,“ millä „saipuaa ja wettä,“ y. m.

Sitte owat myös erinäiset miehet ruwenneet parantamaan kansa-kirjallisuutta. Niistä on ennen kaikkia mainittawa Jarrold ja Pojat, Household tracts toimittajat, joita kappale maksaa kaksi penniä. Kuukausittain annetaan kuwilla kaunistettu „englantinen työntekiä“ niminen sanomalehti, joka numero maksaa 1 pennin ja „lasten ystäwä“ ½ penniä numero. Ne owat parhaimpia ja helpoimpia kansa-lehtiä nykyään. Kummallaki lehdellä on noin 250,000 ottajaa. „Englantilaisesta sanansaattajasta“ (the brittish Messenger) painetaan yksi miljona joka wuosi. Se on hengellinen sanomalehti. Sen kirjottaja on Pietari Drummond. Kuwilla kaunistettu Englannin historia annetaan joka wiikko pennin maksawissa wihoissa. Siitä painetaan 160,000 kapp. Kuwa-sanomia perheille annetaan 300,000 eksemplaarissa, y. m.

Tässä mainittu penni on Englantin rahaa ja tekee meidän rahassa noin 12 penniä.

Kauhea Kaisa.

Seurakunnassani oli, sanoo eräs ranskalainen pastori, Katarina Duwand niminen waimo, saanut raan menetyksensä ja miehisen

muotonsa wuoksi lapsilta „kauhean Kaisan" nimen. Seurakunnan paimeneksi tultuani, sanottiin ylehensä, warsin hyödyttömästi menewäni oppimaan häntä, hän ei laskisi minua huoneeseensakaan ja kirkkoon ei hän koskaan tulisi. Minä muistin kuitenki hänen sanansa, joka sanoi tulleensa kutsumaan, ei wanhurskaita, waan syntisiä parannukseen. Sentähden päätinki koettaa siellä, kussa ei toiwoa ollut. Lähdin siis hänen kotiinsa. Tultuani lähelle, puhutteli eräs wanha mies minua, sanoen: „ettehän sinne waan aiwo mennä?" Aiwonpa niinki, Juha, wastasin häntä, joka päätänsä pudistaen sanoi aikomukseni olewan hyödyltömän, ja lisäsi, hywä seki, jos eheänä sieltä waan pääsette ulos, sillä se on kauhea waimo. — Minä waan wastasin: en ole surullinen, sillä minä wien hänelle rauhan sanomaa.

Minä kolkutin owea; kolea ääni käski astumaan sisälle. Waimo hämmästyi nähtyänsä minun ja huusi: te olette erehtyneet, tahdoitte epäilemättä mennä naapuriini, wanhalle Juhalle! — En mar, wastasin, waan teitä tulin katsomaan. Onkopa niin waan totta, huusi waimo raiska punastuen. Te olette ensimäinen pastori, kuin on tullut katsomaan minua kylään tultuani. Tehkäät niin hywin ja istukaat! ja samallansa pyyhkesi hän esiliinansa liepeellä wanhan istumen istuakseni. Niin teinki ja rupesin puhutteleen häntä. Lähteissäni pyysin häntä tulemaan tänä iltana naapurissa pidettäwään raamatun selitykseen. Kuin nyt itse, hywä herra, olette tulleet kutsuun minua, niin kiitän teitä kutsumuksestanne ja tulen, wastasi waimo. Hän tuliki ja kaikki seurassa hämmästyiwät siitä. Mutta juuri tänä ehtoona tunkensi Jumalan nuoli hänen sydämeensä ja nöyrytti hänen. Röykkeä ja wahwa waimo oli woitettu.

Eräänä kauheana myrskyisenä ja sateisena ehtoona istuin yksinäni huoneessani, kuin piika tuli ilmottaan, että joku waimo tahtoi puhutella minua. Kohta käskin laskemaan hänen sisälle puheilleni ja sen tuskin sanottuani astui kauhea Kaisa kamariini.

Kaisa, huusin, nousten häntä wastaan ottamaan, mitäs nyt kuulun? Kuinka taisitte lähteä tällaiseen ilmaan liikkeelle? Tulkaat istumaan pesän eteen lämmitteleen, että waatteenneki kuiwaisiwat! Minä siirsin tuolin pesän eteen, jossa walkia paloi, mutta hän seisoi äänettömänä. Wiimeinki hän sanoi: waikka myrsky tuolla onkin ankara, ei se mitään ole sen myrskyn rinnalla, joka täällä (osottaen sydäntänsä) pauhaa. Kuultuani teitä, on sielussani ollut sula myrsky. Silloin puhuitte suojasta myrskyä wastaan, sentähden tulin nyt kysyyn, kussa se on? Millaista suojaa etsitte, kysyin minä? Suojaa syntiäni ja Jumalan wihaa wastaan, wastasi hän. Huokattuani Jumalalta taitoa ja wiisautta, awasin raamatun ja luin 62 psalmista nämät sanat: „Jumala on kallioni ja autuuteni, warjelukseni, etten lankeisi, Jumalassa on autuuteni, kunniani, wäkewyyteni kallio, turwani on Jumalassa." Hän keskeytti minun tässä kysyen: onko mielenne sanoa, että Jumala olisi turwani. Hänen wihastansapa juuri pyydänki nyt päästä. Woi sitä wihaa! sitä wihaa! Ettekö osaa näyttää minulle parempaa suojaa, sitte kohta palajaan tuohon myrskyyn ja kylmään, kuin ulkona on, lohduttamattomampana, kuin tänne tulinkaan. Jumala ei suinkaan minusta tällaisena huoli! Minä näin koko hänen käytöksestänsä, että hän oli langennut epäilykseen. Kuulkaat, sanoin minä, loppuun asti; mutta sitä ennen sanokaat minulle, millisen neuwon luulitte minulta saawanne. Hän wastasi: Naapuri-waimo, Elise Anboy, hywä waimo, rukoilee rukouksiansa ja pyhää raamattua koko pitkät päiwät ja haukkuu niitä, jotka eiwät samate tee. Waikka sellainen elämä on wastoin luontoani, tekisin kuitenki niinki, jos siitäki lewon saisin.

Te luulitte siis, kurja waimo, että olisin neuwonut teitä jollakulla tawalla tekemään itsenne hurskaaksi, niin taitaaksenne saattaa omalle tunnolle rauhaa? kysyin minä. Niin luulin ja että minä sitte parantaisin elämäni, wastasi waimo. Mutta kuinka sitte, Kaisa kulta, käyppi teille entisten synteinne tähden? Wähä mietittyänsä wastasi hän: en tiedä. Kuulkaat siis, Kaisa, mitä sanoo, en minä, waan Jumala itse: ei löydy yhtään wanhurskasta ihmistä, ei Aatamista alkaen ainoaakaan. Sitte sanoo Jumala kaikille ihmisille, etteiwät luulisi omilla töillänsä tulewansa wanhurskaiksi: lain töiden kautta ei tule yksikään ihminen wanhurskaaksi, ja: kaikki meidän wanhurskautemme on niinkuin saastainen waate. Mutta Jumala on antanut meille wälimiehen pelastamaan meitä synneistämme. Kuin me olimme kuolleet synnissä, kuoli Kristus kaikkein meidän siassamme, että me hänen kuolemansa kautta saisimme elämän, ja itse Jesus on sanonut: en tullut wanhurskaita kutsumaan parannukseen, waan syntisiä.

Hän kuulteli sanoja sellaisella hartaudella, jommoista en ole ennen nähnyt, ja sanoi wiimein: mutta mitäs tulee, rakas herra, minun sitte nyt tehdä? Tunnustaa syntinne ja omistaa itsellenne Jesuksen syntisille antamat lupaukset; sillä hänessä on autuutemme! Kuinka sitte? kysyi hän. Nyt luin W. Testamentista useampia paikkoja, joissa ennustetaan Kristuksesta, otin sitte Uuden testamentin käteeni, luin hänelle Kristuksen elämästä ja kuolemasta, hakein erittäin sellaiset paikat, kuissa Jesus kutsui syntisiä tykönsä. Hetket kuluiwat nopeasti, Kaisa ei wäsynyt, ehkä hän kuulteli minua tarkimmalla hartaudella. Minä päätin lukemiseni näillä sanoilla: nyt, Kaisa, tiedätte kaikki. Jesus on tullut mailmaan syntisiä, suurimpiaki wapahtamaan. Semmoinen olen minäki, huusi Kaisa, mutta onko se waan totta, että hän ottaa minunki wastaan ja on minun turwani. Minä wastasin: hän itse sanoo: „joka tulee minun tyköni, sitä en minä heitä ulos! Tulkaat minun tyköni kaikki, jotka työtä teette, ja olette raskautetut, ja minä tahdon teitä wirwottaa!" — Nytpä huomaan, sanoi hän, mitä sillä tarkotitte, kuin sanoitte Jumalan olewan suojani. Jesus, Jumala ja ihminen yhnä, on tehnyt rauhan Isän ja ihmisten waiheella. Oi ihmettä! oi ihmettä! Enkä minä tietänyt sitä! Jumqla palkitkoon teitä, kutsumastanne minun silloin raamatun selitykseen. Ettekö wielä kerta rukoilisi minun kanssani! Me laskensimme polwillemme ja tänä yönä, niin luulen, löysi tämä sielu Herran. Myrsky oli tauonnut, aamun ensimäiset walonsäteen pilkittiwät huoneeseen akkunaluukuista, jotka minä awasin, huutaen: miten tywen on ilma! Niin, sanoi hän, minäkin olen nyt peräti toinen, kuin tänne tullessani. Olen löytänyt lewon Jesuksessa. Kiitos teille, saattamastanne minua hänelle.

Tästä hetkestä rupesi Kaisan elämä muuttumaan toisenlaiseksi; kyllä hänellä oli monta tuimaa taistelua semmenki kiukkuisen luontonsa kanssa. Jokainen ymmärtää helposti, ettei hän suinkaan keweästi woittanut niin kowaa, ylpeää, ja röykkeää luontoa, kuin hänellä oli.

Kerran oli ehtoo-päiwällä koko joukko hilimättömiä poikia kokoontunut hänen huoneensa owelle, härsyttämään häntä ja tekemään hänelle kiusaa. Nyt et saa häntä enää millään wihastumaan, sanoi yksi heistä; ei hän enää sadattele meitä eikä aja enää meitä takaa puu kädessä, ei hän ole enää, millinen hän oli ennen. Kissa on waan saanut sametti käpäleet, kyllä minä tiedän, miten hänen wihotan, sanoi toinen. Tahdotteko nähdä? Hän otti mustan katin, joka auringossa paraillaan lämmitteli ja meni sen kanssa Kaisan majaan. Huoneen owi oli raollansa, Kaisa istui seljin huoneen owea päin ja luki hartaasti raamattua. Pojat hiipiwät hiljaksensa kumppaninsa perässä huoneen owelle. Tässä, sanoi poika, tuon matamille wähäsen lahjan ja paiskasi samallansa katin Kaisan helmaan ja juoksi mitä kiiruimmasti huoneesta ulos.

Merkittäwä on, että Kaisa luonnostaan kauhistui kissoja. Sen tiesi koiransilmä poika ja luuli sentähden, että hän lähtisi ajamaan heitä takaa kauheilla kirouksilla. Mutta niin ei tapahtunutkaan. Hän peljästyi ensin sangen suuresti, mutta hän maltti pian mielensä, otti katin aiwan tyyneesti käteensä ja nosti sen ulos owesta ja weti sitte owen jälkeensä kiinni. Näin Herra taas wiljeli tätä wälikappaletta pyhitykseksensi! sanoi hän itseksensä. Toiset pojat pilkkasiwat Jaakkoa: kas se! jopas häwisit, eipä hän tullutkaan wihaseksi. Poika meni häpeissään tiehensä. Toisena päiwänä kohtasi Kaisa hänen kadulla ja tartui häntä kädestä kiinni. Poika wapisi hänen wahwaa nyrkkiänsä. Mutta hän sanoi aiwan kauniisti: miksi teit, Jaakko, semmoista pahaa minulle eilen? Wasta nykyään olen ruwennut waeltamaan hywää tietä ja sinä koetit kiusata minua siltä pois? Mutta juuri silloin satuin lukemaan raamattua, ja se warjeli minun kiusauksesta.

Kaisan kääntyminen waikutti naapureissa suuresti. Hänestä tuli jalo Jesuksen Kristuksen todistaja.

Tällaisen ihmeen waikutti Herra tässä kristillisessä pakanassa. Tämä on jalo todistus Jumalan sanan woimasta ja erinomainen opetus ei epäilemään suurimmankaan syntisen kääntymisestä. Heille on waan ahkerasti saatettawa Kristuksen eläwäksi tekewä ewankeliumi.

Kuollut Turussa. Marraskuun 16 p. salwukisälli Kustaa Aatolf Sjöblom, tapaturmaisesti kuollut Waasassa meneskelewäisyyteen 34 wuot.; 22 p. rawintolan isännän A. K. Lembergin tytär Sigrid Augusta 2 wuot.; 24 p. Kiukaisten kappalaisen A. F Possénin poika Aatolf Leonard 12 wuot.; seppämestari Otto Ulrik Sederström 40 wuot.; Turun teoskoulun opettajan K. F. Sternbergin poika Harald Rudolf 2 wuot.; 26 p. merimiehen K. A. Höglundin poika August Wallentin 5 wuot.; 27 p. muurarin oppilaan K. E. Sacklenin tytär Bertha Sofia 2 wuot.; sepänkisällin H. J. Hildénin waimo Gustawa Ekqwist 40 wuot.; 28 p. salwukisällin Henrik Grönroosin poika Frans Henrik 5 wuot.; sekä saman tytär Matilda Aleksandra 3 wuot.; 29 p. kauppaneuwos N. P. Cajander wainaan leski Karolina Awellan 63 wuot.; linnan warawartia Erik Juha Lindström 44 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin marraskuun 29 p. salwukisälli Kustaa Aatolf Lagerström ja entisen kellonsoittajan Matti Lundenin leski Lowisa Matintytär; suutarin oppilas Juha Kustaa Henriksson ja neiti Sofia Wålin; Kankasten kartanon puutarhuri Maskun pitäjässä Antti Aleksander Östberg ja neiti Edla Gustawa Forsblom; muurarin oppilas Erik Wilhelm Heikinpoika ja waimoihminen Maria Lindblom; wyöntekiämestari Kaarle Fredrik Engström ja neiti Kristina Henrika Renwall.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 38. Turussa perjantaina 11 päiwänä Joulukuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka arkio-perjantai. Wuosikerran hinta on ulosantopaikassa 4 markkaa, Turun postikonttuorissa 4 mk 40 penniä ja kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme, postimaksojen kanssa, 5 mk. — Puoli wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 2 markkaa, Turun postikonttuorissa 2 mk 20 penniä ja muissa postikonttuoreissa, postirahoinensa $2\frac{1}{2}$ mk. Yksittäisin on hinta 3 kop. numerosta. Ilmotuksista on maksettawa 6 penniä riwiltä.

Piplian-selityksiä suomen kielin pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Indrén.

Kolmantena Adwentina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Pastori Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Tähti annetaan tulewana wuonna 1864 näin suurennettuna yksi numero joka perjantai. Se tulee sisältämään, niinkun tänäkin wuonna, uutisia koto- ja ulko-maalta, waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita, niinmyöskin kirjotuksia hengellisistä ja seurakunnallisista aineista, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulkomaalla.

Koko wuosikerta maksaa ulosanto-paikassa Turussa 4 markkaa eli ruplan, Turun postikonttuorissa ruplan ja 10 kopeekkaa, kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme 5 markkaa, johon on luettu postiraha ja postimestarin palkka. — Puoli wuosikerta maksaa 2 markkaa ulosantopaikassa, 55 kopeekkaa Turun postikonttuorissa, ja muissa postikonttuoreissa puolen kolmatta ($2\frac{1}{2}$) markkaa, kaikkein postimaksojen kanssa.

Sanomiin lähetetyistä ilmotuksista on maksettawa puolentoista ($1\frac{1}{2}$) kopeekkaa riwiltä.

Wirka-ilmotuksia. Suomen senaatti on marraskuun 24 p. määrännyt toimiston apusihteerin H. M. Keisarin kansliassa wapaherra G. v. Troil lääninrahaston hoitajaksi Waasan läänissä; samana päiwänä muuttanut warsinaisen toimitus-maamittarin Oulun läänissä K. G. Lundqwist samanlaiseen wirkaan Waasan läänissä, sekä asettanut wara-toimitusmaamittarin G. W. Wåhlberg warsinaiseksi toimitusmaamittariksi Oulun lääniin. — Senaatti on marraskuun 24 p. suonut Nawon pitäjän nimismiehelle G. Eklundille eron wirasta sekä kaksi kolmannusta palkasta elinkautiseksi elakkeeksi. — Hiitisten kappelin nimismies A. Lundenius on määrätty Nawon pitäjän nimismieheksi, ja wara-maakanslisti K. W. Solin on otettu Turun polisikamarin notariksi.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Kirkkoherran tutkinnon on käynyt Tampereen alikoulun rehtori, maisteri B. A. Reinholm oppilauseella approbatur cum laude.

Porwoon. Määrätty: ylioppilas K. W. Alopæus toimittamaan lisäopettajan wirkaa Wiipurin alikoulussa. — Haettawana: kirkkoherran wirka Ristiinassa 90 päiwän hakemusajalla marrask. 10 p:stä.

Kuopion. Haettawana: kaksi lisäopettajan wirkaa Kuopion alikoulussa. — Wirkawahwistuskirjan saanut kappal. siainen F. O. Lawon pitäjänapulaiseksi Pyhäjärwelle. — Nimitetty: opettaja, maisteri E. Winter latinan ja ruotsin kielen opettajaksi Kuopion yli-alkeiskouluun. — Kappalaisen waalissa Kajaanissa marraskuun 15 p. sai Iisalmen kirkkoh. apulainen F. N. Salonius enimmät huudot.

Kotomaalta.

Turusta. Tämän läänin maaherra, kenraalmajuri wapaherra J. A. Cedercreutz kuoli Helsingissä wiimes maanantaita wastaan yöllä, sairastettuansa ainoastaan muutaman päiwän.

— Sananlennätin. Helsingin ja Hämeenlinnan wälille on toimitettu wielä toinenki sähkölennätin-lanka. Entinen lanka oli waan rautatietä warten, mutta tämä uusi on pantu Hämeenlinnan tienoilla majailewan sotawäen tähden, mutta muutkin kutka waan tahtowat, saawat siinä lähettää asioitansa. — Tammisaaren, Wihdin ja Kouwolan sananlennätin-pysäyspaikat owat myös jo awatut yleisön käytettäwäksi.

— Herra kanslia-neuwos ja professori **E. Lönnrot**, joka on, niinkun näiden sanomien 28 numerossa mainitsimme, suomalaisen wirsikirjan toimituskunnan jäseniä, on lähettänyt meille Tähteen pantawiksi wirsikirjasta parantamiansa wirsiä, „esipuheella ja muistutuksilla warustettuina". Nöyrästi kiitämme herra kanslia-neuwosta kauniista lahjastansa, ja tahdomme myös sen lukioillemme mielihywällä jakailla, jos ei enää tänä wuonna, niin kumminkin ensimmäisissä numeroissa uuden wuoden alussa.

— Kirjapainon-oikeus. Kirjapainon-taituri M. F. Huhtin on ostanut w.pastorien O. Reuterin ja W. Fredrikssonin kirjapainon Tammisaarella ja saanut senaatilta kirjapaino-oikeuden ja luwan muuttaa se Jywäskylän kaupunkiin.

— Kontrolli-merkillä warustettua kultaa, hopiaa ja tinaa on Suomen kaupungeissa wuonna 1862 walmistettu seuraawa määrä: kultaa: $9,427\frac{1}{2}$ kwintiiniä täysi-arwoista, $53\frac{3}{4}$ kwintiiniä täperä-arwoista ja 96 kwintiiniä ala-arwoista; hopiaa: 45,397 luotia täysi-arwoista, $1,090\frac{1}{2}$ luotia täperä-arwoista, ja $381\frac{1}{2}$ luotia ala-arwoista; ja tinaa 473 naulaa. Kullan ja hopian työssä oli 81 työmiestä ja tinaseppiä 4. Näiden kaikkien kruunattuin metallien arwo yhteen laskettuna tekee 208,636 markkaa.

— Erichtonin ja Kumppanin konepajassa täällä Turussa on Wenäjän waltio tilannut tehtäwäksi wähäisen rautasen höyrywenheen, Hämeenlinnan wesillä kulkewaksi.

— Porin kirkkoa warten on howimaalari Ekman maalannut alttari-taulun, joka kuwaa Kristuksen ylösnousemista.

— Wanajan kappalaisen waalissa marraskuun 29 p. sai armowuoden-saarnaaja Hattulassa Konsin enimmät huudot eli 29 manttaalia. Häntä lähimmät eli 27 manttaalin huudot sai armowuoden-saarnaaja Pirkkalassa W. Carlsson.

— Suomalaiset sanomalehdet, joita tulewana wuonna annetaan, owat jo ilmottaneet tulo-aikeensa. Kristillisiä Sanomia ja Suomen Lähetys-sanomia annetaan entiseen tapaansa, Sanomia Turusta wähän suurennettuna mutta entiseen hintaan, samaten Lännetär Porista suurennettuna. Helsingistä annetaan uusi Suometar, Sanomia Helsingistä, yksi numero joka arkio-päiwä 4:llä ruplaa postikonttuoreissa; sen pää-toimittajat owat P. Hannikainen ja P. Tikkanen. Paitsi tätä Päiwätär, kuwalehti Maiden ja Merien takaa, Luonnotar ja Kansakunnan lehti. — Oulun Wiikkosanomia, Tapio, Mikkelin Wiikkosanomia, ja Hämäläinen annetaan niinkuin ennenki. Helsingin Uutiset ja Otawa Wiipurista jääwät tulewana wuonna tulematta.

— **Kruunun werot,** joita asianomaiset werolliset saawat luonnossa maksaa, on määrätty Turun ja Porin läänissä maksettawaksi seuraawina päiwinä tulewana wuonna 1864:

Turun kruunun-makasiiniin.

Yli-Satakunnan alinen kihlakunta: Tammik. 11 p. Huittisten pitäjä ynnä Wampulan ja Kauwatsan kappelit sekä Punkalaitumen pitäjä; 12 p. Loimaan pitäjä ynnä Alastaron, Metsämaan ja Orihpään kappelit. Halikon kihlakunta: 13 p. Kemiön pitäjä ynnä Dragsfjerdin, Westanfjerdin ja Hiitisten kappelit; 14 p. Perniön pitäjä ynnä Suomenkylän ja Ylikylän kappelit; 15 p. Kiskon ja Kiikalan pitäjät sekä Suomusjärwen kappeli; 16 p. Uskelan pitäjä ynnä Perttelin kappeli; 20 p. Halikon pitäjä ynnä Angelniemen kappeli ja tähän lääniin kuuluwa osa Someron pitäjästä. Mynämäen kihlakunta: 21 p. Mynämäen pitäjä ynnä Karjalan ja Wehmalaisten kappelit; 22 p. Lemun pitäjä ynnä Askaisten ja Mietoisten kappelit; 23 p. Nawon, Korpon ja Rymättylän pitäjät ynnä Houtskärin ja Merimaskun kappelit. Wehmaan kihlakunta: 25 p. Wehmaan pitäjä ynnä Lokalan kappeli; 26 p. Taiwassalon pitäjä ynnä Iniön, Kiwimaan ja Welkuan kappelit sekä Uudenkirkon pitäjä ja Uudenkaupungin maaseurakunta; 27 p. Laitilan ja Pyhämaan pitäjät. Piikkiön kihlakunta: 28 p. Paraisten pitäjä; 29 p. Piikkiön ja Nummen pitäjät sekä Kuusluodon ja Kakskerran kappelit; 30 p. Paimion pitäjä; helmik. 1 p. Sauwon pitäjä ynnä Karunan kappeli. Maskun kihlakunta: 2 p. Raision pitäjä ja Naantalin maaseurakunta sekä Maarian pitäjä ynnä Paattisten kappeli; 3 p. Nousiaisten ja Maskun pitäjät ynnä Wahtoon ja Ruskon kappelit; 4 p. Marttilan pitäjä ynnä Kosken, Euran ja Karinaisten kappelit; 5 p. Liedon ja Pöytyän pitäjät ynnä Prunkkalan ja Yläneen kappelit.

Porin kruunun-makasiiniin.

Yli-Satakunnan alinen kihlakunta: Tammik. 12 p. Kokemäen emäseurakunta kirjaimesta A:sta L:ään; 13 p. Muut osat Kokemäen emäseurakuntaa; 14 p. Harjawallan kappeli; 15 p. Köyliön ja Säkylän pitäjät. Ali-Satakunnan kihlakunta: 16 p. Merikarwian pitäjä ynnä Siikaisten kappeli sekä Ahlaisten, Norrmarkun, Poomarkun, Kullan ja Nakkilan kappelit Ulwilan pitäjää; 18 p. Porin maaseurakunta; 19 p. Ulwilan emäseurakunta; 20 p. Euran pitäjä ynnä Honkilahden kappeli; 21 p. Kiukaisten kappeli ja Yläneen kulma; 22 p. Eurajoen pitäjä; 23 p. Luwian kappeli; 25 p. Lapin pitäjä ja Hinnerjoen kappeli; 26 p. Rauman maaseurakunta. Yli-Satakunnan keskinen kihlakunta: 27 p. Karkun pitäjä ja Suoniemen kappeli; 28 p. Mouhijärwen pitäjä ynnä Suodenniemen ja Lawian kappelit; 29 p. Tyrwään pitäjä ynnä Kiikan ja Kiikoisten kappelit.

Tampereen kruunun-makasiiniin.

Yli-Satakunnan ylinen kihlakunta: Tammik. 8 p. Ruoweden pitäjän osa ynnä Kurun kappeli; 11 p. Kyrön pitäjä ynnä Wiljakkalan kappeli; 13 p. Ikaalisten pitäjä ynnä Parkanon kappeli ja Jämijärwen kirkkokunta sekä Kankaanpään pitäjä ynnä Karwian ja Honkojoen kappelit. Yli-Satakunnan keskinen kihlakunta: 14 p. Pirkkalan pitäjä ynnä Ylöjärwen kappeli; 15 p. Kiwikirkon pitäjän osa ja Teiskon kappeli sekä Wesilahden emäseurakuntaa kirjaimesta A:sta K:hon; 18 p. Wiimesanottua seurakuntaa K:sta P:hen; 20 p. Muut osat Wesilahden emäseurakuntaa sekä Tottijärwen kappeli.

Kastelholman kruunun-makasiiniin.

Ahwenanmaan kihlakunta: Tammik. 7 p. Saltwiikin pitäjän itäpuoli; 8 p. Saman pitäjän länsipuoli; 11 p. Finströmin pitäjä Swatsmaran kylään asti; 12 p. Muut osat Finströmin pitäjää sekä Geetan kappeli; 13 p. Jomalan pitäjä Torpyyyn kylään asti; 14 p. Muut osat Jomalan pitäjää; 15 p. Sundin pitäjä ynnä Wårdön kappeli; 18 p. Hammarlannin pitäjä ynnä Ekkerön kappeli; 19 p. Lemlannin, Föglön ja Kumlingin pitäjät ynnä Lumparlannin, Sottungan, Köökarin ja Brändön kappelit.

Helsingistä. Suometar sanoo että sananlennättimellä kuuluu tulleen armollinen lupa waltiopäiwäin pyydettyyn pidentämiseen. Puhutaan että waltiopäiwämiehet saisiwat yhden-kuukautisen wäli-ajan tämän kuun 15 p:stä.

— Suomalaisen kirjallisuuden Seuran kokoukseen tämän kuun 2 p. tuli Suomen talonpojansäädyn puolesta lähettiläinä tämän säädyn puhemies August Mäkipeska ynnä waltiopäiwämiehet E. Klami ja E. J.

Slotte sekä antoiwat seuralle kiitoskirjeen, jonka alle säädyn edusmiehet nykyisillä waltiopäiwillä oliwat kirjottaneet nimensä. Kirjeessä kantaa sääty sekä omat että koko Suomen talonpoikaisen kansan palawat ja iäti hartaat kiitokset seuralle sen työstä ja ahkeroimisista sekä kaikille niille, jotka Suomen kielen, kirjallisuuden ja historian alalla seuran kanssa owat työtä tehneet.

— Päiwätär sanoo luotettawasti tietäwänsä kertoa, että wiinan-poltto tulewaksi wuodeksi Oulun, Waasan ja Kuopion lääneissä tulee kokonaan kiellettäwäksi. Mikkelin läänissä tulee se sallittawaksi kolme wiikkoa tulewana wuonna, ja Uudenmaan, Wiipurin, Hämeen ja Turun lääneissä neljä wiikkoa, paitsi yhdessä kihlakunnassa wiime mainittua lääniä, nimittäin Yli-Satakunnan yli-kihlakunnassa, jossa se tulee sallittawaksi ainoastaan kolme wiikkoa.

— **Terwakosken paperitehdas** Janakkalan pitäjässä on tämän kuun 4 päiwää wastaan yöllä tulipalossa häwinnyt. Koko se suuri puurakennus, jossa paperin walmistaminen tapahtui on palanut kokonaan ynnä kaikki koneet siinä. Pelastetut owat kuitenki uudet rääsy- ja paperimakasiinit ynnä niissä löytywät warastot (arwoltaan ainakin 250,000 markkaa) sekä kaikki asuinhuoneet. Palanut tehdas ynnä koneet oliwat wakuutetut erinäisissä palowakuus-yhtiöissä (Salamanderissa, Skandiassa ja Suomen maalaisten palowakuus-yhtiössä) yhteensä 400,000 markkaan. Tehtaan omistajat owat herrat A. Wasenius ja L. Borgström Helsingissä.

Merimaskusta kirkkowuoden 2:na päiwänä. Kiitettäwän terweellistä on ollut kappelissamme koko tämän wuoden, ei ole sairastettu eikä kuoltu muuta kun nimeksi; liikkuwaa tautia ei ole hawaittu minkäänlaista, jota wastaan tän luodon toisessa seurakunnassa, Rymättylän pitäjässä, kuului suwis-aikana liikkuneen kaulatautia, johon lapsia kuoli. Mutta joitakuita pahantekiöitä muualta on täällä ollut liikkeellä: kewäsuwesta yksi Turusen neiti, joka oli kelpo walhettelia olostansa ja nimestänsä y. m.; sitä wyörättiinkin täällä syyskeräjissä, jolloin hänen myös sanotaan konstailleen. Toiseksi: juur syyskeräjä-aamuna, wiime lokakuun 1 p:nä, juoksenteli kirkon paikkeilla kaksi epäiltäwää miestä, ja heidän poluiltansa löytyttiin 3 parin wuoden wanhaa muutto-atestia Taiwassalosta Kiwimaan kappeliin, jotka wiimemainittuun seurakuntaan jo oliwat merkityt wastaan-otetuiksi: nämät paperit annettiin täällä piirikunnan nimismiehelle. Useampina seuraawina päiwinä nähtiin näitä miehiä siellä täällä manner-osassa seurakuntaamme; kuului edempänä joku töllikin ryöstetyksi. Sittemmin on kaikki tietämättömissä. — Papinwaalissa eilen hajoili huudot niin että: A. Utter sai noin 10 mantaalia, K. Dahlberg 7, L. A. Palonen 3, ja toiset jäiwät paitsi. —l—g.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa joulukuun 1 p. tutkittiin wielä ritarihuoneen-waliokunnan mietettä uuden ritarihuone-säännön ehdotuksesta. Sen 13 §:ssä tehtiin se määräys että jos maamarsalkki on estettynä puheenjohtajana olemasta, sääty walitsee puheenjohtajan hänen siaansa.

Joulukuun 4 päiwän kokouksessa tutkailtiin wieläki uutta ritarihuoneen-sääntöä.

Pappissäädyn täysikokouksessa joulukuun 1 p. esiteltiin lakiwaliokunnan miete hallituksen esityksestä n:ro 5, kuinka kiinteän omaisuuden laillistamisessa meneteltäwä on, kun hakia ei täysiksi taida toteen näyttää edellisen omistajan saantia. Muutamat puolustiwat tätä mietettä, toiset taas puhuiwat hallituksen esityksen puoleen. Äännöstämisessä hywäksyttiin miete 25 äänellä 5 wastaan. — Sitte esiteltiin talouswaliokunnan mietteet hallituksen 44 esityksestä, wapaasta jywäkaupasta; kaikki puhujat, jotka lausuiwat ajatuksensa asiasta, oliwat yksimieliset wapaan jywäkaupan tarpeellisuudesta; muutamat waatiwat sen ohessa kuitenki täyttä wapautta hallitukselle saada katowuosina, mitä tulee lainoihin ja kruunun jywäwaroihin, estämättä menetellä miten missäkin kohden soweljaimmaksi näkee. Kysymyksen jälki-osassa, jossa puhutaan pitäjän-makasiinein häwittämisestä ja niiden warain käyttämisestä, oliwat säätyläiset eri-mielisiä. Äännöstellessä hywäksyttiin 19 äänellä 6 wastaan talouswaliokunnan miete jywäkaupan täydellisestä wapaudesta, ensi aluksi 15 wuodeksi, tullimaksoin sekä jywäin tuonti- ja wientikieltoin lakauttamisella ja että kruunun jywät tästedes myytäisiin julkisissa huutokaupoissa wähemmissä osissa sekä ettei lainoja waltiowaroista tästedes annettaisi yksinäisille jywä-kauppioille, waan ainoastaan niille seurakunnille, jotka niitä tarwitsewat ja takasin-maksosta antawat takauksen. Häwitettäwien makasiinein warain käyttämisestä suostuttiin 16 äänellä 9 wastaan että osalliset saisiwat hywäksensä niiden perus-waraston, mutta mitä jywäin lainaamisesta on kaswanut, käytettäisiin seurakuntain yhteisiin tarpeisiin. Wielä sitte myönnettiin 20 äänellä 5 wastaan hallituksen esitys että seurakunnille annettaisiin oikeus muuttaa isomman eli wähemmän osan makasiini-waroistansa rahaksi ja käyttää sitä inträssin kaswamalla, oman mielensä mukaan, samaan tarkotukseen kuin makasiinin jywäwarojakin taikka muihin seurakunnan yhteisiin tarpeisiin. — Luettiin porwarissäädyn kutsumus osaa ottamaan alamaiseen anomukseen että nykyinen sähkölennätin-laitos maassamme lunastettaisiin Suomen waltiowaroilla ja uudestaan järjestettäisiin, taikka että erinäinen sähkölennätin toimitettaisiin Suomeen ja sen toimeen-paneminen annettaisiin joillekuille yksityisille. Tämä anomus hywäksyttiin yksimielisesti ja lykättiin säätyin yhteiseen walitus-waliokuntaan.

Kokouksessa joulukuun 4 p. esiteltiin lakiwaliokunnan mietteet hallituksen 36 esityksestä, koskewa helpotusta alatuomarein welwollisuudessa howioikeuteen lähettää kirjotetut kopiat tuomiokirjastansa, jotka mietteet hywäksyttiin ja määrättiin toimistowaliokuntaan lykättäwäksi, josta myös muille säädyille tieto annettaisiin.

Porwarissäädyn kokouksessa joulukuun 1 p. tutkittiin kaksi waliokunnilta tullutta esitystä, nimittäin lakihuudon hakemisesta, kun hakia ei täysiksi woi toteen näyttää edellisen maan-omistajan saantia, ja kewennystä tuomarin welwollisuudessa howioikeuteen lähettää puhtaaksi-kirjotettu tuomiokirja. Wähän aikaa keskusteltua hywäksyttiin nämät molemmat esitykset.

Joulukuun 4 p. otettiin käsille talouswaliokunnan mietteet wapaasta jywäkaupasta. Sääty oli yksimielinen siinä että jywäkauppa täydellisesti wapautettaisiin sekä tullimaksoista että tuonti- ja wienti kielloista. Mutta mitä wilja-laija tähän wapaaseen jywäkauppaan olisi luettawa, oliwat muutamat wähän erimielisiä. Kuitenki suostui sääty että siihen olisi luettawa rukiit, ohrat, kaurat, nisut ja tattarit sekä niistä walmistetut jauhot, kryynit ja maltaat ja wielä perunatkin. Waliokunta oli ehdotellut wapaan jywäkaupan määrättäwäksi 15 wuodeksi, mutta sääty päätti 22 äänellä 12 wastaan ettei mitään määrä-aikaa olisi pantawa. Kruunun wiljan myymisestä lausui säädyn enemmistö että se olisi myytäwä huutokaupoissa wähemmissä osissa. Katowuoden tapahtuessa saisi hallitus mielensä mukaan käydä hätä-awun keinoin toimeen. Pitäjän-makasiini-warain käyttämiseen olisi niiden osallisille pidätettäwä täysi wapaus.

Talonpojansäädyn täysikokouksessa joulukuun 1 p. luettiin H. K. M:tillensa lähetettäwä alamainen ilmotus sääty-jäsenen Hiitolan mielen-wiasta. — Luettiin ja hywäksyttiin kirjotus, jolla sääty tahtoi lausua kiitollisuutensa Suomalaisen kirjallaisuuden Seuralle sen työskentelemisistä sekä kaikille niille miehille, jotka ennen sekä mainitun seuran kanssa yhdessä owat tehneet työtä samaan tarkotukseen. — Hywäksyttiin lakiwaliokunnan mietteet hallituksen 5 esityksestä lakihuudon hakemisesta kiinteälle omaisuudelle. — Sitte luettiin talouswaliokunnan mietteet wapaan jywäkaupan esitykseestä, ja hywäksyttiin, kuitenki sillä eriäwäisyydellä, mitä waliokunnassa istuneet talonpojansäädyn jäsenet ja herra Weissenberg siitä oliwat muistutuksia tehneet. Pitäjän-makasiinein jywäin käyttämisestä sääty yhtyi siihen että osalliset saisiwat käyttää sekä peruswarat että kaswaneet jywä-warat oman mielensä jälkeen. — Ilmotettiin että walitsiat oliwat walinneet waltiopäiwämiehen Holman wara-jäseneksi Hiitolan siaan. — Luettiin Kumpulaisen anomus-esitys postirahan alentamisesta kirjeistä y. m. Heikura tahtoi tämän anomuksen laajennettawaksi niin että sanomalehtien jakamisesta postiherroille määrätty waiwan palkanmakso myös lakautettaisiin. Lykättiin säätyin yhteiseen walitus-waliokuntaan. — Pelkonen luki anomuksen että yhteisistä waroista pyydettäisiin 8,000 markkaa Suomalaisen kirjallisuuden Seuralle sen toimiin. — Luettiin kaksi Tiaisen tekemää anomus-esitystä: 1) edeswastausta sille, joka welasta on tuomittu työhön mutta karkaa työpaikastansa, 2) kowempaa rangaistusta warkaudesta.

Säädyn kokouksessa joulukuun 4 p. luettiin lakiwaliokunnan miete 36 esityksestä, helpotuksesta alatuomarein welwollisuudessa lähettää howioikeuteen kirjotetut kopiat tuomiokirjoistansa, johon sääty myönty. — Keto muistutti että muutamille säädyn jäsenille oli palkaksi luwattu ainoastaan 6 eli 8 markkaa päiwältä, mutta että waltiopäiwämieheltä Helsingissä nykyjään kuuluu 12 markkaa ja enemmänki päiwäissä, ja esitteli sen wuoksi että sääty tahtoisi lausua ajatuksensa siitä että talonpojansäädyn waltiopäiwämiehen pitäisi saaman 12 markkaa päiwältä, että ne, joille ei niin suurta maksoa ole määrätty, taitaisiwat protokollan oteella tästä säädyn lausunnosta, keräjäkuntalaisiltansa anoa palkan lisäystä. Sääty suostui tähän Kedon esitykseen.

Ulkomaalta.

Saksassa on suuri into noussut puolustamaan Augustenburgin prinssiä Fredrikiä Holsteinin ja Sleswigin herttuakuntain herttuaksi sekä näiden maiden erottamista Tanskan waltakunnasta. Kokouksia on pidetty monissa paikoin, joissa tuhansittain ihmisiä on ollut koossa. Usiat hallitsiatkin owat puhuneet tämän uuden hallitsiaksi pyrkiän puolesta. Mutta Saksassa on niin monta erimielistä lahkoa, ja ne tahtowatkin tämän herttuan walitsemisen warjolla waan ajaa omia asiojansa ja aikeitansa; niin esimerkiksi Preussin hallitus sen puolustamalla taitaa johdattaa kansan mielet omain asiain huonoudesta muutaki miettimään. Tämä Saksalaisten into on niin kiihkeyntynyt että siitä luulisi sodan wälttämättömästi syttywän. Kuitenki on Englanti luwannut puolustaa Tanskaa ja jos Saksalaiset panewat sotawäkeänsä Holsteiniin marsimaan, tahtoo Englanti lähettää sotalaiwan Tanskalaisten awuksi. Ruotsi ja Norja on myös sodan syttyessä walmis puoltamaan Tanskaa. Ruotsin hallitus onkin sitä warten säädyiltä pyytänyt kolme miljonaa riksiä sotawarustuksiin. Mutta Englanti, Ranska ja moni Saksan waltakuntakin meni Londonissa wuonna 1852 taukseen siitä että Tanska waltakunnan hallitus kokonansa on pidätettäwä Tanskan uudelle kuninkaalle Kristian IX:nelle, ja sekin on useilla Saksalaisilla esteenä ruweta häntä nyt wastustelemaan. Koko Saksalaisten sodan uhka rauwenneekin sen wuoksi tyhjään.

Ranskan keisarin kutsumukseen yhteiselle waltiokokoukselle on Englanti antanut kieltäwän wastauksen, mutta Ruotsi on luwannut lähettää siihen asiamiehensä. Englannin hallitus ei myös ole luullut kokouksessa saatawan toimeen sitä kuin sillä tarkotetaan waan että Europan waltio-asiat sen kautta wielä enemmän sekaantuisiwat.

Laki ja Ewankeliumi
eli
Math. 5 luw. 20—26 wärs. selitys.

Taiwaan waltakunta (Dan. 2: 44) on sama kuin „Jumalan waltakunta" (Mark. 1: 14; Luukk. 4: 45); se on kristillinen seurakunta, jonka Messias, Jesus Kristus, „pyhittää puhdistaen sitä weden pesossa sanan kautta" ja antaen pyhän Hengen sydämiä hallitsemaan ja johdattamaan kaikkeen totuuteen. Tämän waltakunnan jäsenet owat siis Jumalan huonewäkeä. Jumala on heidän rakas isänsä ja antaa heille rauhansa, rakkautensa ja autuutensa. Sellaiset owat siis todella autuita elämässä ja kuolemassa ja täydellisesti autuita kuoleman jälkeen, kussa he saawat järkkymättömän waltakunnan, lahjoja, joita ei silmä ole nähnyt, eikä korwa kuullut, joita ei järki taida käsittää. Mutta kutka owat tähän waltakuntaan soweliaita? Jesus sanoo: ellei teidän wanhurskautenne ole paljo enempi kuin kirjanoppineitten ja fariseusten, niin ette tule taiwaan waltakuntaan. Tästä opimme nyt kahtalaista: ensiksi, meillä kaikilla täytyy olla wanhurskaus, kelwataksemme Jumalalle, nauttiaksemme lapsen etua häneltä. Sen myöntäwät kaikki, oikeat ja wäärät kristityt, ettei Juma-

lalle kelpaa jumalaton meno, ettei syntinen pysy hänen edessänsä. Tässä tarwitaan siis wanhurskautta, sellaista pyhyyttä, kuin Jumala itse pyhissä käskyissänsä on meille opettanut. Mutta toiseksi saamme kuulla, ja sen Jesuksen omasta suusta, että meillä pitää oleman parempi ja täydellisempi wanhurskaus, kuin kirjanoppineitten ja fariseusten.

Millinen oli siis kirjanoppineitten ja fariseusten ulottumaton ja kelpaamaton wanhurskaus? He oliwat paisuneita raamatun tiedostansa ja taidostansa sekä hywin tytywäisiä sillä hurskaudella, jonka he aikoin saiwat luonnon woimilla, joka oli ainoastansa ulkonainen warjo ja kiiltohurskaus. Samallaista wieläkin usein tawataan, niinkuin koska joku luulee olewansa jotain sentähden, että hän on lukenut kirjaa ja osaa lukea, ettei hän ole ketään murhannut, ei warastanut taikka tehnyt muuta sellaista. Jesus osottaa tekstissämme minkä suhteen sellainen wanhurskaus on wajawa ja siis kelwoton.

Te kuulitte mitä sanottu oli wanhoille (mitä Moses sanoi isillemme): ei sinun pidä tappaman; mutta jokainen joka tappaa, hänen pitää tuomiohon wikapää oleman. Te luulette siis, että ainoastansa julkinen murhamies on Jumalan pyhän lain rikkoja ja ansaitsee rangaistaa. Waan minä sanon teille: että jokainen joka tyhmästi wihastuu weljellensä, hänen pitää tuomiohon wikapää oleman; mutta jokainen kuin sanoo weljellensä: raka, hänen pitää neuwon ala wikapää oleman; mutta jokainen joka sanoo: sinä tyhmä, hänen pitää helwetin tuleen wikapää oleman. Selittääksensä heille, kuinka heillä oli wanhurskaudesta ja lain pitämisestä wajawa ja ainoastansa päällin-puolinen ymmärrys, ottaa hän esimerkiksi heidän tapansa pitää keräjiä. Tuomio oli alaoikeus kussaki kaupungissa, johon kuului seitsemän miestä. Tämä oikeus ratkasi kaikki wähemmät riidat ja myös murhan asiat, y. m.; mutta jos joku oli syytetty wäärä oppiseksi, Jumalan häwäisiäksi, y. m. se tuomittiin neuwolta, joka piti istuntoansa Jerusalemissa. Tämä neuwo määräsi syyllisen tapettawaksi kiwittämisellä ja pahantekiän ruumiin paiskattawaksi helwettiin, se on hinnomin poikain laaksoon, kussa epäjumaliset juutalaiset muinain oliwat uhranneet poikansa Molokille, ja kuhun kaikki saastaisuus, haaskat y. m. Jerusalemin kaupungista wietiin. Jesus tahtoo sanoa: te olette wastoin Mosesta ja lakia tähän asti opettaneet, että ainoastansa julkinen murhaaja on lain rikkoja, joka pitää niin kutsutussa „tuomiossa“ rangaistawaksi tuomittaman, mutta minä sanon, että hän, joka tyhmästi wihastuu weljellensä, on Jumalan edessä tehnyt murhan rikoksen ja siis ansainnut tapettaa sellaisella kuolemalla, kuin „tuomiolla“ oli oikeus määrätä. — Mutta jokainen kuin sanoo weljellensä: raka, hänen pitää neuwon ala wikapää oleman. Raka on hebrean kieltä. Suomeksi se merkitsee: mitätön, kelwoton. Jesus tahtoo sanoa: joka katsoo weljensä ylön, pitää hänen mitättömänä, hylkynä, syljettäwänä, hulttiomena, sellainen on tehnyt niin suuren murhan, että hän on tuomittawa sellaiseen häpeälliseen kuolemaan, johon ainoastansa neuwolla eli raadilla oli walta tuomita. — Mutta jokainen joka sanoo: sinä tyhmä, hänen pitää helwetin tuleen wikapää oleman. Tyhmä raamatussa on sama kuin jumalaton, Jumalasta luopunut. Joka siis pitää weljensä jumalattomana, pakanana, jolla ei ole muuta wirkaa, waan heitettää helwettiin, sellaisen ihmisen murha on niin hirmeä, että hän ansaitsee ei ainoastansa surmattaa häpeällisimmällä kuolemalla, waan hänen ruumiinsaki pitää kaiwettaman, niinkuin sanotaan, „suohon“.

Mutta kuka ei olisi koskaan wihastunut weljellensä, waimollensa, y. m.? Kuka on, joka ei pitäisi itseänsä sitä ja sitä ihmistä parempana? Tässä älä estele itseäs, äläkä sanoo: „minulla on äkkinäinen luonto, mutta minä sowin taas pian.“ Sinä olet ja pysyt kuitenki murhaajana Jumalan silmissä. Mitä se nyt hyödyttää ja auttaa sinua, jolles olisikaan kaikkein pahin, kuin kuitenkin olet Jumalalta kirottu, kuin syntis haisewat hänen edessänsä? Hän tuomitsee sinua ei oman luulos jälkeen; waan sinulle antamansa pyhän lain jälkeen. Ei taida siis kukaan kerskata hurskaudestansa Jumalan edessä, eikä siihen rahtuakaan luottaa. Ja kuka sen tekee, hän todella surkeasti pettää itsensä. Tässä täytyy sinun siis nöyryyttää itseäs ja tunnustaa olewas kirottu ja kadotettu ihminen. Sillä jos sinulla on nyt kiukkuinen ja paha sydän, joka wihastuu weljellensä ja wihaa häntä, halpana pitää lähimäisensä ja katsoo hänen ylön, on ylpeä ja röykkeä, kuinkas ainakaan taidat luulla, että pyhä Jumala laskisi sinun sellaisena taiwaaseensa? Sitte ei olisikaan taiwas muu, kuin riidan ja rauhattomuuden pesä, ja elämä siellä wielä kurjempi, kuin täällä. Ja kas, tämä nyt onki lain wirka, riisua ihmiseltä kaiken kerskauksen ja asettaa ihmisen kaikessa alastomuudessaan ja synti-saastaisuudessaan Jumalan eteen. Mutta kuin laki oikein saa ryhtyä sydämeen, niin se myös täyttää sydämen pelwolla ja hämmästyksellä. Sillä sanopas waan, mitä hyödyttää koko elämäs sinua, jos Jumala on sinulle synteis tähden wihainen, jos uusilla synneillä lisäät wielä wanhaa synti-welkaas. Kuka taitaa pelastaa sinun Jumalan kädestä? Mikä on sinun lohdutukses ja turwas tuomiopäiwänä, jolloin saat häpeällä seisoa Jumalan edessä, hänen rakasten lastensa murhaajana ja häwäisiänä? Näin panee laki sinun hywin ahtaalle. Jos katsot etees, on siellä wihainen tuomari wastassas, siwuillas weren wikas päällekantajina, takanas lain tuomio ja jylinä.

Kelwatakses Jumalalle ja woittaakses hänen suosionsa, täytyy sinulla olla siis paljo parempi ja täydellisempi wanhurskaus, kuin minkä luonnon woimilla lain jälkeen taidat saada. Ja mikä se on? Sen on Wapahtaja Math. ew. 5 luwun alussa sanonut: „autuaat owat hengellisesti waiwaiset; sillä heidän on taiwaan waltakunta. Autuaat owat murheelliset; sillä he saawat lohdutuksen. Autuaat owat, jotka isoowat ja janoowat wanhurskautta; sillä he rawitaan.“ Mitä se on? Wastaus: Kristus Jesus, Jumalan ja neitsy Maarian poika, on kärsinyt sinun siassas koko sen helwetin, kaiken sen Jumalan wihan, koko lain kirouksen, jonka sinä synneilläs wedit päälles. Hän on myös pitänyt ja täyttänyt koko Jumalan pyhän lain ei ulkonaisesti ja puustawin jälkeen ainoastansa, waan lain totisessa hengessä ja mielessä, se on sydämen wilpittömällä ja puhtaimmalla rakkaudella Jumalaa kohtaan. Tämän täydellisen wanhurskauden on hän toimittanut ihmisille, ja antaa sen jokaiselle, joka, luopuen omasta wanhurskaudestaan ja tuntein itsensä sulaksi syntiseksi, ottaa turwansa hänen wanhurskauteensa ainoastansa. Koska sinä uskon kautta olet puetettu tällä wanhurskaudella, silloin ei taida laki enää tuomita sinua synteis tähden, sillä Kristus on sen kirouksen jo kantanut, ei se myös taida sinulta enää mitään waatia, sillä sinun omanas on Kristuksen täydellinen kuuliaisuus, sinulla on Kristuksessa kaikki, mitä pyhä laki waatii. Näin on siis Poika sinun tehnyt warsin wapaaksi laista. Taiwaan waltakunta on sinun omas, niinkuin Wapahtaja sanoo: „autuaat owat hengellisesti köyhät, sillä heidän on taiwaan waltakunta.“ Wastoin lain peljättäwiä uhkauksia ja kirouksia on sinulla lohdutus syntein anteeksi saamisesta, niinkuin Wapahtaja taas sanoo: „autuaat owat murheelliset; sillä he saawat lohdutuksen.“ Ja wastoin lain sinulta täyttämättömiä waatimuksia on sinulla Kristuksen kuuliaisuudessa kylläksi, niinkuin hän wielä sanoo: „autuaat owat, jotka isoowat ja janoowat wanhurskautta; sillä he rawitaan.“ Tämän kutsuu Paawali olla „kuollut laille,“ koska syntisen ihmisen, ollaksensa wanhurskas Jumalan edessä, päästäksensä hänen rakkaaksi lapseksensa ja woittaaksensa ijankaikkinen autuus, ei ollenkaan tarwitse piitata mitään lain uhkauksista taikka waatimuksista, waan saa olla ja käyttää itsensä juuri kuin ei yhtään lakia olisi. Se on tästä kuin Lutherus sanoo usein, ettei laki saa tulla omaan tuntoon, morsiustupaan, kussa uskowainen, morsian, iloitsee yljästänsä ja ylkänsä rakkaudesta ja tawaroista. Mutta toinen kysymys on, eikö uskowainen ollenkaan tarwitse lakia? Kuinkas muutoin? Jumalan tahto on aina sama ja muuttumaton. Jos ylehensä on synti, wihastua weljelle, ylenkatsoa häntä, tehdä huorin, warastaa taikka pettää, rikkoa Herran sabbatin, olla wanhemmille tottelematon, panetella lähimmäistä, käydä laiskana, juoda y. m., niin on niissä eläminen uskowaiselle sitä suurempi synti; niin me sanomme, että joka sellaisia syntiä tekee, se on uskoton taikka uskosta langennut. Sokea ja harhatiellä ja itsensä pettänyt on epäilemättä jokainen ihminen, joka elää ahneudessa, haureudessa y. m. synneissä ja kaunistellaksensa ja werhotaksensa itsensä sanoo: se on lakia, se ei kuulu minulle, minä olen uskowainen. Uskowainen tarwitsee siis lakia, joka opettaa hänellä, mikä on synti, mikä Jumalan tahtoa wastaan, taitaaksensa wälttää lankeemista syntiin ja nukkumista syntiseen menoon, jota liha rakastaa ja johon hänellä on paljo yllytystä mailmassa. Tässä mielessä terottaa itse Jesuski lakia omille opetuslapsillensa sanoen: jos sinä uhraat lahjas alttarilla, ja siellä muistat, että weljelläs on jotaki sinua wastaan; niin jätä sinne lahjas alttarin eteen, ja mene ensin sopimaan weljes kanssa, ja tule sitte lahjas uhraamaan. Jesus sanoo: jos menet kirkkoon kuulemaan lohdullista ewankeliumia, taikka jos menet Herran ehtoolliselle saamaan wisseyttä ja wakuutusta Jumalan armosta ja syntein anteeksi saamisesta, ja siellä muistat, että olet lähimmäises pahentanut sanalla eli työllä, petoksella eli wääryydellä, niin sitte ei kelpaakaan, ettäs rewit puolees armolupaukset, pitäen syntis halpoina eli mitättöminä, waan tässä on wanha aatami riisuttawa ja ristiinnaulittawa, sen ylpeys alas painettawa, sen ilo ja huwitus synnissä lopetettawa ja annettawa sille sellaista lääkettä, joka tekee sen edeskäsin haluttomaksi leikkinä pitämään syntiä, lyhyesti: lähimmäinen on sowitettawa ensin, waikka aatami kuinka kiekuroitsis ja mutkis. Tässä mielessä owat apostolit kirjeissänsä terottaneet lakia, koska owat puhuneet wanhan ihmisen kuolettamisesta, rististä, murheista, ja niinkuin koska Paawali sanoo: „jos me itsemme tuomitsisimme, niin emme ensinkään tuomittaisi.“ Tästä sanoo myös katekismus: „wanha aatami pitää jokapäiwäisen katumuksen ja parannuksen kautta ynnä kaikkein himoin ja haluin kanssa upotettaman ja kuoletettaman.“

Mutta laista on wielä toinenki hywä. Se opettaa uskowaiselle, mitkä työt Jumalalle owat otollisia ja milliseen elämään hän mielistyy. Koska ihminen on saanut suuret syntinsä anteeksi ja uskon kautta tullut Jumalan lapseksi, on hänessä tapahtunut suuri muutos. Jumala on hänelle sula rakkaus. Hän on saanut sanomattomat lahjat hywäksensä Luojansa laupeudesta. Ei hänen tarwitse enää peljätä häntä, waan hän uskaltaa lähestyä Jumalaa ja puhutella häntä sulosella: abba, rakas Isä! nimellä. Nyt tahtoo hän elää ainoastansa hänelle ja olla hänen omansa,

joka omalla werellänsä lunasti hänen synnin ja kuoleman kadotuksesta. Lyhyesti: hän rakastaa kolme-yhteistä Jumalaa. Ei kukaan ole hänelle niin kallis, kuin Jumala, ja semmenki se persona Jumaluudessa, jossa Jumala on hänelle ilmottanut itsensä, Jesus Kristus; sillä se on hänessä, kuin hän taitaa käsittää Jumalan, eikä hänen jumalallisessa olennossansa ja kunniassansa eli majesteetissänsä. Mutta jota ihminen rakastaa, sen mieltä hän mielellänsä noutaa. Niin tahtoo Jumalan lapsiki elää Jumalalle mielen nouteeksi. Ja se on taas laki, jossa Jumala ilmottaa meille, mitä meidän hänen lapsinansa tulee tehdä hänelle kunniaksi. Ja siinä mielessä terottaa Wapahtajaki lakia sanoessaan: sowi nopiasti riitaweljes kanssa, koskas wielä hänen kanssansa tiellä olet; ettei riitaweljes sinua anna joskus tuomarille, ja tuomari antaa sinun palwelialle, ja sinä heitetään torniin. Mitä Herra näillä sanoilla on tahtonut sanoa, sen opettaa hän laweammin Math. 18: 23—35. Hän tahtoo sanoa: jos weljes on rikkonut sinua wastaan, niin et sentähden wihanne häntä, ja jos hän tulee rikostansa anteeksi pyytämään, niin sowi nopiasti hänen kanssansa. Ja jos lihas panee sellaista sowintoa wastaan, niin muista kohta, mitä Jumala on sinulle tehnyt ja kuinka hän wielä jokapäiwä saa sinulle anteeksi antaa monellaiset rikokses. Jolles taas tahdo sopia, osottaa se, että olet paljas ulkokullattu kaikella luultuuskollas ja olet kerran sellaisena lankeewa ijankaikkisen tuomarin käsiin, joka pitelee sinua lain koko kowuudella, niinkuin sinäki weljeäs. Katso nyt, onko se sinun wallassa, elää lihas haluin ja himoin jälkeen? Samalla tawalla terottawat apostolit lakia uskowaisille epistolissansa. Ensimäistä käskyä esimerkiksi terotetaan 1 Joh. 5: 3. Joh. 14: 15, 21. Toista käskyä: Jaak. 3: 8—10; 5: 12. Fil. 4: 6. Kolmatta: Efes. 5: 18—20. 1 Thess. 2: 13. Jaak. 1: 22, 25. Neljättä: Efes. 6: 2, 3; Kol. 3: 20; 1 Piet. 2: 13, 14; Rom. 13: 1—6; 1 Tim. 5: 17; Ebr. 13: 17. Wiidettä: Rom. 12: 13, 14, 17—21; 1 Kor. 13. Kuudetta: 1 Tim. 5: 22; Gal. 5: 22; Tit. 2: 12; Efes. 5: 3; 1 Kor. 6: 18—20; 1 Piet. 3: 1, 7. Seitsemättä: 1 Thess. 1: 6; 1 Kor. 10: 24. Kahdeksatta: Kol. 3: 9; 1 Piet. 2: 1; Jaak. 4: 11. Yhdeksättä: 1 Tim. 2: 9. Kymmenettä: 1 Joh. 2: 15—17; Gal. 5: 24; 1 Tim. 6: 6—8. Ja käskyin päätesanoja: Gal. 6: 7; Ebr. 10: 30, 31; 1 Tim. 4: 8. Ja mitäs owat apostolein warotukset ja neuwot puhtauteen, raittiuteen ja ylehensä kristilliseen elämään muuta, kuin lain ja kymmenen käskyin selityksiä? Eli onkos kristityille annettu toinen huokeempi ja helpompi siweysoppi, kuin muille ihmisille? Jumala on jumalattomille wihainen, sentähden että jättäwät hänen käskynsä pitämättä, olisiko hän uskowaisten omaan waltaan jättänyt, tehdä, mitä he itse tahtowat ja jättää, mitä lihalla on wastaista ja waikeaa? Ei yksikään oikea uskowainen niin ajattele eikä luule. Mutta ehkä Kristus ja apostolit hywäin tapain lakia terottawat, eiwät tee sitä kuitenkaan samalla tawalla kuin Moses. Moses sanoo: „tee se, taikka kuole ja ole kirottu;“ mutta niin eiwät waadi eikä pakota Kristus ja apostolit; sillä he tietäwät, että uskowaiset sen mielellänsä tekisiwät ja ahkeroitsewat siitä, waikka eiwät he taida sitä niin tehdä, kuin he mielellänsä tahtoisiwat. Sentähden me näemme, että Kristus ja hänen apostolinsa ainoastansa kehottawat, haukuttelewat ja tekewät niinkuin hellä äitiki tekee käymään opettelewalle lapselle. Ei hellä äitikään, kuin lapsi tawottelee käymään, ärjy sitä, uhkaa sitä ruoskalla, ei tukusta sitä, koska se horjuu, waan rakkaasti haukuttelee sitä, kehottaa, ja panee kätensä eteen, koska se rupee lankeemaan, ottaa sen syliinsä ja suutelee sitä, antaa sille rintaa, ja laskee sen taas permannolle koettelemaan woimiansa. Lapsi tietää myös, ettei hän käymisellä tule äitinsä lapseksi, waan kuin hän sillä luulee huwittawansa äitiä, panee hän parhaansa sen toten ja jos hän lankee, niin hän kohta punehtuen ja häweten katsoo äitiänsä silmiin, ikääs kuin tahtoisi hän kysyä, jos äiti jo kylläki suuttuisi hänen tyhmyydestänsä. Juuri samalla tawalla neuwoo Kristus uskowaisiaki elämään ja käymään lain jälkeen.

Lainaamme tähän wielä, mitä meidän seurakuntamme Tunnustuskirjat puhuwat tämän suhteen laista.

Uskon oijennus ja yhdistyskirjassa siw. 619 kuudennessa kappaleessa, joka puhuu: kolmannesta Jumalan lain käytännöstä, kuuluwat sanat näin:

„Koska tiedetään Lakia kolmellaisesti käytettäwän: sillä Lajilla jollakin muotoa säilytetään ulkonainen kuri ja siiwo meno wastoin raiwoja ja hillimättömiä ihmisiä; Lajilla syntisiä saatetaan synnin tuntoon; niin myös ne, jotka Jumalan Hengen kautta owat uudesta syntyneet ja Herran puoleen kääntyneet, ja joilta Moosekssen peitet jo on poisotettu, Lajista opetetaan elämään ja waeltamaan totisessa jumalisuudessa on muutamain harwain Jumaluuden-oppiniekkain wälillä syntynyt riita siitä kolmannesta Lajin käytännöstä. Muutamat näistä owat opettaneet ja luulleet, että uudesta syntyneitten ei tarwitse Lajista oppia uutta kuuliaisuutta eli hywiä töitä (joissa waeltaisiwat), eli että oppi hywistä töistä ei tarwitse tulla ja teroitettaa Lajista, koska Jumalan Pojan kautta owat wapauteen jällen saatetut ja jo tulleet Pyhän Hengen templiksi ja sentähden wapaiksi, samatikuin aurinko, wieraatta pakotta, itsestänsä täyttää luonnollisen juoksunsa: että uudesta syntyneetkin niin itsestänsä, Pyhän Hengen mieleen johdattamasta ja waikuttamasta, tekewät kaikki Jumalan waatimat. Mutta toiset owat opettaneet, että waikka oikein uskowaiset todellisesti waikutetaan Jumalan Hengeltä, ja niinmuodoin wapaalla ja halullisella hengellä tekewät Jumalan tahtoa: kuitenkin Pyhä Henki tawallisesti käyttää kirjotettua Lakia heidän opetukseksensa, jolla oikein uskowaisiakin neuwotaan, ja oppiwat, ettei Jumalaa tule palwella omain ajatustensa eli luuloinsa, waan hänen kirjotetun Lakinsa ja ilmotetun sanansa jälkeen. Sillä se on wakawin laki ja oijennusnuora, jonka mukaan elämä jumalisesti asetettakoon, Jumalan järkähtämättömän tahdon jälkeen. (Jatk.)

Kuollut Turussa. Marraskuun 30 p. lukion lehtorin maisteri W. E. Neowiuksen tytär Hilma 1 wuot.; joulukuun 1 p. muurarinkisällin G. Helin wainaan tytär Josefina Helin 25 wuot.; ajomies Juha Fredr. Engwistin poika Kaarle August 9 kuuk. iällä; merimies Gabr. Urholinin tytär Emilia Gustawa 4 wuot.; kehruhuoneen wartian Kaarle Gustaa Sahlbergin tytär Anna Juhanna 2 wuot.; torpparin Antti Lindholm wainaan tytär Aleksandra Ottiliana 4 wiikon iällä; 2 p. muurarinkisällin G. A. Wahlbergin poika Kustaa Hjalmar 1 wuot.; Nawon kirkkoherra J. E. J. Telenius 57 wuot.; 3 p. suutarinkisällin S. W. Wassin poika Swen Jwar 2 kuuk. iällä; trenki Kustaa Juhanpoika 25 wuot.; sokeritehtaan työmies F. W. Flisbergin poika Kaarle August 10 kuuk. iällä; wallinto-pormestarin F. E. L. Bronikowskin tytär Karolina Amalia 3 wuot.; 4 p. merimies Juha Mattssonin tytär Edla Gustawa puolen wuot.; meri-ajurin Juha Sjöblomin leski Maija Kaisa Antintytär 68 wuot.; trenki Kustaa Wilhelm Antinpoika Piikkiöstä kuollut läänin sairashuoneessa; 5 p. näkökonetten tekiä K. A. Prokopén poika Perttu Juha 3 wuot.; kruununwoudin K. G. Forsgård wainaan poika Rikard Juha 12 wuot.; merimies Juha Frans Saksila 20 wuot.; 6 p. trengin Juha Rutan poika Juha Robert 3 wuot.; kraatarinkisälli Juha Fredr. Nordqwist 54 wuot.; kiwenhakkaaja Henrik August Renfors 32 wuot.; 7 p. merimies Emanuel Häggqwistin tytär Olga Juhanna 6 wuot.; kaupungin mittarin A. Laurénin tytär Augusta Wilhelmina 4 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin joulukuun 6 p. kakluunintekiän kisälli, leskimies Kustaa Aatolf Grönroos ja neiti Juhanna Helena Engblom; ja merimies Juha Allenius ja puusepänkisällin K. G. Westerlundin leski Wilhelmina Mikontytär.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 39. Turussa perjantaina 18 päiwänä Joulukuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka arkio-perjantai. Wuosikerran hinta on ulosantopaikassa 4 markkaa, Turun postikonttuorissa 4 mk 40 penniä ja kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme, postimaksojen kanssa, 5 mk. — Puoli wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 2 markkaa, Turun postikonttuorissa 2 mk 20 penniä ja muissa postikonttuoreissa, postirahoinensa $2^1/_2$ mk. Yksittäisin on hinta 3 kop. numerosta. Ilmotuksista on maksettawa 6 penniä riwiltä.

Piplian-selityksiä suomen kielin pitää tänäpänä kello 5 jpp. w. Pastori Indrén.

Neljäntenä Adwentina saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotf. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruotf. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström.
Kehruhuoneenkirkossa, Ruotf.: w. Pastori Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Tähti annetaan tulewana wuonna 1864 näin suurennettuna yksi numero joka perjantai. Se tulee sisältämään, niinkun tänäkin wuonna, uutisia koto- ja ulko-maalta, waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita, niinmyöskin kirjotuksia hengellisistä ja seurakunnallisista aineista, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulkomaalla.

Koko wuosikerta maksaa ulosanto-paikassa Turussa 4 markkaa eli ruplan, Turun postikonttuorissa ruplan ja 10 kopeekkaa, kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme 5 markkaa, johon on luettu postiraha ja postimestarin palkka. — Puoli wuosikerta maksaa 2 markkaa ulosantopaikassa, 55 kopeekkaa Turun postikonttuorissa, ja muissa postikonttuoreissa puolen kolmatta ($2^1/_2$) markkaa, kaikkein postimaksojen kanssa.

Sanomiin lähetetyistä ilmotuksista on maksettawa puolentoista ($1^1/_2$) kopeekkaa riwiltä.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on marraskuun 26 p. määrännyt maamittauksen ja metsähoidon ylijohtajan apulaisen wapaherra R. Wrede Suomen metsähoitohallinnon ylijohtajaksi, Sortawalen kihlakunnan tuomarin A. Brunou assessoriksi Wiipurin howioikeuteen, Waasan howioikeuden sihteerin G. G. Aminoff assessoriksi Waasan howioikeuteen, ja Rauman pormestarin wapaherra S. v. Knorring tuomariksi Raseporin kihlakuntaan. — Senaatti on joulukuun 1 p. määrännyt konttuorikirjurin Porwoon postikonttorissa F. A. Aminoff Kaskisten postimestariksi.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Laihian kirkkoherran waaliin on pantu 1) Braahen kaupungin ja Salosten pitäjän kirkkoherra K. K. Lindfors, 2) Paimion kirkkoherra K. H. Fonselius ja 3) Kalajoen kappalainen wp. E. A. Montin. — Haettawana: Nawon kirkkoherran wirka ja Poomarkun kappalaisen wirka 90 päiwän hakemusajalla, edellinen tämän kuun 2 p:stä luettu ja jälkimäinen tämän kuun 16 p:stä; sekä toisen opettajan wirka Turun tyttökoulussa ja toisen opettajan wirka Tammisaaren alikoulussa, kumpikin hakiain puutteesta, 56 päiwän hakemusajalla tämän kuun 16 p:stä.

Porwoon. Haettawana: kaupungin-saarnaajan wirka Jywäskylässä 90 päiwän hakemusajalla marraskuun 5 p:stä. — Määrätty: Ristiinan kappalainen wp. B. W. Neiglick oman wirkansa ohessa toimittamaan kirkkoherran wirkaa siellä, ylioppilas O. R. W. Wallenius opettajan wirkaa Haminan alikoulussa.

Kuopion. Haettawaksi ilmotettiin marraskuun 25 p. kaksi lisä-opettajan wirkaa sekä Kuopion että Oulun alikouluissa, 56 päiwän hakemusajalla.

Kotomaalta.

Turusta. Ilmat owat olleet sangen waihettelewaisia. Wiikon alusta rupesi kylmäämään, että Aurajokikin taas uudestaan sunnuntaita wastaan yöllä jäätyi. Noin 7 pykäleen kylmää kesti pari kolme päiwää, ja koko wiimes keskiwiikko-päiwän pyrytti lunta niin että reelläkin jo ajettiin, mutta tuorstaita wastaan yöllä rupesi satamaan wettä ja sitä kesti koko eilisenki päiwän, jotta rekikeli taas meni tipo-tiehensä. — Huomenna pannaan kaupungin opetus-laitokset kiinni jouluksi.

— Papiston ja koulumiesten leski- ja orpo-kassan johtokunnassa luettiin wiimes tiistaina huudot, joita prowastikunnittain on pidetty kaikissa hiippakunnissa komitean walitsemiseksi, tutkimaan niitä kassan asioita, jotka sille annetaan. Huutoluetteloita oli tullut kaikista Turun hiippakunnan prowastikunnista, paitsi Raseporin itä prowastikunnasta; Porwoon hiippakunnan prowastikunnista samoin paitsi pohjois-Hämeen, pohjois-Käkisalmen ja pohjois-Sawon prowastikunnista; Kuopion hiippakunnasta oli niitä tullut neljästä prowastikunnasta, mutta sitä wastaan jäänyt tulematta Tuomioprowastikunnasta, Ala-Karjalan, Kalajoen, Kemin ja Lapin prowastikunnista. Arkkihiippakunnassa oliwat huudot hajonneet 52 hengelle, Porwoon hiippakunnassa 48 ja Kuopion hiippakunnassa 7 hengelle. Enimmät huudot saiwat Turun hiippakunnassa Pohjan pitäjän kirkkoherra, w. t. lääninprowasti maisteri H. F. Sohlberg 50 huutoa ja Waasan ylikoulun rehtori maisteri A. G. J. Hallsten 48 huutoa; Porwoon hiippakunnassa Wiipurin ylikoulun rehtori maisteri K. W. Ahrenberg 38 huutoa ja Sysmän kirkkoherra, w. t. lääninprowasti tohtori J. J. Lindeqwist 36 huutoa; ja Kuopion hiippakunnassa lukion lehtori maisteri A. Helander 16 huutoa.

— **Waltiopäiwäin pidentämiseen** tulewan maaliskuun 15 päiwään saakka on H. M. Keisarilta tullut armollinen lupa. H. M:tinsa julistuksessa säädyille, annettu joulukuun 5 p., kuuluu myönnytys näin: „Sen johdosta että Te alamaisuudessa olette anoneet ajan pidennystä nykyisten waltiopäiwäin koossa-ololle, tahdomme Me Armossa sallia että tämä maansäätyjen kokous, päälle niiden kolmen kuukauden, jotka Elokuun 21 päiwänä w. 1772 annetun Hallitusmuodon 46 §:ssä owat waltiopäiwille määrätyt pisimmäksi ajaksi, wielä kestäköön yhtäpitkän ajan eli nousewan wuoden 1864 Maaliskuun 15 päiwään saakka." Tämän julistuksen luki senaatin oikeus-osaston wara-puheenjohtaja, salaneuwos wapaherra Sackleen joulukuun 10 p. säädyille, kullekin erittäin.

(Lähetetty.)

— **Haaksi-rikko.** Englantilaisen kuunarin, Sea nimisen, jolla matkalla Pietarista Londoniin, oli lastina 900 leiwiskää hamppuja, hawaitsiwat Kemiöläiset wiimes maanantaina olewan karilla kylkiwoitollansa, noin puolen penikulmaa Öron luodosta. Luultawasti oli laiwa muutamaa päiwää ennen kun hän tuli ihmisten näkywiin, joutunut turmioon; sillä awun tultua oli kapteini waimonensa ja miehistö jo ennättäneet itsensä pelastaa mainittuun luotoon. Lasti luullaan kaikki saatawan korjuun, ja laiwa parannetuksi.

— **Palowiinan poltosta** mitä wiime n:rossamme Päiwättären mukaan sanoimme, on kaikki muutoin oikein paitsi että Yli-Satakunnan ylikihlakunnassa Turun lääniä saadaan wiinaa polttaa tulewana wuonna ainoastaan kaksi wiikkoa, lukein helmikuun 16 p:stä saman kuun 29 p:ään, muissa osissa Turun lääniä sekä Uudenmaan, Hämeen ja Wiipurin lääneissä taas helmikuun 16 p:stä maaliskuun 14 p:ään. Sen ohessa on Keis. M:ti armossa määrännyt että niissä lääneissä, joissa wiinaa on lupa polttaa tulewana wuonna, wiinan arenti maksetaan täysiksi joko luonnossa taikka rahassa wuoden werohinnan jälkeen, joka Turun läänissä tekee 1 markan 92 penniä leiwiskältä, mutta niissä lääneissä, joissa polto on kielletty, luetaan arenti, ellei sitä luonnossa makseta, ainoastaan 1 markaksi 44 penniksi leiwiskältä.

— **Turun säästöpankkiin** oli wiime marraskuussa tullut säästöpanoksia 5,638 ruplaa 53 kop., sitä wastaan oli samalla aikaa sieltä otettu ulos säästörahoja 5,247 ruplaa 20 kop.

— **Maaherramme kuolemasta** puhuimme wiime n:rossamme. Siitä on nyt tullut tyyskempiä tietoja. Hän wainaja oleskeli Helsingissä waltiopäiwillä sukunsa päämiehenä, mutta oli wiime aikoina tullut kowin alakuloiseksi ja synkkämieliseksi, joka wiimein saatti hänen pää-wikaan. Maarian saunassa oli hän niin pahoin haawottanut itsensä weitsellä, että parin päiwän perästä kuoli haawoistansa.

— **Postihallitus** on ilmottanut tilattawaksi tulewana wuonna maassamme ilme tulewia sanomia, nimittäin 14 ruotsin kielistä, jotka posti-rahoinensa maksaawat yhteen 138 markkaa 16 penniä, elikkä 34 ruplaa 54 kopeekkaa, ja 15 suomenkielistä, joiden nimet puustawistollisessa järjestyksessä ja hinnat postirahoinensa owat seuraawaiset:

Hämäläinen	mark.	4:	48 penniä.
Kansakunnan lehti	„	4:	94. „
Kristillisiä sanomia	„	2:	70. „
Luonnotar	„	2:	96. „
Lännetär	„	4:	48. „
Maiden ja Merien takaa	„	6:	99. „
Mikkelin Wiikkosanomia	„	3:	—
Oulun Wiikkosanomia	„	5:	40. „
Päiwätär	„	5:	40. „
Sanomia Turusta	„	3:	10. „
Suomen julkisia Sanomia	„	4:	80. „
Suomen Lähetys-sanomia	„	1:	20. „
Suometar	„	16:	—
Tapio	„	4:	80. „
Tähti	„	5:	—

Yhteen 75 mk 25 penn. elikkä 18 ruplaa $81^1/_4$ kopeekkaa.

Suomalaisista sanomista on tulewana wuonna 3 kadoksissa, nimittäin Helsingin Uutiset, jotka juoksewat pakoon Suomettaren suuruuden pelosta, taikka, ehkä oikeimmin, Suomettaren suuruudelle tilaa antaaksensa; Otawan Wiipurissa lopetti kaiketikkin ruotsin kielisen sanoman uudesta synnyttämisen aikeet, ja Mehiläinen — surkea sanoaksemme — hiwui hiwumistansa ja nääntyi wiimen nälkään. Se sen lentäjän loppu ja sitä ennen „Warpusen."

Waikka suomalaisten sanomien luku on yhtä enempi kun ruotsalaisten, niin on kuitenkin niiden sisällys paljoa wähempi, jonka jo hinnastakin tiedämme arwata. Helsingistä annetaan esimerkiksi 3 ruotsin kielistä, yksi numero joka arkein kustakin, ja jo niidenkin sisällys on sillä paikon kuin kaikkien suomenkielisten yhteen. Niin paljo owat ruotsalaiset maassamme meitä tässäkin suhdassa woitolla.

— **Kysymys Tapiolle.** Teidän lehtenne wiipyy matkalla Kuopiosta tänne kaksi wiikkoa, mutta sillä aikaa ehditään Helsingissä jo latoa ja painattaa sen kaupungin sanomalehdissä tietonne ja mitä uutta teillä kullakin kertaa on kertomista, ja ne wielä tulewat tänne aina päiwää ennen kuin Tapiota saadaan nähdäkään. Tämä seikka halwentaa lehtenne arwoa meillä, koska uutisenne, kaikki tärkeimmät kumminki, saadaan muista lehdistä ennen kuin itse tulettekaan näkywiin. Kysymme, wiipyykö meidänki lehtemme niin kauwan matkalla täältä Kuopioon?

— Köyhille kaupungissamme on wiimes maanantaista asti jaettu ja jaetaan kaiken wiikkoa Caloanderin testamenttaamia halkoja. Tänä wuonna on niitä sitä wasten ostettu 121 syltä ja joka sylestä tehdään 4 kuormaa, niinmuodon 484 hengelle, kuorma kullekin. 523 henkeä oli pyytänyt, mutta enemmän tarwitsewaiset niistä saiwat.

— Pikkulasten koulut täällä suljettiin wiimes keskiwiikkona. Yhdelle näistä kouluista oli lahjotettu 200 markkaa ja muita lahjoja, kirjoja j. n. e. Lapsia oli kaikissa kolmessa koulussa yhteensä 350.

— Muutamia wiikkoja sitte oli yksi töllin isäntä Liedosta ostanut kaupungistamme juuri wiimmestä rekeä wetäwän hewosen. Tällä kotio mennessänsä nääntyi elukka maantielle, noin neljännen punottawan wirstantolpan paikoille Hämeen tullista. Wainaa on wiety tieltä muutaman sylen päähän pellolle, jossa se jo kumminkin pari wiikkoa on maannut riisuttuna ihollensa. Matkustajat, jotka sydän suussa ja nenä sikkurassa kulkeewat sen siwutse, kutsuuwat sitä — en tiedä arwannenko sanoa — haaskaksi. Suuren kiitoksen ansaitsewan palweluksen tätä tietä kulkewille tekisi se eli ne, joka eli jotka pian korjaisiwat tämän ällöttäwän nimen saaneen nykyseltä paikaltansa taikka alentaisiwat sen maan pinnan alle, niinkun tapa maassa on. Tuo tarpeellinen waikka ilwottawakin työ olisi pian tehty, jos ei muuton, niin kumminkin asianomasten ja kunnioitettawien kruununmiesten hywäntahtoisesta toimesta. **Kannus.**

Helsingistä. Rautatien tulot wiimes marraskuulla tekiwät yhteensä 34,167 markkaa 45 penniä. Menneen wuoden marraskuulla tekiwät tulot 24,041 markkaa 24 penniä.

— Suomalaisen kirjallisuuden Seuran kokouksessa tämän kuun 2 p. ilmotettiin usiampia lahjoja tulleen seuralle. Suomen kirjakustantaja-yhteys kysyi kirjeessä, eikö seura suostuisi antamaan yhden kappaleen tästedes toimitettawiansa kirjoja aikeissa-olewan kirjakauppa-sanomalehden toimittajalle, jos semmoinen lehti saataisi aikaan; johon seura suostui. Seura päätti maksaa herra Europœukselle 200 markkaa Kanteletar-sanojen warustamisesta merkityksillä. Warapastori Ekman tarjosi seuran painettawaksi ruotsinkielisen selityksen howimaalari Ekmannin Kalewala-kuwastolle, jota seura ei kuitenkaan katsonut sopiwaksi sen toimittaa. Herra O. Tuominen oli seuralle lähettänyt kustannettawaksi alun suomennosta Berlinin kirjasta: „Läsebok i Naturkunnigheten," joka teos lykättiin tutkiakunnan arwosteltawaksi. Sihteeri ilmotti että maisteri Godenhjelm oli suostunut korjailemaan tohtori Roos'in tekemää saksalais-suomalaista sanakirjaa. Seura päätti että tämä sanakirja wiipymättä on painettawa ja että siitä maksetaan tekiäisiä tohtori Roosille 35 markkaa paino-arkilta ja maisteri Godenhjelmille waiwastansa myös 35 markkaa. Sihteerin ilmotettua että Sadut ja Kantelettaren uusi painos oliwat walmistumaisillaan, määrättiin niille hinnaksi, edelliselle 1 m. 50 p. ja jälkimäiselle 5 markkaa.

Wiipurin maawiljelysseura on pitänyt kokousta wiime tiistai-iltana ja päättänyt siinä Maaskolan maawiljelyskoulun taukoamaan waikutuksestansa tästä lähtein koko wuodeksi, ja samassa tilaisuudessa on Maaskolan tila ja talous annettu arennille myös yhdeksi wuodeksi Maaskolan toisen osan isännälle ratsumestari Theslefille. Arentisumma kuuluu olewan 400 ruplaa. Maaskolan koulu-laitos kuuluu jo siihen aikaan niin welkaantuneen, kuin ei koulua wielä ollutkaan, että täytyy nyt, weloista päästäksensä, jonkun ajan olla olematta opistona. Warmaan se welkaantuminen lie alkunsa saanut jo silloin kuin Maaskolan suoniitun laitaan rakennettiin ja siinä ylläpidettiin niinkutsuttu malli-talo? Se on muuten ikäwälle pistäwä asia että koulun on nyt jo täytynyt seisattua, juuri paraiksi kuin oli wasta alkuun päässyt!

(Otawa.)

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa joulukuun 8 p. esiteltiin lakiwaliokunnan miete hallituksen esityksestä kuinka kiinteän omaisuuden laillistamista hakeissa on meneteltäwä, kun hakia ei täysiksi woi toteen näyttää edellisen omistajan saantia; joka ratkaistiin niin että oikeus, tutkittuansa mitä selwää kirkonkirjoista, henkikirjotuksista tahi muualta taitaisi saada, kuulutuksella, jonka hakian tulee kolme kertaa julistaa sekä ruotsalaisissa että suomalaisissa sanomalehdissä, kehottaa niitä, jotka aikowat laillistamista estää, ajamaan asiansa oikeudessa edellä-käyneen haaston jälkeen, joka on toimitettawa yön ja wuoden sisällä sen jälkeen kun kuulutus on mainitulla tawalla julistettu. — Wapaan wiljakaupan esityksestä päätti sääty että wiljan nimellä wapakaupassa on ymmärrettäwä kaikenlaiset kotimaiset jywälait sekä palkokaswit ja niistä walmistetut jauhot, maltaat ja kryynit; että pyydettäisiin H. K. Majesteetinsa antamaan sääntö, jossa wiljakauppa Suomessa tehtäisiin täydellisesti wapaaksi; että siihen sääntöön selwillä sanoilla olisi otettawa ettei jywäin ulos-wienti- ja tuonti-kieltoa wast'edes ole tehtäwä; että jywäkaupan wapaus on pidettäwä järkkymättömänä wähinnäänkin 15 wuotena, että kruunun jywät tästä lähin owat myytäwät julkisissa huutokaupoissa wähemmissä määrissä, ettei lainoja waltion waroista annettaisi jywäkauppioille, waan ainoastaan niille seurakunnille, jotka niitä tarwitsewat ja lainan takasin-maksosta antawat kelwollisen takauksen. Pitäjän-makasiineista yhtyi sääty siihen että seurakunnille jätettäisiin oikeus päättää niiden häwittämisestä taikka pitämisestä niinkun itse hywäksi näkewät, ja jos tahtowat häwittää ne, saisiwat wapaasti käyttää niiden warat. — Sitte esiteltiin ja hywäksyttiin lakiwaliokunnan miete hallituksen esityksestä, koskewa helpotusta alatuomarien wewollisuudessa howioikeuteen lähettää puhtaaksi kirjotetut tuomiokirjansa. — Esiteltiin lakiwaliokunnan miete naimattoman naisen täysiwaltaisuudesta; jossa sääty puolestansa päätti että naimattomalla naisella, joka on täyttänyt 15 wuotta, olkoon walta hallita sitä, mitä hän taitaa ansaita, 21 wuoden ikäisenä on hän täysiwaltainen ja oikeutettu hallitsemaan omaisuuttansa ilman erinäistä ilmotusta, mutta saakoon myös, jos hän niin tahtoo, omaisuutensa hallintoon holhojan; että nainen, kun hän wiimeksi mainittuun ikään on tullut, saa ilman naittajan luwatta mennä naimiseen; mutta jos hän wastoin wanhempainsa tahtoa menee naimaan niissä tapauksissa kuin Naimis-kaaren 6 luwun 2 §:ssä mainitaan, on isällä ja äidillä walta tehdä hänen perinnöttömäksi. Asia lykättiin wielä lakiwaliokuntaan, uudestaan kirjotettawaksi.

Joulukuun 10 päiwän kokouksessa luettiin tohtori Schildtin anomus-esitys läänien uudesta jakojärjestyksestä, joka laskettiin pöydälle. — Esiteltiin herra Bruunin muistutus, jossa hän pyytää säädyltä selitystä, jos uuden ritarisäännön jälkeen se aatelismies, joka on wenäjän wirkapalweluksessa, mutta jolla Suomessa on kiinteätä omaisuutta ja täällä myös weroa maksaa sekä wiimeisinä 6 wuonna ajottain on asunut Suomessa, saa aatelissäädyssä istunnan ja puheoikeuden. — Sitte luki wapaherra Carpelan anomus-esityksen, jossa hän pyysi keis. senaatin uudestaan järjestämistä, edeswastausta H. K. M:tin suomalaisilta neuwonantajilta sekä oikeus-asiamiehen asettamista. Tämä laskettiin pöydälle. — Samassa tarkotuksessa luki herra Törngren anomus-esityksen, joka yhdessä edellisen kanssa tulee käsille otettawaksi. — Ilmotettiin että puhemiesten keskustelussa oli esitelty ettei joulukuun 19 päiwän ja tammikuun 8 päiwän wälillä pidettäisi täysikokouksia.

Pappissäädyn täysikokouksessa joulukuun 8 p. esiteltiin ja laskettiin pöydälle: a) lakiwaliokunnan miete hallituksen 2 esityksestä, koskewa muutoksia ja lisäyksiä yleisen lain sääntöihin holhoja-hoidosta; b) säädyn erinäisen walituswaliokunnan mietteet anomusesityksistä: 1) elakeraha-laitoksen asettamisesta palweluksen kykenemättömille apu-papeille; 2) tuomiokirkon jywistä Kuopion hiippakunnalle; 3) oikeudesta papistolle panemaan tulonsa arennille; 4) termiini-maksoin lakauttamisesta oppilaitoksissa; ja 5) koulunopettajain erottamisesta pappiswirkoihin pääsemis-oikeudesta taikka kumminkin että heidän erinomainen eli erittäinen hakemus-oikeutensa keisarillisiin pitäjiin lakautettaisiin. — Luettiin erinäisen waliokunnan miete sapatin pyhittämisen anomus-esityksestä, jossa anomusta erittäinki puolustiwat prowastit Bergh, kirkkoherra Castrén, tuomioprowasti Borg, piispa Frosterus, lääninprowasti Hellén ja professori Schauman, mutta sitä wastusteliwat warapastori v. Essen, tuomioprowasti Renwall sekä prowastit Hackzell, Heikel ja Stenbäck, joiden mielestä tämä anomus pitäisi annettaman lahota. Äännöstellessä pääsi edellisten mielipide woitolle 17 äänellä 10 wastaan, jonka jälkeen 15 äänellä 12 wastaan päätettiin anomus pidettäwäksi säädyn erinäisenä walitus-asiana. — Sitte luettiin ja tutkailtiin erinäisen walitus-waliokunnan miete prowasti Grönbergin esityksestä markkinain häwittämisestä. Tämä waliokunnan miete, joka puolustaa ainoastaan muutamain tarpeettomain markkinain häwittämistä, hywäksyttiin 15 äänellä 11 wastaan.

Säädyn täysikokouksessa joulukuun 11 p. luettiin lakiwaliokunnan miete hallituksen 2 esityksestä, muutoksista ja lisäyksistä yleisen lain sääntöihin holhoja-hoidosta. Sääty päätti 15 äänellä 13 wastaan että asia on jätettäwä siksi kun waliokunnan mietteet seurakunnallis-hoidosta kaupungeissa ja maalla owat kerinneet tulemaan säädylle. — Esiteltiin säädyn erinäisen waliokunnan mietteet seuraawista anomuksista: 1) prowasti Alopaeuksen anomuksesta elakeraha-laitoksen asettamisesta kykenemättömille paikattomille papeille; joka miete yksimielisesti hywäksyttiin; 2) Oulun prowastikunnan papiston anomuksesta, pappien tuloin arennille panemisesta, joka hyljättiin 20 äänellä 8 wastaan; 3) tuomiokirkon tihunnista Kuopion hiippakunnalle, joka anomus hyljättiin; 4) prowasti Sirénin anomuksesta, termiinimaksoin lakauttamisesta alkeisopistoissa, joka miete yksimielisesti hywäksyttiin, ja päätettiin lykätä tämä anomus yhteiseen walitus-waliokuntaan sekä kutsua toiset säädyt osallisiksi siihen.

Porwarisäädyn täysikokouksessa joulukuun 8 p. esiteltiin säädyn erinäisen walitus-waliokunnan miete wara-puhemiehen asettamisesta säätyyn siinä tapauksessa että puhemies on estettynä wirkaansa toimittamasta. Tässä mietteessänsä antaa waliokunta historiallisen kertomuksen niistä muutoksista, joita wakinaisen puhemiehen asettamisessa oli tapahtunut. Tähän wirkaan oli pääkaupungin (Tukholmin) edusmies itsestään oikeutettu aina wuoteen 1723; sitte oli sääty itse walinnut puhemiehensä aina 1778—1779 waltiopäiwiin saakka, jolloin oikeus puhemiehen walitsemiseen jätettiin hallitsialle. Wara-puhemiehestä sitä wastaan ei ollut mitään säätty; kuitenki näkyi 1786 wuoden waltiopäiwillä osotetusta tapauksesta että pääkaupungin esimmäinen edusmies oli toimittanut puheenjohtajan wirkaa, puhemiehen estettynä ollessa. Samanlainen kohta oli wallinnut talonpojansäädyssä. Tämän tawallisuuden mukaan ja sen johdosta mitä aatelis- ja pappissäädyssä on ollut tapana, nimittäin että ensi mainitussa säädyssä ensimäinen kreiwi ja toisessa wanhin piispa owat itsestään olleet oikeutetut wara-puhemiehen wirkaa pitämään, ehdotteli waliokunta että pääkaupungin esimäinen edusmies pitäisi puheenjohtajan wirkaa, jos puhemies on estettynä. Mutta kun tästä ei ole mitään lainsääntöä ja waliokunta ei katsonut kuuluwan nykyisten edusmiesten waltaan tulewiksi ajoiksi tehdä siinä mitään määräystä, tarkottaa waliokunnan ehdotus ainoastaan näitä waltiopäiwiä. Asiaa keskustellessa esiteltiin kolme erinäistä mieli-alaa, nimittäin että pääkaupungin esimäinen edusmies olisi itsestään oikeutettuna wara-puhemieheksi, että säädyn tulisi se walita, taikka että hallitsia nimittäisi wara-puhemiehen. Äännöstäissä hywäksyttiin 27 äänellä 7 wastaan waliokunnan ehdotus, joten pääkaupungin esimäinen edusmies (herra Öhrnberg) näillä waltiopäiwillä tulee tarwittaissa wara-puheenjohtajan wirkaa pitämään. — Sitte esiteltiin erinäisen waliokunnan miete rangaistuksen kewennyksestä merimiesten karkaamisesta. 32 äänellä 2 wastaan hywäksyttiin tämä anomus ja päätettiin lähettää H. M. Keisarille. — Käsille otettiin wielä säädyn walitus-waliokunnan mietteet seuraawista anomuksista: rahaseikkain järjestämisestä, kowemmasta rangaistuksesta Arkangelilaisten kaupasta ja waltiowarain-awusta Tammisaaren kaupungille sillan rakennukseen yli Pohjan lahdekkeen. Ensimäisessä näistä mietteistä on waliokunta, katsoen niihin hankkeisiin, joiden toimeen hallitus jo on ryhtynyt, kieltänyt anomukseen suostumasta, johon sääty myös yhdistyi. Arkangeli-kaupan mietteessä waliokunta, joka kyllä oli miettinyt sitä wahinkoa ja niitä haittoja, joita reppuryssäin kauppa tuottaa maallemme, ei kuitenkaan katsonut taitawansa kehottaa säätyä minkään hankkeen ryhtymiseen, koska anomuksen esitteliä ei ole ehdotellut mitään keinoja tarkotuksen saawuttamiseksi. Tähän myös säätyki suostui. Awun pyynnön waltiowaroista sillan rakennukseen Pohjan lahdekkeen yli hylkäsi sääty 20 äänellä 14 wastaan.

Kokouksessa joulukuun 10 p. esitteli herrat Sneckenström ja Holm anomuksen rautatien siwuhaaran rakentamisesta Helsingin ja Lahden kylän wälille aiwotusta rautatiestä Porwoosen, joka laskettiin pöydälle; herra Lindeqwist esitteli rangaistuksen kewennystä merimiesten karkaamisesta, muutosta merimiesten hyyry-määräyksissä ja oikeutta merimiehille ottamaan hyyryä ulkomaan laiwoihin sekä oleskellaksensa ulkomailla wähintäki 2 wuotta taitoa keinoonsa saadaksensa, joka esitys myös laskettiin pöydälle; herra Bergstedt ehdotteli ylialkeiskouluin sekä muiden kouluin uudestaan järjestämistä käytännöllisempään suuntaan

kuin tähän asti. Lykättiin erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Talonpojansäädyn täysikokouksessa joulukuun 8 p. esiteltiin 1) lakiwaliokunnan miete hallituksen 2 esityksestä, koskewa muutoksia ja lisäyksiä yleisen lain sääntöihin holhoja-hoidosta, joka laskettiin pöydälle; 2) porwarissäädyn pöytäkirjan ote, jolla kutsuiwat talonpojansäätyä osalliseksi alamaiseen pyyntöön sananlennätin-laitoksesta Suomessa, johon suostuttiin; 3) Tiaisen pyyntö-esitys edeswastauksesta sille, joka welasta on tuomittu työhön, mutta karkaa työpaikastansa; joka hyljättiin; 4) Pelkosen anomus että waltiowaroista wuosittain annettaisiin 8,000 markkaa Suomalaisen kirjallisuuden Seuralle awuksi sen toimissa. Tämä lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Joulukuun 10 päiwän kokouksessa päätettiin että säädyn kokouksissa kirjotettu pöytäkirja painettaisiin 800 kappaleessa ja pyydettäisiin Keis. M:tilta waltiowaroista painokustannusta.

Täysikokouksessa joulukuun 11 p. esiteltiin hallituksen 38 esitys palowiinan poltosta ja myymisestä, joka lykättiin yhdistettyyn talous- ja lisäweron-waliokuntaan, johon myös Mannstenin anomus maaweron poistamisesta lykättiin.

Ulkomaalta.

Wenäjän wastaus Ranskan keisarin kutsumukseen yhteistä waltakuntain kokousta pitämään on jo julistettu. Wastaus on hywin sopuisa ja myöntäwäinen, mutta kuitenki waan sillä ehdolla lupaa Wenäjän keisari ruweta osalliseksi yhteiseen waltiokokoukseen että Ranskan keisari edellä päin määrää mitkä asiat kokouksessa tulewat keskusteltawiksi sekä mille perusteille suostumus on rakettawa. Samaten owat Preussi, Itäwalta ja useat muut waltakunnat tehneet ehdotuksia kokoukseen tulemisellensa, että nimittäin edelläpäin saisiwat ministereinsä kanssa tutkailla niitä asioita, jotka kokouksessa otetaan käsille. Ainoastaan Italia ja Ruotsi owat ehdottomasti luwanneet kokoukseen myöntyä. Englanti, niinkuin ennen jo olemme kertoneet, antoi suoran kieltäwäisen wastauksen. Saa nähdä mitä Ranskan keisari nyt päättää kokouksensa pitämisestä.

Sleswigin ja Holsteinin herttuakuntain erottamisen kiihossa Tanskan waltakunnasta ja prinssi Fredrikin walitsemisesta niiden herttuaksi eiwät mieli-alat itse herttuakunnissakaan ole kaikin paikoin niin intoset enää kuin alussa näytti. Tosin owat muutamat wirkamiehet kieltäneet tekewänsä uskollisuuden ja kuuliaisuuden walaa uudelle Tanskan kuninkaalle, mutta kansa ylipään ei näytä suuresti huoliwan puolustaa tuota uutta hallitsiaksi-pyrkiätä, waan perin wastoin owat mielet jo kääntyneet häntä wastaan, kun saatiin tietää että tämä prinssi jo ennen on luopunut hallitsia-oikeudestansa sekä ettei hän olekkaan puhdas-ruhtinaallista werta. Saksan liittokunta on kuitenki kokouksessansa joulukuun 7 p. päättänyt, ehkei yksimielisesti waan wähäisellä enemmistöllä, että sotawäkeä on lähetettäwä Holsteiniin, josta myös sotawäelle käsky on annettu. Hallitsia-asian ratkaisemisen owat sentään jättäneet toistaseksi.

Ruotsin kuningas on tämän kuun 8 p. waltiosalissa kotiinsa menemään laskenut waltiosäädyt ja siis päättänyt waltiopäiwät.

Pohjais Amerikassa on liittokunnan kenraali Grant tappelukessa woittanut eriliittolaisten kenraalin Bragg. Eriliittolaiset owat wetäyneet takasin Lookout-Mountainista, johon liittolaiset owat lähettäneet wäkeänsä. Eriliittolaiset menettiwät 5,000 miestä, jotka joutuiwat wangiksi, ja 40 kanunaa.

On wieläkin pitkä-ijällisiä ihmisiä. Ruotsissa esimerkiksi kuoli nykysin Thorsoosin pitäjässä Kalmarin läänissä leski, joka oli 100 ajastajan, 5 kuukauden ja 3 päiwän ikänen.

Krutmöllan wiinanpoltto-laitoksessa Ruotsissa myrkähtyi ja kuoli, noin parikymmentä nautaa siitä kun oliwat juoneet trankkia sellaisista astioista, jotka oliwat mönjalla maalatut.

Tuo Rénanin kirjottama Jesuksen elämäkerta, joka mailmassa suuren kohun nostanut on ja josta mekin näissä sanomissa puhuneet olemme, on jo äkeyttänyt Ranskan keisariakin Napoleonia. — Parisis nimiselle piispalle, joka kirjotti sille wastustus-kirjasen, kirjotti Napoleon seuraawaisesti: „Herra Piispa! Te olette ystäwällisesti lähettänyt minulle sen kirjasen, jonka olette tehnyt taistelukseksi waston nykysin ilme tullettu käsi-alaa, jonka tarkotus on herättää epäilemisiä uskontomme perustus-totuudeista. Mielihywällä näen teidän puolustawan uskoa ja sentähden toiwotan wilpittömyydellä teille onnea, &c. Compiègne'ssä 14 p. Marrask. 1863. Napoleon."

(Lähetetty.)

Innollinen kehotus kaikille maanmiehille sanomalehtiä tulewaksi wuotta wahwasti tilaamaan. *)

Helsingistä woipi nyt se tärkeä tieto tulla maanmiehille annetuksi, että waltiopäiwät hywin wissisti tulewat jatkettawiksi tulewan toukokuun ensimäiseen päiwään asti. Siihen asti nimittäin on päätetty anoa Hänen Majesteetiltansa waltiopäiwille nyt ensinkin aikaa. Ja se on nyt wasta, kuin waltiopäiwillä aloitellaan ensimäisiä asioita walmiiksi päin saattaa. Niistä rupeaakin erinomasen tärkeitä asioita walmistumaan, semmosiakin, joista niin köyhät kuin rikkaatkin tulewat erinomasia etuja saamaan, esimerkiksi sen, että päästetään maata ostamaan ja myymään sekä perimään niin pienissä osissa kuin waan sowelias on, ja muutakin semmoista.

Mutta nyt se on monta monoista kertaa tärkeämpi kuin enimmät äkkiä luulisiwatkaan, että maanmiehet niin yltä-yleiseen, kuin suinkin tapahtua taitaa, sanomalehtein kautta kääntyisiwät ottamaan osaa tämän tärkeän neuwokunnan tuumista, kuin sillä neuwokunnalla on asiana uutten asetusten tekeminen ja muuttettawain korjaaminen. Niissä asioissa ei ole ketään kielletty neuwoja ja puolustusta antamasta, mutta suoraan sanoen se onkin jokasen taitawan maanmiehen tärkeimpiä welollisuuksia se, että tarttuisiwat kiini yhteen köyteen ja kuta useampi mies niin sitä parempi onni.

Hankkikoot itsellensä toistalwisen waliokunnan pöytäkirjat jos waikka yhteisillä neuwoin. Niillä ei ole ensinkään kallis hinta. Niistähän maanmiehet saisiwatkin asiat alusta warsin kiinni ja saisiwat hywää ainetta ja pohjaa tuumillensa ja keskustelemuksillensa.

Mutta ennen kaikkea nyt joka kylään olisi tarwis saada sanomalehtiä, warsinkin Helsingistä tulewia. Mutta owat kyllä muualtakin tulewaiset sanomalehdet awuksi otettawat, sillä nyt ne owat kaikki yhdessä myllyssä ja tulewat siihen myllyyn kohta wieläkin enemmin kihertymään, jahkahan waltiopäiwät walmista työntämään rupeawat. Ne owat raakattawia kansakunnan sokasioita ja pimeyden köysiin pettäjiä kaikki ne, jotka nyt kansakuntaa yhdenkään sanomalehden tilaamisesta pois luopumaan wiekotella tahtoisiwat. Semmosille wiekottelemisille nyt ei wähääkään ole perää annettawa, jos ei ole makea halu ruweta wetämään samaa nuottaa Suomenkansan köysittämisen hywäksi. Mutta semmosilta köysittäjiltä nyt waltiopäiwäläisten kautta owatkin kansakunnan kuristusnuorat niin turmiolle rewityiksi tulleet, että sitä on ilo ja riemu katsella, ja aiwan niin sen oleman pitääkin.

Sanomalehdet olisiwat saatawat yhtä yltä-yleisesti ympäri lewiämään, kuin wirsikirjat ja katekismukset owat. Sitä ei ensinkään sowi sanoa, ettäkö sanomalehdet tyhjän lorun laskioita olisiwat. Se ei ole rehellinen sanomalehtein tarkotuksen tuntia, joka niin sanoo. Raamattu sanoo: „kaikki mitä te tahdotte, että ihmisten pitää teille tekemän, se tehkäätte tekin heille." Ja aiwan nyt se onkin se hetki käsiin heilahtanut, jona Suomen miesten mieswoimalla pitää tarttuman kiini sanomalehtiänsä yhteisillä lähetyskirjotuksilla ja waatimuksilla siihen kuntoon saattamaan, kuin kansa niitä tahtoo ja tarwitsee. Sanomalehdet owat kansakunnan palwelioita ja kansakunnan on tiettäwä olewansa niiden laillinen isäntä ja käskiä ja kansakunnan on sanomalehdiltä waadittawa kuuliaisuutta tahi kaupat paikalla rikki. Tähän kauppaan on ainakin Kansakunnan Lehti Helsingistä omastakin puolestansa oikein tarjoutumalla tarjoutunut, ja siis waan on kansakunnan puolellansa tehtäwä, mikä sen tehtäwä on. Se waan on muistettawa, että ei Kansakunnan Lehtikään millään lailla kaikkia tarpeita täyttäwäksi pyrkimään rupea, eikä sitä tarpeen täyttäwää lehteä paraskaan rehellisyys synnyttää woi. Se olisi suoraa yksipuolisuutta, jos mitäkään lehteä yksinänsä tilaamaan ruwettaisiin, josko tätä Kansakunnan nimen-omaista lehteä tahi muita. Sanomalehtein wälillä nyt on semmoinen wäliliike liikkeille saatettawa, että syntyisi oikein polttamalla polttawa tarwis saada joka ainoaan kylään suomalaisten keskeen ainakin kaikki Helsingin Lehdet ja wielä joitakuita muualta tulewia kunnollisiksi nähtyjä lehtiä lisään. Waltiopäiwät woiwat hywin luultawasti tulla wielä toukokuuta tuonnemmaksikin wiipymään, eikä se ainakaan tulisi kansan keskessä maksamaan jos jonkun kymmenen kopeikkaa taloa kohti; mutta woitto ja aiwan suora rahallinen woitto siitä waltiopäiwäin jatkumisesta woipi olla satoja kertoja suurempi kuin se wähänpätöinen maksu, mikä waltiopäiwäläisten ylöspidosta maakunnan yltä-ympäri jaettuna kullekin talolle karttumaan tulee.

Toukokuun alku on ensimäiseksi waltiopäiwäin lopputermiinaksi oikeastansa waan siitä syystä tuumituksi tullut, kuin on arweltu, että woisi sota siksi ajaksi päälle pyrkiä. Mutta nykyisimminkin tulleista tiedoista nähdään, että yhtä wähän Ranskanmaan kuin Englanninkaan hallituksella on halua päätänsä ja warojansa werilikoon wiskata. Se nyt waan uudeksi wäsytystuumaksi wäsytettäwille esitellään, että olisi saatawa yhteinen hallitusten kokous toimeen, jossa sitte kipeistä asioista parain päin neuwoteltaisiin. Ja niitä neuwoja hieroessa woiwat wissiinkin Suomenmaan waltiopäiwät wieläkin pidemmälle pitkittyä, kuin toukokuun alkuun asti. Hallituksen meillä on etu ja woitto siitä, että waltiopäiwät nyt saisiwat kuta enemmin walmista, ja wastustustuumat hallitusta wastaan owat jääneet päättömäin hullutteliain nurkkiin kuin yhteisessä waltiopäiwäin keskuudessa semmoisista tuumista ei ole ollut tarwistakaan muuksi kuin nurkan taakse wiskaamiseksi waan. Suuriruhtinaallamme siis ei tule olemaan mitään tarwistakaan waltiopäiwäin jatkamisen kieltämiseen.

Mutta wielä waltiopäiwäin herettyäkin meillä tulee olemaan yhtä tärkeä tarwis sanomalehtein lewittämiseen, kuin nyt waltiopäiwäin ajalla. Kolmen wuoden päästä tulewat uudet waltiopäiwät pidettäwiksi ja niitä warten on paikalla tarwis ruweta asioita walmistelemaan. Ja waltiopäiwämiehet nehän ne kotiin mennessänsä lewiäwätkin kuin kasken sytyttäjät ympäri maan, niin että sittehän se maa wasta tuleen syttymään rupeaakin.

Sanalla sanoen: kaikki nyt Suomen miehet sanomalehtiä tilaamaan! Saattakaatte tämä kehotus kylä kylältä ympäri koko Suomenmaan ja niin pitkälle kuin Suomalaisia tämän kehoituksen kuuluwilla löytyy. Nyt on Suomen kansan miehistymisen aika käsillä, ja sitä aikaa ei hetkenkään werran sowi käsistä pois häwiämään päästää. E—s.

*) Herra Europaeus on tämän lähettänyt ja pyytänyt lehteemme pantawaksi.

Laki ja Ewankeliumi
eli
Math. 5 luw. 20—26 wärs. selitys.

(Jatkoa 38 n:roon.)

Selittääksemme ja ratkaistaksemme tätä riitaa, uskomme, opetamme ja tunnustamme yksimielisesti, että waikka uskowaiset, todella Jumalan puoleen kääntyneet ja wanhurskautetut, owat päästetyt Lajin kirouksesta, aiwan niin, että he sen suhteen jo kutsutaan wapaiksi: tulee kuitenkin heidän jokapäiwä harjotella Jumalan Lakia, niinkuin kirjotettu on: (Ps. 1: 2. 119: 1) Autuas on se, joka rakastaa Herran Lakia, ja ajattelee hänen Lakiansa päiwät ja yöt. Sillä Jumalan Laki on kirkkaimman peilin kaltainen, jossa Jumalan tahto ja mieli-hywä selkiästi pannaan silmäimme eteen; sentähden sitä uskowaisille aina mieleen painettakoon, ja heille wisusti ja ahkeraa tyrkytettäköön.

Sillä waikk'ei wanhurskaalle ole Laki pantu, (niinkuin Apostoli 1 Tim. 1: 9 todistaa) waan wäärille: älköön sitä kuitenkaan niin paljaaltansa ymmärrettäkö, kuin wanhurskailla olis lupa elää Lajitta. Sillä Jumalan Laki on kirjotettu heidän sydämiinsä. Ja ensimmäisellekkin ihmisellekkin annettiin kohta tänne luotuansa Laki elämän ojennukseksi. Tämä siis on Paawalin sanain oikia ja omituinen ymmärrys, että Laki ei woi niitä Kristuksessa Jumalan kansa sowitettuja kirouksellansa sortaa, ja että se waatimisellansa ei taida

olla waiwallinen uudesta syntyneille, koska heillä on halu Jumalan Lakiin sisällisen ihmisen puolesta.

Ja totisesti, jos uskowaiset ja walitut Jumalan lapset siitä heissä asuwalta Hengeltä tässä elämässä täydellisesti uudistettaisiin, ihan niin, että koko heidän luonnossansa ja kaikissa woimissaan ei enää syntiä istuisi, eiwät tarwitsisi he Lakia, eikä yhtään pakottawaa waatiata hywiä tekemään, koska mieltä mielin ja aiwan wapaalla hengellä, kaiketta Lain opitta, muistutuksetta, warotuksetta eli waatimatta tekisiwät juuri sen, mitä Jumalan tahdon jälkeen tulee tehdänsä. Niinkuin aurinkokin, kuu ja muut tähdet, muistutuksetta, warotuksetta, pakotuksetta ja waatimisetta, itsestänsä estämättä toimittawat luonnollisen kulkunsa, sillä muotoa, kuin Herra kerta ensimmäisessä luomisessa on asettanut, niinpä, samatekuin pyhät Enkelit osottawat alttiin ja kaiketi wapaehtosen kuuliaisuuden.

Mutta uskowaiset eiwät tässä elämässä uudisteta täydellisesti, täyttämällä eli lopullisesti (niinkuin wanhat owat puhuneet). Ja waikka heidän syntinsä owat Kristuksen täydellisimmällä kuuliaisuudella peitetyt, niin ettei niitä uskowaisille lueta kadotukseksi, ja Pyhän Hengen kautta wanhan Aadamin kuolettaminen ja uudistus heidän mielensä Hengessä on aljettu: istuu kuitenkin wielä wanha Aadami alinomaa itse luonnossa ja kaikissa sen sisällisissä ja ulkonaisissa woimissa.

Tästä asiasta Apostoli sanoo: (Rom. 7: 18 seuraaw.) Minä tiedän, ettei minussa, se on, minun lihassani mitään hywää asu. Ja taas: Sitä hywää jota minä tahdon, en minä tee, waan pahaa, jota en minä tahdo, teen minä. Ja: Minä näen toisen Lajin minun jäsenissäni, joka sotii minun mieleni Lakia wastaan, ja ottaa minun wangiksi synnin Lajissa. Niin myös: (Gal. 5: 17) Liha himoitsee Henkeä wastaan, ja Henki lihaa wastaan; nämät owat wastaan toinen toistansa, niin ett'ette tee, mitä te tahdotte.

Siitä syystä uskowaiset, walitut ja uudesta syntyneet Jumalan lapset (niitten lihan himoin tähden) tarwitsewat ei ainoastaan ahkeraa Lajin muistutusta, oppia ja uhkauksia, waan usein kuritukfiakin, että uneliaisuus heistä ulosajettaisiin, ja tottelisiwat Pyhää Henkeä, niinkuin kirjotettu on: (Ps. 119: 71) Herra, se on minulle hywä ettäs minun nöyryytit, että minä sinun säätyjäs oppisin. Ja: (1 Kor. 9: 27) Minä kuritan ruumistani ja painan sitä alas, etten minä, joka muille saarnaan, itse hyljättäwäksi tulisi. Ja: (Hebr. 12: 8) Mutta jos te olette ilman kuritusta, josta kaikki owat osalliset olleet, niin te olette äpärät ja ette lapset. Siitä asiasta Toht. Lutherus Ewankeliumin selityksessä 19:nä Sunnuntaina Kolminaisuuden päiwästä on sangen selkiästi opettanut.

Mutta selitettäköön myös eroituksella, mitä Ewankeliumi tekee ja toimittaa uskowaisten uuteen kuuliaisuuteen, ja mikä Lajin wirka on (uskowaisten hywäin töitten suhteen).

Sillä Laki tosin teroittaa, Jumalan tahtowan ja waatiwan meiltä uutta elämää: mutt'ei anna woimia ja kykyä, nutta kuuliaisuutta alkamaan ja aikoihin saamaan. Mutta Pyhä Henki, joka annetaan ja saadaan, ei Lajin, waan Ewankeliumin saarnalla, uudistaa ihmisen sydämen. Sitte sama Henki käyttää Lajin wirkaa, sillä opettaaksensa uudesta syntyneitä, ja Jumalan kymmenissä käskyissä heille näyttääksensä, mikä Jumalan hywä ja hänelle otollinen tahto on, että tietäisiwät, mitä hywiä töitä ahkeroitkoot, joihin Jumala meidän on jo ennen waeltamaan walmistanut. Ja Pyhä Henki kehoittaa hywiin töihin, ja jos joskus lihan tähden owat laiskemmat ja huolimattomammat, taikka wastahakoisetkin, nuhtelee Se heitä Lajilla. Ja tällä tapaa sama Henki tekee kahta erityistä wirkaa yksissä ihmisissä, kuolettaa ja tekee eläwäksi, wiepi helwettiin ja sieltä jällen ulos. Sillä hänen wirkansa on, ei ainoastaan lohduttaa, waan myös nuhdella, niinkuin kirjotettu on: (Joh. 16: 8) Koska lohduttaja tulee, niin hän nuhtelee mailmaa synnin tähden, ja wanhurskauden tähden, ja tuomion tähden. Mutta syntiä on kaikki, mikä sotii Jumalan Lakia wastaan. Ja Paawali sanoo: (2 Tim. 3: 16) Kaikkinainen kirjotus on Jumalalta annettu ja tarpeellinen opiksi, nuhteeksi j. n. e. Mutta syntiä nuhdella on Lajin omituinen wirka. Jonkatähden uskowaiset, kaikissa rikoksissaan, Lajin kautta kuritetaan ja nuhdellaan Pyhältä Hengeltä, ja samalta hengeltä jällen kohennetaan ja saawat lohdutuksen Ewankeliumin saarnassa.

Mutta kosk'eiwät uskowaiset tässä elämässä täydellisesti uudisteta, waan wanha Aadami rippu heissä kiinni hamaan wiimmeiseen hengenwetoon asti: pysyy heissä myös sota Hengen ja lihan wälillä. Jonkatähden heillä tosin on halu Jumalan Lakiin sisällisen ihmisen puolesta: mutta kuitenkin se Laki, joka heidän jäsenissänsä on, yhtäkaikki sotii heidän mielensä Lakia wastaan. Josta tulee, etteiwät milloinkaan ole Lajitta, ja eiwät kuitenkaan Lajin alla, waan Lajissa, eläwät ja waeltawat Herran Lajin jälkeen, ja eiwät kuitenkaan tee hywiä töitä Lajin pakotuksesta.

Mutta mitä wanhaan Aadamiin tulee, joka heissä wielä istuu, sitä ajettakoon ja hillittäköön ei ainoastaan Lajilla, waan rangaistuksillakin: ja kuitenkin se tekee kaikki wastahakoisesti ja pakollisesti; yhdätkuin jumalattomatkin, jotka Lajin uhkauksilta pakotetaan, ja wastoin tahtoansa jollakin muotoa pidetään welwollisuudessaan ja kuuliaisuudessa.

Niinpä Lajin oppi uskowaisille on tarpeellinen senkin wuoksi, etteiwät jostakusta oman pyhyyden himosta itsemielisesti kuwailisi itselleen jumalista elämäkertaa, ja Jumalan Hengen warjon alla asettaisi itsewalituita Jumalanpalweluksia Jumalan sanatta ja käskyttä. Josta asiasta näin on kirjotettu: (5 Moos. Kirj. 12: 8, 32) Ei teidän pidä tekemän, jokainen kuin hänelle itse näkyis oikiaksi j. n. e. Kaikki kuin minä käsken teille, pitää teidän pitämän, tehdäksenne sen jälkeen, ei teidän pidä siihen mitään lisäämän, eikä myös siitä mitään wähentämän.

Mutta toisenkin syyn tähden Lajin oppi on uskowaisille tarpeellinen hywäin töitten harjotuksessa. Sillä ihminen taitaa pian luulla ja uskotella elämänsä ja työnsä aiwan puhtaiksi ja täydellisiksi. Mutta Jumalan Laki eteenkirjottaa uskowaisille hywiä töitä sillä tapaa, että samalla, niinkuin peilissä, näyttää meille, että ne kaikki meissä tässä elämässä wielä owat puuttuwaiset ja saastaiset, aiwan niin, että meidän Apostolin kanssa täytyy tunnustaa: (1 Kor. 4: 4) En minä tiedä mitään kanssani, mutta en minä sentähden wanhurskautettu ole. Jonkatähden, kuin pyhä Paawali kehottaa uudesta syntyneitä, tekemään hywiä töitä. (Rom. 13: 9), hän selwillä sanoilla panee heidän eteensä Jumalan kymmenet käskyt, ja (Rom. 7: 7 seuraaw.) itse Lajista tunnustaa työnsä olewan puuttuwaiset ja saastaiset. Ja Daawidi sanoo: (Ps. 119: 32) Minä juoksen sinun käskyis tietä myöden. Yhtäkaikki sittenkin rukoilee: (Ps. 143: 2) Älä käy tuomiolle palwelias kanssa; sillä ei yksikään eläwä ole waka sinun edessäs.

Sillä se wanha Aadami (niinkuin hillimätöin ja uppiniskainen aasi) on wielä myös yksi osa heistä, jota hillittäköön, ei ainoastaan Lajin opilla, waroituksilla, waatimuksilla ja uhkauksilla, waan lyömisilläkin (niinkuin sanwalla) ja rangaistuksilla pakotettakoon Kristuksen kuuliaisuuteen, siihen asti kuin warsin pääsemme synnin lihasta, ja ihminen täydellisesti uudistetaan siinä autuaassa nousemuksessa kuolluista. Mutta sitte ei tarwitse se enää, ei Lajin oppia, ei uhkauksia, eikä nuhteita; sillä ne koskewat ainoastaan tähän kuolewaiseen ja puuttuwaiseen elämään. Waan niinkuin saawat katsoa Herraa kaswoista kaswoihin, pitää heidän sen heissä asuwan Jumalan Hengen woimalla, mielellänsä, aiwan waatimatta, kaikitta esteittä, juuri puhtaina ja täydellisinä, suurimmalla ilolla tekemän taiwaallisen Isän tahdon, ja iloitseman Jumalassa kaikessa ijankaikkisuudessa.

Jonkatähden hyljäämme ja kiroomme wahingollisena willityksenä, häwittäwänä Kristillisen kurin ja sotiwana totista jumalisuutta wastaan, sen opin, ettei Lakia (sillä muotoa, kuin edelläpäin on selitetty) tule saarnata jumalisille ja uskowaisille, waan ainoastaan epäuskoisille, jumalattomille ja katumattomille.

Painolupa annettu Turun Konsistoriumissa joulukuun 9 p. 1863.
Käskyllä: J. G. Friberg.

Kuollut Turussa. Joulukuun 7 p. tehtaan työmies Aksel Reinhold Holmberg 18 wuot.; linnan wara-nihtin O. Blomqwistin tytär Gustawa Eugenia 6 kuuk. iällä; 8 p. merimies Mikko Nylundin poika Juha Mikko 1 wuot.; waimoihmisen Wilhelmina Malmlundin äpärä lapsi Kaarle Aleksei 5 kuuk. iällä; 9 p. trengin Iisak Juhanpojan tytär Wilhelmina Raisiosta kuoli läänin sairashuoneessa 16 wuot.; 12 p. mittarin A. Laurénin tytär Aleksandra Maria 5 wuot.; sepäntyttären Wilhelmina Rosenbergin äpärä lapsi Emil Wilhelm 1 wuot.; entisen proomimiehen G. E. Nordbergin waimo Maijastiina Tammelin 46 wuot.; alaupseerin Jacksonin leski Maria Helena Palin 51 wuot.; 13 p. tupakkikauppian Juha Teleniuksen leski Ulrika Dahlbom 65 wuot.; porwari Kustaa Lohjanderin leski Maria Lowisa Moberg 65 wuot.; pakkarin J. W. Appelgrenin tytär Maria Antonetta 3 wuot.; 14 p. muurarin oppilaan A. W. Johanssonin poika August Leonard 4 wuot.; 16 p merimies N. A. Cronström wainaan tytär Aleksandra Wiktoria 23 wuot.

Awioliittoon kuulutettiin joulukuun 13 p. kehruhuoneen-nihti, leskimies Antti Juha Rosenwall ja waimoihminen Juliana Helin; suutarin kisälli Aatolf Wiktor Lillberg ja neiti Maria Justina Joonaantytär; sekä meritullin wara-wahtimestari Juha Wilhelm Jansson ja neiti Berhardina Josefina Warelius.

☛ Tulewa numero annetaan Jouluaattona.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.
Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 40. **Turussa tuorstaina 24 päiwänä Joulukuuta** **1863.**

Annetaan yksi numero joka arkio-perjantai. Wuosikerran hinta on ulosantopaikassa 4 markkaa, Turun postikonttuorissa 4 m/k 40 penniä ja kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme, postimaksojen kanssa, 5 m/k. — Puoli wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 2 markkaa, Turun postikonttuorissa 2 m/k 20 penniä ja muissa postikonttuoreissa, postirahoinensa $2^1/_2$ m/k. Yksittäisin on hinta 3 kop. numerosta. Ilmotuksista on maksettawa 6 penniä riwiltä.

Tähti **annetaan tulewana wuonna 1864 näin suurennettuna yksi numero joka perjantai. Se tulee sisältämään, niinkun tänäkin wuonna, uutisia koto- ja ulko-maalta, waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita, niinmyöskin kirjotuksia hengellisistä ja seurakunnallisista aineista, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulkomaalla.**

Koko wuosikerta maksaa ulosanto-paikassa Turussa 4 markkaa eli ruplan, Turun postikonttuorissa ruplan ja 10 kopeekkaa, kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme 5 markkaa, johon on luettu postiraha ja postimestarin palkka. — Puoli wuosikerta maksaa 2 markkaa ulosantopaikassa, 55 kopeekkaa Turun postikonttuorissa, ja muissa postikonttuoreissa puolen kolmatta ($2^1/_2$) markkaa, kaikkein postimaksojen kanssa.

Sanomiin lähetetyistä ilmotuksista on maksettawa puolentoista ($1^1/_2$) kopeekkaa riwiltä.

Joulupäiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruots. Aamusaarnan: Prowasti Hjelt; Suom. ja Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom : w. Pastori Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Toisena Joulupäiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Sarén; Ruots. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.
Kehruhuoneenkirkossa, Ruots.: w. Pastori Malmström.
Linnankirkossa, Ruots.: w. Pastori Lindman.

Sunnuntaina Joulun jälkeen saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Ruots. Aamusaarnan: Prowasti Hjelt; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Malmström; Ruots. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.
Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Pastori Malmström.
Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Maisteri K. G. T. Rein on nimitetty järkeisopin opettajaksi yliopistoon ja määrätty toimittamaan awointa professorin wirkaa mainitussa tieteessä. — Oulun läänin maaherra on joulukuun 4 p. antanut Iin pitäjän etelä piirikunnan nimismiehelle A. Höckert eron wirasta kiwulloisuuden tähden ja samaan piirikuntaan muuttanut Jokijärwen nimismiehen, alaluutnantti J. E. Saksa ja nimismieheksi wiimeksi mainittuun paikkaan määrännyt wara-maakonttoristin J. S. Stenberg, sekä, sitte kun armossa on säätty että Haapajärwen kappeli, joka wastedes tehdään erinäiseksi pitäjäksi Haapaweden nimellä, on erotettawa Pyhäjoen nimismiehen piiristä ja yhdistettäwä Pielisjärwen kappelin kanssa yhdeksi nimismiehen piiriksi, nimismieheksi tähän uuteen piirikuntaan asettanut maakanslistin K. M. Jurwelius.

Hiippakuntain sanomia. Turun. Wahwistuskirjan owat saaneet pitäjänkoulun opettaja A. Utter Merimaskun kappalaiseksi ja armowuoden saarnaaja Hattulassa W. A. Konsin Wanajan kappalaiseksi. — Waalisaarnat on määrätty pidettäwäksi Lapin pitäjän kirkkoherran wirkaan, ja Kauhajoen kappalaisen wirkaan sekä Seinäjoen kappalaisen wirkaan. — Hattulan kirkkoherran waalissa sai Kumlingin kirkkoherra Sulin melkein kaikki huudot eli 89 manttaalia, Halikon prowasti Sarbeck sai ainoastaan $^1/_2$ manttaalia ja Honkilahden kappalainen Mittler ei saanut yhtään huutoa. — Haettawana latinan kielen opettajan wiran toimitus ennen tulewan tammikuun 7 päiwää.

Porwoon. Wahwistuskirjan owat saaneet Leppäwirran kappal. siainen wp. G. W. Melart Taipalsaaren kappalaiseksi, kirkkoherran wirkainen Sortawalassa wp. K. A. Streng Heinijoen kappalaiseksi, kirkkoherran wirkainen Luumäellä wp. A. U. Wikften Pyhtään kappalaiseksi ja Rantasalmen kappal. siainen wp. O. H. Clewe jumaluusopin lehtoriksi Jywäskylän alkeisopistoon. — Waaliin on pantu Mäntyharjun kappalaisen wirkaan 1) Heinolan kappalainen K. Hellén, 2) Pieksämäen kappalainen wp. A. Wahlberg ja 3) Sortawalan kappal. siainen wp. A. W. Mansner; Liljendalin kappalaisen wirkaan 1) w. t. kappalainen Raudulla K. J. Johnsson, 2) kirkkoh. apulainen Hirwensalmella wp. A. Andersson ja 3) kirkkoherran wirkainen Asikkalassa wp. E. Mennander. — Kirkkoherran tutkinnon on käynyt Uudenmaan läänin wankihuoneen saarnaaja maisteri C. E. Aspelund oppilauseella approbatur cum laude.

Kuopion. Kirkkoherran tutkinnon seisoi tämän kuun 5 p. konsistorin notari K. Kiljander oppilauseella approbatur cum laude.

Kotomaalta.

Turusta. Joulu on owen edessä. Hywää ja rauhallista joulu-juhlaa toiwotamme lukioillemme. Talwi ja rekikelikin on jo saatu, waikka se wesisateen kanssa on taistellut, niinkun wielä wiimes tiistainakin, mutta talwi on woiton puolelle päässyt ja taitaa jo puolensa pitää. — Tuomaan markkinoilla wiime maanantaina oli koolta wäkeä, ja tawaraakin myytäwänä. Woin hinta oli entistänsä wähän alempana, sillä sitä myytiin nyt 15 ja 16 kopeekalla naula. Rukiit maksoiwat 6 ruplaa, kaurat 9 markkaa tynnyri, tuore eläimen liha 70 kop., tali 3 rupl. leiwiskä, perunat 1 m. nelikko ja palowiina 4 m. kannu.

— Eilen aamulla kuoli täällä tuomiokirkon seurakunnan kanttori Karl Jernberg.

— Suomen talousseuran kokouksessa tämän kuun 18 p. walittiin uutten sääntöjen mukaan seuran eduskunnan jäseniksi kauppaneuwos Julin, tuomioprowasti Renwall, howioikeuden-assessori Munck, prowastt Hjelt, pormestari Bronikowski, koulunjohtaja Lebedeff, kauppaneuwos Dahlström, kirjanpainaja Granlund, apteekari Fabritius, läänin kirjanpitäjä Backmansson, apteekari Aschan, kreiwit August ja Karl Armfelt, hewoslääkäri Palmgrén, luutnantti Silfwerswan, kauppias Thulin, tehdasteliat Cronwall ja Nylund, kruununwouti Nylund ja apteekari Lindeman. Toimikunnan jäseniksi walittiin lukion-opettaja Reuter, kauppias Österblad, wapaherra W. v. Troil ja koulun-opettaja Lundell, ja toimikunnan wara-jäseniksi laulunjohtaja Möller, kamreeri Jansson, konsuli Sjöström ja howioikeuden-assessori Lönnblad. Tutkintokunnan jäseniksi kutsuttiin kirjakauppias Reuter, kauppias Kekoni, luutnantti v. Schantz ja lehtori Arrhenius, sekä wara-jäseniksi siihen läänin rahaston hoitajan apulainen Landell ja konsuli Julin. Harjotusmaan tarkastajaksi walittiin useimmilla äänillä lehtori Arrhenius.

— Sittekun kapteeniluutnantti Jägersköld tämän wuoden kuluessa on mittaillut ja merkinnyt kulkuwäylän Wanajawedellä Lepaansalmesta Lempoisten kulmalle sekä toisen haaran Walkiakoskelle, on keis. senaatti määrännyt 1,600 markkaa, että samat kulkuwedet jään aikana wielä tarkemmin saadaan mitatuksi.

— Senaatti on määrännyt 800 markkaa jokaiselle 7:lle Suomen maawiljelysseuralle palkinnoiksi jaettawaksi kilpakynnöistä ja hywistä siintö-eläimistä. Pohjois-Suomen maawiljelys-seura on saanut ainoastaan 400 markkaa. — Kartanon pehtori Benjamin Partti Laukaan pitäjästä on senaatin määräyksestä saanut 1,600 markkaa matkarahaksi, ulkomailla tutkiaksensa maawiljelyskeinoja.

— Näissä sanomissa olemme jo maininneet wirsikirjan toimituskunnan täällä mennyt kesänä koossa ollessansa erottaneen wirret suomalaisessa wirsikirjassa kolmeen eri osaan, 1) hywiin, jotka olisiwat melkeen sillänsä pidettäwät, 2) kehnompiin, jotka warsinkin ulkomuotonsa wuoksi tarwitsisi melkein läpensä korjata, 3) huonoihin, jotka olisiwat uusilla palkittawat. Nyt on wirsikirjan toimituskunta julistuksessansa Helsingistä wiimmes Lokakuun 28 päiw. ilmottanut mitkä wirret kuhunkin osaan kuuluuwat. Ensimäiseen osaan kuuluu N:ot 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 48, 53, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 68, 70, 73, 75, 81, 84, 88, 89, 90, 94, 95, 98, 99, 100, 102, 104, 107, 108, 110, 113, 115, 117, 119, 120, 122, 123, 126, 128, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 137, 138, 142, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 153, 154, 155, 161, 162, 165, 167, 168, 169, 170, 173, 174, 176, 182, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 193, 194, 198, 224, 225, 226, 227, 228, 230, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 239, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 270, 271, 273, 274, 276, 280, 281, 282, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 298, 300, 301, 302, 303, 310, 312, 314, 317, 318, 320, 321, 330, 335, 341, 345, 346, 350, 351, 352, 353, 355, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 368, 371, 372, 373, 375, 378, 380, 384, 385, 387, 389, 390, 391, 392, 403, 404, 405, 406, 408, 410, 411, 412, 413; Toiseen osaan N:ot 6, 13, 32, 33, 34, 40, 42, 49, 52, 54, 55, 56, 66, 71, 74, 77, 80, 82, 83, 85, 86, 91, 93, 96, 101, 103, 105, 106, 109, 111, 112, 116, 121, 125, 135, 141, 152, 163, 166, 171, 175, 177, 179, 183, 195, 196, 197, 203, 207, 212, 216, 222, 223, 238, 268, 278, 287, 289, 307, 308, 327, 334, 339, 340, 343, 348, 349, 363, 367, 374, 383, 386, 388, 396, 397, 398, ja kolmanteen osaan N:ot 12, 23, 30, 35, 36, 37, 45, 47, 50, 51, 57, 62, 65, 67, 69, 72, 76, 78, 79, 87, 92, 97, 114, 118, 124, 127, 129, 139, 140, 143, 144, 145, 156, 157, 158, 159, 160, 164, 172, 178, 180, 181, 184, 190, 192, 199, 200, 201, 202, 204, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 229, 231, 240, 241, 242, 246, 267, 269, 272, 275, 277, 279, 283, 284, 285, 286, 288, 297, 299, 304, 305, 306, 309, 311, 313, 315, 316, 319, 322, 323, 324, 325, 326, 328, 329, 331, 332, 333, 336, 337, 338, 342, 344, 347, 354, 356, 364, 365, 366, 369, 370, 376, 377, 379, 381, 382, 393, 394, 395, 399, 400, 401, 402, 407, 409.

Wirsikirjan toimituskunta pyytää mainitussa julistuksessansa kaikkia, jotka luulewat kykenewänsä wirren tekoon, lähettämään sille joko suorastaan taikka konsistoriumein kautta uusia eli parattuja wirsiä ennen wuoden 1865 loppua.

— Tehtaan-isäntä E. J. Längman oli, niinkuin ennen on kerrottu, tehnyt testamentin, jossa hän Suomen ja Ruotsin kansoille oli lahjottanut melkein koko omaisuutensa, jonka piti tekemän noin 325 tuhatta ruplaa hopeassa. Mutta nyt on ilmestynyt wielä suuremman summan welkakirja, annettu Längmannilta sahanhoitaja Adam Fennander wainajalle, jonka Puumalan pitäjässä asuwaiset perilliset parhaallaan kuuluwat olewan täydessä puuhassa panna asiata riitaan. Tämä ruotsiksi, 12 kopeekan kartalle tehty welkakirja, kynätty osaksi wieraalla, osaksi Längmannin omalla kädellä, kuuluu suomeksi näin: Allekirjottanut maksaa waadittaissa Kolmesataa wiisikymmentä tuhatta (350,000) ruplaa hopeassa, ynnä niistä juoksewan laillisen koron kanssa, wiisi wuoteissa sadalta, sillä ehdolla, ettei niitä ennen yhdeksän wuoden kuluttua saa miltään puolelta hakea muussa, kuin kuoleman tapauksessa,*) Sahanhoitajalle A. Fennanderille, wakuuttaa. Korpilahdessa 2 p. tammikuuta 1859. E. J. Längman.
Sanoo 350,000 rupl. hop. (sinetti.)

*) Tästä alkain nähtäwästi Längmannin oma käsi-ala.

— Wiime perjantaina pidetyissä arpajaisissa karttui rahaa kuuromykkäin koululle 1,200 markkaa ja sotawanhusten kassaan 2,242 markkaa 8 penniä.

— Uusia kirjoja on tullut jouluksi Helsingistä „Suomen kansan Satuja ja Tarinoita 3 osa Eläin-juttuja"; hinta 1 m. 50 p. — „Mansikoita ja Mustikoita IV"; hinta 50 kop. — „Juoseppi Lumessa eli onnettomuus waihtelehtaa onneksi, Tarina Berthold Auerbachilta"; hinta 25 kop. — Kuopion kirjapainosta on tullut: „Taito ja Toimi, Lyhykäinen käsikirja talouden hoitajille, kirjottanut A. Manninen, Toinen lisätty ja parannettu painos"; hinta 1 m. 20 p. — ja A. Oksasen „Säkeniä I," toinen enennetty painos, hinta 2 m.

— Jywäskylän kansakouluttaja-opiston ylitarkastajan esityksestä on senaatti määrännyt 200 markkaa opiston puutarhurille Lönnrotille ja hänen waimollensa, opetellaksensa Kouwolan olkikutoustehtaassa olkimattoin palmikoitsemista, jota sitten opettaisiwat oppilaisille Jywäskylän opistossa.

Wiipurista. Kaksi persialaista on ollut noin wiikkokauden kaupunnissa. Amerikalainen lähetysseura on waikuttanut Persiassa ja saanut siellä pienen Luterilais-seurakunnan syntymään. Se pieni seurakunta ei ole jaksanut saada itselleen kirkkoa ja on sentähden lähettänyt nämät kaksi maamiestänsä keräämään rahoja kirkon rakennukseen mainitulle seurakunnalle. Toinen heistä osaa hiukan wenättä, mutta muuten he puhuwat ainoastaan waan Persian kieltä. Heillä tosin on kirja, Englannin, Ranskan ja Saksan kielellä painettu, mikä heidän asiansa selwittää, mutta waikea heidän on kuitenkin tulkitta kulkeminen. (Otawa.)

Karttulasta. Täällä on tänä kesänä mitattu sen aiwotun rautatien asemaa ja tasa-korkoa Kuttajärwen ja Kallaweden wälillä, nimittäin Sywäniemen höyrysahan lastauspaikalta Mömmölänlahteen. Tämä sangen hywä ja tarpeellinen esitys, jonka on taitanut alkaa eräs maawiljeliä, taitaa jäädä kesken rahan puutteessa, jos ei hallitus tee apua tässä. Tämä rautatie, joka tulisi waan pienien kanawien raiwaamisella yhdistämään Saimaan ja Päijänteen wedet, olisi yhtä tarpeellinen kuin hyödyllinen koko maalle. (Tapio.)

Munsalan kansakoulussa, joka awattiin wiimes syyskuun 15 p., on syyslukukaunna ollut 69 oppilaista, joista 43 kuului oikeaan kansakouluun ja 26 wähempää lasta oli walmistelewassa luokassa. Ensimainituista on 10 luwannut ruweta kansakoulun opettajiksi ja usiammat heistä owat jo ennenkin lapsia opettaneet. Oikeassa kansakoulussa owat oppilaat miehenpuolisia, paitsi 3 lastenopettajattareksi aikowaa; walmistelewassa luokassa on sekä poikia että tyttöjä.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa joulukuun 15 p. hywäksyttiin toimitus-waliokunnan ehdotukset säätyin wastauksiin hallituksen esityksille salpietari-weron häwittämisestä ja yleisestä luwasta wälikeräjäin pitämiseen keskuus-asioissa ja wähemmissä rikosasioissa. — Herra Gripenbergin ehdotus elakerahaston asettamisesta wanhoille palkollisille ja tohtori Schildtin ehdotus uudesta lääni-jaosta pantiin paperistoon, se on, jätettiin sillensä. — Talonpojansäädyn kutsumus aatelissäädylle yhdistymään ehdotukseen suomen kielen asettamisesta oikeus- ja wirkakieleksi lykättiin säätyin yhteiseen walitus-waliokuntaan. — Esiteltiin lakiwaliokunnan lausunto hallituksen esityksestä, muutoksista ja lisäyksistä holhoja-hoidon sääntöihin. Tässä hywäksyttiin esityksen peruslause että tuomarilla olkoon holhoja-hoidossa apuna seurakunnan hallinto, taikka, jollei semmoista ole, uskotut miehet, jotka seurakunta walitsee. Lausunnon erinäisten pykälten tutkinto jätettiin toistaseksi.

Pappissäädyn täysikokouksessa joulukuun 15 p. esiteltiin toimitus-waliokunnan wastaus-ehdotukset hallituksen esityksiin salpietariweron häwittämisestä sekä wälikeräjäin pitämisen luwasta keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa, jotka hywäksyttiin. — Esiteltiin erinäisen walitus-waliokunnan mietteet siitä anomuksesta että yliopiston-, lukion- ja koulun-opettajain oikeus kirkollisten wirkawuosien lukemiseen häwitettäisiin taikka kumminkin heidän erittäinen hakemus oikeutensa keisarillisiin pitäjiin lakautettaisiin. Anomuksen edellinen osa hyljättiin, mutta jälkimäisestä päätettiin 21 äänellä 5 wastaan että erittäinen hakemusoikeus keisarillisiin pitäjiin lakautettaisiin kaikilta muilta paitsi Lapinmaan papeilta ja Siperiaan asetetulta wankein-saarnaajalta.

Täysikokouksessa joulukuun 17 p. esiteltiin ja laskettiin pöydälle säädyn erinäisen waliokunnan mietteet seuraawista anomus-esityksistä: 1) warapastori v. Essenin, suomen kielen käyttämisestä opetuskielenä muutamissa aineissa maamme ruotsalaisissa oppilaitoksissa sekä ruotsin käyttämisestä muutamissa aineissa suomalaisissa oppilaitoksissa; 2) prowasti Heikelin, maan yhtäläisestä jakamisesta oikeus-, hallitus- ja kirkko-asiain suhteen; 3) saman anomus että uuden waltiopäiwäsäännön ehdotus Keis. M:tilta esiteltäisiin säädyille tulewilla waltiopäiwillä. — Keskusteltiin säädyn kanslia-kustannusten jakamisesta, ja päätettiin ne tuomiokapitulein kautta haettawaksi.

Porwarisäädyn täysikokouksessa joulukuun 11 p. tutkailtiin lakiwaliokunnan ehdotusta holhoja-hoidon sääntöin muutoksista ja lisäyksistä. Tässä hyljättiin lakiwaliokunnan ehdotukset holhoja-hoidon antamisesta holhon-alaisen sukulaisille taikka erittäin kutakin holhousta warten walituille uskotuille miehille. Sitä wastaan hywäksyttiin se ehdotus että jokaiseen keräjäkuntaan walittaisiin erinäinen holhojakunta, jonka tulisi huolta pitää holhonalaisista; kuitenki olisi tuomarille pidätettäwä yleinen katsanto taikka waarinpito holhoja-hoidosta.

Joulukuun 15 päiwän täysikokouksessa luettiin toimitus-waliokunnan wastauslauseet hallituksen esityksistä, salpietariweron poistamisesta sekä wälikeräjäin pitämisestä keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa, jotka hywäksyttiin. — Herra Grundfelt teki anomuksen Lapuan joen perkaamisesta hirsi- ja terwa-kuljetukseksi kewäillä sekä sen joen yhdistämisestä kaiwannolla taikka hewos-radalla Toiweteen ja muihin sen kanssa yhdessäolewiin järwiin luode Satakunnassa. Tämä lykättiin erinäiseen walitus-waliokuntaan.

Talonpojansäädyn täysikokouksessa joulukuun 15 p. päätettiin muuttaa edellinen päätös säädyn täysikokous-protokollain painattamisesta sillä tawoin että niitä painetaan erittäin suomen kielin 750 kappaletta ja erittäin ruotsin kielin 500 kappaletta. — Esiteltiin toimitus-waliokunnan wastaus-ehdotukset hallituksen esityksiin salpietariweron poistamisesta ja wälikeräjäin pitämisestä keskuus-asioissa ja wähemmissä rikos-asioissa. — Luettiin lakiwaliokunnan mietteet hallituksen 2 esityksestä, holhoja-hoidon sääntöin muutoksista ja lisäyksistä, mutta lykättiin wielä takasin lakiwaliokuntaan ynnä niistä tehtyin muistutusten kanssa. — Tykki antoi kaksi anomuskirjaa, allekirjotettuna toinen talonpojilta Erik ja Aleksander Sahamies ynnä muilta, ja toinen talonpojilta Elias Mälki ja Erik Kyckling ynnä muilta, jotka pyytäwät säätyä auttamaan heitä taloinsa omistukseen Terwajoen ja Mälkin kylissä Wiipurin pitäjässä, jotka talot heiltä laittomasti oli otettu ja joissa nykyään oli haltioina öwersti Edward Mendt ja kenraalluutnantti Weyrauch ja röökinä Weyrauch. Tämä lykättiin säädyn erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Slotte luki anomus-esityksen että wirkamiehet, jotka yhteiseltä kansalta kantawat palkkansa jywissä, welwotettaisiin katowuosina tytymään palkkioon heille tulewista jywistä wuoden keskiwerohinnan jälkeen. Lykättiin erinäiseen walitus-waliokuntaan. — Nyrönen teki anomuksen Wiitasaaren pitäjänmiesten hollikyytiwelwollisuuden helpotuksesta sekä lääkärin ja apteekarin asettamisesta mainittuun pitäjään. Tämä laskettiin pöydälle. — Kumpulainen luki anomuksen hankkeisiin käymisestä saattamaan suomen kieltä luonnollisiin oikeuksiinsa.

Ulkomaalta.

Tanskan asia on ensimäisenä puheen-aineena ulkomaan sanomissa, ja Saksalaisten sotainto Tanskaa wastaan niin yltynyt ettei mieliä ilman sodatta enää taitta saada leppytetyiksi. Usiassa paikoin Saksassa on rahoja koottu ja wapaehtoisia on ilmottanut itsensä olewan walmiita lähtemään sotaan. Kansallisyhteys on myös kiiwaasti puolustanut tätä asiaa ja antanut Augustenburgin prinssille koottuja rahoja. Saksan wähemmät waltakunnat nykywät olewan kaikki yhdessä wimmassa, taikka eiwät kuitenkaan woi tehdä sille mitään todellisempaa wastustusta. Heidän aikeensa on asettaa Augustenburgin prinssi Sleswigin ja Holsteinin herttuaksi ja niin kokonaan erottaa nämät herttuakunnat Tanskan waltakunnasta. Saksan suuret waltakunnat Preussi ja Itäwalta tahtowat aluksi kuitenki myöntyä Lontoossa tehtyyn suostumukseen, eikä Augustenburgin prinssin hywäksi anastaa äsken mainittuja herttuakuntia. Liittokunnan päätöksen mukaan on jo käsky annettu sotawäelle marsimaan Holsteinin. 22,000 miestä ja wielä lisäksi 45,000 miestä itäwaltalaisia ja preussilaisia warawäeksi on määrätty Holsteiniin menemään, toimeen panemaan liittokunnan käskyjä; joulukuun 10 päiwänä oli heidän määrä lähteä liikkeelle. Tanskassa myös warustetaan kaikin woimin. Puoli sotawäestöä on jo pantu sotajalalle ja Dannewirken linja täydellisesti warustettu kanunilla. Altonassa on 8,000 miestä tanskalaista sotawäkeä, ja muita sotajoukkoja on Holsteinissa warosalla. Holsteinilaisille on Tanskan kuningas Kristian IX lähettänyt julistuskirjan, jossa heille luwataan täydellisesti tydyttää kaikki heidän lailliset toiwotuksensa, antaa peruslaillinen itsehallitus. Toisessa julistuskirjassa kiittää kuningas Lauenburgin säätyjä heidän uskollisuudestansa. He oliwat nimittäin tunnustaneet Kristian 9:nen lailliseksi hallitsiaksensa ja luwanneet pitää Tanskan yhteyttä Lontoon suostumuksen mukaan. Uhkaawaa sodanmyrskyä wastaan on Tanska wielä aiwan yksinään. Liitosta Ruotsin kanssa, jota puuhattiin, ei näy mitään tulewan nyt enää kun kuningas Fredrik VII kuoli. Englanti, joka isowaltain joukossa on lähinnä, kehottaa Tanskaa sowinnollisilla keskustuksilla ratkaisemaan riitansa.

Preussin hallitus on kansan eduskunnalta pyytänyt 12 miljonaa taaleria sotawarustuksiin Sleswigiä ja Holsteinia warten, mutta eduskunta on kieltänyt tämmöisen waltiolainan ottamisen.

Ranskan keisarin waltiokokouksen puuhista ei näytä mitään tulewan.

Jonian saarten yhdistämisen tuumassa, joka muutoin on myönnytetty, on kuitenki tullut se esteeksi että muutamat waltakunnat waatiwat Korfun linnotusten hajottamista ennen kuin sitä saarta saataisiin yhdistää Greekan waltakuntaan. Tätä on erittäinki Turkki ja Itäwalta waatineet, mutta Greekassa ja Jonian saarilla ollaan kowasti sitä hajottamista wastaan. Siinä on siis wielä ratkaisemisen asiaa.

Englannin Indiassa on warakuningas lord Elgin kuollut, ja hänen siaansa on määrätty sotasankari Lawrence. Kaikki wuorikansat Indiassa owat nostaneet kapinan, joita kuitenki öwersti Rose on wastustellut, mutta sekä Rose että kenraali Chamberlain owat haawotetut, kuitenki luulewat englantilaiset ilman lisäwäettä saawansa woiton.

Suomenkielen riita. (Lähetetty.)

N:o 11: 9:nessä palstassa Päiwätär soimaa H. Uutisia, jotka waroittawat „asukkaita jättämästä awaimia owien suuhun", ja oikaisee: - - - - „warkaita pelättäessä on katsottu, etteiwät awaimet ole jääneet owien suulle. - - - - Yhtäkaikki se muuten lienee jos awaimet säilytetään owen suussa taikka huoneen perällä, kuin wain warkaita peljätessä eiwät ole lukun suulla. Jos pelättäminen lienee samaa kuin peljättäminen, niin sopisi kysyä, miten peljättäjä peljättäessä sitä kerkeää katsomaan, owatko awaimet suulla tahi ei? Eikö hänellä peljättämisessä tarpeeksi puuhaa ole? Wai peljättääkö Päiwätär warkaita warsin awaimien suulta pitämisellä? — Eiwät ne sitä pelkää, muutoin wain wälttäwät. — Tästä soimauksesta sopii sentähden sanoa:

Pata kattilaa soimaa;
Yhtä mustat molemmat.

Mutta koska Päiwätär kerran riitaan ruwennut on, niin sopii häneltä kysyä: miten aurinko Gideonissa — miehessä — seisoo? Raamattu sanoo: Gibeonissa — wuorisessa paikkakunnassa —, ja me pidämme Raamatun todempana kuin Päiwättären pärinän. Mutta eikös ole pilkkaa, wetää Raamatun lauseita niin wähäpätöiseen asiaan? — Wai pitääkö Päiwätär koko Pyhän Raamatun pilkkana?

Saman palstan alkupäässä Päiwätär päästää „Iduna nimisen laiwan wäen pitkän riuwun awulla" „hundskallin" „autioon kallioon." Sopinee sitä kysyä: minlainen riuku se liene ollut ku miehet kallioon autti? – Harwoinpa laiwoissa riukuja, aidaksia, kuljetetaan. — Pikemmin olisi sopinut sanoa: pitkän

wuolen kannattamalla miehet pääsiwät autiolle kalliolle; sillä wuoli on pitkä hoikka warapuu, kunlaisia laiwoissa melkein aina kuljetaan ja kutsutaan myös Ruotsista lainatulla nimellä piiruiksi. Tämmöinen ei sowi riuwuksi. Päiwättären riuku lienee ollutkin awain, jolla kallio aukeni, että miehet sisään pääsiwät lämmittelemään. — - - - - - „Kolmatta päiwää oli laiwawäestö oleskellut samalla kalliolla - - - kuin muutamat kalastajat heitä hawaitsiwat ja pelastiwat." Tässä olisi sopinut kalastajain nimetkin sanoa, koska ne ruotsalaisissa sanomissa kerrotaan, ja heidän tekonsa ja apunsa sen kunnian hywin ansaitsee. Mutta sopiiko laiwawäestön oloa kalliolla oleskelemiseksi sanoa? — Wielä olis kysyminen, minkätähden Päiwätär sanoo „heitä?" Eiwätkö kalastajat kaikkia hawainneet ja pelastaneet? — Totta kaiketi. — Siis olis pitänyt sanoman: hawaitsiwat ja pelastiwat heidät.

Kuinka wähän Päiwätär huolii taikka tietää sanain oikeasta suomalaisesta sowittamisesta näkyy wielä saman N:ron toisen palstan 24 ja 25:ssä riwissä: „koska nyt rautatehtaalaiset todella eiwät tuo enemmän kuin 150 rupl. päiwällä." — Suomalaiset käyttäwät epääwässä lauseessa osantosiaa hallinnon werosta näin: eiwät tuota enempää. — Ja sitte „päiwällä?" — Minkätähden ainoasti „päiwällä? koska tietty on, että rautatehtaissa työn täytyy käydä yhtenänsä yöt ja päiwät; — niinmuodoin wuorokaudessa, taikka: päiwäänsä, eli päiwässä, eli päiwän eteen, päiwää kohtaan. — Saman palstan 13 ja 12 riwissä alhalta: „korottaa rautatehtaalaisten tuote-summa 150:sta 200:n asti." — Korottaako summa? wai tekeekö korojen weteleminen tämän eroituksen? — Eikös sopisi sanoa: korgottaa tahi enentää - - summan? — Saman N:on kolmannen palstan 20:nessä riwissä alhalta seisoo: „kaksi wertaa" ei suinkaan muusta syystä, kuin toisentaaksi ennen oikein sanottua „kahta wertaa"; ja kohta seuraawassa riwissä: „saadaksensa tietoa", niinkuin epäselwää, eikä täyttä wakuutta, kuta tarkottaessa olis ollut sanominen: tiedon, niinkuin täyden ja wakawan. — Ja taas 16:ssa riwissä alhalta: „päiwällä", kussa kuitenkin puhe on koko wuorokaudessa walmiiksi saamisesta. - - - - - „myymä-hinnasta kuluu sekä päiwäpalkkoihin että pää-oman korkoihin ja kuoletus-rahoihin." — Eiköstä olisi paremmin sopinut sanoa: teetäntö-waran, teetäntö-rahaston kaswuihin ja wähittäin maksoon saamiseen, tahi juoksewemmin: päiwäpalkoiksi, teetäntörahaston kaswuiksi ja wähittäin maksoon saamiseksi, sillä jos teetäntöwara on oma, niin ei sitä järjellinen ihminen kuoleta, waan käyttää kaswulla ja kokee wähittäin teetäntö-rahansa kotiin saada; mutta jos tämä wara on welkana niin ei se ole oma. Mutta Päiwätär on jossakussa kuullut tahi nähnyt ruotsalaisen sanan „kapital" kutsuttawan pää-omaksi, ja mitään muuta miettimättä ruwennut sitä korgottamaan ja kuolettamaan. Mutta tässä olkoon kyllä tämän Numeron osaksi, waikka siinä monta muutakin „makupalaa" löytyy.

Kääntykäämme wielä takasin katsastamaan ensi-Numerossa tuota iljettäwää „Führerin kostoa." Siinä 11 palstan 27:ssä riwissä hän syöstää ankaran kuohuwan wesikoonsa yhdeksän sadan jalan sywälle, Staubach Balm nimisen jyrkän kallion ylitse." — Tässä tosin arweluttaa, miten se 900 jalan sywälle syöstetty wesikoo kohoaa Staubach Balm nimisen kallion ylitse? Sitte on kysyttäwä: kenen hän panee syöksemään? sillä syöstämisen ja syöksemisen wälillä on sama eroitus kuin teettämisen ja tekemisen eli peljättämisen ja pelkäämisen wälillä; sitte: mistä hän on saanut „wesikoonsa?" — Eipä wesi koossa pysy muutoin kuin laitain sisällä; — muutoin on „koonsa" tawaton sanan muoto. — Eikös olis sopinut sanoa: Staubach putoukselle, kussa, niinkuin tietty on, ankara kuohuwa weden paljous syöksäyy Staubach Balm nimiseltä jyrkältä kalliolta 900 jalkaa sywälle. — Muut makupalat jätämme; mutta ei auta jättämään tuota kuin „Erinomaisella woimalla sieppasi Füßli tämän wara-polun toista päätä ja syöksi sen ryskeellä alas sywään." — Mistäpä se erinomainen woima tuli? — Eikös kaikin woimin olis kelwannut? — Minkä sieppaa, sen sieppaa kokonansa ei wain toista päätä: — eikös paremmin suomeksi: kaikin woimin Füßli tarttui porras pölkyn päähän ja syöksi sen j. n. e.

„lankien," eikö: langeten?

„leitsarin **käet** ikään kuin wedossa"!!

„osta itselleis saattajan!

„koittaaksensa hyppäyksen:" eikö: kokeaksensa hyppäystä?

„saattaneensa hänet:" joko hänestä nyt monta tuli?

„koukertelee hirwittäwän kulunsa" — olisko se olewanansa: kulkunsa, wai mitä kulua hän tähtäilee?

„taukooksensa": eikös tauwotaksensa?

„waattein tähdeistä" — pitäisi muka oleman: waatetten tähteistä; mutta mitä Päiwätär huolii sanain tarkkaudesta, kuin wain kaiku sinne päin kajahtaa! — Hän tahtoo kartuttaa kielen wapautta, joka hyljää wanhat siteet ja ohjeet, joiden oppimisessa on työtä ja waiwaa, siihen asti, ettei tiedä jos puhuu tähdeistä taikka tähteistä. Mutta jos Hän näin kielen selkeyttä kartuttaa, jätetään niiden wastattawaksi, jotka lukemisella tietoa ja taitoa kaswattaa ja kartuttaa pyytäwät.

Suomen kieli on tarkka, ja Suomen Kansa rakastaa wanhaa wakawaa kirjakieltänsä, jota taitaa lukea ja ymmärtää. Tämä onkin Michael Agrikolalta useampain puheen-parsien keskenänsä wertaamalla perustettu, kaikilta wanhoilta kirjamiehiltä kartutettu, joiden joukossa Daniel Juslenius on warsin kiitettäwä. Heidän jälkejänsä ja ohjeitansa me seuraatkaamme, saadaksemme puhtaan selwän kirjallisuuden, kuta Suomen Kansa hywäksyy. Kaikki muut epäselwät murteet ja muutokset kirjallisuutta rakastawa kansa hyljää, niinkuin nähty on Turun Wiikko-Sanomista sitte kuin niissä aljettiin Sawokarjalaista matkia; moni yritetty Sanan Saattaja Wiipurista on rauwennut tyhjään; Maamiehen Ystäwä loppui ruwettuansa pelkää Kuopiolaista kirjottamaan; Warpunen wäsyi ensiwuotensa päähän; Helsingin Uutiset owat jääneet owien suuhun; Lähetys-Sanomia ei kukaan tahtonut ostaa, ennen kuin sen kieli selkeni, mutta ostetaan sitä kiihkeemmin, mitä selwempää Suomea siinä hawaitaan.

Tästä tulisi jokaisen Sanoma-Lehtein kirjottajan ottaa waarin ja pitää wakaasta kirjakielestä kiini. — Olkoon kirjottamatta joka ei kirjakieltä taida.

S—1—s.

(Lähetetty.)

Åbo Underrättelserein Toimittajalle *)

„Jos otamme ihmisten todistuksen,
— Jumalan todistus on suurempi."

Åbo Underrätt. 147 n:rossa esittelee toimittaja sen ulkopuolisen käsityksensä että uljasten kirkkoin rakentaminen meidän aikanamme on wahwa todistus sen hengellisyydestä. Samalla tawoin taittaisiin myös päättää, että Juutalaiset, koska he rakensiwat ja korittiwat profeetain hautoja, oliwat aiwan profeetaallisesti mieltyneitä; ja kuitenki naulasiwat he samaan aikaan ristinpuuhun suurimman profeetaansa. (Syyn siihen tiedämme: „sentähden että Hän sanoi olewansa Jumalan pojan, tehden itsensä Jumalan kaltaiseksi.") Toimittaja ei toki luulle että kirkkoin rakentaminen — enemmän kuin muutkaan turhamaisen ja ylpeäluuloisen ihmisen paikkaustyöt — tuottaa rakentajille wapakirjan taiwaasen, niinkuin luuloteltiin sokian uskon aikakautena? — Järki on suuri ja kallis lahja, mutta äärettömän korkeempi sitä — niinkuin taiwas on korkeempi maata — on kuitenki Pyhän Hengen walo, joka Ilmotuksessa loistaa etsiwälle järjelle awuksi. Tässä löytää se täydellisen tydytyksen, mutta ne jotka asettauwat tätä waloa wastaan, joka käskee luopumaan kaikesta omasta, etupäässä järjettömästä hengellisestä ylpeä-luuloisuudesta, tulewat pian umpi sokiaksi. „Jolla on, sille annetaan, mutta jolla ei mitään ole, siltä otetaan sekin pois, jonka hän luulee hänellänsä olewan." Järki ei ole yksinänsä tarpeeksi, waan pyrkii — jos se tahtoo pysyä kohdallansa — itseänsä korkeempaan — pyrkii Jumalaan, jota taas emme taida käsittää ja tuntea taikka lähestyä ilman Kristusta, jonka kokemus, yhtä hywin kuin historia ja ilmotus, täydellisesti todistaa. Yksi niistä „enimmin paatuneista".

*) Tämä kirjotus on annettu ruotsin kielisenä Åbo Underrättelseriin pantawaksi, mutta kun ei sille ole annettu sitäkään arwoa että edes „kirjelaatikassa" olisi ilmotettu, päätämme wisseydellä, pitkällisestä koettelemuksesta hywin tuntein toimittajan tawan kohdella waltiotieteellisiä ja hengellisiä wastustelioitansa, että se waan kauniisti on paperistoon pantu. Toimittajan painowapauden kiihko koskee etu-päässä waan sen omain suurten ajatusten lewittämistä. Se on selwä että Åbo Und. toimittaja uskonopin asioissa pitää paawin wirkaa. Ne jotka ei tahdo hywäksyä hänen „järjellistä" kristillisyyttänsä, kutsutaan paatuneiksi syntisiksi, joita ei tosin taita wainota tulella ja miekalla, mutta sitä wastaan myrkyllisen kynän piirroksilla. Jos Åbo Und. toimittajan päässä totisesti löytyisi hengellisen wiisauden ja kokemuksen korkein korkeus, niin olisi hänelle yhtä helppoa kuin hauskaa kumota yksinkertaiset wastustajansa. Kuinka mitättömästi tehty tämmöiseltä suurelta herralta eikö se siis ole että numerosta numeroon kutsua niitä ihmisiä, jotka ei hywäksy sitä wiisauden wirtaa, joka Åbo Und:issä juoksee, paatuneiksi syntisiksi, ja sen ohessa ottaa heiltä kaiken oikeuden puolustaaksensa itseänsä. Kun Åbo Und. toimittaja tästedes taas rupee kurittamaan „paatuneita" maassa ja kristikuntaa yleisesti siitä että uskowat niitä „kiintonaisia uskonperusteita," joiden tähden niin monta ihmiskunnan suurinta sankaria on kärsinyt ja werta wuodattanut, olisi hywä Åbo Und:n hengellisesti walaistulta toimittajalta kerta saada tarkempi tieto, minkälaisia opinkappaleita hän tahtoo asettaa niiden siaan. Me kowin pelkäämme että ne, waikka niillä olisikin uutisuuden teeskenneltyä suloisuutta, owat wallan wanhan-watusia ja kiintonaisia sekä — mitättömiä. Sanoimme pelkääwämme; ei niin, waan me wäitämme sen täydellisimmällä wisseydellä. „Paatunut."

Waiwais- eli Kääpiö-puu.

(Velvitschia mirabilis.)

9:ssä numerossa Justus Perthes'in maanopillisia ilmotuksia (Mittheilungen aus Justus Perthes geographischer Anstalt) tänä wuonna puhutaan Ahrikan ihmeellisimmästä puusta. Tohtori J. D. Hooker tapasi mainitun puun lounaisessa osassa Ahrikaa lähellä Negron nientää. Puu tulee sadan wuoden wanhaksi ja kaswaa kiwikarisessa maassa, kussa ei mitään muuta kaswa. Puu on kyynärän pituinen, mutta lalwasta on se 7 ja 9 kyynärää ympärinsä. Kuori on kuiwa ja porcinen. Puussa ei ole yhtään oksaa, ainoastansa latwassa, josta puu on paksuin, on kahden puolin puuta sywä halkein, josta lehti kaswaa. Puussa on siis kaksi lehteä, jotka usein halkeewat pitkin pituuttansa. Kumpanenki lehti tulee 3 kyynärää pitkäksi ja juurelta kyynärää leweäksi. Lehti on paksu, nahan tapasesta aineesta, eheäsyrjänen ja sileä pintanen. Nämät lehdet eiwät warise koskaan, waan pysywät puussa niinkauwan, kuin puuki kaswaa.

Guanoa. Mejillonein saarilla Kiilin waltakunnan pohjoisella rajalla on nykyään löytty sangen paksulta guanoa eli linnun sontaa. Tämä nykyään löytty guano ei ole milloinkaan woimansa ja arwonsa suhteen Perusta tuodun guanon wertaista, mutta on yhtä hywää kuin Boliwiasta saatu. Perun guanosta maksetaan Liwerpoolissa Englannissa 12—13 pundaa eli Suomen rahaa 290 ja 315 markkaa Tonilta (Englannin tynnyriltä). Boliwian guano on tawallisesti maksanut 7 pundaa eli 175 markkaa Suomen rahaa.

Kehotus pitämään yhteisiä rukouksia.

Seuraawan kehotuksen pitämään yhteisiä rukouksia tulewan wuoden ensimäisellä wiikkoa olemme tähän lainanneet „Wäktaren" nimisestä ruotsalaisesta sanomalehdestä. Siinä sanotaan nyt:

„Englantilainen osuus ewankeelista liittokuntaa *) on taas tänä syksynä kehottanut kaikkein maiden ewankeelisia kristityitä seuraawalla tawalla:

Kaikkein maiden kristityitä pyydetään taas sydämellisesti kuluttamaan tulewan wuoden ensimäistä wiikkoa yhteisissä rukouksissa. Neljän kuluneen wuoden ensimäinen wiikko on sillä tawalla tullut pyhitetyksi **). Melkein kaikissa maissa, lähes jokaisessa kulmassa maan piiriämme, owat kristityt yhdistyneet, kantamaan kiitos-uhria liitto Jumalallemme ja anomaan häneltä siunausta sekä seurakunnalle että mailmalle.

Kehottawaa on nähdä, kuinka heidän rukouksensa owat runsaasti tulleet kuultuiksi. Herra oli sen joukon keskellä, joka oli kokoontunut hänen nimeensä. Ne, jotka owat tutkistelleet Jumalan edeskatsomuksen johdatusta ja uskon silmillä katselleet, mitä hänen pyhä kätensä on

*) Ewankeelisesta liitosta eli liittokunnasta on lukea Kristillisissä Sanomissa 1854 wuosikerran 24, 25 ja 26 numeroissa.

**) Kehotus sillä tawalla rukoilemaan on annettu Suomenki kristityille w. 1860 Lähetyssanomissa, siw. 59.

näinä wuosina waikuttanut, ne eiwät taida olla tunnustamatta, kuinka Jumala, wastoin uskottomuuden röykkeyttä, on neljä wiimeistä wuotta antanut totisimpia siunauksia niissä, joita wakaasti ja yhteisesti on häneltä rukoiltu. Näistä siunauksista owat erittäin seuraawat mainittawia: pyhän Hengen woima, joka ilmestyi mahtawissa hengellisissä herätyksissä; ewankeliumin menestys pakanoissa ja nimikristillisissä maissa; orjain wapauttaminen monessa maassa; paawin wallan huljuminen; se kristillinen toimi, jolla on ruwettu saattamaan ewankeliumia kansa-laumoille, jotka semmenki suurissa kaupungeissamme owat olleet hunningoilla, ja wiimeiseksi se woitto, jonka totuus on saanut kaikin paikoin kaikellaisesta erehdyksestä.

Yhdistykööt siis kristityt, jotka owat yksimielisiä siitä mitä rukoiltaman pitää, muistaen tätä lupausta: „kaikki mitä te rukoillen anotte, se uskokaat saawanne, niin se tapahtuu teille" — yhdistykööt he rukoilemaan seuraawia asioita, jotka tässä parhaiten sopiwina esitellään yhteisesti rukoiltawiksi wiikon kunaki päiwänä.

Sunnuntaina, 3 p. Tammikuulla. Saarnattakoon pyhän Hengen töistä ja mitä Jesus on sanonut yhteydestä rukouksessa.

Maanantaina, 4 p. Tammik. Tehtäköön parannus ja tunnustettakoon synnit ja mainittakoon, mitä lahjoja Jumala on antanut kullenkin ihmiselle, waltiolle ja kansallisuudelle, ja auksi hudettakoon Jumalan armoa Wapahtajan Jesuksen Kristuksen sowinto-uhrin kautta.

Tiistaina, 5 p. Tammik. Rukoiltakoon jumalattomain kääntymistä. Silloin rukoiltakoon myös menestystä lähetystoimelle sekä juutalaisten että pakanain keskeen niin myös siunausta kaikille niille toimille, joiden tarkotuksena on palauttaa ewankeliumin uskoon kaikki kääntymättömät kaikissa säädyissä kristikunnassa.

Keskiwiikkona, 6 p. Tammik. Rukoiltakoon kristikunnan ja saarnawiran puolesta, sunnuntaikoulun puolesta, niin myös, että uskowaiset lisääntyisiwät hengellisessä elämässä, rakkauden töissä ja pyhyydessä.

Tuorstaina, 7 p. Tammik. Murheellisten ja sorrettuin puolesta. Rukoiltakoon myös orjuuden lakkaamista, wainon *) lakkaamista ja kristillisen rakkauden lisääntymistä hyljättyin ja huolettomuuteen jätettyin lohdutukseksi ja tueksi kaikissa maissa.

Perjantaina, 8 p. Tammik. Kansain, ruhtinasten ja kaikkein ylhäisten wirkamiesten edestä. Rukoiltakoon myös sotain *) lakkaamista — rauhan edestä — ja lepopäiwän pyhittämistä.

Lauwantaina, 9 p. Tammik. Pyhän Hengen wuodattamista, puhtaan kristillisyyden herättämiseksi ja lewittämiseksi kautta koko mailman.

Sunnuntaina, 10 p. Tammik. Pidettäköön saarnoja kristillisestä seurakunnasta, sen yhteydestä, sekä welwollisuudestamme ja toiwotuksistamme saada sitä aikoin.

Me lisäämme wielä tähän, mitä mainittu „Wäktaren" sanoo tämän kehotuksen johdosta. Hän sanoo: „me toiwomme sydämestämme, että tämä kehotus pidettäisiin tarpeellisena muistutuksena ottamaan waaria siitä niinkuin hywin tärkeästä ja kaikkia koskewasta tarpeellisesta asiasta. Kuin tarwe on suuri ja hywin kyllä tarwitaan harrasta rukousta, ja Jumala on niin runsaasti luwannut kuulla uskollisia rukouksia, niin kyllä sopii uskoamme, että Jumalan Henki on siihen waatinut, ja jos Jumalan Henki on siihen waatinut, niin ei ole terweellistä panna sitä wastaan (Rom. 8: 26; 1 Joh. 5: 14, 15). Kuinka Herra siihen mielistyy, koska hänen lapsensa maan päällä sopiwat yhdessä jotakin anomaan, sen on Jesus osottanut, paitse muualla, Mth. 18: 19, 20; samate on hän myös osottanut, että hän erinomaisen hädän aikana herättää kansat rukoilemaan ja tahtoo myös kuulla heidän rukouksensa, 2 Aika k. 7: 14; 20: 13—18; Jona 3.

Ja jos joku seurakunta taikka kansa ei tahdo nöyryyttää itseänsä rukoilemaan synteinsä tähden, niin tulee kuitenki niiden tehdä se, jotka huomaawat hädän ja tuntewat rukouksen woiman. Niin saattawat he Jumalan awulla monta ihmistä armo-istuimen eteen. Raamatussa sanotaan monin paikoin, että Herralle kelpaa armo-lastensa rukous, ja että se paljo hyödyttää, koska he muiden edestä rukoilewat. Niin rukoiliwat Moses ja Samuel Israelin puolesta, niin rukoili Job ystäwäinsä edestä, Hiskias ja Esaias Judan kansan puolesta, ja apostoli Jaakob sanoo, että wanhurskaan rukous woi paljo, koska se totinen on. Ja apostolitten Tekoraamatun 4: 31 sanotaan että se paikka liikkui, kussa ensi-kristityt yksimielisesti yhdessä rukoiliwat.

Me näemme ewankeliumeissaki hätääntyneiden etsineen apua Jesuksełta ja saaneen. Rukouksessa ihminen sanoo Jumalalle, mitä hän häneltä odottaa saawansa. Tällaisen rukouksen pitämisen taitawat kristi ihmiset wapaasti toimittaa, keskinäisen suostumuksen jälkeen, niinkuin kullenki paikkakunnalle soweliain on. Sen taitawat pitää joka aamulla taikka ehtoolla. Ja jolla ei ole siihen arkipäiwänä aikaa, hän taitaa siksi käyttää molempain sunnuntain ehtoopuolet ja myös Loppiaispäiwän ehtoosta jonkun hetken. Soweliain on ensin tutkia jotakuta sopiwaa paikkaa pyhästä raamatusta ja sitte wuodattaa sydämensä hartauden ja kantaa ihmisten tarpeet Herran eteen. Tässä on kawahdettawa pitkää rukouksen pitämistä ja pakanallista monipuhuwaisuutta; sillä paljas suukopuli on Herralle kelwoton, Mth. 6: 7; 15: 8.

*) Rukoilla wainon ja sodan lakkaamista on rukoilla Kristuksen waltakunnan tulemista. Wainot eiwät lakkaa niin kauwan kuin seurakunta on sotiwa. Rukoilkaamme wainottuin puolesta, rohkeutta ja woittoa kärsimisessä.

Tawallansa hellä äiti.

„Tule taas, täti, muutoin lähtewät höyrywaunut menemään." Niin huusi kolmen wuoden wanha poika, joka istui äitinsä kanssa höyry-waunuissa. Täti, joka piti hänen rakkaana, oli waiwihkaa hiipinyt pois, ettei eron hetki olisi ollut raskas lapselle.

„Wait poikani, täti meni tuomaan sinulle köppiä" (sauwaa), sanoi äiti, salaa wilkasten silmillänsä matkakumppaneillensa, tahtoen niin ilmottaa heille wiettelewänsä poikaa, jolle hän tahtoi tehdä eron hetken huokeaksi.

Mutta pikku Kalle tuli kiiwaammaksi: „äiti, äiti," huusi hän täyttä totta ja kärsimättömänä, „waunut lähtewät juuri kohta! täti, täti joudu pian, muutoin jäät pois!"

„Ole wait, herttaseni, täti meni tuomaan köppiä," sanoi äiti taas. Tätä kesti noin wiisi minuuttia, kuin puhallettiin ja waunut lähtiwät. Kalle tuli tästä totiseksi ja surulliseksi. Hän huusi ankarasti, ja kuin hän sitte sai puhutuksi, niin hän taas sanoi: „woi, täti, jo waunut jättiwät sinun. Seisahtakaat, te jätitte tätini." Nyt syöksi hän wastoin waunuin akkunaa sellaista wauhtia, että hän päätä pitäin olisi hypännyt ulos, jollei äiti olisi häntä lempeästi pidättänyt, sanoen: „Kalle, sinun pitää nyt oleman wait, waunut jättiwät tädin, ja nyt pitää sinun oleman alallas." Senki hän taas sanoi salaa wilkasten matkakumppaneillensa merkiksi, että hän sulasta äidillisestä helleydestä oli sen tehnyt, säästääksensä Kallea wuodattamasta erotessaan muutamia, luonnollisia ja helliä kyyneleitä, joka olisi ollut hänelle hywäksi.

Ja kuinka usein luulette äidin tarwitsewan sillä tawalla tehdä, ennenkuin tuo wähä, rakas ja wilpitön Kalle tulee itse petolliseksi ja rakasta äitiänsä, hellää tätiänsä ja wähäsiä leikkikumppaneitansa kohtaan, ja niin aina edeskäsin, siksi kuin hän tulee mieheksi?

Oi te taidottomat hellät (piti sanomani julmat) äidit, jotka näin opetatte lapsenne walehtelemaan! lakatkaat siitä, ennen kuin lastenne sydämiin tulee kylwetyksi siemen, jota kuka ties on tukalaista enää koskaan sieltä kiskoa ulos.

Ilmotuksia.

Koskei kuuromykät tiedä wälttää ajajia niinkun kuulewaiset, on kuuromykkä-koulun hallitus määrännyt mainitun koulun oppilaat, paremmin tunnettawiksi, käymään pojat harmailla, taappäin winosilla werkalakeilla, ja tytöt mustilla liinasilla, syrjätyt punasella kankaalla, joka yleisölle tämän kautta kunnioittawasti ilmotetaan. Turusta joulukuun 21 p. 1863. C. H. Alopaeus.

Hywän-tapanen rippikoulun ikänen Turussa asuwa poika otetaan kirjapräntin-oppiin Frenckellin entisessä talossa Linnan kadun warrella, jos hän sinne pikkoisin itsensä ilmottaa.

Kuollut Turussa. Joulukuun 7 p. kraatarin tytär Sofia Emilia Horßman Ingon pitäjästä kuollut läänin sairashuoneessa; Turun ja Porin läänin maaherra, kenraalmajuri ja ritari, wapaherra Johan Akfel Cedercreutz 62 wuot.; 9 p. ajomies J. G. Mecklinin poika Juha Oskar 3 wuot.; 14 p. merimies K. R. Pettersonin waimo Gustawa Matintytär 42 wuot.; 15 p. talonpojan tytär Sofia Warg Mustasaaren pitäjästä kuollut läänin sairashuoneessa; 16 p. puusepän oppilas Fredrik Emanuel Erkinpoika 21 wuot.; trenki Jaako Wallgrenin poika Juha Wilhelm 1 wuot.; 17 p. ittellisneiti Maria Ingelius 68 wuot.; muonakauppias J. F. Haleni wainaan tytär Berta Eleonora 7 wuot.; 18 p. trenki Kaarle Wiktor Matinpoika 24 wuot.; laiwuri J. G. Henrikssonin poika Juha Nikolai 1 wuot.; merimies Kaarle Henrik Heikinpoika 23 wuot.; 19 p. merimies H. J. Frimannin tytär Hilda Erika 1 wuot.; tupakkitehtaan työmiehen Sakari Nummelinin poika Kaarle Konrad 2 wuot.; 21 p. entinen katulaskia Kustaa Strömberg 65 wuot.; 21 p. entinen palowartia Juha Nylund 36 wuot.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.

Tähti.

№ 41. Turussa tuorstaina 31 päiwänä Joulukuuta 1863.

Annetaan yksi numero joka arkio-perjantai. Wuosikerran hinta on ulosantopaikassa 4 markkaa, Turun postikonttuorissa 4 mk 40 penniä ja kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme, postimaksojen kanssa, 5 mk. — Puoli wuosikerta maksaa ulosantopaikassa 2 markkaa, Turun postikonttuorissa 2 mk 20 penniä ja muissa postikonttuoreissa, postirahoinensa $2^1/_2$ mk. Yksittäisin on hinta 3 kop. numerosta. Ilmotuksista on maksettawa 6 penniä riwiltä.

Tähti annetaan tulewana wuonna 1864 näin suurennettuna yksi numero joka perjantai. Se tulee sisältämään, niinkun tänäkin wuonna, uutisia koto- ja ulko-maalta, waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita, niinmyöskin kirjotuksia hengellisistä ja seurakunnallisista aineista, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulkomaalla.

Koko wuosikerta maksaa ulosanto-paikassa Turussa 4 markkaa eli ruplan, Turun postikonttuorissa ruplan ja 10 kopeekkaa, kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme 5 markkaa, johon on luettu postiraha ja postimestarin palkka. — Puoli wuosikerta maksaa 2 markkaa ulosantopaikassa, 55 kopeekkaa Turun postikonttuorissa, ja muissa postikonttuoreissa puolen kolmatta ($2^1/_2$) markkaa, kaikkein postimaksojen kanssa.

Sanomiin lähetetyistä ilmotuksista on maksettawa puolentoista ($1^1/_2$) kopeekkaa riwiltä.

Uudenwuoden-päiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotſ. Aamusaarnan: Tuomioprowasti Renwall; Suom. Ehtoosaarnan: w. Pastori Indrén; Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Stenström.

Kehruhuoneenkirkossa, Ruotſ.: w. Pastori Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

☞ **Koottawa kolehti tulee kanttori Jernbergi wainaan leskelle.**

Sunn. jälkeen Uudenw.-päiwän saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotſ. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Pastori Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Loppiais-päiwänä saarnaawat:

Tuomiokirkossa, Suom. Aamusaarnan: w. Pastori Stenström; Ruotſ. Aamusaarnan: w. Pastori Indrén; Suom. ja Ruotſ. Ehtoosaarnan: w. Pastori Sarén.

Kehruhuoneenkirkossa, Suom.: w. Pastori Malmström.

Linnankirkossa, Suom.: w. Pastori Lindman.

Wirka-ilmotuksia. Keis. M:ti on joulukuun 17 p. määrännyt senaatin registraatorin G. Awellan protokollansihteeriksi senaatin yleiseen kansliaan. — Marraskuun 26 p. on professori tohtori W. Nylander omasta pyynnöstänsä saanut eron professori-wirastansa. — Postinjohtaja on joulukuun 19 p. nimittänyt wara kamarikirjurin A. W. Holst Porwoon postikonttuorin kirjottajaksi.

Hiippakuntain sanomia. Kuopion. Nimitetty kouluttajakokelas F. W. Appelgren lisäopettajaksi Kuopion yli-alkeiskouluun. — Määrätty rehtori J. F. Thauwon toimittamaan papillisia toimituksia Ylä-Tornion kirkkoherran alueessa koulun wäliajalla. — Wahwistuskirjan saanut Nilsiän kirkkoh. apulainen H. W. Ehnberg saarnaajan wirkaan Oulun wankihuoneessa. — Haettawana jumaluusopin ja määräystieteen lehtorin wirka Oulun alkeis-opistossa sekä kaksi lisäopettajan wirkaa Kuopion yli-alkeiskoulussa. — Tieteellisen tutkinnon on käynyt Oulun alikoulun opettaja J. A. Hällberg oppilauseella admittitur. — Kirkkoherran tutkinnon on käynyt warapastori M. A. Pelkonen oppilauseella approbatur cum laude ja kirkkoh. apulainen B. E. v. Konow oppilauseella approbatur.

Kotomaalta.

Turusta. Se wähänen talwen alku, joka meillä ennen joulua oli, oli jo pois menemäisillänsä, sillä joulupäiwänä suojasi ja satoi wettäkin, joka teki pyörä kelin. Sitten on kuitenkin kahottanut ja wähän luntakin tullut niin että taas reellä ajetaan, waikka kaupungin katukiwet paikottain kiristelewät reen anturoita, että tuli leiskuu. Eilän puolipäiwän aikaan näytti lämpömittari 10 pykäleen kylmää. — Siwistysseura oli koossa wiimes sunnuntaina. Entiseen tapaansa pidettiin siinä luennoita, laulettiin, soitettiin ja hypättiin. — Turun lukio ja muut alkeis-opetus-laitokset awataan tulewan tammikuun 15 p., jonka waan sen wuoksi tässä mainitsemme että niiden awauspäiwä oli wäärin ilmotettu kaupunkimme ruotsalaisessa sanomassa.

— Kokemäen kirkkoherra, järkeistieteen tohtori ja uskonopin kokelas Isak Reinhold Eneberg on kuollut.

— Kirjakauppakonttoristi G. W. Wilén, maisteri J. M. v. Essen, kirjakauppias G. W. Edlund ja kirjapainon-hoitaja J. F. Sundström, jotka huutokaupassa oliwat ostaneet kirjakauppias J. W. Lilljan kirjapainon Turussa, owat senaatissa joulukuun 8 p. saaneet luwan käyttää sitä; samaten owat he myös samana päiwänä senaatissa saaneet oikeuden antaa painosta sanomalehtiä „Åbo Underrättelser“ ja „Sanomia Turusta“.

— Senaati on suonut joulukuun 8 p. entiselle lukiolaiselle F. M. Sewoniukselle annettawaksi 1,200 markkaa apurahaksi, tutkiaksensa Tukholmin eläinlääkäri-opistossa eläinlääkintä-taitoa.

— Kakolan mäellä kaupungissamme on wankihuone, jossa nykyään on 253 wankia. Muutamat niistä tekiwät wäkiwaltaa ja rikkoiwat joulurauhan. Jouluaattoehtoona kello 8, kun tawallinen katselemus pidettiin, oli kolmannessa huonekerrassa kahden huoneen wangit, joita oli toisessa 21 ja toisessa 24 miestä, uppiniskasia eikä luwanneet asettua järjestykseen luettawaksi. Saadaksensa heitä tottelemaan ottiwat knihtit miekkansa käteen, mutta wangit tekiwät wastusta pauhaten ja uhaten sekä kawiwät wahtimiesten päälle sänkyin pohjalaudoilla. Tässä riistiwät knihti Stickin miekan ja haawottiwat hänen että weri wuoti. Wankihuoneen päällysmies Mustelin, saatuansa tiedon kohinasta, kiiruhti kohta sinne ja näki wahtihuoneen olewan wankia täynnä, kiukkupäisinä. Kun hän käski heidän olla hiljaa, asetti wanki Juha Fredrik Nordström itsensä päällysmiehen eteen kädet housunplakkarissa, ikään kuin olisi hänellä joku lyömä-ase kädessä. Päällysmies otti hänen ranteistansa kiinni, mutta Nordström wetäysi takaperin ja muutamat miehet ottiwat päällysmiehen uunilla kiinni ja töyttäsiwät häntä eteenpäin niin että Nordström kaatui selällensä. Samassa kolauttiwat päällysmiestä päähän pari kertaa laudalla, josta hän sai kaksi werihaawaa päähänsä ja lanttui. Hän jaksoi wielä kuitenki riistää itsensä irti pahantekiäin kynsistä, mutta Stick, joka knihti Kristianssonin kanssa oli kiiruhtanut hänen awuksensa, luiskahti kumoon werestä liukkaalla laattialla ja sai wielä muutamia haawoja (yhteensä 7 haawaa). Tämä tapahtui kaikki hätä-pikaa ja ennen kun sotawäkeä kerkesi tulemaan wahtista, joka wankihuonetta on wartioitsemassa. Kun sotawäki oli tullut, meniwät wangit huoneisiinsa ja owet suljettiin, kun ensin tawallinen katselmus oli pidetty. Yö kului lewollisesti. Kadonnutta miekkaa ei löytty mistään, mutta yksi puukko löyttiin permannolta. — Aattoehtoona oli knihti Blomgrenin piika Juhanna Neisson usiat kerrat käynyt ulos ja sisälle wahtiportin läpitse, josta knihti Sohlman rupesi häntä epäilemään ja tahtoi tietää mitä hän toimitteli ja saikin häneltä rommipotin pois, jonka hän tunnusti aikowansa wiedä yhdelle wangille. Joulu-aamuna tuli muutamia wankia Blomgrenin kyökkiin, jossa piika luultawasti jutteli mihinkä rommipotti joutui. Wangit sanowat että he oliwat ostaneet kahweeta, piiat taas että he oliwat saaneet teetä, mutta luultawasti oli se jotakin wäkewämpää ainetta. Olkoon mitä oli, mutta kyökistä juoksiwat he wahtihuoneesen alikerrassa ja uhkasiwat tappaa knihti Sohlmannin ja löiwät häntä silmille. Nämät oliwat wangit Juha Lesell, Herman Hölsö, Malakias Fyhr, Kaarle Närwelä ja Juha Aleksander Silla. Knihtit Fagerlund, Sandblom ja Kristiansson kokiwat sowulla heitä hillitä, mutta turhaan. Käytäwä ja porstua tuli wähitellen wankia täyteen Fagerlund juoksi ulos ja kutsui saapuwilla olewan sotawäen kohta awuksi. Sotawäki ajoi pahantekiät kartanolle, jossa ne ottiwat kiwiä ja paiskasiwat sotamiesten päälle, jotka sen wuoksi paukauttiwat pyssyillänsä; ei kuitenkaan keneenkään käynyt. Tästä wankein röykkeys masentui että he wähitellen meniwät takasin huoneisiinsa, jotka suljettiin. Äsken mainitut wangit sekä Herman Tuuliwuori ja Mård on wiety Turun linnaan, siksi kun laillinen tutkinto on pidetty. — Tämä kohina kuului Linnankadulle saakka sekä ympäristöön. Joulupäiwän kirkonmeno täytyi jättää pitämättä, mutta toisena joulupäiwänä pidettiin ruotsalainen ja kolmantena suomalainen kirkonmeno. Sittemmin owat wangit olleet hiljaksensa.

— Turun linnan kirkkoon on mamselli Josefina Ginman lahjottanut alttarituolin ynnä tyynyn, ja kirjansitoja-mestari A. Kuhlman on ilman maksotta sitonut kirkkoon kuuluwan Gezeliuksen suuren piplian kauniiseen siteeseen.

— **Kruunun jywä-weroin ennen kuulutetut maksopäiwät Turun kruunun-makasiiniin tulewat makasiini-hoitajan pyynöstä ja maaherran-wiran päätöksestä muutettawiksi seuraawiksi päiwiksi, nimittäin:** Ylisatakunnan Ali-kihlakunta: Tammik. 20 p. Huittisten pitäjäs A puustawista M:ään asti; 21 p. loppu Huittisten pitäjää ja Punkalaitumen pitäjäs; 22 p. Loimaan pitäjäs A puustawista M asti; 23 p. loppu Loimaan pitäjää. Halikon kihlakunta: 25 p. Kemiön pitäjäs, Dragsfjerdin, Westanfjerdin ja Hiitisten kappelit; 26 p. Perniön pitäjäs A puustawista L asti; 27 p. loppu Perniön pitäjää; 28 p. Uskelan pitäjäs A puustawista L asti; 29 p. loppu Uskelan pitäjää; 30 p. Halikon pitäjäs ja Angelniemen kappeli, niinmyös tähän lääniin kuuluwa osa Someron pitäjästä; Helmik. 1 p. Kiskon ja Kiikalan pitäjät ja Suomusjärwen kappeli. Maskun kihlakunta: 2 p. Liedon pitäjäs ja Prunkkalan kappeli; 3 p. Pöytyän pitäjäs ja Yläneen kappeli; 4 p. Marttilan emäkirkon seurakunta; 5 p. Kosken ja Euran kappelit; 6 p. Karinaisten kappeli; 8 p. Nousiaisten pitäjäs; 9 p. Maskun pitäjäs, Wahtoon ja Ruskon kappelit; 10 p. Raision pitäjäs, Luonnonmaa ja Lietsalan kulmakunta; 11 p. Maarian pitäjäs, Hirwensalo ja Paattisten kappeli. Mynämäen kihlakunta: 12 p. Mynämäen emäkirkon seurakunta; 13 p. Karjalan, Wehmalaisten ja Mietoisten kappelit; 15 p. Lemun pitäjäs ja Askaisten kappeli; 16 p. Korpon, Nawon ja Rymättylän pitäjät, niinmyös Houtskärin ja Merimaskun kappelit. Wehmaan kihlakunta: 17 p. Taiwassalon pitäjäs, Iniön, Kiwimaan ja Welkuan kappelit; 18 p. Wehmaan pitäjäs A puustawista M asti; 19 p. loppu Wehmaan pitäjää; 20 p. Laitilan ja Pyhämaan pitäjät; 22 p. Uudenkirkon pitäjäs ja Uuden kaupungin maaseurakunta. Piikkiön kihlakunta: 23 p. Parasten pitäjäs; 24 p. Nummen pitäjäs, Kakskerran ja Satawan luodot; 25 p. Piikkiön pitäjäs, Kuusluoto ja Harwaluoto; 26 p. Paimion pitäjäs; 27 p. Sauwon pitäjäs ja Karunan kappeli.

Helsingistä. H. y. kenraalkuwernööri paroni Rokassowsky lähti Pietariin tämän kuun 22 p. armollisen kutsumuksen johdosta.

— **Laakmannin wirkain suhteen kuuluu tulleen se armollinen käsky, ettei niitä enää wakinaisesti sio-**

teta ennenkuin on lopullisesti ratkaistu kysymys niiden wirkain lakauttamisesta.

— Wastike-yhtiön (hypoteeki-yhdistyksen) johtokunta on määrännyt wälipäisen yhdys-kokouksen pidettäwäksi Helsingissä yhtiön osakkaille ensi helmikuun 10 p. kello 9 epp. sen kysymyksen ratkaisemiseksi, jos enää on yhtiöstä annettawa uusia lainoja yhtiön welkaseteleissä, kun niiden hinta nyt on niin paljon halwentunut, ettei niillä Helsingissäkään saa enempää kuin sadasta markasta 80, 82 ja onnen kaupassa 85. Kun lainansaajan täytyy ottaa ne welkasetelit täydestä arwosta wastaan, mutta waihettaissaan ne käywäksi rahaksi hän tulee 15 ja aina 20 prosentin wahinkoon, niin näyttää paremmaksi että yhtiö lakkaisi antamasta lainoja siksi kun saapi ulkomaalta rahalainan ja woipi sitte antaa lainoja käywässä rahassa. Yhtiön johtokunta sai wiime kesäkuun yhdyskokouksessa käskyn kokouksen pitämiseen mainitussa tarkotuksessa, jos ei se onnistuisi tämän loppuwan wuoden kuluessa saada lainaa ulkomaalta, niinkuin ei ole onnistunutkaan.

— Rautatiellä tulee tulewan wuoden alusta se muutos tapahtumaan että waunujonot lähtewät Helsingistä kello $^1/_4$ 4 jpp. ja Hämeenlinnasta kello 8 aamulla. Myös on päätetty puolella tunnilla lyhentää sitä aikaa, jona höyryjono on matkalla molempain kaupunkien wälillä, niin että se wäli nyt kuljetaan neljässä tunnissa.

Oulussa on, kirjotetaan Oulun Wiikkosanomissa, näinä aikoina entisen suhteen enemmän warasteltu. On tultu tuntemaan kaupungissa olewan aiwan wakinaisiakin warkaita, joitten seuran sanotaan ylettywän aina edemmäksiki. Niin on siis kuulunut warkauksia harjotellun kaupungin ympärillä olewissa seurakunnissakin. On warasteltu aitoista ja huoneista ruokakalua sekä waatteita, ei kirkotkaan ole saaneet olla rauhassa pahantekiöiltä. Ei ole siitä kauwan kuin Lumijoenki kirkosta oli wiety kruunut, alttariliina y. m. — Useista kuulutuksista niissä sanomissa on nähtäwä kuinka on warasten jäliltä saatu kaikellaista kalua, awaimia ja tiirikkoja, joilla weinarit owat kulkeneet makasiineissa ja rantapuodeissa. Että näillä on ollut heidän pesänsä ja suojeluspaikkansa, on kyllä arwattawa. Jokaisen yhteisen rauhan ja järjestyksen ystäwän ei tulisi sellaisia sallia, waan ilmi-antaa. Lieneekö tämä warkauden halu wiimeisten hallawuotten seurauksiksi luettawa? — Oulussa on koottu palon-apua Warbergin kaupungin palossa Ruotsissa wahingon kärsineille.

Tampereelta Tapanina. Talwi on tullut jo semmoinen, jota wanhatkaan ei sano muistawansa. Joulukuun 14 ja 15 päiwänä oli noin 7 pykälän pakkainen, joka sai wähäiset järwet talwi-kureisiin. Sitte tuli 17 ja 18 niin paljo lunta että maamiehet walittiwat jo liikaa olewan. 22 pyrytti taas että olis luullut taiwaan awoinna olewan ja sillä wälillä jääti suurempia selkiä. Näsijärwi jäätyi yöllä wasten joulun aattoa. Jäät owat nyt semmoiset ettellei hywää wesisadetta tule, niin niihin ei arwaa aiwan äkkiä päälle mennä, sillä lunta niillä on hywin wahwassa. Ilmat owat olleet hywin muuttelewaiset: joulun aatto aamuna oli 18 pykälän kylmä ja joulu-aamuna suoja, jota on kestänyt tähän asti. — Luistimet wiekotteli kaupunnin wahtimestarin pojan wiimis wiikolla kuolemalle. —n.

Waltiopäiwät.

Aatelissäädyn täysikokouksessa joulukuun 19 p. otettiin käsille talonpojansäädyn kutsumus osaa ottamaan alamaiseen anomukseen postirahan wähennyksestä ja muutamista muista muutoksista postilaitoksessa sekä niiden joukossa postimestarien sanomajako-palkkion poistamisesta; mutta sääty laski tämän kutsumuskirjan asiakirjainsa sekaan, se on, ei ottanut asiaa korwiinsa. — Lakiwaliokunnan miete hallituksen esityksestä, mitenkä estettäisiin ettei sopimattomia ehtoja saa tehdä kiinteän omaisuuden kaupassa eikä maatiloja ylöllisesti raskauttaa elakkeilla ja muilla rasituksilla, sekä talouswaliokunnan miete armollisesta esityksestä, kaupunkein kunnallishallinnon järjestämisestä, laskettiin pöydälle. — Sitte taas uudestaan keskusteltiin kesken jäänyttä lakiwaliokunnan mietettä holhojahoito-sääntöin muutoksista ja lisäyksistä. Kun wiime kokouksessa oli hywäksytty hallituksen esityksen pääperuste, käytettiin nyt mietteen läpitse pykäle pykäleeltä, jossa se ajatus lausuttiin että raastuwan-oikeudelle ja tuomarille maalla olisi luettawa palkintoa niistä luetteloista, joita he tekewät ja pitäwät holhojahoidosta, ja esiteltiin myös muita pienempiä muutoksia. Asia lykättiin wielä takasin lakiwaliokuntaan uudestaan kirjotettawaksi.

Tulewa kokous aatelissäädyssä pidetään tammikuun 8 p. Samana päiwänä alkawat myös toisetkin säädyt täysikokouksensa. Waliokunnatkin pitäwät wälin-aikaa paitsi lakiwaliokunta, joka juhlan aikanakin kokoontuu kaksi kertaa wiikkoissa. Lakiwaliokunta on sihteeriksensä ottanut professori G. Ehrströmin, howioikeus-assessorin Aminoffin siaan, joka siitä toimesta on luopunut.

Ulkomaalta.

Preussin hallituksen ja kansan eduskunnan wälinen riita on wielä enemmän sekaantunut Sleswigin ja Holsteinin asian kautta. Eduskunnan enemmistö puolusti sitä ehdotusta että Preussin hallituksen pitäisi kaikin tawoin auttaa Augustenburgin prinssiä Sleswigin ja Holsteinin herttuaksi; ainoastaan wähempi osa eduskunnassa wastusteli Preussiläisten sekaantumista Tanskalaisten asiaan, wäittäin että Saksassa wielä on paljon muitakin tärkeempiä asioita ratkaistawana. Mutta ei kummassakaan näissä ehdotuksissa mainittu mitään hallitukselle myönnettäwästä rahalainan ottamisesta. Sittemmin on Preussin hallitus pyytänyt 12 miljonan taalerin lainan ottamista, sillä kustantaaksensa sotawäkeä Tanskaan marsimaan sekä rantalinnotusten wahwistamiseksi. Tätä asiaa ratkaisemaan walittiin eduskunnassa waliokunta, joka kielsi lainan ottamisen, mutta ehdotteli että Preussin hallituksen pitäisi ryhtymään Augustenburgin prinssiä puolustamaan ja auttamaan häntä Sleswigin ja Holsteinin herttuaksi sekä erottamaan mainitut herttuakunnat kokonaan Tanskan waltakunnasta, huolimatta Lontoossa tehdystä suostumuksesta. Samallainen näkyy mieli olewan muissakin Saksan ruhtinakunnissa. Samaa owat waatineet Saksenin kuningaskunnan, Wyrtemperin, Badenin, Hessen-Darmstadtin y. m. eduskunnat.

Wielä seuraawastakin näkyy Saksalaisten innon Augustenburgin prinssin puolustamiseksi olewan kiihtymässä. Frankfurtissa on pidetty suuri kokous, jossa 900 edusmiestä Saksan eri waltakunnista oli saapuwilla. Ne owat yksimielisesti päättäneet ryhtyä siihen toimeen että Augustenburgin prinssin oikeus saataisiin tunnustetuksi, että Saksan liiton eduskunta myös sen tunnustaisi ja tämä päätös pantaisiin täytäntöön, että Sleswigin ja Holsteinin herttuakunnat erotetaan Tanskan waltakunnasta.

Saksalaisten marsiminen Holsteiniin olisi pitänyt näin tapahtunut: joulukuun 20 ja 21 päiwänä marssi 6,000 saksenilaista ja hanonwerilaista Elbe-joen oikealle puolelle, samaan aikaan asettuu 5,000 preussiläistä Lyybeckiin, 5,000 itäwaltalaista Hampuriin ja 6,000 hannowerilaista Elbejoen wasemmalle puolelle. Paitsi näitä on 20,000 preussi- ja itäwaltalaista määrätty olemaan warawäkenä omissa maissansa.

Tanskan hallitus on ilmottanut aikomuksensa olewan kutsua sotawäkensä pois Holsteinista toiselle puolelle Eider-jokea, wälttääksensä tappelusta Saksalaisten kanssa niinkauwan kuin mahdollista on. Tanskan tulliraja on jo joulukuun 22 p. muutettu Eider-joelle. Hampurista kerrotaan että itäwaltalaista sotawäkeä joka päiwä tulee sinne.

Ulkowaltakunnista on Englanti enimmän pitänyt Tanskan puolta, mutta sanotaan nyt kuin paremman awun tarpeessa ollaan kuin paljaat puheet, että Englanti jättää Tanskan onnen huomaansa, niinkuin se ennen teki Puolalaisille. Wenäjä esittelee sowintokeinoja Tanskan ja Saksan kesken; Ranska näyttää alusta olewan huolimaton koko Tanskan asiasta. Liiton hieromisen Ruotsin ja Tanskan wälillä sanottiin jo olleen keskeytetyn, mutta nyt ilmotetaan ettei asian laita sentään niin ole, waikka sen asian ratkaseminen wähän aikaa on wiiwähtänyt. Muutamat sanowat wielä Ruotsin kuninkaan itse luwanneen lähteä sotaan joukkonensa Tanskaa puolustamaan.

Ranskan keisari kuuluu wielä miettiwän yhteisen waltiokokouksen pitämistä, jossa koko Europalle rauha rakennettaisiin. Siinä aikomuksessa sanotaan hänen lähettäneen niille waltakunnille, jotka muutamilla ehdoilla oliwat myöntywäiset kokouksen pitämiseen, niitä selityksiä, joita ne oliwat waatineet edelläpäin keskusteltawaksi ministeri-kokouksissa.

Puolalaisten asia on jäänyt syrjään Tanskaa uhkaawan sodan tähden. Siitä owat Puolalaisetkin itse pahoilla mielin. Wenäjän wiralliset sanomalehdet kertowat että Puolassa usiampia kapinajoukkoja joulukuun kululla on karkotettu ja niiden päällysmiehiä wangiksi otettu.

Nöyryys ja kohteliaisuus sanoissa on tarpeellinen.

Eräs Englantilainen kertoo, että hän lapsuudessansa käwi koulua, kussa koulumestarilla aina oli lakki päässänsä. Mutta Jumalasta puhuessaan, hänen nimeänsä mainitessaan ja puhuessaan hänen armo-asetuksistaan, nosti hän nöyrällä kunnioittamisella lakkiansa. Tämä painui niin sywästi pojan mieleen, ettei se koskaan sieltä kadonnut. Hän tuli siitä tuntemaan Jumalan majesteetin. Jos kuka hywänsä osottaa ylenkatsetta Jumalaa ja hänen asetuksiansa wastaan, hän istuttaa wähiin lapsiin samaa ylenkatsettansa, taikka herättää heissä henkiin saman ylenkatseen, jota sukumme perintö-wihollinen istutti esiwanhempiimme. Hurjasta seurakuntamme ja pappiswiran häwäisiästä puhutaan, että hän pani sikainsa kaulaan ne papin krait eli liputtimet, joita hän oli ennen wiljellyt. Näin tahtoi hän lastensa ja wäkensä nähden jalkansa alla tallata pyhän wiran. Ja hän saiki aikoin, että wirka sekä hän itse joutui ylenkatseeseen.

Kuinka opettanemme lapsillemme kunnioittamista? Kuinka taidamme warjella heitä Kaamin synnistä? Kaami katsoi ylön isänsä, jutteli weljillensä isän wirheistä, ja neuwoi niitä. Saman synnin peri Kaanan ja istutti sitä lapsiinsa (1 Mos. 9: 25), mutta häntä kohtasi siitä ankara kirous. Kaanan piti tuleman orjain orjaksi. Mikä merkittäwä, mikä peljättäpä totuus!

Lapsiimme täytyy meidän hartaasti istuttaa, mitä Jumalan sana sen suhteen käskee. Jumalan sana osottaa meille, mikä kauhea rangaistus on kohdannut niitä, jotka owat ylenkatsoneet Jumalan sialaiset maan päällä, ne joita hän on määrännyt meidän kuulemaan. Toisaalta opettaa se meille, kuinka hän on siunannut niitä, jotka owat kunnioittaneet wanhempiansa ja esiwaltaansa.

Esimerki on soweliain tapa istuttaa lapsiin kunnioittamista. Jos isä lastensa kuullen puhuu pahaa heidän iso-isästänsä, taikka kohtelee häntä pahasti, niin sellainen ylenkatse istuu kohta lapsiin ja he tulewat myös ynseiksi iso-isällensä. Tuttu on historia wähästä pojasta, joka laitti purtiloa isäänsä warten wanhuudessa, niinkuin hänki näki wanhempainsa kurottawan iso-isälle ruokaa purtilossa. Se on kirottu synti ja saattaa suuren paheen lapsissa, koska wanhemmat ihmiset lasten kuullen pilkallisesti ja ylenkatseella puhuwat esimiehistänsä, isästä ja äidistä, isännästä eli emännästä, esiwallan persoonista taikka opettajista. Siitä oppiwat lapset tekemään samoin. Niin tulee Jumalan asettama sääty lasteella ja pilkkana pidettäwäksi; niin katoo nöyryys ja kuuliaisuus, niin saa tottelemattomuus ja rikos wallan ja se on juuri suorin tie waltakuntain, maiden ja kansain häwiöön ja perikatoon. Olkoon niin, että esimiehissä on puutosta ja wikaa (ja kukapa täällä on täydellinen?) ei ole wallan alaista kuitenkaan pantu sen tuomariksi. Tietty on myös, ettei paha lähde pois pahalla, toista syntiä ei paranneta eikä oikaista toisella synnillä; waan kussa saatana lasketaan hallitsemaan, siellä hän kääntää kaikki nurin narin. Jos heissä näemme wikaa, tulee meidän Noakin poikain antaman esimerkin jälkeen peittää sitä, ja rukoilla Jumalaa ottamaan pois pahennus, j. n. e.

Ja missä wanhemmat nyt ensin esimiehillensä osottawat sitä kunniaa, jota lapsiltansa

waatiwat itsellensä, siellä sinnaa Jumala heidän antamat neuwonsa ja opetuksensa hywällä menestyksellä. Ja huomattawa on, ettei tässä ulotu hywä esimerkki yksinänsä, waan kunnioittamista on lapsiin myös terotettawa neuwolla, opilla, nuhteella ja kurilla. Ei tässä kelpaa sellainen hywyys, kuin kerran 12 wuoden wanha hollipoika kehui isä-puolestansa, ettei se koskaan sanonut häntäkään „sinäksi", waan jos hän joskus häntä johonki käski, oli hänen tapansa sanoa: „Tobias menee sinne eli sinne; Tobias tekee sitä eli sitä." Sillä sellaisella assondella ei woita wanhin lapsensa rakkautta, niinkuin samassa Tobiassa näemme, joka olisi jättänyt hewosensa keskiwariin ja lähtenyt samalle herralle palweliaksi, jota hän kyydiksi, kauwas kotoansa, hywältä isältä ja äitiltä lupaakan pyytämättä niin warsin heitä hywästikään jättämättä. Mitä wanhemmat sen suhteen assondesta laimin lyöwät, sen saawat lapset monen kertaisesti maksaa, koska tulewat „mailman hartioille" mailman nujitawiksi. Sangen wäärin tekewät siis ne wanhemmat, jotka niin malttamattomasti kaswattawat lapsensa, etteiwät opeta heitä puheellakaan osottamaan mitään kunniaa wanhemmillensa ja esimiehillensä, niinkuin eräs kirjottaja Tähteen meille tulleessa kirjeessä sanoo. Kirje, jonka johdosta olemme niin lawiasti tästä asiasta puhuneet, kuuluu näin: „alhainen kansa koko Karjalassa ja Sawossa ja ehkä wielä Hämeessä ja Pohjanmaallaki, ei osaa puheessansa osottaa mitään nöyryyttä, kunnioittamista ja arwoisuutta, waan ainoastansa wertaisuutta. Lapsi sanoo wanhemmallensa: „Sääh", „Sinä!", juuri päin wastoin Herran neljättä käskyä, joka kuuluu: „sinun pitää kunnioittaman isääs ja äitiäs;" palwelian isäntäänsä, y. m. Mutta tätä kunnioitusta ei löydy ollenkaan. Sanokaat, hywät wanhemmat, jotka olette jo sen werran tulleet ymmärtämään kunnian osottamista puheessa, että waaditte lapsenne osottamaan sitä muille, teidän mielestänne arwoisemmille ihmisille, waan ei itsellenne, miten ja kuinka hywät lapset wanhempiansa kunnioittaisiwat, jollei nöyrällä puheella ja kuuliaisuudella? Ja kukas muu ansaitsee lapselta paremmin kunnioitettaa, kuin isä ja äiti? Ei todella kukaan. Mutta isän ja äidin nimeen on suljettu kaikki ne, jotka isän ja äidin nimellä ymmärretään. Kuinka taitawat siis wanhemmat niin malttamattomasti kaswattaa lapsensa, että he, opettaessaan heitä kunnioittamaan muita, kieltäwät itseltänsä sen kunnian ja saltiwat lapsensa pitää itsensä wertaisinansa?"

Totta kyllä, että monella on tapana sinutella wanhempiansa ja kuitenki pitää heitä kunniassa. Niin sinuttelewat Taalalaisetki ruotsin maalla kaikkia ihmisiä ja itseä kuningastaki ja kunnioittawat kuitenki wanhempiansa oikealla kunnioituksella; mutta kussa sinuttelemisen kanssa on yhdistetty kuuliaisuuden puute ja wanhempainsa wertaisenansa pitäminen ja kunnioittamista sanoilla ruwetaan osottamaan niille, jotka owat wanhempain säätyä ylhäisemmät, siellä on tämä erotus paha ja sitä et taida enää kaunistella yhteisen tawan nimellä, ja sen seuraunot owat myös pahat.

Dorothea Trudel.

Kuin sanomissa puhutaan paljo surullisia tapauksia on kohtuullista, että kehotukseksemme, puhumme myös Jumalan armon töistä, joissa hän osottaa wielä eläwänsä meidän keskellämme. Niin se on, kunniaan korotettu Kristus on meidän tykönämme jokapäiwä woimallansa. Niinkuin hän waeltaessaan maan päällä oli puetettu orjan pukuun, ilmestyi hänessä asuwa Jumaluus kuitenki wäkewissä töissä ja puheissa. Samate on wieläki hänen seurakuntansa halpa ja alhainen, ulkonaisen muodon jälkeen, mutta ristissä ja waiwoissa woittaa se kuitenkin aina hänen kauttansa, joka hänessä asuu ja hänen wäkewäksi tekee. Hänen omillansa on siis aina syytä ylistää, kiittää ja riemuita siitä Jumalasta, joka heissä tekee ihmeitä.

Sweitsin maalla lähellä Syrikin järweä on wähänen Männedorf'in kylä. Tämä kylä on hywin tunnettu sairailta, köyhiltä ja murheellisilta ihmisiltä. Niitä on siellä käynyt oikein koolta, ja he owat löytäneet sieltä runsaan awun ja lohdutuksen.

Täällä kaswoi Dorothea Trudel alhaisessa tilassa. Hänen isänsä oli raaka ja tuima mies, joka kulki omia teitänsä. Hän oli tyly waimollensa, piiskasi ja repeli sitä usein. Mutta peräti toisenlainen oli Dorothean äiti. Hän kesti ja kärsi kaikki waiwat ja wastukset uskossa hänen päällensä, joka ristinpuulla oli hänen tähtensä kärsinyt kauheimmat kuoleman kiwut. Hän rukoili Jumalalta hartaasti woimia kärsimään kaikki. Jos hän woitti sillä miehensä pahuuden, sitä emme taida sanoa. Äiti kaswatti tyttärensä Herran pelwossa. Äitin luja uskallus Jumalaan painui sywästi Dorothean sydämeen ja wähittäin oppi hänki rukoilemaan, ollen wissi rukouksen kuulemisesta. Kristillisen kaswatuksen toten, jota hän oli saanut nauttia, oli hän elämässänsä nuhteeton, mutta wasta myöhemmin rupesi hän oikein elämään Jumalassa. Hän käwi koulua waan neljä wuotta, sillä pidempää kouluttamista ei sietänyt wanhempain wara. Mutta hän luki pyhää raamattua ahkerasti, ja mainittu kirja olikin hänen oikea kaswattajansa. Ja siksi onki se kirja oikein omansa. Kelwollisimmat ihmiset owatkin aina pitäneet sen jokapäiwäsenä rawintonansa. Raamatusta rupesi hän huomaamaan, ettei ulkonainen rehellisyys wielä ole totinen ja eläwä kristillisyys. Kymmenistä käskyistä oppi hän tuntemaan olewansa synneillä raskautettu. Hän rupesi epäilemään itsestänsä ja turwasi häneen yksin, joka on syntisten ystäwä, ja joka tuli wapahtamaan kaikkia synneillä raskautettuja sieluja. Tästä hetkestä wahwistui hän wahwistumistansa hengessä sisällisen ihmisen puolesta.

Dorothea luki ainoastansa pyhää raamattua. Hän piti sen elämänsä ainoana ohjeena. Hän rupesi pian rakastamaan wähäsiä lapsia, neuwoi heitä elämän sanassa ja koki johdattaa heitä Jesukselle. Raamattua lukeissansa seisahti hän usein tutkimaan Mark. 16: 18 näitä sanoja: „sairasten päälle pitää heidän kätensä paneman, ja ne paranewat." Wähittäin tuli hän wisseytetyksi siitä, että Herran wieläki täytyy uskowaisissansa täyttää antaman lupauksensa, sillä hänen sanansa on luja ja pettämätön.

22 wuoden wanhana tuli Dorothea nuoren tytön äkkisestä kuolemasta niin suureen mielen liikutukseen, että hän tuli kowin sairaaksi ja oli siitä myöden 15 ajastaikaa kiwullinen ja heikko. Hänen selkänsä köyristyi ja hän kuiwettui kasaan, mutta elätti itsensä kuitenki kutkasia tekemällä. Hän wahwistui kuitenki tämän sairauden ajalla sisällisen ihmisen puolesta ja tuli wäkewäksi Jumalassa. Kerran tuli 5 hänen lankonsa työmiehistä yhtä haawaa sairaiksi; lääkärin antamat lääkkeet eiwät tahtoneet auttaa ja tietämättömiä oliwat, mitä nyt tehtäisiin. Silloin meni hän kammioonsa, rukoili uskossa Wapahtajalta apua. Wakuutettuna rukouksen kuulemisesta palasi hän sairasten tykö, rukoili heidän kanssansa ja he paraniwat. Wähittäin myöntyi hän ystäwäinsä pyynnöstä rupeemaan sairasten hoitajaksi. Hän rupesi käymään köyhäin ja sairasten huoneissa, pani kätensä heidän päällensä ja rukoili heidän kanssansa. Ja ihmeellisesti kuuli Jumala hänen rukouksensa. Wastoin hänen tahtoansa rupesiwat ihmiset tuomaan sairaita hänen majaansa. Warojansa myöden otti hän heitä wastaan, korjasi heitä ja rukoili heidän kanssansa ja niin tuli hänen huoneensa sairasten majaksi. Sitte tapahtui, että hänen setänsä testamenttasi hänelle ja hänen sisarellensa Kaisalle kauniin summan rahaa, ja wähäsen huoneen. Näin taisi taas hän laajentaa waikutus-alaansa. Sanoma hänen toimestansa kuului kauwas, ja ihmisiä samosi sieltä ja täältä saamaan apua häneltä. Niiden paljouden tähden osti hän wielä toisen ja kolmannenki huoneen sairaille. Kaisa pitää näissä huoneissa taloutta ja Dorothea hoitaa „lapsiansa," siksi hän nimittäin kutsuu sairaansa heidän säätyänsä ja arwoansa katsomatta.

Hänen huoneeseensa tuli ihmisiä kaikista säädyistä, ylhäisiä ja alhaisia, köyhiä ja rikkaita. Waralliset maksoiwat korjustansa 10 markkaa wiikolta, muut neljä ja wiisi ja köyhät ei mitään. Sinne on tullut ihmisiä Wenäjältä, Unkarista, Wyrttemberistä ja muista maista, semmenki waimo-ihmisiä, saamaan apua ruumiillensa ja sielullensa. Moni on myös saanut siellä ruumiin terweyden ja rauhan sielullensa Dorothean rukouksista.

Suurin joukko apua etsiwiä on ollut heikkopäisiä. Kuitenkin on sinne wiety myös sokeita, raaja-rikkoja ja muiltaki taudeilta waiwattuja. Dorothea piti kustaki sairaasta erinomaista huolta, käwi huoneissa päiwäkaudet neuwomassa heitä ja rukoilemassa heidän kanssansa. Usein rukoili hän hartaasti Herraa yökaudet. Hän oli niin wissi rukouksensa woimasta, ettei hän koskaan antanut sairaille mitään muuta lääkettä, waan apostolin Jaakopin neuwon jälkeen woiteli hän heitä tawallisella öljyllä. Ei hän kuitenkaan estänyt ketään sairaistansa hakemasta lääkärinkään apua, kuka waan niin tahtoi. Kuin sairas tuli häneltä apua kysymään, niin hän tawallisesti sanoi: „jos uskot, niin rukouksen kautta saat awun. Mutta sitä en tiedä, jos Jumala tahtoo wielä kauwemmin sinua kantamaan kuormaas, taikka jos hän tahtoo päästää sinun siitä; sen waan tiedän, että sinun tarwitsee tulla uskoon ja sen kautta Jumalan tykö." Ja neki sairaat, jotka siellä eiwät parantuneet, saiwat kuitenki liewitystä taudillensa.

Dorothea sanoi aiwan oikein, ettei hänellä yksin ollut sellaista parantawaa woimaa, waan että Herra woi muidenki kautta toimittaa samallaisia töitä, jos me waan uskomme. Ja totisesti Herran käsi ei ole wieläkään lyhetty, niin ettei hän woisi auttaa, eikä hänen korwansa kuurot, niin ettei hän kuulisi. Mutta uskon puute estää meitä täydellisellä uskalluksella kolkuttamasta armon owilla. Ja epäilemättä on moni meistäki saanut koettaa ja tuta, että Herra ihmeellisesti on auttanut häntä, koska hän hädässään otti pakonsa hänen auttawaisuuteensa ja armoonsa.

Suurimmalla helleydellä hoiti Dorothea heikkopäisiä ihmisiä. Ne koettiwat wälistä tehdä hänelle wäkirynnäkköä. Kerranki karkasi häntä wastaan hullu mies täydessä raiwossa puukko kädessä. Mutta Jesuksen nimeen käski Dorothea hänen olemaan alallansa, ja mies pudotti puukon kädestänsä.

Dorothean laitos sai kuitenki pian wihamiehiä. Sellaisia oliwat semmenki paikkakunnan lääkärit, joiden mielestä hän ryhtyi heidän wirkaansa. Waltakunnan laki sääsi, ettei kukaan saa erinäisettä luwatta parannella, ja ettei kukaan saa laittaa erinäisiä parannushuoneita, jollei pyydä siihen ensin lupaa lääke-johtokunnalta. W. 1857 walitti Syrikin hulluin huoneen lääkäri mainitulle wirkakunnalle, että moni hullu, jota Dorothea oli hoitanut, oli tullut hulluin huoneeseen parantamattomana. Nyt kiellettiin Dorotheaa ottamasta sairaita ihmisiä huoneeseensa ja parantamasta niitä. Ja kuin hän ei totellut, tuomittiin hän maksamaan 60 markkaa sakkoa. Hän maksoi sakon mielellänsä. Mutta wielä useampi tuli etsimään häneltä apua ja hän sai taas olla wähän aikaa rauhassa. Mutta w. 1861 kuoli yhtäkkiä kaksi mielipuolista wai-

moa, joita Dorothea oli hoitanut, toinen kitutaudista, toinen surmasi itsensä. Nyt tuomittiin hän maksamaan sakkoa 150 markkaa. Hän määrättiin myös kuukauden kuluella luopumaan sairasten hoidosta. Sellaisen tuomion ylitse walitti Dorothea. Walituskirjeessänsä selitti hän tyysten, kuinka hän ensin oli ruwennut hoitamaan sairaita; hän sanoi kyllä mielellänsä kuulewansa esiwaltaansa, mutta tämän suhteen piti hän welwollisuutenansa enemmän totella Jumalaa kuin ihmisiä; hän itse ei parantanut ketään, Kristus waan on ainoa lääkäri; ja koko hänen toimensa tarkotti waan sielun parantamista enemmän kuin ruumiin. Asianomaiset todistiwat hänestä waan hywää, ja sanotaan, että 200 kirjallista todistusta lähetettiin oikeuteen, joissa todistettiin, että Dorothea ihmeellisellä tawalla oli parantanut summalta ihmisiä rukouksella ja liewittänyt heidän tuskansa. Sellaisia kirjoja kirjotti miehiä ja waimoja kaikista säätyistä. Kirjottajain joukossa oli kuuluisia lääkäreitäki ja autuus-opin tohtoreita, esimerkiksi Kopff ja Tholuck. Mutta ala oikeus tuomitsi hänen wialliseksi, sanoen, että hän paransi kutsumatta, että hän niin esti ihmisiä aikanansa hakemasta lääkärin apua ja saatti sairaat waaralliseen mielen liikutukseen, ja kuin hän itse tunnusti, että hän oli sadottain parantanut sairaita, oli siitä selwä, että hän oli rikkonut lääke-asetusta wastaan.

Mutta peräti toisin ratkaistiin asia Syrikin yli-oikeudessa, kunne se lykättiin. Dorothean puolustaja Spöndlin osotti puheessansa, joka kesti 2 tuntia, ettei hänen waikutuksensa ollenkaan kuulu lääke lain eli asetuksen piiriin, waan kuului erinäisen sielun- ja sairasten holhoomisen alalle. Dorothea otti huoneeseensa köyhiä ja rikkaita, kutka waan häneltä apua etseiwät, ja koki parantaa heitä parhaiten sielun puolesta. Lääke-laki ei kiellä parantamasta sairaita raamatun jälkeen rukouksella ja kätten päälle panemisella, waan puoskaroitsemisella. Se mielen liikutus, jonka Dorothean rakas hoito oli waikuttanut, ei ollut ollenkaan waarallinen, waan suurimmasti hyödyllinen ja tarpeellinen, semmenki niissä, jotka oliwat raskautetut sielun taudeilla, niinkuin moni lääkäri ja niistä esimerkiksi Heinroth on sanonut. Lääkärit eiwät saa ryhtyä sielun hoitoon, ja sielun hoito on maassa wapaa. Ei taida kukaan lukea sitäkään hänen wiaksensa, että lääkärin awun hakeminen myöhistyi, sillä ei mikään laki säädä koska taikka että tohtoria pitää haettaman ja sallittaman hänen parantaa itsensä neuwonsa jälkeen. Usea ihminen, jonka lääkärit oliwat jättäneet, oli saanut häneltä awun. Hän ei antanut kenellekään lääkettä, mutta ei estänyt myös ketään etsimästä lääkärin apua. Hänen päällekantajansa eiwät taitaneet esiin tuoda ainoaakaan tapausta, jolloin Dorothean keino olisi saattanut wahinkoa. „Kuka lääkäri, sanoi puolustaja wiimeiseksi, taitaa sanoa sitä itsestänsä?"

13 p. Marraskuulla julisti yli oikeus tallaisen tuomion: „Dorothea Trudel sanotaan syyttömäksi kaikesta kanteesta, sillä sitä ei ole woitu todeksi näyttää, että hän olisi parantanut puoskuroitsemisella taikka että hän olisi wahingoittanut ketään. Hänen sairashuoneensa mielipuolia warten on kyllä wajawa, mutta sama wika on yhteiselläki hullun huoneella, ja wielä huonommassa tilassa on monen erinäisen ihmisen huone, jossa hulluja hoidetaan; kuin Trudel aiwan huokealla hinnalla ja ilman maksottaki hoitaa sairaita, sentähden ei ole hän rangaistawa."

Woitosta oli Dorothea iloinen ja kiitti siitä suuresti Jumalaa. Mutta pian tuli hänen aikansa päästä Herransa iloon. Wiimeis wuonna 12 p. Elokuulla käwi hän wiimeisen kerran majastansa ulkona oppimassa sairaita. 16 p. Elokuulla tuli hän lawatautiin, ja muutaman päiwän perästä sai hän wissoyden kuolemastansa. Koko perhe kutsuttiin hänen wuoteellensa. Hän jätti kaikki hywästi, rukoili kaikkein puolesta ja siunasi heitä, warottaen heitä uskollisesti rakastamaan toinen toisiansa. Wihollistensa puolesta rukoili hän sangen palawasti ja kehotti muitaki rukoilemaan heidän puolestansa. Apulaisiansa pyysi hän osottamaan hellintä rakkautta mielipuolille, waikka he olisiwat kuinka pahoja hywänsä. Nyt katosi hänen näkönsä, mutta hän sai sen taas, kuin ystäwät rukoiliwat hänen puolestansa ja hänen pyynnöstänsä laskiwat kätensä hänen päällensä.

Monta päiwää peräsin oli hänellä tuima hengellinen sota, ja hän houraili paljo. Usein sanoi hän: „oi mikä woima! mikä woima! huoneessa on rasittawa ilma, uneliaisuuden henki painaa minua." Sitte hän taas rukoili: „Herra ole minun walkeuteni, koska minä pimeissä istun."

Wiimeisenä elämänsä sunnuntaina rupesi hän taas, kaikkein ihmeeksi, rukoilemaan suurella woimalla, ehkä jo näytti siltä, kuin olisi hän jo kadottanut puheensa. Rukoiltuansa kiitti ja ylisti hän suuresti; pimeys oli hajonnut. Muiden rukoillessa oli hän äänetі, mutta huusi wälimiten: „Kristus on woittanut! kunnia ja kirkkaus!" Hän sai kuultawasti tuta Kristuksen ylösnousemisen woiman suuremmassa määrässä, kuin ennen. Hän pitkitti: „kiittäkäämme, että Herra on woittanut. Tee, Wapahtajani, lapseni woittajiksi, päästä heitä kaikesta siitä, kuin ei ole Sinä, tee heitä oikein wapaiksi." Näin rukoili hän yöhön asti, jolloin hän tuli äänettömäksi. Sitte nukahti hän wähäsen. Maanantaina puhui hän aiwan wähän, mutta katseli iloisesti ja lempeästi kaikkia, jotka läheniwät häntä. Tätä kesti perjantaihin asti. Kuin loppu läheni kokoontuiwat ystäwät hänen wuoteensa äärelle ja weisasiwat sen wirren, jota hän suuresti rakasti:

Anna minun mennä waan
Jesustani katsomaan!
Sinne sielun halu palaa,
Siellä aina olla halaa,
Jesuksensa wieressä,
Istuimensa edessä.

Pitkän unen ja lewon perästä tuli wiimeinen yö, jona hän taas hartaasti ja lakkaamatta rukoili. Aamu-puolella rupesi hän rukoilemaan suuremmalla äänellä, ja melkein huusi, kunnes ääni haihtui ja ainoastansa huulet liikkuiwat. Hän ei ottanut enää wirwottawaa juomaa wastaan. Lauwantai-aamu oli hänen pääsin päiwänsä. Ystäwäin rukoillessa kallisti hän päänsä ja nukkui rauhassa, herätäksensä wasta ijankaikkisuudessa, autuaana katselemaan häntä, jonka päälle hän oli niin lujasti uskonut ja jota hän niin sydämestänsä rakasti.

Mahomettiläinen oppinut raamatun puolustajana.

Itä Indiassa on se odottamaton ja ihmeellinen asia tapahtunut, että mahomettiläinen maulwi eli pappi, Synd Ahmud niminen, on kirjottanut 400 siwua paksun kirjan, raamatun puolustukseksi. Kirja sisältää 10 puhetta, joista 9 wiimeista on kirjotettu Urdun ja Englannin kielin. 1:sä puheessa hän osottaa, kuinka walttämättömän tarpeellinen Jumalan itsensä ilmottaminen ihmisille on. 7:jä puheessa ottaa hän ratkaistaksensa sen kysymyksen, jos wanhan ja uuden testamentin kirjat owat säilyneet meille turmelemattomina ja muuttamattomina. Hän sanoo: „Mahomettiläisten kesken on lewinnyt se luulo, että juutalaiset ja kristityt owat wääräntäneet ja muuttaneet pyhiä kirjoja. Mutta sellainen luulo ei pidä paikkaansa. Se on tuttu ja tietty asia, että muinain ja wanhaan aikaan muutteliwat muutamat erinäiset ihmiset, wäärä-oppiset ja lahkolaiset pyhän raamatun kirjoja; mutta sellaiset muutokset ei tulleet eikä saaneet sijaa niissä kirjoissa, jotka oliwat yhteisesti lewitetyt kautta koko kristikunnan. Sen owat jaloimmat mahomettiläiset opettajat hywin tienneet, niinkuin Imam Mohammed Ismail Bokhari, Shah Wali Alla, Imam Fakr-ud-Din, y. m., jotka kaikki owat myöntäneet, ettei niin laajalta lewitetyissä kirjoissa ole turmeleminen eli muuttaminen taitanut saada sijaa. Ja ilman sitä on Jumala walwonut sen kirjan puhtaana pitämistä. Sitä Muhammed*) waan moitti juutalaisissa ja kristityissä, että he toisin ja wäärin selittiwät, mitä heidän kirjansa sanoi heille, — eikä sitä, että he olisiwat muuttaneet taikka pilanneet ne."

*) Muhammed oli sen wäärän profetan nimi, josta mahomettiläiset owat nimensä saaneet. Katso Kristinuskokunnan historiaa, siw. 77—79.

Ilmotus.

Koskei kuuromykät tiedä wälttää ajajia niinkuin kuulewaiset, on kuuromykkä-koulun hallitus määrännyt mainitun koulun oppilaat, paremmin tunnettawiksi, käymään pojat harmailla, taappäin winoilla werkalakeilla, ja tytöt mustilla liinasilla, syrjätyt punasella kankaalla, joka yleisölle tämän kautta kunnioittawasti ilmotetaan. Turusta joulukuun 21 p. 1863. C. H. Alopaeus.

Kuollut Turussa. Marraskuun 22 p. merimies Kustaa Reinhold Sandholm, hukkunut laiwa „Annan" haaksi-rikossa Jutlannin rannalla; joulukuun 19 p. salwuoppilaan Herman Pikkalaisen poika Wiktor Aleksander 15 päiwän iällä; 20 p. suutarinkisälli Juha Grandellin tytär Sigrid Eugenia 7 wiikon iällä; 21 p. waimoihmisen Anna Brita Gederströmin äpärä poika Niklas Aleksei 2 wuot.; 22 p. waimoihmisen Sofia Sillinin äpärä lapsi Wilhelm Hjelmar 1 kuuk. iällä; 23 p. tuomiokirkon kanttori Kaarle Mauritz Jernberg 45 wuot.; ajomies Henr. Wilh. Lindströmin tytär Amanda Wilhelmina 3 wuot.; 24 p. postimestari Joakim Torckell wainaan leski Maria Elisabet Woiwalin 66 wuot.; laiwan rakennusmestari Antti Juha Erik Kjeldman 32 wuot.; salwuoppilaan Juha Ahlgrenin tytär Ulrika Josefina 3 wuot.; tehtaan työmiehen Fredr. Wilh. Reutermallin poika Mauritz 8 wuot.; howioikeuden notari Kaarle August Alenius 34 wuot.; 25 p. ajomies Henrik Wilhelm Lindström 41 wuot.; linnan knihtin Isak Backmannin poika Juha 5 wuot.; 26 p. satulamaakarin kisälli Fredrik Wiktor Lagerström; piika Brita Stina Fenander 24 wuot.; puusepän oppilas Frans Otto Taawetinpoika 20 wuot.; 27 p. merimiehen lesken Maijastiina Hellmannin äpärä lapsi Karolina Wilhelmina 7 kuuk. iällä; 29 p. warwin salwumiehen Josef Wikströmin poika Kaarle Oskar 3 wuot.; muurarin kisälli Adolf Aleksander Östermannin poika Aksel Konrad 2 wuot.

Turussa, Frenckellin kirjapainossa, 1863.

Painoluwan antanut: Karl Achrén.